

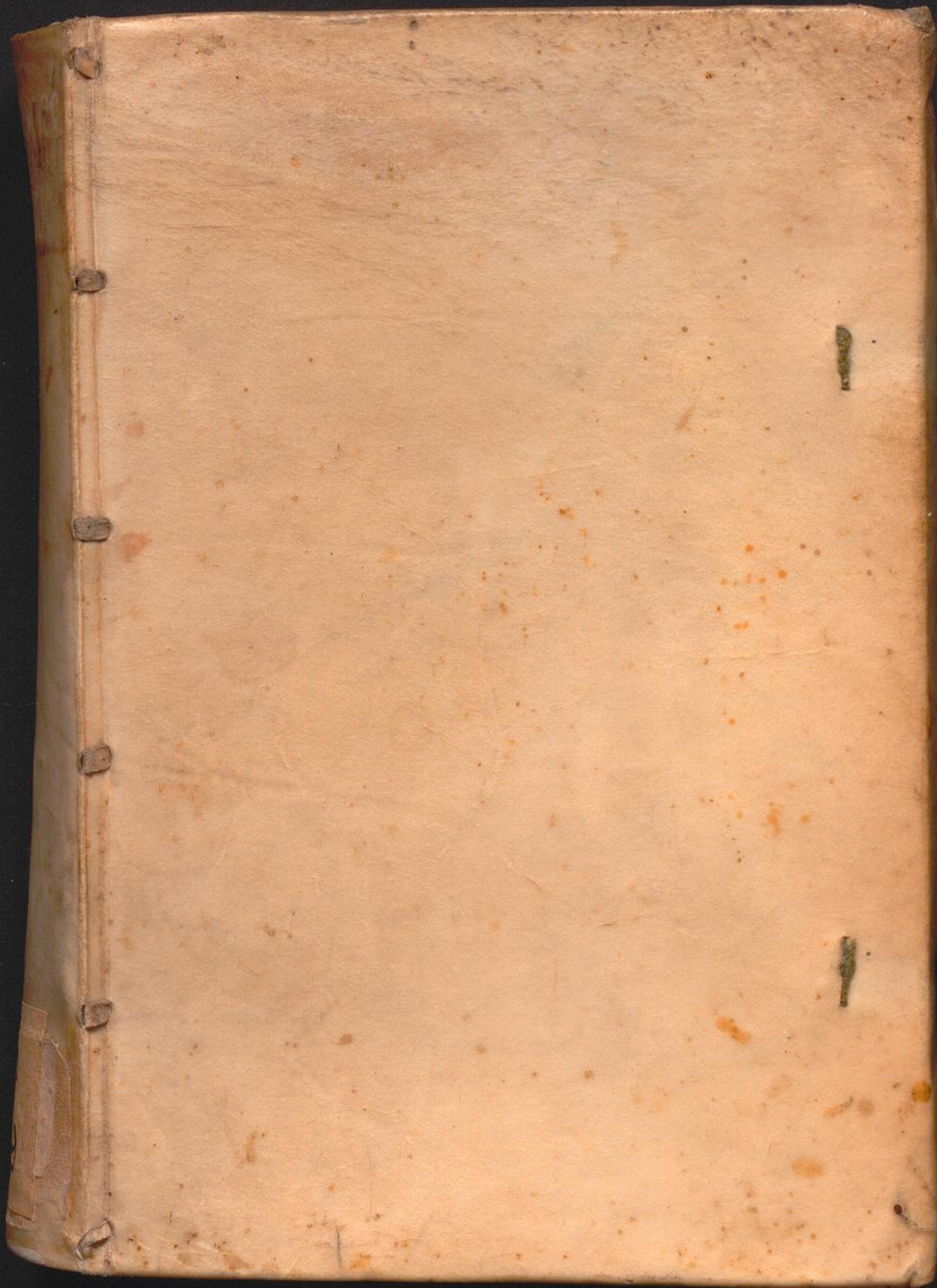
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum
tam quadragesimales: q[uam] de sanctis**

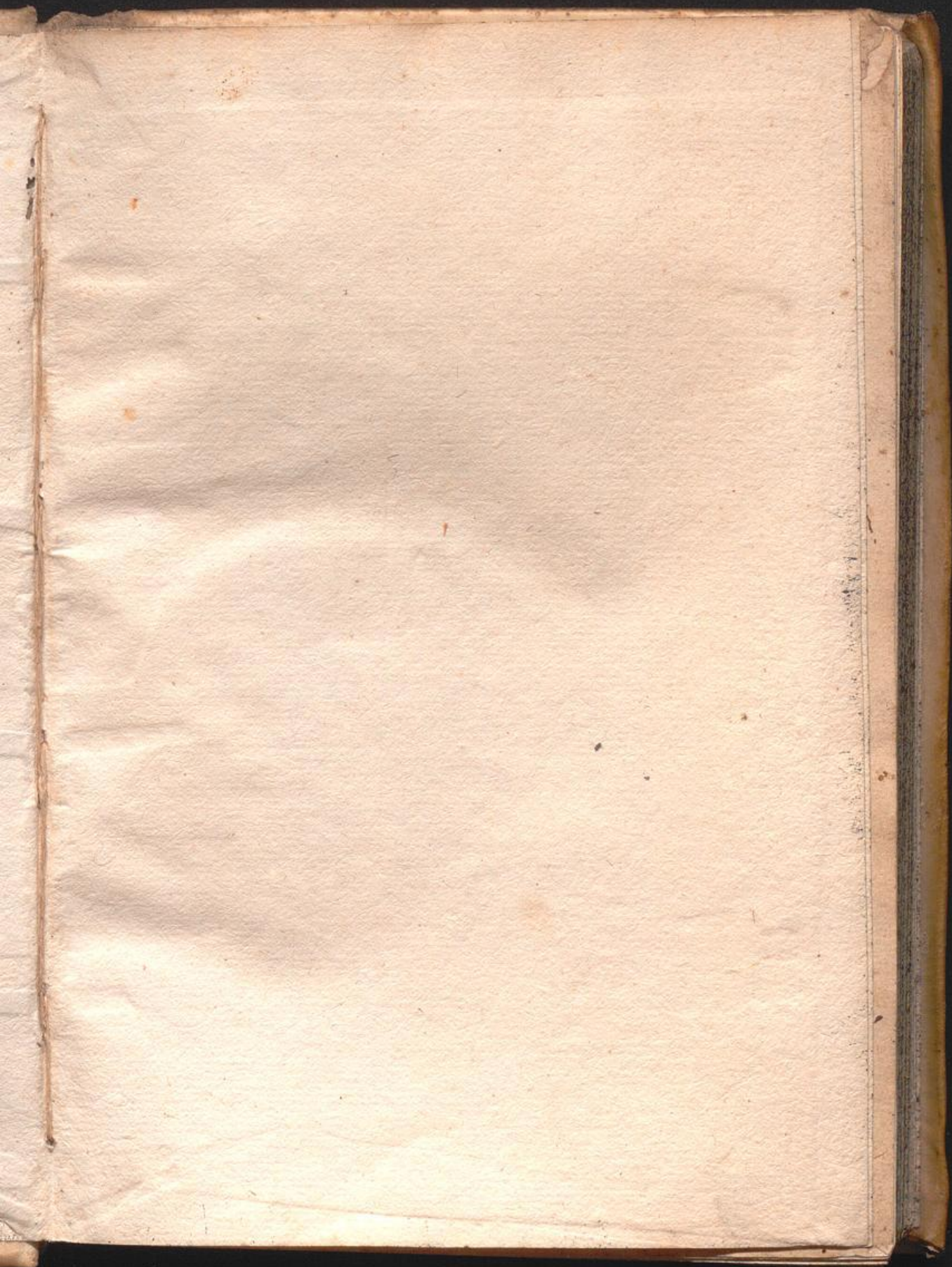
Barletta, Gabriel

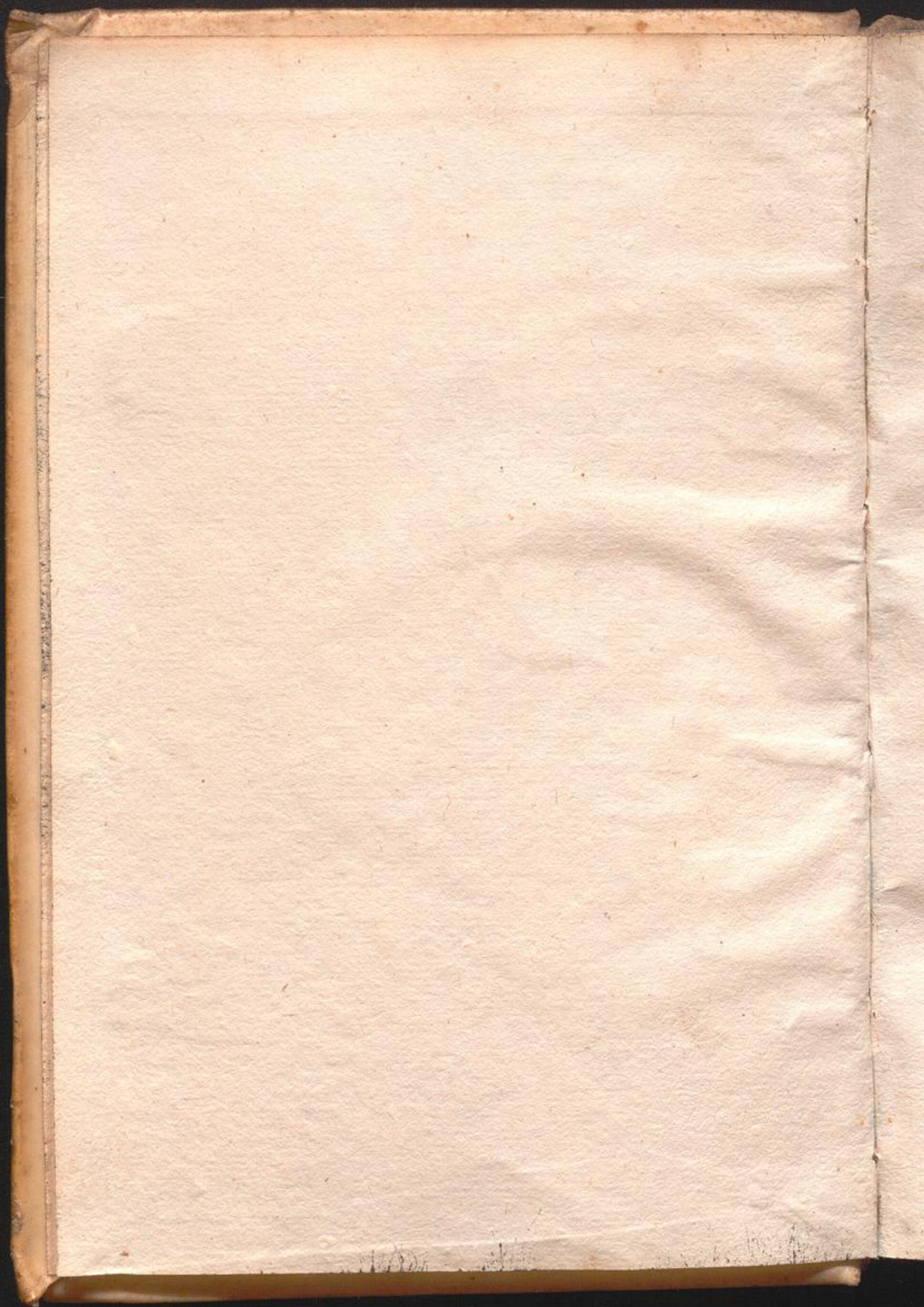
Parisius, 1507, XXV. Jan.

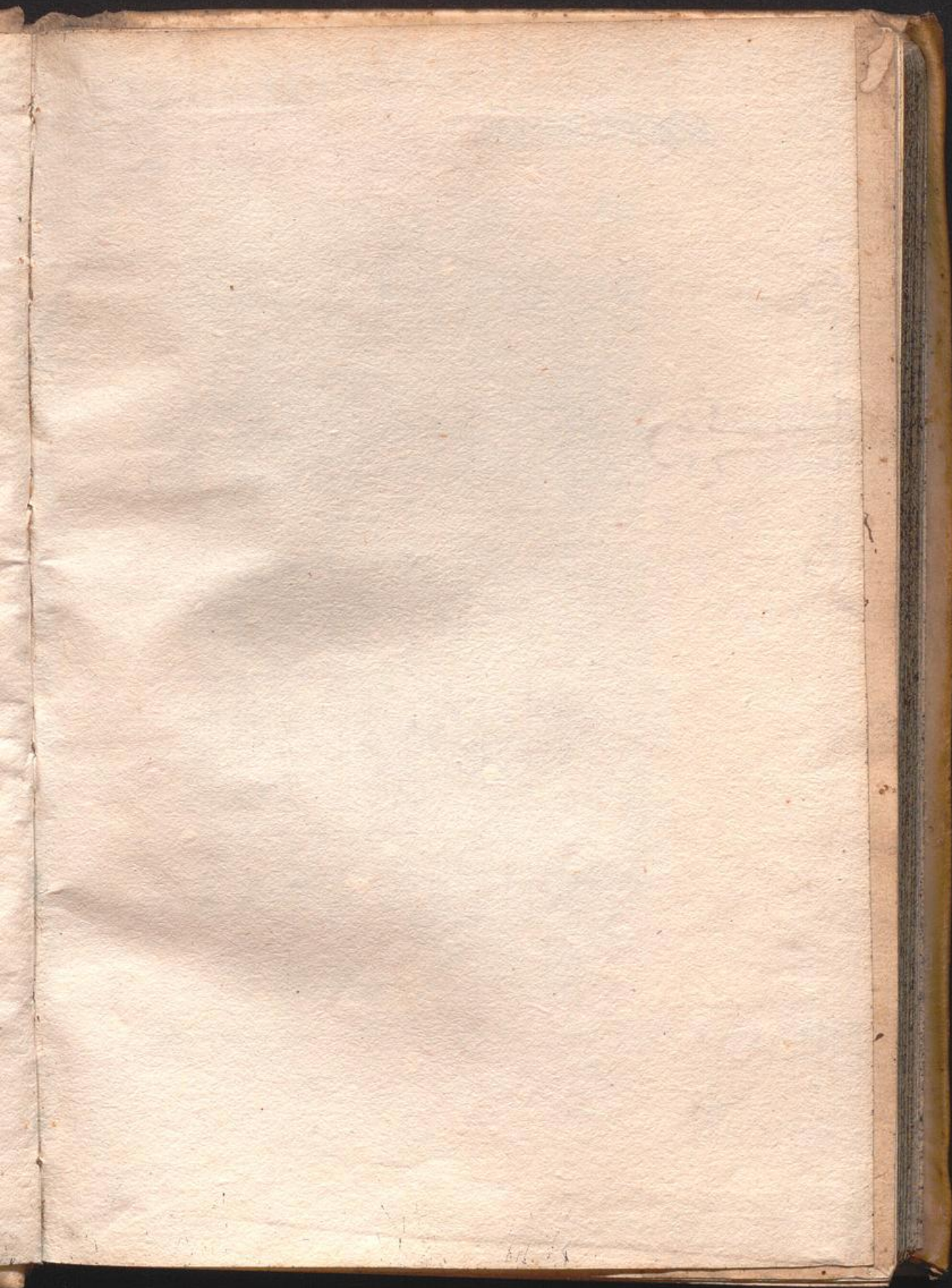
[urn:nbn:de:hbz:466:1-69837](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69837)

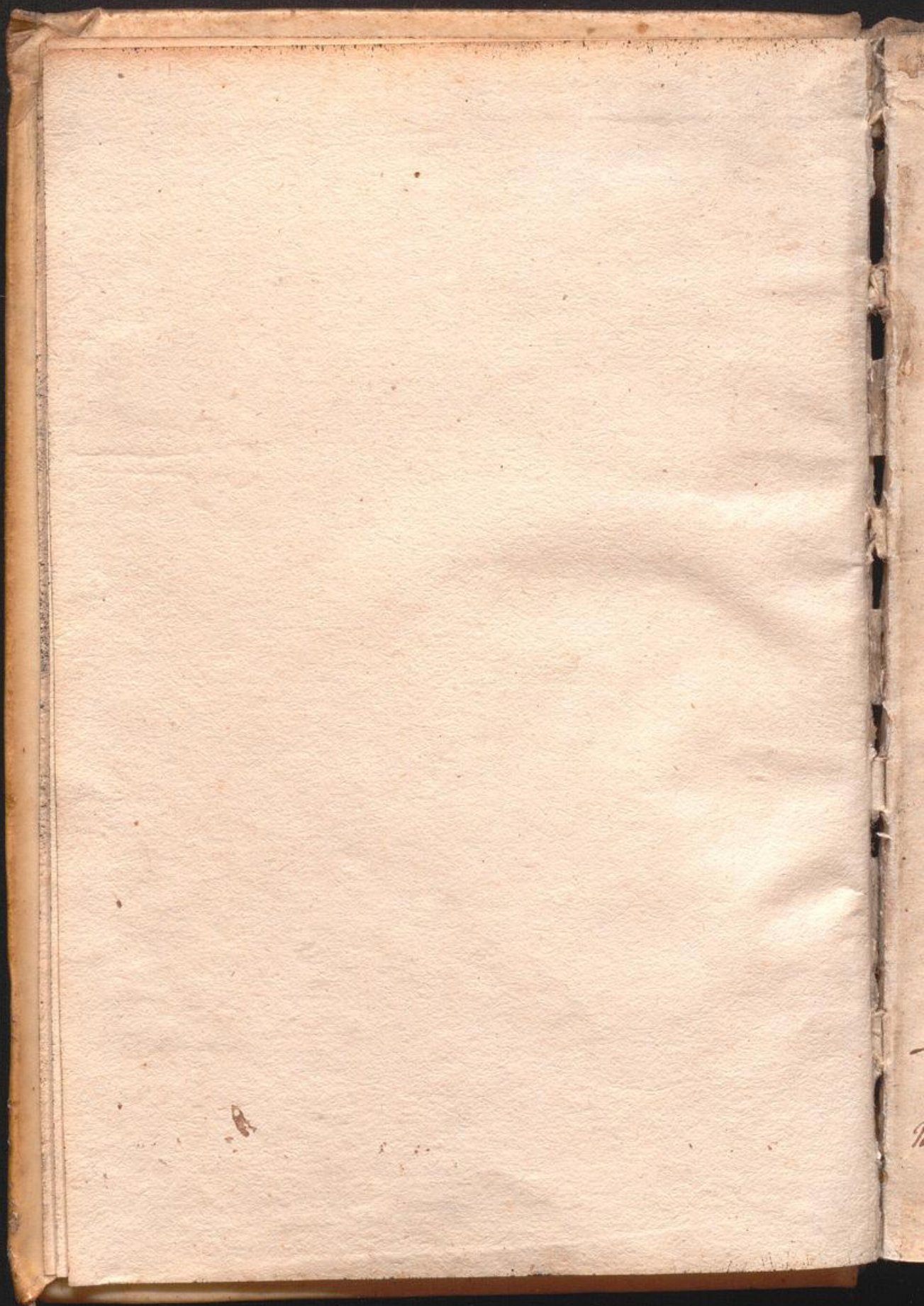

Th. 6019.

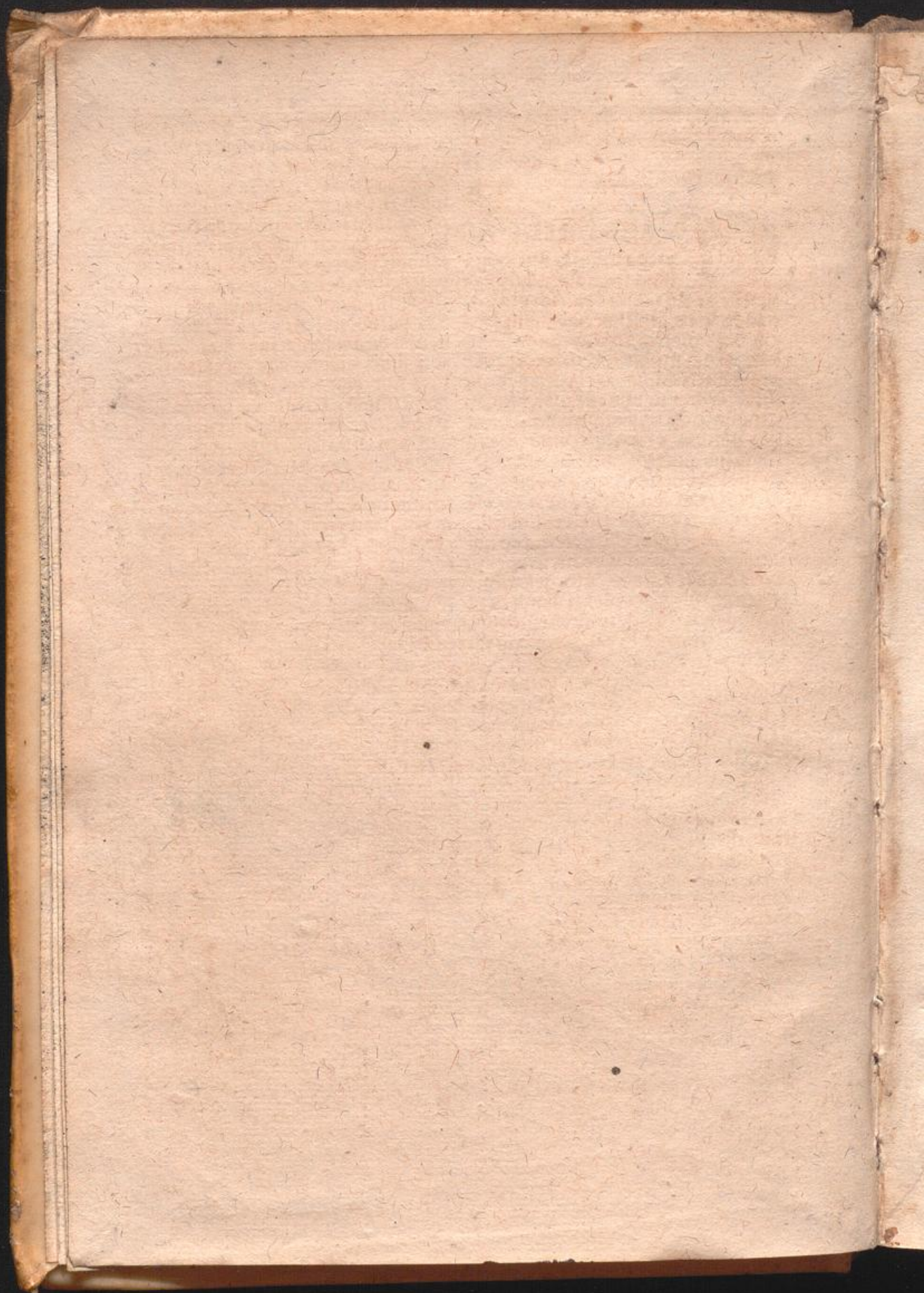
Sermones Fratris Gabrielis Ba
teleteordinis predicatorum
 quadragésimales: q̄ de sanctis.

Ex donatione
 A. R. D. Henrici
 Borchmeyer pastor
 in Elsen 1701
 9. Junij O. p. eo

Henales exant sub signo diui Clau
di. In vico Sancti Jacobi.

Henricus Borchmeyer: pastor in Elsen
 me suis annuerat. 1673.
 Nunc Bibliotheca P. Capucini Paderborn

Epistola.

C. Benedictus Buzianus fratri
Thome Caietano ordinis predicatorum
Theologarum ac philosopharum
tuum maximo. S. D.

Alm varia ac

prope infinita sint mortaliū studia eruditissime pater: v. autē rebus bellicis: alij cum mulande rei familiaris: nonnulli agri culture. plerique vero iocundissimis litterarum studiis sint mancipati atque intenti nouissimos ego semper ceteris ceteris omnibus esse preferendos. Quippe cum animaduertitur homines pœibus exercitiis insudantes a nimo suo quietem nullo prorsus modo prestare posse: illaque ipsa exercitia ab nullo quod recte sapiat: neque excolenda: neque experienda esse exploratissimum namque cuique esse potest: eos qui istiusmodi rebus sint dediti semper in desiderijs versari. fit enim nescio quo pacto ut multa possidenti maior in dies augendarum opum excitetur cupiditas. Reliqua vero que a cunctis ferre mortalibus inter bona communerantur: videlicet valitudo corporis: pulchritudo: diuitiæ: imperia: dignitates agrorum possessiones quibus mortalium studijs inuentus est: quod breuissimum temporis momento euanescent. Unde fit ut a nullo bene concordato viro concupisci debeant. Sole vnice littere sunt que hominem reponunt in statu tuto et tranquillo. Ille hominem reddunt fortem: ille ditissimus: ille liberum: ille delicias incommutabiles conferunt et celestes. Ille die nocturnus in theatris: ille in solitudine: ille in discrimine hominem comitantur. Quis enim vnus ergo fuit in quo hec vna litterarum virtus habitauerit. qui aduersas celi influentias. calamitates terre. animo forti ac constanti: vel non depulerit: vel certe non tolerauerit. Quis ille denique extitit vtriusque flussum mare pugillo concludasque

his predictis humanas prosperitates que homines solent prestare insolentem cum grauitate et prudentia omnino non refrenauerit. Quare non possumus non summis preconijs laudatoneque immortalis institutum tuum probare qui etiam clarissimis ortus sis natalibus. lauteque educatus. nulli tamen lae boni pepercisti: quominus tandem locupletissimum litterarum thesaurum tibi paraueris. Atque ita paraueris. ut non dicam coniectura quadam: sed certissima scientia esse qui valeas: hac in re tibi censeas vel neminem esse: vel quod rarissimum pace omnium dictum esse volo nostra tempestate anteponendum. Quod cum alias sepe. tunc vero duobus superioribus annis. Vero ne pre te tulerit. Quo in loco cum conuenissemus conuentus agitata gratia: agerentur: quod publica litterarum nostro de more certamina quas alio vocabulo disputationes appellamus multarumque religionum viri sane eruditi se contulissent: adessentque et preclarissimi illius viris viri qui in omni genere virtutum postremum sibi locum non vendicant ita te gessisti: ut omnibus summe fueris admirationi. Que omnia cum memoria mecum repeto in eam venio sententiam ut iudicem que abs te tam propter tamque excelsae afferebantur: non a te sed per te esse dicta. Tanta enim tibi erat litterarum telorum copia quibus et apparentes aduersariorum scientiam refellebas: prostrabas: fugabas: et veras tuas tuebare: ut eam omnes viderent in tua admiratione conuerteris: effeceris eos quoque qui occupationibus implicite te minus viderunt: te amarent te colerent: te predicarent. Ea enim scientie vis est: quod tu etiam me tacente probe nosti ut eos in quos sese ipsa contulerit diuinos atque admirandos alijs hominibus prester. At vero cum diutina cogitatione mecum ipse reuoluerem. unde tantam humane ac diuine sapientie suppellectilem collegisses: inueniebam

a. l. i

Epistola.

duo id tibi prestitisse. Alterum ingenij tui dexteritatem atq; solertiam. Alteruz natalis tui soli inclinationē. Unde bene et nostri astologi enuncia vere: qui affirmāt quoniam ut diuersa in celo astra sunt habeatq; vniquodq; eorum vim suam: ita diuersa in studiis hominibus inclinationesingere. Quare cernimus quasdam gētes armis deditas nonnullas rebus mechanicis. alias vero litteris tantum genitas esse ut patui sui soli. Et ut homines his laudatissimis studijs aptos producit: ita diuerso studio: ut alii poeti. alium diuinis rebus. alius genibus moribus informandis applicat. Hec enim sunt pene omnia exercitia: in quibus litterata ingenia lucubrant. Prostat igitur in primis ager tuus: diuinus illum Thomaz squinatem. Theologorum ac philosophantium facile principē. Cui quidem ob librum a se scriptoruz ingentem multitudinem sententiaruz grauitatez verborum facilitatez. stilique maiestatez. tāta a sumis pōtificibus alijsq; vere sapientibus est habita reuerentia: ut eorum quidaz euz alterum Salomonē cui diuinitus quicquid dixerit afflatum est: recte meritoq; vocitarint. Neq; te moueat illuz a nonnullis nostri eui scholis et vtiā sciolie: morde ri ac vipereo ore dilacerari. Quippe qui per spicue scias solaz miseriaz vacare inuidia et celfos duntaxat montes fulgura petere ac debachari sole re. Immo vero nobis magis gaudēdū est. quandoquidez cum aduersariis ei reluctantius eo magis illius gloriā ac nostram efficiant splendidiorē. Hoc illud vnum vobis sat esse debet: qd si quis e medio Thomam sustulerit. theologantes omnino aut nullos esse: aut densissimis ignorantie tenebris immo erroribus: immo heresib⁹ obuolui. Etenim si hi aliquid in se humanitatis si quid pēsi certe haberent: non eum modo tam stulte carperent: sed summis laudibus extollerent ali

osq; ut laudarent adhortarentur. Sed hos mastigias orationis mee angelico vterius exagitare consilij mei non est. Hic ager tuus preclarissimos potestas pgeniuit. Statim dico. Horatium. Iuvenalem. Quorū primus aetilo quo suo sermone inter omnes latine lingue poetas secunduz locum ad Virgilium sortitus est. Horatius vero ob eius dicendi elegantiam atq; carminis varietatem: ab seculi usq; principio parē inuenit neminem. Aquinas autem Iuuenalis: ut satirico poemate delectatus est. ita ceteros ea materia antecessit. Nunc autem pater per omnia reuerende. hic aureus ac felicissimus ager tuus: quo posset omni in genere cum prisca ac nostra etate scribendi caractere certare. attulit tandem hunc angelicum immo ut rectius loquar diuinum Gabrielem qui veluti ab alto demissus celo in terrā vitro citroq; emicuit. Cui tanta gratia in diuini verbi latrone ab deo optimo maximo largita est: quanta vnde retroactis tēporibus cuiq; sit concessa. Quo fit ut ego diui Augustini more: anhelanti animo viuis adhuc oculis videre desiderarim. Primum dei nostri filium carne vestituz. Alterum Gabrielem Bareletaz in pulstro ignita verba sua resonantes. Unum hoc in loco illud affirmauero eo dictum digenerē in quo ille versatus est. diuinas ac sempiternas laudes meruisse. Quotus enim quisq; modo purgato stomacho ac recta lance rem pensitet et eum alijs id genus scriptoribus cōferat: animaduertet profecto et me verba non effutire: et qdum homo homini prestat. Hic ut solidissima in ea arte qua versari instituerat fundamēta taceret: plurimum in naturali ac morali philosophia temporis contulit. In theologia diui Thomae ceterorumq; theologorū pro varietate audientium: consuetudine familiarissime vtitur. Hac vna predicatori dempta: non predicatorē sed uigorem

Epistola.

Appellauerim. Is sibi eam maxime
vendicauit. Et tanta facilitate eos in
testes adducit p̄sertimq; theologos
quorum doctrina sui natura solet esse
sui grauis tuz obscura vt doctissimi
queq; stupore afficiat. Fitq; vt absq; vl
lo labore ediscantur. Illud autem ma
xime obseruare nititur. quo auditoꝝ
attentum suspensumq; reddat. Alta
proponit. conclusionum variarum sen
tentiarum exemplorum quorum via
mirifice astantes ciet: insueta affert:
Sales quosdam: quod non sine maxi
mo artificio ab eo factus; esse iudico
nonnūq; inspergit: quorum suauitate
audientium mentes demulceat. In ex
agitandis vero vitijs. hucusq; non in
uent neq; accommodatioꝝ: neq; ve
hementioꝝ. In efferenda autem vir
tute totus est vigilans: totus ardens
totus indefessus. Sed quid dicam de
eius exordijs. Quid namq; sublimi?
Quid elegantius cōcinniusve possit
excogitari. hic cum alijs omnis cum
cris in rebus excelluerit: hic seip̄s to
tū superauit. Non enī p̄fecto p̄teribat.
difficile factū esse. id op̄ cui p̄ncipi
um ac fundamentum tenue. atq; exi
le iactus fuerit: totus om̄e edificium
in ruinam abeat sit necesse. Contra
vero cuius solidum ac firmus sit reli
quum opus stabile faustiq; sequatur
oportet. Ne qua minore laude eius i
celis angelis explanationes estimande
sunt. Quas equideꝝ cum lego. me ite
rum atq; iterum acutissimis suis inuē
tis sanctissimiq; declarationibus ad
relegendū inuitant. Nemo retroa
ctis temporibus extitit: q̄q; permul
ti sermones texuerint qui p̄ter hūc
vnu; ac voragie nostrā. de b̄tē virginis
laudibus omni sabbato sermonem ha

beat. hic tante virginis ardentissim⁹
obseruator. sicuti ⁊ ordo noster vera:
rum eius laudum semper extitit pro
mulgator. quoniam qui et solus ab ea
habitu suum habuisse gloriari po
test. immortal cum laude assecutus
est. Accedit p̄terea ad rem quod nō
sine ingenij sui celsitudinis accumula
tissimo atq; amplissimo honore com
memorari potest. cum se aut ad virtu
tem sequendam. aut vitium execran
dum reiciendumve dederit: nihil p̄
tereat. nihil intactum omnino relin
quat: quod p̄ subiecta materia non
excogitet. idemq; egregie consequatur.
Quibus omnibus facile fit: cum
in se vno omnia que alij singuli p̄ ca
ptu suo nobis scripta reliquerint in se
comprehenderit absq; vllius iniuria
p̄ meritis sit omnibus preferendus.
hi igitur hi sunt fruct⁹ doctissime pa
ter: quos ille iocundissimus ager tu⁹
non nobis modo: sed toti terrarum or
bi p̄propagauit. Quorum opera: indu
stria. altisq; cogitationibus. quisq; si
bi omni in re litteraria consultū esse.
cognoscere liquido potest. Que omnia
cum ita sint: ⁊ nobis in primis gaudē
dum est. tibi vero ac patrie tue gratū
landum. Reliquum vero est vt postq;
hi clarissimi viri quos patria tua ge
nuit ob mortis immanitatem a nobis
subtracti sunt: tu valitudinem tuam
qua stante cum musa bene atq; fecun
dissime actum iri confido q̄ diligen
tissime cura. Nam cum alijs omnibus
tum mihi maxime rem factur⁹ es
grauissimam: qui non secus salutem
tuam atq; meam esse diu desidero.
Vale o sapientie vnicū domicilium
¶ Finis.

Tabula.

Sequitur tabula.

Dominica in septuagesima. de facili-
tate bene operandi. folio. i.

Dominica in sexagesima. de auditio-
ne diuini verbi. iij.

Dominica in quinquagesima: de gra-
tia & casu flebili anime vij.

Feria quarta in capite ieiunij: de ius-
tificatione impij x.

Feria quinta in capite ieiunij: de tar-
ditate bene operandi xij.

Feria sexta in capite ieiunij: de elemo-
sina. xv.

Sabbatum primum. xl. q. beata virgo
est confidentia: spes: auxilium no-
strum. xvij.

Dominica prima quadragesime: de excel-
lentia liberi arbitrij. xx.

Item eadem dominica de tentatione
dyaboli. xxij.

Feria. ij. prime dominice. xl. de iudi-
cio vniuersali. xxvij.

Feria. iij. prime dominice. xl. de orati-
one. xxix.

Feria. iij. prime dominice. xl. de ado-
ratione. xxxij.

Feria. v. prime dominice. xl. de men-
tatio. xxxv.

Feria. vi. prime dominice. xl. de pctō suspi-
tionis. vel iudicio temerario. xxxvij.

Sabbatum secundum in. xl. q. Maria
est aduocata nostra. xl.

Dominica. ij. xl. de laudibus fidei
christiane. xliij.

Feria secunda secunde dominice. xl.
de operibus factis in peccato mor-
tali. xlv.

Feria tertia secunde dominice qua-
dragasime de fructibus factis in mor-
tali. xlvij.

Feria quarta secunde dominice. xl. de
superbia. li.

Feria. v. secunde dominice. xl. an diui-
tes possint saluari. liij.

Feria. vi. secunde dominice. xl. de usu
ris & restitutione rei aliene. lvi.

Sabbatum tertium in quadragesima
q. maria est sancta sanctorum: & est dea
nostra. lix.

Dominica. iij. xl. de impedimentis
confessionis. lxi.

Feria. ij. tertie dominice. xl. de prepa-
ratione confessionis. lxij.

Feria. iij. tertie dominice. xl. de neces-
sitate confessionis. lxvij.

Feria quarta tertie dominice. xl. de
peccato. lxx.

Feria quinta tertie dominice. xl. de
periurio. lxxij.

Feria sexta tertie dominice quadra-
gesime de auaricia. lxxv.

Sabbatum quartum in. xl. q. Maria
est mater omnium gratiarum lxxix.

Dominica quarta quadragesime:
de discordia vel de odio vel remissio-
ne iniuriarum. lxxxi.

Feria secunda quarte dominice. xl.
de ludis fortune. lxxxij.

Feria tertia quarte dominice. xl. de
pensis inferni. lxxxvij.

Feria. iij. quarte dominice. xl. de pes-
na purgatorij. lxxxix.

Feria quinta quarte dominice. xl. de
landibus viduitatis. xcij.

Feria sexta quarte dominice quadra-
gesime de amore coniugali. vel mulie-
rum laudibus. xcviij.

Sabbatum quintum in. xl. q. virgo
maria est speciosissima super omnes
mulieres. xcviij.

Dominica. v. quadragesime. De
blasphemia. c.

Feria. ij. dominice de passione de ho-
nore parentum. ciiij.

Feria. iij. dominice de passione: de vi-
olatione diet festi. cvi.

Feria. iij. dominice de passione: de tri-
umpho fame. vel de infamia. cvij.

Feria. v. dominice de passione: de cō-
uersione magdalene. cx.

Feria. vi. dominice de passione. de ira
cundia. cxij.

Tabula.

Sabbatum. vi. in quadragesima : q
virgo. b. est a nobis salutanda quod e
per Rue. cxvi.

¶ Dominica in ramis palmarum. De
simplissima misericordia dei. cxvii.
Feria. ii. dominice palmarum: de inui
dia. cxix.
Feria. iij. dnice palmarum: de signifi
cationibus sancte misse. cxix.
Feria. iij. dnice palmarum de verita
te sacramenti. cxv.
Feria. v. dnice palmarum. de necessitate
atq; utilitate sacramenti. cxviiij.

Feria. vi. Dominice palmarum de re
bilissima passione domini nostri iesu
christi. cxx.

¶ Dominica locundissime resurrecti
onis domini nostri iesu christi de ea
dem materia. cxli.
Feria secunda post pascha: de gloria
paradii. cxlv.
Feria tertia post pascha: de dulcissi
ma pace. cxlvij.

¶ Explicit tabula quadra
gesimalis.

¶ Celeberrimi et omnium excellen-
tissimi predicatoris fratris Sa-
brielis de bareleta ordinis predi-
catorum sacre theologie extrinſe pro-
fessoris ſolemniffimi ſermones feli-
citer incipiunt.

¶ Dñica in ſeptuagesima De faci-
litate bene operandi. Sermo aure⁹.

Uoca opera
rios et redde illis
mercedem. Math.

¶ Proridencia illius ſummi
dei quibus rationalem creaturam
ad ſuam imaginem et ſimilitudi-
nem plasmauerit ad finem vite e-
terne et aſſequendam ſuaz eterna-
lem predeſtinationem. ſicut ſcribi-
tur ab Aug. et allegatur. in. ij. ſen.
diſt. i. c. vi. noluit tñ dare niſi medi-
entibus precedentibus meritis bo-
norum opeꝝ et obſervatione diuino
rum preceptorũ. Unde magiſter in
ij. di. xx. Sicut em̄ ex duplici natu-
ra compactus eſt homo: ita illi duo
bona a principio cõditor pparauit
vñm temporale: alterz eternũ: vñũ
viſibile alterz inuiſibile. vñũ carni
alterz ſpũ. Et quia primũ eſt qd eſt
aiale: deinde qd eſt ſpũale. Tẽporale
ne viſibile bonũ prius dedit. Inuiſi-
bile aut bonum poſterius dedit. In-
uiſibile et eternum pmiſit et meriti⁹
queꝝ indum propoſuit. Ille. ¶ Prio
natura viſibile dedit. bona pñtis vi-
te. Ad qd O deus feciſti. iij. elemẽ-
ta. Ad qd. vij. planetas. Ad quid. ix.
celos. Certe ppter duo. Prio ppter
oſtentionẽ diuine potentie. Propter
xvi. ¶ Vniuerſa propter ſemetipſum
operatus eſt dñs. Scõo propter vi-
litatem hois. Plato in timeo. Boni-
tas dei cauſa fuit factionis mundi
propter hominẽ. In primo poli. Na-
tura fecit aialia ppter hominẽ. vñ
phũs cõſtrict⁹ eſt dicere in. ij. phy.
et. ij. de aia. Finis quodammodo oĩz
eſt homo. In eodez apud grecos hõ
dicitur microcoſmus. i. minor mun-

us. Tho. ſup Johã. Triplex eſt mũ-
dus. Primo magnus. Iſte eſt deus
Scõo medius. eſt vita iſta pñs. Mi-
nor eſt hõ. De primo. In mũdo erat
De ſcõo. Et mundus per ipſum et.
De tercio. Mũdus eum non et. Se-
quitur. Bonũ aut inuiſibile et eter-
num promiſit: et meritis querendũ
ppoiuit. Quia mediantib⁹ medijs
De quibus Mat. xix. Si vis ad vi-
tã ingredi ſerua et. Et hierony. ad
Euſto. Eterna vita non niſi p diui-
norum mandatorũ obſervationẽ acq-
ritur. Et Mat. xi. Regnum celozũ
vñ. et Lactan. in. vij. di. inſti. c. vlt.
Exhortatur nos oēs ad operandũ
eo q iſtis operatorib⁹ immortalia p-
mia deus parauit. Duz inquit ſpũs
hos regit ait⁹: inſatigabili milita-
deo militemus. ſtationes vigiliasq;
celebrem⁹: congregiamur cũ hoſte
quẽ nouimus fortiter: vt victores ac-
demicto aduerſario triumphãtes: p-
mium virtutis qd ipſe pmiſit: a deo
cõſequamur. Ille Et eſculapius nř.
Qui ſeruit deo puritate cordis: con-
tentus viuit et ſalu⁹ morit⁹. Si vir-
tutis inchoatio ſenſui. eſt inſuauis
Qñ exercet: vita ſcã oia ſuperat: iu-
uat acqrit gliaz et honore. Uoca et.
¶ In quibus vbis pponem⁹ d ipſo
bono ope tria myſteria cõtẽplãda.
¶ Primum dicitur oppoſitionis.
¶ Scõm dicitur declarationis.
¶ Tercium dicitur excuſationis.
¶ Circa primum queritur ytrũ ſit
facilius operari bonum q̄ malum.
Circa hoc ſũt due opinionẽs. Una
phõz: alia theologoz. Prima phõz
q. ſ. facili⁹ ſit opari malũ q̄ bonũ.
Fundamentũ huius concluſionis ſu-
mitur a verbis philoſophi. iij. Ethic.
Qd virt⁹ et bonũ verſant⁹ circa dif-
ficile. Alie practica. Si difficile eſt
ieiunare tibi virtuoso: igit nō iei-
nare qd eſt vitũ: facile virtus et bo-
num et. Si difficile eſt orare igitur
non orare eſt facile. Sic de vigilijs
Sic de exercitijs ſpũalibus. Virt⁹

Dominica

bonum &c. Idem in .ij. ethi. Malū est facile: bonum hō difficile. in eodem. Difficile est esse bonū. Et pithacris pñs. Perdifficile est esse bonum. Et Bōn. ij. di. xxxix. Viri est d bono & difficult. Et Ambro. sup Beati immaculati: Nulla sine labore virtus: qz labor est pcellus virtutis. Ille. Un est q maior pars mortaliū sequi vitioz viam: & nō virtutis. Rñlio: qz via vitioz est facilis: virtutis hō difficilis. Mat. vij. Lata porta & spaciōsa via est que ducit ad perditionē. Et lactā. lib de bñ vita Bonoz natura in arduo posita est. De qua latitudine Virg. i. vi. Enē. Facilis descēsus auerni: Sed reuocare gradū superasq; euadere ad auras. hoc opus hic labor est: Ille. Un cōcludit oēs philosophantes: qz facilius est opari malū qz bonū: patet prima opinio. Secūda opinio est theologoz. Qd facili⁹ est opari bonum per verba scripture. Mat. xi. Iugum em meum suauē est & onus meū leue: & inuenietis requiem animabus vestris. Et i. iohā. v. hec ē charitas dei: vt mandata eius custodiamus: & mandata eius grauiā nō sunt. Et prouer. iij. Ducā te p semitas equitatis: quas cum ingressus fueris nō artabunt gressus tui. De qua semita: et de qua via Virg. loq tur Danti qui volebat reuerti ad pñstina pñtā. Tu quare reuertes ad pñtā noxia cur nō salis deliciofū virtutis montes: qui est principium et causa tue glorie. Et quidam deuot⁹ vulgaris. Qui seruit deo cum puritate cordis viuit contentus & salu⁹ obit. vnde patet primum.

¶ Scdm dicitur. &c. Schola theologozum & doctoz parisiē circa istaz materiā sic distinguūt. hō potest considerari in duplici statu. Prio in statu innocentie. Et quātū ad hoc facilius erit opari bonum qz malū. Et hoc propter presentia iusticie originalis que erat in hoie: ex quo par

tes inferiores irascibiles & cōcupisctibiles subiciebātur rōni. Et ratio anime. Et ais deo: Scdo cōsiderat post pñtā. Et hoc duob⁹ modis Aut quātū ad sensualitatē. Aut quātū ad modū. Si pmo modo magis inclināt homo ad malū. Et hoc respectu carnis infirme. De qua Mat. xvi. Caro aut infirma. Et xij. q. i. c. i. Ois eras. Et xx. q. iij. Proclinas In autē. de monachis. S. triennij et. S. si quis. col. i. Et gen. vi. Sensus & cogitatio cordis humani præsunt ad malum ab adolescentia sua. Et vt hñt theologi in. iij. dist. xvj. homo diu sine ventali esse nō pōt Si scdo modo. s. quo ad rōnem Itē oportet duob⁹ modis ipm considerari Aut est habituatus in bono aut in malo. Si in malo: tñc facilius est opari malū qz bonū. rōne mali habitus: vt dicemus i sermone de tarditate bene opandi. aut habituatus in bono sic facilius est opari bonū qz malū. Et hoc quadruplici rōne.

¶ Primo rōne delectationis.

¶ Scdo ratione inclinationis.

¶ Tercio ratione incitationis.

¶ Quarto ratione promissionis.

¶ Ad primā. Una res tanto est facillius ad obseruandū: quāto p illā quis cōsequit delectationē. Cū ecōtrario dicit vi. ethi. homo naturalr fugit triste & appetit delectā. ile. Et prouer. xvij. Spūs tristis ericcat ofsa. homo tristis non dormit: non qui escit non mandit. Non habet cor ad deū eleuātū: Ad propositum. Ex bona opatione: homo cōsequit summā iocunditatē. in. iij. ethi. Nullus est qui non gaudeat bonis operibus. in. ix. ethi. Virtuosoz beatissima ē vita. Tul. de amicitia. Conscientia bene actē vite multozūq; benefactorz recordatio. iocundissima est Dicunt veritatē seculares. Isti ffes hñt bonū tpo. Vex est qz hō positus est in gratia dei. vñ Ber. Bona vita semp gaudiū hz. In chronica ordia

legit de nouitijs bononie: in mēsa
in maximū risuꝝ prouocatis Dūm
magistro arguerent: dixit ei btūs
Dñicus: Sine eod: qz hñt cām ridē
di cum sint in gratia. vñ virtuosus
in omī tpe hz cām ridendū solaciū
Si cogitat de pterito: gaudet quia
debitū p̄soluit. vñ apls. ij. Corin. i.
Gloria nostra hec ē testimoniū: cō
scienstre. s. qz nō mordeat de pctō
Si de pñti: gaudet qz est in grā dei
sui. Si de futuro gaudet qz pñmū
sperat copiosum. Et lz aliqñ videat
difficile. ppter sensualitatē rōni re
beliantem: tñ spes pñmū minuit
vñ laboris. qd patet Auctoritate
Figura Exemplo. ¶ Primo aucto
ritate Ambro. li. offi. Nihil amāti
bus durū ē nullus labor difficilis
amemus ⁊ nos chñstū: ⁊ difficile vi
debitur facile. Et Tulli⁹ in ofone
p Bruto. Nihil difficile amāti pu
to. ¶ Scdo figura. De Jacob. Sen.
xxx. Qui. xiiij. ānis fuunt Laban
socero suo p habēda vxore Rachel
Sicut qui vellet intrare iardinum
sue ortum vñ ad tollendū poma:
non timet spinas ppter spem illius
comestionis. Ad propositū hō non
estimāt tribulationes huius mñdi
qñ sperat paradysum. Sen. in li. de
mor. Spes pñmū: solatium fit la
boris. Tercio pbat exēplo de no
uitio in cōuentu Bos. qui patri cō
querebat. Cur patior accidit se
des in cella o p̄ dñice Rñdit qz nō
dum vidisti illam requiē paradisi
¶ Peccator aſit per oīa ista tristat
Si cogitat dolore sentit. Si cogi
tat de preterito obrubescit intra se
pi. O me miserū qd feci. Nō in me
rito: qvz hz phīs. ij. methaphisice
Omne malū erubescibile est. Que
erubescētia ex pctō pcessit De tali
bus Ro. vi. Quē fructus habuistis
tunc in quibus nñc erubescitis Et
Ber. de se. Erit⁹ aquarū deducite
oculi mei: deficiat i dolore vita mea
⁊ ⁊ mi mei in gemitibus Quē fructus

ctum tñc habui: in quo nūc erube
sco. ¶ Figura de adam. Ubi es. No
cem inquit tuaz audiui: ⁊ timui: qz
nudus erā Preterea si cogitat de
pñti: pctōr dolet: qz stimulat a cō
scientia. augu. Peccauī pctm gran
de ⁊ multoz mñhi sumi cōsciū pec
cator Et Augu. in lib. confel. Iussi
sti dñe et vere sic est: vt pena sit libe
ois inordinatus affectus. Et lz pec
cator videat ridere. tñ int⁹ molesta
tur a stimulo cōscientie. Te plūgit
pctm ⁊ transfigit ⁊ corūberat. Iu
uenalis lib. i. sat. iij. Nemo mal⁹
felix. Si cogitat de futuro dolet: qz
dñationēz eternā expectat. Ideo
Ber. dicit sup illo verbo. Luc. xv.
In se reuersus. qz peccator in se re
uersus hz quattuor cōsiderare. vbi
fuit. vbi est. vbi nō est. vbi erit Ille
¶ Practica. Ubi fuit in peccat. s.
dormiēs. hie. xlvij. Reſeruit in
fecib⁹ suis. Ubi est. s. in manu dia
boli. hie. xvi. Seruietis dñs alig
nis q nō dabūt vobis requiē. Ubi
nō est: qz nō est script⁹ in li. vite Da
leant de lib. ⁊c. Quarto vbi erit: qz
in inferno. iuxta illd. Mat. xxv. Ite
maledicti in ignem eternū. vñ pter
prima rō. ¶ Scdo rōne ⁊c. Una est
maxima theologoz. qres tanto est
facilis ad opandum quāto natura
lis. Exēpli grō. De risu ⁊ fletu. Ad
ppositum. Bene facere ⁊ virtuose
vivere ē fm naturā hoīs: inquātū
ē capat rōnis Tho. i. ij. q. lxxi. ar.
ij. Pctm ē contra hoīs naturam in
quantū est cōtra ordinē rationis.
Super quo Grego. in homel. Et al
ber. in compēdio: quattuor sunt ge
nera creaturaz. Quedā est creatu
ra que simpliciter habet esse: ve la
pides: terra: et hmōi: que sic habēt
esse q nullam habent vitā Quedā
est creatura que habet esse: ⁊ etiaz
vitam ⁊ aiām vegetatiuam. sed nō
sensitiuam vt sunt arbores flores ⁊
hmōi Quedā est creatura que habz
esse viuere: sentire vt sunt volucres
⁊ ij

Dominica

pisces et alia alalia binta. Quedaz est creatura que habet esse: viuere sentire: ratiocinari: et hic est homo Cui incumbit et pertinet operari bonum et recedere a malo cum sit capax rationis: quale intelligit stupendum et ad mirandum opificium dei. Per contra naturam: ergo difficilius est operari. Vnde supra illud. In via qua ambulabas ponit tres vias ad ambulandum. Una dicitur recta. alia obliqua alia ad retrocedendum. Sed peto a te o socie que est facilior. An ire an retro respondebis. quia retroire incedit cum periculo cadendi in foveam ut collum frangat. Ire lateraliter nimis laborat et facit venire vlcus in intestinis. ad propositum. Quidam erunt retrograde sicut obstinati: quia ad portam redeunt. contra tales. i. Re. ij. Recedant vetera de ore vestro practica. De vomitu qui cholera euomit et iterum reasumit O tu qui promissisti patri spirituali non amplius redire ad concubinam. Ad vsuras: ad blasphemiam. ad peccata vetera: via talium est difficilis Dante in primo inferni. In medio itineris nostre vite. scilicet xxxv. annorum. De repperi in vna obscura silua. i. vita vitiosa. Quidam eunt peruerse qui accidiose operantur. Ille accedit ad confessionem. Alius ad sermones sicut serpens ad vocem incantantis Inuite operatur. Et si non esset respectus mundi: lineret bonum opus Grego. Amor dei nunc est ociosus. Operatur enim magna si est. si autem operari renuit amor non est. Exemplum illius noui tui qui fuit nepos vnius cardinalis Ingressus ordinem grossa legumina et male condita comedebat Dum interrogaret a cardinali quid comedisset per multos dies. Fabam inquit et fasolos. Si quis lancea foraret eius ventrem: exirent scutelle fabarum et leguminum. Cui cardinalis video patres qui viuere sancte est res dulcis Iste in seculo non poterat edere nisi

delicata: et semper erat tristis. Nunc autem intus hilarius. Cum practica: de ciue qui assidue audit missas: quia videret sibi excusatus nisi audiret illam. sic dico de muliere que confortetur omni mense: et deuotiones suas celebrat. vnde per sanctam rationem et cetera. Illud est facilius ad operandum: ad quod per plures incitatur Ad bene operandum omnia nos incitant Et in prentia quattuor inuenio. Primum est de per inspirationes Apoc. iij. Ego sto ad ostium. Si quis audierit vocem meam et aperuerit michi ianuam intrabo ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum. In hac cena peccator debet ponere. tria scota. scilicet contritionem confessionem: et satisfactionem. Et deus ponet et ipse. iij. Primo remissionem culpe. Infusionem gratie. Collationem glorie. Porta te cum si vis comedere mecum. Quis ad lachrimas et contritionem peccatorum te conducit. Certe inspiratio dei. Secundum est angelus qui est custos noster qui semper clamat auribus peccatoris. O auare O concubinarie sine peccata Tertium dominus sinderesis. De qua Tho. iij. dist. xxxiij. Sinderesis est quoddam lumen naturale rationis. cuius officium est retrahere hominem a malorum incitare ad bonum Quartum omnis creatura. hugo de claustro corporis anime. Quelibet creatura trina voce quolibet alloquitur Accipe. redde. fuge. Accipe beneficium: redde obsequium. fuge superfluum Ille. noli te excusare: quia omnia clamant. fac bonum. Nec dyabolus nec aliqua pura creatura est causa tui peccati ut causa directa. Quarto ratione promissionis: quia ex operatione bona promittitur nobis premium: ex quo incitatur ad bonum operandum. Commentator. ij. phis. Et apprehensione finis sequitur delectatio. et Mat. v. Merces vestra copiosa est et cetera. Nihil est felicius christiano: cui promittuntur regna celorum Ad quod facit exemplum quod ponit Jacobus de vorag. in chronica Janus

ensum: q̄ centū millia theutonici de
partibus siemie. Et. c. M. gallici de
partibus senonēsiū: ducti dulcedie
vini venire in italiam, et edificarunt
Mediolanum. papiam. bergomum.
bariam. veronam. ante aduentum
christi per annos. ccl. Postea romā
terunt quā obsederunt vsq̄ ad capi-
tolum. Romani autē amore patrie
sagittis se defenderunt. et deficienti-
bus chordis. caudas equorū scideff
et de ipsis fecerunt funes. Preterea
mulieres capillos proprios totonde-
runt: et chordas fecerūt. Si hoc ege-
runt amore huius seculi: et patrie p
prie quanto magis homo pro amore
patrie celestis debet insudare labo-
ribus. Ideo Augu. in lib. de ciui. dei
ad hoc ppositum ait. Si marcus re-
gulus pro zelo patrie sue: a cartha-
ginensibus est occisus. Si. M. Cur-
tius in abruptum terre hyatum se p
iecit ad liberationem patrie. Si
Brutus et torquatus filios occideff
pro iusticia et disciplina militari con-
seruandis. Si Selencus ap̄d locros
dñans filium vno orbauit oculo alte-
roq̄ seipsum pro adulterio commis-
so vt iusticia seruaret. quare nō ma-
gis christiani pro zelo fidei et amore
dei: hec Aug. de ciuitate dei lib. v.
capit. xviij. Unde patet scdm.
¶ Terciu dicitur. et. sin Alber. sup
Luc. q̄ntuplici rōne excusatur aliq̄s
si non operatur aliq̄d opus quibus
non excusat homo si nō bene opat̄.
¶ Primo ratione periculi.
¶ Scdo rōne impossibilitatis.
¶ Tercio rōne ignorantie.
¶ Quarto rōne carentie tēporis.
¶ Quinto rōne irremuneracionis.
¶ Primo rōne. et. Exemplum de sa-
mulo qui a dño mittit̄ ad aliquē lo-
cum periculosum. rōne huius legiti-
me pōt se excusare: q̄ periculū mor-
tis instat. Ad propositū. homo non
pōt se excusare legitime: licz habeat
vndiq̄ inimicos cū sit liber ad bonū
et ad malū. ¶ Scdo rōne. et. Nō pōt

se excusare: q̄ diuina precepta sunt
leuia. i. Jo. v. Mandata eius grauis
nō sunt. Et hiero. in expositione sym-
boli. Anathema sit qui dicit deū aliz
quid impossibile pcepisse. vbi tho.
xiiij. q. xliij. arti. i. Diuina precepta
reducunt ad duo principalia. Ad dī-
lectionem dei et primi ad que obser-
uanda natura cogit. ¶ Primo dili-
gere deū natura cogit. l. i. si lege. s.
consult. ff. de peti. heredi. Benefa-
cienti benefacere debemus. a quo
benefactore omnia bona habemus.
i. cor. iiij. Quid hēs qd nō accepisti.
Et scotus in prologo primi sentent.
Quid rōnabilius q̄ deum sup omnia
diligere: et proximum sicut seipsum.
¶ Scdo diligere primū natura co-
git cum sit nobis filius. In. viij. ethi.
Similitudo est cā amoris. Et Mat.
xxij. Unus est em̄ pater vester qui
in celis est: oēs autē vos fr̄es. Et. ff.
de legationibus. l. quesitam. Cū inē
hoies cognitionē quandam natura
cōtraxerit cōsequēs est hoiez hoī nos-
cere nephas eē. ¶ Tercio rōne. et.
Si rusticus ignorat logicā et philoso-
phiam excusat. Rusticus em̄ tali ci-
bo non vit. Ad ppositū. Nemo pōt
se excusare: non iudeus: non pagan⁹
non saracenus: si non bene facit: q̄
natura dictat fugere malū et eligere
bonū. Apuleius de deo socratis. Ar-
tes alie siue scientie ignorari pōt si-
ne vitupatione: vt ratio saltādi: pin-
gendi: sed nescire. bñ viuere nunq̄
audebis dicere sine pudore. Practi-
ca de mulierib⁹ in saltādo. ¶ Quar-
to rōne. et. Pater non habeo tēpus
Excusat homo quātuz ad hoc. Ad p
positum. Nemo pōt se excusare: quia
habet temp⁹ et. xx. et. xxx. et. xl. annos
habet etia in hebdomada. vi. dies
pro labore terreno. Saltem diem do-
minicum scias obseruare p anima-
tua. In hoc mundo deus dedit nobis
magnam copiam tēpis: ideo vti debe-
mus ad bene operandum. vñ ap̄lus
Dum tēps habemus opemur bonum
a iij.

Ad malum vitandum. Eccl. iij. Cō-
serua tps ⁊ deuita a malo. et ad salu-
tem parandū. ij. Cor. vi. Ecce nūc
tempus acceptabile: ecce nūc dies
salutis. In hoc tpe debet q̄libet be-
nefacere priusq̄ tps pretereāt: pri-
usq̄ mors superueniat: priusq̄ mors
derelinquat. In iudicio autem erit d-
tempore rō reddenda. Tūc em̄ de-
omne tempus nostrum accipiet. ⁊ se-
cundū illud nos examiat ⁊ iudica-
bit. Ber. Om̄e rēpn̄s nobis impensū
requiret a nobis qualiter sit expensū
suum. Ideo sancti diligenter cauet ne
amittant modicū quid de tpe. vnde
August. lib. confes. accusat te coram
deo: de hoc q̄ araneas muscas capi-
entes aliqñ libēter vidit. Et de hoc
q̄ viam transiens. vidit libenter ca-
nes leporem insequentes. Ideo autē
se accusat de his: n̄ q̄ in his pctm̄ sit
sed q̄ tps ibi occupauit: qd̄ medita-
tionibus debebat expendere. In in-
ferno erit magna char̄ ista d- tēpore
Apoc. x. Angelus iurauit p̄ viuētes
in sc̄la: q̄ tempus amplius non erit:
sc̄z penitendi. Si dānati possent ha-
bere aliqd̄ momētum tps: charius
eis esset q̄ si totū mundū lucraren-
tur. Seruandū est ergo qd̄ dicitur.
Eccl. ix. Quodcūq̄ pōt manus tua
instanter operare. Ad ppositū. No-
lite excusare q̄ deficiat tempus.
¶ Quinto rōne. ⁊c. Qñ quis non p̄-
miatur de labore suo excusat. Ad p-
positum. Quantū ad hoc non excus-
satur homo: q̄ p̄miat vitra condig-
num. Ro. viij. Non sint condigne
passiones huius tps. ⁊c. Aug. Op-
cum fine: merces tunc fine. Exem-
plum patris dominici. Quidam die
in ch̄isto existens post sacramenti e-
leuationem eleuatus in extasi: cla-
mauit. Agamus bona fides: q̄ maxi-
ma p̄mia pro laboribus nostris p̄-
parantur. qd̄ bonum: qd̄ p̄miū est
hoc pater Dominice: Maximū bo-
nū in: bonum quietum: bonum per-
fectum: bonum amabile: bonum le-

paratum ab omni malo: bonum in-
deficiens: bonum excedens oīa teni-
poralia ⁊ modā oblectamenta ⁊ deli-
cias istius mundi. O surdi: O stulti ⁊
tardi corde ad credendū: non sit vo-
bis difficile operari bonū: non vos
terreat aspera virtutū semita. Esto-
te constantes ⁊ fortes ad benefaciē-
dum et audire merebimur illaz vo-
cem benigni iesu: mat. v. Merces
vestra ⁊c.

¶ Dominica in sexagesima. De au-
ditiōe diuini verbi Sermo. ij.

Sermo est ver-

bū dei. Lu. viij. Inter
om̄ia mirabilia et stu-
penda dei op̄a in hoc
mundo: excellentissī-
ma vocari potest sua clemētia: qua
miserrimus nequandus. prophā-
tus et scelestus peccator de iniusto
efficitur iust⁹. De lupo rapace ⁊ le-
one feroci efficitur bonus seruus te-
sui ch̄isti. Ber. super Can. Dñe dñs
hoster q̄ admirabile est nomen tuū
in vniuersa terra. Quid est homo
quia innotuisti ei aut filius homi-
nis: q̄ reputas euz? Deniq̄ mittis
ei vniuentum tuum in m̄itis sp̄i-
tum tuum: p̄mittis vultum tuum. et
ne quid vacet in celestibus ab op̄e
re sollicitudinis: illos etiam bea-
tos sp̄s p̄pter nos mittis in m̄itis
sterum nostrum. Ille. ¶ De primo
beneficio. Johan. ij. Sic deus dile-
xit mundū: vt filius suū vniuentū
daret. De. ij. Johā. xvi. Mittas
eū ad vos. De. ij. Ero. xxxij. Oſten-
dam aut tibi om̄e bonum. De. iij.
ps. Angelis suis deus mādauit de
te vt custodiant te in omnibus vijs
tuis: Idō Sap. xij. dicit. Cum ma-
gna reuerentia disponis nos. Mise-
rie famis ⁊ sitis. p̄uidit de cibarijs
⁊ potib⁹ varijs. De pane Sap. xvi.
Panem de celo prestuisti eis. De vi-
no Cani. v. Bibite vina ⁊ inebrie-
mini charissimi. Miserie nuditatis

de vestimentis. Misericordia frigoris: de calore ignis. Misericordia tenebrarum: de lumine lune in nocte: et solis in die. Secū. i. fecit deus duo luminaria magis: luminare maius ut preesset diei: et luminare minus ut preesset nocti.

Misericordia infirmitatum: de medico et medicinis. Eccli. xxxvij. honora medicum propter necessitatem: et enim illum creavit altissimus. Misericordia aie nostre: promissionem fecit de verbo predicato quod est medicina spiritualis qua sanat a languoribus peccati. unde ps. Misit verbum suum. scilicet per predicatorum et sanavit eos. Et dominus per hierem. xxxvij. Audi queso vocem domini: quia ego loquor ad te et bene tibi erit et vivas aia tua. scilicet peccato mortua. Et xxij. Terra terra. fra. audi finem domini. et quia diversa sunt remedia ad sanandam aiam nostram a peccatis principale tamen est auditio divini verbi hoc est illud semen: quod in terram bonam cecidit et fructum attulit. Semen est. et c. In quibus verbis tria mysteria de ipso verbo divino considerabimus.

Primum dicit necessitatis.

Secundum dicit utilitatis.

Tercium dicit modibilitatis.

Primum dicitur. et c. Dubium queritur utrum sit necessarium ad salutem audire verbum dei. Ad hoc sunt due opiniones. Una dicit quod non. ratio est quod de consensu. dist. i. c. missas. non sit necessitas de predicatione: quod fecisset si esset necessarium agitar. et c. Alia opinio dicit quod sic. quia cum homo teneatur ad ea que sunt anime necessaria et hoc est in predicatione. igitur et c. Rideo etiam doctores quod est necessarium: quod probatur triplici ratione ad presens.

Primo ratione finis.

Secundo ratione nutrimenti.

Tercio ratione cognitionis.

Primo ratione. et c. Conclusio est philosophi. i. et ii. physicorum: quod finis imponit necessitatem eorum omnium que sunt ad finem. Exempli gratia. De in-

nire nisi per media. per pillulas. syruos. medicinam. si in uno deficit. nihil facit. quod finis imponit. et c. Ad propositum. finis noster est deus ut probat schola theologorum. Tho. i. ii. q. i. Ricar. in. ii. dist. xli. et Scotus in eadem. Ad hunc finem non possumus pervenire nisi per virtutes que dicuntur debita media. De quibus math. xix. Si vis ad vitam ingredi. et c. Hiero. ad eustochium. Eterna vita non nisi observatione preceptorum percipitur. Ille. Per scalam virtutum pervenimus ad deum. In primo ethi. Beatus dicitur est premium virtuosarum operationum. Ecce quod finis imponit necessitatem eorum que sunt ad finem. Sed virtutes melius scire non possumus unde delictum humilitatem: obedientiam: patientiam: charitatem: pacem: et huiusmodi: que per divinum verbum predicantur: et per predicatorum. Quis te docuit has virtutes. Numquid gratia. Non vere: quod occupatur circa concordantiam adiectum cum substantivo. Numquid logica que occupatur circa verum et falsum? Non. Non philosophia: quod occupatur circa naturalia. Non astrologia: quod occupatur circa cursum planetarum. Non rhetorica: quia occupatur circa facundiam. Non musica: quod circa cantum. Ut re mi. Sed quis docet? Certe predicatio divini verbi. Quid dicis o paulus ad Ro. x. Fides est ex auditu: auditus autem per verbum dei. scilicet predicationem. Et bernardus Unde tanta lux fidei in toto orbe. nisi de iesu predicator? Ille. Oia que habemus de alia vita sunt per fidem: et fides est per predicationem. Unde processit conversio totius mundi? Certe per predicationem apostolorum. et aliorum predicatorum. unde apostolus secunde ad timo. ii. Argue obsecra increpa in omni patientia et doctrina. Nota in verbo doctrina tres predicationes necessarias vero predicatori. Prima est scientia. A cano. xvi. q. i. c. Sic vive. Multo tempore discere que possis docere a iij.

Dominica

cere. Stude non in scartafacijs: nō in bubulis: non in somnijs: sed in libris autēticis. Multo tpe stude. Et dist. xxxviii. c. i. Ignorātia ē mater cunctoz error. 7. i. q. i. Utilissim⁹ cōputandus est nisi precellat scientia qui est honore prestantior. Sed heu quia hodiernis temporibus. nō nisi chirurgici dētū: herbarij: ignari 7 nugosi: hoc egregiū officiū librisurpant. Scda conditio est bona vita: non dico bona vita non inquā caponibus et pastillis lauta. sed de sāctitate vite. vñ Grego. Cuius vita despicitur restat ut eius predicatio cōtemnat. Et Lactan. in. iiij. homines malunt exempla q̄ verba. qm loqui facile: prestare difficile. Ideo chust⁹ mat. y. Vos estis sal terre: unde deberent lapidari dantes malū exemplū. s. predicatorēs 7 capita clericali. Tercia conditio est patientia ps. Bene patientes erunt ut annūtiēnt. Et hierony. ad heliodor. Epi 7 presbyteri 7 predicatorēs habeāt ad exemplū apostolorū apostolicos viros quoz honorem possidētes. habere nitant 7 meritū. Exemplū de chusto predicatorē: cui dictū ē. De moniū habes samaritanus es. Et coraz caypha accusatus: ac alapa percussus: patiens nihil respondit impatientie. Apostoli patientes. Sic pater noster Dominicus: sic Vincentius: sic alij predicatorēs sācti. Ideo dicitur. in omni patientia 7 doctrina: vñ in vitis patrum legitur: qd demon loquēs cū Beato bernardo: 7 vidēs Bernard⁹ duos frēs: quesivit a de mone de conditionibus eoz. Deinō posuit manus ad os dicens. Nō ēēt generatio melior i mūdo si man⁹. i. operationes concordarent verbis. unde ptz prima rō. ¶ Scdo rōne. 7c. Nullū aīal est qd possit viuere sine nutrimento: ut experientia docet. vñ philosoph⁹ lib. de generatide 7 corruptione. Omne viuens indiget alimento conuenienti sue vite. homo

componit ex aīa 7 corpore. ut habet magister in. ij. lib: iniaz. dist. xxi. Si cur corpus non pōt viuere sine cibo materiali videlz pane: vino: et alijs Ita aīa sine spūali cibo. Sed qualis est cibus aīe. Vere est verbū dei p̄dicatum. mat. iiij. Non in solo pane viuit homo. sed in omni verbo qd p̄cedit de ore dei. 7 Lactan. lib. i. ca. i. Nullus suauior aīe cibus q̄ cognitio veritatis: que. s. est facta per p̄dicationem. Et Greg. in omet. Verbum dei est cib⁹ mentis. et decreta lis extra de officio iudicis ordinarij. c. xv. Inter cetera q̄ ad salutē spectāt ppli chustiani. pabulū verbi dei per maxime noscīt necessariū: qz sicut corp⁹ materiali: sic aīa spūali cibo nutrit. eo qd nō in solo pane viuit hō sed in omni verbo qd p̄cedit de ore dei. Ille. Ideo stricte ecclesia p̄cipit prelatis et presbyteris curatis: ut p̄dicent: aut predicari faciant in ecclesijs suis. ut dist. xxxvi. s. ecce. Similiter precipitur pplis ut audiant sacerdotē predicantē: ut dicit de cōsecra. dist. i. c. sacerdote verbū in ecclesia faciente: si quis egressus fuerit de auditorio excoīcet. vbi talis conclusio elicit. Qd qui ad p̄dicationes non vadit 7 dei verbū nō sollicitat ut plures faciant: suspect⁹ habetur in fide: 7 nō est bonus chustianus: Non est verus catholicus: non est fili⁹ dei. O pater quis dicit hoc? Nunquid Aug. Nunquid hieronymus? Audi doctorem xpm. Jo. viij. Qui ex deo est verba dei audit propterea vos non auditis. Clama. qz ex deo non estis. Si nō est hō ex deo qui audire non vult dei vbu. Igit⁹ ex dyabolo est. Qd patet experientia. Quia plures magis audiūt cātilenas: ad taxillos ludūt: ad tabernas vadunt: ad lupanaria pergunt: 7 sic ptz scda rō quomodo est necessaria auditio vbi dei. ¶ Tercio rōne. 7c. Quilibet naturaliter cupit scire et intelligere. In pmo meta. Omnes

hōies natura scire desiderāt. Tul-
li' pmo de offi. Oēs em̄ ducimur. et
trahimur ad cognitionis sciētie cu-
piditatem in qua excellere pulchrū
putamus. Idem in questionibus tu-
sculanis. Inest em̄ mētibus nostris
insatiabilis quedam cupiditas veri
videndi. Nota insatiabilis. quia et si
homo est grāmaticus: velle eē rhe-
toricus et phīs et astrolog⁹. sciētia ē
infinita et non solū appetitus iste
est inter hōies. vix inter mulieres.
vnde in confessione loquunt littera-
liter. Confiteor deor̄ beate marie: et
beato frāscō. Cū ergo sit quasi in-
credibilis numer⁹ hominū ignorā-
tium veram sciētiā: verā doctrinā
et predicatorēs illā doceant in suis
sermonibus: natura dz eos mouere
ad audiendū illos. Ad qd agendū
inducunt exēplis phōz. Valerius
rubrica d studio et industria. Et Ci-
cero in lib. de senectute dicunt qd so-
lon phīs cum esset vicinus morti. et
assistentibus amicis quedamqz cō-
ferentibus de vīe exitu: tam pressū
caput erexit: interrogat⁹ quare hoc
fecisset. rēdit vt euz istud quicquid
est de quo disputatis percepero mo-
riar. Preterea hiero. ad Nepotianū
Demosthenē dicit qd cum expletis
centum annis: se mori cerneret: fer-
tur dixisse se dolē qd tunc egredere-
et hac vita cū sapere cepisset. Pre-
terea plato cum esset eratis annorū
lxxxj. scribens mortuus est. Pre-
terea Socrates hīs annos. xcix. in
laboribus scribendo ac docēdo mor-
tuus est. Preterea apollonius phīs
qui. xix. puincias circūiit vt sciaz
adisceret. Et quidam alius qd annos
lxx. stetit in deserto vt intelligeret
virtutem apīs. Et regina saba de
qua. iij. Reg. x. Longū iter egit vt
audiret sapientiā Salomonis. Pre-
terea hiero. de seipso scribit ad pā-
machium et Oceanum cum iuuenis
esset audiuit hos magistros. Apol-
linarem in antiochia. Didimum in

alexandria: et dū esset senex in betha-
leem litteris hebraicis insudauit.
Si ergo isti hōies cū tanto labore et
studio sciam quesierunt vt audirent
alios quāto plus hō xpianus id age-
re debet in auditiōe diuini verbi cū
non sit scia non lectio qd tantū hōiem
contentet: vt est verbū dei p̄dicatū.
In ipsa sc̄tā p̄dicatione tradit lectio
de deo de angelis: de purgatorio: de
inferno: de moribus: docet et qd agē
debes. Sed plures sunt sicut qui de-
rident. Tales audiāt phm in. i. eth.
Qui neqz ipse intelligit: neqz aliū
audies in animo ponit: hic inutilis
natus est. O dormitantes: o mente
capti: o bestiales viri: cur nō itis ad
sermōes sanctos. hec ē et sine qua
nemo saluat: nemo viuit: nemo gau-
det: et sic patet primum.

¶ Secundum principale dicif. et c.

Quāuis sint plures fructus tñ qnqz
reperio.

¶ Primus dicif illuminatio.

¶ Secundus dicif confortatio.

¶ Tercius dicif fortificatio.

¶ Quartus dicif delectatio.

¶ Quintus dz vite etne acq̄sitiō.

¶ Primus dicif. et c. Illuminat q̄ppe
intellectum hōis sicut sol illumina-
nat mundum. Quid dicis o dauid.
Canta. Declaratio sermonū tuorū
illuminat. et intellectum dat puillis.
i. peccatorib⁹. Idē Lucerna pedib⁹
meis est verbū tuū. s. p̄dicatū. Si-
cut lucerna stōies dirigit i nocte: sic
sc̄tā p̄dicatio in nocte pcti. Quāta
fuerit vtilitas in verbo dei p̄dicato.
apparet in mirandis exēplis. Quis
illuminauit Dionysium arropagitā
ad christi fidē. Certe aplūs paulus
Quis totam romam. Vere p̄dicatio
petri et pauli. Quis totum oriētem.
Samaritam: Indiam: Asiam: Cap-
padociam omnesqz partes orientis.
Vere aplorū p̄dicatio. Quis cōfuz-
tauit hereticos: manicheos: pela-
gianos: valentianos. Vere sermo
Augustini Ambrosijqz aliorū docto-

rum. Quis lombardiam et romandiam conuertit? Certe petrus mar-
tyr. Quis occidentem in regno grana-
te et iudeos ac saracenos. Vere san-
ctus Vincentius. Quis totum mundum.
Vere predicatorum. Quis marsiliam
conuertit. Vere magdalena. Quid
dicam de cello patre nostro. Quis qui
circa centum mille homines conuertit.
Sic dico de francisco de Bernardi-
no. unde quasi renouata est religio
christiana ex verbo predicationis. quod
pater exemplo ex christica ordinis nostri.
Cum duo fratres pergerent ad capitulum
generale Bononiam: occurrit
eis demon dicens. Quo tenditis. Bo-
noniam inquit. Quid ibi facietis
inquit. Ordinabimus predicatorum
per diuersas prouincias ad predicandum
exclamauit demon. Ordo iste est con-
fessio mea. et certe ita est. ¶ Secun-
dus. et ceterum. Multi quibus sciant bona que
operari tenent: et mala a quibus sibi
cauere debeant: tamen quoniam nec faciunt
nec mala fugiunt deuicti quadam te-
piditate: aut potius sensualitate et
delectatione bonorum temporalium: ut
usurari: concubinari: odiosus. Alij
etiam quibus sciant penas inferni esse
timendas: desiderantque celum: tamen
habet cor insipidum sine amore: sine de-
siderio et pietate: cum ideo tales audiunt
verbum dei frequenter confortantur
ad deponendum omnem tepiditatem: ad
amplectendas virtutes: ad surgen-
dum a peccato: ad desiderandam para-
disum. Unus dauid. Audiui. scilicet predica-
tionem et conturbatus est uenter meus.
scilicet conscientia mea. Non immerito ci-
ues mei: quia si eloquentia antiquorum
philosophorum fuit tante vis: ut in stuporem
poneret omnes auditores: et cor eorum mu-
taret: quanto plus eloquentia predicatorum:
que est spiritus sancti et iesu christi.
Iuxta illud. Non enim estis vos qui
loquimini: sed spiritus patris vestri qui
loquitur in uobis. Recitat Valerius
de studio et industria: quod cato censorius
ita eloquens fuit quod nunquam ab aliquo

grauatus per alium defendi volue-
rit. Et ut dicit plinius lib. de uiris il-
lustribus. Quadragesies quater ac-
cusatus fuit per se solum causam dixit
optimeque fuit absolutus. et ut dicit.
Tullius i. q. tusculanarum. Tanta fuit
in eo eloquentia quanta illis epibus
in quorum posset inueniri. Preterea
quidam philosophus nomine Egesias adeo co-
piose et facunde docebat de bono mor-
tis: et de alia vita: quod multi auditis il-
lis: sibi inferebant mortem. Quia
propter a rege ptolomeo prohibitus
est illa amplius legere et docere. Pre-
terea maxima fuit eloquentia. Tul-
lij de qua refert Lactantius in. iij. quod
sua eloquentia hominum corda habe-
bat in manibus ut quicquid vellet
haberetur: intantum quod cum quadam vice
faceret orationem coram Appollonio
philosopho. In tantam admirationem
venit ipse Appollonius quod velut per
extasim tractus non intelligebat: et
per multam moram tacitus sedit. Dix-
it tandem. Tenempe Cicero laudo
et admiror. preterea de eodem cum ora-
set apud cesarem pro amico suo. quod
ligario qui erat inimicus cesaris:
tanta gratia facundie admirabilis
in eo fuit: ut Cesar in plurimos co-
lores vultum verteret quod fuit signum
manifestum quod animus cesaris mutabatur:
et sic eum in concordia posuit.
Preterea de Xenocrate philosopho
dum in scholis legeret: quidam pole-
mus nomine dissolutus mores mutauit
propter facundiam illius. Ad pro-
positum nostrum. Si ergo tanta vis
erat illis oratoribus eloquentie ut
animos mutarent ac in stuporem ver-
terent: quanto magis in verbo dei pre-
dicato. quod apparet undique ex miran-
dis verbis tam apostolorum quam aliorum qui ante
nos peccatores a deo confortauerunt suis
placidis verbis: ut ipsi omnis pec-
catis ad virtutes pergerent: et bonam
vitam inciperent. unde sanctus. Quam dulcia
faucibus meis eloquia tua super mel
ori meo. O instrumentum salubre quo

monentur mētes dure ad bñ agen-
dū: ad deum laudendū. ex cronica
ordinis exemplū habet. Cum ma-
gister iordanus p̄dicaret vercellis
vbi tunc erat studium in paucis die-
bus. viij. clericos litteratos ad ordi-
nez traxit. Erat ibi quidā magister
Gualterius theutonicus tūc regēs
in artibus et in medicina satis peri-
tus: qui conductus erat ex magno
salario ad legēdū. Dixit scholarib⁹
suis: cauere ne eatis ad predicationē
nes neq; audiat is verba istius ma-
gistri iordani. quia sicut meretrix
pōlit finones suos vt capiat hoīes.
Mira res. Qui alios retrahebat ab
eo est primus captus ex sermone il-
lius. Et cum sensualitas vellet eū
retrahere ab ordinis ingressu: pu-
gnis se percutiebat dicēs. Tu ibis.
qđ et factū est. Factus est frater or-
dinis p̄dicatoz. ¶ Predicatio scđā.
¶ Tertius dicit rē. Fortificat eos
qui sunt boni vt in melius p̄ficiāt:
et perseuerent: ita qđ ex verbo dei: qđ
conseruant et nutriuntur sicut plan-
tula que vt viriditatem conseruet
aquis irrigat. Et ita differūt ad in-
uicem: qui ad predicationē vadunt
respectu alioz sicut dies a nocte. qz
qui vadunt sunt fortes et constātes:
non proscēdes: nō si enetici non cho-
lerici: vt sunt illi qui non accedunt.
Et si qñ in p̄ctis cadunt sepe resur-
gūt. iuxta illd puer. xxiij. Septies
in die cadit iustus et resurgit. Exem-
plum de magdalena que post pluri-
ma p̄ctā confortata ex predicationē
christi: fortis et constās plus ceteris
ardebat. ¶ Quartus dicit rē. De-
lectat enī verbū dei et recreat spūali-
ter audientes. Nam oīs bona aīa
libenter audit magnalia sui creato-
ris. Et sicut amicus libenter audit
bona d̄ alio amico: ita homo d̄ ami-
cus audit libēter sermones dei. vbi
dicunt doctores qđ non est signū taz
clarū qđ discernat bonū et malū ho-
mines sicut auditio diuini verbi. ¶

iesu quid dicis. Johan. viij. Qui ex
deo ē: verba dei audit: p̄pterea vos
non auditis: qz ex deo non estis. Et
Tullius: Cui⁹ aures veritati clau-
se sunt huius salus desperanda est.
Et per oppositū homo em̄ spūalis
libenter audit: qz in ipso recreatur.
Exemplū scholasticū de qđ Greg. i. i.
dya. Que cum ad eam beatus Be-
nedictus iussit visitationis gratis
fecissetq; dulcem exhortationē in-
terimq; iam sero aduenisset. roga-
uit eum vt staret ibi illa nocte sicq;
aliū longiorē facere sermonē: ipe
renuit. Illa hō capite in sinu paulū
inclinato orauit dñm vt imitteret
aliqđ impedimētū quo ipse disce-
dere non posset. Cōtinuo tāta aqua
rum inundantia secuta est qđ nullo
modo abscedere potuit. vbi tota nos-
cte steterunt in colloquijs diuinis.
¶ Quintus dicit rē. Qui dicitur
Luc. x. Bñ qui audiunt verbū dei.
Unde pono tibi hanc conclusionem
qđ qui s̄mones si equētat quasi im-
possibile ē dānari. Ratio qz habitū
bonum fecit virtutū cū audiuit pre-
dicationes. De mon de pluribus tē-
tat hōiem precipue de fide. Sed hō
qui audit predicationes iam veraz
fidem habet cū fuerit doctus in pre-
dicationibus sanctis. Exemplū in
vitis patrū legīt de quodā iuvene
qui monachus effectus est: qui foro-
rem dimisit solā in secūdo. qđ videns
se priuatam omni custodia: omni vi-
cio corp⁹ suū exposuit. frater hoc
audiēs cepit ei predicare vichū sui
enormitatē: que audiens puoluit se
ad pedes sui fratris: Cui frater. Vis
saluari? Uolo inq̄: et te rogo vt me
tecum venire p̄mittas ad heremū.
Euntib⁹ aut illis: in medio itineris
pre dolore mortua est. frater autez
orationē agēs pro ea nocte sequētē
reuelatū est ei qđ ad celū iuit. Unde
qđ predicatio dat homini paradisu
Sed quia hic agit de muliere que
ritur dubius: quare ecclia inhi-
bit

Dominica

mulieribus predicationis officium. primum ad Cor. xij. Mulieres in ecclesijs taceant. Et primum ad i. Ti. ij. Docere mulieri non permitto. Et de conse. dist. llij. c. mulier. Rñdes tho. ij. ij. q. clxxvj. duplici rōne. Prima ne animi hominum alliciant ad libidinem. Ecclesiastici. ix. c. Colloquia mulieris quasi ignis. Bern. Stare cum mulieribus et inuicem se conseruare malus est q̄ mortuos suscitare. Secunda rō: q̄ mulier non est in sapientia perfecta sicut vir ut possit ei conuenienter cōmitti publica doctrina. Sed quid dicemus de magdalena: katherina: cecilia: q̄ predicauerunt? Rñdeo q̄ hoc fuit ex p̄uilegio particulari spiritus sancti et p̄uilegio paucorum non faciunt legem cōmunem. Patet secundum.

¶ Tercium principale dicitur. et. Verbum dei audiri debet quintupliciter: ut doctores ponunt.

¶ Primo sollicitate.

¶ Secundo deuote.

¶ Tercio memoriter.

¶ Quarto humiliter.

¶ Quinto perseveranter.

¶ Primo quidē. et. In. iij. phisicor. Ignorato principio: ignorant et que sequunt. in. i. elencor. Principium est plus q̄ dimidiū totius. In. i. celi et mūdi. Principia sunt minima quantitate: sed maxima virtute: et. ff. de origi. iur. l. facturas dei. Cuiusq̄ rei potissima pars est principium. Sed sunt nonnulli qui ad predicationem non vadunt ob pigritiam.

Alij deuicti auaricia raro illas integram audiunt. Quibus dico q̄ non bene faciunt: qm̄ si audirent quinquaginta sermones non expenderetur tempus trium dierū. et tot bona acq̄rerent pro anima: pro conscientia: pro vita eterna. **¶** Sc̄do deuote. Cōtra eos qui aut dormiunt: aut loquuntur in ecclesia q̄d est pctm̄. Si enim homo stat compositus ante dñm tēporales plus ante predicatorē. Augu. i. q. i.

Interrogo vos fratres vel sorores: quid plus vobis esse videtur: Corp⁹ christi: an verbū dei. Si vultis verū respondere hoc dicere debetis q̄ nō sit minus verbū dei q̄ corpus christi. Ille archidiaconus sup hoc. c. Loq̄ dupliciter possumus: aut respectu dignitatis: sic missa est dignior: aut respectu vtilitatis: sic p̄dicatio est vtilior. In hac p̄nt interesse infideles: heretici et oēs q̄d non est in missa: q̄ est vtilior. **¶** Tercio memoriter. Cibus non nutrit nisi retineatur in stomacho et ad retinendum est necessaria bona masticatio. Sic verbum dñi nisi mente retineat: et ad ipsum retinendum est necessaria masticatio.

vñ dauid. Non oblitiscar sermones tuos. cōmēda memoriter. **¶** Quarto humiliter. Si qñ p̄dicator reprehendit vitia: humiliter sustine nec ipsum arguas tuis verbis inturiosis ut sepe quidā faciunt: sicut mihi accidit placentie dum predicare cōtra montem pietatis quidam contra me insurrexerunt: hoc est pctm̄: quis spūi sc̄to resistit. Ambro. Veritas a quocūq̄ dicat a spū. s. est. **¶** Quinto perseveranter. Contra illos qui incipiūt per. x. aut. xx. dies. demum non perseverant. Et ut dicit Bern. Sola perseverantia coronat. Chrys. super math. viij. In xpo secuti sunt eum turbe multe. quidam ut miracula viderēt. De quibus. Magister volumus a te signū videre. Quidam ut accusarent ipsum. O quot sunt. Quidam ut audirēt doctrinam ei⁹. Figurantur per semina euangelij. Dic q̄ isti sunt qui grandia merita sibi acquirunt in celesti patria. Ad quam perducant. et.

¶ Dominica in quinquagesima. De gratia et casu flebili anime. Sermo. iij.

Silignus ho-
minum loquar et an-
gelorum: charitatem
aut non habeam factus sum velut
es sonans aut cymbalum tinniens
Est trita et vulgata sententia ois theo-
logantium qd ille pius et dulcis pa-
ter noster deus hominem fecit ad
finem vite eterne: sed ex pectore veluti
animal fuit expulsus: locatus et po-
situs i hac valle miserie. vii ps. ho-
mo cum in honore esset et c. De qua
animalitate apls. i. Cor. ij. Nalis
homo non percipit que sunt spūs dei
Sed volens reuerti ad pristinum lo-
cum oportebat incedere per virtu-
tes. unde Lactā. in. vi. c. iij. et iij.
Due sunt vie per quas humanā vi-
tam p̄gredi necesse est. Vita. s. que
ab celum ferat: altera que ad infe-
ros deprimat. Quas et poete in car-
minibus et philosophi in disputatio-
nibus suis induxerunt. Et alterā
quidam virtutum esse voluerunt
alterā hōvicioz. Ille via eundi ad
infernū et paludem stygiam lata et
p̄facilis est. In. vi. enei. Facilis de-
scēsus auerni. Et phīs. ij. ethi. Ma-
lum est facile: bonū hō difficile Via
eundi ad paradysum ē difficilis. mat.
viij. Arcta est via que ducit ad vitā
sed in fine remanet aia consolata.
vñ et Aristo. solebat dicere sicut po-
nit Laertius. Studioz liberalium
amare sunt radices fructus hō dul-
ces et Sen. Sola x̄tus prestat gau-
dium p̄petuum et securū In. ix. ethi.
Beatissima est vita virtuosoz Sed
in hac via posuit insticiam. tempe-
rantiam. patientiam: fidem: castita-
tem: abstinentiam: concordiam: sci-
entiam: veritatem: sapientiam: et alias
virtutes. Sed simul cum his paup-
tatem: ignominiam. laborē: dolores
et amaritudines oēs Ambula aia
chāra si potes In alias x̄tutes sū
me necessarias: apls posuit charita-
tē. Si linguis hominū loquar hōz

qui in mūdo fuerunt oratores. M.
Cice. M. Antonij. Julij cesaris Ti-
ti liuij. platonis. Demosthenis: car-
neadis. Lysie. Orphet. Si linguis
hominum: Latina: greca: hebraica
Et angeloz illo modo quo loquit̄
vñ angelus alteri illi notificādo
conceptum suum. Charitatem non
habeam: factus sum velut es sonās
aut cymbalum tinniens. Applica
istud verbum. Charitatē aut nō
habes de grā qua assistente omnia
cpa hōis meritoria sunt vite eter-
ne: et qua amissa p̄ p̄ctm nullū pōt
agere bonū. De qua quidē gratia
hodie tria mysteria nobilissima con-
templabimur.

Primum dicitur oppositionis.

Secundum dicitur declaratiōis

Tertium dicitur responsionis.

Circa primum queritur dubium
a theologis. Utrū homo sola liberi
arbitrij libertate: sine adminiculo
diuine gratie gratum faciētis possit
operari bonum et meritoria vite
eterne ex suis puris naturalibus.

Circa hanc materiam. iij. fuerunt
opinionēs famose. vt patet. xxiij.
q. iij. c. qdē aut heretici. Prius fuit
manicheoz qui volebāt qd homo de
necessitate peccaret. et alter nō po-
terat. et rō hōz fuit: qz ponebāt duo
principia Unū bonū. s. deū a quo vo-
lebant tñ inuisibilia gubernari: et
de eis puidere. ex de istis inferiori-
bus nō se imiscebāt. iuxta illd Job.
xxij. Nubes latibulum ei⁹. nec nos-
tra considerat: circa cardines celi
p̄abulat. et Auer. ij. meta. dicit. In-
tellectus diuinus vilesceret si nimis
nature attēderet. Aliud princi-
pium malum. s. dyabolū a quo vole-
bāt omnia visibilia gubernari De
quo principio Jo. xliij. Venit enim
princeps mundi huius et in me non
habet quicqz. et qz volebāt dyabolū
semp esse malū: nec posse facere bo-
na: ideo et hōsem sic videbant esse
tanqz hñs p̄ncipiū a malo p̄ncipiū

Dominica

ducere dñationē Tarquiniū supbi
romano imperio exorsam: ipos ma-
nib⁹ pprijs decollauit. Quid amor
patrie. ¶ Sextus. M. regulus. qui
potius voluit mori in carcerib⁹ car-
thaginensium q̄ fidē eis frāgere:
quam sub iuramento promiserat.
¶ Septimus fuit Socrates. De
quo vale. li. viij. Qui uolens sacrifi-
care deo Atheniensū qui erat hir-
cus veneno haustus. O constātia pa-
gani: mortuus est. ¶ Octau⁹ fuit
Crates theban⁹. Qui uolens ire
ad philosophandum: cōmutatis bo-
nis in aux: ipm aux. precit in ma-
re. ¶ Nonus fuit Xenocrates pla-
tonis discipul⁹: qui athenis exiis
cum dormiret cum quadā meretrice:
ab ea puocatus ad libidinem &
nollet confutere: mulier iuuenib⁹
cūitatis dixit phm illum non esse
hoiez: sed saxū immobile. Clams hic
hi fuerunt pagani priuati diuina
grā: euangeliz & scripturas igno-
rantes: tñ tot & tāta egregia opati
sunt ad confusione christianoꝝ. qui
audiētes tot p̄dicatiōes & admoni-
tiones sanctorū viroꝝ: tñ nō cessāt
quidie mala agere. 3s p̄t q̄ homo
sine grā pōt opari bonū. ¶ Quarta
opinio est catholicorū: q̄ ipō nō pōt
meritorium vite eterne sine gratia
operari. Attestāte chusto Johā. xij.
Sine me nihil potestis facere. Et
dauid Auxiliū meū a dño. Et ali-
bi. Ab ipō patientia mea et refe-
rens ei grās. tu es patientia mea
et apls Non sumus sufficientes ꝛc.
Ad veritatem conclusionis veni-
mus ad secundum.
¶ Secūdum misterijz dicī. ꝛc.
Ex dictis tho. i. ij. q. xij. ar. ij. & xxiij.
q. cxxix. ar. vi. et magist. sen. dist.
xxvij. & li. et Bon. ibidez. ar. i. Ta-
lis cōclusio ponit Multa bona pōt
homo facere sola libertate arbitrij
sed non meritoria vite eterne sine
largitate dono gratie. q̄ conclusio
probatuꝝ vera quadruplici: ratione

H. C. Wesselschlag & Co.
H. C. Wesselschlag & Co.

auctoritate: exemplo: et similitudine
 ¶ Primo ratione que dicitur annihilatio-
 nis. habet pñi. in. ij. et. iij. pñy.
 Et primo celi. Unūquodq; resoluit
 in ea: ex quibus componit. quod pñz
 ad oculū. Animalia de terra facta
 ad terraz reuertunt: que est suū pñ
 cipium. Eccl̃s. iij. Cuncta subiacēt
 vanitati. i. mutabilitati: et oīa pñt
 ad vñm locum. De terra facta sūt
 et in terraz reuertuntur. Ad pñosi-
 tū homo fm magistrū. ij. di. xxi. et
 ph̃s. ij. de aīa. Componit ex duobus:
 corpe et aīa. Quātū ad corp⁹ de ter-
 ra factus ē. Sēñ. ij. Formauit deus
 hoīez de limo terre iō ad terraz hz
 reueri. Sēñ. iij. In sudore vult⁹ tui
 vesce. pa. tuo. donec reueri ter. Et
 petrach̃a. iij. triumpho. O ceci tot
 mundane cure quid iunāt: omnes
 in terram ex qua estis reuertimini.
 Ne leueris in superbiam. i. Ti. vi.
 Diuitibus hui⁹ seculi precipe: non
 sublime sapere. neq; sperare in in-
 certo diuitiaz qz sunt d terra. s. ho-
 mines. Et ep̃us bñct̃is dixit ciui-
 bus suis. Valete bñct̃i. mei. Deo
 petite celū expectate. et q̃ sit fragi-
 lis et caduca mortaliz vitā: exem-
 ploneo discite. Et Urgi in buco.
 O formose puer nimis ne crede co-
 lozi. Ad pñositū. Cuz sit homo de
 terra quātū ad corp⁹. Ideo habet
 reueri ad terram. Sc̃o componit
 ex aīa que nō est ex aliqua materia
 Non de substantia dei vt voluit
 manichei et erupides ph̃s. Non
 de materia ignis: vt voluit Demo-
 crit⁹. Nō de materia aeris vt Dio-
 genes. Nō de materia aq; vt Thales
 milesius. Sed de nichilo creata ē
 Testate Augu. lib. d quātitate aīe
 Creat deus aīas singulor p se. Si
 de nichilo facta est: ideo ad suū pñ
 cipiu habz reueri. i. pñm qd dicitur
 nihil. Johan pño. Sine ip̃o fac-
 tum est nihil. i. pñm. fm sentētiā
 theologor pñm dñ nihil duplici
 rōne. Primo rōne ē. Quod sic pro-

bo. Omne qd est a deo est. Johan. i.
 Omnia per ip̃m et c. Sed peccatum
 non est a deo: pñat. Quia oīe qd
 est a deo de⁹ amat. Sap. xi. Nihil
 odisti eor que fecisti. Sed peccatū
 est deo exosum. Sap. xiiij. Similit̃
 odio sūt deo: impi⁹ et impietas ei⁹
 Judith. v. De⁹ pctōz odit iniquita-
 tē. Et. ps. viij. Iniquos odio habuit
 Igitur pctm nō est a deo et sic nihil
 est. ¶ Sc̃o rōne effectus. Quia fa-
 cit hoīez nihil esse. Nō quidē quan-
 tū ad eē naturale: sed quātū ad eē
 spūale: qz p pctm homo pñat gfa
 et charitate: et oībus bñct̃ib⁹ infu-
 lis. Et ppter hoc homo dicit. ad nē
 hil redigi. quātū ad esse spūale: qñ
 peccat mortalit̃. De qua annihila-
 tione hiere. x. Corripe me dñe nō
 in furore tuo. ne forte ad nihilum
 redigas me. vñ dicit nihil. Et Au.
 de fide ad petrū parte. ij. c. xviij.
 Peccatū nihil ē nisi pñatio boni.
 Ille. Sicut tenebra ē pñatio lucis
 amarū dulcedinis: infirmitas sani-
 tatis. Et quātū ista pñatio erit pri-
 uatio maioris boni: tātō malū erit
 maius. Pñatio manus est mī⁹
 maluz q̃ pñatio vñus digiti. Et
 truncatio capitis: q̃ vñus pedis.
 Clama peccatum mortale ē pñ-
 tio diuine visionis et paradisi. Ma-
 ximum malū est pñatio filior: et
 rex tēporaliū. Sed sup oīa mala
 est pñatio proprie salutis. qz vane
 homo esset creat⁹: baptizat⁹. chris-
 matus. si postea dānet. In figura
 huius dicit Mat. xxvi. de petro cū
 reprehenderetur q̃ esset discipul⁹
 iesu ab illo iudeo. Rñdit. O hō non
 sum. Super quo hylari⁹ Profe-
 ctio petri us non erat: qz per peccatū
 qd dicit nihil: esse spūale amiserat
 dum esset seru⁹ pcti. Ille. Practica
 Quorānis o mercator fuisti i frau-
 dib⁹ rapinis. dolis: tenēs bona al-
 terius inuito dñs. Quid fecisti. Re-
 sponde. Nihil pater. Et tu concubi-
 nariet. ysurarie. Et tu auare q̃ sinta-

Dominica

pauperē mori fame q̄ dare frustuz
panis. Et q̄ portas odiū primo. rē.
Quid fecisti. Pater: ego nihil feci.
Ideo Luce. v. c. dicit de petro. Pres-
ceptor per totam noctem laborātes
nihil cepimus. Per noctē caliginis
pcti: nihil lucrati sumus: sed pdidi-
mus. Pctm nihil est. vñ Bon. ij. dist.
xxiij. ar. ij. Ubi querit an pctm di-
catur nihil: dicit q̄ homo per pecca-
tuz mutatur in bestia p̄ imitationē
et perdit nomē suū. qd̄ pbat. Aucto-
ritate Exemplo. Practica. Primo
auctoritate philosophi. i. ethi. Mul-
ti quidem oīno bestiales vident̄ eē
vitam pecudum eligentes. De qua
bestialitate. i. Corin. ij. Atalis hō
non percipit ea que sunt spūs dei.
Et dauid cōparat̄ est iumentis rē.
Scō exēplo de florentino de quo ar-
chiepiscopus chronica refert q̄ fuit qui
dam nobilis florentinus qui vitam
suam ducebat voluptuosam qui mo-
riens dānatus est. In sero aut̄ dum
vixor eius camerā igrederet̄ porci
repperit hic autē vir eius erat in
forma porci: sed nō agnoscebat ipm
clamare cepit cōtra ancillas dicēs
permisistis ingredi porcū in came-
ram. Filij aut̄ cum baculis camerā
ascenderūt ut ipm de domo expelle-
rēt. Clamare cepit O filij non fa-
ciatis: q̄ pater vester sumi: rē dānat̄
in forma porci appareo: eo q̄ vitaz
porcinā duxi. Tertio pbat̄ pra-
ctica Veni ad caplm̄ ocius. Quo-
mō vocaris. Johānes inq̄t Quā vitā
tenes. O pater in domo mea teneo
mensas paratas pro discipulis videlz
ludos fraudulētos: scachos: taxil-
los: rē cartas pauperib⁹ oīa bona ce-
lant̄ Tu nō vocaris Johānes: s̄ por-
cus p̄ imitationē Et tu nobil. Quō
vocaris Jacobus. Quā vitā tenes.
O pater sum piger ad diuina et ad
missas: rē pdicationes audire non
possum. Et tu dñe Non Jacobus s̄
asinus vocaris. Jō mulier cape ba-
culuz ducendo ipsum percutiendo.

Eya asine q̄ dicit̄ predicator. Et tu
quō vocaris. Sotard⁹. Quā vitā rē.
O pater: nimis sum auar⁹: rē teneo
familiam meā in maxima miseria.
Nō gotardus s̄ canis hortulani vo-
cari qui non comedit porcos: nec
vult q̄ alij comedant. Cōtra hora
quid mihi diuitie si non cōcedit vñ.
Et tu quō vocaris. Francisc⁹. Quā
vitam tenes. O pater sum supbus.
Non franciscus sed leo censeris. Il-
le alius est gulosus. gnatho appellā-
tus est. Et tu o mulier qd̄ est nomē
tuum: Quare hoc queris pater. Ut
inquit mittaz socium meū ad domū
tuā pro flascone vini. Dabisne. Ita
pater. Vocor katherina. Quā vitaz
tenes. O pater sum vana gloriosa.
et elemosynam do: vt videar sancta
Non es katherina: sed vna gallina
facto ouo illico cātat. Ideo dicit Iy-
larius homo non erat qui per pctm
esse amiserat. Pctm ergo dicit̄ nihil
Vñ pater conclusio nostra ratioe q̄
pctm dicit̄ nihil. Ad qd̄ per se mise-
ra ala tendit: nisi iuuetur auxilio di-
uine gratie. Scō pbat̄ auctori-
tate. primo diuinali. dauid post cō-
missa pctā: dicebat. Saluum me fac
deus: qm̄ intra. aque vsq̄ ad animā
meam. Infixus sum in limo p̄sum-
di: et non est substantia. Veni in al-
titudinem maris et tēpestas rē. Se-
cūdo auctoritate doctrinali. Aug. li
de correctiōe et gratia. Sine gr̄a
dei nulluz prozsus. siue volēdo: siue
agendo: faciunt hoies bonuz. Et ad
Bonifacium papam. Nō pōt hō ali-
quid boni velle: nisi iuuetur ab eo: q̄
malum non pōt velle. In. iij. de con-
sola. Boetius vt Platonī placuit: in
rebus quoq̄ minimis: diuinū debet
implorari auxiliū. s. gratie. Tercio
per cano. de peni. dist. ij. c. romanos.
Et de cōse. dist. ij. c. gratia. c. baptis-
mi. rē distin. xl. Quelibet. r. xxiij. q. i.
odi. Quarto per iuris. ff. de peni. l.
si quis forte. r. ff. de acqui. rerū do. l.
claz possidere. r. ff. de leg. l. si seru⁹

Cum quibus est Petrarcha. vi. Tercio diuinitatis postq̃ sub celoydi stabile firmumq̃ in me conuersus dixi in quo confidit? Rndit in deum qui nullū pollicitū vnq̃ decepit. nec eū q̃ in se pfidit. Tercio probat. Exemplo Vincē. hīsto. I speculo morali. De quodā iuene romano. q̃ contraxit cū quadā virgine: de nobilissimus romānus. Cum adducti essent ambo in cubile. Puella versa ad parietem. flere cepit amarissime di. O me miseram credebā seruare virginitatem quam deo promisi. Tandem lachrimis iuuenem conuertit. Isti per annos. xxx. steterunt virgines in eodem lecto: nō via naturali. Quia vt dicit Augu. de agone christiano. Inter cetera christi anoz cartamina duriora sunt prelia castitatis. vbi continua pugna et rara victoria. Ethiero. In carnis preter carnem viuere angelicum est non humanum. Et Amb. Maior certe est victoria virginum q̃ victoria martirum. s. diuturnitate. Sed dono gratiūte virginitatis. hoc donū illis p̃cessū fuit. Quarto probatur similitudine. De peregrino: qui per desertum tens: a retrospiciens vidit vnicornem qui ipm insequabatur. Qui fugiens cecidit in profundum putei et cadens helit euidam ramo fici. qui exibat ex muro putei. et stans sic atacatus: suspicieus vidit se esse inter t̃ia pericula maxima. Primum q̃ draco magnus erat in profundo putei. Qui si cecidisset in momento esset deuoratus. Secundum erat superius: q̃ vnicornis ibi eum obseruabat: vt occideret Tercium erat iuxta: quia videbat duos mures vnum album: alterum nigrum: qui continue rodebant radicē arboris. Quia corrosa. cadebat in profundum putei. Iste autē fatuus non consideras pericula. cepit edere mel quod apes fecerant in ramo illo. Sic stans miles quidam persiluiam transiens vidit vnicornē: quem gladio occidit. Prospiciens hō in puteum: vidit

illum fatuum stantem inter tanta pericula. Copatiens asit sue calamitatis porrexit illi funē et scalā pro auxilio excitans eū quattuor vocib⁹. Clama O paup. O miser. O iprouide. O mente capte: ascende. ascende: q̃ nō morietis. Ille vero ppendēs sua picula: auxilio militis liberat⁹ est. Notate h̃ba et signate misteria. Quis est iste peregrinus? Est homo viator. de q̃ ps. Ad uena ego sum et pe. Et Sene. xlvij. Jacob ait. Dies peregrinationis vite mee. cxxx. annorum parui et mali. Gradit per desertū hui⁹ mūdī: s. ab vni corne dyabolo varijs modis insequit De quo. xvi. q. ij. c. visis. h̃z ille hostis antiquus mille nocendi modos. Quis intātus persequitur hōiem q̃ ipsū cōducit in puteū peccati. In quo puteo h̃z tria pericula. Si respicit inferi⁹: videt infernū paratum deuorare p̃ suis demeritis. Si respicit sursum: videt mundus: qui diuersis blanditijs decipit. Si iuxta videt mures albū et nigrum. i. diem et noctē: qui sūt temp⁹ vite hominis. in quibus vita p̃sumit Sed peccator positus in his piculis non cogitans infernum: non priuationem paradisi. non futuram penam: stat occupatus in dulcedine mellis. Concubine. Robe. vite. vsure. vanitatis. Alius in dulcedine amoris filiorum. Quibus totus occupatus mādāt obliuioni oia picula sua corpis et aie Et potius vult dānari amore huius dulcedinis in eteruū q̃ saluari. O stulticia mundanorum: qui non cōsiderāt futura bona. Ideo Aug. Nulla maior stulticia: q̃ ppter bonum momentaneū perdere bonū eternum. Et torperunt. O elati christiani miseri et vani qui oculis et mentecapri ponitis affectum in rebus caducis. Sed miles christ⁹ scalam sue g̃se. line qua nemo pot saluari porrigit et demone conculcat dū non punitit hominē tentari supra id q̃ pot. Sed ei porrigit auxilij: et peccatorem excitat de pu

Feria quarta

teo peccati. quattuor vocib⁹ quibus solet alius aliū suscitare. Prio p cer tū signū. i. p inspirationē. Apoca. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. Quis te pdu cit. o aia: ad cognitionē tuorū crimi nū. Certe deus. Quis ad lachrymas ⁊ singult⁹. Deus. Ego sto ⁊ c. Sz plu res resistunt huic voci. Prouerbi. i. Uocaui ⁊ renuistis. Scōp verbum viuū. i. per predicatorē. De quibus Mar. x. Non estis vos: q loqmini sed ⁊ c. Qz dicit Ambrosius. Veritas a quocunq; dicatur a spū scō est. Cum hac voce conuersa est magdalena et plures alij. Sz phures huic voci resi stunt. i. Thi. iij. Ad fabulas autē cō uertēt Practica. Contra illos portā tes barbas ⁊ cauadētes. Tercio vo: cat p scriptū clarū. i. duo testamenta. Quid clamāt scripture. Quid pphe te. Moyses. Dauid. Jere. zachs. Aba cuch. Quid qmōr euāgeliste. Math. Mar. Luc. Johā. Bene agite. o pec catores ⁊ dimittite pctā. Quid demū sps in cruce manib⁹ extēsis pedibus confixis: opprobrijs saturatus nisi sitto salutē. Tuā salutē. o Ven. Tuā salu tem. o Cremona. Discurrē p ciuita tes. Quarto per vex nūciū. i. flagel la. Imple facies eorū ignominia ⁊ c. Multiplicate sunt infirmitates ⁊ c. Nōne vidisti Italā quassatā varijs flagellis belloꝝ penuriarum. infirmi tatū. pestilentiaꝝ. Sed nōdū finis. Clama hic. O tinctores preparate ni gros pannos. Quia cito veniēt dies. In qbus filius fugiet patrē. filia ma trē. amic⁹ amicū. Vicinus vicinū. Ut verificetur illō Ezechie. xxxij. pec dixit dñs deus. Uas leuatis oculos vestros ad immundicias: vnusquisq; vxorē prīmī suū polluit. Sed viuo e go dicit dñs. Quia dabo terrā. hanc in sollicitudine et in desertum. Unde patet scdm. ¶ Terciuū dī ⁊ c. Tho. i. ij q. cix. ar. ij. Bon. ij. di. xxvij. Qd dū plex bonū est: scz moralis cōditionis. Et ē cū qd nō ppter deū: nec vt pceptū ei⁹ obediat: sed tm qz rō dicat: plu

ra bona opa facit. Subuenit miseroꝝ. Iusticiā facit. fidē promissam seruat. Ad talia bona pōt liberū arbitriū si ne gratia cooperāte sibi deo. Ad hoc refert Perrus de pal. patriarcha hic solymitanus in. iij. sen. Qd in ciuita te lugduni: repertū est vnū caput a fodientibus fundamentum quoddam vnius palatij. Cuius capitis os: et dētes ⁊ labia erāt recētia ⁊ viua. Et audierunt vocē ab eo di. Ire ad epū di. q huc erat. ad saluandū animā meā. Cuz autē eps illos interrogaret quid veller. et qd esset. Rēdit caput. Ego fui iudex legū: ⁊ vixi satis virtuosē: prout cognoui debere. Iusticiā feci: ⁊ legē non exorsi. Absq; fide christi di scēssū. In fine vite mee dolui de pctis meis Et quā ad mel nō pueni. Lex illius dei per quam saluari possem. ⁊ in lege naturali vixi ob hoc misēre: corā deo animā meā: referuauit in hoc caput. Ideo precor detis mihi sa cramentū baptismi. quo suscepto aia ad celum volat it: ⁊ caput redigetur in cinerem. Episcopus autē illud ca put baptizauit. ⁊ illa anima statim ad celū volauit. Preterea ad idē Alexā der. iij. per sum. vbi querit vtrū philo sophi sint dñati. Dicit q si vixerunt fm legē naturālē: ad quos nō fuit fa cta noticiā de aduentu christi: salui sunt. Et Socrates inuitatus a quodā suo ageret rem. cum meretricē. Ex clamauit erubescē celum intrare se: num. Ad ppositū. Pagani ergo. sine grā gratū faciēte potuerūt agere ta lia bona per lustrari a lege naturali. Scdm bonū dī diuinalis ordinatiōis Qd. s. ordinat in finez. Et in hoc nō pōt liberū arbitriū absq; auxilio grē gratū faciētis. Et quis homo possit operari bonū morale sicut gentiles et philosophi de qbus supra pmo my sterio actū est absq; grā dei: non tm bo nūz meritum potuerunt sine munere: gratie gratum facientis. ¶ Feria quarta in capite ieiunij. de conuersione impij vel peccatoꝝ.

Conuertimini

ad me in toto corde vestro in ieiunio et fletu et planctu et scindite corda vestra Jo. x. l. ij. Postquam natura humana cecidit in inferendam seruitutem peccati. et per sensualitatem est facta rebellis rationi propter infectam et corruptam culpam et radicem primorum nostrorum parentum. Non est necessarium homini constituto in presentivasta solitudine et valle miserte dare operam in exercitio corporalium sicut et spirituali ad perueniendum finale premium celestis regni figura. Sen. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo: donec reuertaris in terram de qua sumptus es: quia pulvis es et in puluerem reuerteris Et ecclesia hodie super caput d. Memeto quia cinis es etc. Et hieronimus ad thessalonicenses. Tepidum discipulum non amat christus. De qua penitentia. Mat. iij. penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Luce. iij. facite fructus dignos penitentiae. Unde thema. Conuertimini ad me. Primo in ieiunio Orig. super Leui. c. xv. Quod gula peccauit ieiunium corrigat. Sicut clausit nobis celi portas sed ieiunium nobis aperit illas. Ecclesia. Per radices portas aperit nobis ieiunium tepus Ad quod inducimur exemplo Moysi. Exo. xxiij. qui. xxiij. diebus et noctibus ieiunauit ut meretur accipere legem dei. Exemplo helie de q. iij. reg. qui. xl. diebus peregrinatus est cum ieiunio usque ad montem dei oreb. Exemplo. Ninuitarum. Jon. iij. qui xl. diebus ieiunauerunt ad misericordiam perueniendam. Exemplo christi Mat. iij. q. xl. diebus et noctibus ieiunauit in exemplo omnium nostrum: Ideo dicit. In ieiunio et fletu Mat. v. Beati qui lugent etc. et Joh. xxiij. Tristitia vestra confectur in gaudium. Eze. xviij. In qua cumque die conuersus fuerit peccator omnium iniquitatum eius non recordabor Et scindite corda vestra scilicet per con-

tritionem. Job. xxiij. Loquar in amaritudine anime mee dicam deo: noli me condemnare. Esa. xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos etc. Jo. dñs autem dñs et sancta ecclesia de peccatoris conuersione clamat in epistola. Conuertimini ad me etc. Cum qua epistola est euangelium. Mat. vi. Thesaurisate vobis thesauros in celo. quod fit per conuersionem qua mundatur anima a peccatis iuxta eundem faciem tuam lava. i. conscientiam de qua conuersione et impij iustificatione tria sunt videnda.

Primum dicitur diffinitionis.

Secundum dicitur dilectionis.

Tertium dicitur conditionis.

Primum dicitur etc. Tho. i. q. cxiij. in iij. di. xviij. Ric. in. iij. distin. xviij. ar. iij. q. ij. Conuersio est motus libere voluntatis a deo ad detestationem peccati in salutem eternam. Ubi notandum philosophum. v. phis. q. in omni motu sunt duo termini. terminus a quo et terminus ad quem. Terminus a quo. i. a loco et terminus ad quem. i. ad locum. Ad propositum. Sic in motu spirituali est terminus a quo. i. a statu peccati mortalis. et terminus ad quem id est ad statum gratie Jo. dñs conuersio est motus libere voluntatis quia quantumcumque in conuersione peccatoris concurrat diuina gratia que est principium huius iustificationis. iuxta illud. Gratiam et gloriam dabit dominus. tunc requiritur liberum arbitrium hominis. quod dicit Aug. li. de lib. arbitrii. c. ij. Qui fecit te sine te non iustificabit te sine te: ideo dicitur libere voluntatis. Sequitur a deo quia conuersio ista non potest esse sine gratia. Jo. vi. Nemo potest venire ad me: nisi pater meus traxerit eum. Jo. xx. Sine me. i. sine gratia mea nihil poteritis facere. Osee xxiij. Perditio tua israel tamen modo in me auxilium tuum Sequitur ad detestationem peccati. quia contritio est necessaria ad peccatum. De qua Tho. de malo. q. xij. ar. xi. ad tertium. Nullus habens usum liberi arbitrii potest inchoare nouam vitam que est per gratie infusionem: nisi appetat amare gratie bonum.

Feria quarta

num. et ideo oportet quod detestetur omne malum repugnans. gl. sup. illud. Sacri-
fictum deo etc. Spiritus contribulatus et
contritus est sacrificium quo peccata
soluuntur. ¶ Sequitur in salutem eter-
nam. Ad hoc homo conuertitur ut pa-
radisum inueniat. Conuersio est mor-
talis. Totam definitionem replica. In qua-
bus vobis sunt sententiam theologorum
pono tres conclusiones declarandas.
Prima dicitur creationis.
Secunda dicitur suscitationis
Tertia dicitur subiugationis.
Prima etc. Opus creationis est magnum
opus quod soli deo conuenit. ps. Ter-
ram et mare tu crea. Quia creare est ex
nihililo aliquid facere: et de non esse
produci ad esse. quod nemo potest nisi so-
lus deus. Un. phis. viij. phis. Ex ni-
chilo nihil fit. Quod opus creationis
fuit tante admirationis apud philosophos
ut dicerent mundum esse eternum. ex
cepto Platone: qui magno animo pro-
testatus est factum esse a deo iuxta il-
lud. Seneca. i. In principio creauit
deus celum et terram. Contrarium
censuit Aristoteles in multis locis. In
viij. phis. Mundus est eternus. In
xi. Metha. Motus celi est eternus.
In primo celi Celum est ingenitum
Que opinio est falsa. Ad propositum no-
strum. Maius est iustificatio pecca-
toris Augustini. sup. illud Joh. xij. Ma-
iora horum faciet. Maius est ut ex impio
fiat iustus quam creare celum et terram. et
hoc est secundum Thoma. i. ij. q. cxij. ar. ix. dupli-
ci ratione. Primo ratione permanentie. Se-
cundo ratione repugnantie. Primo etc.
Quia iustificatio impij terminatur ad
bonum gratie: creatio autem celi ad bonum
nature. Esse autem gratie: est nobilius quam
esse nature. igitur opus creationis est
maius. Ideo Augustinus. cum dixisset.
Maius est ut etc. Subiunxit dicens.
Celum et terra transibunt. scilicet. quo ad qua-
litates accidentales. predestinatorum autem
salus: et iustificatio permanebit.
¶ Secundo ratione etc. In creatione totius
vniuersi nulla fuit repugnantia patet.

Dixit et facta sunt. Idem Omnia que
cuique voluit fecit in celo et in terra: sed
in iustificatione impij concurrunt liberi
arbitrii sine quo nichil fit. glo. sup. illud.
Tren. iij. Conuertere nos domine ad te di-
cit Scripta dei non conuertimur nisi ex vo-
luntate nostra conuertamur In creatio-
ne mundi: nulla fuit repugnantia Non
enim sol: non luna: non stelle in sui crea-
tione resisterunt deo dicentes. O deus
me tali forma et specie facias: sed bene
homo contradixit deo. Clamat deus
concubinario. Sine concubina: auaro
auaricia: usurario usuram tantum repugnat
diuine voci et per ipsius manus opus est ius-
tificationis impij quam creatio mundi. Un. ¶
Thoma. iij. dist. xvi. ar. iij. Maius est in-
stificare impium quam creare celum et terram
Quia in creatioe non est aliquid quod repu-
gnet crescenti: cum sit ex nichilo. Sicut
in iustificatione repugnat iustifican-
ti inordinata voluntas. Ille. ¶ Secunda
conclusio de etc. Suscitatio mortui est opus
mirabile cum sit contra naturam. Un. phis
in predicamentis. A priuatione ad habi-
tum non est regressus. et l. qui res. §.
area. ff. de solu. homo mortuus nunc
reuiuiscit. Un. paulus fuit derisus dum
predicaret carnis resurrectionem. Act.
xvj. Et plures facti sunt heretici pro-
pter hunc articulum. Sed maius opus
est iustificatio impij et peccatoris.
Sieg. iij. dyal. Maius miraculum est
predicationis verbo atque orationis
impium conuertere quam creare celum et
terram. Ubi theologi volunt quod maius
miraculum fuit conuersio pauli Mag-
dalene Latronis: Mathei et aliorum
peccatorum quam suscitatio: Lazari et
aliorum mortuorum. Non immerito quia
in conuersione peccatoris operatur quod v. creatu-
re de nouo suscitentur qui sunt mortui.
¶ Prima est charitas: quia non diligit deus
non ita ad diuinam: non amat primum
inmo odit. ¶ Secunda spes: sperat in his qui
sunt in inferno. ¶ Tertia non est in eo fides
si crederet non peccaret. ¶ Quarto
non est in eo obedientia: quia non facit
diuina mandata faciendo peccatum. ¶ Quintus

no est in eo timor dei: q̄ est principi-
um sapientie. ps. Initiū sapientie timor
dñi. Tercia conclusio. Mai⁹ est hoies
conuertere q̄ totius mudi subiugatio
Et rō est: qz mlti subiugarunt mūdus
suo imperio: qui tñ a vitis subiugati
sunt. Vñ Petrus Raueñ: sermone. xli.
Bella gētiū legimus superasse q̄ plu-
rimos quos tñ legimus pugnas car-
nis non vicisse. Et audim⁹ dedisse
eos delit⁹ pectora q̄ dorsa hostibus
nō dederūt. p̄u protholor victores
gētiū victor captiuos: nationum do-
minos turpibus inferuisse criminib⁹
Regnis fuisse terrori ludibrio fuisse
se peccatis. Ille. exēplis p̄z. Primo
de alexandro magno qui totū orientē
vicit: circa. v. milia ciuitates. Vicit
darium regem armenie: tñ seipsum
non vicit: cum deditus esset vitio for-
domie. Preterea. Q. Cecili⁹: qui phi-
lippum regem de macedonia vinctus
duxit: se nō vicit. Preterea pompei⁹
magnus qui duos reges superauit. se
aut nō: cui⁹ esset luxuriosus. Preterea
jason qui fuit tanti roboris vt nullus
hominem armatum timeret tamen
se non vicit: quia phillocaptus de se-
mina Medea: rapuit eam a patria
sua. Preterea de. M. Antonio. qui fu-
it magni ingenij: tñ in alexandria ve-
stibus famulorum indutus noctu le-
bat q̄ ciuitatem et domos: vt ponit
Traianus et cleopatra eius femi-
na sequebatur eum: pro qua ab Ocr-
uiano suo emulo occis⁹ est. Preterea
p̄arts q̄ rapuit helenā de grecia pro
qua facta sunt tā longa et exilia bel-
la inter troianos et grecos. Preterea
hercules fortissimus grecorū qui in
principio orientis et in fine occiden-
tis figit colūnas in signum victorie:
vt infra līmites quasi mūdus esset si-
bi subiectus. Qui dñ esset paruul⁹ du-
os leones occidit. Fecit comedi regē
thracie dictum dyomedem iumentis
suis: tñ non se vicit: qz amore dianire
fecit officia mulieris: vt depositis p̄-
p̄is vestibus indueret femineas et

filare visus est cū ea. De quo Lact. l.
i. c. ix. hercules qui ob virtutē claris-
simus quasi africanus inter deos h̄t.
Nōne orbē terre quē pagrasse ac pur-
gasse narrat stupris libidinib⁹ adul-
teris inquinauit. Sz ne illa quidē q̄
magna et mirabilia gessit: falsa iudi-
cāda sūt vtutib⁹ diuinis tribuēda
videant. Ad aim vincere: iracūdiā co-
hibere fortissim⁹ ē q̄ ille nec fecit vn-
q̄ nec potuit. Ille Exēplum ponit Su-
tro. quod rome disputatur est. quid vi-
lius ēē inter hoies. R̄ndit Leuissip⁹
q̄ auaricia: qz auar⁹ h̄z oculū ad ola.
Quot oua. quot sal. quot oleū. quot a-
cetū est in barila. Alius democrit⁹ q̄
erat luxuria: eo q̄ p̄ modico delicto
fatu⁹ fiebat. Terti⁹ Eliobolus q̄ ho-
mo erat qui capax rōnis a feruente et
sclana sensualitate sinebat superari
rōnem que dñari dabebat: et p̄ conse-
quens nihil fortius in mūdo homine
qui passiones submittebat ratiōi. Un-
de philosophus nulla prestantior vic-
toria q̄ sibi iperauisse. Accipe hāc
conclusionem o xpiane. Si subiugas
tuas inclinationes. Trā: auariciam.
inuidiam: et huiusmodi: plus facis q̄
karolus in francia. Alexander in ori-
ente. Unde Sen. Nulla maior victori-
a: q̄ vitia domuisse. Idem magnū im-
perium regit qui sibi dominatur. Idē
Vltos em̄. reueris si ratio te reuerit
Idem. Si vis omnia tibi subicere:
subijce te rationi. Unde p̄z primum.

Secundus di-

citur et. Dubium que-
ritur. Qui sunt implus
dilecti a deo an iusti
innocentes: an pecca-
tores conuersi. Duplex optio. Pri-
ma innocentium. Secunda peniten-
tium. Pro innocentia. Iohannes bap-
tista aduocatus in p̄storio trinitatis
arguit triplici medio q̄ innocentes
plus diliguntur. Primum est. Illud
quod est pulchrum et bonum a deo
b iij.

Feria quarta

pl^o diligitur. Dion. iij. de di. no. Pulchrum et bonum omnia desiderant. Innocentia est pulchrior q^u pnia: igit^r Secundum est in. viij. Eth. Similitudo est cā amoris: innocentia est magis similis deo q^u pnia: cū deus sit summa puritas. igit^r plus diligit puros. Prover. xij. Qui diligit cordis mūdicia diligit a dño. Tertium est tale. 2° mor est reciproc^o. Pro. viij. Ego diligētes me diligo. Sen. Si vis amari ama. Innocentes pl^o te amāt q^u pctōres: igit^r plus diligunt a te: o deus benigne. Pro penitentia arguit Petr^o di. O de^o nūq^u fui ad scolas sicut Johānes baptista: tñ audi me fm iudiciū meum. Quare incarnatus es: quare mortuus. vere p pctōribus non protustus. Aug. Nulla cā fuit veniēdi ipso domino: nisi pctōres saluos facere. Tolle morbos: tolle vulnera: 2° nulla erit causa medicie. Dam. i. sequētis. Nec abhorres peccatores sine quib^{us} nunq^u fores tanto digna filio. Respondet Tho. i. parte. q. x. ar. x. in. i. ij. q. i. ar. vij. Ric. i. iij. Illi sunt magis dilecti: qui plus habent de g^ra dei. Un li plus innocens habeat de gratia q^u penitens erit magis dilectus a deo: 2° e contrario tñ ceteris paribus. Si innocentia comparetur pnie: innocentia est dignior q^u pnia. 2° pñr plus dilecta q^u innocentia habet pñm accitale 2° aureolā: que est quoddā gaudiū accitale qd non habent penitentes. Hoc bonū habet Lucia virgo qd non hz magdalena: 2° innocentes q^u penitentes. Sed tñ accidere pōt q^u penitentes feruentius 2° calidius resurgant a pctō: 2° cuz maiori charitate operātur q^u innocentes. Isto modo penitentes erunt a deo magis dilecti q^u innocentes. ¶ Que conclusio pbat^r. Ratio ne auctoritate: exemplo. Primo ratio ne que fundatur super philosophū. viij. phisicorū. Qd qñ sūt alique cause posite qvna depēdet ab alia. Una posita: ponit et reliqua. Exēpli gratia. De arbore in qua sunt folia 2° fru

ctus. Posita radice ponuntur omnia ista. Ad ppositum. Radix omniū bonorum est charitas. Greg. Nec habet aliqd viriditatis ramus boni operis nisi manserit in radice charitatis. Ideo ipa posita ponunt omnia bona. Formetur ergo sic ratio. Ubi maior charitas: ibi maior g^ra. Ubi gratia: ibi meritū. Ubi meritū: ibi maius premium. De primo ad vltimum. Ubi maior est charitas. ibi est maius premium et quis penitentes cōmuniter surgūt cuz ignita charitate: et in via incedunt feruentius q^u innocentes. igit^r erūt magis dilecti. Unde ap^ls Roman. v. Ubi abundauit delictū superabundauit 2° gratia. Exemplifica de paulo qui factus est vas electionis. De petro: qui vicarius christi. De publicano: qui euāgelista. De latrone qui paradisu. De dauid eximio pphetarū. De August. q^u lūmē ecclesie. De francisco: qui lumen humilitatis. De Alber. qui monarcha phisosophorum. ¶ De Magdalēna. que apostolorum apostola. Ideo vbi abundauit delictum. Replica. Et August. in manuali. Peccauī pctm grāde: et multorū sum mihi conscius pctōr nec sic despero: quoniā vbi abundauerūt delicta: superabundauit 2° gratia. Et Grego. in omel. de. c. Quibus. Maius de peccatore conuerso: q^u de fratre iusto gaudium fit in celo. Et Crisost. Talis crede mihi: talis ē erga homines dei pietas: vt nunq^u spernat penitentiam. si ei sincere offeratur: etiā si ad summum quis peruenerit malorum 2° inde tamen reuerti velit. suscipit deus illum libenter et amplectitur. Ut patet extra de sum. trinita. 2° si. ca. tho. c. Firmiter. De hereticis. c. Susper eo. Et Mat. xxi. Amen dico vobis: quia publicani et peccatores precedent vos in regno celorum. Et Luc. xv. Dico vobis q^u ita gaudium erit in celo super vno peccatore penitentiam agente: q^u supra nonaginta nouem iustis qui nō indi. pe. Et Alcu

Ianus. Amplior est gloria in regno celesti de conuersione spiritus vnus peccatoris: q̄ de nonagintanoue electis. Ad hoc facit exemplum ecclesie. que ad consolationem peccatoru tres frequenter legit. Euangeliz. Matthe. Epistolas Pauli. ps. Dauid. Et ratio huius est: vt nullus peccator desperet de misericordia: q̄ tuncq̄ sit magnus peccator. Omne enim peccatum committitur aut ex infirmitate. vt Mat. lucrum. Aut ex ignorantia: vt Paulus. Aut ex malitia: vt Dauid: vt ostendatur q̄ nemo desperare debet de dei misericordia ppter peccata supradicta. Ideo hor. dicta sepe recitantur. ¶ Que conclusio probatur figura filij pdigi. Luc. xv. Qui a patre recedens: substantia sua dissipauit viuendo luxuriose. Secundum Alber. hoc peccatum dissipat quatuor bona. Primo substantiaz temporalium. Propter. rix. Qui nutrit scortuz pdet substantia. Practica. hodie scortuz recipit manicas rubeas: cras par increpidaruz: alia die vestem. fustaneum: camillas. Et filij et vxor moriuntur. Exemplum illi⁹ vxoris. que scarpani viri ferebat in pede. aliam mulieris. ex inopia. Concubina vero marii triumphabat. Quattuor sunt insatiabilia. Terra sicca. ignis. os inferni mala mulier. Et quattuor sunt que hominem expellunt de domo. Jentis: aqua: fumus: mala mulier. Unde quidam presbyter florentie. in. s. Liberta dum cantaret letanias. A fulgure et tēpe. Ab omni malo: interposuit alta voce. A mala muliere libera nos domine. ¶ Secundo dissipat vitam corporalem: quia ipsum corpus cito deducit ad consumptionem. Sen. Plures occidit voluptas: q̄ gladius. O pater: filius noster mortuus: est iuuenis scorti merito. ¶ Tercio gloriam mundialem. Salomon adoratus scientia: qui disputauit. v. milia parabolas. iij. milia. puer. et in toto mundo honoratus. Tamen dicitur

de eo. Ecclesi. xlvij. Inclinaisti femora tua mulieribus: dedisti macula in gloria tua. Scdm leges antiqs. Nemo debet pmoueri ad officiu ciuitatis qui sit cōcubinari⁹ publicus. Clama hic ptra officiales. ¶ Quarto grām spiritualement. Sen. vi. Non requiescet spiritus me⁹ id est grā mea in homie quia caro est id est carnalis. Ad ppositum. Reuersus est ad patrem: veniam petens. Pater inquit peccauit. Ch. iij. signis amoris ab eo susceptus est Primus: quia pater ipsum videns: misericordia motus est. Secundum quia brachia ad collum posuit. Tercium quia osculatus est. Quartus magnum festum fecit fieri. Moraliter. Paterfamilias est deus: qui duos filios id est populos hz. s. innocentem et peccatorem. Peccator a sit p pccm a deo recedit: et it ad longinquas ptes iuxta illud. Longe a pccorib⁹ salus. Dissipat bona gēuita. naturalia. spiritualia. In se aut reuersus p pccorib⁹ nē: ad deum currit. A quo suscipitur cū signis diuine bonitatis. ¶ Primus q̄ mis mortue ipsum peccatore recipit. Que mis est illi ppria cū q̄ sup portat scelera gēuita peccatoris Quia pccor statim meretur puniri et publicari: et de esse ad nō esse reduci: tamē ipsū supportat Ber. super Cañ. lxxix. Quam benigna est misericordia tua Ego peccabam et tu dissimulabas: nō continebam me a sceleribus et tu abstinebas a verberibus. Secundum si gnum: q̄ ipm suscipit cum brachijs a pertis. Cum sinistro sue gratie et dextro glie. Terciu q̄ ipm osculat Ber. Osculum pacis a patre accipit: dum per grām certifica de indulgentia et vnde furcas meredat inferni miam dei benigne conseqtur. Practica. in verbo furcas. Meretur peccator qñ it dormitum. q̄ solarium domus sup ipsum cadat: et ipsum cum tota familia destruat. Cōtra illos qui volunt videri miracula. hoc est maximum te supportat. Quartum q̄ magn.

Feria quarta

festum fecit fieri. Primo letatur pater. qz videt filiū adoptiū quem per dederat ad se reuerti. Secūdo filius qz videt effectum sue passionis. Tercio spiritus sanctus: qz recuperat templum suū quod amiserat. Quarto angelus. qz sedes vacuas videt reparari. Gaudium est angelis supra. Nō dicūtur gaudere de tam glōsa visione di. Nec de sua tam iocūda iubilatione. Nec de sua tam dulci epulatione. S; de nostra conuersione. Quinto sancti Iſa. lv. Mōtes & colles cantabunt coram vobis laudē. i. Trinitas & angeli. Et omnia ligna syluaz. i. collegiū sanctorū plaudent manu. Uerte te ad crucifixum & pete dubium. O bone iesu quare sic peccatorē diligis q̄ iustum? Rñdeo qz ratione maioris laudis. habet p̄s. viij. Eth. i. Qd̄ mater pl̄ diligit filiū q̄ pater: qz circa illū pl̄ laborauit. Pro p̄tōib⁹ incarnat⁹ est mortu⁹. crucifixus. quod non est pro iustis quia vt habet theologi. maxime Tho. iij. i. q. i. ar. ij. Quod si non esset peccatum: christus nō esset incarnatus. Quamuis Alexāder et Bōn. oppositū dicant. Qd̄ ad nos venisset nō vt redemptor: sed vt gl̄ificator: que opinio nō tenet ab ecclia. Iō apostolus Ephe. vi. Empti estis precio magno. Sed quo. Forte argento aut auro. Clama nō sed sanguie xpi. Unde Dauid. In spiritu preuidens hanc pietatem: clamat anime deuote. Respice in faciem chr̄i tui. Practica cū lachrymis dicendo. Respice videbis christum nasci eiulantē. Videbis illum coopertū paucis pannis in presepio. Videbis illum fugere in nocte per sylvas et boscos ab herode quesitū vt occideretur. Videbis illū in. xl. dierum a natiuitate sicuti pauperem offerri in templo. Videbis ieiunare. xl. diebus et a demone tentari. Videbis a Johāne baptizari. Videbis per totam iudeā & samariam predicantē. Videbis super fontem lassū aquam petere. Videbis derisū a pha-

riseis. a discipulo traditum: ab alijs derelictum: ad columnā f̄beratū in cruce clamantē. Pater ignosce illis. Quib⁹? Judeis: saracenis: vsurarijs: cōcubinarijs: sacrilegis: & omib⁹ in peccato existentibus. O bonitas diuina: o amor inexcogitabilis. quā intimo corde amas ipsum peccatōrem: q̄ tibi milies facit tibi f̄chas in oculis. Interpone exemplū. f. Conſtātij. Qui puorē asculanū arguit qui nolebat quēdam fugitiuum recipere. nisi eius maxima p̄nia. Cui dixit. Adhuc tot labores non sustinuiſti p̄ huius animam sicut xpus iesus qui pro illa mortuus est. ¶ Quarto pbatur exemplo cōclusio nra de Thayde meretrice p̄cheruma & formosa q̄ postq̄ animas multorum illaquearat & dedisset occasiōnē multū interficiēdi semetip̄os. Accedēte ab eo abbate Paphnutio sanctissimo viro contritiōe & cōpunctiōnem suoz scelerum habuit. Adustisq; omib⁹ vanitatib⁹ in platea publica vt daret exemplum his cū quib⁹ peccarat. in cellula quoz se reclusit in q̄ per fenestram paululum aque & panis quib⁹ sustentaretur die qualibet capiebat. Cum ergo trib⁹ annis stetit inclusa. iuit Paphnutius ad abbatem antonium cui multa reuelabant a deo vt ab eo inquireret si ei de⁹ sua peccata remississet. Narrata cō. f. Antoni⁹ cōuocatis discipulis p̄cepit vt orarent illa nocte: statimq; abbas Paulus maior discipulus Antoniū vidit in celum lectum ornatum speciosis ac preciosis vestibus quem tres ygines sacre facie clara custodiebāt. Cumq; paulus diceret illam gloriā esse Antoniū audiunt vocem dicentes sibi. Non est Antoniū: sed Thaydis meretricis. Quod cum mane audisset Paphnutius: cum gaudio discessit. Et cum illam dixisset de cella: suapervixit. xv. diebus post quos meretrix quieuit in domino. Practica sup̄ h̄bo antonij. vide q̄ meretrix p̄cessit hominem iustum: castū iusterū Con-

Audens in hoc q̄ peccator cōuersus
est magis dilectus deo q̄ innocens.
¶ Terciu. 7c. Tres debet habere cō
ditiones q̄ sit deo grata. Prima vt sit
integra. Qñ dicitur in toto corde: qz
Mat. vi. Nemo potest duobus dñis s̄
uire: sicut 7 miles si pōt habere duas
militias vt dñ. S. Qui militari si pōt.
insti. de mili. test. ne. s. ab vna parte
deo fuiat: ab alia p̄cubnam teneat.
Sc̄da conclusio vt sit perpetua Mat.
x. Non om̄is qui inceperit: sed q̄ p̄se.
vlt̄ in finē hic saluus erit. Et Bern̄.
Sola p̄seuerātia coronatur. Et hiero
ad furiam. Non q̄runt a xp̄ianis ini
tia sed fines. Tercia cōclusio vt sit fe
stius: qz Eccl̄. iij. Non tardes quer
ri ad dñm. qz dñ. de pe. di. iij. Dubia
p̄ntia ad vltimam sniam delata.

¶ Feria. v. in capite ieiunij. De tar
ditate bene operandi vel de triplici
bello in morte.

Quam introisset
iesus capharnaū. Mat.
viij. Audiēs cēturio xp̄i
aduētus ad eum accessit di. puer me
us iacet in domo para. 7 ma. Sc̄dm sc̄
tētiāz Chry. Qñ edictū fuit factum a
Cesare Augusto vt tot⁹ mūd⁹ deser
beret. vt dñ. Luc. ij. iudea tñc romanis
tributaria facta est. Vñ romani pone
bant tribunos 7 centuriones p̄ totam
Cēturio iste a romanis fuit ibi possi
tus. s. capharnaū q̄ hēbat sub se cētuz
milites. hic quēdā fūū sibi gratū ha
bebat q̄ erat paliticius. Paralisis fūi
medicos ē infirmitas q̄ detinet mem
bra dissoluta ne hō possit se mouere
nisi moueat. Unde ad iesum accessit
petēs vt ipm sanaret. Dñe inq̄t puer.
7c. Cui dñs. Ego ventā 7 curabo eū.
Qd̄ x̄bum fuit mire humilitatis glo.
Maḡ hūilitas dñi q̄ fūū dignat⁹ est
visitare. Morali fūus hic ē pctōr im
mortalis. De q̄ Joh. viij. Qui facit pec
catum seruus est pcti. de pe. di. i. c.

Cōuertimini. Solo em̄ pctō fui 7 filij
diaboli sum⁹ male torquei. 7 hoc p̄
pter p̄sciam remordētē Esa. lvi. Ver
mis eorū nō moriet in eternū. Sequitur.
Dñe nō sum dign⁹ vt intres sub tectū
meū: sed tñ dic verbo 7 sanabit puer
me⁹. Rōnem reddit. d. Nam 7 ego ho
mo sum sub potestate p̄stitut⁹ habens
sub me milites 7 dico. 7c. De tercio
commendat iste cēturio. p̄mō d̄ hū
militate in verbo. Non sum dignus.
Aug. dicendo se indignum: fecit se di
gnū. Sc̄do de fide. tantum dic verbo
intellexit verū esse illud Eccl̄. vij.
Sermo illius potestate plen⁹ est. Et
ps. Dixit et facta sunt. Tercio de sa
piciētia. Nā 7 ego suz sub po. q. d. Ego
qui sum purus homo p̄ceptio militis
bus meis 7 obediuit michi quāto pl⁹
tu infirmitati solo verbo qui de⁹ 7 hō
es 7 sanabit. Audiens iesus mirat⁹
est 7 se. se. di. Qñ dico vobis. nō in
tā. si. in is. Qd̄ verbū tripl̄ exponitur
Primo de tpe presenti intelligit: qz
in patriarchis 7 p̄phetis maiore in
uenit fidem: 7 sp̄ excludas mariam.
Sc̄do mō tantā fidē id est tā facilem
Quia apostoli multa signa viderunt
Iste vero nullum. Tercio. Tantam fī
dem. id est tante fidei confessionem.
Null⁹ tam apte cōfessus fuerat diui
naz maiestates: qui sub velamine car
nis agnouit excellentiam diuinitatē
Sequitur. Dico vobis multi gb̄ oric̄
re. 7c. Applica euāg. De tarditate bñ
operandi tria sunt videnda.
¶ Primum dicitur opinionis.
¶ Secundū dñ declarationis.
¶ Terciu dicit p̄firmationis.
¶ Ad primū. Querit dubiū. Utrum
aliquis permanens toto tempore vi
te sue in peccatis vñ ad mortē. In
firmatur et clamat ad dominum. Ad
sericordia. mox migrat ex hac luce.
an iste sic decedens saluetur: an dam
netur. Circa hanc materiam due sūt
opiniones. Una dicit q̄ sic. Alia q̄
non. Prima probat intētum suū tripl̄
ci modo. Rōne auctoritate. exemplo

Feria quinta

¶ Primo. et sic. Ad penitentiam et peccatoris
 conversionem duo requiruntur. Primum est
 dolor de peccato. Secundum est bonum pro
 positum non peccandi in futurum: ut patet
 de peccato. distinctio. iiij. c. Penitentia est mala
 peccata plangere: et plangenda iterum non
 committere. Et augustinus in regula. Do-
 leat de peccato: caueat. et c. Cum quod est
 Theodosius et Ricardus. iiij. di. xx. ar. i. Sed hec
 potest esse in illo qui sero penitet: ergo
 talis saluat in ultimo vite sue. **¶** Se-
 cundo probatur auctoritate. Et scribitur.
 xxvi. q. vi. c. Si presbyter penitentiam abne-
 gaerit mortuus: reus erit animae. Quia
 dominus dicit. Quacumque die conversus fue-
 rit peccator: ad penitentiam: vita vivet et non
 morietur. Vera enim confessio in ultimo
 tempore esse potest. Et hieronymus ad Eustochium. Nun-
 quam est sera penitentia in peccatore. De hac ac-
 ceptione peccatoris loquitur Crisostomus. de
 peccato. distinctio. iiij. c. Talis. Et iuris. C. de nu-
 ptialibus. l. Impialis. Et Petrarca i. vi.
 Tri. di. Sed divina gratia nunquam tarda
 fuit. Et in eam confido: erunt adhuc
 in me alte et singulares operationes.
¶ Tertio probatur exemplo. Latronis
 qui sero conversus est. De quo xxvi. q.
 vi. c. Si presbyter. Latro unius momen-
 ti penitentia meruit esse in paradiso: in hora
 ultime confessionis. Preterea ad idem
 facit secundus Petrus. li. 3. Titulus. 33. q. cxxi. Ubi
 ponit tria signa quibus cognoscitur quis
 saluus. Primum si penitens in extre-
 mo momento ad celum lenatur. Secundum si pec-
 catum suum siue invocando nomen dei et
 sanctorum. Tercium si sacerdotem petat.
 Sed hec omnia potest esse in peccatore: quod tarde
 convertitur. Ergo. et c. patet prima opinio.
¶ Secunda opinio dicit quod omnino non sal-
 vantur. Si vero sic tamen cum maxima dif-
 ficultate. Quod probatur tribus modis. Pri-
 mo ratione sic. Ad hoc ut homo vere pe-
 nitentia requiratur ut realiter et volun-
 tarie peccata sinat. Quia ut hys alber. in con-
 pendio theologiae. et bonum. ii. di. xxix. ar. ij. q.
 3. Tanto penitentia est deo carior: quanto plus
 hys de voluntario. Sed ille qui tarde
 convertitur: inuite penitet quia non vo-
 luntarie peccata sinit: sed a peccatis sinitur

Luxuriosus non sinit luxuriam: sed in-
 xuria ipsum: sic avarus: sic superbus: sic
 vanus gloriosus: et per penitentiam non saluat. Ideo
 augustinus de peccato. di. vij. c. Si vis agere penitentiam
 quando peccare non potes. peccata te dimiserunt
 non tu illa: et per penitentiam est dubia ut probatur
 de peccato. di. 3. Dubia est penitentia ad ultimam
 necessitatem delata. Et augustinus. Multos
 solus decipere serotina penitentia. Ideo Ecclesi-
 ix. Ne tardes querere. et c. quidem vulga-
 ris pusillus. Jam es senex et canescis.
 Nec tamen penites o aia perditam.
 Non deducaris ad perniciem extremam.
 Nam craftinatio boni multos decipit.
¶ Secundo probatur exemplo de illo puer-
 so concubinario: quod sepe a quodam magistro in
 theologia fuit promissus ut concubina si
 neret quas a teneris annis tenuerat:
 tandem confectus morbo migravit ex
 hac luce. Apparuit autem patri spirituali
 cuidam dicens se damnatum: quia distulit fa-
 cere penitentiam ad extremam horam. Unde
 per secundam opinionem. **¶** Secundum principale
 de Schola theologorum precipue theodosius. iiij.
 di. xx. Et Scotus eadem di. Bonum. iiij. dist.
 xiiij. q. ij. Et augustinus. li. de baptismo per-
 uulorum ponit hanc conclusionem. Homo in ex-
 tremis penitere potest. Et ratio Deus enim
 quod dat omnibus abundantem. Nulli gratiam
 denegat: quod facit quod in se est: ut se prepa-
 ret ad ipsam gratiam. hec autem prepara-
 tio fit per motum liberi arbitrii. Unde quod
 diu manet versus liberi arbitrii huius in
 hac vita non firmiter in malum: potest se
 preparare ad gratiam dolendo de peccatis
 et sic consequitur gratiam remissionis.
 Sed tamen periculosus et dubiosus est et incer-
 tus quod talis saluet. Et idem theologorum est
 propter bella que peccatori in morte im-
 minent: propter que cum maxima diffi-
 cultate saluat. Que bella sunt tria
 principalia.
¶ Primum dicitur demonum infestatio.
 Secundum de sensuum fatigatio.
 Tercium de terribilibus examinationibus.
¶ Circa primum. habet Gregorius. xxiij. mor-
 ralium. Quod diabolus precipue aggre-
 ditur hominem in fine vite sue: sciens
 plus temporis non restare ad seducendum.

Abi. Que potestas fuit ei pcella a deo
 Gen. ij. Ubi dicit. Tu insidiaberis cal-
 caneo eius. i. insidias in morte ppo-
 nes. Et de qd^o tentat qrit sia. Cui re-
 spōdes fm robertū holcot sup Sap.
 Quod de tribus singlariter in morte
 tentat. Primo de fide. Secūdo de spe
 Tercio de cōfessione. Primo de fide
 eo q inter omēs virtutes maxime sit
 necessaria rōne cognitionis. Qz natu-
 rali cognitione non possumus cogno-
 scere qm̄ deus sit immensus. Juxta
 illud Joh. Ipse est vincens scientiam
 nostram. Et necessaria est aliqua co-
 gnitio super allegata: et hoc est per fi-
 dem. Ad practicā. Per fidem credi-
 mus deū: credimus filium: credim⁹
 spiritū sc̄m: credimus purgatorium:
 paradysū: infernum. Que naturali co-
 gnitione sciri non possunt. Ideo fuit
 necessaria cognitio fidei. Cum ergo
 dyabolus sciat eam esse necessariam
 Sicut in mari gubernaculum in na-
 ui. Ideo sathanas hoīem tentat de fi-
 de. persuadens non esse deū: vel padī-
 sum. Nō em̄ tūc diabol⁹ suggerit pen-
 sionē diuitiarū: vel bonorū: vel delicia-
 rū. Quia sibi moriens ridere posset.
 Ad qd milt diuitie: qz eas nō possum⁹
 mecū portare. Ad qd deitū: qz h̄m̄es
 debent statim corpus meū comedere
 Ad qd honores: qz statim debeo redi-
 re in puluerem. Et ideo suggerit ten-
 rationē de fide: que est fundamentū
 et in illo destructo destruatū totum
 edificium. Ideo apo. ij. clamat. Joh.
 Esto fidelis vsq ad mortem: et dabo
 tibi coronam vite. et Pau. Gal. v. In
 omnibus sumentes scutum fidei. Et
 Petri. v. Cui resistite fortes in fide.
 Nō est virtus q tantū debilitet vires
 hostis nostri. quantum facit fides no-
 stra. Ideo in ordine nostro est lauda-
 bilis consuetudo q quando aliquis
 frater laborat in extremis facto ali-
 quo signo: fratres vbicūq sint siue in
 stratis: siue in mensa: surgunt et cur-
 runt ad morientem dicendo. Credo
 O grāde bellū est hoc super oīa bella

O quanti amisso lumine rationis fa-
 tuizant. Etiam et sc̄i viri: et timorati
 Exemplū habemus in Cronica ordi-
 nis de iuvene pūento morte: et a dy-
 bolo infestatus cepit clamare. Male-
 dicta sit dies et hora: quando intraui
 ordinē hūc Et post pauca ad se reuer-
 sus dicebat fratrib⁹. Parcatis p̄ses
 oro: et nō scādalizemini de me: p̄pter
 hec vba q dixi: quia a diabolo fui tē-
 tatus. Nō sit maledicta: sed b̄dicta.
 Nō videtis reginā propugnatricem.
 deambulātem p cameram. Quibus
 dictis emisit sp̄m. Ad hoc facit exem-
 plū h̄m̄is: que faciē demonis i mo-
 te videre noluit. Et xps de seipso con-
 querens Jo. xliij. Venit em̄ princeps
 mundi huius: et in me non h̄z quicq.
 Ad ppositū. Si sancti viri ita timue-
 rūt: quid dicem⁹ de ribaldo: qui sero
 quertit. Qui semp fecit vsuras: et ubi
 nā tenuit. ¶ Scdā rētat de spe. Quis
 conatur inducere hominem ad despe-
 rationē: qua nihil est periculosius. ij.
 Re. ij. Periculosa res: est desperatio
 Super quo glo. Nichil est periculo-
 su: desperatione: quā qui habuerit
 in fidei certamine constantiam per-
 det. hoc fuit peccatum Iude de quo
 Mat. xxvi. et caym Gen. iij. Reducit
 em̄ ad memoriā om̄ia peccata: que
 fecit vt faciat hominē desperare. Ido
 non est tutū hominē laborantem in
 extremis inducere ad recordationē
 suorum peccatorū: sed potius ad spem
 diuine misericordie. Ad memoriā
 passionis dñi. Ad recordationem su-
 orum bonorum meritorū: que fecit in
 vita pro quibus pōt sp̄are misericor-
 dia dei. Diabolus non solū molest⁹
 est malis morientib⁹: sed etiam san-
 ctis: et amicis dei. Sicut habem⁹ de
 sancto eusebio discipulo hieronymi.
 Qui exis in articulo mortis: appar-
 erunt ei demones volentes vt blas-
 phemaret nomen domini. Et q esset
 dānatus: et ob id desperaret. Ipse ces-
 pit clamare. Nō faciam. nō faciam.
 Mēris: mēris. Interrogat. Cui

Feria sexta

sebius a circūstātibus sribus qd sibi
vellet. Nō faciā: mētiris. Rñdit q de
mon sibi apparuerat: et suadebat vt
blasphemaret nomē dñi: ipse hō rñde
bat non faciā. Suadebat sibi q erat
dñat⁹. Ille autē dicebat: mētiris. Si
hīc dei amicus tā durū bellū sensit
a demonib⁹: qd faciēt pctōres nephā
distini: qui tandiu dyabolo seruiērūt
Ideo paulus. Qui stat. rē. ¶ Tercio
tentat de cōfesiōe. vt hō non p̄fiteat pec
cata sua: qz inter cetera bona hōi ne
cessaria est. p̄fessio. De pe. di. i. Ser
pens nō meruit a peccato iustificari.
qui pctā sua noluit p̄fiteri. Exemplū
in cronica ordinis. De nouito quem
demū in spē hginis marie hortabat
ne confiteretur dicēs: q frangeret si
lentii cōfiteōdo. Cōtra qd bellū thō.
in postil. dat tria remediā. ¶ Prīmū
est frequētiatio diuini hbi q animam
illuminat p̄s. Declaratio sermonum
tuorū dat intellectū. Idē. Lucerna pe
dib⁹. rē. Et extra de officio iudicis or
dinarij. Inter cetera q ad salutē spe
ctant populi xpiani. Pabulū hbi dei
maxime nōcēt necessariū. ¶ Scōz re
mediū. Est auditio misse: q aia recrea
tur. De con. di. ij. Ut qd eī paras dē
tem aut ventrē. Crede r māducasti.
¶ Tercū est p̄fessio q est salus aīaz
dissipatrix vitiōz: reparatrix virtutū
vt dicit Aug. Exemplū in visionibus
s. elizabeth regine vngarie. Cui de
mon appens hortabatur eā ad duo.
Unū vt scōm virū acciperet. Alterū: ne
p̄fiteretur. Cum qreret mulier quare
suadebat ei ne p̄fiteret. rñdit. Qz nō
chil est q tñ me terreat sicut p̄fessio
delictorū. In q pctā p annū p̄gregata
perdo in momēto Cū ergo hīs bonis
sit priuatus ille qui sero quertitur:
ideo dñat⁹. Patet p̄mū bellū. ¶ Se
cundū bellū. rē. hñt theo. in. iij. Qd
hō i morte duplicē penā patit. ¶ Pri
ma dē pena corporis. ¶ Scōa dē pe
na mortis. Pena corporis: qz oīa mē
bra dolent tali: vt sepe ipediant vsum
rōis: ne cogitare possit bonum anie.

30 Bre. Illuc fert intētiō mentis vbi
sentitur vis doloris. Dolent relinq
re mundū quez plus cū bonis suis as
marit. qz deū. O qta anxietas occu
pat corda r mentes eorū. alterare rō
hīs passionib⁹. Vñ venit q ipsi misce
ri q voluerūt expectare facere p̄fiaz
in fine: non p̄nt cogitare aliquid de
deo: r nullā memoriā habeāt sue salu
tis. Qz vt dī aug. in smone imo. hac
asaduersione pcutit pctō: vt moriens
obliuiscat sui: qui dñi viueret oblitus
est dei. ¶ Scōus dolor est mortis. De
qua. iij. ethi. Ultimūz terribiliū est
mors. Sup quo ensta. viterbieñ. Co
mēto. ix. Duplici rōne mors dī terri
bilis. Primo rōne sepationis. Cū in
ter aīam r corp⁹ sit qdā innata ami
citia. Qz vt hz phus. ij. de aīa. hō cō
stat ex aīa r corpe. Et sepatione anie a
corpe tollit natura hoīs. Qz hō nō est
corp⁹ tñ: vl aīa tñ: sed p̄ficiū. 3do.
iij. Metheo hō mortu⁹ nō ē hō nisi eq
uoce. Ad p̄positū. Ex tali q sepatione
mors dī vltimū terribiliū. 3do phus
in philosophia sua aīa r corpus p̄pā
vident adinūcē. Et talis amor repe
rit etā in sc̄tis viris q inuite moriū
3do apls. i. Cor. v. Ip̄i nos ingemi
scim⁹ p̄mitias spūs hñtes: eo q nō
m⁹ x̄p̄oliari scz corpe: sz sup̄uēsciri.
glō. i. viui vellem⁹ cū corpore regnū
intrare. Ex hoc x̄ps nolebat mortem
Et pau. rome. Velū perijt a plātū:
ne mouens videret manus carnificis
propter horribilitatem mortis. Et ac
scoli. Exemplum illius sententiati ad
furiā: dum confortaretur ad patien
tiam dī. q erat iturus ad cenā cū vir
gine maria. Rñdit. O pater vellem
aliū pro me ire. Contra illos qui di
cunt vellē mori. ¶ Scōo rōne damna
tionis mors est terribilis. Raptorib⁹
vsurarijs: cōcubinarijs: lusoribus lus
rurijs: blasphemis: odiosis. Eccl.
xxiij. Omors q amara est memo
ria tua: hōi habēti pacem in substan
tijs suis. Practica. Amara est diuiti
qui propter diuitias acquirendas p

ait diuina: missas: sermones. Accipit sacramenta falsa periturat: dicit mēda-
tia frāgit festa non hz cor ad deū ele-
uatū. Sed sp est in cōtinuo motu fin
q dicit. Ouge. amator sui de terra co-
gitat de terra loquitur terrenos habz
affectus. Un de eis bñ loquit Virg.
iij. enei. Quid si mortalia pectora
cogis auris sacra fames. Et luca. iij.
ferrum mortēq timere. Auri nescit
amor et Dantes in. xx. purgatorij.
Et miseria auari inde auidū eius vo-
tū secuta ppter quā semp est deriden-
dus. Declara hystoriam. Mide fuit
em quidā mīda qui a Baccho impetra-
uit q quicquid tangeret fieret aurū
Qd factum est. Un cū vellet comedere:
panis et vinum et alia fiebāt aurū
vnde fame mortuus est Deinde dicit.
Sic facit auari sp petūt pecuniā Ju-
ue. li. p̄ma fere vota cunctj notissī:
ma tēplis diuitie crescant et opes:
que postea est cā mortis aīaz suarū
Amara luxurioso: q propter amorem
lubrice carnis puatur bono spiritua-
li Aug. O q̄ parua concubitus hora
pro qua perditur eterna vita Amara
supbo Exēplifica de singulis peccatj
Tales nolent mori: ne reddant com-
pūcū cū hospite. Et tales freneticant
in morte et perduūt rōnis in pena
suorū criminum eo q non sunt digni
mori cū ratione: sed more bestiarum.
Quidā mordent linguas: quia deum
et sanctos blasphemant: et proximos
infamarunt. Quidā manus q̄ per il-
las bona pauperū rapuerūt. Quidā
oculos et facie torquent q̄ his pecca-
runt Ideo Dauid. Mors peccatorum
pestima Exēplū fratris Jacobi de si-
gestro Dñi visitaret quēdā Melodig:
ni in infirmitate sua: et ipm hortaret
ad cōsolationē vlulare cepit. Ratio-
nem habeo reddere et nihil aliud di-
cebat Mors est pessima peccatorib⁹
Ecce tra. suauissima timoratis Quod
patz auctoritate Exēplis Auctonta-
te Greg. iij. dia. Iusti i morte sua san-
ctoꝝ visiones aspiciunt nec ipam sen-

tentiam penālē ptinescunt et sine do-
lore soluitur: q̄ vā vita mortis ama-
ritudinem nō sentit Eccle. i. Timētis
bus deū bñ erit in extremis. Et tū-
lius. Nequaquē turpis mors viro forti
accidere potest. Et petrarcha in. iij.
Trispho mortj Jā obit⁹ me⁹ ob quē
tristatis te letū faceret si aduerteres
millesimā mee iocunditatj partē Ad
sunt exēpla p̄mū Greg. iij. dia. ca.
xij. de illo p̄sbitero ifirmo: qui dixit
mulieri eū visitanti. Tolle palleā: ad
huc paruulus focolus est. Cui stat
apparuerē Petrus et paulus ad ipm
cōsolandū Quib⁹ visis clamare cepit
Bñ uenerint dñi mei: ut qd em ad tan-
tillum serui uenistis. Ecce venio sicut
q̄ cū gaudio aīa soluta de corpe celū
ascēdit. Et in cronica ordinis de quo-
dā fratre q̄ vicin⁹ mortj post acceptio-
nē sacramētoꝝ voce q̄ potuit canere
cepit Te deū laudam⁹. vsq ad eter-
na fac cū sanctis tuis. et statim em-
sit spiritū his bonis p̄uatus ē q̄ sero
cōuertit. Tertiū bellum et. Tho.
xxij. q. clxxij. ar. i. Anima vicina mori
et multa cognoscit: et via naturali et di-
uine reuelationis. Et. i. q. cxij. ar. v.
dicit q̄ triplex est cognitio. Natura-
lis Diuinalis. Coniecturalis: ut dis-
fule dicem⁹ sermōe de cognitione gfe
his tribus cognitionib⁹ aīa an exitū
se ipm iudicat. Qd patet exemplo. s.
Didaci discipuli. s. Tho. q̄ post mortē
apparuit ei Neapoli dū esset relic⁹
ab eo Parisius infirmus. Petiunt ab
eo d̄ exitu aīe quō se habeat Cui tria
dixit p̄mum fuit: q̄ in hora sui trās-
itus: seipm iudicauit nō eē bñadū
Et videbat ei q̄ tot⁹ mund⁹ minabat
ruinā. et statim reperit se in purgato-
rio Scdm dicit q̄ nō alioq̄ hūz in
camera infirmi: qd infirm⁹ nō audiat
Tertiū q̄ aīa in exitu s̄ q̄ dici potest
maxime expanse. De quo pauore
loquit Petrus Damia. scribēs ad d.
Blancā comitissam regni frācie Pen-
sandū q̄ppe est cū iam peccatrix aīa
a vīculis incipit carnis absolui: q̄

Feria sexta

amaro terrore cōcutit: & mordacis
cōscientie stimulus lacerat: Recolit
vetita q̄ cōmisit videt mandata q̄ ne-
gligenter implere cōtempnit. Probat
immobile sibi districte vltionis iudi-
cū inuitabīlī imminere. Manere sa-
tagit. ire cōpellit. Recupare vult p̄di-
ta: et nō audit. Pone exemplū hic.
Cosme de medicis Qui flens in mor-
te: dixit sue cōsorti O quot & q̄ta sunt
hōi in vltimovite sue. In quo q̄dē exi-
tur: citat ad reddendū rōnē de tribus
p̄rio de aia. Quā societate ei fecerit
Cū dicat deus Deute. iij Custodi te
metipm a iam tuā sollicitate. Secūdo de
corpe Si nimis delicate fuerit nutri-
tū: q̄ recalcitrat: vnde Paul⁹. Scias
vnusquisq̄ vas suū possidere. Et. i.
Pol. Aia debet esse regēs: corpus ho-
rectū Idē Bonum est corpus regis ab
aia. Tercio de tēpore amisso. vñ scri-
ptura. Eccl. iij. Conserva tēpus: et
declina a malo Quo nihil preciosū
pōt repiri. Sē. i. epla. Nihil precio-
sius tēpore. Et subdit rōnem dī. Oīa mī,
Lucilli aliena sunt: tēps t̄m nostrū est
In cronica ordinis. Exēplū. Quidā
frater deuot⁹ s̄ ofone exis post māt.
Audiuit vocē lugubrē. Querens q̄
esset. Ego inquit sūrna aia dānata: q̄
amarissime defleo vitā meā sūm cum
alijs dānatis. Et de nulla re t̄m dolē-
mus: sicut d̄ tēpore qd̄ inutilit̄ expēdim⁹
et pecando cōsumpsim⁹. Ubi in vna
hora potuissē de p̄ctis penituisse.
patet scdm. Tercitū mysteriū rē.
In p̄mo mysterio argumentatum est
pro parte negatiua. q̄ homo in mor-
te cōtuncitq̄ pessim⁹ saluari potest.
R̄ndeo q̄ verū ē cū sit liberi arbitrijs
Sed p̄crastinās hāc quersionē mari-
na cū difficultate saluat Qz p̄ctōr fe-
cit habitū in malo: qz habit⁹ in natu-
ram quertit vt h̄z ph̄s. i. Eth. i. vñ
Cōsuetudo ē altera natura. Et. i. Re.
Difficile ē resistere p̄suetudini. Et in
uen. libro. iij. S. ar. i. Cōsuetudo mali
tenet incurabile vulnus. Qui. ij. de
orte. Nihil assuetudine maius. Et

Mar. lib. Undiq̄ suscepto Mens est
sueta malo: firmitus heret ei. Cice. ij.
Tuscu. Cōsuetudinis magna vis ē.
Et de hac cōsuetudinis efficacia lo-
quunt Cano. xxiij. q. i. c. Scisma. Et
extra de cōsuetudine. c. si. c. Cū tan-
to Tanto inquit graviora sunt pecca-
ta: q̄to diutius infelicē aiam detra-
nent alligatā. Et p̄ iuri. in autētico
Ut nulli iudiciū liceat habere. col. ij.
Et. ff. de penis. l. Capitaliū. Et. C. de
epali audientia. l. nemo. Et. ff. ad ma-
cedonianū Et isti. de rerū diuisione. §.
pauonum. Cū ergo p̄ctōr sit imbut⁹
et habituatus in malū: et difficile sit
mutare habitū. iō dānat. C. Scōrde
obdurationsis. Quāto q̄s cōuersionē
tardat plus obdurat in p̄ctis p̄ quib⁹
non quertit S̄reg. P̄ctm qd̄ per peni-
tentia nō dissoluit mox suo pondere
ad aliud trahit. Tercio rōe elōgatio-
nis Quāto quis in p̄ctis morat: tan-
to se elongat a deo. Sed nō ē verisimī-
le: q̄ quis in vna hora vel momēto ad
penitentia rerā reuertat: q̄ per. l. an-
nos: vel circa in p̄ctis fuit. Idē S̄reg.
iij. Dialo. de Grisila uro romano q̄ p̄ue-
tus morte i senio cōfectus in p̄ctis in-
dicias petijt vsq̄ mane. Sed nō fuit
ei cōcessum Et de machario q̄ requis-
sunt a demone. Cur pauci saluantur
Qz inquit sperant in morte saluari
sic p̄crastinat suam conuersionē. Et
reperiunt se deceptos.
C. de. vi. i. capite ic. De elemosyna.

Audistis quia
dictū est antiquis. M-
liges primū tuū odio
habebis inimicum tuum Mar. v. fin
Tho. in cathena aurea. De triplici
amore hodie xp̄us loquit. Primo sui
primi. Secūdo sui. Tercio anime no-
stre Apud antiquos fuit hec lex. q̄ nō
nisi amici diligerētur. Ego autē dico
vobis diligite inimicos vestros. Se-
cundū Criso. Inimici nostri possūt
considerari quattuor modis. C. P̄rio

quo ad naturā: pro ut sunt ad imaginem dei facti. Et tunc sunt diligendi quia boni sunt. i. Thi. iij. Ois creatura dei bona est. Sen. ij. Vidit deus cuncta quae fecerat et erat valde bona. Si quo ad naturam homo esset malus: deus utique esset malus: quod est impossibile.

¶ Secundo quo ad culpā. Et tunc sunt odii: quia ut peccatores odit deus illos. Eccl. xij. Altissimi? odio habet peccatores. Et ps. Iniquis odio habui. Dis. lxxxvi. Leo papa. Odio habeant peccata non homines.

¶ Tertio quo ad penā: iniqui sunt pene eterne dediti. Quo ad hoc debemus eis copari: quia ad mortem aie tendunt. Unus ps. Vidi periclitantes et tamen habebat. Quarto quo ad indigentiam. Et sic eis debemus subuenire. Ro. xij. Si esurierit inimicus tuus: cibus illi. Si sitit: potus da illi. Ideo dicit diligite in me. ve. Quo ad primum. Secundo loquitur de amore sui postquam dixit de amore erga inimicos: et vos estote perfecti. scilicet in amore dei sicut et pater vester celestis perfectus est scilicet in amore vestri. i. sicut perfecte diligir vos et vos ipsum Deum quo amore. Jere. xxxi. In charitate perpetua dilexi te. Johan. iij. Sic deus dilexit mundum ut filium. et cetera. Tertio loquitur de amore aie dei. Videte ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis. Iusticia id est bona operatio. Quae iusticia consistit in duobus. Primo in elemosinā largitione. Secundo in deuota oratione. Primo et cetera. Sed hec iusticia perditur quando fit ex vana gloria et populo mundi. Unus dicit. Cum facis elemosinā noli tuba canere. Illi canunt tuba: quod faciunt eam ex populo. Sed quando fit pure propter deum tunc est fructuosa: alioquin tales non habent hic mercedem suam. Secundo hec iusticia consistit in deuota oratione. Et hec est contemplatio: sed hec iusticia perditur nisi ab humano favore abscondatur. Unus dicit eam ordinans dei. Et cum oraueritis non eritis sicut hypocrite tristes: qui orant et cetera. Sed cum oraueritis: intra in cubiculum tuum: et clauso ostio ora patrem

tuum in abscondito. Et pater tuus qui videt te in abscondito: reddet tibi. scilicet mercedem. Applica De elemosina. iij. sunt et cetera.

¶ Primum dicitur inductionis.

¶ Secundum dicitur fructificationis.

¶ Tertium dicitur conditionis.

¶ Circa primum inducitur ad faciendam elemosinā. iij. ratione. Primo preceptionis. Secundo auctoritatis. Tercio proprietatis. Primo ratione et cetera. Secundum Thoma. xij. q. xxxij. ar. v. Ricardus. iij. di. xv. ar. ij. Elemosina est de precepto. iij. legis. Primo legis naturalis. Diuina. Canonialis. Civilis. Primo naturalis. Quae lex incepit ab Adā usque moysen. In quo tempore mundus vivebat sine lege scripta: tamen modo habet legem naturalem ut dicitur di. i. c. i. et di. ix. Sane. Et. x. q. i. Placuit. quae lex clamat. Mat. vij. Quaecumque vultis: ut faciant vobis homines et vos et cetera. Si primum indiget pane vino veste. et alijs necessarijs da ei. i. Johā. iij. Non diligam? homo neque lingua: sed opere et veritate. Et ratio est: quia ius naturale vult ut amicus amico subueniat. Teste phil. ix. Erhi. Amicus debet habere e ad amicum. sicut ad seipsum et Mat. xij. Diliges primum tuum et cetera. Quod habet sicut seipsum. declarat a Cano. di. ij. et cetera. Proximos nostros tunc diligimus sicut nos. quando in eorum necessitatibus subuenimus. Secunda et cetera. i. euāgelio. Luc. xi. di. xps. Date eleemosinā. et omnia munda sunt vobis. In eodem. xij. Accedite que possidetis: et date elemosinam. Et Mat. vi. Estote misericordes sicut et pater et cetera. Nul libi. legitur quod deus vocet pater potentie nec pater scientie: sed pater misericordie. Ad inueniendum quod illi qui sunt ei filij non debent eum imitari in potentia neque in scientia: sed in misericordia. Deus habuit tres filios. scilicet luciferum: adā: christum. Primus appetit suam potentiam: et ideo tamen filius degener fuit ex hereditate. Secundo sciens: et fuit filius ex hereditate. Tertio plus sapiens secutus est eius misericordiam: ideo assecutus est hereditatem eternam. Imitemur ergo patrem celestem non in potentia neque scientia: sed in misericordia: et assequemur et nos hereditatem suam. Estote inquit misericordes

Feria sexta

cordes sicut pater vester. Quid et virgo facit. quia bona magorum pauperibus distribuit. ¶ Tercia lex dicitur canonicalis. distin. xlvij. c. Pasce. Ambro. Pasce fame morientem: si non paupers occidisti. Et di. lxxxvi. In singulis. Et c. Qui clementia. ¶ Quarta lex et ff. de agnoscendis vel alendis liberis. l. necare. Nam ille dicitur necare qui alienam negat quam potest patrare. Et. C. de sac. sanc. ec. Et de rebus et privilegiis eap. l. privilegia. humanitatis nostre est prospicere egenis: ac opera dare ut pauperibus alimenta non desint. In quibus verbis merito queritur dubium. Utrum omnes indifferenter teneant dare elemosinam. Ad quod respondet. Thodurandus. iij. dist. xv. et Ric. ibi. Quid autem homo potest illam conferre aut non. Si non potest: excusatur. Quia. ff. de reg. iur. l. impossibili. Ad impossibile nemo tenetur. In. ij. Eth. i. Nemo dat quod non habet. ij. Pol. Nemo ad impossibile magnum mittit: aut potest dare: quia abundat temporalibus bonis: tunc sub precepto tenetur cum necessitas proximi occurrat. Quid sic probatur. Nemo punitur eternaliter: nisi pro mortali. Sed non dans elemosinam eternaliter punitur ergo et c. Ido xps. Mat. xxv. Ite maledicti in ignem eternum: quare o deus? Euriui ei et non dedistis mihi manducare. Super quo Aug. Tacet dominus omnia recta iniquorum et omnia mala iniquorum et solum laudat elemosinarum secunditatem et damnat ariditatem. Quare hoc: quia omnia crimina redimuntur elemosinis. Unde in die iudicii solum de ea examinabitur. Igitur omissio elemosine: est peccatum mortale quod fieri potest. i. Jo. iij. Qui habuerit substantiam huius mundi et videbit fratrem suum necesse habere. et clausit viscera sua ab eo. Quomodo charitas dei manet in eo. Et hieron. di. lxxxvi. Qui clementiam non habet nec indutus est viscera misericordie et laus chrymarum quibus sit spiritualis non adimplet legem christi. In huius figuram

Luce. xvi. dicitur Quid ille epulo acriter redargutus est: quia lazaro indigentem panem non dedit super quo Ber. Si crudelitatis eius arguimus qui substantiam huius mundi habens et videns suum fratrem egere. et clausit viscera sua ab eo: quid dicturi estis in iudicio: qui tot lazaros videtis esurientes et nudos. Practica contra divites effluentes multis bonis qui dicunt servus dei. Uadatis quod deus faciat vobis. ac si esse pistos. Deus non est pistos: quod contra exemplum Johan. xxi. Si comedam bucellam et non comedit pupillum ex ea. Unde patet prima ratio. ¶ Secundo ratione et triplici auctoritate inducitur ad dandam elemosinam. Primo divinali: canonica. pagana. Primo et c. in ps. xl. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem Eccl. iij. Ignem ardentem extinguit aqua et c. Thob. iij. Ex substantia tua fac elemosinam: et noli auertere faciem tuam ab illo paupere: ita enim fiet ut nec a te auertatur facies dei. Esa. lviij. Frange esurienti et c. Deutro. vi. Ideo precipio tibi ut aperias manum tuam egeno et pauperi. qui tecum morantur in terra. ¶ Secundo auctoritate Cantuarum. xvi. q. vij. c. Inuentum. xvij. q. iij. c. Sunt qui. Et di. xlvij. c. Auctoritati. c. Sicut Sicut enim esurientis panis est quem tu detines: nudorum vestimentum est quod tu recludis. et superfluum et miserorum redemptio et absolutio: pecunia quam tu in terra effodis. Et glo. Non subuenire necessitatem habenti rapina est. Et Thomas secunda secunda questione. xxiij. ar. v. Bona temporalia sunt communia quo ad usum ei qui indiget. Quis proprietatis sit tua: tamen usus in necessitate est communis. In huius figuram. In testamento veteri quilibet transiens per vineam alterius saturari poterat sine alia licentia Idem habetur in. l. pendentes. §. si quod closcarum. ff. de usufructu. et ff. ad. l. rodiam. l. i. §. cum in eadem. Cyprianus varia in tempore necessitatis sunt communia

Tertio paginali. Quid lib. de pō
to Regia crede mihi res est succurre
re lapsis. Plato in Thimotheo. So
nos viros cōmodos esse decet. Tuli
us in ofone pro ligario. homines ad
deos nulla re ppius accedunt q̄ ho
minib⁹ dādo Mercari⁹ Ternegist⁹
Cognata nature diuine est mie x̄tus
Iuue. Mat. viij. Miserere inopum.
Preterea saraceni vt habetur in alco
rano. qñ agunt aliqđ festum ⁊ vident
pauperez ad se venire ad poscēdū ele
molinā flectūt genua agētes deo gra
tias de tāto bñficio: quem gratāter su
scipiūt. **T**ertio rōe ⁊c. Quicqđ dat
pauperi dat: x̄po. Mat. x. qui vos reci
pit: me recipit. Et. xvj. Qd vñ ex me
is fecistis mihi fecistis Si das paup
das: x̄po. ⁊ econtrario: negas. vij. q. i.
Ois. Qui em. negat misericordiā fa
ciēdam necessitatē patientibus ipm
chustum negat. Ille Exemplum de
martino. qui medietatem palij dedit
pauperi angelis petētib⁹ quis hoc
fecisset. Rñdit Martinus adhuc ca
thecumini⁹ hac veste me p̄terit. Et
de magistro. Jordane qui pauperi ca
pam dedit: dum iret ad matutinas: tā
dem vidit crucifixum coop̄tū illa ca
pa. Unde patet primum.
Scōm dicit ⁊c. Tres sunt utilita
tes elemosine.
Prima dī multiplicationis.
Scōa impetrationis.
Tertia benedictionis.
Prima dicit ⁊c. Greg. iij. dya. Ter
re ne substantie per hoc q̄ pauperi
bus distribuuntur multiplicātur. Et
puer. xi. Alij diuidūt p̄pa ⁊ ditiores
fiunt: alij rapiūt nō sua ⁊ sp̄ in egesta
te sūt. Qz dicit res facta: cū furto pōt
possideri. patet exēplis de bonifacio
Qui puer ex̄ns triticū matris expēdit
in vsū pauper. Qd mat̄ vidēs pugno
faciē cedebat. Puer aut̄ oratiōe fusa:
horreū plenū inuēit⁹ est. Et petrus
Da. inducit exemplum de illo qui de
narium dedit pauperi volens ex illo
emere panem sed domū reuertens in

uenit mensā paratā cū optimo pane:
qd fecit deus ex pane dato pauperi.
Et de b̄to dñico cui panis fuit auct⁹.
Bononie rome. Qz portario p̄cepit.
pauperib⁹ panes dare: ⁊ oīa residua
mense fratrū. ⁊ de abbate s̄cti benes
dicti qui vocabāt a monachis dēriso
rie abbas date: qz erat liberalis amo
tus ab officio omni anno tēpestabāt
vt vix possent viuere cum prius semp
abundarent. Et. iij. Regu. xvj. de vi
dua que p̄uit helyam pphetam cui
nō defuit oleum ⁊ farina: quod mira
culose p̄sperantur: qz deus non vult
supari in liberalitate. **S**cōa dicit
⁊c. Veniam pro peccatis impetratis
ecclesiastici. ix. Conclude elemosinā
in sinu pauperis. ⁊ ipsa exorabit pro
te. Mat. v. Beati misericordes ⁊c.
hiero. ad nepotianus. Non enim mes
mini me legisse hominem pius a deo
derelictus. Lactan. in. vi. Magna est
misericordie merces cui de⁹ pollicet
peccata se omnia remissurum.
Exēplū patet de cornelio pagano:
qz pius erat erga pauperes iniss⁹ est
ad eū Petrus vt eū baptizaret. Act.
ix. Ideo Dañ. iij. dicit de Nabucho
donosor. Qd propheta dedit ei hoc
documentū. Domine mi rex consiliū
meum accipe. Peccata tua elemosi
nis redime. Qd etia⁹ dicitur p̄ouer.
xi. Per misericordiaz purgantur pec
cata fm magistrum. iij. di. xv. Tres
sunt partes satisfactionis pro peccat
tis. Oratio. Ieiunium Elemosina sed
elemosina est dignior: quia in se com
prehendit virtutem orationis ⁊ ieiun
ij. Sed hēu: quia hodie defecit pie
tas. alius expendit circa concubinas
alius in tabernis alius in pompis.
Clama hic. O mulieres cum manti
cis coccineis. Ali⁹ circa caudas mu
lierum que sunt selle diaboli. alius
circa canes: vt patz de illo cardinali
q̄ circa mille canes nutriebat. O cor
da adamātina: O ihumani homines.
Qd p̄tra Ber. Clamāt nudi clamant
famelici nostrum: est quod vane expē
e

Feria sexta

ditis. et Ambrosius. iij. offi. Canes ante mensam impastos esse non patimur et homines excludimus. Uerte te ad ciues oculo toruo: et clama. Ad vos clamo. O pomposi ciues. q. pupillos: uiduas: peregrinos: et seruos dei obliuiscimini. Deus non vos fecit dominos rerum temporalium: sed dispensatores. Quod bene Ambrosius dicit. Non sunt hominis bona que secum ferre non potest: sola misericordia comes est defunctorum. Non mireris si dominus tollit. c. cc. duc. Si tempestatis: si omnia sunt aduersa. quia deus post se non facis quod debes: et ipse dabit tibi de flagra. Tertia dicitur benedictionis. Prover. xxiij. Qui prouus est ad misericordiam benedicetur quia de panibus suis dedit pauperi. Super quo glo. Duplex est benedictio quae habet quod fuit liberalis. Prima est homini quod dolet in niente dicentes. O talis fuit bonus uir: sit benedicta anima sua. Et per oppositum maledicunt. Prover. xi. Qui abscondit frumenta in tempore suo: maledicetur i populis. Contra illos qui amant penuriam in populo. Clama contra predicatorum qui in orationibus funereis laudant hos infames in mente cum fuerint auari. Sed magna merces. hec dona. hec munera. et amore rapiamur. O diabole presbyteri et fratres et mare nunquam saturantur. Secunda benedictio dei. Math. xxv. Venite benedicti etc. Quia habuit Job. xlij. Dominus autem benedixit nouissimis Job.

¶ Tertiū d. etc. Quattuor sunt conditiones elemosine ad hoc ut sit deo grata.

¶ Prima ut sit gratiosa.

¶ Secunda ut sit liberalis.

¶ Tertia ut sit cum sapientia.

¶ Quarta ut sit propria:

¶ Prima etc. ij. Cor. ix. Non ex tristitia. aut ex necessitate. hylarem enim datorem diligit deus. Et cassiodorus lib. de amicitia. c. xxij. Uultu hylari serena facie: et sermone iucundo studeas condire munificentiam tuam. Quicquid

largiris cum hyaritate largire. Contra illos qui dant elemosinam inuram rando. O diabole presbyteri et fratres et mare nunquam saturantur. Exemplum fratris nostri Tholose. Qui dum pacem quereret. Uade in nosse diaboli inquit: quod est in furno: et mulier. Pater est in pasta. Et alius. Expectamus molinarius a malino. Dux staret ille. Da mihi saltē acū unum: nā erat marzanus dixit. Tolle in nosse diaboli. Et de illo alio. Qui facit dicere quod est in domo: ubi est patronus vester: Nō est in domo inquit. quod sic eis mandauit. Venite cras. et in mane et sero per quattuor dies it. eadem huius parua elemosina ad illo ifame. Non sic charissime: sed ut dicit. Eccl. xxxv. c. In oī dato hylares fac vultu tuū. Esopus Nobilitas vires frons generosa dapes. Nō te factas tantum rogari da libenter. et prompte: quod dicit Seneca. Nulla res carius emittitur: quam que precibus emptas est. Et M. Varro. Fictē referas gratiam inuitē dari. Semel dedit qui rogatus: bis qui non. Secunda conditio ut etc. quod non fiant pro susceptis beneficiis vel seruitiis. Sunt multi qui faciunt laborare pauperes et postea dant illis aliquid nosse elemosine cum tamen sit potius merces quam elemosina et est venditio. Dupliciter venditur elemosina. Primo quia datur cum quadam violentia. Aug. Qui datur ut careat tedio interpellantis et ne perdat et meritum. Secundo quia datur spe retributionis. Seneca. Nō est beneficium quod in questibus mittitur. hoc dabo. hoc recipiam. auctio est. Fac ergo libenter et copiose. in iuuentute: in senectute. in aduersitate et prosperitate.

¶ Tertia conditio: ut sit cum sapientia. Tūc homo facit elemosinam cum sapientia quia non expectat facere post mortem. Elemosina est instar pupille dirigentis animam. Qui vult facere elemosinam tamen post mortem. Quando anima sua egreditur corpus habet lumen post tergum suum: et ideo sepe contigit eum cadere in foueam purgatorum.

vij. Melius est non cadere in foveam
unde resurgere. Nō expectes q̄ si
lū faciant q̄ faciunt si volunt. Si sup
abundabit. O quot sunt testamenta
facta iam a. c. annis que adhuc non
sunt missa in executionē: nec adhuc
mittentur. ¶ Quarta conditio dicit̄
et c. P. oner. ij. honora dñm de tua
substantia. Et Greg. Nō est putanda
elemosina si pauperibus dispensetur
q̄ ex illicitis rebus acquiritur. In
quibus verbis quattuor sunt decla
randa. Primum vtrum possit fieri
elemosina de iniuste acquisitis Rñdet
tho. ij. q. c. xxxij. ar. vij. Qd̄ aliquid
iniuste acquisitū dicitur dupl. Uno
modo qñ quis acquirit de usuris et
male ablatis tunc nō pōt: q̄ cōtra iu
sticiam Aug. xij. q. v. Noli velle ele
mosinas facere de fenore et usuris. ff.
de hbo. obl. l. si pignore. De alieno
largiri spes furti est. Contra eos qui
faciūt capellas: altaria: cāpanille de
usuris Communiter in talibus sic ē
de facto ad hoc facit exēplum de illo
usurario. qui ecclesiā de usuris con
struxit Cum episcopus vellet eas cō
secrare diabolus apparuit ei. Exi in
quit in nomine dyaboli. Q̄ hec capel
la est michi dedicata Scdo modo dī
citur iniuste acquisitū qd̄ est ex ludis
fortune inuentū. Nec de hīs pōt fie
ri. Tercio mō. Non q̄ ip̄a bona sint il
licitē acquisita: s̄ mod⁹ acquirēdi vt
de meretrice q̄ elemosinā pōt dare.
Ad barbā usurarij Scdm̄ dubiū. vtrū
iudēus possit. Ad hoc. To. in tracta
tu contra iudēos. Qd̄ pōt: si h̄z alia
bona: a bonis usurarijs. ¶ Tertiū
vtrū subditi. Tho. supra Qd̄ nō: nisi
forte de minimis. ¶ Quartū vtrū
vxoꝝ possit. Rñdet Alber. l. ij. sentē.
Quod in quattuor casibus pōt elemo
sinā facere. P̄lo si ē lucrosa in domo
nec intelligo deducendas expen
sas vict⁹ q̄ vir tenet eam pascere p
pter dotē Scdo si h̄z alia bona p̄ter
dotē: q̄ sua sunt: potest facere. Que
dicunt bona pascenalia in glo. c. de

pactis. ¶ Tercio potest facere de re
bus minimis de pane vino potagio.
et c. Que p̄tinent ad dispensationem
dom⁹. ¶ Quarto p̄pter bonū viri.
Putat: q̄ ip̄m videt crudelē: scelera
tum: blasphemū: vt deus suspendat
irā vel eū illuminet dat moderatas
elemosinas occulte benefacit mulier
q̄ vt habent Cano. xvi. q. i. c. Reuer
timini p̄pter elemosinas p̄ssim⁹ de
suspendit flagella. Ad qd̄ facit illud
mirabile exēplū. i. Re. xxv. Abigail
q̄ vtrū habal liberauit a morte. p̄pter
panes datos dō p̄tra voluntatem ei⁹
Vide hist. q̄ mirabilis est.
¶ In sabbato primo. xl. Qd̄ beata vir
go ē p̄fidentia. et spes. et auxiliū n̄m.

Confidite ego
sum nolite timere Mar.
vi. Ad laudē gl̄iam et ho
norē n̄re dñe intemeratē v̄ginis ma
rie miraculū recitat de quodā latro
ne: q̄ oī sabbato ob v̄ginis reuerentiā
ieiunabat. et huiusmodi audiebat. Ip̄am
rogās vt nō p̄mitteret ip̄m mori sine
p̄ritione p̄ctōꝝ suōꝝ et p̄fessione. Cui
maria apparuit di. q̄ non moreret
sine p̄ritione p̄pter reuerentiā quā ei ha
buit. Vñ moriens saluat⁹ est. Quod
ego p̄siderās morē soluto ip̄am saluta
bo: et v̄s vna mecum di. Ave et c. ¶ Et cō
fidite: ego sū nolite timere. ¶ Recitat
euāgelista q̄ x̄ps postq̄ facisuit. v.
milia hoīz d. v. panib⁹. Joh. vi. volū
t fuit ip̄m facere ragē estimātes q̄ s̄ p
eos pascere: nihil ei deficeret. X̄ps
aut volēs supbia mūdi fugere in exā
plū n̄m: in mōtē fugit Et vt d̄t enāge
lūta: facto miraculo panū cum esset
sero misit discipulos ascēdere in na
uiculā. Et ip̄e solus erat in terra. Et
tūc discipuli fuerūt in magno p̄iculo
Et hoc quātriplici rōne s̄m Glo. P̄lo
rōne v̄tī: q̄ inquit erat v̄t⁹ p̄trari⁹
Scdo rōne loci q̄ in mari erant vbi
imminent p̄cula plura Tercio rōne
q̄ x̄ps erat sero. Quarto rōne naucleri
q̄ x̄ps nō erat cū eis. Quinto rōne lun
et q̄

Sabbato primo

de: qz erat csi eis futur⁹ pditor i mor-
tali. ¶ Sequit Circa autē quartam
vigiliā noctis venit iesus ad eos di.
Confidite ego sū rē. Scdm albertus
iij. sunt vigile noctis: seruant in cu-
stodis prima ē. iij. hōis. Scda in. iij.
alijs. tēcia i. iij. alijs. Quarta aut in q
xps venit. i. in auroa di. Confidite
ego sum. mort. Nauis hec ē ala nra
posita in mari hui⁹ mundi. De quo
ps. hoc mare magnum et spaciosum
Que est in periculis maximis. Sz
nobis ē auxiliū necessariū. Sed qd
Rñdeo: q ē maria q dicit hodie suis
deuotis Confidite ego sum nolite ti-
mere. Scdm Jacobū de voragine in
mariali. Albertus sup missus ē. Cō-
fidentia spes et auxiliū: et adiutorū
est necessariū tribus generibus p-
sonarum: ad presens nostrum propo-
situm in presentiarum.

¶ Primi sunt cū hostib⁹ dimicātes.

¶ Scdi sunt in mari nauigantes.

¶ Tertij sūt in infirmitate egrotātes

¶ Primi sunt rē. Pro maiori notitia

dicendoy: nota sentētiā Tho. ij. di. ij.

qz deus ops: tria fecit loca. Prio celū

empireū p btijs et angelis Scdo pa-

disum terrestre. Tertio vitam pēntē

p iumētis. Sz pp pēntē: cū ēēt locus

aialiū fctūs ē loc⁹ iumētoy: et loc⁹ bel-

li ē. Un dāuid in ps. hō cū in honore

ēēt rē. Et. i. Macha. vi. Bellum ptra

nos ē. Et ps. lv. Mult bellātes aduer-

suz me. Ber. Castrū aie tue i fra ini-

micoy ēz vndiqz opugnat. Qui sūt

hi bellātes. Rñdeo q sūt tres: cū qb⁹

ē assidua pugna et bellū ptra alam.

¶ Primo cum demonibus.

¶ Scdo cum mundo

¶ Tertio cum carne.

¶ Prio cū demonib⁹. i. Pe. v. ffes so-

brj estote: qz aduersari⁹ rē. Iste ē q

pcurat oia bella et discordias Ap. xij

Ue terre et mari: qz descendit ad vos

dyabol⁹ hñs irā mgnā. Scdo cū mun-

do. Jo. xvi. In mundo presurā habebi-

tis. O petre. O iacobe eritis tribula-

ti O quāte angustie sūt nobis in pñtē

seculo. de filijs diuitijs: de honorib⁹

Aug. In valle sum⁹ miserie. in q ma-

gis scdū est eo q minus flem⁹. Ter-

cio ē caro De q apls sal. v. Caro cō-

cupiscit aduersus spm et spūs aduer-

sus carnē. Et Aug. li. de agone xpia-

no. iter oia xpianoy certamia duriora

sunt plia castitatis vbi qtidiana

pugna: et rara victoria Ille. Et in tā-

tis piculis posu⁹ ē homo Proprea dē

Bona. in. iij. di. xvij. ar. ij. q iposibi-

le ē hoies eē sineventali: xpo excepto

et matre. Jo in tātis piculis posu⁹ hō

necessariū ē ei adiutorū et pñdētia.

¶ Qz hō dē peccabil⁹. Rō Alber. Tria

sunt q peccare non possunt. De⁹. Be-

stia. Lapis Ad hoc ne hō peccaret:

op⁹ erat q eēt aut de⁹: aut lapis: aut

bestia. Qz hō factus ē homo: opz q

peccet. Un. xij. q. ij. ois etas prona ē

ad malū ab adolescentia sua. Un bñ

mouebat plato. De q Boen⁹ iij. de

Con. Ut platonī placuit i minimis

quoqz reb⁹ diuinū dz implorari auxiliū

Si in minimis plus in maximis. In

facto aie Job. v. Uoca si ē qui tibi rñ

deat et ad aliquē scōr querere. Sz

qle ē adiutorū nrm Vere est maria.

Confidite ego suz. Illa ē em q demo-

nem pmit. Sen. iij. Dictū fuit figura

tue serpēti Inimicitias ponā inter

te et mulierē: ipa pteret caput tuū. O

dyabole necessaria est tibi fuga. Et

Ber. sup. Can. Tu pugnatrix egre-

gia: qz ois milita spūalium neqtiaz

an faciē tuā in fugā est quersa. Ille

Tribularsa mūdo: a diabolo: a carne

tuoca mariā O scutū afflicte gētj O ad

intorū miseroz mortaltū. Qz sicut

eua fuit cā nre mortis: ita maria nre

vite Sicut eua cā nre maledictionis

sic maria nre bñdictionis. Un ecclia

canit: i psona pctōis. Dignare me

laudare te vgo sacrata da muli xpus

tē ptra hostes tuos. Et alber. i sequē

tij. De pcti vinclo hoste: carne: sclo

libera nos o maria Et Petrar. Ad te

suspiram⁹ o gēitrix dei tu es solatio

cordis āgustiat. per te repellit pctm

infelicitis mris eue: et nob restituit te
mediante gratia vite. Exemplum notabi
le. In cronica ordinis de quodam noui
tio q a demone tetat de ordine exijt
Et litteras misit patri Dominico de
suo recessu: Sactus dei ad virginem ac
cessit dicens. O maria non hic recedam
donec mihi restituas ouiculam pditam
et errantem: statim surgens precepit sacri
ste q apiret portas ecclesie. Inuenis
aut in illa hora domi consistens videba
tur et q carnes viderent. Ad conuen
tum concitus redijt: veniam petijt.
Misere mei pater. Et ille fili ne
timeas et ceteri peccatores q mater
mie quam rogavi te adiunxit: unde sal
uus factus es. Confidite etc.

Secundo. Confidi. etc. Eccle. xliij.
Qui nauigat mare enarrat pericula
eius et audientes auribus nostris admi
ramur: et pius papa. Periculosum est
mare atq infestum. Et Pitacus phis.
Fidelis terra: mare vero infidus est.
Mare est magni lucri sed maximi da
ni: et multo plures sunt thesauri in ma
ri q in terra: nauigantes ergo indigent
adiutorio. Sz quo fideo: visio stelle
tramontane: qua ad portum diriguntur
Et quando illam amittunt: pdunt om
nem spe salutis. Exemplum Pau. Act
xv. Qui in italia veniens de se et a
lijs dicit: Neq sole neq syderib ap
parentib ablata erat eis spes salu
tis. Ad ppositum: Quadiu sum in hoc
mundo: sumus nauigantes ad portum
paradi: p sententiam nostri ciuis roma
ni Pauli ad Ro. xij. Non enim habe
mus hic manentem ciuitatem: sed fu
turam inquirimus: ad Phi. iij. No
stra conuersatio in celis est: Sed in
surgunt nobis venti contrarij. De qui
bus hodie. Erat aut ventus contrarij.
Inter tot ergo picula nobis est neces
saria stella tramontana q e maria dis
cta stella maris. De qua ecclesia canit
Aue maris stella. Cetera alibi. Stella
maris maris. Et i Rn. matuti. Fulgi
da stella maris. Que stella tramonta
na dicitur ppter tres ppetates quas hz.

Prima q hz serenitatem in afflatu
Secunda q hz fortitudinem in suo consa
tu. Tertia q hz directionem in suo
ducatu. Prima q hz etc. Quando aer
est nubilosus et insurgit ventus aquilona
ris: q est a pte huius stelle: efficit serena
nus. Unde sicut ventus australis est causa plu
uie: ita aquilonaris causa serenitatis. Eccl.
xv. Ventus aquilo dissipat plumas. Al
ber. vi. copendij. quatuor sunt venti
principales. Subsolanus ab oriente
Auster in meridie q est calidus. Aquilo
q est frigidus: septentrione zephy
rus q flores pducit. Ad ppositum er
go. Ventus aquilonaris causat bonum
tempus: fugat turbidinem aeris: ita qm
deus est turbatus ppter peccata luxurie: a
uauit: odij: et huiusmodi: et mundum flagel
lare intendit: insurgit tramontana stel
la maria: et ipsum placat et quietat.
O quomundus staret nisi esset sup
plicatio marie que quotidie orat pro
nobis. Ber. Loquere domina q au
dit filius tuus: et quecuq volueris im
petrabis. Ille. Et ecclesia i sequentijs
Ad te pia suspiramus si non ducis de
uamur: ergo doce quid agamus post
hunc finem ut vinamus cum sanctis
pereniter. Et petrarcha. Tota spes
nostre salutis contra diuam sortem mortis
In manu tua maria posita est que si
defedas tua fortitudine nos saluas.
Secunda condicio huius etc. Facit
hoies fortes comorantes sub regione
huius stelle ut sunt Lombardi. Itali
ci: Romani Vegetius lib. de re mili
tari. Orientales non possunt nimis
esse fortes: quia calidi propter solis
ardorem: Occidentales similiter quia
sunt frigidi: ut pote nimis longati a
sole ideo pauidi: quibus clament. Sor
ges. Sorges. Sed fortes sunt solum
comorantes sub regione tramonta
ne. unde vnus lombardus persequi
tur. x. infideles. Ad ppositum. Qui
sunt deuoti marie sunt constantes in
tribulationibus mundi: ut pote ab ipsa
roborati. Quid dicis o ber. sup Can.
Oportet omnes cristicolos per huius

Sabbato primo.

seculi pelagus respicere ad mariam
maris stellam. Si quis hoc egerit nō
tactabitur manis glie v̄to nō scopu
lis tribulationūz fatigabit. Ille. Si
ne maria nihil agimus: q̄ est refugiu
um nostrūz. ¶ Tertia cōditio huius
stelle, Marinarios dirigit ad portū:
ita Maria. Vñ Ber. super. Missus est
Maria est preclara & extrema stella su
per hoc mare magnūz eleuata. nūcā
n̄ eritis coruscans exemplis. Si in
surgunt venti tentationūz respice stel
lam: inuoca mariam. In angustijs et
in periculis plurimis Mariam cogi
ta: mariam inuoca: mariaz clama: nō
recedat ab ore: non recedat a corde.
Ille. O peccator noli recedere a deu
otione illius. Dic coronam: dic offi
cium virginis: o cuius ieiunia sabbata
Ideo ecclesia. Placa mare: maris stel
la ne inuoluat nos procella: tempe
stas obuia. Ille. Et Petrarcha Laci
marum vita nostra plena est et fien
tes luce p̄uamur: nisi illustremur a
te stella serena: vnde patet secunda.
Confidite ergo. &c.
¶ Tercio adiutoriu est op^o infirmis.
O quot mortui sūt in miseria: quia ad
sutozem non habuerunt. Ecclesia. iij.
Ne soli: quia si ceciderit non h̄z suble
uantē. Et hoc laudatur a theologis
b̄p̄is misericordie: infirmos visitare.
Vñ xps. Math. xx. v. Infirm^o erā: et
visitasti me. Ad p̄positum. Quis est
hic infirmus vere est peccator: qui est
infirmus luxuria: auaritia: iracun
dia: et huiusmodi. De qua infirmita
te dauid. in. ps. Cātatur. Miserere
mei deus: qm̄ infirmus sum. Infirm
us eo o dauid. Nō capite stomacho
Nō. sed peccato. O peccator infirme
Ideo indiges adiutorio medicine spi
ritualis. Que ē maria dulcis. Quid
dicit o Cassiodore. Tu patrōa hūani
generis. Afflicti & infirmis medici
ta singularis. Quis tuo nō egeat au
xilīo cū peccare sit commune. Ille. Nota
in verbo peccare commune. Ecclesia
stes. vij. Non est homo qui faciat bo

nūz: et non peccet. Prouer. xx. Quis
potest dicere mundum est cor meum:
purus sū a p̄cō. In auctentico de mo
na. s. Triennij. Natura hūana labia
tur ad delicta. Cum ergo homo sit in
firm^o peccatis: indiget adiutorio ma
rie. hec est que sanat infirmos: recre
at morbosos. Confidite ego scilicet
spes vestra. Unde bene Bern. super.
Can. f. xcvij. Maria omnib^o omnia
facta sapientibus et insipientibus co
piosissima charitate debitrice se fe
cit: omnibus penitentie sinum aperu
it vt de plenitudine eius accipiat vni
uersi. Captiuus redemptionem: tri
stis consolationem: infirmus sanitas
tem: iustus gratiam: angelus leticiā:
filius dei humane carnis substantia
am. Ille. Confidite ego sum: nolite ti
mere: adiuuabo vos. In quib^o verbis
merito dubiūz queritur. ¶ Quare di
es sabbati dedicatur marie? Respon
deo: q̄ triplici ratione. Primo ratioe
acerbe passionis. Passio factōz eo die
consecrari solet quo mortē pro cristo
susceperunt. Equissimūz etiā vt virgi
ni dies illa dedicetur quo pro eri
sto eius filio passa est. Sed dies vene
ris sancti et sabbati sancti passio vir
ginis perdurauit. Igit̄ illi dies de
bēt virgini dedicari. Sed ecclesia diē
veneris filio dedicauit. q̄ sabbatum
matri dedicat. Secundo ratione p
sonalis derelictionis. Nā sicut Virgo
rēpore passionis sola in vltimis dola
ribus mansit. Sic p̄grue illi vltimus
dies hebdomade cū gaudio solēnter
dedicet. Aug. O beata maria quis ti
bi digne valeat iura gratiarū & laudū
p̄contia impendere q̄ tuo singulari me
rito mundo succurristi p̄dito. Quas
tibi laudes fragilitas humani genes
ris persoluat que tuo solo commertio
recuperandi aditum inuenit. Ecclesia
em̄ sic disp̄sat dies hebdomade. Pri
ma dies dñica sanctissime Trinitati.
Dies lune defūctis. Dies martis p̄cōi
b^o. Dies mercurij angelis. Dies ior
uis spiritui sancto. Dies veneris pa

Rom. Dies sabbati marie. **T**ertio ratione visitationis. In sabbato sancto maria remansit vidua sine filio. Et debent vidue visitari et consolari. Ecclesia in sabbato ipsam visitat: que eadem die specialiter officium facit in sui gloriis in horis: in missa: in matutinis. Est ergo nostrum auxilium. Exemplum in Cronica ordinis. Frater quidam cum esset morti vicinus cepit fixis oculis ad certum locum tremens aspicere. Quod custos eius aduertens dixit. Frater rogo dicas si quid vides. In verbis desperationis frater prorupit perdidisse se inquitens quod in ordine fecisset. Custos vero eius exhortatur ad marie inuocationem. diceretque versum illum. Maria mater gratie mater misericordie. Mira res statim ubi ipsum contempsit versum in quodam magnum prorupit et dixit mente pacifica. O mi frater: Nonne vidisti dominam nostram propugnatricem expellentem cateras uias demonum qui me terrebant. Tunc conuocatis fratribus: confessus est omnem desperationem predictam. Et dicto cum magna deuotione symbolum: Ave maria: in domino obdormiuit. Maria ergo est nostra confidentia. Lachrymarum uita nostra plena est: et fletus luce priuamur: nisi illustremur a te stella serena.

Dominica prima quadragesime. De excellentia liberi arbitrii.

Cce angeli

accesserunt et ministrabant ei. Mathei. iij. Cum dispositioni et influentie celestium corporum humana fragilitas adeo subdita sit ut nullatenus sit eternorum capax honorum. Idcirco homo omni studio cura et uigilantia mentis apte se exercere debet in operibus diuinis. celestibus sublimibus et singularibus. hec est enim aurea sententia diuini et angelici doctoris thome aquinatis in. ij. q. clxxv

ar. i. ad secundum. Ad dignitatem hominis pertinet ut ad diuina eleuetur: ex hoc ipso factus est ad imaginem dei. Ille. Et philosophus decimo ethicorum contra Simonidem. homo debet se ad diuina et immortalia trahere quantum potest. Ideo ut torrens eloquentie Firmianus: uult Lactantius in tercio diuinarum institutionum. ca. ix. Non ideo nascimur: ut ea que sunt facta uideamus: sed ut ipsum factorem rerum omnium contemplemur: id est mente cernamus. Et ille romanus noster Paulus ad Philip. iij. Nostra querelatio in celis est. Cum que sententia non multum differt a limite et sententia philosopharum Platonis in li. de legibus. Naturale est homini: ut ad originem suam celestem semper anhelet. Auicenna in quanto Metha. Omnis sapientium spes est: ad anime felicitatem consequendam. Et Aug. in principio confes. fecisti nos domine ad te: et inquitum est cor nostrum: donec requiescat in te. Ubi plus satyrus. zado in. iij. satyra donat nostram incuriam et negligentiam dicendo inductus a Lactantio. li. ij. c. ij. O curue in terris anime et celestium inanes. Celum potius intuemini: ad cuius spectaculum uos incitant ille artifex uerus deus. Et noster vates Dantes alle. xvj. cantu purum sic exclamat. Celum uos circūgirando uocat uobis suum eternum decorum ostendens do vester tamen intuitus deorsum figitur. Sed he nulla res est que habeat tantum excitare inertiam nostram: et nos copulari illi summo bono deo: dum sumus positi in hac vasta solitudine: quantum est consideratio immensarum et aliorum beneficiorum dei ipsi homini collatorum: inter que precipuum et singulare est dignitas et excellentia liberi arbitrii: quo mediante: homo uilis ac terrenus potest se facere coloratum et arbitratorem regni celestis. Figura de christo hodie in euangelio que postquam resistentia sua demonem prostrauit in sui triumphum angeli sibi ministrauerunt. De qua excellentia et dignitate liberi arbitrii seu uoluntatis humane tria dignissima mysteria proponemus contemplande.

c iij

Dñica prima

Primum dicitur opinionis.

Scđm dicitur declarationis.

Tercium dicitur responsionis.

Circa primum. Dubium queritur. Utrū liber arbitrium hominis siue voluntas humana possit cogi. Ad hoc sunt quatuor opiniones. Prima astrologorum: qui volunt hominem posse cogi ad bonū et ad malū: in fluxu corporum celestium. Quod probant duplici medio. Primo experientia. Scđo exemplis. Primo experientia. De multis inclinat ad vitia. De avaro qui auariciam suā submittere et suppeditare et per calcare nō pōt imperio rōnis. De carnali. de iracundo: et de singulis peccatoribus. qui dicunt se abstinere non posse ab illicitis. eo quod coguntur a corporibus celestibus. Ad quod facit exemplū ipsius asculani: qui retulit quod erat coactus omnia quae videbat furari. Etiam vñ cuius cuius sicut retulit pater eius: quod uis etiam ipse esset diues. Scđo per exempla. De moysē qui ducens uxorem et thioptissam in egyptū: aaron et maria turbati sunt propter eū: eo quod contraxerat infamiam cum forensibus. Cuius pro esset peritissimus astrologus in duobus annis sculpsit duos lapides habentes futuram memoriam et obliuionem. Annulus memorie per se retinuit: obliuionis dedit uxori: et sic se ab inuicem diuise. Ad propositum. Si duo lapides fuerint tante futuris quare non magis corpora celestia. Preterea iacobus de vorā. in Cronica Januensi refert quod in galilia fuere gemelli fratres sub vna constellatione nati: eadem hora concepti: eodem episcopo ordinati: vna die martyrizati: vna die canonizati: vna die in celum collocati. Vñ hoc: nisi quia a planetis sub quibus nati erant inclinabantur et cogebantur. Preterea dicunt astrologi. Quod qui nascitur sub planeta lune est liberalis seruutialis potius pauper quam diues. Qui nascitur sub mercurio est eloquens. Vñ Paulus dicebatur. Mercurius quod erat eloquens plus sapiens quam fatuus. Ali-

us planeta dicitur Venus. Qui nascitur sub tali inclinatur ad cantū et pulsandum instrumenta. Qui nascitur sub sole est contemplatiuus: despiciens mundū fortissimus ad officia et dignitates. Qui sub Marte est bellicosus sicut romani: ut hys. Petrarca in. Trist. Qui sub iuppiter est generosus: affabilis: honorabilis: audax in rebus suis: et totus amoroſus in actibus suis. Qui sub saturno est auarus. tristis. macer. pallidus. male indutus. mēdax: et in omni bus falsus. De primo ad vltimū. Quod vnus sit diues alius pauper. vñ sapiens alius fatuus: alius facundus: alius mazochus. hoc totū esse dicitur a constellationibus. Vñ per primam opinionem. Scđa opinio. Quod erat demon: qui. i. para. xxi. Conſurrexit sathan contra israel: et incitauit Dauid numerare populum. Et Apoc. xij. Ue terre et mari qui descendit dyabolus ad vos habēs iram magnā. Et Damas. ij. sen. Omnis malicia et ois immundicia. a dyabolo sunt excogitata. hic est qui adas seduxit. Qui omnia mala procurat. Ideo mulieres dicunt. O pater: peccauimus: quia dyabolus me decepit.

Tercia opinio. Quod est deus. Per verbum Jo. vi. Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. Sed secundum philosophum. iij. phi. Tactus est motus violentus: sed per quod deus per hominem cogere. Et prover. xxi. Corregis in manu domini: ad quodcumque volueris iter illud. Et lu. xiiij. dicit. Compelle eos intrare. **Q**uarta opinio. Quod fuere tyranni qui contra martyres fecerunt violentiam. Nōne Nero petro et paulo violentiam fecit. Nōne decius lauretius. Nōne Egeas Andree. Nōne Marcius Katherine pascasi. Lucie Quistian. Agathe. et. **Q**uinta opinio est diui ambrosij et aliorum doctorum. Quod nō ut per. xv. q. i. c. Non est qui cuiusquam infamiam ascribamus eternam. Nemo inuitus trahitur ad culpam: nisi propria voluntate deflexerit. Et Aug. v. de ciui. c. x. Sunt nostre voluntates in nobis. quod ipse

faciunt quicquid volendo facimus: si
ue bonū siue malū. Sed qz conclusio no
stra est dubiosa: ideo ad scdm myste
rium properemus. ¶ Secundū prin
cipale dicitur. 7c. Scdm sniaz Tho.
in. ij. di. xxv. In prima pte. q. xix. In
ij. contra. c. lxxxiij. Liberum arbitri
um hominis a celestibus corporib⁹ non
potest cogi. Que conclusio probatur
quadruplici medio. Ratione. Aucto
ritate. exēplo. figura. Primo ratione
quadruplici. Prima nobilitatis. Se
cunda mutabilitatis. Tercia nativi
tatis. Quarta vanitatis. ¶ Ad pma
¶ Conclusio ē Dion. iij. de di. no. Quod
divina providentia posuit hunc ordi
nem in natura rez q inferiora regā
tur p supiora: 7 minus nobiliora per
nobiliora. Et non econverso. In. i.
Metha. A virtute superiori regunt
ista inferiora. Ad propositum. homo
componit ex corpore 7 ania. vt habz.
Phil. ij. de aia. Et. v. Metha. Et mgt
in. ij. di. xxi. Corpus quidē qz in psen
ei est mortale/corruptibile 7 passibile:
ideo inferius est 7 ignobilis quolibet
corpe celesti. Et ex hoc recepit influē
tiā: dispositionē motuz ac variationē:
a corpibus celestib⁹. Un pcedūt infir
mitates totius corporis capitis: stoma
chi: 7 hndi. Un q lunatici fatuant
in innouatione lune: certe qz corpora
celestia cogunt corpa humana cū sint
eis supiora Ania aut nra est nobilior
omni corpe celesti: 7 omnibus creatis.
Ideo non possūt necessitare illaz. Un
phus. iij. aie. Virtus intellectiva non
alligatur organo corporali. Cum ergo
sit nobilior corpe celesti: ideo non pōt
cogi ab ipis constellationibus. Quod
aia sit nobilior oi corpe celesti sic pro
batur per doctorem scdm in. ij. cōtra
gen. Unus effectus tanto est nobilior:
or: quanto plus assimilatur sue cause
Sic dicim⁹ q angel⁹ est nobilior ho
mine qz est plus filius deo. Ad pposi
tum. Causa oim est de⁹. Un q creatu
ra est ei filius tāto est nobilior Aia no
stra magis deo assimilaf: q corpora

celestia. Et hoc per. vi. similitudines
¶ Prima: vnus est deus. Exo. xx. do
minus deus tu⁹ vn⁹ est. ¶ Secda: qz ē
trinus in psonis in vna eessia pater
fili spi. san. vt df. i. Jo. v. Tres sunt q
testimoniū dant in celo. pf verbum et
spūs scūs 7c. Et aia nra filr. ¶ Ter
cia est immortalis: vt dz. p. Tum. p.
Regi seculorū immortalis. Et ania nra
similit. Quarta: est inuisibilis: vt df
i. Jo. iij. Deū nemo vidit vnq: et aia
similiter. ¶ Quinta: qz est vbis p po
tētiā pntiaz essentia: vt dz Jere. xviij
Celi 7 terrā ego impleo Et aia nra est
tota in toto: 7 tota in qlibz pte corporis
Jo. vi. Pol. phi. Aia ē nobilior oi cor
pe. Et. l. Sācīm⁹. C. de sac. san. ecclia
¶ Scdm. Aia cūctis reb⁹ pponēda ē
Juxta illd. Mat. vi. Primum qrite re
gnū dei. Et extra d pe. 7 re. c. Cū in
firmitas. Aia ē nobilior omi corpe: 7
aie bonū pferf oib⁹ bonis Practica
noblis pp hāc fecit de⁹. iij. elementa
vj. planetas. pp hanc. ix. celos. pp
hanc pntem machinā: ppter hāc mī
sit filiū in mundū Jo. iij. Sic de⁹ dile
xit mūdū vt filiū suū vnigenitū darz
ppter hanc misit ipm ad crucē. O Je
su nato. O Jesu deriso. O Jesu crucifi
xo. O Jesu mortuo. In visionib⁹ heli
zabeth filie regis vngarie scribitur.
Quod iesus amozosus appuit ei illo
mō q fuerat ligatus ad colūnam. Et
cū diceret. O Jesu qs te sic male trā
ctauit. Rndit. Amoz humane anime
quā cupio eē saluā. Vbi dicit Alber.
Qd si solū Adā peccasset adhuc pro
illo solo redimēdo mortuus esset. Et
rō. Qz maius dānū est perditionis
anime q tot⁹ mundi. Unde facias
ei bonam societatem. Ad propositū
Cuz sit ergo nobilior omib⁹ corpib⁹
ad malum non pōt cogi Patet prima
rō. ¶ Scdo rōne. 7c. Si constellatio
nes possent necessitare hominem se
queretur q tales nati sub vna stel
latione mores quos cepunt a cuna
bul. tenerēt eos etiā in senectute. Et
rō. Qz corpa celestia: sp se hnt eodem

Dñica prima

mō. Sed hoc est falsū q̄ multos vidimus in sua iuuetute vitiosos: in senectute autē plenos bonis moribus. Quod nō eēt: si corpora celestia necessitaret. Tullius in orōne pro Catilina Multos vidimus et audiuim⁹ q̄ cum totā adolescentiam voluptatibus decesserent se ad frugē bonā recepisse: hominesq̄ graues atq̄ illustres fuisse. Quod patet in duplici differentia ex emplor. ¶ Primo paganor. De Themistocle phi. De quo Valer⁹ lib. vi. De mutatione morū et fortune. Qui adolescēs fuit pollut⁹ tanta infamia q̄ eū pater expulit. et abdicauit. Et mater p̄pter turpitudinē filij se suspēdit. In etate p̄ueta fuit clarissimus p̄p̄s et p̄nceps studiij athenis. Preterea. De fabricio romano q̄ iuuenis dissolut⁹. tñ postea sua p̄bitate fact⁹ est. capitaneus romanor: bellū tenuit per dies quattuor cū corticib⁹ arborum: loco panis et victoriā habuit cōtra inimicos vt ponit Eutropi⁹. De M. Antonio. qui in egypto existēs dissolutus cū Cleopatra: inde tñ exiēs sua eloquētia stupefacto fecit carnifices: et sic euasit de carceribus romanorū. Preterea. De M. Torquato. Qui a patre propter vituperium carnis missus est in villam ad custodiendum porcos. tamē postea sua eloquētia patrem a morte liberauit. Preterea. De Catone cēsorino. qui existēs iuuenis dissolutus tamē sua eloquentia apud. Senatum. xl. vicibus accusatus se defendit: cum magna gloria. Preterea. De L. Scylla qui in p̄ueta etate dissolutus existens. postea contra Mitridatem: mira gessit in bellis. Non esset talis mutatio. de vicij ad virtutē: si constellationes necessitarent. ¶ Scōda p̄batur exemplis catholicor. De Aug. qui filium de adulterio habuit dictū. Deo dat⁹ tñ meritis scē Monice matris et predicatione Ambro. baptizat⁹ scripsit iij. milia volumina. Unā nuncupatur gēna ecclie. Preterea. De fr̄scor

Alberto magno: q̄ in sua iuuetute fuisse dissolut⁹: tñ postea fuisse tam p̄ficiū ecclie. Et postea dicit⁹ est. Magn⁹ De Magdalena. De Thayde meretrice. Lactan. li. de ira ad Don Quā multi ex p̄ccatib⁹: qui iusti posterius effecti sunt ex malis boni. ex improbitates. Ille. Quā multi in p̄ueta etate turpes et iudicio oīm p̄demnati: postmodū laudabiles extiterūt. Ne desperes. o pater aut mater si habes filium aut filiam dissolutam. Quia p̄bit bene agere. et mores in melius mutare. Que mutatio non esset. si corpora celestia necessitarent hōiem. Patz scōda ratio. et. ¶ Tercia ratio. et. Quia tales nati sub tali p̄stellatione. Aut oēs eēt boni: aut mali. Sed oppositū videmus q̄ multi sub vna constellatione nati erūt: diuersi in morib⁹ vt p̄z Gen. xxi. De Jacob et Esau. qui nati ex vno patre Isaac: et matre Rebecca gemelli fuerunt sub vna constellatione nati et concepti. tñ fuerunt diuersi in moribus. Preterea Albertus lib. de naturis rerū refert de quadam q̄ peperit. xij. filios qui fuerūt cōcepti sub constellatione Martis. q̄ oēs debebant esse bellicosi. sed diuersi fuerūt in moribus. Unus accidiosus. Alius auarus. Alius catholicus. q̄ non debebat esse. Preterea. Aug. v. de ciuit. reprobat hunc errorē et narrat de duobus natis vno p̄tū: vno mare al. se nina: q̄ fuerunt diuerse conditionis. Masculus fuit deditus coniugio militie et negocijs mundi. femina seruata castitate: dedit se deo. Quod nō fuisset si constellatio necessitaret hominem cū sub eadem nati essent. Preterea. Greg. Exemplum inducit. In ciuitate rome accidit nasci eadez hora filius regis et filius rustici sub eadez constellatione. In processu vero t̄pis filius regis erat gloriosus: patri succedens in regno filius rustici erat ignominiosus. Si constellatio cogit cur iste pauper: et alius diues. Igitur p̄z tertia. ¶ Quarta ratio. et. Quia deus

In vanum dedisset. x. precepta. In vanū
posuisset paradisi: premiū & suppli-
ciū: qz homo nō posset eligere p arbi-
trio suo. Qd contra dicitur. Di. iij. c.
Erit aut lex. Lex debet eē possibilis.
Si hō cogeret a constellationib⁹ ad
aliqd malū: quod non posset vitare:
iusta esset lex: q phibet illud face-
re: qd hō non posset vitare. Ideo Tho.
in 2tra. c. lxxxij. Si hō suā opatio-
nū dñs nō esset frustra adhiberent
pina & pene. bonis aut malis. S; nō
est credendū: cum homo sit liber ar-
bitrij. Ideo Aug. i. l. iij. de libero ar-
bitrio. Nulla alia re mens nostra sit
sua libidinis nisi propria voluntate
practica notabilis. Quis te pstituit
dyaboli mancipiū. Ducit ad infernū
Privat te paradiso: Vere voluntas
tua. Quis te conducit ad vanitates:
pōpas: Qz non cognosco plus vxores
vnius artefani: & doctous. Crescunt
angarie dñor: sed non deficiūt pōpe.
Vere propa voluntas. Quis te codu-
cit ad inhonestates: & ad libidines: &
carnalitates: et ad sodomias: Vere
propria volūtas. Ideo Dantis in. vi.
Purgatorij. hui Italia serua & dolor
receptaculū in tēpestare sui remo na-
uis nō dñs puencie: sed lupanar. Nō
est plus erubescētia: tenere publice
ocubinas. accipere sacramēta falsa.
et omnis illicita perpetrare. A spar-
racus. Ab agarenis. Ab arabis.
Ab idumeis. A machometanis. A
barbaris. A iudeis. Ab infidelibus.
o false xpiane hec accepisti. ¶ Ses-
cundo auctoritate quadruplici. Pri-
mo diuinali. Eccli. xv. De⁹ ab initio
cōstituit hominē: & reliq̃t eum in ma-
nu consilij sui. i. liberi arbitrij. Ante
hominem bonū & malū. qd ei placue-
rit dabitur ei. In eodem. Inueni q
deus fecerit hominem rectum in ver-
bo. Philo. in. ij. phisicorum. Mali nō
sumus p naturā: David in ps. Anis
mea in manib⁹ meis semper. Super
quo glo. Inter. Tria sunt pōria bo-
na hois. Tempus. Eccli. v. Fili cōser

ua tēpus. Opus bonū. Ambro. Non
sunt hois bona q secū ferre non pōt so-
la mīa comes est defunctor. Tercia
Anima nra. Anima inq̃t mea. &c. S;
nota fm Bona. in. ij. di. xxy. Qd hoc li-
berum arbitriū reperit in quattuor
generibus psonar. Primo. In deo: s;
non nisi flexibile ad bonum: qz pecca-
re non pōt: cū sit sūma bonitas. Mat.
x. Luce. xviij. Nemo bonus nisi solus
deus. Super q Tho. i. par. q. vi. ar. ij.
Nemo bonus essentialiter. incorru-
ptibiliter: impeccabilr: vlr: nisi solus
deus. Scō in angelis bonis: ita p̃fir-
matum in bono q malum agere non
pōt. Tercio in damnatis: ita p̃firma-
tū in malo q bonū agere non pōt: qz
uis in hoc errauit. Orige. q voluit in
iudicio saluari. In cronica p̃dicatoz
scribitur. Qd cantātib⁹ fratrib⁹ ma-
tutinū clamauit quedā anima dāna-
ta. heu me misera: qz michi laudādi
deum mod⁹ non est. sicut facitis vos.
Quarto in uisitoribus flexibile ad bo-
num & ad malum: a parte ante: & a p-
te post. ¶ Scō probatur auctoritate
Canonicali. Aug. in li. de libero ar-
bitrio. Peccatum dicit intantum esse volun-
tarium. q si non esset volun. nullum
esset peccatum. Qd dictam sacri Ca-
nones sepe consitentur. Sicut patet
xlv. c. De iudeis. Et. xv. q. i. c. Meri-
to. c. Illa. c. Non est. Et. xxij. q. v. c.
Si est enim. Et. xxij. q. iij. c. Nabu-
chodonosor: vbi dicit. Uasis ire nū-
deus redderet meritiū: si non sponta-
neū inueniret homo habere peccatū
¶ Tercio p̃batur Aucto. Cuius. C.
ad. l. corneliā de sicarijs. l. i. Et. ff.
de furtis. l. Qui in iure. in principio.
Crimen non contrahitur: nisi volun-
tas nocendi intercedat. Et. ff. ad. l.
aquilā. l. Qui occidit. §. in hac. Ma-
lefica voluntas et propositum delin-
quentes astringit. ¶ Quarto aucto-
ritate paganali. In tercio Ethicoz.
homo est principium suarum opera-
tionū. In eodē. Nos sum⁹ domini no-
strarū operationū. a p̃ncipio vsq̃ ad

Dñica prima

finē. Et hoc retulit Tullius secundo Rhetorice. Volūtātē in omnib⁹ spectare cōuenit. Seneca ad Lucil. Omne pctm actio est volūtaria. Salust. in iugur. Dux atq; impator vite mortaliū animus est. Et Dñs decimosexto. Purgatorij. Liberū arbitriū ptra inclinationē celi pstant licet in pncipio sit lahoriosus resistere: tñ si pseuerare velit in bono: supat ⁊ vincit. ¶ Tercio pbat̃. Exemplo Platonis. faciem eius cū discipuli oñdissent cuidā magno philosopho: q̃ iudicabat in phisonomia scdm facie: q̃ facies multum indicat de hoīe. Ecclesiā. xvi. Ex visu cognoscit homo. Ubi dicit Albertus de naturis rez. Quod signati a natura: malū signū indicāt de interiorib⁹. Unde phus in phisonomia. Caue ⁊ p caue ab homie diminuto in aliq̃ mēbro: tanq̃ ab inimico. Et Asculanus Ex naturali corpis defectu aīa est fures de malo in peius tales sp̃ defluūt nunq̃ fuit strabo cum animo pfecto. Cū ergo dixisset philosoph⁹ de Platone Luxuriosus et corruptor pueroruz est. Riserunt eum discipuli cū plato virgo esset. Respondit Plato. Uere philosophus dixit verū: quia planetis ad hoc viciū inclinor: sed ipsam inclinationē imperio rationis submitto. ¶ Quarto pbat̃ figura de Abel et Caym. De quibus Genesis quarto. Qui a patre edocti fuerunt: vt offerrent deo pmitias. Abel timoratus obtulit deo de melioribus. Unde Deus accepit sua munera Caym vero fecit sicut auarus. Qui quando frater panem petit. Date panem fratribus. Da inquit de duro: aut mūdō quia omnino facit de la parana: ⁊ facit capill⁹ albos. Facezia de pore Marchiano qui induēs iuuenē vnum. Dixit ei. Oportet vt frater ordinis mei tria habeat. Primo os porcinum. Secundo spatulas asininas. Tercio caput bonum ad studendum. O deus me custodiat de tribus. Primo de campana fratrum minorum.

Secundo de scutella fratru heremitarum. Tercio de ingenti libro fratrum predicator. Ad ppositū Caym inuidens fratri suo illam occidit: et sub sabulo abscondit. Cui dominus. O Caym vbi est Abel frater tu⁹? Respondit. Nescio domine. Et domin⁹. Uox sanguinis. ⁊c. Ubi dicit Glosa. Quod quattuor peccata sunt: q̃ vinctam clamant. Oppressio orphanorū et viduarum. Merces operariorū. Solus laboranti. Ocius viciū sodomie ⁊ homicidij. Videns autē se male fecisse dixit. Maior est iniquitas mea ⁊c. sup quo hiero. Mentiris o caym. q̃ maior est misericordia dñi: q̃ nostra miseria. Ille. Et vere mentiebatur: q̃ non. ⁊c. Uñ dantis. Nulū est de se tā gne peccatū quin ad ingressū celoz domine de⁹ qlibet penitens reperiat claues. Nā tu es mā suetus et tam pius vt tua bonitas peccatorū succurrat. Et Petrarcha sexto triumpho diuinitatis: sed diuine gratie nunq̃ tarde fuerunt: confido in eas: vt adhuc in me facient excelsas operationes ⁊ singulares. ¶ Querit an peccet mortaliter qui transgreditur ieiunium quadragesimale vñ ali quod aliud ieiunium quod cadit sub precepto ecclesie. Respondetur si q̃ sciēter et sine causa et ex pempta transgreditur aliquod ieiunium ecclesie peccat mortaliter: secus eñ si non ex contemptu: sed ex causa rationabili solueret. verbi gratia. Si quis intantum corpus propriū diligeret. q̃ contra preceptum ecclesie paratus sit comedere in diebus ieiuniorum: cum tamen bene posset ieiunare: sed non vult corpus suū intantum grauare seu castigare: et sic sine causa soluit ieiunium ab ecclesia pceptū talis grauiter deus offendit pūpendō ⁊ cōtemnēdo preceptū ecclesie. Uñ doctor de schilditz in tractatu de septem vitij capitalibus dicit. Quādo aliquis inordinate gula vel concupiscentie inheiet: et ei

tanq̃ ultimo fini seruit: sicut de quibuscūq̃ dī ad Phil. iij. Quorum deus venter est: quorum finis interitus. ita q̃ talis quasi deum contēnemus parat⁹ sit precepta dei ⁊ ecclesie trās gredi: vt delectatiōes gule assequat⁹ talis grauit⁹ peccat: Vñ quilibet debet obedire preceptis ecclesie xp̃iela torū suorū. s. ieiunare ieiunia ab ecclesia instituta et festa celebrare: quasi ipsemet x̃ps preciperet fieri. Vñ luc. x. Qui vos audit. ⁊ c. Bern. Obedientia q̃ maiorib⁹ prebetur x̃po exhibet. Nam ipsi p̃lati sunt vicarij x̃pi: ergo non sunt spernendi Vñ dī in decre. Qui contemnit vicariū cōtemnit ⁊ illum qui posuit ipm: dist. xxi. In nouo Unde Bern: de pla. ⁊ dispen. Quicquid homo vice dei precipit quod nō sit certū displicere deo: hoc oīno est accipendū quasi p̃ciperet deus. Et iam dictis patet q̃ illi piculose stant qui nō ieiunāt angarias ⁊ vigilias apostolorū nec etiā quadragesimani: sed de facili et quasi ex nulla causa soluunt ieiunia ecclesie. Cōtra quos dicitur in decre. Nullus soluat ieiunia ecclesie sine necessitate. de consecratione dist. iij. ieiunia. Et iurista. C. de nuptijs. l. imperialis. nam ita credimus dei beniuolentiam et circa genus humanū nimīā clemētīā quā tum nostre nature possibile est imitari Q̃ quotidianis hominum peccatis semper ignoscere dignatur: et penitentīā nostram suscipere et ad meliorem statum eā reducere. Et canoni. xvi. questione. vi. c. Si presbyter. Et de penitentia dist. c. i. Multiplex c. Quia diuinitatis natura. Et de penitentia di. i. c. In actiōe Cor contritum ⁊ humiliatū deus nunq̃ spernit Cui dominus sub te erit appetitus tuus: et tu dñaberis illius. i. poteris dñari rōne si volueris. pctō inuidie odij et aliorū viciorū ad q̃ inclināris quia liber es. In quibus ṽbis ponitur talis conclusio. Quod hō quātū cūq̃ sentiat vehēmentes passiones

carnis: odij gulerē. tñ potest ratione sua frenare si vult. Ideo Tho. i opusculo. ix. Ex stellaz dispōne nulla necessitas inducitur hominī ad agēdū sed quedā inclinatio sola. quam sapientes inoderando refrenant. Preterea qd̃ ptolome⁹ dicit in cētiloquio Sapiens dñabitur astris ibi. Inculpāda est ergo ppria voluntas De q̃ Bern. super Can. sermone. xxi. quatuor ponit effectus ipius di. Cesset ppria voluntas ⁊ non erit infernus. Ipsa est que paradisu⁹ spoliāt: infernum ditat sanguinē ch̃risti euacuat et ditioni diaboli totum mundū subingat. Ille. Practica notabilis. Vñ causatur diuersitas viuendi. Aliqui male. aliqui bene viuunt. A voluntate duos filios habuit adam. Vñ reprobū aliū bonū. Vñ hoc A voluntate. Tres filios habuit noe duos bonos alium malū. A voluntate. Duos decem filios habuit iacob: vnum bonū ioseph: alios reprobos. A voluntate septem dyacom ordinati ab apostolis. sex boni septim⁹ reprobos: nō mine nicolaus. A voluntate In scola x̃pi fuerūt. xij. apli vnus reprobus factus ē a voluntate Duo reges fuerunt in egypto nabuchodonosor: et pharao. de quibus. xxiij. q. iij. c. Nabuchodonosor. vnus reprobus alius bonus. Certe a voluntate Duo latrones fuerūt in cruce vnus cōuersus ē alius reprobus factus est. A voluntate Voluntas g̃ est cā pcti: a deo q̃ ipa non exīte ēēt pctm̃ Augu. teste. li. de li. arbi. Pctm̃ a deo voluntarium ē q̃ si non ēēt voluntarium nō ēēt pctm̃. Exēplifica de singulis pctis. Vñ oīa mēbra clamabunt p̃tra ipam voluntatem. Clamabit lingua. Per te voluntas ribalda: dixi malū de deo ⁊ p̃ximo Clamabit ocul⁹ Per te o ribalda procat⁹ sum: Clamabit man⁹. Per te homicidiū feci. Clamabit pes. Per te corisau. Ideo Dan. in. iij. inferni Per te descēdit in eternū luctū ⁊ c. Vñ patet p̃mū Tertū dī ⁊ c. Ad ar

Quadragesime

gument. A rñdeo ad primū. Quod plu-
res non possunt deprimere passioes
ratione constellationis Rñ. Alber.
in. ij. cōp. c. lvi. Qd nulla natural con-
cupia et passio qstūcūq; intensa per
necessitatē aut p etatē cogit hōiem
ad malū. Et rō: qz p se potest supare
quascūq; passiones et potētissimas
inclinātes ad malū: et quīs mltis dif-
ficile sit opari bonū hoc totū ē pp ma-
lā qstūcūq; et malū habitū q in na-
turā pūctit. De q pūctūcūq; diffusi-
us dīrim⁹ in ser. de tarditate bñ o pā
di Un addit alb. Qd rō hui⁹ difficul-
tat; insurgit ex hoc: qz abvna pte ē in-
clinatio pstellatōis: ab alia pte ē ma-
lus hitus: tō rē. Ad illū de lapidibus
moysi: rñdeo q illi lapides potuē ha-
bere quādā inclinationē sup moysē et
vrozē suā ad inclinationē eos s; nō cogē:
dū Ad scōz de dyabolo. Qd vt dire-
cta et pncipal nō ē pcti nri cā sed ppa
volūtas vt diffusi⁹ dicem⁹ in ser. de
tēstatione dyaboli. Et qz sua potē-
tia sit maxima sup terrā iuxta illū Job.
xli. Nō ē pāsup terrā q ppetur ei:
tñ possim⁹ de⁹ ipam limitavit Pau-
lo testāte. i. Cor. x. f. fidelis deus qui
nō patiet vos tētari supra id quod po-
testis: s; faciet etiā cū tēstatione pūc-
tū vt possitis resistere. h; glo. in isti.
de pñia ptate. q qñ imperator facit
fieri duellū hoc facit de pari. Si vn⁹
esset monoculus aut sine manu. semp
qrit paritatē inter eos Ad ppositū
In hōiem et demonē ē maximū duel-
lum: s; nulla est paritas respectu po-
tentie demonis: cū sit superior hōie
simpliciter: tñ ipam facit de⁹ dū bel-
lum diaboli facit equialēs cū bello
hōis. Ad teriū de deo. Respondeo
q deus nō agit: sed trahit modo gra-
tiose. Ad Richar. iij. dist. xv. Super
verbo xpi. Nisi p rē. Auctoritas
illa legitur de tractu violento: sed
ibi accipit tractus per inclinationē
volūtatē testante Aug. omet. xi. vi.
Rāmū viridē ostendis out et trahis
illā. ita deus ostendit intert⁹ homi-

ea p que hō ad deū inclinā: et hōcē
ipm trahi. Ille. ¶ A quartū rñdeo. qd
tyranni nō potuerūt vincere scōs vo-
luntatē eoz cogendo l; corpa. vt pty
de Nerone xpus Petri et pauli. De
decio xpus Laurentiū: et sic de alijs
Qd patz exēplo hīero. invita Pauli
primi heremite: q ponit q sub decio
et Valeriano imperatoribus fuit qui
dā iuuenis q missus fuit ligat⁹ in cā-
po ad stipitē cū manibus retro. Co-
catur meretrix: q cepit eū tangeret
puocaret ipm ad libidinē. Inspirat⁹
iuuenis pscidit linguā et in os illius
expuit: et sic libidini refrenauit.
¶ Ali⁹ fmo in eadē dñica de tēstati-
ne diaboli. Ille idē plogis pōt fieri:
Un tria sūt vidēda d ipa tēstatione.
¶ Primum dicitur opinionis.
¶ Scōm dicitur modificationis.
¶ Tertium dicitur mediationis.
¶ Primum dē rē. Dubiū qrit a theod.
Utrū demon sit cā pcti et oim maloz
que sūt. Circa hoc fuerunt due opi-
niones famose. Uns dicit q sic: mlti
q non. Prima pbat iuventut; suā du-
plici auctoritate. Primo verbis scri-
pturaz. Scō hīs doctoz. Pslo rē.
i. Paral. xxi. Consurserit sathā tra-
israel. et incitavit dauid vt numeras-
ret israel. Qd fuit pctm supbie vltra
peccatum homicidij et adulterij. i. i.
Petri. v. Adversarius vester diabo-
rē. Apo. xij. Ue terre et mari: q descē-
dit dya. ad vos hīs irā magnā. Ethī.
i. math. v. Bellū pta nos ē. Et dauid
in ps. Multi bellātes aduersum me
Et alibi Abscondet supbi. i. demon-
nes. laqueum mihi. Scō hīs docto-
rum. Aug. xvi. q. ij. c. vñs. habet il-
le hostis antiquus mille nocendi mo-
dos Et Dām. ij. sc. Ois malicia et ois
immundicia a diabolo sunt excogita-
ta Beda super actus apostolor. Dya-
bolus aīam in affectū malicie trahit
Isidorus de summo bono. Diabolus
corda hominum occultis cupiditatib;
bus replet. Ber. super. Casi. Castrū
anime nostre in terra inimicorum sū

tim est. et vndiq; oppugnat. Dion. iij. ca. de di. no. Multitudo demonum est causa oim maloz sibi et alijs. Preterea Tritum e hbum mlierum. Pa ter g hoc feci: qz diabolus me seduxit imitantes euam q dixit dno deo. Ser pens decepit me. Scda opinio Af firmat q no e ca peccati nri. sed nra voluntas. testante Ambrosio. xv. q. i. c. Non e q nostrā cuiq; ascribamus erumnā: nisi nostre voluntati. Ad hāc diffinitatē respondent theologi. maxime Tho. iij. q. lxxx. ar. iij. In pria parte. q. iij. argu. iij. In tertia parte. q. viij. argu. iij. Bona. ij. distn. xv. Ric. ibidē Qd aliquid pōt esse causa peccati dupl'r. Uno modo directe et principaliter. Alio modo indirecte et secundo. Exemplifica de illo q homicidium per se facit. q est causa directa homicidij illius. Et de illo q per alium facit fieri est causa indire cta. Ad propositum Ut causa dire cta diabolus non est causa peccati. Que cōclusio probat' triplici medio ratiōe auctoritate exēplo. Primora tione duplici sic Nilil potest esse cā peccati directe nisi q potest mouere voluntatem ad peccandū. Voluntas aut hois a duob' moueri potest: aut a semet at ab ipso deo Ab ipso deo. n mo uet ad malū: qz deus nō e causa pec cati. testante Augu. lib. lxxiij. q. de auct' e non fit homo deterior. iō cla mat sapiens Eccl. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccatum. Unde liberū fecit hominem. Eccl. xv. c. Deus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu cōsilij sui. Et dauid in psalmo. Anima mea in manib' meis semper. In. iij. Ethicoz Nos sumus domini nostrarum operationum a principio vsq; ad finem Idem ho mo est principium suarum opera tionum. Si ergo voluntas hois non mouetur a deo ad malum relinquit' ergo q si facit malum et peccatum sit sua vo'untas directe causa illius mali et peccati. et non diabolus.

Ad illud facit qd Augu. dicit libro de ecclesiasticis dogmatibus. Non omnes cogitationes nostre male a dyabolo excitantur. sed aliquotiens ex nostri arbitrij motu emergunt. Et Origenes dicit Quod si demoniū nō esset adhuc hoies haberēt appetituz cibi et venereoz. Nō paret. Secunda ratio sic. Si demon esset directe cau sa peccati. Quando daret elemosinā quando ires ad ecclesiam et faceres alia de genere bonorum non te sine ret. Quare pater? Respondeo qz dya bolus semper et omni hora est malus contra homines. testante augustino. iij. de tri. Dyabolus sue societati se per malignos affectus inspirat: et cum fit q nō sit homo q nō faciat aliq quando aliquod bonuz. Sequit' q de mon non sit causa peccati. vt cā dire cta. Et licet potestas sua sit maxima super omnes potentias mundi iuxta illud Job. xli. Non est potestas sup terram que comparetur ei. Non ta men potest cogere voluntatem homi nis ad peccandum: sed ipa per se est causa. Unde augusti. in. i. et in. iij. de libero arbitrio. Nulla alia re mens nostra sit serua libidinis: nisi ppria voluntate. Ad practicam. Si es su perbus vt nemo te auderet loqui in culpa: teipsum non dyabolum Si con cubinari: et oino perditus carnali tate mulieris. Si auar'. Si vsurari' in oibus inculpa teipm. Uerte te ad mulieres Si cadis in lapsum carnis inculpa teipm: qz nō fugis occasiōes Cur stas ad fenestram. Cur loqris cū iuuenibus. Cur ponis belletū in facie. vitellum oui aquā vitis. vnguē ta: cerusā Quare ostendis faciē tuā ad ignē Quare facis tuū cerudellc Quare vadis ad bellos Quare dicis hba ociosa fuge occasiones et demō nō infestabit te. Fac te resistentem et fugiet a te Jaco. iij. Resistite dyabo lo et fugiet a vobis Qz debil' e plero. Debilis est hostis: et non pōt vincere nisi volentem Voluntas ergo nostra

Quadragesime

est cā pecti. Berni. fmo. xxi. sup. Cañ.
Tolle propriam voluntatē ⁊ non erit
infernus. Cicero. iij. paradoxa. nec
enim peccata rerū euentu: sed vitij
hoīm metienda sunt. Et Sen. li. de
moribus Tolle accusationem: nemo
peccat inuitus. Quod patet exēplis
Primo de monacho: qui corit oua ad
lumen lucerne stuentus a prelato di
xit. Dyabolus tentauit me Dyabol⁹
mentiris inqt: qz nūq̃ hoc cogitauis
sem. Et de beato anthonio cuz demo
nem reprehenderet q̃ discipulos in
festabat. Respondit Anthoni non sū
ego: sed ipi se mutuo perturbāt. Exē
pluz de muliere. Bergomensi. Que
iuit colligere ficus in zocholi: cecidit
tibijs fractis que dixit. Maledictus
sit dyabolus. Sic faciunt mulieres.
que se conturbāt cū cane cata. Salo.
Non est ira super iram mulieris. Re
spondit demon. Maledicta sis tu nō
ego Non scissi in dzocolis dziri sup
ficiū: O quot sunt: qui demonem in
culpant cum sint ipa causa peccati:
quia non fugiunt occasiones. Unde
patet prima conclusio. Secunda est.
aliqd potest esse causa peccati: vt cā
indirecta. s. per modum p̃suadentis
vel proponentis malum. Et isto mo
do dyabolus est causa omnium malo
rum. Inquantū proponi homini im
pedimenta quibus cadit in peccatis
Que impedimenta figurantur per
Quidiū. x. Meth. vbi dicit. Quod
virgo fuit nomine Athlātes que fuit
tante speciositatis vt ab oib⁹ adama
retur. Uñ posituz fuit decretū a dijs
qnemo posset habere eam vxorē: ni
si ipam in currēdo vinceret. Nā erat
velocissima in cursu. Quidā nomine
hypomenes. iij. Poma aurea fieri fe
cit. que proiecit ante eaz in cursu dū
illa moraret vt poma colligeret ille
precurrit ⁊ sic eam vicit quā victa eā
habuit in vxorē Moraliter. Athlan
tes est aīa nostra cuius species exce
dit omnes pulchritudines. vi. Poli.
Aīa est nobilioz omni corpe. Currit

fortiter ad cursum vite eterne. i. Co
rin. ix. Sic currite: vt cōprehendatis
Sed demon volens impedire eaz ab
hoc cursu: tria ei impedimenta quas
iij. poma aurea pponit. Que quasi to
tuz mutidū submitunt ditioni dyabo
li. Pimus est delectatio carnalis. pp
quā tot mala fiunt. Quot h̃ba octosa
quot p̃cationes quot libri inhonesti
in domibus ciuiū sunt quot vagatio
nes mentis ad missas. Scdm est dele
ctatio rez t̃paliū p quibus quot vsu
re cōmittūt. Rapiunt nō sua Nō red
dunt ablata. Eccl. xij. Qui tetigerit
picez inquinabit ab ea. Tertium est
Spes diu viuendi. O pater non mori
ar t̃ā cito. Aptabo facta mea Bene
comedo: ⁊ video sine ocularibus. Tē
neo hic h̃terum ⁊ nō mihi tremit bra
chiūz. Qd̃ p̃tra Eccl. vi. Nescit homo
finem suum. Dubius quo ad locum.
Ad t̃ps. Ad modū. Unde quidaz Nō
te deducas ad extremā diem quoniam
multos decepit cras bene faciemus.
Quibus modis tentet: videamus in
secundo misterio. ¶ Secunduz myste
rium. ⁊ c. Secundum alber. lib. ij. Cō
pen. c. ij. tentat. iij. modis.
¶ Primo de omni crimine.
¶ Secundo ex omni parte.
¶ Tertio in omni tempore.
¶ Primo ⁊ c. De septem vitij capiti
libus. Primū est superbia. Qui cū sit
caput supbie iuxta illud. Job. li. Ip
se est rex sup oēs filios supbie. Ideo
tentat homines de hoc. De hac tents
uit primos parentes. Sen. iij. Eritis
sicut dū. scientes bonum et malum.
Super quo Nīco. de lyra. non est cre
dendum q̃ Adam qui erat peritissi
mus. crederet hoc verbis serpentis
qz impossibile hoc erat. s. eua q̃ erat
modici cerebri h̃bat cerebrum suf
fultū stuppa fidē h̃buit. O quot tētat
de hoc vicio. In p̃fētiaz. iij. gnatiōes
psonaz infestat. Prima ē religiosoz
qui de plurib⁹ se iactātes deprimūt
alios. Monachi gloriāt h̃ere p̃ patre
Benedictum in occidente ⁊ Basiliū

in orbe. Predicatores et minores praedicant extollendo suos ordines. heremitici sume venerant. Aug. inducetes esse habitu suo. Servire se noiant precipuos servitores virginis. Carmelite a monte carmelo sub helia propheta predicant habuisse initium. Et ita unusquisque passionato et superbe ordinem suum alijs praefert scilicet scandalizantes. Cum non valeat dicere. Ego sum de ista religione. Contra tales. act. x. in veritate compingimus non est personarum acceptor deus: sed in omni gente qui timet illum acceptus est illi. Secunda generatio personarum: est presbyterorum secularium: qui se extollunt de celebratione missarum. De catu. Quod unus ceteri dulcius altero. Exemplum mulieris. Que dum cataret a presbytero. in sabbato sancto Exultet ista angelica turba celorum flebat asinum suum. Quam cum videret sic flentem: cogitavit quod fleret per dulcedinem carnis et vocis. Finito sermone interrogavit quare sic fleret. Respondit. Quia recordata sum asini mei mortui. qui sic et ipse dulciter canebat. Tertia generatio est laycorum. Qui de sanguinis nobilitate gloriuntur. O pater Ego sum de tali domo: a qua exiere milites Adhuc extat cassidem scripturarum. Domus nostra antiqua: Pater meus fuit signus per Pandulphum. Dominus pandulphus primus affinis comitis Borelle. Germanus facini comitis bernardus. Johannis de la rella. frater iuratus brachii perislini nostra amicitia ubique diffunditur. Senem cum familia. oria Bononie cum malucis Quis est talis? Est unus poltronus. mortuus fame facecia. Ducis Venetie. Cui dum mare sponsaret in die ascensionis. quidam respondit dum diceret. Quis sum ego. respondit Dominus regni cypri. Iterum. Quis sum ego. Respondit dominus maris. Respondit quidam Januensis. Diffinitoria ventris. O superbia mundana. Dum vellet eum occidere quidam ciues reputavit pro fatuo et sic evasit. Contra tales. C. flamineas praeter. P. Cor. Scip. Ego enim non habeo aliena glis aut falsis fortune bo-

nas sed in propria veras animi fructe nobilitate hominis non existimo. et hier. ad Celatiam. Nobilitas summa est apud deum clarum esse fructibus. Preterea superbiunt mulieres in vestibus: in novis foris et recamaturis. Ex una parte gerunt cultellum Ex alia pectorale Deficit eis. Forfex cum malleo apparerent magistre officine ferrarie. portat cornus etiam et cerudellos. Dic mihi mulier. Ad quod signum cognoscere Machari? et diabolus: vestitu hitu heremitico. Certe dic Ad grifas et vngues: ita mulier ad cornua. Contra tales Salo. Vanitas vanitatum et omnia vanitas. Secundo tentat de avaricia per quam signat pluvia: et facit deus suum robur. Non curat de pauperibus. rapit aliena. Ideo glo. in plogo decretalium. xlvij. c. Bonorum. Et in autem. ut iudices sint quoque suffragio. Cogitatio. Colla. y. cupiditas est radix omnium malorum. Et quidam vulgaris. Et una lipa apparebat macillata: omnia ista tamen omnium reum cupiditate: multas gentes facit vivere miserias et bene quod totum mundum facit dolere coqueri et lamentari ipsa perfida avaritia. Contra tales Eph. v. ois avarus non habet partem in regno dei et christi. hic avarus et in futuro. quia nec per alia dicitur Pater noster. Tertio tentat de luxuria: ex qua indicit facere illicita pater cum filia: amicus cum amico: copater cum comatre. Non est amplius verecundia publice tenere concubinas. Sinit vxor: et nutrit putana: cum manibus rubeis. Et sic perdit honores et res temporales. Salo. Qui nutrit scortum perdet substantiam Ad propositum Unde bene quidam dixit Eadem pena affligitur. et qui meretricem retinet et quasint idonitum stimulat. praeter tales Aug. li. 8. sicut vitiosus O quam pueri peribit hora per quam perdit vitam eternam. Quarto tentat de invidia. Ex quo unus invidet alteri. Artesan? in artesans: mercator in mercatore: nobilis in nobile angustiat dolet. unus obest et gaudet: dolet. Quod praeter philosophum. et est tibi Amicus se dicitur ad amicum sic ad

Dominica prima

seipm. Et xps Mat. Diliges primuz
tunz sicut teipz. In hac ciuitate sunt
etia pccā supbia maria. paup supb.
Inuidia p quā mulier hortulani vult
se cōparare mulieri doctorz. Incōpas
sio vel crudelitas et duritia sup pau
pes. Viri crescūt quoridie angarie
dñor nec deficit pōpa. Quinto tētat
de gula sicut morib⁹ scilicet blasij: O quot
sūt q p morsello irēt cētū miliaria et
negarēt scīm frāciscū. Vadunt ad bec
cariā die sabbati sūmo mane. O socie
fua mihi armū illū sūtr illō epar. Ad
tabernā volūt d bono auerno: o socie
faciet tibi nocumētū oculis. Dixit ille
Mel⁹ est hfe oculos. Igarbellatos q
mon sūt. Nō custodiūt ad vigiliā san
ctorz nec quadragesimā. Tales figu
rāt p elau. De q Gen. xxv. Qui fratri
suo iacob vēdidit p̄mogeniturā p̄na
scutella lēis: ad min⁹ fuisset saturari
Similes sūt illi florētino qui comedit
p. x. dū esset in cōuiuiū et comedisset
tanqz lupus quasi vsqz vomitū vidēs
offerri ranas in quantitate: et laute
coctas: quantuz ipse cupid⁹ erat indi
gnatus dixit. per fidē dei: si mori de
berē: partē meā volo: tū comedit q
crepuit medius. ideo dātis. inuenit
eū in inferno. c. vi. inferni di. Vos ciues
m⁹ appellatis sacuz ob dānabile. gu
le vitium vt vides in pluuiā crucior.
¶ Sexto tentat de ira. Ex qua deus
et sancti vitupantur. Quia in. i. Ethi.
impossibile est indignitē operari bo
na et prouer. xvij. Ira uon habet mise
ricordiam. et Cato dicit ira impedit
animum ne possit cernere verū Exē
plum illius asculani Qui nouū gen⁹
blasphemie inuenit sāguis fluxus ve
niat asine q portauit xpm in egyptuz
cōtra tales p̄d. Irascimini et nō pec.
¶ Septimo d accidia. Ex qua stat oc
ciosus et piger vt nō possit opari bo
na extra de renū. c. nūi cū p̄dē. Ocioso
tas et voluptas arma sunt hostis anti
qui ad miseras aīas captiuādas. Qd
exēplis pz de dō ocioso qd fecerit: de
Salo. de Sāfione i sinu dalile. O quot

malis sunt sup apothecas dicuntur
turpia et verba ociosa. O inuenies qd
hic statis tota die ociosi. ¶ Scōo ten
tat ex oī latere. P̄so añ: vt hoīem deri
neat bonis inceptis. O quot sunt q
bonū incipiūt p dies aliquot cōtinuū
do: s; suasu diaboli cito deficiūt: Scōo
retro: qz conat deducē hoīem ad pec
cata preterita ad vomitum vt canis.
Tertio a dextris p pspitatē. Deuf.
xxij. Incrassat⁹ est dilect⁹ me⁹ et re
calcitrauit vt faciat hoīem obliuisci
de deo: Vñ qntus curtius. Fragilitas
tis hūane nimia i pspis reb⁹ obliuio
est et ru⁹. Lini⁹ scōo bello pu. fferme
em fū vt scde res negligētā creent.
Quarto a sinistris p tribulatiōes. ps.
Cadēt a latere tuo mille p aduersita
tē et decē milia a dextris tuis p pro
speritatē: qz plures abutunt p̄sper
ritate vt de dauid salomo. Quinto fur
sum: qz ex peccato supbie sue adā ten
tauit: ex quo natura humana lapsa ē.
Sexto deorsum: qz conat hoīem dedu
cere ad perditionē eternā. In vitis
patruz interrogauit Machariū de
quo plus letabatur in mūdo: ridendo
rēdit. Quando meū deduco animā
ad infernum. ¶ Tertio principaliter
tentat in omni tempore. Et hoc quat
tuor t̄pibus. ¶ Primo in pueritia: vt
inchoet habitū vitioz: inobediens pa
tri et matri. Ignorat p̄r noster. Ane.
Credo. cuz tamen teneatur scire et do
cere. de conse. distin. iij. Vos ante oīa
fuit ingrati ladri. Quod p̄tra Ecclē.
vi. filij tibi sunt incurua illos a pue
ritia illoz. Ad vos clamo: o patres p
quibus rationem reddetis in iudicio
¶ Secundo in iuuentute vt sequatur
concubinas: blasphemias: periurias:
vsuras. Que omnia inuenies acqui
erunt a parentibus suis: Quid relin
ques i testō: o pater filio tuo: Vere lā
ceas balestras. arcus: tabuleriuz: car
tas. datos. ¶ Tertio tētat in decrepi
tate vt non attendat anime p̄prie hū
pedem iam in fossa: et habens oculos
lippos et eat cum baculo. Contra ta

les dicitur piere. iij. Bonum est viro
si portauerit iugum: ab adolescentia
sua. ¶ Quarto in somnis tentat Scōz
Tho. xxi. q. xvi. arg. vi. Cū sint tria
somnia. Quedaz a natura. Quedaz a
deo. Quedam a diabolo. De his som
nijs homines tentat: quādo in eis ap
paret. In collationib⁹ abbatis Moy
si legitur de heremita: cui demō ap
paruit in forma boni angeli. Surge
inquit ad laudandū deū Et aliquādo
portabat ei lumen et dicebat. Natus
talis submersa est: ora pro animabus
illis: quia sunt in purgatorio. Tandē
ostendit ei in visione celū apertū et
infernum dicens Nisi iudeus fias nō
intrabis celum. Iudeus factus est et
dānatus. Unde caute incedendū est.
Quia dicit Eccl. v. Ubi multa sōnia:
ibi multe vanitates. Et. xxxiij. c. Ec
clesiastici. Multos errare fecerūt sō
nia. Et. xxvi. q. viij. Nō inueniatur in
te qui obse: uet somnia. Clama cōt a
seculares qui fidem facile prestant.
¶ Sexto tētat i vigilis: qz habet hāc
potestātē: vt aere istū possit condensa
re. Quo facto visus deluditur. Exem
plum patet puelle: que oculis omniū
videbatur equa. Monachi autēz satia
eti macharij compatientes ei roga
runt patrem pro ea. Rēdit machari⁹
Oculi vestri sunt delusi: non est equa
sed mulier. Unde aperuit oculos il
lorū. Ad quod facit exemplū illud
mirabile in libro quod dicitur For
salictum fidei. Quod in regno frācie
Cum iudei maleficijs vteerentur. acci
dit q quidaz iudeus factus est ami
cus cuiusdam ministri iusticie: quem
orant: vt daret ei cor hominis xpiani
fingens velle p medicina promittēs
ei. xxx. coronas auri: quod factum est
Extraxit autē cora quodam xpiano:
quem iusticia exigente squartarat: et
dedit vxori custodiendū. Mulier autē
prudens cor porci dedit iudeo p illo
xpiano. Jude⁹ autē credens se habere
cor xpiani: sepeliuit illū in quodā cā
po latissimo: in quo paulo post venit

magna multitudo porcorū. Qui mū
tuo bella concitātes vnus non remā
sit quin se occideret: iudeus captus
dixit. Quod idē factū fuisset si cor ho
minis xpiani fuisset ibi sepultū. Hoc
ideo inquit iudeus feci. qz in vigilia
demon me seduxit. Et quib⁹ anima
cara de tot et de tantis demon tentet
noli tñ tūcere: qz nō pōt nisi quantum
tu vis. Uñ tho. ij. di. xxi. ar. ij. dicit.
Licet demonis potētia sit maior pā
te hominis: tñ quo ad aliqd nō est ma
ior scz quo ad liberū arbitrium quod
cogi nō pōt Nam homo ē dñs suorū
actuum. Demon autē non. Scōm alij.
super luc. tria bona sunt i demonib⁹
de quib⁹ p libito nō pnt disponere ni
si tñ qstū a deo permittit. Primū
naturalis existentia. Sunt enim na
tura pulchri: neqz qstū ad substan
tiam sue nature sunt turpiores ange
lis bonis: et tamē in sui natura substā
tia et decore nō pnt hominib⁹ appa
rere. Immo apparent aut in corpori
bus assumptis in tali deformitate: q
vidētes contristantur. Ex hoc virgo
noluit videre ipm in morte. Uñ Tho.
supra dicit. Demon: non potuit assu
mere aliā formam pter serpentis qñ
eiam seduxit. Scōm bonū est natura
lis sapientia qua vellēt cōtra nos vti
ciastutia. Sed de⁹ eos non sinit: q
nos sua clemētia illuminat.
¶ Tertium naturalis potentia. Pos
sent facere miranda: deludēre sens
us hominis: vexare corpora: spar
gere aq̄s maris super terram. Tur
bare toram machinam: suffocare ho
mines: ruere domos Sed deus sua bo
nitate non sinit: nisi qstū homo pōt
ei resistere. Unde dicit Tho. i. par. q.
cxiij. Demon semel victus ab aliquo
nō amplius eū tentat: nisi ad multū
tēps. Et hoc duplici rōne. Primo dis
tine clementie qua seruos suos non
patitur vexari supra vires. Scōra
tione superbie: qz nō pōt pati q supē
retur ab hoste inferiore sue nature.
Ideo Mat. iij. Demon qui tentant

Dominica prima

xpm in deserto: amplius non molesta
uit vltq ad passionē. Ad qd facit exē-
plū illud mirabile de monacho ana-
stasio: q centū demones habuit quat-
tuor annis ad tentationē: quos post
resistētiā tantū tēpīs habuit ad obe-
dientia: et subiectionē: ita q ad ei⁹ p-
ceptum fecit monasteriū p centū mo-
nachis: cū oib⁹ officiis. Aquas a lō-
ge deducētes p aque duct⁹ subterra-
neos. Et Mat. viij. de quodā demone
cū expelleret a quodā: petijt a xpo in-
gredi porcos: quasi nō ausus per se-
met ingredi. Et iob. i. De licētia dei
fuit vexatus. Qui etiā non possunt co-
gnoscere cogitationes hoīm. Unspas-
tet secundū. Tertiū dicitur. et.
Ad ipm demonē debellandum sunt
quinqz remedia: que etiā sunt neces-
saria ad defensionē vnus castri ciui-
tati sue debellate ab inimicis.
Primum est: succursus populorū.
Secūm est: prouisio munitio-
rum. Tertium est: resistētia inimicorū.
Quartum est: fidelitas militum.
Quintum est: sollicitudo custodie.
Primū et. Ciuitas capit ab inimi-
cis: qn deficiunt milites et populi: q
eam defendant. Constantinopol. Ca-
pita. Bosphora. Barra. greca. thessa-
lia. Marra. Peloponesum. Trabe-
scūda. he ciuitates fuere capte a turcis
q nō fuere defensate a xpianis. Re-
mediū istud opz haberi contra demo-
nes: qui pugnāt extra castrum aie
nostre. Et hoc est refugiu orōnis. Qd
ptz figura: et auctoritate. Primo figu-
ra. Exodi. xviij. De moysē orante: qn
populus pugnabat contra amalechi-
tas: qn ipe tenebat manus depressas
populus perdebat. Et qn tenebat al-
tas vincebat. In signū q oratio est vi-
ctoria contra inimicos. Secū auctori-
tate Mat. ix. hoc genus demoniorū
in nullo pōt exire nisi in oratione et ie-
iunio. Que ofo debet fieri tribus ge-
nerib⁹ psonarū. Primo. iesu xpo qui ē
aduocat⁹ apd patrē ptero. ad Eust.
Itaqz omni auxilio destitutus ad iesu-

sum iacebā. pedes rigabā lachrimis
crine tergebam. Secūo marie. Ber. Jir-
periculis: in angustijs: in reb⁹ dubijs
mariam cogita: mariā inuoca: nō rece-
dat ab ore tuo: non recedat a corde.
Tertio omnibus sanctis. Job. v. Vo-
ca ergo si est qui tibi rñdeat: et ad ali-
quem sanctorū puertere. Secundū
et. Ut bombarde schioperi. passana:
lāu. saroborant. erchibusi. balestri.
Istud remediū extra demonē: est hu-
miliatio sui. Un est q ples nō se corri-
gunt: quia nō se cognoscūt. Lac. i. c. i.
hec em prauitatis est causa: ignora-
tio sui. Antonius vidit totum mūdū
laqueis plenum dixit O quis poterit
vitare istos? Respōsum est. Antonio so-
la humilitas. Et dauid de seipso hu-
miliatus sū. et liberauit me Diabol⁹
est superbus et humilitatē abhorret.
Unde dicit diabolus antonio. Si tu
vigilas: ego non dormio. Si ieiunas:
ego cibum nō capio: in sola humilita-
te me superas. Tertiū ē. et. Istud
est meditatio passionis xpi. ij. paral.
xx. Cū ignoram⁹ quid agere debeas
mus hoc solum habemus residui: vt
oculos nros dirigamus ad te. Eie.
Si passio xpi ad memoriā reducīt
nihil ē adeo durū quod non equo ani-
mo tollerēt. Figura de Marath sua
uio Exo. xi. Quartū est. Fidelitas
Ephē. v. In omnibus sumentes scuti
fidei Qd signat in quodā fidelit⁹ nota-
rio apud constantinopolim. De quo
legitur Qd cū qd am imagus duxisset
eum ad quēdā locum vbi stabat mari-
ma multitudo demonū: vnus eorū in
throno sedens interrogauit si seruus
suis vellet eē. At ille signauit se dis-
cēs. Ego sū seru⁹ sancte Trinitatis.
Audito hoc noīe Trinitatis et viso
signo crucis: oēs diaboli fugerunt.
Cum ig⁹ ad ecclesiam sancte sophie
iuisset: imago xpi que ibi erat oculos
vertebat ad ipm quocunqz iret: ac si
ipso facto diceret christus. Quia con-
fessus es me coram dyabolis in ter-
ris: ego confitebor te corā patre meo

in celis. Quintum est. Ut quando sunt bone vigilie. Clamando de tur-
rione fac bona custodia de turre infe-
riori. Istud remedium: est assidua bo-
na operatio. Hiero. de conse. dist. v.
Nunquam semper aliquid boni facito:
ut diabolus te semper inueniat occu-
patum.

¶ Feria secunda prime
hebdomade. xl.

¶ De iudicio vniuersali.

Ibunt hi in sup

plcium eternum: iusti au-
tem in vitam eternam.
Mathei. xxv. ca. Secundum senten-
tiam aug. Si aliquis esset qui de to-
ta scriptura nichil aliud sciret nisi so-
lum presentem lectionem hoc solum
sufficeret sibi ad salutem. Ideo quia
in ipsa continetur bonum et malum:
saluatio et perditio hominis. Cum ve-
nerit inquit euangelista filius hois
in maiestate sua et omnes angeli cum
eo: congregabuntur ante eum omnes
gentes. Scdm Tho. in. iij. di. xlvj.
Duplex est iudicium quo homo iudi-
catur. Unum particulare: in quo iu-
dicatur fm opera sua. De quo Eccle-
siastici. xli. hoc iudicium a deo omni-
carni. et Apo. xiiij. Opera enim illo-
rum sequuntur illos. Aliud est vniuer-
sale: de quo hodie fit mentio. In quo
congregabuntur omnes gentes ante
iudicem: boni et mali. Et quia vt ha-
bet phis. iij. topicorum. Inest deo ius-
ticiaz facere. Ideo cui liber dabit qd
suum erit. hic est ille equissimus iu-
dex qui facta nostra omnibus notifi-
cabit. Mat. iij. Renelabo pudenda tua
in facie tua: et ostendam cunctis genti-
tibus ignominiam tuam. Ecclesia. Liber
scriptus proferet in quo totum continet
vnde mundus iudicetur. Iudex ergo
cum sedebit: quicquid latet apparebit
nil inultum remanebit. hic est qui ra-
tionem exiget de aia nostra. Ideo scri-
ptura Deutero. iij. Custodi teneip-

sum. et animam tuam sollicite. hic est
qui rationem exiget de tempore. Eccle-
siastici. vi. Fili conserua tempus et de-
clinat a malo. Conserua tempus. qz bre-
ue. i. ad cor. vij. Tempus breue est.
De qua in. iij. phis. Nichil habemus
de tempore. nisi nunc. i. presens tempus
quia preciosum. Ber. Nichil precio-
sius tempore. Cum venerit inquit fili-
us hominis. cõgre. ante eum omnes gentes
boni et mali. Bonis dicet verbis sa-
lutis. Venite bñdicti p̃ris mei possi-
dete vobis paratum regnum a con-
stitutione mundi. Malis dicet ver-
bis perditionis. Ite maledicti in ignem
eternum. Un dicunt assumpta verba.
Ibunt hi in supplicium eternum De quo
iudicio tria sunt videnda.

¶ Primum: verificationis.

¶ Secundum ordinationis.

¶ Tertium consumationis.

¶ Circa primum. Querit dubitã vtruz
iudicium vniuersale sit futurum. Ad
hoc due opinioniones fuere. Una e qd nō
Altera q sic. P̃ria q non sic pbat. Iu-
sticia requirit qd vna res semel bene
iudicata: bis non iudicetur: vt pz. ff.
de officio p̃oris. l. Observadũ. Et. ff.
de iudicijs in. l. iudex. et. xxx. q. v. c.
Judicatẽ. Ad ppositũ. Deus est iust
iudex cum hoies iudicet in morte. iuxta
illud Apoca. xviij. Opera em illoz se-
quũt illos. Ideo itez non debet iudi-
care in vniuersali iudicio. Unde Na-
uz primo. Nō iudicat de? bis in idip-
suz. Ex hoc fundamento Saducei mo-
ri sunt ad negandum resurrectionem.

¶ Alia opinio dicit q sic. Quia ho-
diernuz euangelium loquitur de hoc
Ad hanc officialitatẽ rñdeo fm Tho.
s. Tho. in. iij. di. xlvj. Et magistrum
in. iij. di. xlvij. et alex. iij. dist. xlvij.
Et Bon. in. iij. di. eadem ponit hanc
cõclusionẽ. Quod iudicium vniuer-
sale omnino est futurum. Que pbat
rõibus auctoritatibus. Rõne triplici

¶ Primo. ratione diuine iusticie.

¶ Secõdo: ratione diuine sapientie.

¶ Tertio: rõe p̃fectionis humane na-
d iij

Feria secūda prime hebdomade

ture. Primo rē. Ad diuinam iusticiā
pertinet malos perdere: et punire eos
fm demerita: vt patet. xij. q. ij. c. Cuz
deuotissimā i. l. Ita vulneratus. ff. ad
l. aquilā 2. C. de fur. l. si quis. 2. ff. de
penis. l. si capitalis. hec autē iusticia
cuz sit preclarissima virtutuz vt ha-
bet phūs. v. ethi. maxime habet repe-
riri in deo. Quia vt dicit sac^r Tho.
i. parte. q. xxi. ar. i. Cū quo est omēta-
tor. Omē quod est potissimū deo ē at-
tributū. Si reperit in hoibus: inui-
ta magis in deo. Sz nota fm Alber.
q. q. tuor hnt i epuri i deo: q. nullo mō
pnt repiri in hoie taliter. Primuz est
potentia infinita. Et hanc potentia
ostendit mūdo: quando ipsum de ni-
chilo patrauit. iuxta illud. Terraz
mare tu creasti. Secundum est sapiē-
tia infinita. ps. Omnia in sapientia
fecisti. Ro. viij. O altitudo diuināru
sapientie et scientie dei. Tertiū est mi-
sericordia quam ostendit mūdo in ex-
pectatione peccatorum. Jsa. iij. Expe-
ctat nos de^s: vt misereatur nri. Quar-
tuz est iusticia. Sed hāc mūdo ple-
ne non ostendit. Quod apparet. Vidi-
m⁹ em mala fieri. Un⁹ deuz vitupe-
rat. Alius vsuras committit. Alius
migramtiam sequitur. Alius asasi-
nat pauperem: verū tamen tales nō
puniuntur de sceleribus suis. Unde
Dauid. Vidi impium super exalta-
tum. Et alibi. zelam super iniquos
pacem peccatorum videns. 2. iob. ad
mirans. xxi. dicit. Quare ipij viuūt
sublimati sunt confortati sūt diuitijs
vere dormit et surd⁹ effectus est Joh.
viij. Ipse vero dormiebat. Ad proposi-
tū. Si iustus est: deber iusticiā face-
re in peccatore in presentiarū: in non
habet locū. Ergo fiet in iudicio vni-
uersali. Aliter deus non esset iustus.
Qd est impossibile. ij. Tim. quarto.
Bonum certamen certauī cursum. cō-
summāui fī. ser. de reli. reprosi. ē mi-
corona iusticie quam red. mi. iustus
index. ¶ Secundo ratione rē. Ad di-
uinā sapiētiā pertinet sublimare

virtuosos. Luc. i. Exultant humiles
Quia vt habet phūs. iij. ethi. honor
est exhibitio reuerentie in testimoni-
uz virtutis In eodez. Sol⁹ bonus fm
virtutem est honorandus. Ro. ij. Glo-
riā et honorem querentibus vitā eter-
nā. Ad ppositum. hoies q. in hoc mō
dormiūt iuste fm lumē rōnis: obrepe-
rāt diuinis mādāt: merēt pmiū in te-
stimoniū stutis vt p3 p phūs i. ethi.
Sz oppositū videm⁹. Quidā lapidati
sūt vt zacharias. stephan⁹ Alij gladio
transuerberati: vt iheremias. Alij se-
cti vt Jsa. Alij excoati: vt Bar⁹. Alij
in craticula positi vt Laurenti⁹. Alij
lacerati carnes: vt vincentius. Alij a
uulsi dētes: vt. b. Apolonia. Alij oculi
eructi: vt lucia. Alij māmille incise:
vt Agatha. Deus deuoto homini dat
angustias. hodie occidit puerū cras
equum. Alia die a sellum. dat infirmi-
tates. Quum igit bonis cōgrua pē-
na hic a deo non reddantur: igitur
in iudicio quando aia corpi coniu-
getur. glia ei contribuetur. Et ex hoc
vt habent Theologi in. iij. aia habet
naturale deliderium ad corpus suū.
et cupit vniri corpi clamat quotidie
illud apo. vi. Usquequo dñe verus et
scītis non vindicas sanguinē nostrū.
Et p oppositum Illud. iudicium fugi-
unt damnati ratione huius vnionis
aie ad corpus propter maiorem pē-
nam. Un p3 scā ratio: quō iudici-
uz vīe est venturuz. ¶ Tertio sic rē.
Nā humana natura est impefecta id
est aia non est coniuncta corpi. Unde
separatio anime a corpore est per ac-
cidens et contra eius naturā in-
clinationem. Quia vt habet phūs ij.
de anima homo constat ex aia et cor-
pore. et. iij. Meteo. homo mortuus
non est nisi equiuoce. Ideo ad per-
fectionem ipsius nature humane con-
uenit animam coniungi cum corpo-
re. Que coniunctio erit in iudicio. Et
per consequens erit iudiciuz vniuer-
sale. quaz veritatem confitetur Pan-
lus. ij. corin. y. omnes enim nos man-

festari oportet ante tribunal christi.
 r. xxv. di. c. Qualis est hic quisq; egre-
 ditur. talis in iudicio apparebit. Cū
 illa fide et iusticia. Et Aug. xx. de. ci.
 c. i. Tenet omnis ecclesia diveri chri-
 stum de celo esse venturū: ad iudicā-
 dū vivos et mortuos. Et hiero ad A-
 sellā de fictis amicis. Ante tribunal
 chasti astabimus: ibi apparebit qua-
 mente quis vixerit. Et Berf. quadā
 epla. Veniet dies illa. quādo plus va-
 lebūt pura corda q̄ astuta verba: cō-
 sciētia bona q̄ maius p̄lia plena: quod
 quidē iudex ille nō flectet. donis nec
 faller. vbi. Un p̄z veritas. ¶ Ad ar-
 gumētū. Rūdet. f. Tho. in. iij. di. vbi
 supra Om̄s deus in iudicio nō iudi-
 cat hominē. Si enī punit aīam i mor-
 te nō punit totū hominē. Quia aīa non ē
 hō sed pars hoīs. Ideo cū totus pec-
 caverit corpore et anima totus pun-
 niendus est aut premiāndus. Iudiciū
 quo nunc iudicat: iudicatur aīa non
 corpus. Ut igitur premietur vel dam-
 netur in vtroq; hoīe: op̄z iudiciū esse
 venturū. Un p̄z primū mysteriū.
 ¶ Secundūz rē. Ordinabit autē ius-
 diciūz scōm Thomā quo ad tria.
 ¶ Primo quo ad locum.
 ¶ Secundo quo ad aspectum.
 ¶ Tercio. quo ad modum rē.
 ¶ Prio rē. Quia sup mōtē stabit et in
 valle Josaphat. q̄ inter montē syon. et
 oliuē sita est. De quo Joel. ij. Addu-
 cā oēs gentes in valle Josaphat. et di-
 scepabo eūz eis. Sed dubiūz querit
 Quod est possibile q̄ ibi ster tāt̄ p̄p̄s
 cū vallis illa sit pua. Ad quod dicit
 m̄s in. iij. Quod quotq̄ homines po-
 tuerunt ibi stare: ibi erunt. Alij vero
 circa vallem erūt. Alij propinquius
 quidam vero remotius. De sanctis
 vero dicit: q̄ erunt in aere cum xp̄o.
 iuxta illud apli. i. Thessa. iij. Rapiē-
 mur cum illis: obuiam xp̄o in aera.
 Et ita dicit sanctus Tho. in quolibz.
 ix. ar. ij. ¶ Secundum ordinabit. rē.
 Quia sunt visuri xp̄m boni et mali.
 Sed nota s̄m Theologos q̄ boni vi-

debunt eum in gloria diuinitatis et
 humanitatis cū iocunditate cordis
 quia in primo gloriam expectabunt
 iuxta illud. Isa. xxxij. Regē in deco-
 re videbunt. Sed p̄ contrariūz mali
 videbunt in hūanitate in forma terri-
 bili: p̄uati visione diuinitatis. iuxta
 illud Isa. v. Tollatur impi⁹ ne vide-
 at gl̄iam dei. Ex qua visione: o aīa ca-
 ra: grādus erit plange⁹ illis reprobis
 De quo Criso. sup Mat. Plangēt iu-
 dei videntes viuētē et iudicantem:
 quē quasi mortuū existimabant. Plā-
 gent gentiles: q̄ vanis disputatiōib⁹
 decepti stulticiam putauerūt deū co-
 lere crucifixū. Plangēt xp̄iani pctō-
 res: q̄ magis dilexerūt mundū q̄ de-
 uz. Practica super istas generatiōs.
 fac orōnem o xp̄iane: vt det tibi gra-
 tiaz de⁹ plangēdi pctā tua hic: ne fle-
 as in valle Josaphat. Quod bñ Job
 petebat. x. c. Dimitte ḡ me vt plangā
 paululum dolorē meū anteq̄ vadam
 et nō reuertar. ¶ Tercio ordinabit.
 rē. Contēplant doc. q̄ adueniente
 mundi fine q̄ soli deo est cognitus: vt
 dicit. f. Tho. iij. di. xliij. ar. ij. Xp̄us
 iesus cui p̄cessus est a p̄re facere hoc
 iudiciū: ip̄m manifestabit matrī sue
 angelis: aplis: et oibus aīabus s̄ctis
 Mater mea inquit et vos serui mei:
 aduenit tēpus quo mundūz iudicēz:
 vt electi mei premientur in celo: et re-
 probi crucientur in inferno. Et vos
 angeli preparate ad hoc negociūz p̄-
 agendum. Ad vocē eius letabuntur
 oēs. Et ratioe iusticie. iuxta illud ps̄
 Letabitur iustus: cū viderit vindictā
 Et ratione p̄r ij: quia premūz expe-
 ctabunt. Et sicut rex tēporalis in rez-
 gno suo. iij. solet observare: quando
 vadit dare aliquā s̄ntam diffinitūz
 Ita rex spiritualis xp̄us iesus: hec ob-
 seruabit. Primo premittuntur tibi-
 cines cum tubis: qui habent citare
 partes. Secundo p̄mittuntur serui et
 domicelli. Tercio associatur ipse cū
 suis senatoribus et cōmensatoribus.
 Ita xp̄us faciet. ¶ Primo premittet
 d iij.

Feria secūda

tribucines. Qui erunt quattuor angeli
dicentes alta voce ad quattuor ptes
mundi. Surgite mortui. venite ad iu-
dicium. Sic ad occidentē. ⁊ alias ptes
mundi. Et subito oēs aie q̄ sunt in pa-
radiso: ⁊ in inferno ⁊ alijs locis disp-
si: vestient corpora sua: ⁊ ministerio an-
geloz colligent pulueres: ⁊ contigē-
tur ainnab⁹ suis ⁊ sic fiet gñalis re-
surrectio corporoz. De hac Tuba loq̄t
apostolus. i. Cor. xv. Canet em̄ tuba
⁊ mortui resurgūt. Utrū autē illa tu-
ba erit materialis: aut non. Duplex
est opinio. Una Ricar. iij. dist. xliij.
Vox huius tube non est cā efficiēs re-
formationis corporoz: q̄ impossibile ē
q̄ tuba habeat hūc effectū. erit tamē
instrumentū diuine iusticie. ita q̄ est
materiales. Alia opinio est Tho. su-
per eplā Pauli. Quod vox istius tu-
be est vox xpi. Sed dicit tuba instar
tube veteris testamēti: que habebat
cōuocare homines ad mouendum ca-
stra: ad cōciliū. ⁊ huiusmodi. Ita vox
xpi ad conducendum homines de se-
pulchris ad iudicium. Que vox erit
valde terribilis. Et non immerito.
Q̄ si xps mortalis fuit t̄az efficax ad
resuscitandū lazary: quando dixit la-
zare veni foras: q̄to plus immortal.
Figuratiue de hac voce habetur Ge-
ne. iij. Si adā timuit vocem dei. Adā
vbi es ⁊ abscondit se: ⁊ tñ illa vox erat
mie vt parceret illi si veniam postu-
lasset q̄to magis timebunt reprobi.
qui in inferno erunt damnandi voce
dei que erit seuerē iusticie. De hac
voce hiero. super Mat̄. Quotiē
diem iudicij considero toto corpore ⁊
tremisco. Siue est comedam: siue bi-
bam: siue aliquid aliud faciam semp
videtur illa tuba terribilis insonare
auribus meis. Surgite mortui veni-
te ad iudicium. ¶ Scdm̄ quod facit
est q̄ premitit domitellos. cum insi-
gnijs regis. Sic xps p̄mittet om̄ia in-
strumēta passionis q̄ intra se erūt re-
formata. Cum cruce. corona. lancea. ⁊
alijs. Et hoc ad confusionem pctōrū.

De hoc loquit̄ Mat. xxiij. Signum
filij hominis appebit i celo. De quo
eccles. hoc signū crucis erit in celo:
cū dñs ad iudicandum venerit. Qua-
le hoc signū? Pater. Marzochus.
Anguis. Serra. Lupa. Aquila alba
⁊ nigra. Non Sed arma xpi. Cōtra
dños tēporales q̄ nunc nō cruce: sed
insignia sua in capellis ⁊ ecclesijs po-
nunt. Un⁹ p̄ armis suis p̄stracū. Ali⁹
eq̄nam nāicem tē. Sed q̄rit aia cha-
ra dubium. Quis feret hoc vexillum
crucis. Quidā p̄dicant q̄ Joh. baptis-
ta. Alij q̄ Petrus. Alij q̄ Paulus.
Alij autē magnis vocibus. Franciscū
extollunt quē sic etiā depingūt. Glas-
ma. Stoliditas. Stoliditas. Stolidi-
tas. Q̄ theologij volūt q̄ erit ministe-
rio angeloz. ¶ Tercium quod facit
rex ē q̄ de palatio suo descendit cum
militibus. Sic xps q̄q̄: cū matre sua
angelis: ⁊ tota curia celesti: venient
sup montē oliueti iuxta illud Isa. iij.
Dñs venit cū senatorib⁹ terre. Et sic
sancti resumptis corpib⁹ obuiam fiet
xpo in aera. Et sic erunt a dextris bo-
ni: mali autē a sinistris. Sed dubium
q̄rit. Utrū mali resurgent in hoc iudi-
cio. Quibusdā videtur q̄ nō. per x̄b̄s
dauid nō resurgent impij in iudicio
neq̄ pctōres in cōsilio iustoz. Ad q̄s
rñdent theologij. Quod in isto iudi-
cio: erūt tres differentie personarum
Quidam iudicabunt: sed non iudica-
buntur: vt apli. De quib⁹ Mat. xvij.
Sedebitis ⁊ vos iudicātes. xij. trib⁹
isrl. Quidā iudicabūt ad gl̄iam su-
scipiedā. Et hi erūt boni. Quidā iudi-
cabunt ad dānationē eternā: et hi
erūt mali. Surgent ergo tam boni q̄
mali. Sz dubium q̄ritur. Surgent ne
pueri: qui cum pctō originali decel-
serunt. Respōdeo q̄ sic. Sed ad quid
Respōdeo secundum Alber. ad faci-
endū duo. Prīmū ad reassumptionē
suoz corporoz: q̄ vt dictū est supra pri-
ma parte. Natura anime est vt ves-
lit coniungi corpori: quia est forma
iua. Secundum ad accusandum pa-

rentes: quorum defectu mortui sunt sine baptismo. Clama contra menses. O si ponerent aures ad latibula audirent voces puerorum occisorum clamantium. Vindicta vindicta dñe deus contra menses nras crudeles. Ad propositum redeamus. Mali ergo erunt a sinistris et boni a dextris. Et quod ut huius Theodosius. q. lviij. ad. vi. Et. ff. de officio pñdis. l. i. Mlicitas Iudex non debet iudicare nisi si allegata. Ideo contra reprobos vi. testes erunt. ¶ Primus erit natura angelica Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatem eius. Ideo dicitur Lu. xxi. Quod stru- tes celorum mouebunt. i. potestates an- gelice ut peccatores accusent: et contra eos testimonium ferant. Practica super omnes stat peccatores. Et contra mulieres manicarum coccinearum. ¶ Se- cundus erit demon. De quo Augustinus. Dicturus est enim ille aduersarius noster in iudicio. Equissime iudex: iudica hunc esse meum ob culpam: quod tuus noluit esse per gratiam. Tuus per naturam meus per miseriam. Tuus ob passionem meus ob suasionem. Tibi inobediens mihi obediens. A te accepit immor- talitatis stolam: a me accepit pannosque qua indutus est tunicam. Tuam ve- stem dimisit et cum mea huc venit. Equissime iudex iudica hunc meum esse et mecum esse damnandum. Ille. ¶ Ter- tius erit pñcia. Rom. ij. Testimonium reddente illis conscia ipsorum Hiero- ny. ad Ocea. Adierit dies illa in qua facta nostra quasi in quadam tabula picta monstrabunt. ¶ Quartus erit totus mundus Greg. in omelia. O quam anguste tunc erunt undique vie repro- borum superius erit iudex iratus in- ferius horrendum chaos: a dextris peccata accusantia: a sinistris infini- ta demonia ad supplicium trahentia intus conscientia mordens. foris mu- dus ardens. Miser peccator sic des- pñsus quo fugiet. ¶ Quintus erunt corpora celestia Luc. xxv. Erunt si- gna in sole et luna et stellis. Primo in sole non quo ad priuationem luminis

cum sit naturalis: sed fiet per diuinam pro- tectem. Secundo in luna et non dabit lu- men suum cum illa habeat a sole. Ter- cio in stellis: quod cadent de celo non quatenus ad eam subam: cum sint incorrupti- biles: sed secundum apparentiam: quod comas is- gneas emittent. Preterea ut habet Hiero. dicit se vidisse in annalibus he- breorum de. xv. signis que habent precedere hoc iudicium. Et quod prima die maria omnia se erigat. xv. cubitis supra omnes montes. Secundum in secunda die in profundo descendat. Tercium quod fient terremoti tam magni quod omnia alta edificia prosternantur. Que signa breuitatis causa omitto. Quibus premissis erit ignis ab om- nibus partibus mundi: et ascendet super omnes montes ac purgabit omnia iuxta illud psalmi. Ignis ante ipsum precedet et in- flama- bit in circuitu inimicos eius. Ter- ra etiam plana et omnia elementa purgabuntur. Sole stante in oriente. et luna in occidente ut fuerunt crea- ta. Cessabit omnis motus Antichri- stus occidetur ab archangelo Micha- ele et fiet mundus nouus. secundum illud Apocalypsis. xxi. ca. Vidit celum nouum et terram nouam. Et secundum Alber. Veni- ent paruuli in aliquibus latibulis hu- ius mundi non condensatis aquis quod dominum dei laudabunt ut ipse ponit super. Lucam. vi. pt. ij. ¶ Tercium dicitur. Judei christus testibus auditis ad ele- ctos se iter dicens eis tria verba. ¶ Primum dicit vocationis. ¶ Secundum dicit benedictionis. ¶ Tercium dicit priuationis. ¶ Primum. et. Venite o mater mea que me genuistis: portastis: lactastis Et vos omnes sancti qui in hoc seculo certa- me habuistis. Venite quod tempus gaudij est. Verba consolatoria. ¶ Secundum dicit benedictionis. In verbo benedicti. A patre. A filio. A spiritu sancto. ¶ Tercium priuationis. In verbo posside- te. Regnum in quo nulla tristitia: sed summa iocunditas. In quo nulla ma- licia: sed summa alacritas. In quo nulla penuria: sed summa vbertas

Feria secūda

om̃ bonorū desiderabiliū. Et subdit
causā tanti boni dicēs. Esuriui em̃.
Et ubi enumerat solū opa mie. Sed
q̃ris o aīa chara: quare simpliciter sit
mentio in hoc iudicio de operib⁹ cha
ritatis. R̃ndet Ambrosi. lib. officiorū
dicens. Om̃is sūma ch̃ristiane religi
onis ac discipline in mīa et pietate cō
sistit. Contra tenaces et auaros. De
inde vertet se ad malos cū voce terri
bili: totus turbat⁹. Et tu frater. N.
Inclina caputū tantisper in oculis
ad terrorem dicens. O ingrati. Ego
propter vos factus sum homo. Incar
natus: derisus: mortuus. Et vos in
om̃ibus inobedientes mihi fuistis.
Quapropter audite verba mea. Cla
ma contra vsurarios: et oēs vitiosos
in hoc puncto. Ite maledicti in ignē
eternū qui paratus est dyabolo et an
gelis eius. Tunc dicent mali. Da no
bis tuaz b̃dictionem. Quibus ille.
Non: sed maleditionē. Secūdo da no
bis aliquē locū refrigerij. Quib⁹ ille
In ignem. Tercio. Da nobis breuem
terminū. Ille eternum. Quarto. Da
nobis aliquam dulcē societatez. Il
le. Qui paratus est dyabolo et ange
lis eius: quasi volens dicere. Pro ve
stro domino habebitis luciferum pro
socijs alios minores dyabulos. O vor
terribilis. O vox que pertransibit et
transuerberabit corda. O vox extra
om̃ē spem. Quibus dictis mali in
ignem eternū ibunt. iusti in vitā et
nam cantando. Te deum laudamus.
Et tu frater. N. Pone corrigiam ad
collum vertendo ad crucifixum faciē
fac orationem dicens. Te precor o
Jesu pie p̃ illū amorē quē tulisti om̃i
generi humano: p̃ quo reliquisti pa
disum et vestrū te carne ac n̄sa mise
ria. Te p̃cor per labores et angustias
quas. xxxij. annis pro nobis por
taisti. Te p̃cor inquam per illū asper
rūm et ignominiosū suppliciū pas
sionis tue quā sustinuisti p̃ nostra vl
tima liberatione vt populi istū in ter
ra tua collocare digneris. Et tu o ma

ria indefessa aduocata nostra: implo
ra et obtine nobis istam gratiam: vt
dum sumus in hac lachrymarū valle
faciamus talem penitentiam nostros
rum peccatorū q̃ de numero electorū
esse possimus. **AMEN.**

**Feria tertia p̃me hebdomade qua
dragesime de oratione.**

QUam intrasset
Jesús hierosolimam: cō
mota est ciuitas dicens.
Quis est hic Mat. xxi. Populi autē
dicebāt. s. inferiores. hic est iesus p̃
pheta a nazareth galilee. Et igress⁹
est tēplum. Q̃ vt dicit glo. Exemplū
nobis dabat vt similia faciam⁹. Ma
th. vi. Primū querite regnū dei. Et
postq̃ iuit in templū eijciebat om̃es
vendētes et ementes de tēplo. Scdm̃
isiam⁹ Tho. in cathena. Sacerdotes
ex auaricia ordinauerāt: vt in portu
cu Salomonis oues et boues et colūbe
venderent: ne scz alijs ex defectu ho
stie animalis sacrificijs intermittere
cogere. Videns aut̃ x̃ps talia furore
replet⁹ facto flagello de funulis oēs
eiecit dicens. Scriptū est em̃ domus
mea dom⁹ osonis vocabitur. **¶** Que
ritur difficultas a doctorib⁹. Quare
x̃pus ausus est talia agere nō timens
eos. R̃ndet hiero. Qd̃ de facie x̃pi: q̃
dā fulgor mirabilis exibat q̃ oēs in
terrore p̃uertebat: et ei p̃radicere nō
audebant. Et nūq̃ legimus q̃ x̃ps tā
tam vindictaz exercuerit sicut nunc.
Multa em̃ opprobria sepe audiuit: et
nunq̃ vindictā expetūt: vt qñ ei dētū
fuit. Jo. viij. Demoniū habes: tñ nūc
turbatur. Vñ hoc o bone iesu. R̃ndet
Albert⁹: qz alie iniurie erant sue p̃
prie: ideo eas nolu it vindicare. Ista
autem erat iniuria patris: ideo eam
seuere vindicauit: vt doceret nos ini
urias proprias debere dimittere: ini
urias vero dei vindicare seuere Vñ
dicit eis. Scriptum est. Domus mea

et. Ecclesia est domus dei quia in ipsa habitat modo singulari. Unde. ij. Paral. vi. Elegi locum istum ut sit nomen meum ibi in sempiternum. Sed conqueritur. Vos autem fecistis illam speluncam latronum. Accesserunt ad eum ceci et claudere et sanauit eos. Pueri hoc videntes clamabant. Osanna filio David. Ex hoc indignari scribe dei. Audis quantam isti dicunt. Vique. Numquam legistis. Ex ore infantis. et. fuit Albertum fuit honoratus ab angelis: a magis: a pastores. a sineone: ab ana. restabat ut a pueris honoraretur. Et relictis illis abiit foras extra ciuitates ibique docebat. et. Applicat. De oratione erit fimo. De qua tria sunt videnda mysteria. ¶ Primum dicit necessitatis. ¶ Secundum dicit utilitatis. ¶ Tercium dicit potestatis. ¶ Ad primum dubium queritur. Utrum sit necessarium orare. Circa hoc sunt duplex opinio. Una antiquorum philosophorum: Epicureorum. Stoicorum. Egyptiorum. quod non. Quod probant duplici medio. Primo sic. Necessitas orationis est ad hoc. ut intuemur ei a quo petimus illud quo indigemus. Sed Mattheus. vi. dixit. Scit enim pater vester celestis: quod his omnibus indigeris: ergo non est conueniens deum orare: agitur et. ¶ Secundo sic. Per orationem flectitur animus etus quod oratur: ut faciat quod ab eo petitur: sed animus dei est immutabilis et inflexibilis. iuxta illud Malachia. ii. Ego deus et non mutor: ergo non est conueniens orare deum. Alia opinio dicit quod sic. quod hodie in euangelio Christus dicit. Domus mea domus orationis vocabitur. Ad hanc difficultatem respondet fimo Thoma. ii. q. lxxiiij. art. ij. Alex. iiij. sum. Ric. iiij. distin. xv. quod oratio inter cetera bona hominum est maxime necessaria ad salutem. Que cunctis egregie probatur. iij. medijs. Primo ratione. secundo auctoritate. tercio exemplis. Ad rationem. Conclusio est philo. ij. Philo. quod nihil potest tendere in finem: nisi per ea que sunt ad finem. Exemplum de infirmo qui non potest sanari: nisi per me-

dia: scilicet per dietam et medicinas. Et de cultore vinee. qui non capit vinum nisi per vineam colat. Ad propositum. Finis noster est deus: ut habet theologia. in primo sententia. Ad quem finem non possumus peruenire nisi per media. quod ut dicit philo. x. Ethic. Non peruenit ad finem: nisi mediantibus medijs. Qui finis est summe necessarius. iuxta illud. ij. Philo. finis mouet agentem. Qui finis non solum cadit sub diuina prouidentia: sed etiam debita necessaria ordinat ad ipsum finem. Sed que sunt illa ostendit Mattheus. xix. de illo legisphilo. Quid faciendo vitam eternam possidebo. Cui Christus. Si vis ad vitam ingredi sua mandata. Ad practica. Non credas. o ciuis: quod sis scriptus in libro vite absolute et simpliciter. Petrus saluabit. Martinus Nicolaus: scilicet cum additione mediantibus medijs ieiuniorum: elemosinarum: lacrimarum: et humilium. Quia ut dicit Nico. de lyra super. iiij. Reg. ix. quod promissiones diuine sunt additionales. Et theologia. in. q. de veritate. q. xxij. ar. viij. quod si deus reuelaret alicui suam salutem debet intelligi sub additione si bene agat. Et per oppositum danabit si male agat. Ad aug. ostendit in li. de predestinatione sanctorum dicens. Fit autem additio predestinationis dei. Predestinati sunt omnes boni ad gloriam: ex conditione si fidem tenuerint: si obedientiam. si patientiam: si pacem usque suam additionem. Ubi Augustinus. concludit quod necessaria sunt media ad salutem. Inter que precipuum est oratio: non ut diuina voluntas mutetur cum sit immutabilis iuxta illud Boetij. Stabilis est manens dans cuncta moueri. Et Aug. de natura boni. Solus deus est immutabilis. Et xi. Metha. Deus est mouens omnia immobilia: sed ut obtineatur precibus nostris quod ipse ab eterno disposuit dare. Teste Grego. iiij. dialogorum. Et. xxij. q. iiij. c. Obtinere nequaquam possunt quod predestinata non fuerint: sed ea que sancti viri orando efficiunt: ita predestinata sunt ut precibus obtineantur. Nam ipsa quoque

Feria tertia

perennis regni p̄destinatio ita est ab omnipotenti deo disposita: vt ad hoc e lecti ex labore pueniant: q̄ten? postu lando mereant accipe quod eis om̄i: potens de? ante sc̄la disposuit donare. Practica notabilis. Promisit ab et: no de? dare Lauretio paradisu: sed mediante martyrio. Sic apl̄s. sic re ligiosis: sic diuiti mediante elemosi na. Pauperi mediare patientia. Qd pz figura. de cananea q̄ a finib? terre Tyri ⁊ sydonis egressa ad iesu accē sit postulans p filia sanitatē. Misere re mei fili dauid. Cui xpus. iij. Duritias ei oñdit. Prunam: qz verbum ei non rñdit: tanq̄ fatuā eā reputans. Scdm duritiā: qz ouem dyaboli ap pellauit. Terciam: qz catulam eā di xit tñ cōcessit ei quod petebat. Om̄i: lier inq̄t maḡ est fides tua. Fiat tibi sicut vis. Ad ppositum. Si ab eterno deus p̄misit huic cananee salutem si lie: quare ipam fatuam dixit ⁊ tot op probria. Ad quod dicunt theologi. Quod opus erat: qz sic ordinatū erat vt mediantibus medijs ofonis ⁊ la chrymarū salutē filie impetraret. Cō tra accidiosos q̄ nolunt facere bona di. Quicqd a deo p̄ordinatū est ne cesse est om̄ino vt eueniat. Bñdixisti. Ordinauit em̄ q̄ plāgas: eas ad diuī na: p̄dicatiōes audias: restituas ma le ablata. Iniuriam p̄mo non faci as. Concludamus ergo sic. Per debi ta media peruenitur ad finem: sed i ter om̄ia sacrificium orationis ē po tissimum: ergo oratio est necessaria. ¶ Secundo probatur auctoritate q̄ druplici. Primo diuinali. Unde das uid commendans orationem dicit. Subditus esto domino: et ora eum. Et To. xij. Bona est oratio cum ie iunto. Et i. Petri i. Om̄es vnanimes in oratione estote. Et Jaco. iij. Orate pro inuicem vt saluemini. Et doctor gentiū Paulus Col. iij. Ora tioni instate: vigilātes in ea. Et xps in euange. Luce. xi. Petite et accipi etis: querite et inuenietis. Et deus

per os hie. xxxij. Clama ad me: et ego exaudia te dicit dñs. Quātū sit deo charū q̄ cū oremus appet ex eo q̄ nos tñ liberaliter ipse inuitat ad petendū. Pauci sunt qui inuitat vt ab eis petat: sed multi sūt q̄ fugiunt ne ab eis petat. Refert Seneca: q̄ paup cynicus ab rege Antigono petijt talē tū. Rñdit ille q̄ plus esset q̄ sibi Cy nico conueniret. Petijt denariū. Res pondit ille minus esset q̄ regē dece ret dare. Et sic turpem viam excusan di inuenit. Cum potuisset dare dena riū tanq̄ cynico: ⁊ talentū tanq̄ rex Deus alit non se excusat: sed oēs ad petendū inuitat. Immo vix inuenies ad qd tñ nos suadeat: q̄ facit ofoni. Ideo Aug. Non tñ hortaretur vt pe teremus: nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia. plus ille vult mise reri: q̄ nos a miseria liberari. ¶ Secūdo. Auctoritate Cano. De p̄e. dist. i. c. Qñ stamus. de cōse. dist. v. c. Nō mediocriter. c. Nunq̄. Et dist. xxxvi. c. Si quis. Et. i. q. i. c. Duo sunt gene ra. dicitur Sine intermissione vige let sensus: pariterq̄ animus ad dñm tendat. ¶ Tercio auctoritate civili. C. de precibus imperatori offerēdis. l. nec dānosa. Et. C. de diuersis rescri ptis. l. vniuersa. ¶ Quarto Poeta: li. Iuuenalis lib. iij. Orandum est vt sit mens sana in corpore sano. Fortes posce animum mortis terrore caē tem. Et Ouidius. i. de arte. Flectit iratus voce rogante deus. Et Boetius li. de conso. Ut platonī placuit: in minimis q̄q̄ rebus: diuinum est aux ilium implorandum. Ut patet etiam per Vale. li. ij. ca. i. Et libro. v. c. x. O quomodo staret italia: lombardia: p pter tot mala que fiunt: nisi essent orationes seruorum dei. Et tot cōuen tus huius ciuitatis. ¶ Tercio pbat Exemplo. Ex cronica ordinis de bea to Dhico: qui quattuor habuit nouiti os. Unus erat valde humilis: alius erat valde patiens. Tercius erat audi dus audire sermones. Alius libēter

orabat. Quada vice deū orauit vt di-
ceret ei horūz conditionē. Cui appa-
ruit angelus in psona dei di. O dñice
prim⁹ me cepit. Scds me tenet. Ter-
tius me ligat. Quartus me vertit et
ducit sibi obsequi vt vult. Orō sancta
que deū facit ad nutūz suūz. Rñdeo
ad argumenta. Ad primūz. Dic q nō
est necessariū nos deo porrigere vt ei
nostras indigentias manifestemus:
sed vt nos considerem⁹ in his ad di-
uinūz auxiliū esse recurrēdūz. Sine
quo nihil facere possumus Ad scdm.
Dic q orō nostra non ordinat ad mu-
tationē diuine bonitatis: siue disposi-
tionis. Sed vt obrineatur nostris pre-
cibus: qd deus disposuit: vt dictū est
supra. ¶ Secundūz principale rē. sunt
quinqz vtilitates orationis.
¶ Prima est maloz culpe remotio.
¶ Scda. est maloz culpe liberatio.
¶ Tertia. est demonum oppressio.
¶ Quarta. ē bonoz fortune acq̄sitiō.
¶ Quinta. est bonoz glie collatio.
¶ Prima dī rē. Scdm theologos. Cul-
pa non pōt tolli nisi p fidē: vt credas
te male fecisse: et p p̄ritiōnē q est an-
niera fidei. Qui effectus pcedūt ab or-
atione. Vñ Sap. viij. Et vt sciri qm
nō possū esse cōtinēs abū in domūz ⁊
exorari illū. Liberat a malis culpe.
Quod p̄z exēplis. Et. d. xxxij. Cōgre-
gatus est populus aduersus aaron:
dum esset Moyses in monte synai.
Fac nobis inquit deos alienos q nos
precedunt. Accipiens autē aaron or-
namenta mulierū et in fornace p̄fici-
ens vitulus exiuit opere dyabolico.
quē populus adorauit dicens. Isti sūt
dij tui israel. Iratus dominus: dixit
Moysi. Dimitte me vt irascā furoz
meus cōtra eos. Cui Moyses. O dñe
Non facias. ne egyptij dicāt. Callide
eduxit eos vt interficeret in deserto
Qui descendens de monte: tabulas
fregit lapideas ad radicem montis.
et arripiens vitulum combussit. ⁊ con-
trivit in puluerem: et in aqua spar-
sit. Et ex ea potum dedit filijs israel

Ubi dicit magister in historia scolasti-
ca: q color auri remansit circa ora il-
loz qui erant culpabiles: ita q barbe
eoz videbantur auree: et sic ab alijs
distinguebant. et ita. xxiij. milia fue-
runt percussī. Reuersus est iterum
Moyses ad dñm in mōte et orauit di-
cens. Obsecro: peccauit populus pec-
catum grande. dimitte eis hāc norā
Cui remissa est tota culpa. Preterea
in testamēto nouo Magdalena publi-
canus. Petrus veniā obtinuerūt fru-
ctu orationis. Ideo Eusebi⁹ de Trās-
itu. Hieroni. Orationibus instate
continuis. qz hominem a terra suble-
uat. gratias a deo obtinet: et facit cū
deo loqui. Exemplum fratris nostri
qui mediolanū raptus cum rēgine lo-
quebat. Et de fratre Constantio qui
visus est a terra eleuat⁹. O pater quo
modo possibile est hoc? Cape simili-
tudine de gūmi ambre q dñe calos
ris attrahit paleā ad se. Sic cor h ois
virtute ofonis a terra eleuat. Tu lan-
das p̄ fratres tuos ⁊ nō alienos. Rñ
deo practicam non habeo de alijs.
¶ Scda vtilitas rē. fm thomā in. ij.
Et Can. xxiij. q. ij. c. Non turbatur.
Et. xvi. q. i. c. Reuertimī. Et dist.
xix. c. Anastasius. Et p iuristas i Au-
ten. Ut nō luxurent cōtra naturam
Col. vi. Et p. scripturā. Leui. xxvi.
Amos. v. Angustie. fames. penurie
pestilentie. a deo eueniunt. propter
pctā. ⁊ scelera: iuxta illd. Greg. in col-
lecta Nulla nocebit aduersitas: sinul-
la dñetur iniquitas. Et dō. Iniqs odio
habui. Et vulgo dici solet. Preterea
ppter pctā veniūt aduersa. Sed ab
his malis oratio eruit Baruth. iij.
Clamate ad dñm. s. p ofonē: ⁊ eripiet
vos. s. a mal. Qd claret exēplis. P̄rio
dō. R. vlti. Cui ex pctō supbie: data
ē ei optio a dño. Quia peccasti o das
uid elige tibi de trib⁹ vñ. Aut septē
annis veniet tibi fames in terra Aut
trib⁹ mensib⁹ aduersarios fugies p-
pter bellum. Aut tribus diebus erit
pestilentia in terra tua. Qui potius

Feria tertia

pestē elegit: et mortui sunt de populo
lxxvij. milia. Sed dubiū q̄rit. Quare
hoc flagellum magis elegit. R̄ndet
dñi cūs Tolosa. Noluit famem: quia
tñ pauperes mortui essent. Secun-
dum noluit. s. bellum: quia potentes
sibi p̄uissent eo q̄ fugissent in for-
talicia sua. et pauperes, mortui ec̄nt
Cōter em̄ post bellū: malum rema-
net sup̄ paupes. Tertiū autē elegit
sez pestem: quia sp̄abat in misericor-
dia dei. Sed curiose inquirendū est.
quare Dauid percussus est peste in
populo suo. Ad qd̄ r̄ndet Dñicus: vbi
sup̄ra qd̄ triplici ratiōe gestū est. Pri-
mo quia nō cor̄exit Amō filium suū
qui stuprarat fororē suā Thamar.
Sc̄do: quia populus contra dauid cō-
spirauerat in adiutorium Absalon.
Tertio ratiōe superbie. quia populū
numerauerat. Videns autē angelus
populum cedentē cū lacrimis exclā-
mauit. O mi chare dñe: ego sum. qui
peccaui. Unde ad eius orationē cessa-
uit pestis. Pr̄terea aliud exemplū
rome t̄pe Greg. dum pestis in populo
crassaretur. homo ossitando mortu-
s cadebat. Unde versum est in puerbiū
Deus te adiunet. Greg. h̄o p̄cessionē
fieri p̄cepit: et figurā marie q̄ ex trib-
Lucas pinxit vna q̄ est rome: alia in
loreto: alia que est bononie. Ber autē
corruptis dabat locum imagini. Et
audite sunt voces angelorū cantantiū
regina celi. Canta. Et Greg. adiun-
xit Ora p̄ nobis deū alleluia. Et sic
vidit angelum sup̄ castrū sancti ange-
li tergentem gladium significando
pestem cessare p̄ce eorū. Tertia vti-
litas r̄c. Nullum est efficacius re-
medium cōtra demonē ofone. Mat.
iij. hoc genus demoniorū in nullo pōt
exire nisi in oratione et ieiunio. Unde
Ber. Grauis ec̄qdē ē nobis inimici tē-
tatio: sed longe grauior est illi nostra
ofō. Qd̄ ptz̄ exēplis. T̄pe Juliani im-
peratoris dum iulianus contra p̄sas
vellet ire in plū: misit demonē in oc-
cidētē p̄ nigromantiā vt q̄ cito refer-

ret qd̄ in partibus illis fieret. Et q̄z
demon inuenisset p̄bliū monachū in
via orantē p̄hibi- est vi ofonis mona-
chi ne illac p̄transiret. Julianus autē
ei p̄cepit vt vitatē diceret. quare non
trāsisset. R̄ndit. quia maledict- ille
monachus orare nō cessat. In quib-
v̄bis dubium querit. Quare dyabo-
lus cū vitatē exosam habeat vñ hoc
q̄ illi p̄stet. R̄ndeo fm̄ gl. interlinea
rem sup̄ v̄bo Mat. iij. Quia sciebāt
ip̄m esse xp̄m. Qd̄ patet triplici rōne
Pr̄mo ratione deceptionis: quia in-
terdum veritatem dicit vt eius falsi-
tas facilius acceptetur. Chrys. Con-
cessum est interdum diabolo vera di-
cere vt mendacium suū rata veritas
te cōmendat Sc̄do rōne accusationis
vt hoim̄ peccata in eorū cōfusione ac-
cuset vt patuit. Mutine de quodam
fratre cui demon exprobaui q̄ nocte
p̄cedenti dormierat cum meretrice.
Quāuis em̄ de- hoim̄ peccata agno-
scat: tñ vult vt demon illa declaret ad
cōfusione peccatiū. Tertio ratiōe
coactionis vt patet de multis sanctis
q̄ demonē cogebant vera dicere: et de
multis malis q̄ v̄tute nigromantie
cogunt eos vt patet sup̄ra. Pr̄terea
exemplum beati dñici. Cum oraret
rome in sancta Sabina piecit diabo-
lus lapidē magnum in eum q̄ adhuc
rome in ecclesia suspensus habetur
Quarta utilitas r̄c. Patet exēplis
ij. Paral. xxij. de manasse filio Eze-
chie: q̄ cū p̄pter iniquitates suas ec̄t
captus ab exercitu regis assiriorū et
vinc- cathenis ac cōpedibus et du-
ctus babiloniam in se reuersus et pe-
nitentiā agens orauit di. Peccaui
super numerū arene maris. Et dñs
ofonē eius exaudiuit et restituit eū
in regnum suū. Pr̄terea de Am-
bro. Qui cum esset mediolan- orans
contra arrianos a quibus infestabat
et clamās deus in adiutorium meū
intende Auditus est vsqz̄ rome a pō-
tifice et aer cōmotus est in plū ful-
goribus et sagittis contra inimicos.

Preterea Rodi cōtra turcum auxilium habuerunt ofones marie et iohannis Baptiste. et sic vicerunt.

¶ Quinta utilitas 7c. Job. xv. Petite et accipietis vt gaudiuz vestrum plenum sit. Exemplum patet de Aug.

cum ciuitas eius a barbaris esset obfessa orauit dominum de tribus Aut periculum obsidionis remoueret aut veram sibi pacientiam daret aut ipz de hoc mūdo ad paradysum traduceret Dixit fratribus suis tertium impetrisse cū per mortē ad eum trāsiret Unde patet virtus orationis.

Tertium pncipale dicit 7c. Oratio ē tante potestatis quattuor potētias superat. ¶ Primo potentiam corporū celestium. Infusus enim corporum celestium causat in istis inferioribus creationē vt patet in herbis et plantis Ju. i. Top. a virtute superioz regunt inferiora Idem inferiora a superioribus reguntur: sed oratio impedit hunc influxum: vt patet in montibus gelboe: quibus oratione Dauid nec ros nec pluuia descēdit. ij. Regū i. Preterea impedit motuz celi: vt patet Josue. x. Dum ipse pugnaret contra gabaonitas. et sol deficeret orauit di. Sol contra gabaonitas ne moueatur. Unde stetit in locū suz cōtra cursum sue nature. Et illa die sunt. xxxvi. horis vt dicit quedā glo. ¶ Secūdo superat potentiam nature. Corpus enim hominis non potest esse si ne cibo longo tpe: quia calor naturalis consumit humidū cibale et nutrituale. Et vt dicit philosophus libro. de causa longitudinis et breuitatis vite Et Auicē. in. i. de somno. Duo sunt principia vite nostre. Calor naturalis et humidum radicale. propter que comedere oportet. Philosophus lib. de generatione et corruptione. Omne viuens quandiu viuit indiget cibo. Quod patet exemplo de moyse Exodi. xxxij. qui ieiunauit. iij. dieb sine cibo. Quod impossibile est via naturali. Et pater noster Dominicus

qui duas quadragesimas ieiunauit in pane et aqua: predicās et uite orationis dum esset Tholose et Tarascone Et katherina seuenfis: de qua pi⁹ papa in epistola canonizationis dicit Inuēta est aliquando a die cinerum vsq ad penthecostem ieiunium produxisse: sola oratione preta. ¶ Tertio superat potentiam anime nostre. Anima quādiu est cū corpore nō potest ēē nisi vbi sit corpus: sed virtute ofonis anima eleuat in altum absq corpore et viuentē. Ad quod corpus nō potest eleuari vt de paulo qui ad tertium celum captus est: corpore in terra manente. ¶ Quarto superat patientiam dyaboli. Virtute ofonis: demones cruciantur. Sunt carbonēs dei quibus dyabolos incendimus. Unde quidā demō clamabat. Bartholomee apostole dei: incendunt me ofones tue. Sunt sagitte dei quibus dyabolū vulneramus. Sunt scutū dei quod tentationibus dyaboli resistim⁹ Ambro. Bonum scutum est ofo: qua omnia aduersarij spicula repellūtur De isto scuto ofonis dicitur Sapientie xviij. Proferens Aaron fustutis sue scutum ofonē: resistit ire: et necessitati finem imposuit. Sunt etiam angelis multe grate. Chriſo. Vis scire dignitatem ofonis. Vox vt de ore tuo processerit: suscipiunt eam angeli in manibus suis et offerunt ante deum. Vñ apparet vtus orationis.

¶ Feria. iij. prime ebdomade. xl De adoratione: vel de modis orandi.

Accesserūt ad iesum scribe et pharisei dicētes Magister voluimus a te signum videre. Math. xij. ¶ Duplex generatio est in mūdo: bona et mala. Bona credit sine signis: mala cū signis: vt scribe. Que sūt. Colum⁹ signū videre. Glo. Propriū erat iudeoz q̄rere signa. Jo. xij. Nisi signa et pdigia videritis nō creditis Sy

Hebdomade prime

que erant signa? Rñdeo q̄ tris. Pri-
mum de celo: vt ignis descēsus: sicut
fuit t̄p̄e helie. i. Regū. xij. Aut descē-
sus māne: vt t̄p̄e Moysi. Exodi. xvi.
Aut tōitrua: vt t̄p̄e samuelis. i.
Regū. xviij. Magister volumus a te
signum videre: Respondit christus.
Generatio mala: q̄ ex persecutorib⁹
prophetarum descenderāt. Et adul-
tera: q̄ patres eorū idolatrare fecerāt.
Signum q̄rit scilicet potestatis et di-
uinitatis: et nō humanitatis. Sed si-
gnum non dabit ei: scilicet diuinitatē
q̄d q̄rūt scilicet de celestib⁹ q̄ sūt idi-
gnū propter eorū curiositatem sed hu-
manitatis. Sicut fuit Jonas in ven-
tre ceti tribus diebus et tribus nocti-
bus: sic erit filius hominis in corde
terre. Quasi dicat signum queritis il-
lud vobis sit signum magne crudeli-
tatis. Quia scilicet tribus diebus et
noctibus sepultus ero. postea resur-
gam. Nota Albertū in x̄bo Signū Jo-
ne prophete. X̄pus in mundo tris si-
gna ostendit de sua humanitate. Pri-
mū signū paupertatis. Luce. ij. hoc
vobis signū Inuenietis infantem p̄-
nis inuolutum et positum in presepio.
¶ Secundum humanitatis. Luce. ij.
Ecce posūt⁹ est hic in ruinam ⁊ in si-
gnum. ¶ Tertium est humilitatis: vt
hic signū Jone p̄phete. Cōqueritur
Uri niniuite receperūt p̄phetas: isti
nō recipiunt dñm p̄phetarum. Illi si-
ne signo hī post multa signa. Regina
sabba de qua. 3. Regū. x. surget in iu-
dicio contra istos: q̄ venit a finibus
terre audire sapientiam salomonis.
Ecce plusq̄ salomō hic. Primo plus
sapiens Paulus. ad colo. ij. In quo
sunt oēs thesauri sapientie. Secundo
plus diues. Ro. x. Diues in omnes q̄
inuocant illū. Tertio plus pulcher
Sapi. vij. Candor lucis eterne et spe-
culum sine macula. Adhuc loquenti
sibi ait quidā Ecce mater tua. et fra-
tres tui foris stant: querentes te. Re-
spondit. Que est mater mea: et q̄ sunt
fratres mei: quicunq̄ fecerit volūta-

tem patris mei: ip̄e est frater et soror
mea. hoc quantum ad euangelium.
De adoratione v̄l modis orādi: iucio
septem modos vel cōditiones orādi.
¶ Primo debet fieri sinceriter
¶ Secūdo debet fieri fideliter
¶ Tertio debet fieri v̄luter
¶ Quarto debet fieri ardentē.
¶ Quinto debet fieri humiliter.
¶ Sexto debet fieri perseveranter
¶ Primo debet ⁊c. Multi orant sed
non exaudiuntur: quia male petunt.
Jaco. iij. Peritis ⁊ non accipitis: eo
q̄ male petatis. Pro noticia maiori
queritur dubium. Utrum deus exau-
diat peccatores. Circa hoc due sunt
opiones. Una dicit q̄ non. Alia q̄ sic
Prima q̄ non ex verbis scripturarū
Esa. i. Cum mltiplicaueritis oratio-
nes non exaudiam: manus em̄ vestre
sanguine plene sunt. Et Isa. lxx. Pec-
cata vestra absconderunt faciem ei⁹
a vobis: vt non exaudiret. hiere. iij.
Nos inique egimus et ad iracundiā
te puocauim⁹. iō inexcusabilis fact⁹
es. Et prouer. xxvij. Qui declinat
aures ne audiat legem oratio ei⁹ erit
execrabilis. Et io. ix. scimus q̄ pec-
catores deus nō exaudit. ¶ Alia opti-
o dicit q̄ sic. Quia Luce. xviij. de
publicano peccatore Amē dico vobis
quia descendit hic iustificatus in do-
mum suā. Q̄ orant Deus p̄picius
esto mihi peccatori. Exaudiuit petrū
Magdalenā ⁊c. Ad hāc difficultates
Rñdeo fm̄ doctores th̄o. xxij. q. lxxij.
arti. xvi. Alexandrum de hales. in. iij.
vol. summe. Rich. in. iij. di. xv. ar. iij.
Qd̄ orantes hñt repiri in triplici dif-
ferentia. Primo quidā orant q̄ fuerūt
sine mortali in omni vita sua. Quia
pauci reperiunt. Oratio eorū est potē-
tissima. et tales exaudiuntur facili-
me quia est cum puritate conscientie
hec fuit oratio Moysi De quo Exo.
xv. Qui meruit mare rubrum diuide-
re et cū populo transire. hec fuit ora-
tio Josue. vtd̄ Josue. x. qui solē fecit
stare contra gabaonitas per plures

horas. hec fuit oratio dñici pñs nři q. lx. peregrinos in lacu perusij nece-
tos suscitauit Et ad fidē circa. c. m.
cōuertit. hec oratio. Vincētij q. circa
xx. m. iudeoz ad fidē conuertit. 360
Jac. v. Multū em̄ v3 ofo iusti assidua
Et rō est qz isti sunt amici dei. Amici
em̄ facile ipetrant qd volūt exēplū
in Sephano. De quo Ac. viij. Qui po-
sitis genib⁹ dixit. Dñe ne statuas il-
lis hoc pctm̄. Ubi dicit beda. qz si ste-
phan⁹ nō orasset: ecclia paulū nō ha-
beret. Uñ dñs Job. v. Ad aliqñ scđz
cōuētere Et nō solū ad sāctos existi-
tes in gloria sed etiam ad iustos exi-
stentes in via. De oratione sācti glo.
in xbo. Iusti assidua. plus valet vnus
scđs orādo: q̄ unumeri peccatores
pliādo qz orō sācti celū penetrat. Uñ
pater prima dñia orātū. ¶ Secunda
oratio est illoz qui fuerūt peccatores
sz tñ subito se humiliāuerē. Qz lz qñ
q̄ peccauerint: cū natura sit fragilis
ad peccādū. i. Jo. iij. Si dixerimus qz
pctm̄. nō rē. Jo. iij. In multis offendi-
mus oēs non tñ semp retinent pposi-
tū male volūtatīs. Timent illum:
humiliāt: agit bona. Ii in suis neces-
sitatibus orātales exaudunt. hec
fuit oratio Latronis Magdalane: et
alioz peccatoz. Exaudiunt quidē: vt
dicit Tho. vbi sup̄: nō qz mereāt vt
iusticie. Quia vt dicit Aug. Peccatoz
panē quē comedit: nō meretur. Sed
exaudiuntur ex diuina misericordia
qz saluos facit sperātes in se: cū sit pi⁹
¶ Tertio aliqz orāt vt pctōres ⁊ ob-
stinati. qz diutius in malis p̄uenerāt
qz de malo in peius tendunt. nec ppo-
nūt abstinere. cōcubiniarius audit lū-
xuria ec̄ peccatū: tñ non se eripit: im-
mo trusat. Sic vsurari⁹: sic gulosus:
Ii qñqz ex suis pctis a deo flagellāt
infirmirate penuria. rē. Orāt ad dñz
sed non exaudunt. 3sa. i. Cum multi-
plicaueritis orationes non exaudiā.
Manus em̄ rē. 3. Si ponerentur sub
torculari manice purpuree vxoris sic
indumenta filioz: exiret sanguis pau-

perus. Et hiere. viij. Tu quoqz noli os-
rare pro populo hoc: neqz assumes p-
eis laudē ⁊ orationē qz nō exaudiā te
hiere. xv. Si steterit moyses ⁊ samu-
el corā me: non est anima mea ad po-
pulū istū. Et quare. Qz sunt peccata
que non permittunt. Si tamen exau-
dit de⁹ peccatoz orationē: hoc est ad
maiorē penā peccātis. Quēadmo-
dū medicus qui dñ est in spe curatio-
nis infirmi denegat sibi noxia. Sed
postquam est desperatus concedit si-
bi quēcunqz petit. Sic facit de⁹. Ex-
emplo patet Numeri. xi. de filiis isra-
el petētib⁹ carnes in deserto dēns
eos exaudiuit in dānu ipsoz. De q-
bus psalmis. xcix. Manducauerunt ⁊
sa. sunt nimis. ⁊ desi. eorum attulit
eis Et infra dicitur. Adhuc esce eo-
rum erant in ore ipsoz et ira dei de-
scendit sup̄ eos. Uñ o ciuis. o Dñs. o
mercator qz oratio tua exaudiā Ora-
cum pura mente deponē scelera: et
iniquitates. Unde Boeti⁹. iij. de cō. in
deo pces vestras porrigite qz si recte
sunt inefficaces esse nō possūt. ⁊ Lac.
in. vi. c. xxv. Pura iquit mēte eleuata
bono honestoqz proposito inuocād⁹ ē
deus Exemplum in vitis patrum les-
gitur. Cuz quidā frater valde tenta-
retur ⁊ quēdaz sanctuz p̄ trem rogal-
set vt pro se oraret. Respondit ille pa-
ter. Impossibile ē frater mi: qz saner⁹
⁊ iuueris in oratione pro tentatione
amouenda. etiam si omnee sācti pro
te orauerint nisi peccatum expellas
a te ⁊ oēs pura mēte. Quod ⁊ fecit
⁊ tētaiones fugauit Uñ p̄ pma cōdi-
tio orationis. ¶ Scđa conditio rē. Si
des est fundamentū oīm virtutū. Ja-
cob. i. Si quis vestrum indiget sapia-
entia. Oēs indigemus qz stultorum
infinitus est numerus. Postulet in fi-
de nichil hesitans. ⁊ subditur de hesi-
tante. Non ergo existimet homo ille
qz aliquid accipiat a domino. Fides
ergo est necessaria. Uñ Ber. indign⁹
celesti benedictione esse cōuincit: qz
deum dubio querit affectu: ad hāc n-

Feria quarta

duciam habenda: inducitur hō tripli
ci rōne: vt ponit glo. super Luc. xi.

¶ Primo ratione pietatis.

¶ Secundo ratione comparationis.

¶ Tertio ratione puocationis.

¶ Primo rē. Pater familias habēs si
luz patiētē famē: si fili⁹ petit a patre
o pater da mihi panē: qz inuoz famē
Nunqd dabit lapidē Aut si petat pi
sces: nunqd dabit serpentē: aut ouum
nunqd scorpionem. Vere non. Immo
dabit omnia si potest. Quia vt dicit
in. vii. Pol. Generantis ad g. nitiū: na
turaliter est amicitia. ⁊ in. l. fi. C. de
curatore sui soli. Null⁹ est amor q̄ vin
cat amorē parentū. Si ḡ pater carna
lis hoc facit: plus pater noster deus:
qui pl⁹ diligit hominē q̄ pater carna
lis. **¶** Secundo ratione rē. Si fidem
adhibes incantatori. astrologo de mo
tu planetarum. Salieno de di. rena
rum. Prisciano de cōpositiōe litterarū
quare non plus deo nostro qui fidelis
est. Qui promittit nobis dare. Mat.
vi. quicquid orātes petitis credite:
quia accipietis et fiet vobis. Aliter
deus non esset verax. qui p. mittit da
re. si nos petamus. **¶** Tertio ratione
rē. Nos prouocat ad orandū: et exau
ditionē p. mittit: Quid dicis in Luc.
xi. Petite et accipietis: querite et in
uenietis: pulsate et aperietur vobis
Vt ergo exaudiri. hab eas fides. Un
de apostolus ad hebre. iij. Adeas
mus cum fiducia ad tronum glorie
eius: vt miam consequamur. Quare
non exauditur homo. Quis non ha
bet fidem. Non habens hanc: non
vere diligit deum. Et qz amicitia est
causa q̄ ofo exaudir. ⁊ ibi desit. ideo
non exauditur. Unde dubietas ⁊ ini
micitia ipedit exauditionē ofonis.
¶ Tertia cōditio rē. Tho. vbi supra.
In ofone nra aut petim⁹ tpalia: aut
spūalia. Si tpalia bona: vt sciaz: santi
tate: diuitias. Quia talia bona sūt se
pe causa dānatiōis hoīs: iō nō simpli
citer sed sub conditione sūt petenda.
De pspitate bonorū tpaliū. dicitur

Deuter. xxxij. Incrassat⁹ est dilect⁹
me⁹ et recal. Ex diuitiis hō vertit ter
ga deo: accipit sacramenta falsa blas
phemar. Prefes ille petit filiū a deo:
⁊ ppter ipsuz dabit vsuras fara stoz
chie baroch. Tu petis corporis sani
tatez. Forte ei ut cā tue dānatiōis.
In legēda. s. Tho. martiris ponitur
tale exemplū. Cum qdaz meritis. s.
Tho. recepisset sanitatē. cogitare ce
pit an illa sanitas a nime sue expedi
ret. Et subito orauit q̄ si non esset vi
le aie sue: p. immo ipsa infirmitas rema
neret. Qd ⁊ factū est. Qd sub cōditōe
est orādū si expedit aie q̄ sūt bonatē
poralia. Vñ valer⁹ lib. vii. c. ij. viles
sepe votis exposcūt qd non impetras
se meli⁹ foret. Ille. hoc nos docuit
tps: 30. xix. q̄ orans dixit. Cāna in
cantu passioms. Pater si possibile est
transseat a me calix iste. Et subiungit
fiat voluntas tua. Aut petimus spi
ritualia. Et tunc quidē: quia sunt ne
cessaria ad salutem: simpliciter ora
re debemus. Tu es superbus pete hu
militatem. Es auarus: ora liberalita
tē. Es peccator ora remissionez pctōz
simpliciter. O q̄ grata est ista petitio
et multum efficax in conspectu dei
vt non spiritalia solum sed etiam tē
poralia cōcedat. Exemplo ps. iij. Reg.
iij. d. Salomone qui petijt a deo sapiē
tiam necessariā ad regendum popu
lum et deus concessit quod petijt ⁊ di
uitias simul et sapiētia: quia si ui pla
cuit hec postulatio. Unde dicit ei.
Quia postulasti verbuz hoc et non pe
tisti dies multos nec diuitias. sed po
stulasti tibi sapiētia: ecce feci tibi fm
sermōnes tuos Qui fecit. iij. M. para
bole et quinqz milia rei sunz. **¶** Quar
ta conditio rē. i. attente et cuz deuorio
ne. Quia deuota et ardens oratio: ē
clamor ⁊ ruior in auribus dei. Figu
ra est exod. xiiij. de moyse qui orabat
ad mare p trāsitu populi: nec moue
bāt labia ei. Cui dñs. Quid clamas
ad me: glo. Desideriū moyfi erat cla
mor in aurib⁹ dei. Vbi notat q̄ dz ei

se denota. ¶ Sed nota q̄ hec deuotio
debet esse in duob⁹. Primo in mētis
attentione. Secundo in gestu⁹ cōpo-
sitione. Primo in mētis rē. i. Cōm-
pō. Orabo spiritu orabo ⁊ mēte. Sꝫ
plures sunt qui ore orāt corde autē
sunt a longe. submurmurāt orationē
dominici cū coralloꝝ fūculo in
manu. Cōtra mulieres. Mente sunt
in pluribus implicati. Contra tales
Cyprianus de cōse. di. i. Quando sta-
mus ad orationē fratres insistere et
inungilare ad preces toto corde debe-
mus. Cogitatio tunc carnalis homi-
nis ⁊ secularis abscedat. Practica su-
per hoc. Mētis: quia mētis est ad
filiōs: ad agros: ad cūcubinā: ad caca-
bum. Sursum corda nulla estibi pars.
Secundo hec attētio debet esse in ge-
stib⁹ corporis: ut scz homo flectat am-
bo genua cum omni reuerentia ante
deum. Figura. iij. Reg. viij. de Salo-
mone. Factus est autē cū completis
set Salomon omnem orationem hanc
surrexit de cōspectu altaris domini.
vtrumq; enim genu fixerat in ter-
ram et manus expāderat ad celum.
Et apostolus ad Ro. xij. Vno ego di-
cit dñs: qz mihi flectetur omne genu
Super que verba dicit doctores: ma-
xime Albertus super Lucam. q̄ dñs
tēporalib⁹ debem⁹ impendere hono-
rē cū genu sinistro. Et hoc tātū: quia
sunt domini huius mundi. qui signā-
tur p̄ sinistra. Dominus spirituali-
bus debemus honorem cū genu dex-
tro. Quia sunt domini rerū spiritua-
lium. que superant bona temporalia.
Quia dignitas sacerdotis superat
temporalem ut dicitur in decretis di.
vi. c. Quis dubitet. Quamuis hodie
plus honorentur domini temporales
milites: ciues. Tibicē. vno deditus
virtute vacu⁹ ⁊ inanis. Deo autē cū sit
dominus vniuersoꝝ debetur honor
eūz vtroq; genu. corpore et mēte. Jo.
tjij. Veri adoratores adorabūt patrē
in spiritu quo ad animam: ⁊ veritate
quo ad corpus. Sed heu. Quia nunc

mortales accedunt ad orationē sicut
bestie: vno genu in terra. alio leuato
videntur sagittari: cum omni irreue-
rentia. Contra tales Ecclesia. xviij.
ante ofonē ppara aiam tuam: et noli
esse quasi hō i tentet deus Orans tūc
deum tentat: qui cum irreuerentia
orat. Si quis coram pncipe loqui dꝫ
per tps qd loqui dꝫ cogitat: cum qua
reuerentia et maturitate: ⁊ inō loqui
dꝫ. Cum oramus: cum deo loquimur
Ideo si exaudiri volum⁹ pmitus mē-
tē pparare debem⁹. Sed mēs non ē
cum deo. Unde origenes in homelia
cananee. Flectis qdā genua: sed for-
is vagatur mēs tua: corpus tuum
intus: sed mens ysuras cogitat. Pos-
sessionum redditus computat negli-
gentias famulorum inuenitur. Exem-
pli de sctō Siro epō Januensi legi
Qui dū in ecclesia semel esset in ra-
sum maximum promouat⁹ est qui nun-
q̄ visus est ridere Interrogat⁹ quā-
rē riserat a siatribus suis. Respondit
se vidisse demonē in ecclesia: qui ver-
ba vana loquentiū scribebat. O secu-
lares q̄ oia negocia discutitis eccles-
sia et vba ociosa dicitis. et cū charta
deficeret et vellet eā elongare cū dē-
nū: charta subito fracta: ille ad mu-
rū se impetēs caput fregit. Nota q̄
deo displicet. Bis inuenim⁹ xpm tra-
tūz Prio in tēplo. qñ dixit Jo. ij. Aus-
ferre ista hic: qz erat dom⁹ oronis Se-
cūdo cū dyabolo Uade sathana. Qu-
erat in vituperiū patris Vñ aug. in
regu. In oratorio nemo aliquid agat
nisi ad qd factum est. ¶ Quinta con-
ditio. Vñ. ps Resperit in ofonē hu-
milium. Iudich. ix. humiliā sp ⁊ mē
suetoz tibi placuit deprecatio. Et p̄-
oppositūz Oro supboꝝ non exaudit.
Exēploꝝ de phariseo ⁊ publicano.
Lu. viij. Phariseus orabat supbe di-
cēs Gtas tibi ago dñe qz nō sūz sicut
ceteri hoīz. raptōres iniusti adulteri
velut etiā hic publican⁹. hāc ofonē
faciunt mulieres O pater ego dico
quotidie talē deuotionem: tria patet

Feria quarta

ad trinitatē. septem aue maria ad reuerentiam de septē gaudijs. Non sic sed cum humilitate. Publican⁹ autez di. Deus propicius esto mihi peccatori. Unde meruit iustificari. Sz nota q̄ hec humilitas: non solum attendit in mente: sed etiam in gestib⁹ corporis: qui personam multū incitant ad humilitatem et deuotionem. Unde legitur de beato Dominico q̄ in oratione sua hoc agebat. Aliquādo in terra prostratus. Ubi representabat orationem xp̄i in orto. Aliquando erect⁹ in aere cum manibus pandens Orationem xp̄i ad columnā. Aliquā manibus extensis. orationem xp̄i in cruce hi modi: quāuis absolute non sunt necessarij: tñ multū incitant mentem ad deuotionem. Similimodo franciscus orabat: qui in oratione sua dicebat. Quis es tu dñe Et quis sum ego. Ego sūz franciscus peccator: vt audiebat eius socius frater leo. Unde te humilia in oratione si vis exaudiri. ¶ Sexta conditio rē. Cum perseverantia orādū est. Quia vt dicit ph̄s. ij. Ethl. Si nē laudamus: honoram⁹ ea que sunt ad finē. Et in. viij. ph̄s. q̄ gutta vltima cauat lapidem in virtute precedētium. Et huic debetur laus. O pater ego orau per tot annos ⁊ menses sed non sum exauditus. Rñdeo q̄ oportet perseverare. Sz quē debemus orare. Rñdeo fm Ber. q̄ ad tria palacia debemus accedere: ⁊ ibi fortiter pulsare. Prio ad palaciū trinitatis. Ad patrem: ad filiū: ad spiritum sanctum. Quod ecclesia ostendit. Primo ad patrem: Pater de celis deus: miserere nobis. Scdo ad palaciū regine. Qd ostendit ecclesia Sancta maria ora p nobis. Sancta virgo rē. Sancta dei rē. Tercio ad palaciū sanctorū. Ostendit ecclesia. Omnes sancti ⁊ sancte dei rē. Ecce quomodo rē. ¶ Sed in his h̄bis. Anima cara petit tria dubia declarari primum est. Cū deus sit vbi: q̄ et per essentiam dans oibus esse et per potentiam q̄ ei obediunt oia:

et per presentiam: q̄ oia sunt ei nuda vt habet Tho. i. par. q. viij. ar. i. Quare plus voluit orari in ecclesia: q̄ alibi. Respondeo fm Tho. vbi supra. ¶ Primo ratione habitationis ¶ Secundo ratione deuotionis ¶ Tercio ratione frequentationis ¶ Primo rē. Qz deus in ecclesia ibi habitat p singularē venerationē. Cū dixit sal moni: tēplo cōstructo. ij. para. vij. Sanctificau mihi locum istūz Ideo custodite. o homo noli ipsum prophanare malis cogitationibus: aut verbis vel factis ¶ Secundo ratione rē. Qz ibi dicunt. vij. herē canonice Ad designādum. vij. notabilia in passionē xp̄i summata. ⁊ in memoriam illorū fit. Primo dñ. Marutinus. signat q̄ xp̄s tali hora fuit in domo Cayphe et anne vbi multa opprobria ⁊ dura sustinuit. Vñ religiosi: tali hora matutinum dicunt vt representent illa. Scdo dñ. Prima: qz tali hora xp̄s in philium iudeorū ducit: et queritur cōtra eū falsa testimonia: et falsis accusationib⁹ vincit ⁊ pylato sic traditur In ei⁹ actiones grāz hora primā decantam⁹ in memoria. Tercio dñ. Tertia: qz tali hora herodi mittit: et ab ipso cū suo exercitu spernit ⁊ illusit cū veste alba ad pylatū remittit ⁊ clauis mantib⁹ iudeis. Crucifige eū: a pylato flagellat. O rē. Dicit hora. vi. Qz tali hora xp̄s pdēnat: cōspuitur illud: dñ. spinis coronat. harundine cedit et cruce baiusans ciuitatem egredit felle et aceto potatur. Et nos in eius honore tali hora xp̄m laudam⁹ Dicitur. ix. quia tali hora matrem cōsolat clamās mori: velū tēpli scindit: fra mouet petre scindunt. cēturio cōfite tur Vespere dicunt: qz tali hora lancea fusi lat⁹ pforat: ex vulnere sāguis et aqua egredit. Vñ in ei⁹ memoriaz vespere dicitur. Cōpletorū dicitur qz oia ista in sero et nocte egit. Prio sacramentum instituit in cena illa. Scdo pedes apostolorū lauit Tercio aplis. pacem predicauit. Quarto pro

eis orat patrem. Quanto ad locum p
ditionis pperat. Tercio ratione. c.
Quia in ecclesia frequentat psona ve
nire: et sicut frequentatio mercatorum
sic frequentatio deuotorum hominum in
ecclesia incitat hominem ad deuotionem
Unde p3 pumū dubiū. Scdm du
biū. Quare plus ad orientem oram?
Rādeo triplici ratione. Prima: qz fi
des gentiū incepit ab oriente. Math.
ij. Ecce magi ab oriente venerūt hie
rosolimā. Et ibi xps natus est ibi mor
tuus: ibi ascendit. Scda. qz in illa par
te amissimus paradisus: in illa petim?
per ipm reuocari. Tercia ppter xpm
qui est lux mundi et nominatur oriēs
et ibi expectatur ad iudiciū. Dubi
um tertium. quale est tempus orandi. Rā
det Bern. fratribus de monte dei. q
sunt tres hore speciales. Priore ma
ne. Exemplo xpi. Marc. i. qui dilucu
lo valde surgens abiit in desertum lo
cum ibiqz orabat. Secundo in vespe
re. Exemplo xpi. Mat. xij. Qui dimis
sa turba ascendit in montem orare.
vespere autem facto solus erat ibi.
Tercio in nocte. Exemplo xpi. Luc. vi.
vbi dicit qz erat pernoctans in oratione
De efficacia matutine orationis, dicit
Job. viij. Si diluculo cōsurrexeris ad
deum statim euigilabit ad te.

¶ Feria. 7. prime hebdomade.

¶ De mendacio.

Us ex patre
dyabolo estis et deside
ria patris vestri vult
tis facere. Joh. viij. Dominus a
gens sermonem apostolis suis et iu
deis dixit. Si manseritis in sermone
meo: vere discipuli mei eritis. Sec
undus. Thom. in. iij. senten. Non
est signum ita distinctum inter bo
nos et malos: vt est diuini verbi audi
tio. Jo. viij. Qui ex deo est etc. Et. iij.
Si qs diligit me: sermonē meū serua
bit. Et Tullius. Cuius aures verita
ti clausę sunt: huius salus desperans

da est. Dicit ergo. Si manseritis in
sermone meo: vere discipuli mei eritis
Et tria bona consequuntur. Primum qz
vere eritis mei discipuli. Scdm bo
num: qz cognoscetis veritatem. Tercium
qz veritas liberabit vos. Veritas ho
minem liberat a peccatis. Audiētes
iudei a xpo loq de libertate. Putātes
eos appellasse seruos. dixerūt ei. Se
men abrahe sumus qui est pater nř.
Et nemini vnqz seruimus. Scdm
glosam. Mentiebantur iudei: qz erāt
serui. Et quo ad corpus. Et quo ad a
nimā Primo quo ad corpus. Qz sub
pharaone fuerūt in egypto p annos
cccc. Et sub nabuchodonosor. lxx. i. ba
bylonia. Et sub rege Moab in eglon.
decē et octo annis. Et romanis dabāt
tributum Joh. xij. Non habemus re
gem nisi Cēsařem. Nemini vnqz ser
uimus. Scdo serui quo ad animā:
dicit Amē dico vobis: qui facit pctā
seruus est peccati. Vos estis serui dy
aboli et filij. Vñ subiungit. Vos ex pa
tre dyabolo estis: et desideria patris
vestri vultis facere. Scdm glosas. Di
abolus pater iudeorum: tria habet i
se que iudei imitabantur. Primo
est iniquus Damascenus. Omnis ma
litia et omnis immundicia a dyabolo
sūt excogitata. Et iudei erant iniqui
cōtra xpm. Hieremie xviij. Venite co
gitemus ptra iustū cogitādoes. Se
cundo demon est crudelis Apoc. xij.
Ue terre et mari: qz descendit dyabolus
ad vos hñs irā magnā. Et iudei erāt
crudeles: qz interficere querebāt eū.
Tercio mendaces ipsi sūt: qz menda
citer xpm infamabant dicentes ipm
esse pctōrem in corde Joh. viij. Nos
scimus: qz hic hō peccator est. Seduc
torem in ore Math. xxvij. Recordā
ti sumus quia seductor ille dixit ad
huc viues etc. Et trāsgressores in ope
Jo. ix. Non est hic hō a deo qz sabba.
non custo. qz igit iudei cōtra xpm sic
iniquē cogitabāt: sic crudeliter eū oc
cidere disponebāt: sic mendaciter eū
infamabāt. ideo ex pte dyaboli erāt.
e iij

Feria quinta

Ubi ad ppositi: de mendacio erit sermo. De quo tria videnda sunt.

¶ Primum de offensionis.

¶ Secundum de assimilationis.

¶ Tercium de puationis.

¶ Circa primum Dubium quod est. Utrum mendacium sit peccatum. Ad hoc sunt due opinioniones. Una dicit. quod non. Alia quod sic. Prima probat intentum suum triplici medio. Primum est tale. Nullus remuneratur a deo pro peccato. Quia peccatum est malum. Sed aliqui sunt a deo remunerati propter mendacium: ut habet. Exo. i. de obstetricibus hebreorum. Sephora et Phyla. que sunt meretrices pharaonis: et tamen a deo premiuntur: quia mendacium non est peccatum. ¶ Secundum est. facta scripturarum narrant ad informationem vite nostre. Sed de quibusdam viris sanctis legitur quod sunt mentiti. Gen. xij. Abrahama cum interrogaretur de sarra ab egyptiis: dixit ea sororem suam: cum tamen esset uxor sua. Preterea Gen. xviij. Jacob mentitus est dicens. Ego sum Elau: ut acciperet benedictionem. igitur etc.

¶ Tercium est tale. De duobus malis: minus est eligendum. Di. ij. c. Privilegium. Et. ff. de periculo et comodo rei vendite. Et. Insti. de obli. quod ex delicto. §. furti. Et cicero in Top. pauciora mala: pluribus malis anteponantur. Et Arist. v. Ethic. Minus malum est eligibile maiori: sed minus malum esset quod aliquis euitet maius malum pro mercedis: maxime cum nulli malum inferatur ut patet de uxore: ut rumores veri vitentur: igitur etc. huius opinionis fuit Jo. Cassio. in collationibus Jo. seph. Cum quo sunt aliqui religiosi. Unde patet prima opinio ubi concludunt his rationibus mendacium non esse peccatum. Isti valentes homines ¶ Secunda opinio est: quod mendacium semper est mortale aut veniale peccatum. Eccl. vij. Noli velle mentiri. Quid Sap. i. Os quod mentitur occidit animam. Et ps. Perdes omnes qui etc. igitur. Ad quod disti. Tho. xxij. q. ij. ar. ij. Alber. in. ij. dist. xxi. ponendo hanc conclusionem. Quod nunquam potest dici mendacium sine peccato. Sed non. fm Aug.

xxij. q. ij. c. i. Quod triplex est mendacium: iocosum: officiosum: perniciosum. Primum. etc. Quod sit causa solatii. Et non sit mortale: tamen est veniale nec licitum. Un. xx. q. ij. Omne genus mendacium summopere fuge nec ut solatii postea mentiri studeas. Quia Mat. xij. De olibo. octiso quod etc. Et ut de extra de consuetudine. c. fi. Mendacium iocosum mortale efficit ratione male consuetudinis Jo. x. Sit homo vester: est est: non non. Secundum dicit. etc. Quia quis mentis causa utilitatis proximi: et istud est etiam veniale. Quia ut dicit apostolus Ro. ij. Non sunt facienda mala ut veniant bona. Et extra de synonibus. c. Ad apostolicam Sub preterito pietatis non est impietas committenda. Et. i. q. i. c. non est. Et. xij. q. i. c. forte. Et. ij. q. i. ca. Nolce ubi de. Non licet rapinam facere ut fiant elemosine. Quia vulgo dicit. Non expedit furari pro danda elemosina. Tercium. etc. Et hoc quod quod facile mentis in iudicio: proximi et hoc est mortale. Un. p. q. omne mendacium de peccato. Que conclusio probat contra mendaces triplici ratione.

¶ Primo ratione persionis.

¶ Secundo ratione pabilitatis.

¶ Tercio ratione infectionis.

¶ Primo etc. Quicumque querit ordinem nature peccat: sed mendax est contra iusmodi. etc. Sed quis est ordo nature. Respondeo ut oia fiant ad finem: iuxta illud. ij. phis. Omne agens agit propter finem. Ipsa natura operatur ad aliquem finem. Ad quid natura dedit duos pedes. Certe ad ambulandum. Aures ad audiendum. Et sic de aliis sensibus. Unde in primo celi. Deus et natura nichil faciunt frustra. Ad propositum. Ad quid natura commendat tibi concessit linguam in ore. Ad mentiendum forte. Vere non. Sed ad dicendum ore: quod versatur in corde. Quia ut dicit Thomas. i. parte. q. lviij. ar. ij. Soli deo: cor hominis patet. Unde et apostolus. i. Corinthi. ij. Quis hominis scit que sunt hominis:

nis nisi spiritus hominis qui est in ip
so. Et hieremie. xi. Præuius est cor ho
minis et inscrutabile. Et distin. xxy.
ca. Erubescant. Secretorum cogni
tor est dominus. Cum ergo a nobis
cognoscere non possit: ideo sermones ha
buit: ut manifestet et notificet concep
tus sue mentis. Unde philo. iij. anti
me. Lingua tñ habet homo: ut aliqd
significet alteri. O mendax qui cōtra
mentem vadis. Mercator dixit rem
esse vnus bonitatis quaz scit non esse
verum. Sic caligarius. Sic alij mer
catores. Contra tales David. Cla
mat. Diminute sunt veritates a filiis
hōm. Eia. lviij. Corruit veritas i pla
teis et facta ē in obliuione. Et hierie.
ix. Docuerunt linguam suā loqui mē
daciū Osee. iij. Nō est veritas in ter
ra. Ubi sunt qui hodie veritatem libe
re pñuncient. Si de mendatio fieri et
mercantia fierent et soluerentur sa
bella: fierent in breui diuites domini
temporales Quia maior est que fit in
mundo. Ideo dauid. Santa. Ego dixi
in excessu meo omnis homo mēdax.
Exemplū in vitis patrū de monacho
qui demone inuento cum ampullis.
Decum inquit portovnguenta. ut ho
mines mentiri diuersi mode faciam.
Quidam paruum mendatium. Qui
dam magnum mendatium. Quidam
graue mendatium. Unde pone hoc vi
tium per omnes status. ¶ Secūdo ra
tione rē. Omne quod est cōtra diuinū
pceptū est peccatum grauissimū. sed
mendatium est contra octauum pce
ptum. Eod. xx. Non loqueris contra
proximum tuum falsum testimonium.
Et exod. xxij. Non suscipias vocē mē
daciū. Mendaciū fugies. Et Leuitici
ix. Non mentiemini nec decipiet
vniūquisqz proximum suum: igitur
rē. Non immerito: quia de hoc vitii
summe detestatur. Salo. in prouer
bijs. Sex sunt que odit deus: et septi
mum detestatur. s. linguam mendacē
Primum senex fatuus: Secundum
pauper superbus. Tertiū diues fals

lar. Quartum ancilla que dominas
ri voluerit. Quintū cū sern⁹ regnarit
Sextū cū vxor dominari reperit. Asa
culanus: hēc dom⁹ mihi non placet
Ubi gallo tacente gallina canter. Se
primū vtrūqz mendāce. Uñ fm theo.
Duo peccata graua. Primū pecca
tū blasphemie. Secundū mēdaciū: qz
nullā cām cōmittendi hz hō. Jō plus
iij. Ethl. Mendax est vituperand⁹.
Et. iij. Top. c. vij. Per se mendaciū
prauū et fugiendū est verū autē et bo
nū laudabile. Ad quod facit exemplū
de p̄efamilias. De quo ponit. Orosi⁹
rome fuisse qui habuit tres filios: v
nū superbū: aliū luxuriōsū: alū mē
dacez. Qui cū venisset ad mortē lega
uit superbo vñā possessionē luxuriōso
vñā aliā mēdaci nihil voluit facere
di. Quod ille erat indign⁹ qz pecca
bat ex p̄pria malicia. Uñ tho. et Aug.
ponūt causā de illo q̄ homicidio com
misso fugit in domū alicuius vicini.
Querit ab officiali. Si est talis in do
mo. vtrūqz talis debeat mētiri. p̄ hui
us vita. an nō. Dicunt q̄ tria sūt hos
licita. Tacere veritatē. Non dicere
mēdaciū. Et facere fictionē. Si aliē
nō pōt poti⁹ dz sinere mori: q̄ mētiri.
Qz vt dz extra de vsur. c. Sup eo. Nō
lz p̄ alteri⁹ vita facere mēdaciū. et. iij.
Ethl. dī. Meli⁹ est mori q̄ facere cō
tra bonū virtutis. Et Cicerō de amicit
tia. Nulla est em̄ excusatio: si amici
cā peccaueris. Et. iij. Paral. Pecca
re certe nemini licet. Uñ merito Aug.
p̄tra mēdaciū dī. Qd̄ pceptū perfe
ctorum est: nō solū non mentiri omni
no. sed nec velle mētiri. Exemplum
monachi patrichi qui dicebat locosus
verbis esse quasi mortale in ore xp̄ia
ni. ¶ Tertio rōne rē. In. iij. aie dicit
phy. Quod verum et falsum sunt in in
tellectu. Et sicut verum est bonum
intellectus: ita falsum loqui est ma
lum ipsius. Intellectus autem hoīs
naturaliter vult affirmatiū: aut ne
gatiuam conclusionem: Nec aliquis
vult falso decipi siue fidelis siue pa
e iij

Feria quinta

gannus. Mendax aut facit contra hoc. Quia sua fallitate vult obfuscare intellectum hoīs. quod est gūe peccatū. Vñ Alber. super Luc. dicit. Quod nichil laudabili⁹ pōt dici de aliquo: q̄ talis est verax. Cuius fmo sit velut re gē dare. Et nichil vitupabili⁹: q̄ iste est mēdax. Vbi dicit Ansel. Qd hoc pctm̄ adeo graue est: q̄ licz de⁹ possit dispēlare de multis pceptis vt de furto: nō tñ pōt de mendatio: aut iocoso: aut officioso: aut pncioso qñ sit pctm̄. Et ratio. Qz cum sit veritas Johis. x. Ego sum vritas ptra se diceret. Quod est impossibile Ap̄ls. fidelis est de⁹ qui seipm̄ negare nō potest. Ad argu menta. Ad p̄mum. De obstetricibus Heb. Rñdeo fm̄ Dñicū Tolosanum. Quod non fuerunt p̄mitate de mēdaz: tiorōne mendaciū. Sed rōne timoris quē habuerāt non occidēdo pueros. Vñ signanter dicit. Qz timuerunt obstetrices deū edificauit eis domos. Sequēs aut mendacium non fuit meritorium. Ad scōm respōdeo. q̄ Abraham non est mentitus nec Sarra dī. se esse sororē suā. Qz soror dicebatur que erat filia. Et tūc tēporis filie fratris dicebant sorores. Ad illud de iacob. Ego sum inq̄t Esau. versū dixit. Qz q̄uis vltimus fuerit egrediendo fuit tñ primus conceptus in vtero. Cui xē p̄mogenita debebant. Quāuis Nicola⁹ sup. xxvij. Sēñ. z Bon. dicāt q̄ venialit̄ peccauerūt isti. Ad terciū de opimone. Jo. Cassia. dicit. q̄ a doctoribus reprobat illa opinio: per rationes supradictas.

¶ Secundu⁹ dī. rē. Mendax assumi latur tribus generibus personarum scōm doctores.

¶ Primo Dyabolo.

¶ Secundo Jude.

¶ Tercio Caym.

¶ Primo rē. fuit em̄ primus inuentor mēdaciū: quando dixit Eue Sēñ. iij. Nequa q̄ moriemini: sed mentit⁹ est in caput suum. Ex quo sequitur q̄ oēs mendaces sunt filij dyaboli. Joh.

vij. Vos ex patre dyabolo estis. Qd declarat dī. Et esideria p̄ris vestri vultis facere. f. opa eius: mentiēdo. Qz vt dicit. Mendax est z pater ei⁹. Vñ est pater mēdaciū. Qz prim⁹ inuentor Amb. xxiij. q. v. Cauete fratres mēdaciū: qz oēs qui faciunt mendaciū filij sunt dyaboli. In demone tres sunt pprietates. Est superbus. Est inuidus. Est mendax. Si ergo filij per imitationē filijs debetur hereditas p̄ris: ergo mēdaciū filijs dyaboli debet hēditas p̄ris. Sed q̄ ē. Rñdeo. Infern⁹ ignis. Apocalip. xx. Mēdaciū bus ps eoz in stagnū ignis z sulphuris. ¶ Secūdo iude assi. Judas enim christum vendidit iudeis. xxx. denarijs Mat. xxvi. Canta. Quid vultis michi dare: z ego vobis eum tradaz. Qui ḡ dicit mendaciū veritatē vendit: z per p̄ns christum. O quāri sunt qui p̄ vno solido sacramēta falsa accipiunt: z per iuria p̄mittunt. Toties veritatē vendunt: vt patz p̄ hiero. xi. q. iij. c. Estimant. Cōtra quos. i. Eth. phus. Duobus exitibus amictis sanctum est honorare veritatem. Cum q̄ est. Cicero lib. de amicitia: vbi volūt veritatē aſponi amicitie. Nec mirū qz veritas est op⁹ spiritus sancti. Vñ Ecclia. xxvij. Ante oīa opa x̄bum verax precedat te. Jo Thō. xxij. q. lviij. ar. iij. Qd veritas est tante efficacie q̄ nunq̄ debet pretermitti. O pater egreferent. Non cures. Quia dicit extra de re. iur. in. vi. Et Aug. de li. arbitrio. Si de veritate scandalū nascitur: vilius scandalum nasci permittitur q̄ veritas relinquatur. Im peroche. ij. de Trinitate dicit Aug. Incomparabiliter pulchrior est veritas xp̄ianorum: q̄ helena grecorum. De helena narrāt historie. Quod cū paris duxisset eam in Troiā p̄ sua pulchritudine grecis raptam greci cum. M. cc. nauibus Troiam venerunt. obsederuntq̄ eam annis. x. Tādem funditus eam euertunt deleuerunt. Unde Troia vastata fuit ob

multerem. Debet ergo veritas ante
poni omnibus rebus: quia pulchrior res
mundi et omnibus placet Aristo. primo
Ethi. Omnia vero consonant. Ad quod
facit figura. ij. Esa. ij. et. iij. c. Quo-
modo secretarii regis disputauerunt
in concilio hanc conclusionem. Quid est
in mundo fortius. Affuerunt quattuor
qui omnes suum videre dixerunt. Pri-
mus dixit: quia vinum est fortius omnibus
rebus inuidi. quia facit per talenta. De quo
Prover. xxi. Nullum est ibi secretum
ubi regnat ebrietas. Ex eo. quia homi-
nem totum letificat. ps. Unum letificat.
et c. Si vis a principe gratiam pete stoma-
cho prius confortato quam confortant be-
tunum. Sine vino nichil fit. Unum com-
muni amicus inuitat alium ad bibendum.
Et ceterum dicit. Talis tabernarius
habet bonum vinum. Et Theutonici di-
cunt. In monte flascone stat bonum vi-
num. Secus dicit quia Rex: quia vinum suspen-
dit et alium liberat. Tercius dixit quia mu-
lier. Quia omnes status propter illam se-
manu tenent: et exercent. Spectarij
faciendo yngueta. Sutores scarpas
rubras. Sartores vestes foratas.
Barbitonsores comas iuuenibus ut
aspeant infames nisi essent mulieres
preterea ipse se fricant offendendo illis
inimillas nudas brachia spatulas
vbera: quid denique deficit. Quartus
qui fuit zorobabel quod erat veritas. de quo
Reg. ij. forte vinum fortis rex fortis.
mulier. sed super omnia veritas vincit. Sed
hec non inuenit inter homines. Hiero-
re. viij. A propheta usque ad sacerdotes
cuncti faciunt mendacium. Ad quod fa-
cit figura de phariseo qui dicebat a-
mator veritatis. Qui in silva quadam
veritatem reperit quam adducit per oves statim
totam lacrymosam: ut si locum inueni-
re posset. Primo adduxit aduocatos et
percuratores: quos repperit vacuos omni
veritate propter pecuniam. xl. q. iij. c.
Qui recte. Acceptilatio nuper: prauis
catio veritatis est. et c. paup. Cito vio-
lat auro iusticia. Unum pabola obfuan-
da est talibus de vidua que proxi cau-

saz sue litis commendauit: cui vas olei
dedit in donum: non habes aliud ad da-
dum. Alius autem diues: porcum proxi do-
nauit. Quod audiens mulier: in ma-
ne cum fratribus dari debeat: secum portauit
in sinu lapidem. Et sedens pro tribunali
li proxi: vidua sub velo lapide moue-
bat. Credens proxi esse argentum per vis-
dua suam dedit. Proxi perijt perijt.
Vidua respondit: ecce lapidem: quo percutere
eum volebat: si contra ipsam suam daret.
¶ Secundo ad dominos temporales. De quo. xxiij.
q. v. Regum proprie est facere iusticiam.
Sed contra Isai. i. principes tui infideles
sicut furis. ¶ Tercio ad cives: qui dominus
esse benigni. amatores pauperum. Deu-
te. xv. Ideo precipio tibi ut apertas ma-
num fratri tuo egeno et pauperi qui tes-
cum ver. at in terra. Et di. xlvij. c. Si
cut enim esurientium panis est quem tu dis-
tines: nudorum indumentum est quod tu res-
cludis: et miserorum redemptio est. et abso-
lutio pecunia: quam tu in terra effodis
Tantum te ergo scias inuadere bonam
quantis possis prestare. Sed contra. pro-
uer. xi. Qui abscondit frumenta: male
dicit in populis: benedictio autem su-
per caput eorum dentium. ¶ Quarto. Ad
omnes artes: qui pleni sunt periurijs.
mendacijs. ¶ Quinto ad pauperes qui
sunt blasphemij: qui sal. oleum ligna.
farinam non habent: qui meritum minuant
paupertatis. ¶ Sexto. Ad rusticos:
quos repperit latrones et imbutos
blasphemijs: et omnibus vicijs. ¶ Septi-
mo. Ad clericum: quem repperit omni fructu
te priuatum. Altaria nigra: ecclesiam
male officiatam. tenentes concubinas.
¶ Octauo. Ad moniales conuentuales:
les: que habent filios spurios. ¶ Nono.
Ad mulieres viduas coniugatas: vir-
gines: quas repperit plenas vanita-
te. Quod bene Bernardus inquit. di-
cens. Recessit custodia a prelatibus de-
notio a religiosis reuerentia a sub-
ditis. consilium a senibus: lex a sacerdotibus:
iusticia a rectoribus: equitas a iu-
dicibus: comitas a ciuibus: veritas a
mercatoribus: charitas a mundo. Ille.

Feria quinta.

Uñ reuerſa eſt ad filias. Ideo clama
Ubi eſt veritas. Mediolan. Janue
Uen. Diſcurre p oēs puincias. Non
he. Sz ſtat in nemore in ſiliis. ¶ Ter
cio. caym. 28. Qui fuit pñus hō inuē
tor mendacij. Sen. v. Cū interrogare
tur a dō. Ubi eſt Abel frater tu? Ne
ſcio inquit dñe. Uñ mentitus eſt. Ex
hoc mendaces ſibi aſſimulant. Qz li
cut ipſe reprobus fact⁹ eſt ⁊ ipſi. Ter
ciuz pñcipale. 28. Scdm doc. duplex
eſt. Una pñitio ſpālis. Alia in fura
ro q̄ eſt ſpūalis. Pñia in reb⁹. Qz men
tiunt oēs mendaci. Poſſeſſio em̄ non
reddat cui ⁊ ruſtico: vt reddere ſole
bat. Oſee. ix. Area ⁊ torcular: non pa
ſcet eos: vinū mentiet eis. Et. iiij. c.
Mēdaci ⁊ maledictū inundauerunt
ppter hoc lugebit terra: ſc̄z ſterilita
tez. Practica. O pater dicit calligari
us. Vado ad hoſpitale: qz ars mea ni
hil valet: ſicut alias ſolebat. Sc̄is q̄
rer⁹ Qz mentiris arti: et ars mentis ti
bi. Sic dico de alijs. Qz hodie cū mul
le mendacijs. purijs. ⁊ fraudib⁹. ar
tes exercent. Ideo ⁊ Ariſto. dicebat.
Quid lucrant mēdaces? R̄ ſidit vt qñ
vera dicūt: ne eis credat. ¶ Sc̄do pu
nitur mendax in pſona. In. vi. lib. hi
ſtorie ſcolatiſce. Tres falſi teſtes in
ſurrexerūt contra Narcifum epiſco
pum h̄eroſolimitanum affirmantes
ſub iuramento de infamia ſui. Quoz
vñus dixit. Si ita non eſt: poſſum igne
conſumi. Alter poſſum cadere morbo
caduco. Tercius poſſum priuari lumi
ne. Qd factum eſt. Sanctus vero cui
honeſtas nota erat in deſtz locis ſtās
bono fine quieuit. Preterea. Ad idēz
ij. R̄. xxi. Et Joſue. ix. ſcribit. Quod
Jebuſei iethēi phereſei cananei Co
gregati ſunt vt pugnaret contra iſra
el. Sabaonſe autem timentes bellū
occulte venerunt ad Joſue. et dixerūt
Audiuiſus fame tue potentiam. Uñ
pacem tecum volumus Joſue autē in
rauit fidelitatē. qd aliqd malum non
paterentur Joſue aut mouens caſtra
contra has nationes venerunt in gas

baon nec eos tetigerunt rōne iurame
ti. Saul autē cū regnaret in hieruſa
lem plures de gabaonitis necauit:
contra iuramentū Joſue. Quia igit
hoc peccatum erat omib⁹ notū: id
debut publice puniri Dauid Saul
ſuſceſſit: Sed qz dauid in tota vita
ſua ſemp pius fuit. et negligēs circa
pñitionē huius homicidij. Secuta
eſt diuina vitio cogēs ipm ad vitionē
de hoc pctō. Qz tribus annis fuit ſas
mes in iſrael. Dauid conſuluit dñm
Cui dñs. Propter ſaul ⁊ domū illi⁹:
hoc feci. Qz occidit gabaonitas p̄ra
iuramentū Joſue. Vocatus ergo gas
baonitis rex dauid di. Quid faciam
vobis? Reſpōdit. Vir. q̄ nos ⁊ noſtros
occidit nō pñitus fuit. Dentur nob⁹
⁊ ſeptem viri de filijs eius: vt ponan
tur in furca. Qd fecit. ⁊ ſuſpēdit ſe
ptem viros de domo ſaul ⁊ p dies ali
quot ſteterunt ibi apicati. Sz aia ca
ra. Quenit dubiū: q̄ habz biblā in do
mo. Videſ q̄ dauid fecerit cōtra p̄ce
ptum Deuteſ. xxi. Ubi dī. Qd morti
adiudicatus et poſitus in patibulo de
ponat eadez die. ⁊ tumuletur. R̄ideo
Qd illud erat fiendū de lege cōmuni
Sed in hoc facto fuit ſpecialiter reue
latum Nathan pph̄a. et p Nathan
dauid nunciatū. Qd voluntas dei e
rat vt remaneret in patibulis. in ſi
gnum grauitatis peccati mendacij ⁊
iuramenti non ſeruati. Alia eſt pñi
tio ſpūalis. ſuper animam. Quia mē
daces dānantur. Prouer. xij. Teſtis
mēdax peribit. Et xxiij. q. ij. c. Pñmū
Et eſt Aug. Ad ſalutem ſempiternā
nullus ducendus eſt opitulante men
dacio. Et de anna ⁊ ſaphira: quia ſi
mentite Petro: terra eas viuas aba
ſorbuit.

¶ Feria. vi. p̄me hebdomade. De
peccato ſuſpitionis vel de iudicio
Temerario.

Ecce ſanus fa
ctus es tam ampli⁹ noli
peccare Jo. v. c. ¶ Cui⁹

esset festum penthe. dominus ad illud
iuit. Sedz Nicolau d lyra. Iudei tria
principalia festa habebant. Primo fe-
stum pasche. Secdo festu tabernaculo-
rum. Tercio festum penthe. In exodo.
xiiij. pceptum fuit vt ocs masculi p-
sentarent ad hec festa. Ad festu illud
penthe. erat xps. Qui erat circa tem-
plu. iuxta qd erat qda gregatio aq-
rum q dicebatur pbatia piscina. A
pbaton: q est aqua ouis. Quia oues
q deo immolabant ibidem lauabant
Piscina dicebat per xtrariu qz care-
bat piscibz. Ibidem aute erat qngz por-
ticus: in qbus multi egroti iacebant.
Qui expectabant aq motu: qui fiebat
per angelu. Christus igit vt bonu fili-
us sepe ibat ad templu. Et dum esset
ibi inuenit vnus infirmu q anis. xxxviij
fuit ibi infirmus. Cui dñs: vis sanus
fieri? Rñdit. ille. Dñe hoicm nō ha-
beo: vt cū turbata fuerit aqua mittat
me in piscinā. Quia scz q por descen-
debat in aquā sanabat fm Chri. Aq
ista pntē habebat a tribz. Primo
ab hostijs sacratis: q ibi lauabant: post
ea deo sacrificabant. Secda a ligno
crucis: vt dñ in hystoria scolastica. Re-
gina sabba vidit in viridario Salo-
monis lignu quoddā: de quo dñ. Salo-
mon q in ipso debebat poni de natu-
re p cui mortē regnū indeoz deleri
debebat. Un rex fecit illud abscondi in
visceribus terre: vbi pbatia piscina
postmodū facta est. Tpe passiōis: li-
gnū hoc enatauit. Tercio hēbat p-
tutē a motu angeli descēdentis. Seq-
tur. Tolle inqt dñs grabatū tuū: am-
bula. Grabatū. i. portatile lectū. Vbi
rabant iudei q hoicm sanū fecisset in
sabbato. Qz Exo. xx. Opus seruale nō
facietis in eo. Inuenit aut postea euz
in tēplo. Et dixit ei Iesus. Ecce san-
factus es: iam noli peccare: ne deteri-
us aliquid tibi contingat. In quo da-
bat intelligi q illa infirmitas ei eue-
nerat ppter peccata suū. Qd sepe
accidit ppter peccata hois. Eccl. viij.
Noli facere mala et non te apprehen-

dent. Applica. De peccato suspitōis
hodie loqimur. Vbi tria sunt vidēda.
¶ Primū: dñ diffinitionis.
¶ Secm: dñ malignationis.
¶ Terciu: dñ punitionis.
Primū dñ. Tcho. ij. q. lx. ar. ij. Et
in. ij. p. q. lx. ar. i. i. iij. dist. xix. ar. ij.
Judiciū temerariū est falsa determi-
natio rōis de malicia primi pcedēs
ex leuibus signis. Sed p maiori de-
claratione est notandū fm Tcho. vbi
supra. Et Aug. de verbis dñi in mon-
te. Qd operationes hois sunt in tri-
plici specie et differentia.
Quedam sunt expresse male.
Quedā sunt male: sz non expresse.
Quedam sunt expresse bone.
Quedā expresse male: vt deum blasphemare:
vltimas dare: hoicm occidere:
fornicari: et hñdī. Talia iudicare non
est pcrñ. Un Aug. De aptris q bono
animo fieri nō pnt. vt supra et blas-
phemie pmittit nobis iudicare Et ex-
tra de reg. in lib. vi. c. Estote misericor-
des. Qd em scriptū est. A fructibus
eorz cognoscetis eos: de manifestis di-
ctū est q non pnt fieri bono animo: vt
stupra: blasphemie: furta: ebrietates
De qbus pmittitur nobis iudicare.
Et Alex. de hales. ij. pte. sum. De ma-
nifestis pōt fieri iudicium. Quia vt
dicit phis. i. Ethī. Unusqz bñ iudic-
cat: que cognoscit. Unde patz: q iudi-
care de apertis q sunt mala non est
peccatum. Quedā sunt male: sed non
expresse. Sed iam sunt signa et conie-
cture pbabiles. Talia iudicare non
est pcrñ. vt cū vides aliquem fornicato-
rem loquentem cum muliere in loco
non apto. Aut nudum cum nuda:
solū cum sola. Aut aliquē in psablos
et hñdī. Talia iudicare de malo nō
est pcrñ. ppter signa apta: que non
sunt bona. Ad hoc propositum dicit
xpus aplis suis. A fructibus eorum:
scilz malis: cognoscetis eos. In hunc
modum Salomon recte iudicauit di-
as meretrices. iij. Reg. iij. que esset
vera et non ficta mater. In hoc q vbi

Feria sexta.

deficiebat humana pbatio sapienter
recurrat ad signa. s. ad inclinationē na-
turalē. Q. hā mater naturaliter affi-
citur ad filiū. Un phis. vii. Pol. genera-
tis ad genitiū naturaliter est amici-
tia. Un patet q qdā sunt expresse bo-
ne. Sed tamen possunt fieri bono ani-
mo et malo animo. Temere iudicare
de malo nisi videat oppositū est pctm
Exempli gratia. Talis ad ecclesiam
pergit. Dicis cum amico tuo. o socie-
putas q ille velit orare? Non vere:
sed vt procetur talem mulierem. Aut
alius loquitur cū muliere. In mente
tua suspicaris malū. Aut talis dat e-
lemosinā: dicis q dat ex vana gloria
talitā sunt mortalia: cum nō sūt apta
mala. Contra tales xpus. Mat. vii.
Nolite iudicare et nō iudicabimini.
Et Ber. Noli esse aliene vite: aut te-
merarius iudex: aut curiosus explora-
tor. Explorando illuz: quo vadit. quo
redit: vnde venit. Nā redeo: accedas
decima Augusti in foro. Lugduni. O
quot sūt de istis quis sūt nimis faciles
ad iudicandum alios et perniten-
dum omnia in malam partem. Con-
tra tales clamat canonista. xi. q. ii. c.
Graue satis est vt in re dubia certa de-
sur sentētia. Et. xxx. q. v. Incerta nul-
latenus iudicemus: quo ad usqz veni-
at dñs qui latentia producat in lucē
Et di. xxii. c. habuisse. In rebus am-
biguis: absolutuz non debet esse iudi-
cuz. Et Aug in sermone domini i mō-
te. Et si suspensiones vitare non possu-
mus: qz homines sumus: diffinitiuas
tamen sententias continere debem⁹.
Ille. Unde legitur in vitis patrum.
Qd fratres interrogarunt abbatem
pastorem di Si viderimus peccantez
fratrem nostrum: arguemus eum. Re-
spondit. Nisi oculis apertis videri-
tis et manibus palpaueritis: nolite
iudicare: quia quidem de nostris ali-
quando deceptus in hac causa. O ver-
bū mirabile. Et de beato dominico le-
gitur. Qui dixit cuidam scolari: qui
erat procliuus ad iudicanduz. fili mi

omnia in meliorem partem interpre-
teris si vis iuste viuere et cū deo re-
cte ambulare. Ideo glo. sup illd Ro.
xiij. Qui non māducat manducantē
non iudicet. Dubia sunt in meliorem
partem interpretanda. Quia tunc ho-
mo non potest errare cuz non videat
aperse maluz primi sui. In qbus ver-
bis merito qrit dubituz. Quare vnus
qsqz de alijs facilius malum iudicat
Respondet Tho. xxi. qstione vbi su-
pra articulo. iij. qz a tribus causis.

¶ Primo a propria malicia.

¶ Secundo ex inimicitia.

¶ Tertio ex longa experientia.

¶ Primo est rē. Ex hoc em̄ qualiquis
est in se malus et conscius pprie ma-
licie: facilius de alio male opinatur.
Unde Ecclesia. iij. c. Scult⁹ id est pec-
cator in via ambulans: cuz sit ipe in-
spiciens omnes extimat inspicientes: au-
rus: qz non viuit in domo cuz filijs sū-
cut homo bonus: facilius extimat ali-
os sic esse. Sic concubinaris extimat
alios sic esse: Sic gulosus. Un Augu-
in expositione psal. hō em̄ pcliuis in-
spicatur in alio: quod sentit in seipso.
Et Sene. in lib. de moribus. hoc hā-
bet omnis effectus vt in quo ipse in-
sant: imputet ceteros furere. Et phs
iij. ethico. Qualis vnusquisqz est: ta-
lia dicit et talia operatur. et taliter vi-
uit. Ex ppria ergo malitia prouenit
iudicium temerariuz. Un in vitis pa-
truz nfor dixit quidam scholaris ma-
gistro Jordano duz predicaret versel-
lis. Cur pater ita facile iudico ma-
lum de proximo meo? Rñdit pater.
Quia malus es. A ppria malicia pr-
uenit iudicium temerariuz. hoc au-
tez vicio solent laborare seculares:
qui subtiliter mala de religiosis iudi-
cant et subtiliter querūt facta aliorū
et dñant: cum sint mali. Et si pecca-
tum aliquod veniale in eis viderint
spernūt eos. malos reputat detrahūt
eis. Dicere solēt. Credim⁹ q. tenes
castitatē: Vere nō. Quare habes hāc
opinionē. Quia instar porci te habes

Uade quando pergo domum aliquor
zelotiporum secularium: non audeo
aperire oculos: ne dicant aliquid ma
lum: Quia sunt prom ad iudicanduz
proueunt ex ininuitia. Cū quis odit
aliquem: facile suspicatur malū de eo
Uñ philoso. i. Rhet. Amor et odium: se
pe faciunt iudiciū non cognoscere. Et
Chriso. Perfectus amor: et perfectū odiū
rectū iudiciū non cognoscit. Exempla
gratia Diligis uxorem amore zeloti
pie o cuius: si dicat tibi ipsa facit que
non debet. Non credis. O pater: noli
mihi dicere. Vere est bona: illo acce
pto: qz est meretrix. Amor et odium
rē. Sic dico de filia: sic de filio tuo
Amor et odium rē. Unde apud roma
nos cecus depingebat. Et per oppo
situm Odium. Quare nō credis de ami
co tuo: Qz in odio ipm habes. Noli
mihi loqui de tali. qz est vn° infamis
Exemplo patet. i. Reg. xvij. De Jona
ta cū diceret sauli patri suo oia bona
de Dauid non credebatur: qz ipm: in o
dio habebat. Unde Sen. Qd. nimis
volunt miseri: hoc facile credunt. Et
est grane peccatus: qz est contra cha
ritatem prīmū. Apostolus. i. Corin.
xij. Charitas non cogitat malū. Si vi
deat aliquē loquēte non cogitat ma
lum: si comedentem: si ridēte. In o
bus potius bonum q̄ malum cogitat
Tertio pcedit rē. Comentator super
ij. celi et mundi. dicit qz tria fecerunt
errare Auicennam. Primum ignorā
tia logice: q̄ est causa omnium malorū
iuxta illud. Dis. lxxxvi. Ignorantia
mater est omnium delictorū. Scdm cō
fidentia propriū ingenij: que est mul
tum periculosa. Sunt quidam qui da
rent legē sanctis paradisi: qui nimis
confidunt de seipis. O pater non de
fendatis hanc partem: immo ita se ha
bet. Ego scio quid loquor. Indigeo ad
iutorio. non consilio. Contra tales
Prouer. xxv. capi. Causam tuam tra
cta cum amico tuo. Et Seneca Om
nia cū cōsilio agenda sunt. Tertia lō
ga experiētia. Ex hoc senes sunt sus

piciosi. In. ij. Rhet. Senes sunt cacos
ges. Est enim cacosia: in deteri° oia
estimare. Sunt em maxie suspiciosi:
eo qz multoties sunt experti aliorū de
fecti. Uñ quādo videt aliquid: facile
suspiciant malū poti° q̄ bonū: qz plu
ra viderūt et recordant. De domino
pādulpho de comitte Carmole de
comitte borella de domino Roberto
de Gabriele fūdolpho de brachio per
rusino de Johanne de la tella de Sal
tibagio. Uñ malū suspiciant. Quod
non est sine peccato. nisi videant ocu
lo ad oculum. Auicēna ergo errauit
in hoc. Qz ex multo tempore voluit fa
cere cōclusionem ex multis practicis.
Deus me custodiat de medicis: qui so
lum ex practica iudicant. Dicitur qz
tria destruunt mūdum. Recipe medi
corū. Cetera notarioz. Dico vobis
religiosorū destruunt mundum. Ascus
lanus lib. ij. tanta versum.
Nil iudica nisi totum videris
Crede mihi nunq̄ decipieris
Et sic patet primum mysterium.
¶ Secundum pncipale rē. Secundū
doctores quattuor sunt malignitas
tes huius vitij pessimi
¶ Prima dicitur presumptionis
¶ Secunda dicitur infamationis
¶ Tertia dicitur obstinationis
¶ Quarta dicitur vsurpationis
¶ Prima dicitur Maxima psumptio:
illius est. qui negligit peccata sua et
aliena cōdēnat. Tales spernunt le
ctionē proprię cōscientie et aliene in
tēdūt. A tergo ponūt ppa. añ oculos
pprios. Aliena de istis dicit Sene.
Aliena vitia añ oculos habem° a ter
go aūt nra. Quod ē signū maxie stul
tie. Uñ Tulli. ij. li. Tul. Propriū
stulticie est aliorū vitia cernere suoz
oblisci. Et Chriso. sup. Math. In
alienis delictis seueri. et amari iudi
ces sumus. Qd cōtra xps Math. viij.
Quid turvides festucā i oculo f. is tui.
et trabē in oculo tuo nō p. sideras. In
hui° figuram Jo. viij. legi de adulte
ra q̄ a iudeis accusata fuit. Magister

Feria sexta.

quod dicitur. hec autem cecidit in adulterio. Cogitabant enim intra se. Si dicitur ei se lapidandum. O beate leges. Et ipse se inclinans: scribebat in terra. Quid scriberet triplex est opinio. Una est Augu. quod scripsit illud quod voce expressit. Quis sine peccatore. Alia est Amb. Terra autem terram accusat. Tertia est Bede. Quod eorum peccata scribebat in terra: ita ut unusquisque videndo peccata sua: ibant unus post alium. Dantes intelligi quod antequam iudicemus proximum nostrum prius nos ipsos corrigamus. Sed heu quia nihil fit. Unde in vitis patris. legitur de quodam monacho: quod in capitulo sportellam plenam lapidibus tulit: et posuit ante se saccum pleuum arena post tergum. Interrogatus autem a fratribus. Respondit. Saccus: arene plenus sunt peccata nostra quod posui post tergum: ne illa videam. Sportella autem lapidibus plena quod est ante me sunt peccata proximi mei quod plus intueor quam mea. O quot sunt de istis. Sed audi sunt tales illud quod scriptum est. y. Thy. tertio: Attende tibi O socie attende tibi. Practica super omnes status. Secunda malignitas etc. Ex hoc est quod homo habet malam opinionem de proximo ipse infamat et detrahit. Quare o ri baldone laceras famam proximi tui. Quia ipsum non diligis et de eo male opinaris et ex hoc concludunt Theologi. quod iudicium temerarium et suspiciosum est mortale et gravissimum peccatum. quia auferit illud quod nihil est melius. scilicet honorem et famam Ecclesiastici. xli. Curam habere de bono nomine. Prover. xxi. Melius est nomen bonum quam divitie multe. In ius. Ethic. Maximus bonus exterior est honor. In li. Icono. inulto gratia fert aliquis si honore pueri quam si bona sua auferrentur. Sed hoc bonum auferit suspiciosus. Contra tales apostolus. Ro. i. Detractores deo odibiles Vis agere rem gratissimam deo. o cimus. o Artifex. o religiose. o pater ita. Quod dica omnia in meliorem partem exemplum habet. Ber. de quinta valle quod fuit primus

socius sancti francisci. Cum frater leonardus infirmaret in loco sancte marie de angelis. Vidit in visione multitudinem fratrum incedentium processionaliter inter quos unum vidit. A cuius oculis exibant fulgura querens autem ab eo qui ostendebat ei hanc visionem: quis esset ille cuius oculi ita splendebant lucidissimi. Respondit quod erat Ber. qui semper de his quod videbat in meliorem iudicabat. Si videbat aliquem deum inducere aiebat. Forte quod subter hunc cilicium. Si comedere forte quod indiget. Oia in meliorem partem interpretatur etc. Tertia dicitur etc. Sunt quidam ita assueti: ut super oia in perioris partem interpretentur facta proximi. Criso. super Mat. Sunt quidam perversi: quod de omnibus mala iudicant. Si quis studet: et humilitati vacat hypocrita est. Si recreationi: goliardus est. Si societati. secularis est. Si simplicitati fatuus est. si aliorum correctioni: presumptuosus est. si silentio et paci: simulator est. Ille et pater papa Episcopus sermo servorum dei Charissimus. in christo filio Ludouico francorum regi illustri. salutem a apostolicam benedictionem. Multi sunt homines adeo maligni ut omnes cogitationes eorum in malum vergant neque homines vereantur nec deus: quod bene meriti pronus est ille. O perversitas mortalium. oia in malam partem vertunt. In vitis patris legitur. Quod quidam senior de patribus edificabat asinum suum filiis suis parvus pedester sequebatur. Obuiantes ei quidam dixerunt ad invicem. Iste senex equitat: et facit puerum ire super asinum. Obuiantes alij di. O quam fatuus est iste homo. Vadit pedester. et iuuenis equester: cum sit fortior eo. Tunc ascenderunt ambo super asinum. Obuiantes alij di. Fatui sunt hi. quia asinum interfecerunt ambo. Tunc descenderunt: et nullus eorum equitavit. Obuiant alij di. Fatuitas maxima istorum quod ducit asinum vacuum. Tunc ambo portauerunt asinum. Obuiaverunt quidam di. O quam fatui sunt isti qui asinum por-

tant. Tūc ait filio senex fili mi. quā
liter cūq; nos habeam? homines ob
loquunt sēp. Non est curandum de
verbis garrulorū faciam? debiti no-
strum. Sine loquant qui velint: q; nō
possumus linguam rē. **Quarta** dic-
tur rē. Q; temerari? vīspat. quod
est proprium dei. Quinq; sibi refer-
uat deus. Primo potētā creandi pō.
Terrā et mare tu creasti. Scōo veri-
tatē finalis iudicij. Act. ij. Dñe si in
tempore hoc restitues regnū israhel:
Respondit eis. Non est vestrum sci-
re tēpā vel momenta q̄ pater posuit in
sua potestate. Tertio gloriā pprā
Isa. xlvij. Gloriā meā alteri nō da-
bo. Quarto reseruat sibi vindictā
iniurie. deut. xxiij. Mihi vindictā: et
ego retribuā. Quinto iudiciū de ocul-
tis. Jo. v. Pater dedit filio iudiciū
facere. Jntantū: vt dicit Tho. i. parte
q. lviij. art. iij. Qd nec virgo: nec ali-
quis scītus pōt cognoscere cor hoīs: ni-
si solus deus. hie rē. xxiij. Paruū ē cor
hoīs et inscrutabile. et q̄s cognoscet il-
lud. Ego deus scrutāns renes et corda
et di. xxiij. c. ei ubescant. Secretorū co-
gnitor: deus et iudex est. Et cum sit: q;
suspiciosus vult iudicare sibi ignotū
qd est propriū dei. vīspat. et deo mor-
talissime peccat. Unde Robert? hol-
chor. sup. sap. dicit q; suspiciosus assi-
milatur lupo. Et dicit q; leo rex as-
linū fecit. capitulū vbi aderāt oīa sia-
lia. Venit cata dicēs culpā suā: pater
dico meā culpā q; sepe comedi de ol-
la dñe mee. Rñdit leo bene fecisti.
Quid peccauit cata. rē. Venit canis
Pater comedi morcellum panis dñi
mei. Et aliqui carnē portanti abstuli.
S; penitentiā egi: q; me pcussit. Respō-
dit leo Satis est. Venit galina. Dñe
mi sepe iui in orto vestro. Ex h. c. dñā
mea clamabat vadatis in nomine dñi
boli. S; penitentiā egi: q; collum ab-
straxit: ex quo fiunt bona in cacabo.
Venit lupo. O pater comedi asinum
pauperis. S; hoc egi: q; magna esu-
ne afficiebar. Rñdit leo. Est tibi natu-

rale. Et philosophus. ij. ethi. In natu-
ralibus neq; meremur: neq; demere-
mur. Venit asin? O pater sepe come-
di modicum feni: qñ currus veniebat
in castrum. Clamavit leo. Percu-
tiat. et sic ab oibus fuit flagellatus.
Lopus. Nā cribella facit et tympana
pellis aselli. Unde qdaz dixit hui in-
que iudex. lupo de magnis peccatīs
iustificat: et asinus innocēs de minis
mis cōdēnatur. Ad ppositū. Ita fa-
cit suspiciosus: de magnis peccatis
suis se iustificat et suū primū acriter
cōdemnat. O pueritas mortalū. In
vitis patrū. Cū abbas Isaac visitas-
set cenobiū. et inuenisset fratē quē-
dā negligētē: expulit eū. Cūq; regre-
deret ad habitaculū suū. angelus ad-
ostūz celle affuit di. Nō te pmitto in-
gredi: Cū cām q̄reret Rñdit. De? me
misit vt dicā tibi. Ubi vis mittā fra-
trē: qui peccauit. Audiēs senex petijt
veniā. Cui angelus. Caue ne de cete-
ro quēq; iudices anteq; de? illū. Et
sic patet scdm mysterium.

Tertium pncipale rē. Duplex pu-
nitio. Una tēporalis. De qua. ij. Reg.
x. Qd mortuo Amā rege successit fi-
lius eius Amā pro eo. Rex David.
misit nuncios cū barbis plixis. Se-
cretarij autē regis temerarie iudican-
tes dixerūt. Putas rex noster q; da-
uid nuncios misit ad cōsolādūz te. Nō
hē s; vt exploret patriā tuā. Amā rex
p̄scidit barbā eorū. Reuertentes
nūcij David ad euz vidensq; sic nun-
cios suos. iratus instruxit exercitū
et destruxit omnes illos populos. Tñ
hoc malum: venit de temerario iudic-
cio. Scōa punitio est spiritualis. De
qua ps. xlvij. Sedens a dñis suis frem-
tum loquebaris. Sequit punitio.
Arguam te. et statuan: contra faciē
tuā. C. conscientie. Exemplum frāc-
si. Interrogauit demonē. qui plus dā-
nabatur. Respondit. Qd homines
iudicantes false. Quia per hoc pro-
prium infamant: nec restitunt possi-
es s. oia. Hoc vitio periclitatur

torum genus humanum facecia de duobus conuentualibus existentibus in bainets et confitentibus mutuo Unus illorum di. Judicauit te et religionem tuam. Respondit alter Idem facinus de vobis Tu de me: et ego de te dico malum et iudico. Et sic omnes ad infernum iimus.

In secundo Sabbato quadragesime. Quid maria est aduocata nostra.

Surgite nolite timere. Math. xvi. Exemplum recitatur. Quidam Bergonensis fuit qui omni die sabba ti in honorem matris ieiunabat in pane et aqua. Dum faceret monetaz falsam: a pretore comprehensus: in carcere ponit die sabba ti dum instaret hora mortis. oculos suos ad mariam conuertit di. O maria ubi sunt merita ieiunior meor. In his verbis miraculose appertis carcerib. sine omni obstaculo liberat. est fugiens de manu carnificum. Ideo ipsam salutem. Ave. et. Surgite nolite timere. Recitat euangelista qd xps quadā vice assumpsit secum tres suos discipulos Petrus. Jacobu Johanne et duxit eos in montem excelsum: et transfiguratus est ante eos. Scdm Nicolaum de Lira inter alios discipulos pcpue hos iij. assumpsit duplici ratione: Primo ratione prerogative qd petrus super alios habuit firmā fidē ppter quam date sunt ei clauēs regni celorum. Math. xvi. Tu es xps filius dei viui Qui super omnes confessus est ipm esse xpm. Un dictum est ei. Tibi dabo clauēs regni celor. Secundo Johannes excollebat in virginitate. Ex quo xpo fuit plus familiaris et magis dilectus. Cui mater in curam comissa est. Unde dantis. xxv. pa. hic est ille qui recubuit in pect. nostri pellicani et idem fuit ex cruce ad magnum officium electus. Tertio Jacobus inter alios qui primus martyrizatus ē

Act. ij. Secdo rōne amicitie: vt daret nobis exemplum qd solus amicis suis aperienda secreta. Jo. xv. Vos autē dixi amicos. qd omnia quecumq. audiuit a patre meo nota feci vobis. et prouer. xxvi. Cū amico causā ptracta et Sen. Omnia cum amico delibera. Ideo hos assumpsit: non alios. Sequit Appuerunt autem cū iesu Moyses et helias: vt dicit Tho. iij. par. q. xlv. ar. iij. Moyses qui mortu. erat iam p l. annos qui corpus non fuit sed aliud assumpsit helias autem corpus proprium assumpsit. et illuc venit de paradiso terrestri. Unde petrus hoc videns exclamauit. Domine bonū est nos hic esse. Si vis faciam. hic tria tabernacula: tibi vnum: moysi vnum et helye vnum. Ista autē transfiguratione vt dicit tho. et Nico. de ly. fuit hoc modo. Anima xpi a pncipio sue creationis fuit gloriosa per apertam visionem et perfectam fruitionē. Verūta men ex diuina dispensatione fiebat qd gloria anime non redundaret ad corpus: vt sic esset passibile et mortale ad implendum pcpium redēptionis humane. Et ideo ex diuina ordinatione factum est: vt gloria anime redūderet ad corpus in hora transfigurationis: vt ostenderetur discipulis gloria future resurrectionis: non tantū anime sed corporis: vt sic animaretur ad sequendum xpm in acerbitate passionis ad quem eos inuitabat. Et sic patet qd deitas illa in transfiguratione fuit deitas glorie quantum ad essentiam: sed non quantum ad modū. Quia fuit eiusdem rationis cum illa deitate que est in corporib. gliosis. Sed non fuit ibi nisi per modum passionis transeūtis. Et ideo illa deitas non debz dici dos glorie. Quia dos glorie importat qualitatem pmanentem. Ille. domine inquit bonū est. et. Unde reciderunt in terram. Quibus dixit Surgite et. Sabbato pcedenti egimus in laudem virginis. quomodo est nostra auxiliatrix: hodie decla

rabim⁹ qd sit nostra aduocata. In ad
uocato aut tres sunt cōditiōes necessa
rie. Que fuerunt in maria virgine.
¶ Prima vt sit gratissimus in xbis.
¶ Secūda vt sit audax in causis.
¶ Tertia vt sit feruens in ipsis
¶ Prima vt rē. C. de aduocatis. l.
Aduocati. Volentes aduocatū eli
gere debent habere gratiosam vocē
qz gratiosa vox facilius imprimit qd
intendit. Et Sene. li. de quattuor vir
tutibus: Quattuor sunt hoīs progati
ue. Eius pulchritudo. Eius sapien
tia. Eius laudabilis fama. eius gra
ta facundia. Et Cicer. in plogo. Rhe
toricorum veterū. Sapiētia sine elo
quentia parū pdest. Et Prouer. xij.
Propter gratiā labiorū suoz habebit
amicū. Qd pbatur exemplis. M. An
toni⁹ sentētie mortis adiudicatus.
obstupescit sua eloquentia reddi
dit trucidantē preterea. M. Torqua
tus. de quo Uale. libro. vi. c. ij. adeo dis
solutus fuit: qz eius pater. L. Mauli
us. ipsum in villam misit ad custodi
endum porcos tñ postea sua eloque
tia patrem liberauit a morte prete
rea Xenocrates phis. tante fuit elo
quentie: qz cū in scholis legeret quidā
iuuenis dissolutus Polemius noie: oī
bꝝ viriis imbutus dū ingrederetur
scolas ipi⁹. Xenocratis: et philosoph⁹
iuuenē inspiceret: quertit lectione in
suā de vna materia in aliā de morib⁹
a deo vt ipsū ad bonos mores conuer
teret. Preterea de Sapha mulierē. q
sua eloquentia iuuenē ad se quertit
cū versu saphico. A qua vsus saphici
inuenti sūt. Preterea de hortētia. Q.
hortēsi egregij oratoris filia que orā
diac pronūciādi faciendā maximo
vigore seruauit. Et hiero. qui sibi du
os dentes abstulit vt liberi⁹ ydioma
hebreū pñciaret Maria aut habuit
gratiā facundie: qz locuta est mirabi
liter. Vñ angel⁹ ad eā. Inuenisti gra
tiā apud deū. Qz vt inqt Dd. Diffusa
est gratia in labijs tuis. Vñ sup oēs
fuit aduocata. Tres sūt dñe aduoca

toꝝ. Quidā p se. Quidā p suis. Qui
dā p bono cōi. Quidā p se qz prima
charitas incipit a seipō. hoc mō fuit
paulus sed non fuit exauditi⁹. De quo
ij. Corin. xij. Ter dñz rogauit vt disce
deret a me ista tētatio. Et dicit mihi.
Paulē sufficit tibi gratia mea. Nō fu
it exauditi⁹. Scō quidā pro rē Mat.
xx. de matre filioꝝ zebedei: que p su
is filiis facta fuit aduocata. Dic inqt
vt sedeant hi duo filij mei vnus ad
dexterā tuā et ali⁹ ad sinistrā. Super
quo Nicola⁹ de lyra Jacobus et Johā
nes credebāt xpm post resurrectionē
suā regnare hierusalē: vt dñs spūalis
iōsupbia inflati cupiunt sublimari in
suo regno Vñ ex hoc matrē mittunt.
Cui xps. Nescitis qd petatis. vnde
fuerunt expulsi nec exauditi. Tertio
qdā p bono rē. vt scī patres: q adue
tū messie expectabāt. Isa. xliij. Emit
te agnū dñe. Et Dauid. Ostende no
bis dñe miām tuā et salutare rē. Qui
tamē non fuerūt exauditi Uxit. Adā
nōgētis. xxx. annis petēs xpm. Enos
nongētis quinqz Enoch trecentis se
raginta quinqz mathusalē nōgētis lxx.
Quo ad ista tria maria fuit optia ad
uocata. Primo pro se: in tenera etate
votum vouit virginittatis. Ex hoc nū
qz sensit stimulum carnis: vt dicit
Tho. iij. p. q. xxvij. Ric. in. iij. distin.
xxx. nec potuit ab aliquo concupisci: vt
dicit Tho. i. iij. di. q. i. Et hoc ppter
iij. que spūs. s. in ea operabat. Pri
mo qz sic voluit Exēpli gratia. Johā
nes nutrit scortūz. et vxorē hz lōge pul
chriorē scorto et tñ vxorē videre non
pōt et apparet oīm mulierū speciosissi
ma. Vñ hoc nisi quia in oculis illi⁹ ri
baldi demō imprimit vt faciat hoib⁹
vxores turpissimas et oēs odibiles ap
parere. Vñ ex opposito arguam⁹. Si
demon est tante⁹ potentie vt faciat sic
quāto pl⁹ dens pijsimus potuit tātā
benedictionē marie virgini infunde
re. vt null⁹ eā respiciēs ad concupiscētiā
moueretur. Scō cā fuit scā quersa
tio. Non em ad fenestras ibat. Ter

Sabbatum

tis: sancta occultatio. qz deus occultabat in ea q poterant ad libidinem esse incitamenta. Et dedit illi gram vt oib⁹ intuitibus in ea non inordinata moueretur ad malū s; ad bonū. Quarta cā bz irradiatio. Ex ocul⁹ virginis exibat radij: vt intuitū oculos confunderet: vt ea inordinate pcupiscere nō posset. Ob quā cām voluit Ioseph vir ei⁹ occulte dimittere eā: vt dicit Ber. tanq; indignū reputans suo pfortio: Unde Origenes. Si suspitionē in eā nō hēbat. iust⁹ quō iust⁹ erat vt immaculatā dimitteret. Ideo ergo dimittere volebat qz magnum in ea sacramētum esse cognoscebat: cui appropinquare se indignū estimabat: Ille. Vnde de legi⁹ in hystoria grecorū. Qd Dionysius supplicauit Iohannē euāgeliste q erat custos virginis vt eā videre posset. Qui cū esset ad eā introduct⁹: ea visa: cecidit in terrā: quasi mortu⁹ di. Nisi solidatus essem in fide: non alius deū crederē: qz ipsā. qz tāt⁹ radius claritatis ab ea pcedit. Et vt dicit Alber. q sicut xps i gressu egypti extinxit oēs idola adorantes: ita et aspectus marie omnes vitia sodomiti colabozantes. Tantus erat diuinus et scis aspectus. Scō aduocata fuit p suis. Jo. ij. deficiente vino dixit ad iesum. Vinū non hnt. Sup quo Theophilus. hec est mater mie q deficiente vino dixit ad iesum. vinū non hnt compassa eorū verecundie: sicut misericors: sicut benigna. Ille. Tercio aduocata fuit. p rē. O quomodo staret mūdus: nisi hec p nobis oraret. Vñ Ber. Cañ. xcviij. Constat em̄ pro vniuerso fuisse sollicitā: Cui dictū est. Inuenisti gram apud deū. hec est q totius mundi reparationē obrinuit. salutem omniū impetravit. Ille. Exemplum. b. Dñi et francisci. In anno dñi. M. cc. xi. maxima guerra fuit inter ianenses et pisanos p mare. Et tūc ciuitas hierlm fuit assediata ab infidelib⁹. Et erat tūc hierlm militūz sācti iohānis Rhodij. Et tunc ibant induz

et pānis aureis: sed amisso sepulchro induuntur de rugio. et tunc papa Innocentius fecit consiliū generale dictum lateranenſe. In quo fuerūt p̄lati. M. cccc. et conclusum fuit q fieret pax inter Janienses et pisanos. Et fuerūt missi vñ⁹ p⁹ aliū circa. xxxvi legatos. Et null⁹ ipsoz fuit aliqui reuers⁹ nec ppter xpm nec ppter sepulchrū nec ppter hierlm. Tandē papa Innocēti⁹ se mouit in psona vt iri p pace fienda. Et iſfirmat⁹ Perusij mortuus est. Et papa honori⁹ successit: et voluit vt vniūsq; veniret ad dandū ei obedientiā. Et hoc modo p̄dita est ciuitas hierlm. Et tunc anno dñi. M. cc. xvi. apparuit xps in aere cum. iij. lanceis: tra tria pctā supbie: luxurie auaritie: virgo sūt maris genib⁹ flexis. puoluta ad pedes eius di. O filij dabo tibi seruos meos videlicet. Dñi cñ. frāciscū: qui mūdū puer tent ad te Dantis de his. xi. paradī. Prouidentia dei qua mūd⁹ regitur eo p̄silio qd omne creatū superat duos ordinauit in hois fauorē q vtriq; a detrīs et simistris duces illi essēt. Alter oīno in ardore seraphicus. Reliquus sapientia veluti cherubim i terra fuit. Cui fili⁹. Mater mea phas nō est quippiā vobis negē. Sū contētus ei parcere volo. Vñ patet primum. et c.

¶ Secunda p̄ditio et c. Audacia plusimum adiunat Poeta. Audaces fortius iuuat. Plin. Fortuna iuuat. Et Virgilius. i. Eneidos. Experti reuocant aīos mestūq; timorem. Mittite. vñ scriptura de audacia officialis Ecclē. vñ. Noli querere fieri iudex: nisi valeas virtute irrupere iniquitates Audacia erit in aduocato: si cōcurrat munus. Deus. xvi. Munera cecant oculos sapientūz: et mutāt verba iussorū. Et Claudian⁹. Merentur capriue polluto iudice leges. Qui. li. de arte in. iij. Munera crede mihi placant hominesq; deosq;. Placat donis iūpiter ipse datus. Ad ppositūz. Maria est summe audax in celesti curia et p̄s

lacio. De qua. Eccl. xxiij. In hierlm
prias mea. Sed quare est tam audax.

Respondeo: q triplicirratione.

¶ Primo: ratione parentele.

¶ Secundo: ratione meriti.

¶ Tercio: ratione gratie inuente.

¶ Primo rōne rē. Quia est mater re-

gis eterni. Ponit. Vale. li. v. c. iij. de.

M. Coniulano qui fuit hō magne vir-

tutis et ingenij post multas p patria

sua romana res gestas ppter inuidiā

plebis exul fact⁹ est. Qui indignat⁹

tulit se ad volscos vbi tam breui tpe

grā et auctoritate valuit q eius p alio

bellū romāis indiceret. Ipse dux bel-

li pfectu ois fact⁹ est. Vastatis pmo ro-

manor agris: et capti multis oppidis

et plurimis in deditiōe acceptis: ad

urbis tādē expugnatōē duxit exerci-

tū. Romani tāta molle belli territi: le-

gatos ad eū de pace et reditu suo mise-

rūt: q nihil pfererūt. Missi postea sa-

terdotes nihil plus ipia obtinuerunt

profecta tādē mīse sola inuictū eius

am fregit et ei⁹ amore bellum a pīa

amouit. Nō igit patrū auctoritas qd

deorū reuerētia nō potuit. sola filij in-

ferm pietas fecit. Dic ad ppositum

Marie. Figura. iij. Reg. r. de. Salo-

mōe q matri sue Berabee dixit ea col-

locata in solio suo. pte a me mī mea

qd vis. Neg em phas ē: vt auerā fa-

ciā meā a te. ¶ Secunda rē. qz sup o-

nes creaturas in oi motu suo meruit

Un augu. Unum scimus p certo q ois

marie vita et actō semp intenta fuit

in dño. Ille. habent em Theologi. q

meritū nfm pstitit in amore dei. Ma-

ria sup oēs deū filium suum amauit.

Nā tpe passionis xpi quidā fūerūt for-

tes in amore: s; debiles in associatiōe

et fide sicut apostoli q ipm vinum dile-

xerunt: sed tñ ab ipō recesserunt et si-

dem pdiderunt. Alij fuerunt fortes

in associatiōe et amore: s; tñ debiles

in fide: sicut deuote mulieres q xpm

mortuum dilexerunt et ab eius cruce

non recesserunt: sed tñ fides pdiderūt

Beata autē virgo fuit fortis in amo-

re: qz filius semp dilexit: immo facili⁹

fuisse ei mori q ab eius dilectione se

parari. Dilectio fuit fortior in associa-

tione: qz iuxta crucē immobilis stetit

Joh. xij. Fuit fortissima in fide: qz sis-

des in ipa sola remāsit: nec tpe passio-

nis extingui potuit. Unde sic sup oēs

meruit. Tercio ratione grē inuente:

quia grām humano generi inuenit.

Inuenisti grām apud deū. Quam gra-

tiam Dei et homin. Audacia cuius dñi-

tur in celo: in purgatorio: in mūdō: in

inferno. Un Ber. Data est tibi ois po-

testas in celo et in terra vt oia quecū-

q volueris valeas impetrare. Ille.

Et Petrar. Te rogam⁹ oculos ne clau-

de: sed apert tuiq magni virtute splē-

doris fac diabolo oino succūbere. Il-

le. Tercia cōditio rē. vt sit fernens in

ipis obtinendis. Apostolus. Solliciti

non pigri. Ad ppositū. Maria fuit et

est fernens: quia nec ad horam rece-

dit ps. Alitit regina rē. Unde: tenuit

omnes vias impetrandi. Que sūt, tres

in presentiarum

¶ Primo p viā humilitatis.

Secundo per viam improbitatis

¶ Tercio p viā improperationis

¶ Primo p viam rē. Prouerbio. xv.

Responsio mollis frangit iram. Ma-

ria hunc modū tenuit: qz humilis ore

corde: opere Luc. ij. Resperit humili-

tatē ancille sue. ¶ Secdo p viā rē. im-

portune perit. Un ecclesia. Monstra-

te esse matrē. Et in sequentijs. Ora pa-

trē: iube natū. Insinua illi q sis: et ni-

hil tibi denegat. hester. vi. Quid vis

regina et q est petitio tua. Et dñi dñi

diam partē regni petieris: impetra-

bis. Et ecclesia in sequentijs. Clemen-

tior pre ceteris: succurre nobis: misere-

ris: mortalium spes vna Un Ber. Quid

ad mariā trepidat accedere humana

fragilitas. Nihil est in ea austerū: to-

ta suauis et dulcis: oibus offerens lacte-

lanā. ¶ Tercia cōditio rē. fili recora-

dare qd tibi feci. Te portauit non ē mē-

sibus: te lacte pavi te sup asellum in

egyptū fugi: te in triduo cum lachry-

Sabbatum

mis quæsi te in tēplo obtuli: te secu-
ta sum in montē caluarij: te associavi
qz alijs recedentibus non recessi. Un-
quidā vulgaris. Quis non pōt cōtri-
stari: matrē xpi ptemplari in tāto sup-
plicio Jō Ber. Securus habemus ac-
cessum ad patrem vbi mater ante fi-
lium. Filius ante patrē. Mater ostē-
dit filio pectus et vbera. Filius osten-
dit patri latus et vulnera. Nulla er-
go poterit esse repulsa: vbi tot occur-
rūt charitatē insignia. Ille Petrar.
Ad te miser pctōr recurrit supplex: vt
tue placeat clementie euz semper ex
diuino furore eripere. Assimilat ro-
se q̄ redolet. De qua Eccl. xliij. Qua
si rose plātatio in hierico. ecclesia in
sabbatis. Gaude rosa pura decens:
speciosa semp recens flos immarcessi-
bilis. Scdo viti. De q̄ vbi supra.
Ego quasi vitis fructificauit suauis. rē.
que serpentes fugat: ita et maria de-
mones. Dic hoc exēplū et applica illd
Refert Vincenti⁹ hysto. exēplū. Qui-
dam romanus imperator fuit cui di-
uina clementia vxorem genere et mo-
ribus nobilissimā prouidit ac pulchri-
tudine honestam. O pulchrum donū
qñ homo reperit bonā vxorē. Proū.
xix. Domus et diuitie dantur filiis a
parentibus vxor bona a dño prepara-
tur quasi dicat gratia est spiritualis
vt qd bonā vxorē habeat Venit autē
in mentē imperatoris: vt pgeret p or-
bem visitare loca sāctorū. Accepto ita-
qz cōsensu a cōiuge: regnū et quendaz
suum fratrem adolescentē et recōmen-
dauit: et sic discessit. Adolescens autē
decept⁹ in amorē imperatricis: sepe
petiuit ab ea de actu carnali. Impē-
ratrix autē ipsum posuit in quadam
turri custodiendum cū decenti cura.
vsqz ad aduentū imperatoris: ne in-
uenis mulierē amplius molestaret.
Determinato autē die et tēpore vide-
licet post quinqz annos: imperator re-
diit. Qd vxor audiens sūme gaussa ē
iussitqz nobiles et maiores in occursum
ei⁹ occurrere: et vicos ciuitatis ador-

nari decenter et fratrem imperatoris
iussit de carcere exte. Quāp̄ huius fra-
tri obuius iuit ante aduentū impera-
trici. Requisitus ab imperatore: cur
tam afflictus esset et palidus. Rēdit
cū lachrimis. Uxor tua me tali modo
o imperator tractauit eo quia incre-
pauit eam: sup atcu impudico: facta ē
meretrix tuorū nobiliū. Qd audiens
rex in terrā cecidit quasi mortu⁹. con-
fortat⁹. Jbis astantiū surrexit. Inter
in venit mulier cū puellis volēs dare
osculum imperatori: ipsam percussit pu-
gno et eā expulit. Precepit seruitori-
bus suis vt ipsam ducerēt in siluā quā
dā et eā ibi decollaret. Cū fecissent
et eā tā pulchrā vidisset: decreuerūt
an ei⁹ mortē accipere mutuū solaciū
ab ea. Clamās autē ac se defendēs et
osmo renuens ac nomē virginis inuo-
cans. In hmoi Jbis et clamorib⁹ quē-
dā comittē cōtingit illac transire: qui
romā ibat. Vidēs mulierē valde spe-
ciosam: ipsam ab inimicis liberauit.
Interrogans eā q̄ eēt: ex humilitate
indicare noluit: sed petijt vt ipsam ad-
duceret in domū suā et p ancilla eaz
susciperet dñe sue. Gaussus est valde
comes. Qua cōducta dedit ei in curā
paruulū filium: vt ipm nutrirēt. Quē
suscipiens care ipm fouebat. Accidit
vt frat comitis eēt philocap⁹ de ea
vehemēter. Una die petiuit ab ea: vt
ei copularet in matrimonio: petiuit.
ij. iij. rehuīt satis. Nephād⁹ homo nō
valens obtinere qd volebat. Noctu
ductus diabolico spsi occidit puerū
comitis quē ingremio tenebat cū dor-
miret et currēte sanguine p lectum. Et
clamāte heu me. comes cum familia
hoc audiētes ac existimātes mulierē
puerū occidisse de eōi p̄sensu: data est
in manu pyratay vt ipsam in alto ma-
ri p̄cipitaret. Vidēs ipsam tam pul-
chrā decreuerūt pri⁹ accipere mutuo
illecebras voluptates. Cūqz nollet af-
sentire ipaz in quadā rupe altissima
maris dimiserūt vt ibi fame morerē.
Cūqz p tres dies et noctes cū lachry-

mis fuisset sine comestione et nomen
matris inuocaret. O xpiane inuoca ma-
riam: apparuit ei virgo di. O filia noli
desperare cito accipies talem herbam
quam habes super tergum: et sub pe-
dibus et facies emplastrum, et sic sa-
nabis omnes leprosos et tua puritas
manifestabitur. Cumq; herbam colle-
gisset hora tertia terti diei antevene-
runt ad ripam ab ipsa vocati eam susce-
perunt et ad portum romanum conduxerunt.
Egressa de navi reperit leprosum ro-
tundum in ripa portus et ipsum sanavit.
Venit autem ad urbem istam in qua erat
impius ille frater comitis qui parvum
occidit huius mulieris quod ob hoc ma-
lum leprosus erat factus. Ad hunc fuit
conducta: sed ab eo minime cognita.
Rogatur obnix a comite ut ipsum sa-
naret a morbo lepre: et quicquid mer-
cedis vellet daret illi. Respondit se factu-
rum si de omnibus partibus suis coram illa, vi-
sionis vultu confiteri peccata sua. Respondit
ille. Si confitetur Confessus est peccatum illud
se puerum occidisse comitis fratris sui in
manu mulieris nutricis. Audies au-
tem fratres expavit: plus dolens de am-
issione illius mulieris. Respondit illa, Ego
sum illa mulier: et tibi opus deus peccat
unde ipsum sanavit. Recessit a loco illo
et romam venit leprosos sanando. Cum
eo applicuisset conducta est: ut frequenter
imperatoris sanaret quod et ipse in lepra
incurrit propter peccatum mulieris accu-
sate iniuste impatori. Respondit ut prius
fecit fratri comitis: si peccata sua confite-
ri vellet coram papa. Promittit facere.
Cumq; omnia: hoc excepto confessus esset.
Respondit mulier. Unum deest. Tunc pro-
lauit peccatum factum pro muliere de peccato
infamationis in mulierem. Quo au-
dito papa flere cepit super casum il-
lius imperatricis credens mortuam esse.
Mulier autem sancta sanata a lepra
fratre imperatoris dixit. Nosti me
fili? Non ait. Ego sum illa impera-
trix: et omnia narraui per ordinem.
Tunc omnes cum leticia ipsam suscepe-
runt. Volens autem imperator iter

eam reassumere in uxorem ut prius renu-
o. Et ob amorem virginis que eam
liberavit a tot periculis in monasterio
monialium se reclusit: ubique vitam
vitae deuota existens marie virgini.
Applica diligenter: quia pulcherrima est.

Domnica. ij. xl. de fide.
Serino magnus.

Miserere mei

domine fili David. Mat. xv.
Fama sparsa per ci-
uitates terre promissio-
nis Tyri et Sydonis
propterea propter miracula quae faciebat
circa infirmos. Ecce mulier cananea
a finibus illis egressa ad Iesum acces-
sit di. Miserere mei domine fili David fi-
lia mea male a demonio vexata. Offi-
cium boni oratoris ut habet Cicero est
beniuolentiam captare: idem haec mulier
vsa est maxima prudentia: quia confite-
tur diuinitatem et humanitatem. Primo
diuinitatem dux dicit. Miserere mei
domine. Secundo humanitatem dux di-
cit. Fili David. Exponit autem suam tri-
bulationem dicens. Filia mea a male de-
monio vexatur. Christus autem ei ostendit
tres maximas duritias. Et quare
Iesu. Vere ut dicit glo. ut eius con-
stantiam comprobaret. Et mulier con-
tra has vsa est. tribus prudentiis. Pri-
ma duritia: quia Christus nihil respondit ac si ef-
fret excruciatum. Ad hanc duritiam se ha-
buit puer. quia ad discipulos inuitat
eos. Et discipuli rogabant eum
di. Dimitte eam. quia clamat post nos
Secunda duritia fuit in hoc: quia dicit
eam non esse de omnibus israel: quibus
Christus spiritualiter erat missus di. Non sum
missus nisi ad oues quae perierunt domus
israel: quasi dicat. tu de illis non es.
Oues israel erant oues dei. Insinua-
uit ergo ipsam non esse de omnibus christi
et per consequens quod erat de omnibus di-
aboli. Ad hanc duritiam se habuit ma-
gnanimitas quia ad Christum se appro-
ximauit et ipsum adorauit di. Domi-
ne inquit adiuua me: quasi dicat si vs-

Dñica secunda

q̄ modo fui ouis diaboli: modo esse
volo ouis tua. In signum huius ado-
ro te Adiuua me sicut pastor adiunat
ouem suā debile et infirmā Tertia du-
ritia fuit: quia eā caniculā appellauit
Non solum dixit eā non esse ouē suā
sed etiam canem. Non est bonus su-
mere panem filiorū glō. i. doctrinam
et miracula iudeis pmissa. Et mitte-
re canibus. i. gentilibus. Ad hanc du-
ritiā se habuit humiliter: q̄ nō nega-
uit se esse canē sed confessa est dī. Et
am dñe: ac si dicat. canē me vocas: ca-
nē tuā esse volo. Dñi em̄ suos canes
nō expellūt et si expellūt p̄ vnā portā
reuertūt p̄ aliā. Si ego suz canis tua
non debes me expellere a te. Et si pa-
rū expuleris: prīm⁹ ad te redibo. Qz
dñi p̄mittūt suos canes comedere de
micis q̄ cadūt de mēsa eius. Da mihi
micā qz sū canis tua. i. gratiā sanitatē
filie quā peto. Respondens autē iesus
dixit O mulier magna est fides tua:
que sez me superauit et vicit. Sup̄ quo
Ougenes in presenti omel. Mulier
caput peccati: arma diaboli: expulsio
paradisi: mater delicti: corruptio le-
gis antiquę venit ad iesum mira res
mirum negocium. Iudei fugiūt cana-
nea sequitur. Ille. Applica euāg. De fi-
dei vnitāte erit sermo hodie. De qua
tria videnda sunt. ¶ Prīmū dī opinio-
nis. ¶ Scdm̄ dicit manifestatiōis.
¶ Tertium dicitur fructificationis.
¶ Prīmū dī rē. Cuz triplex sit fides
sub qua cōmunit̄ vniūt totūz genus
humanūz videlicet xpianorū: iudeorū
sarracenorū. Queritur dubiū. An oēs
possint saluari sub sua fide obseruan-
do quē sua fides cūsqz p̄cepit. Ad hoc
duē sunt opinionēs: Una opinio q̄ sic.
Alia q̄ non. Prima q̄ sic pbat̄ int̄tū
suūz tripliciter. Prīo rōne. Scdo au-
ctoitate. Tertio admiratione. Prī-
mo ratione triplici.
¶ Prīmō ratione finalitatis.
¶ Scdo rōne superabilitatis.
¶ Tertio ratione crudelitatis.
¶ Prīmō finalitatis. Conclusio est

phi. in. ij. phisicor. Omne agēs agit p̄
pter finē. In. ij. de aia. Natura agit
p̄pter finē. In. ij. Metha. Finis ē cā
causaz. Qd̄ affirmat p̄ Tho. i. ij. q. i.
Et p̄ Scotūz in. i. di. i. Exēpli grā
De illo q̄ vineā plātat: ad finē vvinū
bibat. Ad p̄positū. Quo fine de⁹ aias
hominū creat. Vere vt brificet Aug.
in. ij. di. ij. Fecit deus rōnalē creatū
rā vt summūz bonūz intelligeret: in-
telligendo amaret: amādo possideret
possidēdo frueret. Et p̄ Tho. in. i. di.
xlv. Aliter frustra eas creasset. Svt
dicit phs in. i. Pol. In. ij. de aia. De⁹
m̄hil odiosūz fecit in natura. In. i. ce-
li et mūdi. Deus et natura m̄hil agūt
frustra In. ix. Metha. Nihil est ocio-
sūz in natura. Vñ nō est credēdū: q̄ il-
lud agēs nobilissimūz fecerit hōiem
vt p̄deret: s̄ vt saluet. Vñ p̄ p̄s oēs
tā iudei q̄ sarraceni et xpiani saluāt
in sua fide: obseruādo ea q̄ sūt obser-
uāda. Credis ciuis. et tu mercator q̄
uxor tua tibi pariat filiū ad finē vt su-
spēdat: Aut mater filiā vt sit meret-
rix. Vere nō: s̄ vt honeste viuat. Qz
i. Pol. Generātis ad genitū naturalis
est amicitia. Et l. si. C. de curatore fu-
rioso. Null⁹ ē amor qui vincat amorē
parentūz. A fortiori deus creat aias
singulorū vt saluentur. Igīt oēs sal-
uabuntur in sua fide. ¶ Scdo rōne
rē. Conclusio phi. ij. de aia et ij. Meth.
Uniquodqz agēs opat̄ fm̄ p̄prietatē
sue nature. Exēpli grā. De sole: de
igne et c. Si natura opat̄ multo plus
natura dei. In deo sunt duo. Mīa et
iusticia. Attestante prophe. Duo hec
audiui qz p̄s dei est et tibi dñe mīa
Et alibi. Mīa et veritas obuiauerūt
sibi iusticia et pax osculate sunt. Sed
maior est mīa in deo q̄ iusticia Jaco.
ij. Mīa superexultat iudiciūz. Et ps.
Miserationes eius sup̄ oia opa eius
Et de pē. di. i. c. Qz diuinitatis natu-
ra clemēs est et pia. magisqz ad indul-
gentiā q̄ ad vindictā p̄na. Et. C. de
nuptijs. l. Imperialis. Nā ita credit̄
mus dei beniuolentiā et circa genus

Quantum nimis clementia quod natu-
re nostre possibile est imitari: quod quoti-
dianis hominum peccatis se ignoscere digna-
tur et peccata nostra suscipere: et ad me-
liorem eam statum reducere. Et datus. Nul-
lus est de se tam graue peccatum quin ad in-
gressum celorum dominus deus quilibet penitens
reperiat clauces. Nam tu es mansuetus
et tam pius ut tua bonitas peccatori succur-
rat. Et Petrar. vi. Trium diuinitatis.
Sed diuina gratia nunquam tarda fuit quod
in ea confido: erunt adhuc in me multe
et singulæ res operationes. Et ratione
assignat. Ricar. in. liij. di. xvi. ar. ij.
Quia misa est deo naturalior eo quod re-
spicit bonitatem sue nature. Iusticia
vero respicit peccata. Quapropter si
misa est deo magis naturalis: quam iusticia.
Et unum quodque sequitur proprietas
eius sue nature. Quod fuit fundamentum
rationis in principio. Sed concluditur: quod
deus ex habundantia sue misericordie: saluat
omnes qui moraliter viuunt sub sua fi-
de et lege. Igitur saluantur omnes. Unum
propter. ij. rationem. Tertia ratione et. Quicumque
credit bene suam fidem esse bonam saluat
Unde est quod christianus saluatur vere. quod
credit suam fidem esse bonam. Eadem
ratione. Si credere christianum ipsum sal-
uat. etiam credere sarraceni: et iudei.
Fundamentum rationis ponit ab apostolo
io ad. Ro. x. Ois qui credit in illu non
confundetur. Non enim est distinctio iu-
dei et greci. Nam idem dominus ois diues
in ois qui inuocat illu. Ois enim quicum
que inuocauerit nomen domini saluus erit:
Ideo Job qui non iudeus: non natus: non
mortuus iudeus: sed gentilis. Et nabu-
chodonosor fuerit saluus. Quis non es-
sent christiani. Igitur in sua fide quisque
potest saluari. Unde per. ij. rationem. Secundo
auctoritate. Et primo Joelis. ij. Ois
quicumque inuocauerit nomen domini saluus
erit. Sed ois natio sub sua fide deus
inuocat: igitur saluatur. Et. i. Thi-
mo. ij. Deus vult ois homines saluos fieri.
Igitur omnes saluantur. Tercio
probatur admiratione. Si solus salua-
rentur christiani: et alij damnarentur. mi-

rum esset omnibus: quod deus vellet tot po-
pulos damnare. Igitur dicendum est quod unum
quisque si bene viuat saluetur. **¶** Alia opi-
nio: quod solum christianum saluantur. Et hoc pro-
batur verbo christi Marc. vii. Euntes in
mundum vniuersum predicate euangelium.
omni creature: qui crediderit et baptis-
matus fuerit saluus erit. Qui vero non
crediderit condemnabitur. Et Athana-
si in Symbolo. Quicumque vult saluus esse.
omnia opus est: ut teneat catholicam
fidem. Veniamus ad secundum ubi declara-
bitur veritas. **¶** Secundum principale. In quo
aperiendum est: quod sit illa fides vera in-
ter ois ab omnibus tenenda. Unum fides
secundum scolam ois theologorum. l. Quod
sola fides christianorum est bona: et
sola. non alia: ubi omnes saluantur qui
cumque saluantur. Que conclusio debet
esse maxime gaudium apud omnes christi-
anos. Cum illi soli sint in statu vere
salutis. Que conclusio probatur per. v.
rationibus. In. i. Metha. Ibi soli do-
cent quod cessat de singulis dicunt.
¶ Primo ratione durationis.
¶ Secundo ratione reificationis.
¶ Tercio ratione persecutionis.
¶ Quarto machinationis.
¶ Quinto ratione corruptionis.
¶ Primo ratione. et. Conclusio iuri-
starii. C. de veteri iure enucleando.
l. Tanta. S. Mirabile autem. huma-
ni iuris conditio semper in infinitum oc-
currit: et nihil est in ea quod stare per-
petuo possit. Ille. hodie puer die cra-
stina senex: vita nostra decurrit. In.
v. trium temporis. Quoad possum finali mora-
ti me paro dum breue meam vitam recē-
seo in qua hoc mane eram pubes iam
sum canus. Faciamus sic rationem.
Quia res tanto melior de quanto dur-
abilior. In. ij. Philosophia. In. ij. Top. Bo-
num quanto permanentius tanto me-
lius. Exempli gratia. Unum enim quod
ex sua virtute plus durat dicitur me-
lius esse ceteris paribus. illo vno
quod cito corrumpitur. Res ergo et
melior: quanto durabilior et e contrario
Ad propositum. Fides christiana sola et
f. iij.

Dñica secunda

non alia potest deficere: sed inuolabilis pſeuerat vsq; ad cōſumationē ſeculi. Quid dicis o pater Augu. lib. de vtilitate credendi. c. lxxix. Dubi tam⁹ nos de fide xpiana. Certe non expedit. Eius enim ecclie ⁊ fidei gremio creditur: q; vsq; ad finē ſeculi firma. integra ⁊ inuolata permanebit. Ille. Sed opponit xpiano ſaracenus per hāc rationē ⁊ iudeus. Primo ſaracenus. q; fides ſua adhuc pſeuerat iam p tot annos. Cui rñdit Tho. iii. i. contra Geñ. c. vi. Qd fides illa durat non q; eſt bona: ſed q; obſeruātia illius eſt carnalis ⁊ delectabilis obſuetudinibus. Un machometus in Alcorano. c. iij. d. pphetia penitētie pmittit ſuis ſectatorib⁹ quod porcis aſinis. ⁊ ceteris beſtijs omnino conuenit. videlicet vsq; ad duodecim. O viliffime canis. O viliſ porce inimicus omnis pudicitie. Contra quam opinionez eſt tota lex xpiana: immo ⁊ ſuus Auicenna qui de eadem fuit ſecta: dicit ap̄e nono Metha. Lex noſtra quam Machometus dedit: oñdit pfectionem felicitatis et miſerie: que ſunt ſecundum corpus: ſed alia eſt pmiſſio que ſolū apphēditur intellectu. Et tu o ariſtorele qd dicis: videas in. i. Pollit. vbi dicit in honeſta. Primū quod expedit ſenioribus ad tēpantiā coitū facere. Quod a ſcriptura ⁊ a nra fide reprobat hoc Eccli. xxv. Tres ſpecies odiuit anima mea: ſenem fatuū. i. luxurioſū. Et Cicero. i. de offi. Luxuria cuz omni etati ſit turpis: ſenibus tñ ſetidiſſima eſt. Scdm eſt q; nullū orbatum vel ſterilis conditionis debet nutriri. Qd eſt maximū malū: ⁊ eſt contra dictamen rationis. Quam culpā hz ille. Quod malū a noſtra fide eſt alienum. Terciu inhoneſtus: qd ſi quis genuerit filios vltra ſuam poſſibilitatem et diuitiarū affluentiam anteꝑ ſentiat vitā fiat abortiſus. Et q; hō poſſit hñe tot mulieres: quantum poteſt ſuſten

tare. O philoſophe vbi eſt ſciētia tua. Ubi philoſophia tua. ſi quis hoc ageret nōne frūſtraret ordo toti⁹ nature. Que oia nra fides reſpuit ⁊ fundata in bono ciuili ⁊ politico clamat pꝰ poſtolum. ad Colocen. iij. Mortificas te membra vſa q; ſunt ſup terram. Un pꝰ opinio. Scdo arguit iudeus fidem ſuā bonā eſſe: q; durat vsq; in hodiernū diem. Cui Tho. vbi ſupra rñdet. Qd ideo iudeus pſeuerat nō q; ei⁹ fides ſit bona: ſed duplici rōne pſeuerat nobiſcū iudeus. Prima vt ſit morale. quoddā dñice paſſionis. Qdum ipm videm⁹ recordamur paſſionis dñi. Un dicit p ppham. Ne occidas eos: neq; obliuiſcantur ppli mei Scdo vt nobis deferant ellibꝰ azo et calamaro veteris teſtamēti. Un non eſt bona. q; iam tps pterijt. Immo iudeus in ſua lege tria inhoneſta dicit. Contra q; lex nra clamat. Primū q; anima humana non pōt videre deū: etiam poſt mortē: ſ; a deo beatificabit: q; habebit oēs delectatiōes quas voluerit. Sicut antiquus in deſto illi q; ſtamebant manna habebant omne delectamētū. iuxta illud Sap. xix. Panē de celo pſtitit illis: vnde conueniūt cū ſaracenis qd contra lex nra Mat. xvij. hec eſt vita eterna vt cognoscat te ſolū deū ⁊ quē miſiſti ieſum xp̄m. In verbo xp̄i: vt cognoscat te ſolū. Voce humili dic. Q. ſede ſcam: che: ſola ſola promittis paradīſum. O fides veri dei: q; ſola ſola pmittis viſionē dei. hec eſt inquit vita eterna vt cognoscant ⁊ c. Scdo inhoneſtū eſt q; inimicus eſt odiendus Mat. v. dictū eſt antiq; Diliges amicū tuū: ⁊ odio habebis inimicū. Un nos odiunt. Sed lex xpiana om̄i charitate plena clamat Mat. v. Diligite inimicos veſtros. Et in cruce clamauit Mat. xxv. cap. Pater ignoſce illis. Totus ſum letificatus. o Jeſu: dum audio hanc vocē pietatis ⁊ totius amoris. O bonitas fidei noſtre que reddit bonum p mas lis q; nulla alia ſecta facit. Terciu

inhonestum. Quia iudeus non fuit pro
ximo nisi cum usuris dicens hoc esse in
stum Deute. xxiij. Non fenerabis fra-
tri tuo: sed alieno ad usuras pecuniā
sed lex nostra oppositū dicit Luc. vi.
Date mutuū nichil inde sperantes
Sic. Quod p̄cio possit estimari. Un-
cludo: q̄ saracenus comedit sicut por-
cus in terra. Iudeus sicut asinus. Un-
patz p̄ma ratio. q̄ lex et fides n̄ra est
excellētiōr rōne durationis. ¶ Se-
cundo rōne. et c. Quia oēs secte nostram
fidē bonā affirmāt. Cōclusio est phi-
li. de somno et vigilia. Et in. viij. Et hi.
fama quā oēs famāt vel exclamant
non ex toto perit. Et ff. de offi. q̄storis
l. i. Illi opinioni standū est q̄ plurimo-
rū testimonio p̄batur. Et de officio
et de potestate delegata. c. prudentis.
Integrū est iudiciū: quod plurimorū
sententijs approbat. Ad p̄positum.
Fides n̄ra plurib⁹ testib⁹ approbat
Et ut dicit Mar. xviij. Et extra de testi-
bus et attestacionib⁹. c. In omni nego-
cio. Quid simpliciter duobus vel tri-
bus testibus aliqd in iudicio asseren-
tibus: fides adhibet. Fides n̄ra habz
plures testes in laudē suā. ¶ Prim⁹
est ecclia: que non pōt mentiri. q̄ ut
dicit Tho. ii. q. i. ar. iij. Fidei eccle-
sie non pōt subesse falsum. Et Aug.
Apostolo non crederē. nisi ecclia ap-
probasset. Quid dicis de nostra fide.
Extra de sum. tri. et fide ca. Una est
fidelium vniuersalis ecclia: extra
quā nullus omnino saluatur. De con-
secre. di. iij. c. Ecclia. Beatitudo ce-
lestis paradisi a nemine extra eccle-
siam posito percipit. Et ad Ephe. iij
Canta. Unus domus: vna fides
vnum baptisma. Ecclia in symbo-
lo Athanasij. hec est fides catholi-
ca: quam nūl quisq̄ integrā inuolaz
tāq̄ suauerit: absq̄ dubio in eternū
peribit. ¶ Scōus testis: est iudeus
Iosephus in lege iudeorum doctissi-
mus qui capt⁹ fuit in vltima captiui-
tate facta per Titū et Vespasianū in
hierlm: de xpo. xvi. lib. antiqui. fuit

inquit autēz p̄dictis his t̄pib⁹ sapiēs
vir: si vstrū eum: nominare phas est.
Erat em̄ mirabilium op̄ez effector et
doctor hoīm eorū qui libenter q̄ vera
sunt: audiūt. et multos q̄dē iudeorū: mlt⁹
tos quoq̄ ex gentibus sibi adiunxit:
xps hic erat. ¶ Tercius est gentilis
Tho. xxiij. q. viij. in sol. terci⁹ argu. di
Qd t̄pe. Cōstānini inuēt⁹ est in sepl:
chro q̄dā h̄ns laminā in collo. vbi in-
scriptū erat Iesus xps fili⁹ dei viui.
nascetur de v̄gine maria credo in eū
O sol sub helena et cōstānini t̄pibus:
iterū me videbis. Iste fuit plato mor-
nalis. De q̄ Aug. in li. conf. exp̄sse di-
cit q̄ reperit totū euangeliū. In p̄nci-
pio et c. v̄sq̄ et verbū caro factū est. Et
a q̄busdam saluus tenet. Quia sicut
Traianus imperator ex p̄uilegio p-
orationē Grego. Plus iste: quia plus
fuit illuminatus in hac vita de veri-
tate. Et in historijs grecorū dicitur et
cōfessus est xp̄m et mariam: put in la-
mina inuentū est di. Credo in puerū
iesum nasciturū de puella hebrea.
¶ Quartus testis est saracenus. In
alcorano. Machometus laudat xp̄m
et ei⁹ m̄rem: et p̄pham appellat et fla-
tū dei. et suis sectatorib⁹ di. Qd si eo-
rum fides deficeret. recurreret ad fi-
dem h̄ar⁹ xp̄i. q̄ bona. ¶ Quint⁹ te-
stis est phis. Tēpore passionis xp̄i.
Dionisi⁹ athenis existēs cūz discipu-
lis: cūz esset eclipsis solis contra na-
turā: videns hoc dionys. dixit. Aut de-
us nature patitur: aut tota machina
mundialis destruit. Et ob hoc: aram
construxerunt deo ignoto: v̄z xp̄o qui
tūc in cruce moriebat. ¶ Tertio rōe
et c. Conclusio tulij in orōne p̄ marcel-
lo Nulla est em̄ tanta vis que nō fer-
ro ac viribus debilitari frangi q̄ pos-
sit. Quod patet in monarchijs mūdi.
Prima caldeorū et assyriorū. q̄ dura-
uit. cccl. annis. tandē a medijs victa
est. Scōa Persarū ac medorum: q̄
durauit. cc. annis. tamen a grecis
victa est. Tercia grecorū. a romanis
victa. Quarta Carthagenensium: et

Dñica secunda.

a romanis victa. Si paradysus possz
in machinis rumpi caperetur. Nulla
est rē. Ad ppositū. Fides nra vndiqz
psecuta ē. Ab vna pte iudei. Ab alia
heretici. Ab alia tyrāni: vt di. Au.
habuit. r. psecutiōes. Pūa Neronis
Scōa Domitiani. Tercia Traiani.
Quarta Antonini. Seueri. Marimi
ani. Decij. Valeriani. Aureliani. Di
ocletiani. Tū fuit pseuerās: imo ei⁹
psecutores acris sunt puniti. Cōstan
tinus pcussus est lepra. Julian⁹ apo
stata a Mercurio milite occisus. Ege
as pcōsul a demōe arrept⁹. Pascali⁹
a quo Lucia martyrio coronata est: a
diabolo suffocatur. Preterea in hirlin
vastatiōe. vēditi sunt iudei nomies cē
tena milia. Et dices cētena milia sūt
occisi. Exemplū insup est Leonis pa
pe q Arrianā sectā fauorizabat: quō
punit⁹ est. In q exēplo: dubiū qritur.
Utrum papa possit errare: Ad qd rñ
det Tho. in qlibz. Et Ricar. in suo q
libz. Et Aug. de Ancona. Aut loqui
mur: vt hō simplex sic pōt: vt pz di. xix.
c. Ita dñs. Et c. Anastasi⁹. Et dist. ij.
si papa. Aut vt caput ecclie: circa ca
nonizationē alicui⁹ sc̄ti: r in his que
sunt fidei: Rñdeo q nō pōt. Aug. sup
Mar. xviij. Cū spūsc̄tus regat ecclāz
seqtur q ecclā nūqz errabit: cū hēat
doctore vritatis: q dixit. Ego vobiscū
sū: vsqz ad cōsumationē sc̄li. Ille. Vñ si
des nra figurat p nauiculā Petri. In
naut sūt. v. Pūo. xxiij. remi. Scōo si
gnū nauis. Tercio gubernator: Quar
to velū. Quinto pson⁹. Morali. Na
uis est fides Petri q habz. xxiij. remi
gia. Ex vna pte. xij. pyhetas. Ex alia
pte. xij. ap̄los: q sūt p̄fomes in senten
tijs. vet⁹ r nouū testamētū. Scōo li
gnū crucis sup quē xps iacet: q hanc
nauē rectā tenz. hier. Finis fidei mei
xps est. Tercio gubernaculū. i. spūsc̄
tū q ipaz guber nat. Quarto vela
id est martyres: q sāguinē p ipa fude
runt. In pūa ecclia: a tpe petri vsqz
ad sanctum Siluestrum. xxiij. pape
martyrio sunt coronati. Quinto de⁹

pater est patron⁹ nauis: qui eā guber
nat. vñ non pōt errare. Unde xps oia
uit p ipa fide Luce. xxiij. Ego p te o
raui petre: vt non rē. Et vt dicit Bon
in. iij. dis. xviij. ar. ij. Xps iesus sp̄s fuit
exauditus in ofonib⁹ suis. Vñ pz ter
cia rō: quō fides catholica excellit a
lias. ¶ Quarta ratio rē. Nulla fides
in qua tot mala fiunt: vt nra. i. Jo. iij.
Vñd⁹ in maligno positi⁹ ē. Et apost.
ij. Thimo. ij. In nouissimis diebus
instabunt tpa pculosa: r erunt hoies
seipos amātes. Et Pius papa ad to
raz xpianitatē. Cōfusa sūt oia r turba
ta. Blasphemāt deus: nullus amor:
nulla legū reuerentia. Ille. Comple
tus est numerus peccatorz. Meliores
sunt iudei in sua fide. Turcus nō pa
titur blasphemias in confinib⁹ suis.
Iude⁹ obseruat sabbatū. Quod bene
dantis. v. Para. Quoad possum fina
li morti me paro dū breuē meā vitam
recēseo in q hoc mane erā pubes iam
sum canus: qz. s. lege z fiant. O quot
ysure. O quot rapine. O quot luxurie
Ab infideiibus accepisti vicia. Ad p
positū. Si non eēt bona et sc̄tā: inter
tot mala non posset subsistere. Exem
plū iudei qui an baptismū roman as
dijr: videns tot mala fieri edificatus
qz. s. non deficiebat cū tot eēt mala.
baptismū suscepit. Clama. O bona
fides: et sc̄tā. Qz alie secte non saluāt
sua fide alios: nec seipos. Ista autem
et suos et alios. Et propter suam bo
nitatem publice publicat in populo
iudaico r gētili Mar. vlti. Eūtes in
mūdū vniuersum p̄dicare euāgelium
omī creature: q crediderit. rē. Ut etiā
dē in Clemen. Dudū. De sepulturis
Oppositum faciunt saraceni et iudei
Saraceni per legē suā tenentur solū
saracenis secrete fidez suā predicare
sub mortis sententia. Quod idem iua
dei agūt: qui libyp̄lis occulte decla
rant leges suas. Quod est signum le
gis reprobate. Christiani autem pu
blice illam predicant. Unde patet
quarta. ¶ Quinto ratione. rē. Solū

christiana fides miracula operatur. O sas
racem. O uidei dicat qd habet mi
racula in vra lege. Uer e non. Quare
hoc: Qz deus non vult esse testis ali
cuius salutaris. In fide nra cecit illu
minati: infirmi sanati: demones ex
puli. Qualis fides: que habeat aliu
Dionysium. Athanasium. Origenem.
Alberu magnum. Thomā. et ceteros
doctores. Preterea qualis fides que
homines habeat mori volentes pro
ipa: cum et animalia bruta morte fuz
giant Job. ij. Pelle propelle: et cum
cta q hz homo dabit p anima sua. et
Boetij. de Consol. Omne animal tueri
salutem laborat mortem. No pnicicqz
deuitat. et martyres sūt passi suppli
cium. Et nullū genus tormentoz res
mansit intactum. Petrus crucifixus.
Paulus decapitat. Stephanus lap
idatus. Preterea de canibz rhodij:
quomodo cognoscunt carnes xpiani
ad odorem et eis nihil nocet. Turcis
vero insens. Un patet qud fides nra.
et. Terciu dicit. Tres sunt fructus et
virtutes ab ipsa fide nostra.

Prima: qz pctā dimittit.
Secunda: qz demonē depmit.
Tercia: qz vitā eternā tribuit.
Tho. in. q. de malo. q. vij. Peccatū
non purgatur nisi per contritionem.
Contritio non habetur nisi per fidē:
q homo credat se errasse: igit fides
est causa remissionis peccatorum.
Exemplum Magdalene. Luce. vij.
Fides tua te saluam fecit. Secda
et. i. Petri. v. Aduersarius vester dy
abolus. et. figura. i. Re. xvj. Dauid
percussit Goliath cum suo baculo et
quinqz lapidibus in funda Goliath
est demon. Dauid est vir fidelis. In
terficat ipm cum baculo. i. cruce cum
quinqz lapidibus. i. quinqz vulneri
bus chasti. Tercio vitam eternā
dat Mar. ultimo. Qui crediderit. et.
probat. Exemplo. Similitudine.
Figura. Primo exemplo. De rege q
habuit tres filios: quibus dedit lapi
dem: sed nupmo verum lapidem et

ille debebat esse heres. Quo mortuo
omnes credebāt habere verū lapidē
sed in pōdere et mēsurā fuit cognitus
Tres filij: sūt tres populi. Credebāt
omnes saluari: sed in pondere cognos
cunt. Pōdus legis moysi: sunt bona
terre. Isa. i. Si volueritis et audieris
tis me: bona terre comedetis. Sara
cem bona carnalia. Pōdus legis
xpi: est eterna vita Mat. v. Merces
vra multa est in celis. Nulla secta h
promittit. Scdo similitudine. ff. de o
rig. iur. l. ij. §. Ex actz. Romani a gre
cis legem inuenerunt accipere dispu
tādo cū quodā: rñdendo de fide. Ita
et nos meremur accipere vitā eter
nam ex fide. Tercio figura: de petro:
qui ad vocem dñi cepit ire sup mare:
cum timuit ventum validū cepit mer
gi. Et dominus ei. Modice fidei quā
re dubitasti: Qñ habuit fidē sup ma
re ambulauit quādo dubitauit cepit
mergi. Ita et nos. Un patet tertium.
Ad argumenta. Ad primū. Qd
ad finē creauit hoīem vt saluet. Igit
et. Respondeo q verū est. Sed medio
mediante. Unde phus. Non perueni
tur ad finē aliquem nisi per medium.
Quia iudei et sarraceni: non eunt p
medium: igitur et. Ad scdm q est
misericors: igitur omnes dz saluare.
Rñdeo q verum est. Sed non saluam
tur: quia nolunt hanc miam. Un An.
Qui fecit te sine te non saluabit te si
ne te. Exemplum de pane: de medici
na: de sole: de igne: omnia pcc habent
suū effectū: sed impediunt ex indispo
sitione recipiētis. Ad terciū de cre
dulitate. Rñdeo q pagan⁹ non bene
credit cum illicita faciat: luxuriare:
et mala agere. Sola christiana fides
bene credit. Credere iudei et pagani
non est bonum. Ad auctoritatem
pphe. Omnis quicūqz inuo. nomē. et.
Rñdeo q ille terminus dñs: nō intel
ligit q illi saluentur qui inuocāt ip
sum: sed qui in veritate deum adorāt.
Et hoc Dauid dicit in ps. Prope est
dominus inuocātibus eum in verita

Feria secunda.

te. Sed quia iudei infideles non inuocant in veritate: ideo damnabuntur. Ad illud de Job et Nabuchodo. sunt salui. Respondeo qd tunc homines non obligabantur ad legem moysaycā cū esset data soli populo iudaico. Unde omnes saluabantur in lege natura hī fm illam viuentes: vt Job et alij. Sz postq dictum est. Predicate euangelij omni creature. Tenet oēs ad hāc et nullus extra saluatur et Tho. xij. q. cv. ar. iij. Euangelij p̄dicatur est in toto orbe: non aut creditur p̄ fidez ab omnibus. Unde patet quomodo sola fides felix nostrā vera est extra quā nulla alia bona est. Quam inuolantā custodiamus et sic habebimus rē. ¶ Feria. ij. scde hebdomade. xl. De opibus factis in pctō mortali.

Iacebat iesus

turbis iudeorū. Ego vado scz ad patrem p mortē et queritis me scz persequendo. Et in pctō vestro moriemini. Et quo ego vado vos nō potestis venire. Jo. viij. c. ¶ Scdm Crisostomū xps p quinq vias ingressus est in p̄senti vita: p quas iudei nō iuerūt. Quo inquit vado vos nō potestis venire. ¶ P̄rio p viā hūilitatis. Mat. xi. Dixit aplis suis. Discite a me. qz mitis suz et hūilis corde. Sup quo Criso. Discite a me nō mundūz fabricare celos creare: sed discite a me: qz mitis suz. rē. ¶ Uñ matrē elegit hūilē. Luc. ij. Resperit humilitatem ancillē sue. In loco hūili est nat⁹. Patrem hūilē putatū hāuit. s. Joseph carpentariū. Sup aīal stolidum sedit. s. super asinā. Crucem hūilēz ascendit. Ad phi. i. Factus obediens vsq ad mortem. Iudei erāt superbi. Quo ego vado vos non rē. Scdo p viā paupertatis. mat. xviij. Vulpes foveas habent et volucres celi nidos filius aut hoīs nō hz vbi caput reclinat et Ber. di. Qd in illo triduo quo xps se separauit a matre et Joseph ex

elemosinis vixit. Uñ dicit Ds in p̄so na eius. Ego aut medic⁹ suz et paup. Iudei erāt auari. Uñ dicit. Quo ego vado vos non po. ve. Tercio p viam puritatis. i. Petri. ij. Qui pctm nō fecit: nec dolus inuent⁹ est in ore eius Jo. viij. Quis ex vobis arguet me d pctō. Iudei erāt pctōres. Quo ego vado rē. Et subiunxit rationē: qre nō poterant ire post eū. Vos de mūdo estis i. dediti rebus mūdānis. Ego nō sum de hoc mūdo. Mat. xxvi. Regnū meū nō est de hoc mundo. Et qz de mundo estis. Jō moriemini in peccatis vris. Qui dixerūt ei. hoc audietes. Tu qd es? Slo. i. nobis ostēde q tu sis talis vt tibi debeat credi. Rndit iesus. Ego pncipiū qz loquor vobis. De quo Apoc. i. Ille. Ego sū alpha et o. i. pncipiū et finis. Qd qdē pncipiūz o Iudei nō cognoscitis: nec cognoscere vultis. Sed cū exaltaueritis filiū hominis. scz in cruce. Tūc cognoscetis: qz ego suz scz filius dei: et vester messias: quē in p̄ntiariū nō cogscitis. Cū videris solē obscurari. Velū tēpli scindi: seplētra apiri: lapides p̄fringi ad p̄rem clamarē. Pater ignosce illis. Tūc cognoscetis: qz ego sū. Qz vt dicit Hier. Iudei in passione audietes hūm. P̄r ignosce illis. Circa. v. c. mil. iudei crediderūt in eū et Cetrurio dixit. Vere filius dei erat iste. Vocat autē passio nē suā xps exaltationē. Pro eo q nō luit in tra: sed in aere eleuari. Scdm sūam Cris. et Alber. duplici rōe eleuari et pati in aere voluit. P̄rio qdē qz sicut aer est elemētum cōe sic et passio xpi. Nā passiones aliorū scōp fuerunt p̄p̄e: qz petrus passus est p̄pter se Paul⁹ p̄pter se. et sic de alijs Xps aut nō est passus p̄pter se: sz cōiter p p̄t oēs col. i. Pacificās oīa per s̄gū nē crucis ei⁹: siue q i terra: siue q i celis. Preterea vt ipm aerē immūdū s̄ctificaret et mūdaret. Erat em immūdus ex fumo hostiarū immolatarum Sanctificauerat qdēz terram. xxxij. annis sup eam ambulando. Sancti

cauerat aqua in ipsa se baptizando. Sanctificatur? erat ignem aplis spiritus. s. in spē ignis mittēdo. Non re habat igitur nisi vt aerē sanctificaret non sub tecto: sed sub aere moriēdo. Scda figuratio: qz pctm̄ cōmunis suz ē in mōte: id in mōte caluarie palus est. Vñ patulas ad orientē vertit Applica. De quibus bonis factis in peccato mortali erit sermo.

¶ Prīmū dicitur oppositatis.

¶ Secundū dicitur immunitatis.

¶ Tertium dē fructificabilitatis.

¶ Circa primum Querit: utrū bona voluntas sit sufficiens ad meritum vitę eterne: sine actu opatōis. Ad hoc sunt due opīones. Una dicit qz sic, alia qz non. Prima pbat intentū suuz medio primo auctoritate. Scdo exēplo. tertio experiētia. ¶ Primo auctoritate doctorū Greg. in home. spūs sancti. Nūqz vacua ē manus a mune re: cū archa cordis repleta fuerit bona voluntate. Ber. li. deli. ar. Intentio sufficit ad meritū bona actio requiritur ad exemplū. Qd ptz p can. xij. q. v. c. si qd. r. xij. q. v. c. Qui peritura re. r. xv. q. vi. c. Si a sacerdotibz. De pe. di. i. c. Si cui. s. se. Et eadē dist. c. Si propterea. r. c. homicidiorū. r. c. Omnis. r. c. Nunquid. r. c. Nulli vbi habetur: qz voluntas p facto reputa Et voluntas remunerat non opus. Qd etiā ptz p iur Cad. l. cornelianū de ficiatīs. l. i. r. ff. de fur. l. Qui in iure. r. ff. ad. l. aq. l. i. Qui occidit. s. In hac. Ad qd facit exēplū demonis qui dicit ber. interroganti. Quid de? plus ab hoīe vellet sup oia. Rndit cor hoīs Et albertus de aialibz. Qd Leo pmutz bonū in aiali qd qrit est cor. Ita leo de tribu iuda cor principalit querit Exēplū latronis q nouissime cōuersus est pro vna sola volūate. Et audire meruit. hodie mecum rē. Qd cōcubinaris volūatez habeat dimittendi semina avarus avaritiam vsu rarius rursus odiosus rancorem videtur qz ista voluntas sit sufficiens ad

meritum. Unde patet p̄tina opinio. ¶ Secunda dicit qz non sufficit sine actu operis. p p̄ba amb. di. lxxvi. c. Non satis est bene velle nisi studeas etiam bene facere. Rndeo fm̄ tpo. in. iij. dist. xij. ar. iij. Bona. in. ij. di. xl. Alexand. ij. parte summe. Qd volēs operari bonum aut potest: aut non. Si non potest: voluntas ad meritū sufficit r rō. Qz diuina misericordia ab hoīe impossibile non querit. h̄tero. Anathema sit qui dicit deum aliquid impossibile percepisse. Et. ff. de reg. iur. l. impossibile. Et. l. i. ff. de offi. cōsulis. l. Nō solū. s. Ad impossibile nemo tenet. Et in. ij. Poli. Nemo ad impossibile manū mittit. Et in. ij. Ethi. Nemo dat qd non h̄z Cōtentatur deus de nostro possibili: qz graciosus Greg. sup Math. Regnum celoz estimationem non habz. r Angu. li. de spū r aia Venale est regnum dei. Ene si vis Nec multum estimes dare magna: propter p̄cū magnitudinē. Tantum vallet q̄tum habes r q̄tum potes. Ille Unde de pueris mox baptizatis dicit in ps. Pro nichilo habuerunt terrā deli. Qd pz exēplo vidue. Luc. xxi. Que duo minuta obtulit in gazophylatium. gratis sima fuit super aurum iudeoz. Eo qz erant a voluntate: quā querit super oia deus. Unde petrus dixit xpo Uidetur mihi: qz plus mereri debeat q plus dedit. Non inquit xps qz pater meus cor querit. Unde patet. Aut potest operari Tunc bona voluntas nō sufficit Et ratio Thome in. q. de vert. q. xxiij. ar. viij. Quia p̄destinatio hominis non est absoluta: sed conditio nalis mediantibus medijs Math. xix. dixit xps interrogati. Magister quid boni faciam vt habeam vitam eternā? Si vis inquit ad vitāz ingredi serua mandata Ama deum r primum Et Jo. viij. Dixit iudeis qz v̄bant esse de semine abrahe si semē abrahe est. s. opa. Abrahe facite Qz Ja. ij. Fides sine operibus mortua ē

Feria scda

Turcus habz fidē: iudeus: demō: sed
 vacua practica O ciuis es xpianus
 Ita pater Qz baptizatus: in tali eccle
 sia. Quā vitam tenes. Usuras cōmitto
 O si indumenta mulierū sub torcula:
 ri ponerent exiret viuis sanguis pau
 perum Et tu mercator: qui fraudibus
 et periuris artē exerceas Et tu o pau
 per qui domum ingrediens nec inue
 niens panem: vinum: oleum: maledi
 cis deus. et tu o mulier vana q̄ mēda
 cis vanitatibus. ducis vitam tuā nō
 es christiana: nisi homie. Et ut dicitur
 in gl. in. l. omnes. C. de here. Falsus
 denarius non est denari⁹. Ita falsus
 christianus nō est christianus. nisi no
 mine et nō priuatus operibus bonis
 Clama. O horrenduz monstrū in na
 tura O statura maiorē O arbor frō
 dosa: vt quid terrā occupas. Non ois
 inquit christus. Jo. viij. qui dicit mihi
 dñe dñe intrabit in regnū celoz sed q̄
 fecerit voluntatem: p̄is mei Vñ volū
 tas sine actu opis nihil valet dñi possi
 bilitas adest. Ad qd facit exēplū Da
 masceni in. iij. sen. De quodā qui tres
 habuit amicos. Ad furcā susatus ad
 hos se contulit et se cōmendauit. Cui
 finis dixit Amice dabo tibi clamidē
 Interpōe. Eccl. vi. Si possides amicū
 in tēratione posside eum. Qui li. Tri
 stituz Cū fueris felix multos numera
 bis amicos Tēpora si fuerint nubila
 solus eris. Job. vi. Ecce nō est auxiliū
 mihi Secund⁹ dicit. Associa bo te vs
 q̄ ad domuz palatū. Terti⁹ ad impe
 ratorē iuit di. O imperator legem po
 sisti. l. Cū quidā. ff. de posthu. et libe
 ris odia sunt restringēda Moraliter
 hō iste. tres habet amicos. Primus ē
 mund⁹: s; fictus Qui bona dat: s; post
 ea reaccipit Petrarcha. v. Lapsu t̄pis
 Pretereunt vestre elationes et pompe.
 Si lī dñia et regna pertranseunt omnia
 mortalia t̄ps detruncat. ps. Nihil iue
 nerunt oēs viri diuitiaz. et. Scds sūt
 parentes. Qui facto officio septimo et
 cantato requiescāt in pace: obliuioni
 datur. Terti⁹ amic⁹ sunt bona opera

audire diuina: dimittere vsuras odia
 auariciam: nō dicere mala de primo
 Ita sunt que retractāt mīam mortis
 infernalis. Amb. nō sunt hoīs bona q̄
 secū ferre nō pōt sola mīa atq; oratio
 comes est defunctor. Patet p̄mum.
 Scdm dicitur et. Querit a Theo
 lo. Utrū bona in mortali: facta valeāt
 ad vitā eternaz. Opinio fuit Orige. et
 Menandri heretici q̄ sic. Qz vt dicit
 boeti⁹. iij. de consō. et aug. li. de libe
 rbi. Qd nullum bonum tri emunera
 tum nullū malū ipunitū Ad qd rñdeo
 fm Theo. Tho. i. iij. di. xij. Et bona
 in iij. dist. Et magi. in. iij. dist. eadem
 eadē Qd nihil valet. Que cōclusio p
 bat q̄druplici medio. P̄io rōib⁹: q̄ sūt
 tres C̄ Prima est talis. Opa hoīs di
 cunt viua q̄ sūt in charitate. mortua
 vero q̄ sūt sine ea. Et sicut de rebus
 mortuis nihil viuis pducitur: vt patz
 de arboribus: igitur ex bonis opibus
 in mortali factis: non pōt pducī opus
 viuum meritorū vite eterne. S; nec
 habet aliqd viridatē ram⁹ boni opis
 nisi manserit in radice charitatis.
 Scda nullū opus hominis pōt esse
 meritorū qd sit sine grana dei: vt patz
 per tho. i. q̄. vlti. Scotū in. iij. dist. xvi
 Egidin⁹ in. i. di. xvij. Sed peccatores
 in mortali sunt sine gratia. et grā et
 p̄ctm sunt oppositaz duo contraria sūt
 eē nō pōt. vt dī. x. Metha. Jss. et. Vñ
 dantis in. vij. Para Solū p̄ctm atam
 deo deuare facit. et sūmo dono diffusi
 lē. Tertia rō. Quilibet in grā possi
 tus ē princeps oim bonoz. q̄ sūt in ec
 lesia: ieiunoz: elemosinz et oronū
 tho. i. iij. di. xxv. iij. Existēs in chari
 tate ē princeps oim bonoz q̄ sūt vbiq;
 et a q̄cūq; O mīa salubris. Et dauid
 princeps ego sum oim timentin⁹ et. O
 ciuis q̄ in nocte iaces cū vxore et filiis
 in lecto si in grā es. princeps efficiens
 oronū q̄ sūt media nocte a religiosis
 et p op positū. Qui est in mortali. nō ē
 capax hor bonoz. vñ Petr⁹ d Taren.
 in. iij. Assimulat ecclesiam corpori
 humano in corpore humano cū

membris recipiunt nutrimentu a cibo
sumpto & si inebria sunt precisa a cor-
pore vt manus aut pes nihil percipit.
Et simili dicitur de opibus bonis que
sunt a bonis percipiunt fructu. qz sunt
vnti in gra. Sed si sunt sepati per mor-
tale fructu no percipiunt: qz no sunt ca-
paces. Amplius si magdalens et alij
peccatores aliqua bona egerut in sta-
tu peccati reuertetes ad gram: illa bo-
na nihil valuerunt: nec ad meritum: nec
ad sanctificatione. Vñ theo. in. iij. ca-
sum ponunt. De illo qui per annos. xl
fuit cum femina dedit ad vsuras: sz in
his peccatis plura bona egit. puellas
maritauit ecclesias construxit ad gra-
reuerit. Queritur vtrū hec bona va-
luerint huic peccatori ad satisfactio-
nem & ad meritum. Dicunt qz non. Quia
mortale illa bona mortificauit. Vñ de
talibus dicit Aggei. i. Cōgregauerūt
mercedes suas. i. bona opa. & miserūt
eas in sacculū ptusuz: Sacculus. ptu-
sus ē aia gladio peccati pforata. que
nihil boni retinere valet: qz in mortali
fuit ideo de pe. di. iij. c. Pniam c. Pro
pe qui totā legē suauerit: offendat au-
tē in vno factus est oim reus. c. Desce-
at. desceat pctōr. qm offendēs in vno
factus oim reus. Practica in verbo de-
flect luxuriosus. qz ieiunia diei sab-
bati corona. hginis sue elemosine ni-
hil valēt. Desceat cōcubina. qz deuotio-
nes sue ad paradysum nihil psumt
Eccl. xix. Qui in vno peccauerit mul-
ta bona pdet. Et sicut p pctm vni m-
ti puniunt in ciuitate: vt ptz de dauid
cui de populo. lxx. milia sunt pcussi pe-
ste. qz supbiuit. Ita per vnum mortale
mortalitāt bona spūalia hois. Et sic-
cut p pctm vnius interdicunt plūti:
vt ptz extra d spūalibus. c. nō ē nobis
& extra de of. dele. c. Sane. Et extra d
postulatione. c. i. Ita p vnu mortale p-
dunt alia bona. O paup pctōr. q p vno
mortali prius te tot bonis Ex p lū d
moniali que monasteriū ingressa: nō ē
aia pctm adulteri cōfiteri vnde ma-
rimis penitētis se affligebat. Quas-

dā vice Officis demonē reperiēs. co-
git eū dicere vītātē Ego inqt suz apo-
stacy mōialis Que in hoc mūdo hz
ifernū & alio pīt: cūz pctm suū noluit
pfiteri & oia bona sua sunt amissa Ad
monita a pfe salua facta est. Vñ p3 cō-
clusio. Scdo pbat aucte. p3o diuisi-
nali Isa. i. holocausta arietū. & adipē
pinguiū & sanguinē vitulorū & agnorū
& hircorū nolui. Manus em vfe sā-
guine plene sunt. O si ponerent sub
torculari vestes rubie illius vxoris &
illi? ciuis pfecto extret sanguis pau-
per q clamaret. Vindicta dñe. hie re-
xiii. Tu quoqz noli orare p p3lo isto
in bonū. Cū ieiunauerint holocauste
mata et victimas: nō exaudiam pces
eorū Et si obtinuerint nō suscipiā ea. qz
scz erat deditus pctō ydolatrie & mur-
murationis. pp qd fuit captiuus sub
Pharaone. iij. mil. annis. Demū sub
Nabuchodo: in babilōia. lxx. Demū
sub rege. Moab in eglō. xviij. annis &
nunc sub demone serui. Scdo pbat
auctoritate. Cano. iij. q. viij. c. In gra-
uib. Victimē impiorū abominabiles dñs
Et xliij. q. v. Immolās. Dona iniquo-
rum non pbat altissimus nec respicit
in oblationibus iniquorū. Et de pe. di-
stin. iij. Quamqz. Et dist. vi. Sine cha-
ritate nō est hā salus Et q agit cōtra
caritatē nō est natus ex deo Practica
Quidā carnes non comedūt: vt predi-
catores qdā discalciati eunt. qdā ieiū-
nāt fert. vi. & diē sabbati & oua nō co-
medūt diē mercurij. qdā dicūt oī ma-
ne coronā. alij. x. pf nī & aue maria.
Sz nulla maior obseruātia & deo gra-
ta vt amare deum & primū ex charita-
te. Et rō. qz ieiunare. orare. disciplias
facere: non faciunt hominem perfec-
tuz. sed ipsuz deducūt ad pfectionē. sz
sola charitas. Unde in vitis patrū le-
gitur de paulo heremita: q dixit: bea-
to Anto. O pater qd pl⁹ meret. an ille
q ieiunat tota diē in pane et aqua: an
ille q primo suo seruitiū ex charitate
impedit. Rnditqz qui ieiunat si stare
p diē suspēs p nates. adhuc non pue-

Feria tertia

nitret ad meritū illi⁹ q̄ p̄mo suo ser
nitū facit. iō. i. Pet. iij. Charitas a
pit. rē. Tho. in postilla sup Jo. dicit.
Qd̄ charitas hoc bonū h̄z: q̄ n̄ra bōa
etiā minūa apud deū facit esse ma
gna et sine qua etiā magna. pua repu
putat. exēplū illi⁹ p̄is. Qui i deserto
exis p̄ viā lōgā ferebat aquā i spatul
tēdio fest⁹ i terrā se posuit. Cui ange
lus appuit ei di. ne pigriteris: q̄ tui
pass⁹ numerat ad meritū. Sibi ē hec
charitas in hoib⁹. Non hē s̄z in silua.
Tertio pbat rē. De agno. Exo. xij
et Leui. xij. q̄. iij. debebat h̄re p̄mū cū
capite iubeat offerri. Secūdu cū cau
da. Tertiu sine macula. Et si habuit
set maculā: nō erat acceptū dō. Appli
ca q̄ de⁹ i testō veteri erat desdignos⁹
et volebat oia pulchra. Leui. xxi. Sa
cerdos q̄ habuerit maculā: vt cec⁹. gi
bos⁹. claudus: nō accēdet ad ministe
riū tēpli. In p̄ntiaz gratiosus fact⁹ ē.
q̄ dū nascit⁹ p̄ner qui sit cec⁹ et gibbo
sus. O p̄ faciem⁹ eū sacerdotē et filiā
monialē Cā est q̄ sic p̄cis tuis sūpti
b⁹. M. lib. Moralit agnus iste ē opa
tio hois q̄ tria d̄z h̄re i se. P̄rio cū cau
da. i. p̄seuerātia q̄ sola coronat. h̄re.
ad furiā. nō em̄ q̄runt a xp̄ianis ini
tia sed fines. Et. ij. Ethl. finez lauda
mus. et. viij. Phl. scribit. Qd̄ vltia gut
ta cauat lapidē in x̄tute p̄cedētiuz. o
tu q̄ ad vomitū reuerteris. Secūdo q̄
sine macula p̄cti mortalis. Tertio cū
capite. i. dei et p̄imi charitate. vñ p̄z
p̄cto. Quarto pbat exēplo pegrini
q̄ ad. s. Jacobū ibat: et in via mortale
p̄ctm̄ p̄misit. Tho. in. iij. di. xv. Uora
in mortali facta nihil valēt. Exēplo
magrī Jordani q̄ vidit matrē dei nō
asp̄gentē nouitiuz q̄ sine caligis dor
miebat. Quis es inquit o dñā. Ego
suz regina celoz q̄ veni visitare f̄res
meos p̄dicatores. quos diligo sp̄ali a
more. eo q̄ oia q̄ faciūt in laudē meā
incipiunt et finiūt. Vñ duo impetraui
a filio meo p̄mū q̄ hic ordo nullum
hereticū habeat. Scdm̄ q̄ nullus in
mortali diu possit stare. aut q̄ exeat

aut q̄ des̄hendat. Iaut q̄ peniteat p̄
tēdo. Si ille p̄ veniali nō meruit as
pergi a m̄se dei q̄to pl⁹ p̄ mortali nō
meret p̄miari celesti benedictione.
Sed dubiū querit quo tpe q̄s dicit
esse in mortali et extra charitatē. Rñ
deo q̄ circa hoc plures errauerunt di
cē. q̄ post mortale p̄ctm̄ cōmissuz vsq̄
ad p̄fessionē sequentē sp̄ peccator sit
extra charitatē. Sed ego dico q̄ post
mortale p̄ctm̄ vsq̄ ad p̄tritionē sequē
tē hō est in statu peccati. ita q̄ si vnus
nunc peccet. et hinc ad vnaz horā. vel
diem: vel annuz nō p̄terat. q̄d̄ non
cōterit semp̄ ē extra grām et bonitatez
Et bona p̄r eū facta: in peccato fieri
dicunt. Si q̄s hō post mortale p̄mis
sum: statim aut paululus post esset cō
tritus et de contritionē vsq̄ ad cōfessi
onem sequentem bonā aliqua faceret
illa essent facta in charitate. S̄z qua
le remediuz est sup hoc. Rñdeo vt hō
mo peniteat in seipso de peccatis: vt
sic bona que agit nō sint in mortali. ne
perdat merituz boni operis. Figura
liter in. l. veteri in p̄forib⁹ tēpli erat
speculuz. in quo iudei in ingressu tem
pli se poterant videre si aliquā macu
lam haberent in clamide. In p̄posi
to dūz ingredit⁹ peccator eccliam et a
quā sanctaz accipit et orare incipit.
et alia bona de genere bonoz facit in
seipso cōterat vt sic bona que facit in
charitate fecisse dicat vt meritū acci
piat. et in vanuz non laborez. Sed ne
p̄ctōr des̄pet in tam rigida m̄ā die
crastina benigniorē me reddā. f̄mo
p̄plens de fructibus in morta.
Feria. iij. secunde hebdomade. xl. De
fructibus in mortali factisli.

Sup cathedra

moysi sederūt scribe et
pharisei. Math. xxij.
Recitat euangeliz
sta q̄ x̄ps q̄dā vice faci
ens f̄mo. disci. suis et iudeis: dixit eis
sup cath. moy. et. f̄m Nicolaū de lira

Cathedra moysi fuit locus ubi moyses populo lectionem scripturę legebat. Sup̄ qua scribe et pharisei maiores populi sedebāt ac in eo legebāt dieb⁹ festiuis. Legebāt s̄ minime seruabāt. Christus ergo benedictus duo docu-
menta dat. Prīmū de p̄dicatore vt qđ ore docet opere impleat. Quia vt dicit ph̄s libro de pomo et morte. Docētes alios mentiri non debent. Jo. xiiij. Exemplū dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita et vos faciatis. et Mat. v. Vos estis sal terre. Super cathedrā moysi sederunt scribe. Slo. scilicet nō seruantes ea: que populo legebant et predicabant. Predicabant liberalitatem et avari erāt. Continentiā: et erant luxuriosi. Veritatem et erāt mēdaces. Vos autē discipuli mei: futuri predicatorēs: non eritis sic. ¶ Secūduz documentū est de populo: vt nō spernat p̄dicatorem cuiuscunq; conditionis etiā si malus sit: quia eius doctrina bona est: cum sit a spiritū s̄cto. Omnia q̄ vobis dixerint seruate et facite s̄m vero opera eorū nolite facere. Slo. in verbo facite: quia verba predicatoris sunt spiritū s̄cti. Mat. x. Non enim estis vos qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquit̄ in vobis. et Amb. Veritas a quocunq; dicatur a spiritū s̄cto est. Unde queritur. Quid melius sit an audire p̄bū virum in litteris: sed malum in moribus et idiotam sed bonum. R̄spondeo qđ probum: quia conclusio eius te saluabit in p̄cto. Accipias flores s̄m op̄e eorū inquit. et. Veritas a quocunq; eorū dicatur a sp̄s̄cto est. Postq̄ ēgit sermonē turbis astantibus ad discipulos suos se conuertit illos inducens ac instruens. ad humilitatē dī. Non vocemini magistri. Unus est em̄ magister vester qui in celis est. Quia omnis qui se humiliat exaltabitur. Job. xxij. Qui humiliatus fuerit: erit in gloria. Et qui se exaltat humiliabitur. Jaco. iij. Deus superbis resistit humilib⁹ autē dat gr̄am. Applica-

beri fuit sermo de operibus factis in mortali. hodie x̄o de fructib⁹ eorū dē. ¶ Qz plurimi mirari solent de bonis q̄ faciunt in mortali. Utrum hec sint a deo remunerata. Idcirco hodie volo sermonē agere et de fructibus in mortali. Un̄ theologi p̄cipue. Tho. i. iij. p. q. xcix. Abbas panormi in. c. firmisime tenet. extra de hereticis. Archidiaconus in. s. Qđ autē. de. pe. di. iij. Ex dictis eorū colligit q. vij. fructus p̄sequūt q̄ bona agunt etiā in mortali. ¶ Primo valent ad honores temporalium multiplicandum. ¶ Scđo ad diuine gr̄e impetrationē. ¶ Tertio ad dyabolice potestatis refrenationem. ¶ Quarto ad pene etne diminutionē. ¶ Quinto ad pene t̄p̄al retardationē. ¶ Sexto ad boni op̄is delectationē. ¶ Primo ad bonorū et. Pro fundamēto notāda est vna maxima i theologia qđ nō est hō adeo sanct⁹ et iust⁹ qđ alis qñ nō peccet. Verificat̄ sn̄a hec. i. Jo. iij. Si dixerimus: qđ p̄ctm̄ non habemus: ipsi nos seducim⁹: et veritas in nobis nō est et puer. xx. Quis pōt dicere m̄s̄dū ē cor meū. et pur⁹ sū a p̄cto et Eccl. vij. Non est hō qđ faciat bonū et si peccet. et Ro. iij. Est autē de⁹ verax et. In autē. de monachis. s. Triēniū. Natura hūana labit ad delicta. Ista autē p̄p̄tudo peccādi s̄m doctores causat in hōie duplici de cā. Prima respectu principij. Scđa respectu n̄fi. P̄ia p̄ncipij ade. qđ fuit p̄f̄ oim̄ n̄finiq; peccauit. a quo p̄ncipio tota natura corrupta est: Unde ap̄ls ad Ro. v. Per vnū hōiem p̄ctm̄ in hūc mūdū intravit: et p̄ p̄ctm̄ mors in quo om̄es peccauerunt. Scđa cā respectu n̄fi: qđ natura humana ex sui p̄ditiōe p̄na est ad malum p̄pter qđ dī Gen. i. vij. Sensus et cogitatio humani cordis i malū p̄na sunt ab adolescentia sua. Et. xij. q. i. Omnis etas. et. xx. q. iij. ca. p̄cluis. et in prohemio clemētina et in autē. de monachis. s. si quis ergo col. i. et. Lactan. in. iij. Natura hōim

Feria tertia

pclius est aduſia: cū quo est Tho. ⁊
Boñ. l. iij. di. xvi. ar. ij. q. i. Qd ipſo-
ſibile eſt hoīem viuere diu ſine pctō
veniali. O icē q̄ vis: laudari ⁊ c. Rō
Alb. in cōpen. tho. Tria ſūt q̄ de ſui
natura nō pnt peccare. De⁹ hiero. te-
ſtante. Et magiſtro. in. ij. di. x. Solus
de⁹ eſt in quē pctm cadere non pōt.
Nota q̄ dicit ſol⁹. Beſtia qz nō capax
Lapis: qz res inſaiata Qz hō nō ē de⁹
non beſtia: nō eſt lapis. igit oz q̄ pec-
cet: nec pōt ſtare diu ſine pctō. O fra-
gilis creatura q̄ aſſidue hz ſecū mali
comitē. ſ. pctm. Miraris ſepe dū vi-
des deuoras pſonas ſepe pſitētes: huy
q̄ he beſtie feie hnt in pſcia: q̄ aſſidue
volūt pſiteri. Accede ſepe. qz inueni-
es ad dicēdū. Ad ppoſitū ⁊ q̄uis hec
inclinatio ſit ad vitia: tñ p liberi ar-
bitrū vertibilitatē nō eſt hō adeo ri-
bald⁹ q̄ nō faciat aliqđ bonū. Latro-
nes ieiunāt i ſabbato milites meretri-
ces ⁊ hmoi: vt dicit Aug. lib. de. li. ar.
Nullū bonū irremuneratū eſt apud
deū. ⁊ he. de. pe. di. iij. ſ. Et hoc ſeſu
Non eſt tā inuſt⁹ de⁹ vt ppter mltā
mala: obliuiſcat paucorū bonorū. Ille.
Cū ergo iuſt⁹ non remuneret in vita
eterna. oz q̄ remuneret in pnti p mul-
tiplicationē bonorū tſalū: aliter n̄ eēt
iuſt⁹. Que pcluſio pbat vera triplr.
Auct. Exēplo. ſ. figura. Primo auct.
Criſo. de pe. di. iij. c. Quāq̄. Mali p-
pter bona q̄ hic agūt: pſentē remune-
ratiōez recipiūt Scōo exēplis. De ob-
ſetricitibus. de q̄bus Ex. iij. q̄ pmiſte
fuerūt. qz de⁹ edificauit illis domos
glo. i. bona tſalia pculit: ſz forte q̄tis
Cur pcepit pharao feminas reſerua-
ri. rñdet Dñic⁹ Tolo. duplici rōne li-
bidinis exercēde. Quā dñs tales ſer-
ui. Qd ptra ſz. In aut. de lenonibus.
in pñi. Imperator ſz amaroꝝ caſtita-
tis. ⁊ phs ad alex. de regimine prin-
cipuz. Pudeat in corpore regis: volu-
ptatez luxurie dñari. Sed hodie vo-
lunt puellas ⁊ c. Qñ pharao. ob hoc vo-
luit feminas ſuari. Scōo rōne timo-
ris: qz dñ eſſet foꝛenſis timebat ne dū

creſceret numer⁹ iudeoꝝ exirent de
manibus eoꝝ. Qñ he fuerūt pmiſte lz
pagane. Preſea Joſue. ij. de Raab me-
retrice q̄ exploratores recepit in do-
mo. Ob hoc fuit liberata ab incēdio. ⁊
Aug. de locutionib⁹ noui ac ve. te. ⁊
hier. li. ij. cōtra Zoni. dicūt de Sybil-
lis. q̄ merito ſue p̄ginitatiz ſp̄m pphē
tādi acceperunt. Ad practicā. O quot
videm⁹ pſperari bonis tſalib⁹: fami-
lia pulcra: fortunā hnt ſecū ſcū oia in
bonis eis ſuccedūt. Vere pp aliqđ bo-
nū qđ faciūt vt hic mercedē ſuā acci-
piāt: de quib⁹ Mat. vi. Amē dico vo-
bis re. mer. ſuam. Qñ dñs Eſa. i. Si
volueritis ⁊ audieritis me. ſ. adhuc in
pctō exiitibus bona terre comedetis
Aſculi me p̄dicāte: agnom vſurariūz
quēdā diuitē ſup oēs p̄marios ciuita-
tis: q̄ in oib⁹ pſperabat. In familia in-
diuitijs ⁊ hmoi taliter q̄ pſes in ciui-
tate ptra eū mormurabāt. Quidā ei⁹
puidētia negātes di. vlti⁹. Quid
oz agere bona: qz de⁹ plus tribuit pe-
iouribus. hier. xij. Uia ipioꝝ pſperat
⁊ dñs. Uidi ipioꝝ ſuperal. ⁊ ele. ⁊ Job
xxi. Impū vñt pſortari ſūt diuitijs
Ad mortē deduct⁹ oibus aſtētibus di-
xit. Ego fui magn⁹ vſurari⁹ nec peni-
tere volo. Et habui in hoc mūdo pād-
ſuz meū ſz duo bona egi iter tot mala
Primū qz pauperes hoſpitio recepi.
Scōm qz bonum cōe ciuitatis dilexi.
ppterqz bona credo me habuiſſe p̄e-
ſentē remunerationē: qđ exēplū aſſir-
mat. Criſo. de. pe. di. iij. c. Quid igit
turbamur. Nemo videns malignos
hntes pſperitatē. tim beſ. Qz nō ē hic
retributio malignitatis vel virtutis
hic corona. illic ſupplicium. Ille. Qñ
tribularis dic in tēplo. O deus me in
hoc mūdo vis mune. are: locupletez
autem i inferno vis tradere. Qñ pa-
tet primus fructus.

¶ Scōo valēt. ⁊ c. Per opa extra cha-
ritatē ſctā. pparat hō vt recipiat grāz
dei ⁊ ei⁹ inspirationez. Dicit em phs
ij. de ala. In. viij. phi. In. i. de gñatio-
ne. Act⁹ ac: moꝝ ſūt in p̄tēte bñ diſ

posito. Si ergo faciat bona disponet
ad hoc. Vulgo dici solet. Aditutorio
dei. rē. Un canoniste ponit casus istū
Quid de illo q de cubina non vult di
mittere odia: vlturas: r hmoi. Rndet
Bre. de: pe. di. v. c. fallas. Nec despe
ret. r interim qdā boni poterit face
re. hortamur vt faciat. Un Ri. in. iij.
di. rr. pponit casū r soluit. An idulgē
tie valeat exstibus in mortali. Rndet
di. Qd quis si possit fieri remissio pe
ne manēte culpa. Ex psequēti non cō
sequat indulgentia exstibus in mortali
tā si faciāt qd p̄tinet in forma idulgē
tie: bñ agūt. Qz vt di. Tho. ih. iij. di.
rv. q. i. ar. iij. Bona in mortali facta
de p̄ruo disponit p̄ctōez ad viā vita
tis. r p̄titionē suoz criminū. 3d Ale.
in. iij. volumie sū. p̄sult his qdō sunt
pati relinqre p̄ctā nec p̄tēri volunt
vt se sacerdoti saltē p̄tēt r dicāt. Pr
ora p me: qz p̄ctā q habeo non ppono
dimittere Et extic aliqñ de illumiāt
p̄ctōē vt se cognoscat. Qd pz exēplis
duob⁹. Primus de snaria egyptiaca.
Que in egypto nata āno erat sue. xij.
Alexādrīa. prexrt ibiq. xvij. annis li
bidini deseruuit q illic descēdēs iuit
in hierlm ad adorādūz crucē cū alijs
nōtā cū pposito abstīnēdi a p̄ctō. In
via nantis corp⁹ p̄stituit. Dū xō ap
plicuissz volēs tēplū intrare p. iij. vi
ces. ei facta ē resistētia. Cōpūcta la
thimari cepit. Audiuit vocē di. Si
trāsieris Jordānē saluaberis. Ab an
gelo sibi dati sunt nūmī p emēdis tri
b⁹ panibus. Quib⁹ emptis Jordānē
p̄trāsijt. vbi p. xvij. annos in p̄nia mo
rata est: ibiq. tādē mortua ē. r salua.
Clama. Q admirabilis bonitas pa
tris n̄ri dei: nō respicit p̄ctā hoim cū
redeunt ad p̄niam. Non negligit eti
am p̄ctōez illustrare ad p̄niam: si et
ipsi bonis opib⁹ se iuuare voluerint
P̄terea de latrone q virginē fugien
tem in egyptum: ab alijs liberauit.
Cui dictuz fuit. hodie mecū eris rē.
Inueni Bononie Dñicū thelosamum
assignantes rōnē triplicē de ei⁹ salua

none. Primo ratione vmbre: quia cō
put xpi vmbra faciebat. Scdō rōne ste
tus. qz p̄ctm suum agnouit. Tertio
rōne boni operis: qz liberauit mariaz
cum filio: de alijs latronibus. Un me
ruit audire ob hoc hodie rē. Exēplūz
Cōstantini imperatoris pp bonuz qd
egit in mortali: qz sanguine puerorūz
non fudit missi sunt apostoli Petrus
et Paulus vt baptizarent eum. Et de
Cornelio ad quem missus est Petrus
vt baptizaretur: propter elemosinas
quas faciebat Un patet secundus.
Tercio bona in mortali valent. rē.
Conclusio est doctōz. Quod tanta est
demonis inuidia: q quis p omni mor
tali sibi augeat pena accidētalis: r i
tum callidus est de nostro malo: q de
suo non curat. Unde 3o. apo. xij. ca.
nos auisat di. Ne terre et mari: qz de
scendit dyabolus ad vos h̄ns trā ma
gnam Et. i. pe. v. Aduersarius vester
dyabolus tanq̄ leo rugiens circuit
rē. Sed opera bona in mortali reprē
munt ipsius potestatem. Exemplum
iudei: quomodo clamauit. Vasa vacua
um sed signatum Interpone q signūz
crucis est mirabile: et nō est aliquod
scutum melius. De quo Criso. Ubicū
qz dñice signum crucis videtur de ino
nes expauescent. Crux est spes xpia
norum: resurrectio mortuoz: victoria
demonum. Ille. Unde xpiane signa te
sepissime. Quando dormitum vadis:
aut ad mensam. De quo signo. 3o. xxx.
A voce dñi pauebit assur. virga p̄cus
sus. s. crucis. Quando est malum tem
pus: nil melius signo eius. Ad p̄posi
tūz Ex signo iudei i mortali hec bona
sūt secuta. Primo: qz demonū caterus
deiecta est. Scdō qz iudeus cōuersus
Tertio qz eps similiter. Aliud exem
plū illi⁹ q omni die. iij. pater n̄r r aue
maria dicebat. r de querso in mole a de
mone infesto: qñ erat occiosus demon
ipm infestabat: qñ orabat r aliqd bo
ni agebat demon ipm laxabat. Unde
fuit ei dictum. Quare ipsum non mo
lestas aliqñ. Rndit. Quia oratio cuius
gū

Feria tertia

signo crucis quā facit me debilitat: q̄ non possit. Un̄ x̄ps Mat. vi. c. hoc gen² demo. in nullo potest exire nisi in oīoe. Amb. Bona scutū oīo qua oīa aduersarij spicla spellit. ¶ Quarta valet. Utrū bona i mortali facta valeant ad mitigationē pene infernalis. Quibusdā visū est q̄ sic. Cuius opiniois fuit. Orig. cū suis sequacib⁹. Et q̄ hō pōt tot bona facere in mortali. q̄ omnia penalia diminueret. q̄ posuit demones simul cū animabus saluari in iudicio vniuersali. Inducens illud Sap. xi. Misereris oīm: qm̄ oīa potes et dissimulas pctā hōm ppter pñiam. Insup q̄ in inferno erat charitas. Qd̄ patet. Qz diues epulo ex charitate petijt: vt sui fratres auisarent ne in pctis caderent: ne ad infernū descenderent. Igit̄ charitas ibi est. Rñ det tho. iij. q. lxxxvi. Et panormi. in. c. firmissime tene. Extra de here. Qd̄ diminuerē penā infernalē: pōt intelligi dupliciter. Uno modo. vt minuat illa q̄ tā debita est. Alio mō: vt nō debeat tanta quāta deberet si illa opera non fuissent facta. Quo ad primū Pena inferni non potest diminui que iam data est a deo. Unde aug. xij. q. ij. c. Tps in. Slo. Tria sunt genera psonarum que de hoc seculo transeūt. Quidam valde boni: pro quibus suffragia non sunt habenda Extra de cele. mis. c. Cum marthe. In iuriam facit martyri: qui orat p martyre. Quidam mediocriter boni et mali: p his ecclesia orat. Quidam totaliter mali qui nullo mō iuari possunt. Augu. Si scirem patrem meum esse in inferno: non plus orare p eo: q̄ p diabolo. 7 Job. x. In inferno nulla est rē. Quo ad secundū modū: sic dico penam minui: qz nō tantā penā sustinebit: qz nō omisit oīa p que deberet puniri si omisisset. Quia dum facimus aliquod bonum non dabitur pena p illo vt p̄s de missa: de elemosinis. O xpiane da elemosinam et fac bona. Alentur ergo pctōres omnino opera

ri bonum et semper de bono in meli⁹ qz non perdunt talia bona. Ad argumētū de epulone. Rñdeo q̄ ex charitate hoc nō dixit: sed ex timore pene. ¶ Quinto rē. Propter pctm̄ mortale meret hō puniri penis tēporalib⁹ et spūalibus. Fiat practica. Per pctm̄ id̄ expulit luciferū de celo. Adam de paradiso. diluuium misit in terras. so domam 7 gomorrā subuertit. de populo Dauid. lxx. milia peste perierūt Nonne vidisti tēporib⁹ elapsis italiā peste percussam? Vere hoc totū ppter inaudita pctā hominū 7 mulierum fiat practica notabilis. Nō est plus verecundia dare adysuras. immo cū iudeis h̄re p̄sortia. Tenere concubinas: accipe sacramēta falsa: furari: facere monetā falsā: facere nigromantias O italia quō stas metue diuinū flagellū. Ad ppositū n̄m Qui a fuit aliq̄ bōa: id̄ de⁹ p̄ssim⁹ manū suam astrigit ne puniat fm̄ demerita. Exēplū Cesarū Quidā mercatores fuerūt i mari pleni oī malo 7 blasphemis. O marinarij caueat: qz pp̄ tales naues submergunt. Cōtra eos q̄ asserūt religiosos eē cā submersionis. Quidāz ali⁹ mercator in nauī erat sz pagan⁹ vidit hostes mortuū tacere extra sepulchrū ipm̄ sepeliuit mort⁹ mis. O bonū opus mortuos sepelire Eadē nocte aparuit ei angelus in fōnis dicēs ei. q̄ in crastinum nō deberet nauigare pp̄ periculū: omēs alij sūt submersi in mari. Et hic liberat⁹ ē pp̄ hoc quia mortuū sepeliuit. Preterea ali⁹ exēplū qd̄ ianue accidit: cū ego p̄dicare i sc̄tā maria d̄ castello: qdā blasphem⁹ erat in hospicio qdā cū alijs venit angelus iussit illū exire extra hospiciū Cū exisset hospiciū cadit 7 oēs mortuū sūt. Ille aut̄ blasphem⁹ remāsit. hoc totū qz erat marie deuotus: q̄ ieiunabat oī sabbato 7 in mortali. Ergo fac bñ aīa mea qz diuina iusticia acriter nō te puniet. Pz i scripturis. iij. Reg. xxvi. de. Achab qui ad xbum helie pñiam egit. Un̄ d̄ h̄s. d. Nōne vidisti

Achab humiliatū corā me: qz humili
atus est non inducā malū i dieb⁹ ei⁹
Meretur quidē pctōres flagellari. O
quot sodomite. O quot ribaldi: tñ pp
pctā bōa q agūt de⁹ nō facit. Sexto
valēt ad boni. tē. qz ex bono ope hō
solat. O Ser. qd dicit. Nulla maior
pena: mala cōsciētia. Uis semp letus
esse. Bene viue. Bona pscia. ver. gau
diū hz. Ille. 7 in. iij. Eth. Null⁹ est q
non gaudeat bonis opibus. In. viij.
boni opatio studiosa delectabilis est
Cicero. li. de. Sen. Cōsciētia bñ acte
vite multozqz bñfactorz recordatio
iocundissima ē. In. vi. Eth. Virtuosoz
brissima est vita. Quō pater. Qñ va
dis ad pfectionē: quō tēdis. Vere pat
et spēs ad incātatorē. Qz on⁹ sup me
habeo odiū: vñre: luxurie. Sed facta
confessione cū debitis modis tot⁹ le
tus reuertor. Nō est gaudiū sup illō.
Exēplū scti Gerardi: q vsqz ad vltimā
decrepitate in pctis pmanēs semp tri
stis sp renegādo. O quot plures de i.
stis. Una diez capill⁹ can⁹ cecidit. 8
capite quez. vidēs dixit. Oy me. hora
est. Uñ conuersus est. Qui cōuers⁹ sp
letus erat: ita vt mirarentur astātes
Ideo Sen. Sola virtus pstat verum
gaudiū et securū. Ideo discurredo p
oia que possideri a nobis possūt intel
ligimus solā virtutē relinqui que nos
constituat in statu laudabili 7 hono
rabili. Plautus in Amphitryone. Vir
tus in se habet omnia hec est illa que
facit hōiēm bonū. in. ij. Eth. Virtus
est que facit bonuz habentēz 7 opus
eius reddit bonū. hec est illa que di
gnū facit laudē. Hiero. Nobilitas sū
ma est apud deū claruz esse virtuti
bus. hec illa que facit filiu dei. In.
vij. Eth. hoies dicuntur dū propter
virtutis excellentiā. hec illa que ho
minē deo assimilāt Apuleius de deo
socratis. Nilū est deo simili⁹ q vir
tutino pfecte bonus. hec est illa que
astra aduersa 7 terrenas calamitates
sio forti ferre prestat. hec est que sēp
nos detinet in delitijs spūalibus ope

rare bonū omni tēpore. Uñ Ric. in. iij.
dis. xlix. Sācti in patria gaudiū hñt
accidētale de bono qd in mortali fece
runt insuper 7 dampnati. O bonum.
Septimo ad boni operis assuefa
ctionē: qz hō assuecit ad bona opera
qz bene agere est ars 7 regula: si hō
incipit bene agere. Et p oppositum.
Incipias ieiunare: vigilare: orare: 7
hñmōi. erit pfecto tibi facile.

¶ Feria quarta scde hebdomade
quadagesime. De supbia.

Ascendens Je

sus hierosolimā assum
psit secū duodeci disci
pulos suos secreto: et
ait illis. Ecce ascendi
mus hierosolimā. 7 filius hoīs tradet
Mat. xx. Scdm Alber. triplici de
cā passionē suā xps pluries pdixit di
scipulis. Prima vt eis sicut amicis re
uelaret secretuz sue mētis. Prouer.
xxv. Causam tuā tracta cū amico ius
giter. Scda vt haberēt cāz meditādi
ipam. Et eā in memoriā haberent
vt sic oia tollerārēt. Trenz. iij. Me
moriam memor ero: 7 tabescet in me
sua mea. Grego. Si passio xpi ad me
moriam reducit: nihil ē quod nō equo
aio toleretur. Tertia vt dat intelligi
qz volūtariē patiebāt q mortē suā pdi
cabat. Juxta illud Esa. liij. Oblatus
est: qz ipse voluit. Sequit filius hoīs
tradetur. Scdm Alber. A tribus fuit
traditus. Primo a patre pro cōmuni
tate humani generis. Ad Ro. viij.
Proprio filio suo non pepercit: sed p
omnibus nobis tradidit illum. Scdo
a spūscō. Ad Heb. ix. Per spūscm
semetipsum obtulit immaculatū deo
Tertio seipsum tradidit. Ad Ephe.
vi. tradidit semetipsum p nobis obla
tionē 7 hostiā deo in odorem tē. Ad
huc eo loquente. Accessit mater filio
rū zebedei Jacobi 7 Johannis petēs
vt yn⁹ ad dexterā: alius ad sinistram
s iij.

Feria quarta.

sederet. in regno suo. Scdm Nico. de
 lyra Jacob^o 7 Jo. credebāt xp̄z post su-
 a resurrectionē regnare in hīrlm sicut
 dñs t̄p̄alis: vñ cupiūt sublimari.
 Et hec petitio fuit a filijs p̄ medium
 matris. q̄ p se verecūdiabāt. Dñs autē
 hñs reuerentiā mulieri. nō rñdit: s̄
 filijs: sciens q̄ hec petitio pcedebat
 ab eis dicēs. Nescitis qd petatis. Po-
 testis bibere calicez quē ego bibitur?
 sū Glo. Bibere calicē. i. sustinere mor-
 tē ignominiosā: quā ego passurus sū
 p̄ quā debeo venire ad regnū nō t̄p̄a-
 le vt creditis: s̄ eternū. Dicite ei. Pos-
 sumus Qd vñ fuit: qz Jo. fuit virgis
 flagellat^o. in oleo missus. veneno por-
 tatus. vñ eoz petitio fuit verificata
 p̄terea: qz iacobus bibit: dñz fuit ca-
 pite tr̄ficatus. Un̄ dixit eis. Calicē q̄
 dē meuz bibetis. s. p̄ tormenta. Sede-
 re autē ad dextraz meā vel ad sinistrā
 nō est meū dare vobis. Qd verbū qua-
 drupliciter exponit. Rabanus. Non
 est meū: qz non habeo illud a me: sed
 a patre. Remigius. Non est meū da-
 re vobis: in fine vestro merito 7 labo-
 re. Hiero. Non est meū dare vobis.
 s. talib⁹ quales vos estis. s. supbis et
 ambitiosis: s̄ humilibus. Criso. Non
 est meū s̄z ratione cognationis car-
 nalis: s̄ electionis eternalis. Audi-
 entes autē decē indignati sūt de duob⁹
 fratribus: Iesus autē dixit eis. Scitis
 qz p̄ncipes gentium t̄. Quasi dicat.
 Maioritas in regno meo non acq̄rit
 eo mō sicut in regno terreno q̄ acq̄rit
 p̄ ab̄itionē: in meo autē p̄ hūilitatez:
 iuxta illc. Qui se humiliat exaltabit
 Un̄ 7 fabius maximus: ad. p. Eml-
 liuz. Qui gloriā spreuerit: verā habe-
 bit. Applica. hodie sermo erit de sup-
 bia. De qua tria sunt videnda.
 ¶ Prīmū d̄ diffinitionis.
 ¶ Scdm d̄ abhominacionis.
 ¶ Tertiu d̄ punitionis.
 ¶ Prīmū d̄. Aug. in. xiiij. de ci. dei.
 Et greg. in. xxxi. mor. Supbia est ap-
 petitus inordinatus pp̄ue excellen-
 tie p̄tra regulā 7 mēsurā a deo sibi p̄-

fixam. Ille. Ad maiore noticiā est nō
 tandū fm. Tho. xxiij. q. clxij. ar. ij. cuz
 quo Albe. sup Lu. q. quattuor sunt
 supbie sp̄s. Prima est cuz q̄s existia
 mat bonū qd l̄z a seipso habere vt in
 geniuz bonū: sciam discretionē diu-
 tias pulchritudinē 7 hñdī. In hac sū
 perbia Lucifer q̄ vt dicit Doñ. in. ij.
 di. v. statim vt vidit suā pulchritudinē
 nē p̄sumpsit: non deo s̄z sibi attribue-
 illud bonū De quo Jsa. xiiij. In celiz
 s. sanctissime trinitatis: ascendā: 7 ex-
 altabo solū meū: 7 ero s̄ilis altissimo
 Ubi notat Bona. in. ij. vbi supra q̄ du-
 plex est similitudo. Una d̄ eq̄parentie
 alia eminentie. Prima est in diuinis
 p̄sonis. De qua Ambro. p̄tractās il-
 lud. Deus q̄s similis erit tibi. Filius
 vtq̄. q̄ est imago patris. hanc simi-
 litudinez non appetijt demō. esse s̄z
 vt deus. Et rō. Qz vt h̄z p̄hs. iij. Et h̄t
 Electio non sit impossibiliū. Demoni
 oñino sciunt esse impossibile cū esset
 mira sapientia p̄dictus: creaturam
 non posse adequari. Scōa d̄z similitudo
 eminentie. que est h̄fe britudinem ex
 merito p̄pe virtutis 7 nō alieno. De
 hac Aug. li de virginitate. Dyabol⁹
 in celo voluit esse sicut deus. Et Ber.
 Appetijt equalitatem potentie. Et
 Ansel. Appetijt p̄esse sū meritis Qui
 in snia idē sūt. s. q̄ voluit oib⁹ p̄esse p̄
 pria auctoritate. P̄m̄ ergo eius fuit
 it q̄ ad p̄sequendā suā beatitudinē q̄
 consistit in plena visione dei non se
 erexit in deuz tanq̄ in finē 7 p̄ncip-
 piuz sūz sed eū consequi voluit p̄ vir-
 tutez sue nature line deo conferente.
 Punit⁹ ē in inferno. O quot hñt hāc
 q̄ bona q̄ hñt a seipsis credunt h̄fe: et
 non a deo. O pater ego laboro die no-
 ctuz mea industria lucratus sū hoc
 7 illud. Exemplum illius. Imolentis
 de vinea: qui dixit cuidā patri. Lau-
 da marsupiu meū si est bona. Et in
 li. de. viij. donis de illo q̄ in pulpito le-
 gens epl̄as Pauli: cū laudaret ab oī-
 bus: q̄ bene legeret: dixit. Melius in-
 telligo: q̄ ip̄e apostolus. Talis fuit

supbia romanor. De qua Aug. in. i. li. de ciuitate dei. c. iij. q. deo se similes estimabāt. Contra quos apłus i. Corin. iij. Quid habes o hō: qđ non accepisti. Et Iaco. i. Oē datū optimūz qđ oē donū pfectūz desursūz est. descēdēs a patrē luminū. Et i. Para. xxiij. Tūa sūt oia. Et lu. xv. Oia mea tua Et mesue in plogō sue practice. Sannat solus languores de⁹ z qlibet res a deo hz pfectionē. Secunda species est cū qđ bonū qđ habet sibi ascribit ex pprijs meritis credēdo aliquā excellentiā esse in natura vel fortuna: p qbus videt qđ deus sit eis obligat⁹. Opater inqđ ille: vado ad missā: ad diuinā. Et de mulieribus: Dico. iij. pater noster: z. y. Ave maria. ad honorē quinqz plagaz elemosinas facio. Unz de pater ego naturaliter volo qđ de⁹ faciat mihi bene et det mihi paradisum. Ista est superbia maxima. Qz vt habz Thomas in. q. distin. xxviij. arti. i. Merita nostra non sunt sufficientia vt deus bonūz nobis det. Ad Titū. iij. Non ex operibus iusticie qđ fecimus nos: sed zc. Et ij. Coun. iij. Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis: sed sua mera pietas: hāc habuit. Nabuchodonosor. De quo Dan. iij. di. Nonne hec est babilon. quam ego edificauī in robore meo. i. virtute mea. Sed punitus est: qz in bestiam mutat⁹ fm fantasiam. et herbas vt bos edebat. qđ a capite vsqz ad medium erat vt bos de residuo vt leo. Preterea hāc fuit Semeias propheta. iij. Reg. xiiij. qđ missus ad reprehendēdū Jeroboam de ydolatria domui reuertens quedam occulta superbia ipsum apprehendit: ascribens meritis suis illa bona. Al Leone in via strangulatus est. O quot de istis. Tertia species zc. Cum quis iactat habere quod nō habet. O quot d hīs. De hac Ista. xv. Au diuina superbia Moab suerb⁹ est valde. Superbia eius et arrogantiā eius z indignatio eius. plusqz for

titudo eius. Ille. Ista est periculosa. p̄cipue in hīs qui se sanctos reputāt z p̄fidunt in illa z de facili ruunt. Ista gura de Petro Luc. xxiij. qui de se p̄fidentens dicebat. Et si oportuerit me mori tecum. zc. Sup quo Ambro. vi. q. i. Imitare. si petrus lapsus est qđ dixerat. Et si oēs scādaliati fuerint in te sed nō ego. Quis alius de se p̄sumat Ille. in hac fuit ille heremita qđ a deo hanc grāz petebat vt ipm custodiret a peccato veniali: qz se a mortali custodiret. Quadā vice in sero agnouit mulierē p desertum vagantem. Et vt nesciretur eius pctm: eā occidit. Cui demon. O heremita. Ubi est sctitas tua. Ideo Iere. ix. Non gloriatur sapiens in sapientia sua: nec fortis in fortitudine sua: nec diues in diuitijs suis. Apls. Qui stat videat ne cadat. Quarta spēs est. cū qđ ceteris despectis: singularis vult videri. In hac phariseus Luce. xxiij. Sras tibi ago qz non sum sicut ceteri hominum: raptiores: iniusti: adulteri: velut etiam hic publicanus. Et Mat. xxiij. orta ē discordia inter aplos: quis eoz esset maior. Unus alium despiciēbat qbus xps. Qui maior est vfm erit minor veller. O quot sūt qđ alios despiciunt. Et de religiosīs qđ vadunt cum colloquio vt teneant sancti: z sic exalten ad officia hiero. ij. contra Pelagius. Quāuis alijs vitijs carere possim⁹: maculam hypocriseos habere nō posse: aut paucorū est aut nulloy. Exempla patris Dñici qui a demone q̄siuit qle erat pctm religiosor. Rñdit hypocrisis qz volūt teneri scti z laudari. Contra. Quid li. iij. de arte. Non nate in vultu dñosa superbia vestra. Facetia de incessu cum colloquio. fuerunt in fouea pulli murum qđ ante exirēt a patre z a matre edocti fuere: qđ qñ exire vellent de fouea et aliqd viderēt patri z matri p̄nunciarent. Una diez viderunt galilū. Alit patri. Vidim⁹ aial cū corona in capite cū calcarib⁹ ad pedes. Nō

timeatis a iunt: quia est socialis et vo-
biscum comedit. Alia vice viderunt ani-
mal quasi mortuum in terra cum capite in-
clinato. Aliut patri vidimus sic et sic.
O videatis bene: est enim inimicus ille
est catus. Ad propositum de hypocritarum
capitibus tortis abstinendum est. Un-
patet primus. **¶** Scdm dñi. 2c. Peccatum
supbie est abhominandum. iij. ratione.
¶ Prima: quia omnia crimina inducit.
¶ Secunda: quia omnis iustus illam fugit.
¶ Tercia: quia detestantis tollit.
¶ Prima: quia omnia crimina. et c. Ex su-
pbia omnia mala procedunt. Greg. xxi.
moralium. Regina omnis mali: supbia est.
Aug. li. de natura: et gratia. Sine elatio-
ne superbie nullum peccatum inuenies. Ec-
clesiast. x. Initium omnis peccati supbia. Et
non est aliquod peccatum in rerum natura:
quia tamen deum et proximum offendat ut supbia
Quis mala posset inuestigare huius
fere pessime. Ex hac Absalom patrem su-
um David tentauit de regno expelle-
re: ut ipse rex perficeret. Ex hac Romu-
lus fratrem suum occidit ut solus regnaret
ex hac Julius Cesar persecutus est po-
pulum usque ad mortem: cum quo plurima
bella gessit: cupiditate iperum. Ex hac
Marius romanus non contentus quod
sexcies fuerit consul romanorum alios
despiciens voluit et septimo esse vio-
lenter. Ex quo facta est maxima inter-
fectio inter Marium et Syllam. qui
eum impedire volebant. Ex hac ma-
gnus Alexander mouit bellum: totum
orientem vexauit suis bellis. Ex hac
quot mala inter romanos et carthagi-
nenses sunt secuta. ibi narratur quod dum
cartago semper esset inimica romano-
rum. M. Cato iudicauit. quod totaliter
esset ruinanda. Sed scipio nascica de-
dit sententiam quod non: ne romani ve-
nirent ad inuicem in guerram. Vi-
dens senatus sententias contrarias
hominum gratum: tenuerunt medi-
um. Et creatis consulibus Tito Man-
lio Catone Censorino: miserunt con-
tra cartaginenses qui preceperunt ip-
sis: ut incenderent ipsorum naues bel-

licas: et soli seruarent illas de mercat-
tia. Quod fecerunt ut in pace viveret
Preterea preceperunt quod omnia arma
ad faciendum defensionem essent sibi con-
signata: fuere contenti. Preterea con-
sules habitis armis fecerunt preceptum
quod irent habitare: ubi placeret eis ita
quod. viij. milibus distarent a mari quia
volebant ruinare cartaginem. Audi-
entes hoc miserunt se in desperatio-
nem deliberantes defendere se et mori
Scipio posuit se ad caput cum exercitu
et illas expugnauit: et illam incendit
finit decretum romanum. In qua guerra
tot latini et romani mortui sunt quod ex-
erat difficile iudicatu si de illis guer-
ris erat ridendum et plangendum. prima p-
te et palis. Ibi enim mortui sunt nobis
les duces et principes Romani. Venias
ad practica quanta sanguis effusio facta
est. Quod milia hominum sunt extincti. O
desolatrix ciuitatum. O bononia mater
studiorum. O Janua regina maris. O a-
sculum. O placetia. O assisium. O viterbi-
um. Ubi gloria vestra. Ubi populi multitudo
Ubi antiqua diuitie. Ex hac ciuis surre-
xit in ciuem: amicum in amicum: et platee
ciuitatum sunt desolate. Cogita tales
petrar. in. vi. diuinitatis. O he sardi
nudi et fragiles iudicii et filij exptes
penitus egri ac miseri mortales. Secun-
do roe. 2c. Christus cum factum miraculo de
quibus panibus voluissent ipsum regem face-
re Jo. vi. Ab eis fugit supbia vitans
Moyses cum esset annorum. lxxiij. et mu-
teret a domino ut esset dux populi: excusa-
uit se quod esset imperitoris lingue Ero-
di. xliij. Jeremias cum a domino mitteret
ad predicandum dixit. ha. ha. ha. nescio
loquor Jeremias. i. Marcus euangelista
truncant sibi pollicem: ne ordinaret sa-
cerdos ex humilitate Greg. magnus a
populo electus in papam: fugit et coquina se-
cit in sancto Grego. per sex menses. Sed quia
re tunc pontifices renuebant papatum.
Ridet Vincetius in speculo in lib. iij.
speculi moralis. Quod a tempore Petri us-
que ad sanctum Siluestrum fuit. xxxij. pape.
qui per martirium fere omnes transiit. Unum p-

Sextū diu vacauit papat⁹: et nullus
ipsum volebat duplici rōne. Et q̄ sunt
gabriel. Primo rōne mortis: q̄ erāt
pmi. Scdo rōne paupertatis. Sed post
q̄ ecclia est diues facta p̄ Constatī:
nū: nullus reperit q̄ eā reuaret: immo
p̄ mille vias q̄ritur. Preterea Greg.
nazāzenus ep̄atū dimisit: vt sapiētie
vacaret Ambro. ne pmoueret in ep̄s
meretrices secū vocant vt sic crede-
retur malus sicq̄ hoc saltē facto des-
isterēt eū ordinare. Aug. inuitus est
ordinat⁹ hiero. cardinalatū dimisit
vt litteris in bethleē insudaret. Un-
centius cardinalatū noluit sibi obla-
tū. Dñicus ep̄atū Bernardin⁹ sūp̄.
Et de monacho clareuallensi di. Ho-
fredo: cū fuisset in ep̄m elect⁹: et coge-
ret ab eugenio et bernard⁹ dixit. Mo-
nachus fugitiuus esse potero si me
hinc eiciat. episcop⁹ aut nō ero. Post
mortē cuidā apparēs dixit. Reuela-
tū est mihi a sc̄a trinitate q̄ si ep̄us
fuissez ordinat⁹: fuisset de numero dñ
natorū. Jō dif. xl. ca. Multi. Quicumq̄
desiderauerit p̄matū in terra: inue-
niet cōsolationē in celo. Nec inter suos
p̄p̄i cōputabitur q̄ de p̄matu tracta-
uerit. Ille. Practica. Quidā ponunt
obseruatiā in calopodijs. et barbani
deferre. Quidā nō comedere carnes
Quidā portādo ciliciū. Cōclude q̄ so-
lū est in p̄a hūilitate. Un Mar. xx. q̄-
rentib⁹ p̄matū apl̄is di. Nescitis qd
petat⁹. ¶ Tercio rōne. et c. Supb⁹ est
martyr dyaboli: et sp̄ h̄z in corde ignē
sp̄ in cogitationib⁹ et desiderijs. Et si
q̄s ei reuerētiā nō p̄bet: turbat. Qd
bñ Salomō agnit. Eccle. x. Odibilis
est corā deo et hoib⁹ supbia. Supbus
nō pōt esse cū aliq̄ sua querelatio ma-
la. Scdm Alber. in Cō. theologie tri-
plex est differētia supboz. Quidā in
diuitijs. Cōtra q̄s apl̄s. i. Thim. vi.
Precipe diuitib⁹ huius seculi non su-
perbe sapere. Cōsidera. O paule: q̄
hō est mortalis: et nihil secum affert.
Dauid in ps. Dormierūt somnum et
nihil inueniēt. et c. Job. xxx. In mdu

lo meo moriar. Un dux venetoz volu-
it p̄ epythaphio. hoc solū mihi sup-
est sepulchrū Ambro. Non sunt hois
bona q̄ secū ferre nō potest: sola mis-
comes est defunctorū. Quidā in gñis
nobilitate. O p̄r: de domo mea exiere
viri clarissimi comites: eq̄tes: docto-
res: in vtroq̄ iure. Dom⁹ n̄ra noiaf
p̄ totū mundū. Amicitia n̄ra iuncta
est cū comite. Barella Johāne de la
tella. Jacino Cane. Sene. cū domo
doria. Adhuc sup sunt archina. cū in-
strumētis. Un Salust⁹. Cōmune ma-
luz nobilitatis: est supbia. Qd p̄tra.
hiero. Nobilitas sūma apud deū ē
clarum esse p̄tutib⁹. Et Salius flami-
neus contra. P. corneliuz Scipionez
Ego em̄ non in aliena gl̄ia: at falsis
fortune nobis nobilitatē eē existimo:
sed in p̄pria verag animi p̄tute. Ubi
stat hominis nobilitas. Rñsio q̄ in p̄-
tute. asela. de hoc sapiētia p̄ualet the-
sauro sapiēti non desunt diuitie dum
anima in malum non euitat. Quidā
in pompis vestimentoz contra muli-
eres et alios. Practica contra mulie-
res. O vetule dicite q̄so: vbi est vestra
omniū pulchritudo: o helena apud
grecos: o polyxenna in Troia. O di-
do in Carthagine. O Artonica in
Syria. O cleopatra in egypto. O Lu-
cretia Rome. O faustina prima au-
gusta. Ubi est pompa vestra. Ubi ve-
stra auree: et argenteae. Ubi sunt Ca-
thene auree. Certe in terra. De his
Bernardus. O esca verminū. O mas-
sa pulueris. O stulta vanitas: cur sic
extolleris. Ignorans penitus vtrum
cras vixeris. fac bonum omnibus q̄
diu poteris. Scdm sententiā Thom.
super epistolas pauli. Quattuor sunt
genera personarū que celum non
possident. ¶ Primi voluptuosi: qui
asperitatem vite q̄ ad vitam ducit.
Unde. i. Cor. xv. Caro et sanguis re-
gnum dei possidere non p̄nt. ¶ Scdi
auari. Qm̄ porta est angusta Mat.
vij. Intrat per angustam portā. As-
nus non intrat per portam strictam:

Feria quinta.

nisi exoneretur. Auari vero volunt exonerari ab illicite acquisitis Lu. xviij. Facilius est camelis transire per foramen acus: q̄ diuitē intrare in regnū celoz. ¶ Tercij sunt negligentes opari Mat. viij. non om̄s q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celorum: sed q̄ facit voluntatē patris mei qui in celis est. Mens em̄ nra debet esse intenta ad fruendū xpo. ¶ Quartij vani gloriosi. et elati Joh. x. Xpus em̄ est ostium quo intratur. Sed ostium est bassum. Unde non potest quis intrare nisi demisso capite. scz. mente humilitatis Mat. xvij. Nisi conuerſi fueritis ⁊ efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnū celoz. Exemplum mulieris comitisſe: q̄ post mortem apparuit sue familiari et dixit. Heu misera me: sum dānata propter ornatuz vestitū. Et in residuis bona fui Ad idem. Quidā frater nŕ aiam femine dānate sibi apparentis interrogauit q̄ sunt pctā quib⁹ hoies damnant Ad illa. homines inquit p oēm viam peccati ad infernū eunt. Sed mulieres ppter quattuor genera peccatorum. Primo ppter peccatū lingue dicendo malū de primo: et seminando discordias. Propter peccatū fornicationis. Et ppter erubescētiā pctōz confitendor. Propter pctm vani ornatuz ⁊ pictionis. Interrogans aſit an posset iuari. anima disparuit De hoc Asculanus. Ne femine stulte credatis nec vos accendit eius ficta venustas: sed inspicite quomō intus est utilis ignis. mulier est iferni abyſſ⁹: nunq̄ dicit ſufficit. Sed sine fine cupit. Un̄ pater scdm. Tercium dicitur ⁊c. In ps. xxx. Retribuet dñs abundanter fac. sup. Qd ptz exemplis scripture Lucifer punitus est: quia superbus. Adā ⁊ Eua electi sunt de paradiso: quia supbi. Volentes edificare turrē babel. vsq̄ ad celum sunt puniti. Pharaon submersus est: qz superbus Sennacherib exercitus. clxxxv. milia sunt interfecti. Et holofernes.

Judith. vi. Et de Simone mago qui coram pplo romano voluit ascendere in aere: punitus est: qz cecidit in terram toto corpore colliso. Exemplū notabile in libro de. vij. donis. Cuidam philosopho fuere posite iste q̄stiones vt eas solueret. Prima. Cum quibus socijs erat hō: Rñdit euz sex. fames sitis: calor: frigus: infirmitas: mors. Scda Ubi esset homo? Respondit in bello plurimo. Anteretro: surſū: deorsum. Tercia q̄stio. Cui filis erit homo? Rñdit. Aceruo nuntis q̄ sicut a calore resoluit: sic hō putredine terre cinis efficit. De qua Gen. xxiij. Cinis es ⁊ in cinerē reuerteris. Et Petrarca iij. Trisip. mortis. O cecitot cur re: qd iuuant oēs reuertimini ad antiquā matrē. Noster poeta describit sapidā aureā iniam. O ceci ⁊ incircumspecti mortales: nimū rerū caducarum cupidi vbi sunt p̄cioſe gēme vbi lecti pparati. 3do Ber. lib. med. Die mihi vbi sūt amatores mundi q̄ ante pauca tpa nobiscū fuerūt. Nichil ex eis remāſit nisi cineres ⁊ xmes. Attēde diligēter qd sunt et qd fuerunt. hoies fuerūt sicut tu riserūt: bibest cōederūt: duxerūt in bonis dies suos ⁊ in pūcto ad inferna descendērūt. hic caro eoz ximib⁹: illic aſe ignibus deputant: donec rursus infelici collegio colligati sc̄piternis inuoluant incēdis q̄ socij fuerūt in vicijs. Quid illis p̄fuit inanis glia: brevis leticia: mūdi pōpa: carnis voluptas: false diuitie: magna familia: ⁊ magna p̄ſcia. Ubi nunc eoz risus. Ubi locus. Ubi ciuitas. Ubi arrogantia?

¶ Feria quinta secunde hebdomade An diuites possunt saluari.

Homo quidam erat diues ⁊ induebatur purpura: ⁊ byſſo Lu. xvi. Quare nō exprimitur nomen diuitis sed bene pauperis: quia Lazarus.

Respondet Greg. qz non erat cognit⁹ iste diues: noticia approbationis. Un⁹ chustus de reprobis Math. viij. Nun⁹ q̄ noui vos: discedite a me. Et de falsis virginibus. Amen dicovobis nescio vos. Et ps. Deleantur de libro uiuentium. ⁊c. Erat ergo diues: in quo ostenditur sup̄bitas in suo incessu. Induebatur purpura: que est vestis regalis. Et bysso: idest camisia lini subtilissimi. In quo ostenditur excessus in vestitu. Epulabatur quotidie splendide: in quo ostenditur excessus in victu. Et erat. s. in eadem ciuitate quidaz nomine Lazarus mendicus. Mendicus dicitur: qui elemosinas querit nutu solo. Pauper autem qui ore. Iste dicebatur mendicus: iacebat ad ianuam et us vlcibus plenus cupiens saturari de micis. Non dicit de p̄cijs: sed que cadebant de mensa huius diuitis: nemo illi dabat. Quia tali domino: talis est familia. Ideo illi p̄forabantur in duritia mentis. Sicut est pater: ita cōmuniter filij. Sz ⁊ canes veniebāt ⁊ lungebāt vlcera eius. Gratiores erāt canes q̄ iste infamis diues: qz lungebāt sua lingua. Scitū est: vt moreretur pauper Lazarus: et portaretur ab angelis i sinu abrahe ⁊ ad lumbū sanctorū patrum vbi descebat iusti ante xp̄i ascensionem. Mortuus est autem ⁊ diues ⁊ sepultus in inferno. In signū q̄ diuitie hominem non saluant. Eleuans autem oculos dñm esset in tormentis. vidit abraham a longe et Lazarum in sinu eius. Queritur. Utrum dānari videant gloriam brōz. Rñdeo q̄ sic. vt sic eorum p̄tia plus crescat. Sed confuse vident vsqz ad diē iudicij. Ex q̄ visione: o quēlis dolor. Un⁹ ps. Peccator videbit ⁊ irascetur. Sequitur. Pater Abraham miserere mei. Glosa. Falso patrem vocat: quem in operibus misericordie noluit imitari. Mitte Lazarum: vt intigat extremū digiti sui in aquā: vt refrigeret linguam meā. Ibi plus cruciebatur: quia per

eam plus peccauerat. Rñdit Abraham. Recordare fili: qz recepisti bōa in vita tua. Hiero. sup hoc. Difficile inuimō impossibile est: vt et p̄tibus ⁊ futuris quis fruatur bonis: vt ⁊ ventrē hic et ibi mentem impleat: vt de delicijs ad delicias transeat: ⁊ in utroqz seculo gl̄iosus appareat. Policrates lib. iij. c. Impossibile dicitur quidā: et hic florere cum mundo: et in eternum florere cum xp̄o. Et lazarus similiter mala. Videns de hoc non posse exaudiri: petijt aliud dicens. Rogo te p̄d habeo quinqz fratres. ⁊c. Utrū reprobi vellent oēs dānari. Rñdet Thom̄ iij. di. l. q̄ sic: etiā parentes. Et hoc ppter inuidiā q̄ est in eis. Sed min⁹ inuidet suis p̄pinqs q̄ alijs: qz eorū pena augmentaret. Et hoc diues nō est mor⁹ ex charitate: sz ppter bonū suū. Et ait illi Abraham. hnt Moysē ⁊ pph̄as. Primo Moysen q̄ eos docuit moralia agēda. Et pph̄as. Qui docuerunt mystica credenda. Audiant illos. Nō pater sz si q̄s ex mortuis ierit ad eos penitentiā agent. Moti sz ex nuncio. Respondit. Si Moysen ⁊ prophetas non audiant: neqz si quis mortuus resurrexerit credet. Qd patet p effectum. Qz Lazaro resurgenti: et xp̄o testimonium phibenti non crediderunt: sed magis interficere eum voluerunt: vt dñs Jo. xij. Similiter nec xp̄o resurgenti: sed magis suaserunt falso ipsum non resurrexisse. Et corpus eius a discipulis fuisse furatum. In quo euangelio predicabim⁹ de diuicijs. De quibus. iij. sunt consideranda.

¶ Primum: dñ opinionis.

¶ Scdm. dñ declarationis.

¶ Terciū dñ inductionis.

¶ Prīmū dicit. ⁊c. Querit dubium. Utrū diuites diuitias habentes: aut habere volentes: possunt ad eternā vitam peruenire. ¶ Circa hoc due sūt opiones. Una est opinio pauperū. Alia diuitum. Pauperes arguunt pro prima opinione: q̄ diuites non

Feria quinta.

possunt saluari. Unde probant tripli-
ci medio conclusionem.

¶ Primo dictis scripturarum.

¶ Secundo dictis doctorum.

¶ Tercio dictis philosophorum.

¶ Primo dictis. *Eccl. xi.* Si diues fueris non eris innocens a delicto. Et *Proverb. xxvij.* Qui festinat ditari: non erit innocens. Et *David ps. xxxij.* Diuites eguerunt et esurierunt. Et *i. Thi. vi.* Qui voluit diuites fieri incidit in temptationem et laqueum dyaboli. et desideria mala. quae demergunt hominem in iteritum et perditionem. Preterea veritas incarnata *xps Luce. vi.* Ue vobis diuitibus qui habetis consolationem vestram. Et *Mat. xix.* Facilius est camelum intrare per foramen acus: quam diuitem intrare in regnum celorum. Et *hgo maria* in carico suo: dulciter canit. *Luce. ij.* Esurientes impleuit bonis: et diuites dimisit inanes. Et hoc *xpus* voluit in exemplis paupertatis eligere matrem pauperculam et *Ioseph* carpentarium: pauper ipse permanens ad patibulum crucis. *Un. Lu. xviij.* Vulpes foueas habent. et volucres caeli nidos: fili autem hominis non habet vbi caput reclinet. ¶ Secundo dictis doctorum. Quid dicis o *pr Augustine* in libro. *lxxxij. q.* Venenum charitatis est spes adipiscendorum. Et *Criso. super Mat.* Si bonum esset aurum: utique *xpus* dedisset apostolis: quod eis ineffabilia contulit bona: quoniam pauperes et orphanos eos voluit esse: ut exemplis paupertatis et contemnendi diuitias nobis daret. ¶ Tercio dictis. *Eccl. i.* Sene ca lib. de moribus. *Eccl. i.* Mihi crede: non potes esse diues et felix. Et *Tul. lib. i. offi.* Pecunie fugienda est cupiditas. Nichil est enim tam angustum tamque parui animi: quam amare diuitias. Nichil est honestius atque magnificentius quam pecuniam contemnere. *Jlle.* Ex hoc *phi.* ipsas contempserunt: ut ponit *Valerius de Anaxagora.* Cum vidisset omnia sua dissipata di. Non essem ego saluus: nisi ista perissent. Et

zeno philosophus. Inbet me fortuna expeditius philosophari. Et *crathes Thebanus*: pergens Athenas ad philosophandum: venditis bonis suis et in auxilium commutatis. pecuniam illam piecit in mare indgens. Ite aurum et diuitie: potius vos mergam: quam mergar a vobis. Et sic *p3 pma opi.* quod diuites non possunt saluari. Exemplum illud diuitis hodie quod mortuus et datur. ¶ Secunda opinio est diuitum: quod diuites saluantur et non pauperes. Quod probatur auctoritate et exemplo.

¶ Primo auctoritate scripture *li. p3 uer. xxvij.* Propter inopiam multi delinquant. O quot furant. O quot vadunt ad lupanaria. Pete a mulieribus pluribus quare vadunt ad loca filia. Pro maiore parte dicent. O propter quod paupertas me coegit. Si dico de sacramentis factis et de alijs rebus illicitis. *Un. phs in. i. Eth.* Impossibile est indigentem operari bona. Et *in. iij. Eth.* Cuius indigentia mala. Sed per oppositum. homo diues potest facere elemosinas: subuenire miserem redimere captiuos: maritare puellas fabricare ecclesias: construere monasteria quod facere non potest pauper et inops. Et hoc modo potest se redimere de manu dyaboli. *Proverb. xij.* Redemptio anime viri: diuitie propter Ambrosium. *su p Lucam.* Diuitie probis sunt adiumenta salutis. ¶ Secundo probatur exemplo. Adhuc exempla virorum sanctorum. *Ben. xij.* Abraham fuit diues auro et argento: et tamen saluatus est. Et *Job. i.* Fuit diues vii. milia ouium: tria milia camelorum. tamen saluatus est. Et *Mat. viij.* Centurio fuit diues. tamen a christo commendatus de maxima fide. *Amc dico vobis.* Non inueni tantam fidem in israel. Et *Lu. xix.* Zachaeus fuit diues. tamen meruit christum suscipere hospitio. Preterea *Gre. papa Siluester* papa. *Sanctus Rochus.* s. *Ludovicus rex francorum.* fuerunt diuites. tamen sunt salui. Igitur diuites melius possunt saluari quam pauperes. Et sic patet primum. Videamus veritatem.

¶ Secundum principale. *Eccl. i.* Doctores nostri super hanc materiam tam

lem dant distinctione. Aut dñes be
ne se habz ad diuitias. vt dñs illis ad
dei laudem et comodum primi Aut
male Si pñio modo Diues saluabit
Si scdo mō dñabitur. ad hoc vt bñ
et sine peccato se habeat ad diuitias
opus est vt se custodiat a sex maligni
tatibus: que faciunt diuitem dñosuz

¶ Prima dñ inordinata sollicitudo

¶ Secunda dñ illicita cōgregatio.

¶ Tertia dñ improbra affectio

¶ Quarta dñ iniqua possessio.

¶ Quinta dñ pdigalis expositio.

¶ Sexta dñ supba puerfatio

¶ Prima dicitur rēc. Abstinere ab
excessiua sollicitudine. Quod ostēdit
christus. Mt. vi. Nolite solliciti eē
dicentes. Quid manducabimus. aut
quid bibemus: aut quo operiemur.

hec oia gentes inquirūt Scit enim
pater vester celestis: qz his omnibus
indigetis. Sequit. Primū querite re
gnum dei et iusticiam eius et hec
omnia adiicient vobis Iste est mod⁹
cōgregādi. Sz dicit mihi diues O pñ
habeo puellas nobiles oportet me lu
crari oportet me esse sollicitum. Pre
terea nonne dñs dixit Genes. iij. In
sudore vultus tui vesteris pane tuo
z ps. Labores manuu tuaz qz man
ducabis. Rñdeo sm doc. q duplex ē
sollicitudo Una bona altera mala.

Bona nō est qñ homo ppter tēpora
lia bona nō amittit diuina: nō missas
nō sermones et alia necessaria aie p
prie. Quia postq pfecit oia que sunt
aie occupat se circa corporalia. Ista nō
ē bona sollicitudo: sine qua nemo diu
vivere pōt. Un̄ h̄iero. sup Ma. sollici
tudo tollenda ē: labor aut exercend⁹
Secunda dicit mala. z est qñ hō non
curat de aia nō de deo: et totum cona
tum suuz ponit in acquirendis diui
tijs: vnde vt diues fiat postponit oia
bona aie. Et dixit qui in hoc mudo
bene habet in alio. O iudee. o canis.
Contra tales dicit Grego. di. xlvij.
omnes dilectores in terrenis reb⁹ for
tes sunt in celestib⁹ autē debiles Nā

tpali glia vsqz ad mortem desudare
appetunt: z p spe perpetua nec parū
quidē in laborib⁹ subsistunt. Ille. ta
les diuitie sunt in damnationē possi
dētis: qñ nimirū inordinate satagit
in ipis acquirendis. Figura. Lu. xi.
De illo diuite qui cum mltā sollicitu
dine congregasset bona tpalia: intra
se cepit cogitare dicens: Anima mea
mlta bona habes in annos plurimos
Requiesce comede bibe. In nocte au
tē fuit ei dictū. Stulte hac nocte aiaz
tuā demones reptent. que sūt parasti
cuius erunt? Nūquid tuā possessionē
quā cū sudore plantasti. Nūquid do
mum tuā quā de pinxisti. Nūquid possi
debis hec bona: vt tua. Ideo ascula
nus lib. iij. Omne creatum currit p
quattuor anni tpa: nec est stabilitas i
terrestri regno: vn⁹ it alius venit: vn⁹
miser z alter beatus Oia humana sub
iacent motui. ¶ Scda malignitas rēc.
Qñ homo cōgregat diuitias modo il
licito: cum rapinis. fraudibus extor
sionibus. Tales diuitie faciunt ho
minem damnosum z pñant ipm vita
eterna. Quid dicis o David. Dñe qñ
habitabit in tabernaculo tuo: aut qñ
requiescet in monte sancto tuo. Nun
quid vsurarius? Nunquid fraudator
Non vere Sed qui ingredit sine mas
cula et operat iusticiā. i. que iuste ac
quiruntur. Et alibi Quis ascendet in
montē domini. Rñsum est. Innocens
manib⁹ z mundo corde qui non acce
pit in vanum aiam suam: nec iurauit
in dolo pñi sui Sed ve mīdo a sca
dalis. quia hodie diuitie congregant
mille modis illicitis z vñis Nota
Bona. q triplex est vsura: qua homo
cōgregat diuitias. Prima animi Ille
pauper petit in mutuu. z. aureos ab
auaroyfurario Ille prestat ei sub spe
lucris accipiendi qd: aliter non face
ret Usura est licet non exprimat ver
bo O quot sunt de istis. Secunda est
signi. Et est qñ quis difficilem se red
dit: ad mutuandum cū requiritur.
Respondit ei. Vere non habeo modo

Feria quinta

Et ut talibus verbis ut indigens dicat. Amice: non ero ingratus. Talis si accipit aliquid ultra sortem: usura est: et illicita congregatio. O quot sunt de his. Tertia est usura pacti. cum quis pactus facit. Ego volo sic: et sic: ut facias tibi tale servitium. Et quod plus est: quidam faciunt per instrumentum. Et si sunt decem faciunt dicere. xvi. Creme qui dicitur ribaldus qui mutuo dabat frumentum: faciebat fieri instrumenta si erat decem dicebat quiddecim. Quidam propter scilicet Faustinus nomine familie pefaurorum fecit manu pscidi notario. Et usurarius prius omnibus suis omnia sequens in camera de. s. Marco: usurarius publicus. O beate leges O pretores tales ius agatis. Contra tales Deute. xxiij. Fratri tuo absque usura id quod indiget accommodabis. Tales diuitie sunt in damnum possidentis. Unde patet scilicet malignitas. Tertia dicitur et. Quando homo amat diuitias intente ponens in ipsis finem suum. Unde dauid in ps. Nolite sperare in iniquitate. et rapinas nolite concupiscere diuitie si affluant et. In quibus vobis Thoma. in exponere. ps. Dicitur quod circa amorem diuitiarum homines se habent quadrupliciter. Quidam perfecte. Quidam stulte. Quidam mirabiliter. Quidam danabiliter. Primo perfecte. Qui non habent diuitias. nec cupiunt habere ut fuit Dominicus qui unam solam tunicam habuit. Et de beato Vincetio qui tenuit capellam. et alij sancti. De talibus Mat. v. Beati pauperes spiritu. Et Asculanus lib. ij. En hi sunt patres immaculati mundum dolosorum continentem semper incedunt operationibus virtuosus quos virtus in celum deducit ceteris in eternis penis desolatis. Secundo quidam fatui qui non habent sed cupiunt habere. De istis plenus est mundus. Quicunque diuitias cupiunt. Seculares religiosi. Unum phis. i. politum. desiderium diuitiarum vadit in infinitum. Tales sunt fatui qui cupiunt habere quod confusionem potest inducere anime et meritum sue paupertatis

amittunt. que voluntaria debet esse. Tercio quidam mirabiliter. Qui diuitias habent non tamen amant eas ut patet de multis viris sanctis. Ludouico rege francie. et de alijs. Et vere hoc mirabile. De hoc Eccl. xxi. Beatus vir dives qui inuentus est sine macula et qui post thesaurum non abiit: nec sperauit in pecunie thesauris. Quis est hic et laudabimus eum. Fecit enim mirabilia in vita sua. Secundum dicitur Tolo. aliquid dicitur mirabile propter duo. Quia dicitur mirabiliter primo propter raritatem ut ea que raro eueniunt admirationem causare solent ut eclipsis solis et huiusmodi. Secundo propter difficultatem. ut quod homo in igne non comburatur. Ad propositum. Raro contingit quod homines diuitias habentes non amant. Et difficile est Ideo dicit. Fecit mirabilia et. Et Augu. Difficile est diuitias possidere. et non teneri nimis amore earum. Sicut rex Ludonicus in francia. Alexander rex in oriente. Quarto quidam et. Quia pro ipsis acquirendis non curant deum offendere et peccata committere. De istis Mat. xix. Amen dico vobis. quia difficile diuites intrabit in regnum celorum. et Lacta. in. vi. c. i. virtutis via non capit magna onera gestantes. Eo fit ut pauperes et humiles deo facilius credant quod sunt expediti: quam diuites qui sunt pluribus impedimentis implicati. immo vero cathenati. Nec possunt in celum aspicere. quoniam mens eorum in terra defixa est. Ille. tales moriuntur desperati oculis auersis. cum clamoribus. Exemplum Illius Bononiensis quod basellie voluit aureorum an se de. O ducati mei: cum quanto sudore vos acquisiui. Cui vos relinquam. Et clamando expirauit Asculanus li. iij. Dico tibi te scire decet copiam diuitiarum meo iudicio acquiri sine dei displicentia non posse. Quarta malignitas et. Quia homo possidet bona pauperum pupit

lorum. viduarum orphanorum: ecclesia
rum. Tales diuitie hominem diuites
dominant. Unde Tho. xxi. q. lxi. ar. vlti.
Quandiu homo retinet male ablata
et primi bona: semper est in statu mor
talis peccati. Unde tenetur ad restitu
tionem et ad omne damnum et interesse
Quia sicut accipere rem alienam est
contra iusticiam. ita etiam detinere.
Quia per hoc quod aliquis detinet rem
alienam iniusto domino. impedit eum
ab usu rei sue. et sic facit ei iniuriam.
Contra tales Leuitici. xix. Non mo
rabitur opus mercennarii apud te. et
mane. Uerte te frater Sazabiel ad
diuites. O cives mei. ad vos clamo quod
bona pauperum iniuste detinetis. O
pater habemus puellas et magnas fa
miliam ad nutriendum. Si reddere vo
lumus mendicari cogemur ad hospita
le venturi edent nos pediculi. nec po
terimus pompas incedere Audi di
uum. Hieroni. in epistola ad Gerotium
Melius est rem familiarem minui quam
anime salutem perire Et melius est a
mittere. quod velimus nolimus aliquam
perituum est quam id amittere: pro quo
dimittenda sunt omnia. Ille. Et vere
sic est. quia melius est modicum in mi
seria vivere. quam perpetuo cruciari. Sed
plures non faciunt quia sunt assueti
delitijs. et sic damnantur Exemplum in
ciuitate Parmedum quidam predica
ret de nostris predicatoribus contra vi
tia: quidam usurarius compunctus ve
nit ad ipsum ut restitueret male ablata
Uxor et liberi audientes. ad ipsum per
gunt dicentes O socie mi quid vis fa
cere Non portabo plus manichas ru
beas. et caudam vestium Et filij. O pater
mi: non poterimus incedere induti de
veluto: est de sanguine pauperum.
Audiens iste: noluit restituere Et ille
pater cum filijs ad infernum sunt con
ducti O lupina conscientia. Tales di
uitie damnant homines. Quinta
malignitas etc. Quia diuitias non de
bet expendere diues mala mente: sed
circa se prout opus est Residuum ve

ro circa pauperes Unde Tho. xxi. q.
xli. ar. vi. Bona temporalia que ho
mini diuiti conferuntur eiusdem quiz
dem sunt quantum ad proprietatem: sed
quo ad usum non solum sunt eius sed
etiam aliorum qui ex eis sustentari pos
sunt. quod scilicet est superfluum. Ille
Non enim homo est dominus rerum sed
dispensator. Quod patet: quia non pro
pria: quia in morte nobiscum eas por
tare non possumus. Unde Ambrosius
distin. xli. c. Sicut hi. Esurienti panis
est que tu detines: nudorum est vesti
mentum quod tu recludis. Et Isa. lvi.
Frange esurienti panem tuum etc. Deut.
xv. Ideo ego precipio tibi ut aperias
manum fratri tuo egeno et pauperi. qui
tecum versatur in terra debet homo esse
se liberalis in dando. Talis fuit Ale
xander magnus. qui nihil habere vo
lebat quod cum suis militibus par
ticipare non posset Unde cum semel
per quandam siluam pergeret: et ipse cum
suo exercitu deficeret siti: quidam pro
magno numero cyphorum aque ei dedit
quem ille effundi mandauit. Noluit
solus bibere postquam alijs non pote
rat communicare Ille. Sed heu expens
duntur hec bona in pompis. in equis
pauperes fame moriuntur. Et demon
super hoc deridet Et cauda mulieris
est sella dyaboli Exemplum habetur
sanctus zeno. dum semel iret post bea
tum Ambrosium: vidit quandam mulie
rem cum longa cauda incedentem et ce
pit ridere. Requisiuit beatus Ambro
sius currum istum Vidi inquit quosdam de
mones dormitantes super caudam huius
mulieris. Et dum transiret ipsa per vias
lutofam eleuauit caudam. et demon
es in ea dormientes: ceciderunt in
lutum. Unde alij demones ipsam
sequentes. valde riserunt. Ideo rise
runt. O vanitas. O ditissime. Clamant
pauperes: clamant nudi: et clamabunt
in iudicio. Iudicium iudicium domi
ne. Tales diuitie sunt in damnationem
possidentis. Exemplo huius epu
lonis. Qui expendens bona sua in

pompis et comestionibus nec dans la-
zaro micā panis: damnatus est. Mor-
tuus est diues etc. Sexta malignitas
etc. Quā homo superbe conuersat. et a-
lios despicit ex suis diuitiis. Tales
diuitie sunt in dānum diuitis. Quot
hodie videmus superbire. Qui i pau-
cis diebus ex maxima miseria. vene-
runt ad maximas pompas et hoc per-
phas et nephas. Et nemo potest eis lo-
qui nisi cum ingenio et cum biretro in ma-
nu. Unde Tho. iij. pte. q. xl. ar. iij. abū-
dantia diuitiarum est superbiendi occa-
sio. Talibus vere diuitie sunt in dā-
nationem. Unde apostolus. i. Thi. vi.
Precipe diuitibus huius seculi nō sub-
lime sapere. neque sperare in incerto di-
uitiarum. Et quare o pater: quia mortalis
est. quia abhominatio est. Et saccus ē
verminū. De magno soldano legitur quod
in morte sua fecit deferri per totam ba-
biloniā super lanceā lintheam et cla-
mari. Nihil de omnibus diuitiis secū
portat soldanus nisi hoc lintheamem.
Petrarcha. v. Triumpho Temporis
Pretereunt vestre elationes et pom-
pe similiter dñia et regna pertransiūt
oīa mortalia tempus detruat.
Tertium principale etc. Inducimur
triplici ratione diuitias ptenere: nec
corponere.

Primo ratione exemplaritatis.

Secundo ratione auctoritatis.

Tertio ratione damnabilitatis.

Primo etc. De xpo qui fuit pauper
vsq; ad crucis patibulum. In presepe
nasci voluit. in cruce nudus positus
fuit in omnibus pauper: vt doceret
nos cupiditatem diuitiarum cōtem-
nere. o pauper iesu. O mendice iesu.
qui nec domū habuit ad hospitandū
nisi in domo aliena. Preterea exem-
plum adest sanctorum. Vñci Francisci
aliorumq; qui diuitias cōtēperunt.

Secundo ratione etc. Unde dis. xlvij. c.
Bonorum. Qui cupiditatem a se non ab-
scidit: auctori bonorum adherere nō va-
let. Tertio ratio etc. Quid habes
opulentissime de avaricia tua, quo

ad corpus non habi terram pō. Do-
muerunt somnum suum: et nihil inue-
nerunt etc. Et Job. xxvij. Diues cum
dormierit nihil secum affert. Et nota
quod dicit nihil. Job. xij. Diues audi g
charita: hoc solum mihi super est se-
pulchrum. Eccle. x. Cui morietur ho-
mo hereditabit serpentes. O verbum
preciosum. Nunquid aurum argentū
Serpentes. O infamia. O epulentissi-
mie. O serue. exemplo patet diuitis
huius: qui sepultus est in inferno.
Quapropter August. sermone ad he-
remitas. xxvij. Noli plorare que in-
di sunt: et que sunt necessaria euenire.
Depone de animo tuo fletum pro ter-
renis et assume lamentum pro cele-
stibus. Beati qui lugent: beati qui
flent: quoniam ipsi ridebunt. Diligamus g
lachrymas que sunt suaves diligenti-
bus deum. Simus ergo tanto proni
ad lamentum quanto sumus ad cul-
pam audaces. Pone g oculum cordis
vt pducatur lachrymas cōpunctionis.
Ille.

Feria. vi. scōe hebdomade. xl.

De usuris et restitutōe rei aliene

Homo erat pa-
terfamilias qui plantauit
vineam: et sepem circum-
dedit ei: et torcula in ea fodit et edi-
ficauit turrim et locauit eam agricola-
lis. et peregre profectus est. Math.
xxi. Paterfamilias sūm doctores ē
dominus deus. Qui tres habet fami-
lias: celestem terrestrem: et infernale
Qui plantauit vineam id est plebem
iudaicam. De qua Isa. vi. c. Vineam
dñi exercituum domus israel est. Se-
pe eam circumdedit: quia eam munis-
uit angelica custodia. Torcular in ea
fodit: quando legem sibi dedit: quia
in multis preceptis eos torquebat. Pre-
cepta fuere in summa. ix. c. xij. Edifi-
cauit turrim id est templum in hie-
rusalem. qd erat edificatum in modū
turris. Et locauit eam agricolis id ē
sacerdotibus et principibus. Qui ha-

bent officium seruandi cultuz diuini
et iusticiā in hominibus. Et peregre
pfectus est. Non qz mutet locus: qui
vbiqz est pñs: s3 qz dimittat agere fm
arbitriuz suuz. Eccl. xv. Deus ab in
itio constituit hoiem rē. Cuz aut tps
futuruz appropinquaret: qz post susce
ptaz lege3 debebant facere fructum
bonoz operum: misit seruos suos. i.
pmos pphetas ad agricolas. i. ad re
ges 7 sacerdotes pncipaliter: 7 ad ali
os subiectos vt acciperent fructus p
pñationē eos ad fructuz bonoz ope
ruz reducendos. Agricole aut seruos
illos apprehēderūt et occiderūt: aliū
occiderūt vt Isaiā pphāz qz secat⁹ fuit
serra lignea ex pcepto manasse regis
iuda. Alium occiderunt sicut Amos.
Aliuz lapidauerunt vt zachariā p
phēta. Quē ioas rex iuda iussit lapi
dari in tēplo: 3te3 misit alios seruos
plures. s. multiplicando pphetas ad
ppli correctionē. Et fecerūt illis sili
eos occidendo. Intātuz qz vt dī. iij.
Reg. xxi. Impleuerunt hierlm sāgui
ne pphetaz vsqz ad os. Nouissime
aut misit ad eos filium suuz p nobis
incarnatuz dicens. Verebuntur filiū
meuz. Agricole autē id ē sacerdotes
7 legisperiti videntes filiū xpm be
nedictuz opera diuinitatis facientē
dixerunt inuidia moti. Venite occi
damus eum: 7 nra erit hereditas. Et
hoc tractauerunt de morte eius. Un
xpm apprehensum extra vineā eiece
runt occiderunt. Quia vt dicit el no
thoromano apostolo. ad Ihebrē. vlt.
Extra portas passus est. Deinde xps
interrogauit iudeos dicēs. Cuz vene
rit dñs vinee. i. deus pater ad iudicā
dūz quid faciet illis agricolis. Inter
eos erāt quidā boni: qz dixerunt. Ma
los male pder qz eos dānabit. Mat.
xxv. 3te maledicti rē. Et vineā suam
i. ecclesiam triumphātē. locabit alijs
agricolis. i. gentib⁹. 7 apostolis 7 xpi
anis. qz inde⁹ de dño effect⁹ est seru⁹
extraneus a regno dī. Et qz dicebat
populus peculiaris: dicit⁹ populus vi

dual. Applicā. De vsuris erit sermo.
De qua tria sunt videnda.
¶ Primum dī oppositionis.
¶ Scdm dī modificationis.
¶ Tertium dī deceptionis.
¶ Circa pñm rē. Querit dubiū. Utrū
vsura sit pctm retinēdo rē alienā in
uito dño. Circa hāc materiā. Qz plu
res sunt opñtiones. 3ō in pñtiā: solū
duas capiamus: vna vsurarioz 7 iu
deoz qz vsurā nō esse pctm pbāt: 7 ar
guunt sic. Omne pctm est ptra aliquā
legē: s3 vsura nō ē ptra legē: nec diui
nale: nec hñanale: qz vsura nō ē pctm
Maior est nota. Minor pz. ¶ Prio nō
est ptra diuinale. Qz deñt. xxij. dicit⁹
Non fenerabis fratri tuo ad vsurā s3
alieno: ergo nō ē rē. Scdo nō est cō
tra legē naturale: qz de iure nature ē
vt hō aliqd recōpenset ei qz sibi bñfici
uz cōtulit ne ingrat⁹ inueniat. Ami
cus em sua pecunia mutuata lucraf
ad rōnē. xx. p centenario: videt equū
vt mutuās sit pticeps saltē. x. vel. vi.
als mutuat in dāñū mutuātis. Qd cō
tra dī in. vi. de reg. iij. Nemo d3 lucra
ri cū iactura alteri⁹. Non ē ptra legē
ciuilez siue humanale qz pmittit vsu
ras. C. de vsuris. l. eos. 3n bone fidei
iudicis: quale est etiā negocior3 gesto
ruz: vsuraz rōnē haberi certū est. Et
l. Pro auro vel argento 7 veste facto
cyrographo: licitas solui vel pmitti
vsuras iussim⁹. ¶ Alia opñtio dicit⁹
qz vsura ē pctm. Amb. li. d. bono mor
tis. 7 ponit. xij. q. i. c. Si qz vsurā re
cipit: rapinam facit: vita non viuit. s.
gfe. Et extra de vsuris. c. Sup eo. vbi
dicit⁹. Usuraz crīmen vtriusqz testas
mēti pagina detestat ergorē. Ad quā
difficultatez rñdent theo. iij. di. xv.
Sco. eadē di. 7 Ric. abidē. Quod vsu
ra omnis scp est pctm. Que conclus
io pbatur triplici medio Rōne.
Auct. Exēplo. Prio rōne triplici.
¶ Primo rōne mediationis.
¶ Scdo rōne preceptionis.
¶ Tertio rōne comparationis.
¶ Primo rē. Cōclusio est phī. q. phī.

Feria sexta

Quod finis imponit necessitate omni
um eorum que sunt ad finem. Exempla gra
De infirmo qui cupit sanitatem oportet
quod sumat pillulas post ea medicinas et
alia necessaria. Si in uno principali
deficeret que est medicina nihil face
ret. Quia finis imponit rationem. Ad propositum
finis noster est deus ad quem pueni
re non possumus nisi per media que
sunt tres virtutes theologice et. iij.
cardinales necessarie ad finem. Si
in uno deficit: nihil homo facit. Quia
ut dicit magister in tertio virtutes sunt
connerere. Qui una caret omnibus ca
reat. Tu vadis ad predicationem et alia
et te tenes concubina nihil facis: quia
ad finem deficit unum. Item Jacobi. Et ha
betur de pe. di. iij. c. Pniam. c. prope.
c. defleat. et extra de re. iur. in. vi. Qui
totam legem seruauerit: offendat au
tem in uno factus est. Vnde Canon. ex
tra de fide instrumentorum. c. Scriptu
ra. In bulla pape si quid deficit: vel
error in grammatica pro falsa habetur
Ita est in conscientia hominis quousque sint alia
qua bona tamen si deficit in aliquo
mortalis nihil fit: quia finis imponit rationem.
Ad propositum. Inter cetera media po
tissimum est iusticia. De qua in. vi.
Ethi. Preclarissima omnium virtutum
est iusticia: nec hesper nec lucifer est
ita mirabilis. Que clamat reddere
unicuique quod suum est: ut dicitur. xij. q. ij.
c. Cuius deuotissimam Et iusti. de iusti
cia et iure. l. Iusticia. Sed usurarius
deficit in hoc medio: quia non tribuit pro
prium suo quod suum est. immo exigit
ab eo aliquid ultra sortem. igitur ratio.
¶ Secunda ratio ratio. Conclusio est
Thomae. i. q. cxvij. et iij. contra. c. cxxx.
Quod illud quod cadit sub precepto
est de necessitate salutis: sed usura
cadit sub precepto quadruplicis le
gis. igitur. Primo legis nature que
vult. Quod tibi fieri non vis alteri ne
facias. et econuerso. ut dicitur. di. i. c. et
di. ij. c. Sana. et. x. q. i. c. Placuit Lu
ce. vi. Prout vultis ut faciat vobis ho
mines ita et vos facite illis similis. Tu

vis quod primus tuus tibi mutuet et quod
non vendat ad terminum plusquam pro pe
cunia. et tu fac similiter. Preterea
Thomae. i. trac. d. x. preceptis dicit. Quod
non est peccatum: ita periculosum ut vna
ra: et restitutio male ablati. Que est
ratio. Thomae. Rideo quod propter hoc. Cum
alia peccata contritione latent: hoc pec
catum cogit solutio. Idem in. iij. par
te. q. lxxij. ar. vi. Baptizati tenentur
ad restitutionem male ablatorum. ¶ Se
cundo lege veteri. In veteri testame
to. leuiti. xxv. Si quis dampnificauerit
proximum restituat ei: ut animal pro alio
mutuum pro mutuo. Et deus. xxij.
Fratrui tuo absque usura id quod indige
ret: accommodabis. et exodi. xxij. Si pe
cuniam dederis populo pauperi qui
habet tecum: non urgebis eum quasi exactor
nec usuris opprimes. Et. ij. Esdras. v. dicit
tur quod cum maiores iudeorum opprime
rent minores usuris. Esdras audito
clamore populi increpauit optimas
tes et magistratus. d. Usuras nec sin
gula fratribus vestris exigitis. Non
est bona res quas facitis. Preterea
lege euangelica. Mat. xvij. Redde quod
debes. Ro. xij. Debita omnibus red
dite. Tertio lege ratio. de. pe. di. v. cap.
Falsas. Qui bona alterius iniuste des
tinet. sciat se veram peniam non posse
peragere. Et. xij. q. vi. Si res alie
na propter quas peccatum est reddi potest
et non redditur: penitentia non agitur
sed simulatur. Quod si veraciter agi
tur reddi debet: quia nunquam remittitur
peccatum nisi restituatur ablatum. Quar
to lege ratio. Usura est prohibita lege
civilis ut dicit glossa. c. de usuris. in. l.
Ut autem. Et. l. i. dicit glossa quod usura
peccato iure debentur. Et aucten
tica dicit etiam eas prohibita. Preterea
ff. de iur. ijs. l. Conditio. ff. de condi
tione indebiti. l. Rerum amotarum: dicit
tur. Nemo debet cum alterius damno
locupletari. Quia vulgo dicitur portio
socii facit inflare ratio. O quanti sunt de
isti qui ante elapsis de maxima pauper
tate venerunt in maximam opulentiam

et hoc p phas e nephas. Ille pauper
emit calenz que annis gustant. Ali
panum: quem nunq induit. O iupi.
Multi querunt miraculum. sed hoc
est maximum. O vides talium: si ve
stra vestimenta sub torculari poneret
tur: exiret sanguis pauperum. Exem
pluz illius vsurarij q comedens sanguis
de pane cepit exire. Tales comedunt
de omni parte parum masticando.
Tertio roneat. In ij. Topi. Si qd mi
nus videt inesse inest: ergo et id quod
magis. Ad pposituz. Si de minimis
vsuris est necessaria restitutio: a for
tiori de magnis. Un sco. iij. di. xv. po
nit talez casum. Martinus mutauit
Johanni unum aureum tali pacto: vt
in tali tempore restituat ei. Accidit
q in pari necessitate reperiuntur.
Si iohanes reddit mortur fame. Si
martinus non recipit idem. Quid su
per hoc agenduz? Dicit Sco. tuz quo
est Ricardus in. x. ibidem. Quod po
tius debet reddere et mou. Igitur.
Si in tanta necessitate teneres resti
tuere: multo plus no existeres in ea
necessitate. Que conclusio pbatur ex
plis. Primo de sancto Martino qui
ab angelis et. Cum quo exemplo. xv.
q. v. Si qd inuenisti et non reddidisti
rapuisti. Danda sunt bona huiusmo
di ad pias causas. Preteres ex cron
ca ordinis. Cum quidam frater pau
perum vilem sine licentia recepisset ve
niens ad mortez stetit ob hoc aliquot
dies in purgatorio. Secundo proba
tur exemplo politico. per Ra. lib. ij.
ca. ij. De fulvio flacco. Cum esset su
per fabricam romanorum transfudit
regulas marmoreas a templo Jouis
in templum fortune. quod erat romae.
Infra paucos dies mortui sunt duo
filij. Unde audita morte eorum. p do
lore se interemit. Quod audiens. se
natus romanus: regulas restituit in
loco suo quasi attribuentes mortem
filiorum furto quod fecerat in tem
plum Jouis. Sed heu. quia pauci in
ueniuntur de istis. Exemplum de san

cto Ber. Qui cuidaz demoni precepit
vt a quodam exiret. Respondit. Nos
sumus hic tres Ego vocor claudens
cor. Alius claudens os. Alius clau
dens marsupium Iste pre omnibus lu
cratur. Unde patet primum.

¶ Secundum dicitur et. Scilicet qui
bus modis vsura committitur Ad quod
rideo fin Theolo. Tho. quolibet. ix.
q. ix. Sco. in. iij. Et Cano. in. cap. Si
vos. xij. q. vi. Et glo. super. cap. Sepe
contingit. De resti. spd. q. tribus mo
dis committitur.

¶ Primo recipiendo munus a manu.

¶ Secdo recipiendo munus ab obsequio

¶ Tertio recipiendo munus a lingua.

¶ Primo et. Siue sint denarij. siue
aliquid quod pco estimari possit. vt
dicitur xv. q. ij. ca. Putat. Un Ambro.
Etca vsura et vestj vsura et qd for
ti accidit vsura est. In hoc primo mo
do sunt. iij. conditiones personarum

immersarum in hac voragine vsure.
¶ Primi sunt multi nobiles qui nolunt
laborare et ne pecunia eis deficiat
paulatim consumendo: tradunt ea mer
catoribus vel alijs: intendentes reci
pere aliquid annuatim ad discretio
nem suam: saluo semper capitali. Et
quis tpi volent hoc depositum: tamē
est vsura: vt dicit. xij. q. ij. c. Si fene
raueris. Nec est depositum nec sapit
naturam eius. Sunt et alij mutuant
pecunias diuersis personis: accipien
tes in pignus domum vel agrum sub
nomine securitatis: et fructum. Inter
dicti pignoris volunt habere quousq
restituatur eis pecunia non computa
do in sorte: vsura est. Extra de vsuris
capitulo. i. Excusatur in hoc casu ge
ner: qui cum sustineat onera matri
monij et nondum habuit dotem reci
pit a socero aliquo modo possessionez
in pignus vsqz quo dotem recipiat hic
sine vsura fructus pignoris suos facit
Nec tenetur computare in sortem vt
patz extra de vsuris. c. Salubriter.

¶ Secdi qui committunt vsuras sunt
mulieres vidue que ne consumant do

Feria sexta

tes suas: deponit eas mercatoribus ad discretionē: quod usura est: vel recipiunt ab heredibus coniugis sui defuncti possessionē usufructuantē quo usq; reddantur ei dotes: usura est.

Iste mulieres sunt longe dissimiles ab illa muliere nomie Busa regionis apulie ditissima: que .x. milia ciuium romanorū cōflictorū ab hanibale apud Cānas itra menia canusina: benignis sine absq; ulla spe lucri alimentis per plura tēpora sustentauit: vt Uale. dicit lib. iij. ca. de liberalitate ¶ Tertij sunt venditores rerū: qui vendunt aliquid ad terminū. Et rōne termini plus volunt: usura est: quia tempus vendunt: qd̄ deus voluit esse cōe. Clama contra artifices ¶ Quarti sunt q̄ mutuat granū: vel bladū: vetus: vt nouū accipiant. et si hoc faciunt vt melius accipiat et vtile intendunt ex mutuo usura est. ¶ Scdo mittit usura: recipiendo intentionē et pacto: vt seruiat eis in operibus agrī: vinee: vel operibus bouū: equorū: vel alio seruitio corporali: usuram committunt. vt patet extra de usu. ca. Consuluisti. ¶ Tertio committit recipiendo et. Ut cum q̄s mutuat alicui: vt porrigat pro se preces p̄ aliquo officio vel bñficio obtinēdo usura ē. Sed ve q̄ hodie non seruant hī casus. Et per cōsequēs o q̄ multi dānantur. Exemplū illius usurarij q̄ in testamento legauit aīaz suā i pñtia uxoris filiorū: et aduocati in manu dya boli. Vñ dicunt docto. q̄ non ē p̄mittā periculosū: vt usura. et hoc triplici rōe

¶ Primo ratione derelictionis.

¶ Scdo ratione successionis

¶ Tertio rōne reprobationis

¶ Primo et Usurarij in morte ob oibus sanctis derelinquit. Et merito. Cū ei nō cesset et iā sacro die lucrari apostolorū martyrum ḡgimū. Ideo iusto dei iudicio in extremis positus ab omnibus sanctis derelinquit: et nec deus nec sanctos h̄z p̄ amicis. Et qñ in morte talis legūtur letanie sanctorum Petre ora pro et. vertunt faciem

suam sancti Secundo et. hoc em̄ peccatū transit ad posteros: quia tota familia est particeps huius peccati. Cū in alijs peccatis filius nō portet iniquitatē patris in hoc autē sic. Unde dicitur doc. qñ aliquo usurarij est deterior iuda. De iuda em̄ legit Mat. xxvij q̄ pnia ductus retulit. xxx. ar. Sed usurarius q̄ diu viuit non vult restituere ¶ Tertio ratione et. Quia usura reprobatur triplici lege. ¶ Primo a diuinali: vt patz. xxij. Ero. et Leui. xxv. ¶ Scdo a canonicali vt patz in decre. di. li. c. Seditionarios. Et extra de usuris. c. qñ Ubi lex. iij. ponit. Primum est q̄ usurarij manifesti non admittantur ad cōmunionē Secundū ē q̄ oblationes eorū non accipiantur. Tertium ē q̄ nō recipiant ad ecclesiasticā sepulturam: si in hoc pctō moriant. Et addit Petrus de pal. in. iij. q̄ tales si possint restituere p se et non faciunt: l̄z mandent vt restituatur non sunt absoluedi: nec valent eorū testamentā: nec ad sepulturam sunt recipiendi.

¶ Ipse habeo bullas Clementis. Sixti. Pij. q̄ me absolunt. Et ego dico q̄ pontifex sup hoc nō pōt: q̄ vsum sine pctō exerceat: vt patz extra de usuris Unde libanda sunt vba xpi Luc. vi. Mutuum date: nihil inde sperantes.

Est em̄ mandatū negatiuum istud.

Omne mandatū de usura h̄z vim precepti: vt patz. ff. mādati. l. i. Ubi dicit q̄ siue volo siue rego: siue alio quocunq; vbo scripserit: actio mādati ē. Istud ergo preceptū de usuris inuolabiliter obseruandū est. Date inquit mutuum nihil. et. Secundū cano. sunt due pticule. Prā est Date mutuum. Qñ q̄ cōmode possunt mutuare sine notabili dāno sui status tenent ad eos q̄ sūt in magna necessitate. Scda pars est Nihil inde sperantes. Et hoc est in pcepto. Ita q̄ intelligas de spe bonorū tēporaliū q̄ p̄cio estimari pñt. Tñ de Tho. xxij. q. lxxvij. ar. ij. Si mutuas aliquid accipiat nō quasi exigens ex aliqua obligatione tacita vel expre-

sa sed sicut gratuitū donū non peccat
Quia etiā anteq̃ mutuali pecuniā po-
terat accipere gratis aliq̃ donū lici-
te. Nec peioris cōditiōis sit q̃ mutu-
ant cū eius intētiō sit recta. Exēplū
Arch. de usurario q̃ in nocte de lecto
surrexit: et in puentū quēdā fugit. Si
hij aut dū inuenissent: et eū ad p̃pa re-
ducerent rapt⁹ est in finitū et nō apli⁹
visus ē. Apparuit aut filiis di. Ne in-
cedatis p viā quā ego tenui. Un oēs
religionez predicator. s. Mariaz no-
uelli ingressi sunt: que tunc erat ob-
seruantie. Unde patet. rē.

Tertium dī rē. Super omnia pecca-
ta dyabol⁹ maxime circa hoc laborat
Et circa usurarium tres deceptiōes
suggerit ut omnino damnetur.

Prima dī diminutina.

Secda dī distributina.

Tertia dī commissina.

Prima rē. Usurarius in confessio-
ne positus examinatur. Quantuz dā-
nuz dedisti primo tuo in hoc vitio ra-
pue. Rñdet. Forte. xxx. aut. xl. aure-
is. Cum fuerit forte per. M. li. Un sp-
ritus extimat: q̃ fuerit valor. Face-
cia de lupo: q̃ a leone pceptū habuit:
q̃ nō dānificaret aliquē nisi usq̃ ad va-
lorē. x. sol. Fame aut p̃sus: tulit vñū
agnū q̃. x. sol. valebat. S3 ipe nō exti-
mauit nisi q̃ttuor. Cuz aut parū eēt
ventri vitulū comedit. Accusat⁹ autē
leoni de trāsgressiōe pcepti. Rñdit
Nō est vez. Agnus valebat quattuor
vitulus aut. vi. Quattuor aut. r. vi. fa-
ciunt. x. O p̃scientia lupina. Secdo
rē. Videns demon. q̃ usurarius vult
restituere: ponit ei aliquā dceptionē
q̃ bona sua tribuat ecclesijs. Pro vi-
no calice. Pro missali. Pro capella.
Et sic miser: dimissa restitutione dat
ecclesijs: Nō fieri nō pōt. O quot ec-
clesie sunt consecrate dyabolo: ex bo-
nis usurarijs. Tercio rē. Qz filijs
sunt restitutionē fiendā. Cū ipi p se
obligentur sine mora. Unde glo. super
c. sepe contingit. De restitutione spo-
liator. ponit talē conclusionē: q̃ toti

ens peccat quis mortaliter quot scōs
scit se debere restituere: aut satisfacere
re primo: et pōt et non vult: nec pōt
absolui nisi pri⁹ restituat. Et vt dī in
ca. Si res. xliij. q. vi. tenet ad oē dā-
nū et interesse. Practica. O sacrista do-
micilij. s. Dhici. s. Aug. mortuus est
talis usurarius vult sepeliri in tali
locovestro. Clama. Non nō. S3 vbi se-
peliēt. Clama Jere. xxiij. Sepultura
asini sepeliēt in agro. In Cronica or-
dinis legitur: q̃ magister Jordanus
exis apd Uercellas interrogatus si
usurarij. saluabāt. Rñdit. Quattuor
genera personarum cū maxima diffi-
cultate saluabāt sup oēs. Milites ad-
uocati. mercatores: usurarij. Ad ar-
gumēta ad. i. Nō fenerabiz fratri cē.
Rñdeo q̃ p frem alienū itelligit q̃li-
bet qui non est de genere iudeoz. Et
tunc dico: q̃ illa fuit comparatiua p-
missio. qua minus maluz pmittitur.
ne maior fiat. Sic et pmissuz fuit da-
re libelluz repudiū et repudiare vxorē
ad vitanduz exorciduz. Sic et usura
pmissa erga alienigenas: ne simplr
phibita maiori crudelitate crassarē
tur in suos: vt sue cupiditati satisfa-
cerent propter auariciam cui dediti
erant: vt dī Jsa. lvi. in fine. Ad se-
cundā rationē. Quod usura non est
contra legem nature. Dic q̃ ratio di-
ctat: vt quis mutuet primo indigen-
ti si pōt. sed gratis sine spe lucrī. Nā
et si recipiēs teneat naturalit ad reco-
pēsandū suuz bñfactorē. hoc ē ex de-
bito honestatis: nō necessitatis. s. quo
quis possit cogi in iudicio. Cuz hō di-
cat usurarius: q̃ pri⁹ suus lucrat.
xx. p cētenario iustū ē denē sibi. vi. vñ
x. Rñdet. q̃ ille lucrat principaliter
industria sua: qz pecunia ex se nihil
lucrat: vt p3 tenēdo eā in capsa. Et tū
illa non est mutuatō: sed eius q̃ acci-
pit mutuo: qz in ea translātū est dñitū
Et si perit in negociādo vñ aliqd agē-
do p̃dit piculo suo non mutuatō. Si
tū mutuas ex carētis pechiē mutu-
ate. ess3 passus dānuz tunc mutuas

Sabbatum terciū

deberet ei satisfacere de dāno secuto
etiā si nō fuisset pactū: fin. consciām.
¶ Ad illud aliū Qd ius civile pcedit
vlsrā. Dic: q leges civiles dant ppē
eos q sunt p maiore pte mali: et imp-
fecti. Un intēdunt: vt pacifice ciues
uiuant inuicē. Jō solū phibet expsse
vitia q sunt magis pturbatua qētis rē
poralis: vt adulteria: furta et hmoi.
Alia dō pmittūt: nō vt licita pceden-
tes: s; ne peiora ptingāt. S; lex diuina
cū sit supra oēm legē hūanā: vt patz
di. viij. p totū et canonice. Sic etiā pīn-
dicat ciuili in his q ad psciaz spectāt
Jō in hoc leges civiles cedūt diuine
et canonice. Q: si ille leges sunt iuste
q ad ciuilitatē vite phtis n tñ sunt iu-
ste q ad ciuilitatē supnā adipiscēdā.
Ad qd o; ab oi pctō esse immunē. Q;
non dedignantur leges sacros cano-
nes imitari.

¶ Sab. iij. xl. Qd maria ē scētā scōp
et cū ipa tota trinitas. et est dea nra.

Hilī tu semper
mecum es: et omnia mea
tua sunt. Lu. xvi. Exē-
plū. Miles qdam ab inimicis est cap-
tus. Qui timētes ne eriperet d ma-
nibus suis: decreuēti ipm statim occi-
dere. Quod cernens ille non esse ali-
quod remediū supplici voce dixit il-
lis. Rogo vos vt dignemini mihi pce-
dere pūz tps: vt pctā mea possim pfi-
teri. Cui dixerūt. Nolum: sed caput
flecte. Quū hoc ageret: dixit. Antē
mā meā et corpus pmendo. Matri illi
misericordie marie dulcissime. Mori
nō potuit. Et oēs illi timore pcussi fu-
gerūt. Et quū interrogaret ab amicis
suis: qre non occiderūt ipm et mori nō
potuisset. dicunt se vidisse mulierem
quandā in habitu albo q ipm ad sui
inuocationem manū submisit ne mo-
reretur. Un ex hoc exemplo ipa sa-
lutabim? Huc gratia plena. et. fili
tu semper mecum es et omnia mea tua
sunt. Recitat lucas de duobus filiis

et de minore qui a pfe substantia ac-
cepta ad lōginquas ptes ducit. sub-
stantiā ipam dissipauit luxuriose vi-
uendo. Scōm Alber. pctm luxurie p-
cipue dissipat qttuor bona. Primo bā-
stantiā tpalez p. ouer. xvi. Qui nū-
trit scortum pder substantiā. Scōo vi-
tam corpale Seneca. Plures occidit
voluptas q gladius. Tercio glām
mundanā Eccl. xlvij. Inclinaisti femo-
ra tua mulier: et dedisti maculā in glo-
riaz tuā. Quarto grām spūalez Gen.
vi. Non pmanebit spūs me in homi-
ne: q caro est. In se autē reuerfus. i.
cogitans mala q fecit dixit. Pat pec-
caui. s. male viuendo. In celis. i. corā
celesti curia et angelis sctis. Et cos-
ram te. s. te vidente et sciente: q oculi
tui me vident. ps. Impfectū meū. et.
Quē pater videns ipm suscepit gras-
tante et honorabiliter. Et fecit eum
indui stola pma. Maior filius audi-
ens tot leta super iuniorē: de agro ve-
niens indignat⁹ erat. Rndit pater
ba assumpta. Fili tu semp mecū es. et
omnia mea tua sunt. Que vba dicunt
a maria filio suo. Fili mecū es. Cum
maria est pater p potentiam. Cū ma-
ria est filius. p sapientiam. Cum ma-
ria: est spūsanctus. p clementiā. Un-
de dicit sancta sanctor. Que pelusio
pbat triplici rōne s; doctores nros.
¶ Primo rōne sanctificationis.
¶ Scōo rōne punctionis.
¶ Tercio rōne diuinalis infusionis.
¶ Primo rōne. et. Q sup omēs fuit
sancta. Pro maiori noticia dicendor
notandum est fm Tho. In opusculo.
iij. R scar. in. iij. di. ar. iij. q. iij. Et al-
bertū in. iij. li. cōpendij. c. iij. q qua-
druplex est sanctificatio.
¶ Prima est vniuersalis.
¶ Secunda est specialis.
¶ Tercia est singularissima.
¶ Quarta est singularis.
¶ Prima est vniuersalis quo anima
sanctificat a pctō originali. Et hoc ē
in baptismo: in quo gratia confertur.
sed nō pfirmat qn possit recedere ab

illa. hec autem sanctificatio datur
oibus in baptismo. Qui baptism⁹ vt
dicit Tho. in. iij. di. iij. ar. i. h³ purifi
care baptizati ab oi pctō originali ⁊
actuali in adultis. Et tūc aia efficit^r
xpī spōsa. De qua Osee. v. Spōsabo te
mihī in fide. Ista est pma sanctificatio
¶ Scda est ⁊c. quā aia purgat a cul
pa: ita et taliter: q non pōt cadere in
mortalī. hec aut fuit Joh. bap. ⁊ Jere.
de Johāne bap. Luc. iij. c. Spū scō re
plebit^r ⁊c. De Jere. i. c. Anteq³ exis
res de vulua sanctificam te ⁊c. ¶ Ter
tia ē ⁊c. Et hec de xpo De q. i. Pe. iij.
Qui pctm nō fecit: nec do. ⁊c. Et Joh.
viij. Quis ex vobis ar. me. de. pe. Qz
de spū scō ⁊c. ¶ Quarta singularis ē
⁊ hec fuit marie ex pmiūlegio spūali.
De qua. ps. Sanctificauit tabernacu
lū suū al. Quānis Jo. ba. ⁊ Jere. non
possent peccare mortaliter rōne sue
sanctificationis in vtero. tñ venialit^r
potuerunt. Maria autē modo singu
lari est sanctificata. Et hoc dupliciter
Primo ratione modi. Qz non solū nō
peccauit: s; nec peccare potuit. Qd
nulli est pcessū. Secūdo rōne numeri
Qz quadrupliciter fuit sanctificata.
Primo in sui cōceptione. Ber. Neq³
em festinus laudibus nascens hono
raret^r: si non facta nasceret. Scdo in
filij cōceptione. Et tunc fuit ablatus
ois fomes pcti radicatus. Qñ dixit ei
angelus. Spūs. s. superueniet in te. s.
ad extirpandū fomitē pcti. Tertio in
missiōe spūs scō: cū alijs aplis. Quar
to in assumptione qñ in celū ascendit
qz tūc deposuit omnes penalit^r ites: qñ
tā in aia q in corpore glorificata fu
it. hoc pmiūlegiū non est concessum
alicui vñ Aug. li. de natura ⁊ gratia
Et magister in. iij. dist. iij. Si omnes
scī et scē: cū hic vincerent interroga
ti fuissent. vtrū sine pctō essent. oēs
vna voce rēdissent. Si dixerimus: qz
pctm non habem⁹: ipi nos seducim⁹
⁊ veritas in nobis non est. Et infra
Excepta virgine maria cū de pecca
tis agitur nullā proflus volo habere

questionē. Et ber. ad monachos Ing.
Ego puto q et copiosio: sanctificatis
bndictio in eā descēderit. q in alijs
factis ab vtero sanctificatis. Que non
solū ipius ortū sanctificaret: sed: ⁊ vitā
eius ab oi pctō deinceps immunē pfer
uaret. Qd nemini i natis mulier⁹ cre
dim⁹ eē donatū. Ubi notādū fm Ala
nū ⁊ Archiep³ in. iij. pte sūme. q tri
plex est stat⁹ hoīs. Primus est posse
peccare ⁊ posse mereri. Scdus est cō
phensōy: q non pnt nec peccare nec
mereri: cū sint extra statū vie. Terti⁹
est virginis q fuit viatrix simpliciter
⁊ fm qd de testatu pphēcōy. Uñ po
tuit mereri ⁊ non peccare. habuit er
go pnti pmiūlegiū factōy: qd nulli p
cessum est. Uñ bene spūs scō. Cāti.
iij. Tota pulchra es am. me ⁊ ma.
nō ⁊c. Et ecclesia in seq. O castitatis
liliū tuū precare filiū: q salus est hu
miliz. Virgo carens fili tu qui mun
do flebili contulisti gaudia. Et vt di
cit. Franciscus de mayro. Tāta pur
ritas et scritas fuit in maria: qstā po
tuit capere aliqua pura creatura vñ
quidā canebar. O maria diana stella
q ⁊c. Et sic patet secunda ratio qua
bz ⁊c. fili tu semper.
¶ Secundo ratione ⁊c. Una maxima
est in Theologia: q illa creatura bz
maior ⁊ sanctior in qua est maior fi
des. In maria sup omes fuit maior
fides. Luce. ij. Btā que credidisti ⁊c.
igif bz scā scōy Scdm Alber. sup
Mf. tpe passionis xpī. iij. fuit fides
Quidā nec fidē nec passionē habu
erunt vt iudei ⁊ infideles: qui clama
bant Mat. xxvi. Uah q destruis ⁊c.
Quidam cōpassionē habuerunt: sed
non fidez: qd. s. erat deus qui patieba
tur: vt apostoli quibus dixit Math.
xxvi. Omnes vos scandalum paties
mini in me ⁊c. Scandalum eorū fuit
it qui fidem perdiderunt. Et mulie
res insuper: que eum sequebantur:
Luce. xxvij. Inter alias fuit Mag
dalena: que plus visa est diligere
non credidit verū esse deū. vnde Jo.
h iij

Sabbatum terciū

xx. Christus resurgens a mortuis ei in orto apparuit dicēs. Noli me tā gere. Quare o iesu noluiſti tāgi. Una est rñſio Thome in. iij. di. xxi. ar. iij. Magdalena phibita est xpm tāgere qz mulier erat. Alia est Augustini. Et plus ſapit. Noli me tangere non: dū em̄ aſcendi ad p̄ſem meū. i. in cor de tuo: vt credas me eſſe equalē deo p̄ſi. Quidam habuerūt fidem: ſed nō compaſſionē vt angeli q̄ erant extra ſtatuū vie. In quib⁹ non cadebat paſ ſio. Qz fidē ⁊ p̄aſſionē. Et hoc ſolū in maria. O felix. Sola fuit q̄ fidē ſc̄ uauit. Et alijs recedētib⁹ a fide: ipſa non reſeſſit. Un̄ quidā vulgaris. Sta bat mater doloroſa: iuxta crucem la: chrymoſa: ⁊ lugebat filium. Ideo da uid introducit filiū dicentem patri. Cōſiderabā ad dexterā ⁊ videbāz et non erat. ⁊c. Quare non dicit ad ſini ſtrāz? Rñſideo p̄pter m̄ſem: q̄ ibi erat. Et ſlo. ſuper illud ſa. lv. Torcular calcam̄ ſolus. et de gentib⁹ nō eſt vir meū. Non de mulieribus dicit p̄p̄ ſgine: q̄ p̄patiebatur ei. O fides Ma ria. In huius exemplū. In hebdoma: da ſc̄tā: ecclia candelā vna⁹ nō extin: guit: qz fides marie ſēp viua fuit. De hac candelā Exēplum legiſt in viſio: ne ſancte Elizabeth. Qd̄ ſgo ei ap: paruit d. q̄ ſibi gr̄iſſimum erat: vt ſui deuoti in ſabbato hodierno hora ve: ſpertina candelā accendāt in ſui ho: nozem p̄ quā repræſentāt eius fides. Et adiunxit q̄ quinq⁹ vicib⁹ habuit dolores de filio. P̄ſio: cum Simeon eum occidendū dixit Lu. ij. Tuāz ip ſius animā. ⁊c. Sc̄do: cum perdidit ipſum in triduo in hieruſalem Lu. ij. Tercio: cu⁹ capt⁹ ⁊ ligat⁹ audiuit a Johanne: in bethania conſiſtens. Quarto: cum crucifixū vidit in cruce. Quinto: cū ipm̄ vidit poni in ſepl̄ thro: de brachijs ſuis. Et ſic patet ſc̄ clida ratio. Fili tu ſemp me. ⁊c. Ter: cio ratione. ⁊c. Sc̄dm̄ Tho. in epoſiti one ſalutationis angelice. Maria ex: ceſſit oēs angelos ⁊ ſc̄tōs in trib⁹.

¶ Primo in gr̄e plenitudine. **¶** Sc̄do in diuina familiaritate. **¶** Tercio in mira puritate. **¶** P̄ſio in gr̄e. ⁊c. Que maior fuit in maria: q̄ in aliquo ſc̄tō. Et ad hoc in: ſinādū dixit ei angel⁹. Quē gratis plena. Quasi dicat. O maria tibi re: uerentiā facio: qz me ⁊ oēs ſc̄tōs ex: cellis in gr̄e plenitudine. Qd̄ patet. Gratia dat a dño. P̄ſio ad malū eui: tandum. Sc̄do ad bene operandum. Quo ad primū: peccatum omne vita uit ſuper omnes ſanctos ⁊ ſanctas im: munis ab om̄i pctō. Ideo d̄r ei. Que: ab a q̄ eſt ſine: et ve q̄ ē culpa. **¶** Se: cūdo habuit gr̄am ad bñ opandū: qz om̄e bonū operata eſt. Alij ſancti ſpe: cialia hñt dona. Quidā ſunt ſgines. Quidā martyres. Quidā patientes. Quidam miſericordes. Sed ſup om̄es maria ſgo eſt nobis exēplū om̄i ſc̄tū tum hier. ad Eufio. Bene gr̄a plena qz ceteris p̄ partes p̄ſtatur. Marie autē ſe totā inſudit gr̄e plenitudo. Et Prouer. vlti. Multe filie congre: gauēūt diuitias: tu ſupergreſſa es vniuerſas. **¶** Secundo excedit. ⁊c. Qd̄ oſtendit angelus. Domin⁹ tecū: q̄ d. Ideo tibi exhibeo reuerentiā: qz es deo familiarior: q̄ ego: et alius ſanctus. Domin⁹ tecū. Sc̄dm̄ Tho. i. par. q. viij. ar. ij. Deus eſt vbiq⁹. quā drupliciter in om̄ib⁹. Primo. per po: tentiam: qz vbiq⁹ eſt. Unde. ps. clvij. Si aſcendero in celū ⁊c. Uſq⁹ dexte: ra tua. Sc̄do p̄ eſſentiam: quia om̄ia creata: in eē ſuo conſeruat. Greg. Ois in iubilam tenderent: niſi manus om: nipotentis ſuſtenteret. Tercio per p̄ ſentiam: qz om̄ia ſunt aperta oculis eius. Videt te ille deus. ⁊c. Quarto in ſanctis per gratiam. Quāuis iſtis modis ſit in om̄ib⁹ creaturis tamen modo ſingulari eſt in maria. Et mo: do inaudito a ſeculis ſtupendiſſimo. Quomō frater? Clama. Per gratias corporalē. Unde Angelus. Dñs tecū: qz in vtero tuo cōceptus eſt. Tecū ſup angelos: tecū ſup archangelos.

Enumera oēs angelos: enumera patriarchas: prophetas: apostolos: martyres: confessores: regines. Dñs tecū. Unde ecclesia in sequētis. Totius trinitatis: nobile trichiniū. Dñs tecū. Bern. sup. Casi. plus tecū q̄ mecū. Sequitur. Pater tecū: qui filiū suū fecit et tuū filiū tecū. q̄ seruat tibi genitale si: gnaculū. Spūs sanctus tecū: qui cū patre et filio tuū sanctificat vterū. Ille practica. Magnū fuit creare celū et terram de nihilo. Magnū in diluuiū saluare in archa hoīes de oī gñe animalū. Magnū liberare pplm de egypto tantis mirabilib⁹. Magnum adducere pplm in tanto numero p̄ desertum. xl. annis de celo manna prestitū. Magnū omnes gentes cum regibus suis de terra p̄missionis p̄ Josue ex terminari. Magnū fuit cecos illuminare: demones effugare: infirmos sanare: mortuos suscitare. Sed oīa ista magnalia excedit op⁹ incarnationis xpi. Qd̄ factū est in maria: qñ verbū caro factū est: et in maria habitauit Dñs tecū. Tercio excessit angelos. et. fuit em̄ pura quo ad duo. Primo q̄ ad penā. Scdō quo ad culpā. Prio de culpa immunis fuit. Unde dicit. Benedicta in mulieribus. Secundo quo ad penam. Tres enī maledicti ones sunt date homini propter peccatum. Prima mulieri eius. Et per p̄s alijs Gen. iij. In dolore paries. Quod bene sciunt mulieres. et. Ab hac pena fuit immunis maria: quia sine dolore peperit Esa. c. Germi nans germinabit letabunda. Et ecclesia. Nesciens mater virgo virum peperit sine dolore saluatorem seculoz. Contra hanc penā muliebri tres habuit cōsolationes de filio suo. Prima fuit: quando concepit christū. O quantū gauisa. Scdā: qñ surrexit ab inferis tertia die. Et angelus ei cecinit. Ave gratia plēa. Tercia qñ celum ascendit: quia ibat ad p̄parandum ei locum amenum et nobis. Secunda pena: data est hominib⁹. Genes.

ij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et dauid. Labores manuum tuarū q̄ māducabis. Ab hac pena immunis fuit maria: q̄ soli deo vacabat et ab angelo reficiebat pane celesti. Tercia pena data est omib⁹ creaturis et cōmunis: vt in puluerē reuerteretur post mortē. Se. iij. cinis es et in cinerē reuerteris. Ab hac immunis fuit maria: q̄ cū corpe gl̄ficata celū ascendit: vt p̄bāt doc. Aug. Ber. et alij. 3o angel⁹ ei. Bñdicta tu in mulierib⁹. Bñdicta sup. Michol dō vxorē q̄ tñ placuit ei: q̄ cū dñs fuisset extra regnū iudeorū: noluit redire in ip̄s: nisi p̄mo ei eēt p̄ntata. i. reg. vi. Sic maria tñ placuit altissimo q̄ eius fili⁹ exis extra regnū mūdi noluit in ip̄s ingredi nisi p̄us nasceret in mūdo. Bñdicta sup. Abigail: q̄ dauid placuit suis: bis ne malū faceret nabal viro suo. sic maria placuit deū iratū p̄tra mūdū. Bñdicta fuit super Rachel q̄ fuit vxor Jacob. q̄ genuit ioseph q̄ in p̄p̄ta tur saluator. Sic maria genuit nobis x̄p̄ saluatorem. Bñdicta fuit sup. Judith: q̄ occidit holofernē p̄tute sue humilitatis. Sic maria dyabolū. Bñdicta fuit sup. Abisac lunamitē q̄ fuit electa sup. oēs filias hierlm̄ t̄q̄ pulchrior et delectabilior ad seruiendum regi: vt p̄t. iij. Reg. i. Sic maria electa est: ad ministrandū regi gl̄ie. De q̄ administratiōe Eccl. xxiij. In habitatiōe sc̄a corā ip̄o ministravi. Ex emplū in cronica ordinis. Erāt duo iuuenes q̄ dixerūt religionem intrare tali pacto: q̄ qñ vnus vellet exire ali⁹ sequeretur. Cū intrasset vn⁹ illoz cepit esse deuot⁹ dñe nre: ali⁹ hō nō et q̄ stare non posset socio intinuit. Cui rñdit. Primo licētis accipiam⁹ a m̄re dei: et nos ei cōmendem⁹. Jue rūt an altare x̄gis: et hic orabat ip̄az cū mira deuotione: vt cor fratris sui conuerteret. Alius q̄ eū expectabat vidit quandam pulcherrimā dñam lachrymas colligētē fratris orantis in panno suo: et ostendentem eas fū

Dñica terciā.

lio suo: in cruce existenti et dicebat. Fili pibunt ne lachryme iste. Tunc ille q̄ expectabat cōpūctus corde pie est se statim ad pedes eius cuꝝ lachrymis ⁊ veniā petijt narrās illud qđ factū erat: qđ ille orans videbat. Et statim grās agens deo deuotus ⁊ marie regratiabatur de tāta tantaq; visiōe ⁊ eiusdem confirmatione.
Dñica. iij. quadragesime. De impedimentis confessionis.

Cicciens demonium: ⁊ illd erat mutū Lu. xi. **R**ecitat euangelista hodie Qđ xpo oblat⁹ est qđā mutus. q̄ a diabolo erat suffocatus vt loq̄ nō posset Xps aut ipm liberauit: loq̄laz ei restituēs. Cūq; eiecisset de montibz locut⁹ est ipe mut⁹. Et ex stupore tanti miraculi: admirate sūt turbe. Scdm Nico. de lyra: dicūt demoniuz mutū nō formaliter: s; effectiue tm̄. Ad cuius intellectū: gliderandū q̄ natura corporalis obedit spūali ad motū locale. Voces autē significatiue formant p̄ motū lingue ⁊ labioꝝ ⁊ alioꝝ instrumentoz naturalium. Et ideo qz demon p̄ sua voluntate pōt ista localit̄ mouere: pōt p̄ linguā hois diuersa vba formare: et sic arreptiū aliquñ loquunt̄ idioma eis ignotū: sicut purus layc⁹ latinū. Et hoc est manifestum signū q̄ sic loquēs demoniacus est: qz talis locutio non potest pcedere nisi ab aliquo intellectu. Et idē cū non pcedat ab intellectu hominis tale idioma ignorātis: sequit̄ q̄ pcedat ab intellectu angeli: vel demonis linguā sic mouentis: ⁊ sicut demō pōt mouere linguā ad loquendū idioma incognitum: ita pōt impedire linguā ne moueatur ad loquendū idioma cognitum: ⁊ sic reddit hominē mutum. Talis autē erat iste mutus a xpo sanatus hodie: ⁊ admirate sūt turbe vidētes diuinā v̄tutem. Quidāz autē ex

eis dixerūt. In beelzebub p̄ncipe demonioꝝ eijcit demonia. fm̄ Nico. sup̄ Mat. ix. c. Odiū et inuidia faciūt interpretari facta in deteriorē ptem et perueriti iudicia. iuxta illud P̄p̄. i. R̄p̄eto. Amor ⁊ odiū sepe faciūt iudiciū non coḡscere P̄pharisei odiebant xpm: qz eoz vitia acriter arguebat. Jō miracula ab ip̄o facta diuina v̄tute: dicebāt facta arte magica. Eodez mō expulsionē demonum factā p̄ xps dicebat factā p̄ demonez: qz volebāt q̄ xps iheret aliquē demonē sup̄iorem quē vocabant beelzebub sibi familiārē. Et sic demones inferiores de corpibus obsessis eijciebat p̄ illuz. Et alij tentātes eū: signū de celo q̄rebant ab eo. Et rō est fm̄ glo. qz aliqui d̄ celo signa q̄rebant: qz miracula xpi reputabant praua: eo q̄ erant circa inferiora: vt pote circa sanitates corporuz: q̄rebant signa fieri circa corpora celestia: sicut t̄p̄e Josue sol stetit immobilis ad spaciū vni⁹ diei Josue. x. Et de māna. Et de igne. Ipse autē vt vidit cogitatōes eoz dixit. Videt oia Ad heb. iij. Om̄ia em̄ nuda et ap̄ta sunt oculis ei⁹ Job. xlij. Scio: qz oia potes ⁊ nulla te latet cogitatio. ⁊ ps. Dñs scit cog. hoim. Sicut pitagoraeus. Cogitatio hominis desi nō latet ideo cogitatio tua pura sit ab omni peccato. di. xxxij. c. Erubescant. Secretorum cognitor et iudex est deus. Sequitur. Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur: et domus supra domum cadet Tullius in lib. de amicitia. Que domus tam stabilis que ciuitas tam firma: que non odijs funditus possit eueriti. Practica. O Jazana. O parma. O Uterbiū. O Asculū. O Bononia. O Placētia. Non im̄ merito. Qz vt dicit Lacten. in. i. c. iij. Quicqd diuisione capit interitum capiat necesse est. Dum hec diceret. Et tollēs vocē quedā mlier. s. sc̄a Marcella famula br̄e Marthe sororis Lazari dixit. B̄tus v̄ter q̄ te portauit: matrē beatificat ⁊ laudat ex filio. O

Quadragesime Fo. lxi.

vere beatus qui tunc thesaurum portauit. O felix es Maria super omnes Ena Rebecca, Iphister, Judith, Abigail, Lu. n. Beati me dicet omnes generatōes. Saraceni et Turci benedicunt regine et ipas adorant in templis suis: et puniunt ipas vituperantes. ut dicit in alcorano. Sentientes laudat. Ouid. poeta. Sybille. Virgilius in suo poemate: in Esloga. n. Ultima cum ei venit la carminis etas Magna ab integro seculorum nascitur ordo. Jam redit et hunc redeunt satur: via regna. Jam noua progenies celo dimittitur alto. Tu modo nascenti puero: qui ferrea primum. Desine ac toto surget gens aurea mundo. Ille. At ille ridit. Quinimo beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud glo. Non solum illa qui me portauit beata est: sed etiam qui audiunt verbum dei corde credentes et ope adimplentes. Applica etiam gelu. De impedimentis confessionis erit sermo noster. In quo quinque impedimenta sunt videnda in punit.

¶ Primum dicitur pudor propter peccandum.

¶ Secundum dicitur timor recidendi.

¶ Tercium dicitur amor fouendi.

¶ Quartum dicitur spes diu viuendi.

¶ Quintum dicitur ardor delectandi.

Primum dicitur. et c. Sed pro maiori noticia notandum est secundum Damas. in. ij. sententiarum suarum. et philo. in. ij. et. liij. Et hi. qui verecundia est timor pro turpi actu. Quia enim persona committit illicita: et facit quod non debuit resultat ei erubescencia et pusillanimitas quedam: quia fecit quod non debuit: scilicet malum. figurat autem hoc Gene. ij. de Adā. Qui postquam peccauit abscondit se pro consilio sub ficu: et fecit sibi brachias. A domo no vocatus. Adam ubi es? Respondit vocem tuam audiui et abscondi me: eo quod nudus essem. Cui dominus. Quis indicauit tibi quod nudus esses: nisi quia comedisti de ligno de quo precepi tibi ne comederes et comediti. Moraliter. Quid per adam in rerum natura figuratur. Vere peccator qui ante peccatum non erubescit: quia

non fecit causam quare. Ubi dicit Albertus. super Lucam. Quod virtuosus et bonus non potest esse verecundia consummata. Et hoc totum: quia non agit turpia: sed bene in vitioso et peccatore. Quia ut dicit philosophus. ij. Metaph. Omne malum erubescibile: et a peccato processit erubescencia. Et peccatum non existeret non esset in mundo verecundia. Ad propositum. Ex peccato igitur processit verecundia. Et quanto plus peccatum est maius tanto maior est verecundia: et plus homo timet illud: confiteri: vadunt ad confessionem sicut anguis ad incantatorem. Diabolus autem hoc sciens: aduemente confessione uti: tur hac pro potissimo remedio ut hominem impediat ab hoc sacramento confessionis. Conatur ponere hanc verecundiam in mente peccatoris: ut sic ab ea desistat. Unde Gregorius lib. mora. Cum in graui peccato labitur homo suadet ei diabolus: ne peniteat: ne confiteatur.

Hoc impedimento impedit linguam sodomite: qui cum pueris re turpe agit. Quia nature destructor. Impeditur ille qui cum vxore non agit per rectam lineam. Impeditur qui cum bestiis rem agit turpe. O bestia deterior: quia dixit peccator infra se. Quomodo potero dicere tot mala patri spirituali. Unde demon vititur tali impedimento. Exemplo patet in vitis patrum de illo patre qui repperit demonem in ecclesia et prope quadragesime a quo quasiuit quid ibi ageret. Respondit. Volo restituere male ablata. Que sunt hec. Infra annum aufero verecundiam: qua amissa persona committit omnia crimina: sed tunc quadragesime ipsam restituo ne peccator audeat dicere peccata sua. Contra hoc tria remedia.

¶ Primum est consideratio naturalis rationis.

¶ Secundum est contemplatio diuine intuitionis.

¶ Tercium est proptio future confusionis.

¶ Primum est. et c. Debet enim homo ingredi secretum proprie conscientie et

Dñica terciā.

dicere infra se. O pctor quis es? O
 scelestissime. O infamis an nō erubu
 isti agere tot & tāta coram deo: & nūc
 erubescis illa confiteri. Un Bern. de
 hoc sup Can. O munda hominū infā
 mia. pudet abluī & non pudet inqna
 ri. pudet sordes abstergere. & non pu
 det sordes contrahere. O quot sunt q̄
 peccata terribilia & inhonesta facere
 non erubescūt & verecundant illa di
 cere in cōfessione. De his gliose Au
 gust. in expositione psalmoz. Sūt ml̄
 ti quos peccare nō pudet. agere peni
 tentiam pudet. De ipso vulnere non
 erubescis. & de ligatura vulneris eru
 bescis. Curre ad medicum & dic ei.
 Iniquitatē meam ego agnosco: & pctm̄
 meum ptra me est semp. qz solus sine
 peccato es. Ille. hoc est p̄mū remedi
 um ptra impedimentum verecundie.
 ¶ Scdm̄ est. 1c. Una maxima est in
 theologia. Qd̄ deus novit omnia pctā
 nra. Non debet peccator erubescere
 dicere facta sua illi q̄ locū tenet illi
 q̄ omnia cognoscit. Ad heb. iij. Omnia
 em̄ nuda & apta sūt oculis ei. In ps.
 xxxix. Dñs scit cogitationes hoīm. In
 ps. cxxv. Implectus meū vi. ocu. tui.
 Job. xliij. Scio q̄ omnia potes & nulla
 re latet cogitatio Señ. Quid pdest
 homini aliqd̄ esse secretum cū nihil
 deo sit clausum. Et dis. xxxij. c. erube
 scant. Secretorū cognitor & iudex est
 deus. Quid. xliij. Meth. Aspiciunt
 oculi superi mortalia iustis. O pctor
 peccata tua sūt nota. Exēplo pz d̄ ab
 bate Paphūtio. q̄ ad Thaidemere
 tricem prexit in alexādrīā. fingēs se
 esse mercatores. & ipam invitavit ad
 turpē actū. Cūqz ad scdm̄ & terciāz
 camerā puenissent tandem ipm̄ pdu
 xit ad locū oīm secretiorē. Possimus
 inquit Paphuntius videri. Rēdit.
 Nisi nos deus videat. alius nō videt
 Credis inquit a deo videri. Immo.
 Heu filia p̄tium debemus erubescere
 corā deo: si erubescim⁹ corā hoīb⁹
 Compuncta & lachrymis plena acce
 ptis rebus suis que erant precio qua

dringentaz librarū in medio ciuitatē
 tis oia cōsūpsit inuitans iuuenes ad
 actuz illuz. Sāctus dei ipsā conclusit
 in quodā loco: sigillās plūbo p annos
 tres in penitentia. Ad pposituz. Nō
 erubescas p̄fiteri mala tua: qz deo sūt
 aperta & nota. nec alius scit ea nisi so
 lus deus et confessor tuus q̄ est vica
 rius xpi in terra. Ubi dicit Tho. in
 iij. di. xxi. Qd̄ i nullo casu pōt sacer
 dos reuelare confessionem. & pōt p̄e
 ceptuz et iuramentuz accipere se ne
 scire illa q̄ sūt habita in confessione.
 Qz ignorat illa vt hō. lz ea habeat vt
 vicarius xpi. ¶ Tertiū dicit 1c. Dz
 em̄ cōparare cōfessionē quā patif cō
 fitendo: & quā passus est in extremo
 iudicio corāz toto mundo. Un dñs p
 Naum. iij. Reuelabo pudēda tua in
 facie tua: & oñdaz in gentibus nudatē
 tatē tuā. Et Job. xx. Reuelabunt celi
 iniquitatē eius & p̄surgit terra aduer
 sū eū. et manifestus erit pctm̄ illi. Ille.
 Qñ venerit dies illa oia erunt ap̄ta et
 nuda. corā toto mūdo. In vitis patris
 legiit de illo saucto patre q̄ videns di
 scipulum ridentē cachine dixit. O si
 li mi reddituri sum⁹ rōnē in die iudi
 cij de oibus peccatis nostris corā an
 gelis: & sāctis dei. & tu rides. Quapro
 pter Augu. Cur. erubescis confiteri
 peccata tua. Peccator sum sicut & tu
 homo suz sicut & tu. nihil a me alienū
 cōfiteri ergo o hō pctor hoi peccato
 ri. Ille. Quādo audio aliquem in cō
 fessione cōparior ei. qz possum erra
 re sicut ille: & plus Ex hoc permissus
 est Petrus cadere in peccatis vt com
 pateretur alijs. Uade ergo ad cōfessionē
 non detentus a verecundia De
 pe. di. v. c. Consideret. Cautus sit ve
 nitens. ne verecundia ductus diuidat
 apud se confessionem vt diuersa ve
 lit diuersis sacerdotibus manifestare.
 Quidaz enim celant que alijs
 manifestanda reseruant: q̄ est se lau
 dare et ad hypocrisim tendere & sem
 per venia carere. ad quā frustra pu
 tant peruenire. Ille.

¶ Secundum dicitur. **¶** Contingit enim sepe qd homo de vno et eodem peccato sepe confessus fuit ia per. x. xx. xxx. annos. iteru atqz iterum cadit in eundem. Cu aut venit tempus confessionis: suadet ei demon. Cur inquit vis confiteri? Nonne scis. qd ab illis non abstinebis fatue qd non dimittes feminas. non vsuras non odia. Ex hoc impedimento plures no cōfitentur. Contra hoc tria remedia.

¶ Primum ē spūalis cōuersatio

¶ Secundū ē corporalis exercitatio

¶ Tercium ē sēsuālis cōhibitio

¶ Primum. **¶** Vis abstinere a peccatis post confessionē tuā. Inuenias bonam societatem. qz est causa om̄i bonorum. Un̄ ps. Cum sancto sanctus eris et cum pueris. **¶** Prouer. xij. Qui cū sapientibus graditur sapiens erit: s. micus stultorū similis efficietur. **¶** Et. xxvij. q. i. sepe malorū confortia: etia3 bonos corrumpūt. Sene eplā. ix. Cane obsecro. ne cū homine malo loquaris. **¶** Et Asculanus. Prarios fuge. cū bonis conuerseris a quib⁹ nil peruersum exoritur. Alexander magn⁹ nō caruit vitio sodomie propter conuersationē pedagogi sui. Leonidis nico medis. Salomon propter malam societate mulierū que cū ad adorandū idola induxerūt deprauatumqz ē cor eius. iij. Reg. xi. **¶** Petrus qd diu fuit cum apostolis fuit bonus. sed qn̄ cum iudeis fuit negauit xp̄m. Una ovis morbida multas corrūpit. Sic vnus peruersus totam societatem. vt patet de iuda. cui3 apostoli essent cū eo murmurauerunt oēs de effusione vnguenti. **¶** Ovis. Morbida facta pecus totum corrūpit ouile. Un̄ medici dicūt qd pueri citius suscipiunt infectū aerē: et citius inficiūt qd seues: qz sūt carne molliores. Ideo leuitus aer in eis imprimi tur. Sic pueri licet boni: sunt phiores ad malum suscipiendū. Qz cera tenera facili⁹ suscipit formā sigili qd dura. Unde cauendum est ne cū malis conuersetur. Hiero. ad Demetrium: sem

per in comitatu tuo gues feminas habes. Qualis em̄ qsqz est talū confortio delectatur. Et prouerbioz. cū sancto sanctus eris: et cū peruerso peruerteris. Ad ppositū. Teneas bonā societatem si vis bene viuere post confessionē. **¶** Scdm dicitur. **¶** Nihil est tam ad malū aliqd adducens: vt ociositas. Hiero. ad Demet. nihil est in sācto pposito deterius ocio. Unde xps. Mat. xx. Quid hic statz tota die ocio si. Adam ociosus permanēs in paradiso. fuit seductus. Dauid occupatus in armis fuit bon⁹ dum stetit ociosus peccauit. Sanson dum pugnauit cum philisteis in dignitate sua steti. ocio. Marcius irretitus est amore. Valide. qui postea fuit cā mortis sue. Salomon dum fuit occupatus in templo satis cōtinens stetit: dum fuit in ocio inclinauit femora multissimis mulieribus. Quid plura. Roma caput mundi effecta est latronum spelunca ppter ociositatem ciuium. Unde aug. in. i. de ciuitate dei. c. iij. Cum romani cepissent carthaginem. siliuz fecerit super hoc: vtruz esset destruenda ne pl⁹ infesta esset romanis. Sapiens Cato surrexit. d. Nihil videtur qd debeat destrui. qz aliter semp erimus in bellis. Scipio aphyrican⁹ dixit qd nō: qz qd ciuim⁹ i exercitio erim⁹ victores. Et p oppositū de malo i peius. Qd factū ē quia roma ad nichilū venit. Euerfa est ciuitas carthaginensiu. Romani ad lites veniunt ad inticez. Unde Salustius in Catilinario. Ex oratione Catonis. Cuius verba Aug. v. lib. de ciui. c. xij. Nolite estimare maiores nros armis. republicā ex parua magnā fecisse: si ita esset multo pulcherrimaz nos haberem⁹. Quippe sociorū atqz cōciuiū. pterea equorū atqz armorū maior nobis copia est qd illis fuerit. Sed alia super sunt que viros illos magnos fecerunt: que nobis nulla sunt. Domi industria foris instum imperium. animus in cōsulēdo liber nec delicto nec libtdini obnoxius.

Dñica tertia

Pro his nos habemus luxuriam: auri-
ricam publicam egestatem privatam opu-
lentiam. laudamus diuitias. sequimur
inertiam. Inter bonos et malos nullum
discrimen. omnia virtutis premia ambi-
tio possidet. Ille. o quor mala ex ocio.
Piero. et de cose. di. v. ca. Nunc. Sem-
per aliquid boni facito ut dyabolus te
semper inueniat occupatum. Et Poli-
crates lib. v. ponit de octauiano im-
peratore: quod filias suas erudiri fecit in
arte texendi. ut ocium vitarent. Sic
homo non sit ociosus. ¶ Tertium di-
citur. Quia dicit cogitare finem suum.
quod citius est. Sen. iij. Cinis es et in ci-
nerez reuerteris. Ecclesia. iij. Cuncta
subiacent vanitati. et omnia pergit ad
vnum locum de terra facta sunt in terram
revertuntur. Vnde Petrar. iij. Trium mor-
tali. Jam ubi sunt diuitie et honores et
genie et sceptrum et corone ac mitre. pur-
pureique colores Infelix qui spem in res-
bus mortalibus reponit: vnde cogor cla-
mare ad mortales. Ubi sunt philoso-
phi aristoteles: Plato: Socrates. Py-
thagoras: Democritus: Zeno. Empe-
docles. Ubi sunt poete: Homerus Vir-
gilius: Persius Lucretius. Ubi orato-
res Cicero: Lysias: Demosthenes: Ci-
cero: Quintilianus. Ubi sunt medici
Mesue. Rasis: Ippocras Auenenna: Sa-
lienus. Ubi sunt astrologi. Ptholomeus
Alpharabius. Ubi gloria Alexandri
magnum. karoli magni: Francisci ducis
Mediolani: Philippi: Roberti: Bar-
tholomei: Bergomensis. Omnes ad
terram iuerunt. ¶ Tertium impedimentum
est. Sicut enim homo naturaliter dili-
git filium In. viij. Poli. Seneratis ad
genitum naturaliter est amicitia Ita
naturaliter cupit ipsum fouere. Ex hoc
faciunt illicita: usuras committunt alia
mala. Vnde impediunt a confessione quod
timent ne cogantur a malis suis resti-
tuendis. contra hoc tria sunt remedia
¶ Primum est filialis deceptio
¶ Secundum est ecclesiastica abiectio.
¶ Tertium est eternalis damnatio
¶ Primum est. Dimittunt patres

filios bona sua qui pro illis non darent
obolum. immo dicunt. Pater noster
aut est in paradiso sic non indiget.
Extra de celebra. missa. c. Cum marthe
iniuriam facit martyri qui orat pro
martyre. Aut in inferno: sic etiam non
eget: aut est in purgatorio. Sic ibi
stet usque quo purget. Exemplum diuitis
qui quatuor habuit filios: in testame-
to legabat: ut unusquisque pro parte sua
restitueret. Filius minimus dixit pa-
tri ad sacra dei euangelia promitto ere-
qui quod vultis Mortuo patre dixit. Si
pater meus usuras fecit portet penas
vnam lete. Ideo dicit Hier. xvij. Ma-
ledictus homo qui confidit in homine. In
ps. cxvij. Bonum est sperare in domino:
quod sperare in principibus. Ideo Da-
mas. exemplum ponit de quodam qui tres
habuit amicos. Unum amabat plusquam se
alium minus se. Tertium Sicut se.
hic a domino citatus in curia. Vnde pericu-
lum mortis imminerebat. ad primum amicum
accessit rogans ut cum eo iret. et ipsum iu-
uaret. Respondit Non possum. sed dabo ti-
bi sacrum ad te inuoluendum. Ad alium
Respondit ei. Te associabo usque ad mortem
si morieris. Ad tertium quem inuenit fi-
dum. Iste homo est peccator quibus tres
amicos. Primus est mundus qui homi-
ni in morte prestat sacrum ut in illo in-
uoluatur. Secundus sunt parentes
qui ipsum asportant ad sepulturam. et cla-
to obliuioni tradunt. Tertius est: bene
agere nec expectare a parentibus.
¶ Secundum dicitur. Tales sunt ab ecclesia
peccati. et carent ecclesiastica sepultura.
ut patet dist. xvi. c. Nullus. et extra de
usuris. c. Quia. li. vi. Contra
illos qui dicunt O pater habeo bullas
Non possum absolui nisi restituam.
Sed ubi debent poni tales O sacriste
domicilium mortui est dominus. N. vis
ipsum Non certe. quod usurari. O sacrista
sancti domini O sacrista sancti Francisci
vultis ipsum Non ubi debet poni. Carta
Hier. xxiij. Sepultura asini sepelietur.
¶ Tertium dicitur. Tales sunt in infer-
no damnati. Lu. xvi. Mortui est otueat

sepultus est etc. Exemplū vsurarij qui super alinum positus portat⁹ est sub furca: ipso alino nullo illū dirigēte. In signum q^d in furca inferni erat quo ad animam sepultus. Unde patet tertiaz. Quartū dicit^r etc. Cice. li. v. de sene. Nemo est em̄ tā senex qui se non putet annū viuere. Hiero. ad Serunciaz. Nemo est em̄ tam fractis viribus et tam decrepite etatis vt se non putet annū posse superuiuere. Et ita de anno in annū ad mortem vadunt nec curant cōfiteri: sperāt diu viuere et cōfiteri. Contra hoc tria sunt remedia: vt sic homo confiteatur.

Primum est mortis dubietas.

Secūm est peccati grauitas

Tertiū ē puerfatiōis difficultas

Primum est etc. Tria sunt dubia de ipa morte. Primo circa tps. Scdo circa modū. Tercio circa locum. Primo circa tps. q^d sciat qñ sit moriturus.

Ignorant iuuenes pueri senes. Eccle. ix. Nescit homo finem suum. Augu. Nil certius morte: nil incertius hora mortis. Petrarca quinto trispho tps hic hūana spes: hic delicia hic miseri homines attendunt nemo aut scit quantū uiuat aut obeat. O quā ti laborauere per mundū sperantes ubi recipere fructum sui laboris. qui tñ ante tps perierit qd sibi promissum. Quanti habent bona. Quanti sudāt p mundo: tñ añ tempus tolluntur a presenti vita. Un̄ Pius papa illustri maumetho. d. Angustissima est hominis uita: incerta. Mille instant in omnes horas pericula: mille mortis facies.

Est igitur de anima curandum q post hāc vitā alā habz vitā: qua vel dolet vel gaudet. Scdo quo ad locum: quia nullus scit: vtrū bene an male mors sit eum lesura. Vidimus nāq viros varijs modis morientes. et magnū solaciū reputare si inter āgustias mortis in domo ppria. loco pprio in brachijs parentis mortui essent qd plurib⁹ nō est concessum. Aliqui sunt suspensi in paribulis Alij in mari submersi. Su-

me tibi exemplū aliorū qz vt dicit ille poeta. Felix quem faciunt aliena pericula cautū. Ideo dubia est quo ad locū tertio quo ad modū: vtrū bene an male. O quot credunt bñ mori: qui tñ moriuntur desperati. Ecclesiastica. v. De propiciatu peccatorū: noli esse sine metu. neq adūtiās peccatū super peccatū. Augu. sermone innocentis. Hac aduersiōe pdis peccator vt moriēs obliuiscat sui qui dum uiueret oblitus est dei. Secundū dicitur etc. Quanto plus homo differet cōfiteri de anno in annum. plus conscientia grauat et deum offendit. Extra de consuetudine c. fin. Tanto inquit grauiora sunt peccata: quanto diutius animam infelicē detinent alligatam. Unde quanto qd moratur in peccatis. tanto plus deus offendit. Unde ponitur talis casus.

Quis peccat plus: an secularis: an religiosus. Respondet Thoma. ij. q. xvi. ar. x. Qd secularis exceptis tribus casibus. Primo ratione voti. Secundo scandali. Tercio ratione contemptus qz perseverat in peccatis. qd nō facit religiosus. Unde peccatū non est sic graue. Tertiū etc. Qui defferunt conuersionē ponunt se in periculo nō posse conuerti. et cōfiteri in tempore suo. Ratio quia euenire potest vt post diuturnam consuetudinem peccatorū non amoueat de facili malus habitus. Uulgaris: nunq retardes ad eternum terminum. nam benefaciendi promissio multos decepit.

Quintum dicitur etc. Ut videmus ad oculum. Sicut em̄ presentia ignis causat calorem: et vinū presentia sitim ita presentia rerū temporalium causat sitim amoris acquirendi. Unde Johan. iij. Qui biberit ex aqua hac fiet iterum per quam vt Tho. di. xij. q. xxiij. argu. ij. intelligitur delectatio rerū temporalium. Desiderium autem istud tantum crescit in homine: vt homo tradat seipsum obliuioni et animam suam. Non curet de

Feria secunda

paradiso et de alia vita. Cum ergo in confessione requiratur vera contritio et vera dispositio benefaciendi. homo impeditur a bonis huius seculi: velut coruus quiescens super cadauera: non curans reuerti ad archam vite eterne. Contra hoc impedimentum tria sunt remedia bona que sequuntur.

Primum est loci incongruitas.

Secundum est doloris immunitas.

Tertium est finis calamitas.

Primum est et ceterum. Quia locus huius mundi non est noster: sed sumus hic peregrini. Incola ego sum in terra psalmi. Pro bestiis non pro hominibus factus est locus iste. Augustinus. In valle sumus miserie: in qua magis flendum est: eo quod minus flemus. Unde doctor: es morales assimilant eam quatuor. Primo hospiti: quando viator ad hospitium appropinquat tabernari ei applaudit. ostendit ei bonum vultum preparat ei cameram. cum in mane recedere vult: oportet quod subtiliter soluat. et dimittat pagamentum. Ita inuidus applaudit nobis cum diuitijs: honoribus: sed in fine vite: oportet facere rationem cum miser losto. Unde quidam accedens ad sepulchrum Alexandri dixit. Peri non sufficiebat tibi totus mundus. hodie autem sepultura quinquaginta pedum. contentus es. Secundo fenos. Ista. xlv. Omnis caro fenus. et omnis gloria eius: quasi flos agri. Sicut fenum nascitur viride et superueniente sole arefcit: et per faciem de terra euellit et ab animalibus comeditur. Ita homo nascitur de muliere: ut fenum de terra habens viriditatem iuuentutis: sed paulatim fenescit. et per faciem mortis de agro mundi tollit. et vermibus corpus traditur ad comedendum. Tertio ludo pile: videlicet licet ad pilam que hinc inde proijcitur. Ita vita nostra: et hec fortuna instabilis est. Omnis fortune felicitas instabilis est. hodie pauper: crastina die diues hodie sanus: cras eger. Quarto rose que cito arefcit In mane pulchra: in

sero mortificata. Ideo. Petrarcha in v. Triumpho. Temporis. Quantum valeo ad mouendum me preparo: cogitans breuem vitam meam: in qua hac mane eram infantulus et iam senex. Secundum remedium et ceterum. Job. xij. homo natus de muliere breui uiuens tempore replet multis miserijs. Sen. Veni et ostendam tibi quod male se habeat hoc corpus. Nunc de capite. Nunc de facibus conqueritur Jile. O quante infirmitates. O quante miserie homini adsunt in presenti seculo. Tertium dicitur et ceterum. Quia de dulcedine peccati non remanet nisi remorsus conscientie. Roma. vi. Quem fructus habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis.

Feria secunda hebdomade tertiae
De preparatione confessionis

Quanta audiuius facta in Capharnaum fac et hic in patria tua. Luc. iij. Cum quadam vice Christus predicaret in nazareth accesserunt ad eum parentes et amici eius ac compatriote et dixerunt. Quanta audiuius facta et ceterum. ac si dicat. Cum magis tenearis tuis compatriotis quam alienigenis beneficia impedere quam impendis. fac potius miracula in patria tua. Secundum expositionem Crisostomi. super. Mat. Xps. iij. habuit ciuitates. Prima fuit bethleem in qua natus. Secunda nazareth in qua conceptus et nutritus. Tertia capharnaum in qua communiter conuersatus: et plura miracula agebat. Respondit Iesus. Auem dico vobis: quia nemo propheta acceptus est in patria sua. Secundum Nicolaum de lyra: apud nazareth ubi erat conceptus et nutritus ab eis singulariter erat despectus: iuxta illud. Jo. i. Qui eum non receperunt. Unde in ipsum non credebant: sed eum inuiderant: et despiciebant ipsum propter paupertatem parentum. Quia licet

essent nobiles: tamē erant pauperes
Unde dicebant despectiue. mat. xij.
Nonne hic est fabri filius. i. Joseph.
et Mar. vi. Nonne hic est faber. Et
hoc pauca miracula faciebat: qz erāt
indigni Nemo ppheta acceptus ē.
Ac si dicat. Si miracula non facio a:
pud vos. non est qd despiciam patriam
meam: quam mater mea honorauit.
Aut qd sim impotens ad talia pagen-
da: sed quia estis indigni. Et hoc pro-
pter superbiam inuidiam et incredulita-
tem vestrā. Vñ alienigenis facio: qui
me honorant plus qd vos Nemo inquit
propheta ē. et qd hoc sit verū qd pphete
magis honorāt apud extraneos qd
suos. ostendit xps duplici exemplo. Pri-
mo helie qui a iudeis expellebatur et
cōtēnebatur. A gentibus autē honora-
bat: vt ptz. iij. Reg. xvj. Cū multe alie
vidue in hierusalē essent tñ nulla fuit
digna recipere heliaz apud Sareptā
Sidonie: sicut mulier gentilis vidua
Samaritana qd eum suscepit honorifi-
ce in domo sua. Secundo exemplo
helisei qui multis leprosis in iudea
extitibus nullus tñ ab eo mundatus
est nisi Naaman sirus. In exemplū qd
inter extraneos aliquā plura miracu-
la faciebat pphete. qd inter domesti-
cos. Repleti sunt omnes in sinagoga
ira: qz. s. eis pponebat gētiles: quos iu-
dei abhominabant. Elecerunt illum
extra ciuitatē: tanq̃ dignū morte: vt
illum interficerēt. Ipse autē iesus per
medū illoz ibat Virtute diuinitatis
sue de manibz eoz lapsus est. Et de-
scendit capharnaūz vt impēderet alijs
doctrinā sacram qm illi de nazareth
erāt indigni Applicā. De pparatione
cōfessionis hodie erit sermo: et de es-
sētia sunt videnda.
¶ Primū dī pparatōnis.
¶ Scdm dicit conditionis
¶ Tertium dicit cōplētionis.
¶ Primū dī ē. Cōclusio ē phi. i. de
generatione. Qd ad pauca respicien-
tes: de facili enūciāt Exēpli gratia.
De illo qd non respicit ad somnū et hono-

remz grām pmi sui: qui nō respiciē
ad scādālū qd sequi pōt: de facili infā-
mar: detrahit: vituperat ipm et hmoi.
Ad pauca ē. Preterea d illo qd homi-
nidū facit: qz nō respicit finē Ad pau-
ca ē. Jō dicebat ille poeta. Quicquid
agas prudēt agas et respice finē. De
quo fine philosophus. ij. phōp. Finis
mouet agentē In eodē finis hz rōnē
optimi et Auerrois sup. ij. Metaph.
Qui destruit finē destruit oē bonum.
Vñ legīt de Socrate pho cū athenis
legeret. Una die in platea clama-
re cepit. Qui vult emere sapiām veni
at ad me. Qd declarauit hoc mō in of-
bus qd hō acturu est finem respiciat.
Respice finē. Et rex ciuitatis sup for-
res palatū iussit poni. Respice finem.
Barbitonsor autē ei hoc videns: cū re-
gem iugulare vellet: vidit hoc scriptū
sup portā: et recordat hui dicit: desis-
sit Ad pauca respiciētes: d facili enū-
ciant. O quot latrocinia. O quot mala
sunt: que non essent: si finis respicere-
tur Ad ppositū pctor qd vult cōfiteri
pctā suā nō attendēs ad periculū atē
qd sequi pōt cū sacramētū cōfessionis
stytillissimū: quis hodie nō habeatur
studius circa illā: vñ homo facit illā
grosso mō Et poti dīcēda ē cōfessio:
qd cōfessio Et parlamentū cōmune qd
pessio. Qui vult ergo hodie digne p-
teri et fructū recipere ex ea: necesse
hō homo: vt ad illā se preparat cū opti-
mo mō. Que pparatio ē duplex.
¶ Prima dicit pparatio recordationis
¶ Scda dī amaricationis.
¶ Prima dī ē. De qua Isa. xxxvi. Re-
cogitabo tibi oēs ānos meos ē. Nos-
ta annos. s. inuenturis i qua tot hōba
ociosa: tot dissolutiōes. tot pctā. O ui-
uenes mei. Recogitabo tibi oēs ānos
Nō immerito talis dī fieri pparatio
Qz hō in tpalibus si hz facere pputū
alicuius negocij examinat libros. vi-
det matriculā apit ei gornal. Uidet
dies: ponit mēses: numerat annos Et
si nō sufficit dies ponit noctē obliuio:
ni tradit somnū et censam. Et si qñ ab

Feria scda

vxore et filijs vocat. Opat eam? cena
 tu? O ego habeo aliud agere. Preter
 ea si mulier hz aliqd agere: numerat
 cu digitis. Si ergo cu tanto studio qs
 videt spalia: quanto magis in factis
 nime debet meditari facta sua. q sit i
 sacrameto pfessionis Recogitabo. In
 huius figuram. Ds post pctm homici
 dii: superbie: luxurie: volens obtine
 re ventm prius examinavit scientiaz
 sua volens deo cofiteri mitali confes
 sione. Dixi. i. in mente mea delibera
 ui: vt exponit Cassiodorus. Confite
 bor aduersum me. i. contra me. No co
 tra deu: aut dyabolu: sz aduersum me
 nemine inculpado: nisi seipm Sequit
 Et tu reisisti iniquitate peccati mei. Sz
 heu: qz qda ipse meditati ad hac acce
 dunt: vt aialia ad pascha Tales no fa
 ciunt pfessionem: sz pfusionem. O pf nescio
 qd dica. Petat vos O miser: nscio scio
 pctm tua. Nunqd pfessor aderat. Et si
 confessor non examinat de puncto in
 punctu: dicunt esse hoiem grossum.
 Sed tales audiat quod dicit Tho. in
 iij. di. xix. Qd peccator dz primo inci
 pere confessionem: et eam prosequi.
 Demuz sacerdos ipm adiuuare debz
 nec omni xbo ipm examinare: sed ho
 se pparare dz. Scda df. rē. Videli
 cet cum lachrimis. In amaritudine
 aie mee. Et ptum debeat esse iste ge
 mitus ostendit ppheta. Jere. vij. Lu
 ctum vniogeniti fac tibi placentu ama
 rum Mulier cu perdit prunio genitu
 dolet: plagit: eoq amittit vnicu filiu q
 erat ei? conso latio. Et ptomagus
 mente pctm miser debet flere: qui per
 pctm amittit sponsu suu deum. Vnde
 ciuis in scriptura. Sen. v. Egypti fle
 uerunt morte Jacob. vij. diebus. Et
 deus. xl. filij israel fleuere mortem
 Moyli. xl. dieb? ada fleuit. c. annis abel
 in qb? cu vxore sua no habuit re. Sen.
 xxiij. Abrahā post. c. annos Sarrā mor
 tua fleuit. Si isti flebat corpa mortua
 qre no magis flere debem? pctm nra.
 Quanto plus miser pctm q deu pdidit
 Ad Ambro. in lib. de pnia. Nil e q

tam causa summi doloris sit: q si re
 cordetur quis vn lapsus sit. Vbi no
 ta fm petrum de pal. in. iij. Quod is
 te dolor debet habere duas partes.
 Primo debet esse sensibilis
 Secundo intellectualis:
 Primo rē. Ut agat pntiam de pec
 cato suo. ieiuna vigilias rē. Qui em
 pctm fecit: equuz est: vt penitentiam
 agat. Orig. super Lem. Quod gula
 peccauit icionium corrigit. Criso.
 super Mat. Qualis precessit offensa
 tio: talis debet sequi satisfactio: q fuit
 it in culpa: luat penam. Secundo
 intellectualis: vt sit male contentus
 de preteritis. et potius mori q plus
 peccare ptum in se est. Et tale pro
 positum vt dicit Tho. i. iij. debet esse
 firmitum Et tantus posset esse: q pec
 cator absolueretur a culpa et a pena
 suorum peccatorum. Quod probatur
 triplici medio. Primo auctoritate
 Luc. xviij. De publicano qui oras di
 xit. Deus propicius esto mihi peccato
 ri. Amen dico vobis. descendit hic
 iustificatus in domum suam. Quid
 vult dicere iustificatus: nisi qz pecca
 torum suorum meritis fuit absolut?
 Secudo figura. ij. Reg. xij. De Da
 uid qui adulteriu r homicidiu comi
 sit: et nunq pctm fuerunt dimissa: nisi
 si postq penituit dicens. Peccauit. Et
 statim affuit Nathan propheta di.
 Et dominus transtulit peccatum tuu
 a te. Et culpa r pena fuit ei dimis
 sa. Et de latrone. Mat. xxvi. hodie
 mecum rē. Magdalena. Luc. viij. Dis
 missa sunt ei rē. Tertio exemplo.
 In lib. de. vij. donis. De quadam me
 retricula que a matre redarguta est
 sup pctm suo. O matres corrigite fili
 as vestras. Gladio matrem iugula
 uit: r ea occulte sepeliuit. Cumq ad
 predicationem iuisset adeo ppuncta
 est vt per medium creparet: celum
 ascendit. Apparuit aut cuida: dicens.
 ita esse ppunctam in illa hora. vt oia
 pctm sua laxarentur. An pz primum
 Secundum. dicitur rē. Cum co

Atione maxima facienda est confessio. que s3 Tho. iij. di. xvj. est triplex. Aliter nihil valeret penitenti ipsa confessio sacramentalis.

¶ Prima dicit electionis.

¶ Secda. dicitur sollicitationis.

¶ Tertia. dicitur modificationis.

¶ Prima dicitur qd. Ut pctor eligat patrem spūales: qui in se duas habet: ar conditiones. Primo sciam. Secundo bonam conscientiam. Primo sci: entia competentez. vt sciat discernere inter lepra et lepraz id est pctor et peccatū. Un Aug. de pe. di. vi. ca. Cuius tē. Qui vult pctori pctor sua vt inueniat gratiaz querat sacerdotē scientē ligare et soluere. ne cū circa se negligens extiterit negligatur ab eo: qui cū misericorditer mouet et petit: ne animam boni foneā cadant. Idē in eadē dist. Caueat iudex spiritualis. ne careat munere scientie. Et dist. xxxvij. Ignorantia mater cunctoz. maxime in sacerdotibus euitāda est: qd docendi officii in populo dei susceperunt. Et chrysostomus in euāgelio. Si cecus ceco ducati prestet: ambo in foneā cadunt. Omnia mala procedunt ab ignorantia. Unde Isayas conqueritur plorans captiuitatem iudaici populi di. Propterea ductus est populus meus captiuus: quia non habuit scientiā. Unde opus est vt pater spūalis habeat intelligentiam. Quia vt dicitur. iij. Metha. Ignorantis vinculum: non est soluere. Sed heu: qd hodie vacant ocio. et non litteris. Quidam negocia tionibus. Quidā occupantur. s. ad aucupandum: tenendo canes et accipitres: cum litteris deberent insudare facecia de diacono qd erat ordinad in sacerdotem: ab epō interrogat de sufficientia. Quot sunt inquit sacramenta ecclesie? Respondit tribus. Et epō: Quibus. Crismus. baptismus. et missa pro defunctis. Tales autē maiorem gratiam in populo habent qd homines probi. Quia de omnibus absoluunt. et semper secū deferunt aucto

ritatem papalem. Unde vnā absolutionem faciunt sup caput: aliā super bursam di. Auctoritate qua pfundor Ego absoluo te: qd nō deor Restituo te sacramentis ecclesie: qd nō possum. In nomine patris et c. Dā mihi carituz. Tribue blanchuz. O pater inquit mulieres. quō bene phtetur. Tenet librum apertū. Dā modicā pntiam. O facultas seculari. Si sunt infirmi: querunt medicum bonuz: qui eoz intelligat infirmitates. Et quāto pl⁹ patrē et medicum spūalē. Scda pctor qd habeat bonā psciam. s. vt sit bone viteret bone fame. Unde. i. q. i. Utilissimus cōputad⁹ est: nisi pcellat sciaz factitates qd est honore pstantior. Et phis lib. de pomo et morte. Docētes alios: mē tiri non debent. Et xps. Mat. v. Sacerdotib⁹. Sic luceat lux vestra: corā et c. Un frater aut clericus scandalizans secularem: debet projici in mare. Querendus est ergo sacerdos bone conscientie. Et quare o pater Gabriel. Quia corrigeat de peccatis suis pctorē. persuadens ei periculū aie. S3 p oppositū nō curabit de aia. Quia est discinctus et brigosus et pro pare caponum faciet mille periuria. Unde ex hoc plures non restituit male ablata. Videmus expresse vsuras falsos contractus. Alius tenet cōcubinam: alius nō sinit odia. et tamen in paschate cōmunicat se. O confessores o patres spūales. qd non cogitis tales ad bene agendū. Sed hoc totum. Et hec dona: hec munera: mundū destrunt: par caponū: et c. ¶ Scda et sollicitationis. Quia homo debet esse sollicitus in principio quadragesime. Proverb. lxxvij. Iustus in principio accusator est sui. In principio. s. quadragesime. Nō immerito. Quia est sollicitus. o ciuis: o mercator: o artifane: in radendo oi sabbato barbā polluen do caput. Et tu o mulier omni mense faciēdo lēxū et quotidie lauare sup pellectilez. Quare nō plus de aia in confessione. Et non retardare ad se

Feria scda

ptimā sctāz: vt plures agūt cū me-
morā hoīs sit labilis. Reuētere ad
p̄fessionē: ter quater. Ego nescio qd
heri comedi mltō plus p̄ctā q̄ sunt in
fra annūz. ideo sepe replica tuā con-
fessionē. Qz nō est aliqd qd tū debi-
litet vires demonis: vt ip̄e Aug. i ser.
Cōfessio est salus aīaz: dissipatrix vi-
tiorū restauratrix virtutū. Ille. Exē-
plūz Thome de cāthuarā. Dū infir-
maret grauit̄ apparuit ei demō: vt
ip̄m tētare. et quēsiuit ab eo qd plus
odio haberet. R̄ndit Thome demon.
Vere confessionē. Et ille. Quare hoc
R̄ndit. Qz oēs labores meos amitto
in ipsa: cuz peccator cū deo suo recon-
ciliatur: et pacificet. Et ex rebelli et ma-
lo p̄terno ad deū suū reuertit: et ab ip̄o
so grātanter suscipit. O cōfessio glo-
riosa. O sancta res. Vñ dubiū querit.
Utrū sit tāta vis confessionis: vt q̄s
non h̄ns copīā cōfessoris: possit layco
cōfiteri. R̄ndet Aug. de. pe. di. vi. Tā-
ta est vis confessionis q̄ si deest sacer-
dos p̄ctōr cōfiteat. primo. Quod
verbū fuit Tho. in. iij. di. xvj. nō est
p̄cepti. sed consilij. Qz layc⁹ nō h̄z
clauēs: Vñ p̄sequēs cōfiteōdo layco
tenetur itēz sacerdoti cōfiteri cum
oībus culpis. Est tñ bonū et vtile lay-
co cōfiteri in cāu necessitatis qz in
tali cāu cōsequitur veniā p̄ctōr. Qd p̄-
batur duplici medio. Primo exēplo
cuiusdā pegrini qui in mari existens
et mari turbato: cōfessus est p̄ctm suū
cuidāz non suo socio. Et ex hoc mare
pacatū est qd fecit illa confessio. No-
ta hic q̄ est valde periculosum nauig-
are cū blasphematorib⁹ et q̄ sunt in
mortalī. Vñ dicit doctores: q̄ ex p̄ctō
iude. Jo. viij. turbatū est mare. Ad p̄-
positū. Si hoc fecit illa confessio. cuz
tamē nō esset sacm: quid faciet cuz
patre spirituali. Scōdo similitudine:
De patre nostro Dñico qui demones
conduxit per omnes officinas tandem
in caplo. O Dominice qd facis. Oīa
hic amitto: die veneris si hoc egit il-
la et c. Tertia dicitur et c. Quomodo

scz fieri dz. R̄ndeo q̄ cuz erubescētia
Et ratio doctoz. Qz est maxima ps-
satisfactionis. De pe. di. vi. c. i. Qm̄
verecūdia magna est pena: sit dign⁹
veniā: q̄ p̄ xpo erubescit. Et de pe. di.
i. c. Quē penitet. Erubescētia in cō-
fessione p̄ctōr maxima pars est satis-
factionis. Exēplo p̄z. In li. de lapidib⁹
legit. Quidā fuit in gallie parti-
bus: q̄ filiaz ppriā oppressit et cū ma-
xima verecūdia venit ad sctū Vin-
centiūz: petens si vnq̄ de illo p̄ctō ve-
niā impetrare potuisset. R̄ndit. Im-
mo fili. si penitentia agere velis. At
ille. Oīa p̄ficere volo. Vñ iniunxit ei
psalm septēnez At ille. O pater cre-
dis me saluari. Ita certe. Zerūna tres
dies in pane et aqua. At ille. O pater
quomō possum obtinere veniā. R̄ndit
sanctus. Dic tñ tris pater noster: qz
p̄ certo p̄ctm dimissū est. In illa ho-
ra dux ploratū emisit. et in terrā p̄ci-
dēs expirauit. Appuit ei in nocte se-
quēti et d. euolasse ad gaudia sep̄ter-
na sine aliqua pena. Et hoc totū pp̄
illā verecūdiā sctā. Sz heu qz plu-
res accedūt sine hac ad sacramentūz
hoc veluti stulti: q̄ si ridēdo. Et vt hac
cōfusione fugiāt querunt patrem aut
surdum aut fatuum: aut indeuotum:
aut locum secretum. Et hoc mihi nō
potest placere audire confessiones in
caneris et locis secretis sed bene pu-
blicis. ne penitens dicat verba deri-
soria aut truphādo. O quot res vane
conqueritur domin⁹. Jerem. viij. Nō
est qui agat penitentia sup peccato
suo dicens. Quid feci scz cuz rubore
Sed dicet aliquis cuius vtilitatis ē
confessio que cuz tanta diligentia de-
bet fieri? R̄nsio q̄ multiplicis. Prima
qz est mentis securatio. Valet confes-
sio ad quādā mentis securitatē ex co-
gnitione venie acceptē. O pater cum
sum confessus totus sum letus confes-
sionis merito. Secūda vtilitas est pe-
ne diminutio: Nā sacerdos ex vi cla-
uium pōt aliqd pene debite relaxare
licet non oēm penā. Tertia vtilitas

est intercessorū multiplicatio. Tenēt
nāq; sacerdotes orare pro eis qui li-
bi cōfitebūt. Quarta est grē augmē-
tatio. Sepe em̄ in cōfessione deuota
dñs augmentat grātam collatam in
contritione. Quinta est dei glorifica-
tio: q; cum q̄s sua pctā in spe venie cō-
fiteat deus misericordem glorificat.
Quare laudabile est vt q̄ frequenter
peccant non tñ semel in anno, sed se-
pe etiā confiteantur.

¶ Tertiū dī. Triplex nāq; defect? cō-
fessio pōt. ne confessio sit pfecta vt po-
nt Thomas. iij. d. 7. per consequens
nullius adiutorij spiritualis.

¶ Primus dī malicie.

¶ Scdus dī circumstantie.

¶ Tertius dicitur negligentie.

¶ Primus dī. Cum peccator ex ma-
licia et aliquo respectu ductus. pecca-
tus suū celat patri suo spūali. Talis
confessio est inualida. Aug. de pe. di.
7. c. Consideret. Cautus sit penitens
ne verecundia ductus diuidat upud
se confessionem. vt diuersa diuersis
velit sacerdotibus manifestare. Sed
aīa cara dubiū querit sibi. Utrūq; hō
possit diuidere confessionem suā: di-
cere vnā partē vni: alterā alteri: ex
quādā erubescētia. Rñdet Petr⁹ de
palude in. iij. Quod loqimur dupli.
Aut de mortalibus aut de veniali-
bus. si de mortalibus. Sic dico q̄ vni
et non pluribus sunt de necessitate di-
cenda. Aut de venialibus: q; venialia
non hñt connexionē: nec quo ad con-
tritionē: nec q̄ a solutionem. Jō absq;
iudicio et pñdicio salutis pōt de hoc
diuidiari confessio: q̄uis nō sit hone-
stū: nisi fiat ex cā rōnabili. Ad pposi-
tū ergo: confessio debet esse sine ma-
licia Et confessor qui videt peccato-
res in tali statu: non debet acriter re-
prehendere: sed ipsum confortare: q;
ipse in ea cadere potest. Ex hoc de⁹
permisit Petrum cadere. vt alijs eēt
exemplū gratiositatis. Unde Grego-
rius di. i. Considerādū est q̄ idcirco
de⁹ pmissit ipm cadere et negare xpm

vt in sua culpa diceret qualiter alijs
misereri deberet. Ille. O patres agi-
te gratiose. Exemplo illius q̄ dixit ad
ultere. Uade et ampli⁹ noli rē. Qd̄ fu-
it i exemplū p̄fessorib⁹ pietatis. ¶ Scdus
defectus rē. Quādo non dicit p̄ctm
cum circumstantia. Vbi nota fin Bo-
na. in. iij. di. xvij. q̄ duo sunt genera
circumstātiarū. Primū est alleuians
p̄ctm et hoc non est dicendū. Scdū
est necessariū. Q; non sufficit dicere
peccaui cum muliere: immo oportet
vt exprimat vtrū coniugata vel vir-
go: vel religiosa: vel consanguinea: et
sic de alijs. Aliud est peccare cū mo-
rtali: aliud cū seculari: aliud cū soli-
ta: aliud est percutere clericum aliū
laycū et sic de singulis. Vñ Thomas
in expositione psalmorū. sup illō ps:
Confitebor aduersus me rē. in verbo
iniusticiā. q̄ triplex est iniusticia. Pri-
ma contra deū q̄ est dicenda. Pater
dico meaz culpā: q; blasphemauī desū
meuz sacramenta falsa accepi. Dile-
xi plus diuitias q̄ deū meū: non ce-
lebraui festa et huiusmodi. Facies de
Bergomēsi q̄ crucifixū veterē flebat
q; ppl̄s non amplius portabat ences-
sia sicut añ. ppter nouū crucifixū. O
crucifixe vetus doleo sup te q̄pluri-
mū. Surrexit crucifixus nouus et ab-
stulit pignatas cū flascōibus. ¶ Se-
cunda iniusticia est contra primū.
Pater non honorauī parētes meos
concupiui rē p̄mi. vxorē infamaui
Applica de odijs: de inuidijs. q̄ vn⁹
alij insequitur: de supbia q̄ regnat
Et q̄ terra illa tria habet. Primo ē
supbia. Scdō inuidia. Tertio pauper-
cula. Paup supbus. nihil peius di-
ci potest. ¶ Tertia iniusticia contra
seipm. Practica super. vij. mortalia.
Primo de supbia. Preterea de quin-
q; sensibus. Preterea de septē ope-
rib⁹ misericordie. Preterea de decē
preceptis. Sed heu me: quia nesciūt
confiteri sunt muti: sinunt pctā gros-
sa et leuia dicūt. Quot doctores legū:
quot domini in actu illo videntur eē
i iij

Feria tertia.

In alia vita. O inmemores proprie salutis. O homines grossi. Sic de mulieribus que se laudant. Pater quotidie dicite tria pater noster etc. Aut accusari vultis. Pater illa mea vicina abstulit mihi gallinam etc. Terti' defect' etc. Quia non faciunt penitentiam eis in iudicio a confessoribus. Contra Deum. xvij. Qui non obedierit sacerdotis imperio morte morietur. Et penitentia que non fit hic. fiet in alia vita acerbior: immo acerbissima. Exemplo legitur in libro de opibus. Tempore Innocentij pape. quidam ribaldus maximus ad pontificem accessit per absolutionem sui facinorosis non volens facere penitentiam: tandem ei intulit ut diceret omni die tantum: quando dormit iret cum signo crucis. Morieris et non viues. Considerans hoc cepit flere. O miser melius est hic plangere quam in alia vita. Unde indignatus egit penitentiam super peccatis suis: et saluatus est.

Feria. iij. hebdomade tertie. De necessitate confessionum.

Si peccauerit in te frater tu' vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Mat. xviij. Veritas incarnata: hodie nobis dat quattuor salutifera documenta salutis nostre quam plurimum necessaria. Primum de fraterna correctione cum dicit. Si peccauerit in te frater tu'. i. te solo scientem vel in te. i. contra te iniurias irrogando. Vade et corripe eum inter te et ipsum solum. secundum Crisostomum et Thomas super Mat. Aut peccatum primum est publicum aut occultum. Si publicum publice est arguendum. Unde et nostro romano apostolo. Iam omnibus argue: ut ceteri timorem habeant. Aut est secretum tunc habet locum correctio: fraterna que est secreti charitatis que debet fieri in loco secreto. Corripe eum inter te et ipsum solum. Non immerito. Iuxta illud bona est fama in populo quia super omnia

Melius est nomen bonum quam divitiarum multe. Ideo secrete peccatum primum corrigendum est: ne si reprehendatur in publico efficiatur inuerecundus. et per consequens lesa fama sua a peccato non se corrigat. Unde dicit. Si peccauerit etc. Secundum documentum est de prelato dignitate cum subdit. Amen dico vobis. quicunque alligaueritis super terram erunt. et ligati in celo. quia si per celum perire sacerdos peccatorum penitenti. Mat. xvi. Tibi dabo claves regni celorum. Et Joh. xx. Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt.

Tertium documentum de orationis utilitate. cum dicit. Dico vobis quia si duo ex vobis consenserint: scilicet in aliquo in nomine meo. i. in charitate uniti in medio eorum sum. sic acquiescens de bono voluntati eorum et petendi. Quia in verbo in medio eorum sum. secundum Phil. ij. Phil. Virtus in medio consistit. In eodem: medius in omnibus est laudabile Poeta. Medium tenere bene christus in omnibus tenuit medium. Nam in natiuitate stetit in medio duorum: aialium. In morte stetit in medio duorum latronum. Post resurrectionem stetit in medio discipulorum. Luc. vi. Stetit in medio discipulorum suorum. Per hoc nos instruit quod in omnibus operibus nostris debemus tenere medium et fugere extrema. Aliter enim ipsa opera non essent virtuosa: quia omnes virtutes sunt in medio. Virtus in medio consistit. Quartum quod iniurias semper dimittere debemus. Accedens petrus ad Christum dixit. Domine quotiens peccabit in me frater meus: dimitte ei usque septies. Respondit Iesus. Non solum septies: sed usque septuagesies: septies. i. toties quotiens. Ponitur numerus determinatus

Indeterminato. hie. Septuagesies
septies. i. quadringētis nonaginta vi
tib. Sen. Si magnanimus fueris: nū
q̄ reputabis tibi iniuriā fieri. Appli
ca. de necessitate confessionis erit ser
mo. De qua duo sūt vidēda mysteria.

Primum dicitur necessitatis.

Secundum dicitur temporalitatis.

Circa primum. Queritur dubium.
Utrum homini sit necessaria vocalis
confessio ad salutē. Ad qd duplex fuit
opinio. Una dicit q̄ non. Que pbat in
tentū suū triplici medio. Que posita
fuit grecorū: et quorūdam hereticorū
Primum est tale. Si necessarium esset
homini confiteri sacerdoti: hoc nō eēt
nisi ad taxandum sibi penitentia de
peccatis: sed hō pōt sufficēter sibi pe
nitentiam taxare: igitur vocalis p̄fessio
nō est talis. Nullus tenetur
manifestare inhonestā corporis sui:
multo minus inhonestā aīe que sunt
p̄ctā. ff. de condi. ob turpē cām. l. ij. C.
de iureiurādo. l. i. et ij. vbi dicit. Non dicit
aliquis allegare turpiditatem suam:
igitur. et. Tertium est tale. Con
fessio est necessaria ad remissionē cul
pe. Sed aliquibus peccatum remissū
est sine hoc q̄ confessi legantur. ut p̄ter
de Petro paulo. de deprehensa in ad
alterio. de magdalena: et plurib⁹ alijs
a quibus xps nullā exegit p̄fessionē et
in p̄ctā remisit ut daret intelligi p̄ctā
esse dimittenda sine p̄fessione igitur cō
fessio vocalis. et. Secunda opinio di
cit q̄ sic. Jac. v. Confitemini alterutrū
p̄ctā vestra. Ad quā difficultatē theo
logi in iij. dist. xvij. et omnes canonici
respondent. q̄ confessio vocalis ne
cessaria est homini ad salutē. Quod
pbat triplici ratione.

Primo ratione preceptionis.

Secundo ratione auctoritatis.

Tertio ratione exemplaritatis.

Primo rōne. et. Ex quintuplici le
ge. preceptū est. Primo legis natura
lis. Una est maxima theologorū q̄ hō
compositus est ex corpore et aīa. Ex
parte corporis est multum labilis ad

peccandum. i. Jo. iij. Si dixerim⁹: q̄
p̄ctm non habem⁹: ipsi nos seducim⁹
et veritas in nob nō ē. Et. xij. q. i. ca. Ois
etas ad malum p̄na est ab adolescē
tia sua. Ita fragilis ut dicit Tho. in
iij. distin. xij. q̄ homo diu nō potest eē
sine veniali. Ad p̄positū. Rō natura
lis dicat ut post p̄ctm sit male contē
tus se recogscendo et veniā petendo.
hec autē recognitio: dicunt doctores:
hec est p̄fessio mētalis: quā faciebant
antiqui post p̄ctm. Et q̄ deus aīa in
carnationē erat spūs. Joh. iij. Deus
spūs est. Ideo erat p̄tentus mētali cō
fessione nec plus exiebat. S; postq̄
factus est hō: p̄fessionem oris a nobis
exigit. Et q̄ p̄ns nō est corporāl nobis
cū vult ut eā faciam⁹ suo vicario: scz
sacerdoti. De q̄ Mat. viij. Uade oīde
te sacerdoti. s. p̄fessori. Que confessio
fuit figurata in terrestri paradiso gen.
iij. q̄ dictum fuit ade. Adam vbi es?
q. d. Confiterere reatu tuū. Super quo
Aug. Adaz vbi es? Verba sunt incre
pantis et ad confessionem cogentis:
non ignorantis. Ille. Unde constat: q̄
loquitur de confessione vocali et men
tali fienda ipsi deo. Primo vocali: q̄
tunc deus non homo vocaliter loq̄
batur ipsi Ade. Ubi es? Unde ab il
lo loco fuit data confessio. Secundo
mentali: ut in seipso adam esset male
content⁹. Et hoc dicit Thomas. iij.
distin. xvij. q̄ confessio est de iure na
turali. et Scotus in. iij. eadem di. q.
unica. q̄ confessio est de iure diuino.
Ex hoc papa non potest dispensare
super hac: et canon. extra de penitē.
et re. c. Omnis vtriusq̄. q̄ confessio
est de iure positivo. Unde Tho. quoz
libet. iij. q. x. hoc mirabile dicit. In
dubitanter tenendum est q̄ confes
sio est de iure diuino: et semper ho
mines tenebantur ad eam post casū
in peccato mortali in voto: sed non in
effectū: quia nondum erant instituti
confessores: nisi post passionem chl
sti: qui haberent absoluendi auctorit
tatem. Ille. Unde patet prima lex.

i iij.

Feria tertia.

¶ Secundo de precepto legis moysayca-
lis: que in sacrificijs et oblationibus
animalium figurabat confessionem. In
Leui. iij. et iij. c. dicitur: quod percussus lepra
debebat se sacerdoti presentare: et ille
modum lepre considerabat. Si videbat le-
pram incurabilem: immundum iudica-
bat: et a ceteris sepandus. Si autem vide-
bat habilem correctionem mundum iudica-
bat: et liber dimittebat. hoc proprium habet
agere sacerdos in lege noua spiritualiter:
circa peccatorem. Qui si videt peccatorem non
peritum ipsum expellit. Sed si dolet absol-
uit. Unde ex hoc aliqui ex hebreis bene peri-
tis asserunt: quod deus reperit sacerdotem
de leuitico genere: quod tamen difficile est di-
scernere: peccata sua ei vocaliter confitentur:
sicut et nos ante mortem. **¶** Tercio ex pre-
cepto legis prophetalis. Pro. xviij.
Qui abscondit scelera sua non diriget
qui autem confessus fuerit inueniet gratiam.
Et Esa. xliij. Sume cytharam. scilicet confes-
sionis inquit deus: frequenter tamen meretrice
tradita obliuioni. **¶** Quarto legis e-
uangelicalis. Scribit Lucas. xviij. de de-
cem leprosis a christo mundatis. Qui cla-
mabant. Jesu fili david. etc. Quibus dixit
Ite ostendite vos sacerdotibus. Et ideo au-
tem mundati sunt ad innuendum: quod lepra
peccati mundat ostendendo se sacerdo-
ti in confessione. Preterea Lucas. iij. dicitur
quod qui baptizabant a Johanne confiteban-
tur ei peccata sua: ut dicit theodorus. in. iij. di.
i. Baptismus Johannis non erat sacramen-
tum ecclesie. per quod nec purgatiuum peccato-
rum erat tamen dispositum ad penitentiam ut e-
tiam patet de consensu. dist. iij. c. Aliud Quam
to magis tenent nunc christiani ad verum sa-
cramentum confessionis. Quam simul
gaudet Jacobus apostolus: ut patet Jaco-
bi. v. di. Confitemini alterutrum
peccata vestra. scilicet habentibus claves
ecclesie. Quibus christus dedit auctori-
tatem absoluendi in persona omnium Jo-
hannis penitentium. Quorum remisistis peccata
remittuntur eis: et quorum retinueritis
retenta sunt. O dignitas sacerdotum
confessorum. **¶** Quinto de precepto
legis canonicalis. de pe. dist. i. capitulo.

Serpens Venalis est culpa. scilicet digna
venia. quam sequitur confessio delictorum.
In eadem dist. Non meruit iusti-
ficari quod peccata sua noluit confiteri. Sed qui
rit anima chara. Utrum virgo et apostoli confite-
rentur. Confessio: peccatum presupponit. In
maria non fuit peccatum: ergo nec confessio.
Respondet Ricardus. in. iij. di. iij. ar. iij. et Al-
bericus. super Missus est. Quod apostoli et Johannes
baptizabant: licet non legimus ubi aut
quoniam. De maria autem dicitur quod Johanni euan-
geliste confitebatur ex humilitate: et quod omnia
ecclesie sacramenta accepit. Cui dice-
bat. Omi Johannes non sum digna tan-
to filio. Non sum digna vocari mater dei:
quod non recognosco filij mei beneficia: li-
cet recognosceret. Unde patet prima ratio
principalis. **¶** Secundo ratione. etc. Extra
de pe. et re. c. Omnis. Omnis utriusque se-
xus postquam ad annos discretionis pue-
nerit omnia peccata sua tenet proprio sa-
cerdoti confiteri. Ille. In quibus ver-
bis quattuor ponuntur difficultates.
Prima est. Qui dicuntur anni discre-
tionis. Circa hoc quattuor sunt opini-
ones. Una est Ricardus. in. iij. et Scotus. in
iij. quod annus discretionis dicitur: cum quis
est doli capax: et cognoscit peccatum. Cu-
ius signum est: quando datur interrogatio
ordinatas rationes. Et in hoc tem-
pore tenetur confiteri. Opinio est aliorum
quod annus discretionis intelligitur in mu-
liere anno. xij. in viro. xliij. In quo tem-
pore obligatur ad confessionem et com-
munionem. Quod vero seruatur hodie
nisi temporibus. **¶** Tercia opinio est
quorundam: quod annus discretionis in-
telligitur annus octauus. Que opi-
nio vera non videtur. Ratio: quia ut
in pluribus in anno octauo puer non
dum habet usum rationis: ut experientia
patet. Et ipsius dicat de puero. v. an-
norum. De quo Gregorius. in. iij. dia. dicit
ad gehennam esse condemnatum propter
peccatum blasphemie: Respondet: quod in illo fu-
it acceleratus usus rationis preter
communem usum: quem si non habu-
isset: non fuisset sibi imputatum in pec-
catum. Si ergo iste usus rationis ha-

huit preter vsuz eōm in quinquēnio
vide peccare potuit. non sequitur q
oēs alij habeant. Qz vt dicit extra d
re. iur. in. vi. Ea que a iure cōi exorbi
tant non sunt in psequentiā trahēda
Et phus. Una irundo non facit ver.
¶ Quarta opinio. q̄ verior videtur. z
est Tho. in. iij. q̄ pueri circa. xi. vel.
xij. annū si apparent signa in eis de
notionis ita. s. q̄ sciant discernere pa
nē materialē z sacramētales pnt cōi
care: qz psumit habere vsuū ratiōis
¶ Scda difficultas. Quis dī ppius
sacerdos Ad qd̄ rīdet Alex. iij. par.
summe. q. cclxxij. Proprius sacerdos
dicit tribus modis. Primo ppiē. Et
iste est sacerdos parochialis q̄ sacra
menta ministrat. z cui cōmissa est cu
ra spūalis parochianorū. Scdo dī p
pius. z c. iste est xp̄us: prelatus ordi
narius. Tercio communissime: vt pe
nitentiarij pape. Et illi quibus a pa
pa cōcessum est priuilegium audien
di confessiones vt p̄dicatores et mi
nores. Sicut patet p̄ decretales. De
confessiōnibus audiēdis. ¶ Tercia
difficultas. z c. Utrum sine pctō exis
tens obligetur ad confessionem Pe
trus de Tarantasio in dist. xviij. dicit
q̄ sic. Et hoc est ppter preceptum ec
clesie: de confitendo semel in anno. i.
Sed dicit. Cum non habeam nisi ve
nialia que multis modis remittunt.
quid deo confiteri. Respondeo q̄
non ex vi sacramenti obligatur: sed
ex iustō ecclesie. Sed pono casum.
An existens sine veniali teneatur ad
hoc preceptum. Respondeo q̄ sic: qz
ecclesia sic precepit. Et peccator con
fiteri debet se peccatorem esse in po
tentia non in actu. ¶ Quinta difficul
tas. z c. Utrum quis absolui possit si
ne penitentia. Videtur q̄ sic. Quia
christus: adulteram absoluit. sine pe
nitentia. Uade inquit. z amplius z c.
Respondeo q̄ nemo potest absolui si
ne ea: quia est sigillum confessionis.
Ad argumentum christi. Respondeo
q̄ maiorem dedit q̄ dari possit dicēs

Uade et amplius noli peccare: q̄ etiā
p̄tritionē infudit. ¶ Tercio pbat ex
emplo p̄fessionē esse necessariam. Ex
emplo mlieris. filia cuiusdā magni
p̄ncipis visitās curiā: cuz esset r̄go z
deuotissima: p̄sultit papā: vtrū religi
onez intraret. Qui attendēs ei⁹ sc̄ti
tate p̄sultit qd̄ nō: sed in suo statu per
maneret. Et cū inieciisset oculos i quē
daz seruū ei⁹. corrupta est ab eo: a q̄
z plez habuit. Un religionez intrauit
z tñ hoc pctm̄ p̄fiteri erubuit multuz
p̄ pctō se affligens ac macerās. Cuz
aut̄ moreret: z sancta crederetur: ab
abbatissa adiurata est q̄ eam certifi
caret de merito suo. Appuit horribi
lis post mortē dicēs se dānatā: eo qz
illud pctm̄ qd̄ p̄miserat non fuit p̄fesi
sa. Alio exemplū de dño quodā: q̄ de
ridebat confessionē. Apparuit in for
ma porci filijs in camera. O filij inq̄
ens duplici de causa sū dānatus. Pri
mo rōne libidinis: et ideo sic in hac
forma vobis appeo: qz fui porc⁹. Se
cundo qz derisi p̄fessionez: ideo sū dā
natus. Ad argumēta. Ad p̄mum re
spondet Ric. in. iij. di. xvij. Qd̄ ille q̄
est nimis familiaris vni p̄ti: iudex n̄
debz esse in illa causa. Extra de officio
z p̄tate iudicis. d. glo. familiaritatis
affectio: veritatē impedire solz.
z. C. ne quis in p̄pria causa. l. i. Ne
mo eē dī iudex in p̄pria causa. Ni
mis enim est homo familiaris carni
sue. Unde non faceret sibi conscientiz
am de peccatis magnis: z suo modo.
Ideo dī ire ad alium. Ad scdm̄ respō
det Boetius. i. li. p̄sa. iij. d. Con. Et
ff. de pactis. l. Tres fratres. Si opa
medicantis expectas: opus est vt vul
nus detegas. Ad terciū respondet
Alexan. vt supra. Qd̄ etsi nō legatur
confessio predictorū. potuit tamen
fieri et factum est. Plura enim sunt
a christo facta que non sunt scripta.
Unde patet necessitas confessionis
vocalis. Sed videmus plures stetit
se per. x. et. xx. annos sine confessione
Quis sup̄ hoc dispensauit. Rñdeo q̄

Feria tertia.

dyabolus. Vis videre. Quare concubina
ruius non confitetur. Dicitur quod propter luxuriam
auarum propter auariciam: gulosus propter
gulam. Igitur cum istis dispensat demon. Cum
auaris: demon auaricie. cum luxuriosis
demon luxurie. Unde patet primum. Secundum
principale. et ceterum. Quo tempore facienda est ista
confessio. An statim postquam homo peccauit
aut differre debet versus ad tempus. xl. si infra
annum non facit. Ad hoc loquor possumus du
plur. Aut quo ad propositum interius. Aut
quo ad hominem exterius. Si primo modo: dicunt
doctores quod tenet proponere confiteri
quando occurrit memoria de peccato. Et tenet
quod est male tentare: quoties occurrit ei
memoria peccati. Sed si loquimur de confessione
actuali circa hoc est triplex opinio do
ctorum. Prima. et ceterum. canonistarum. Inno
centius super per car. Omnis. de pe. et re. Et
Archidia. super c. Ille rex. de pe. di. iiij.
dicunt quod omnis qui cecidit in mortale:
procurat tenet confiteri ex debito neces
sitatis. Et ratio horum est. Quilibet tenet
vitare periculum anime. Sed differre confessio
neque ex his in mortali: est in periculo anime.
et non vitat periculum: quod potest euenire
Lucanum in primo. Tolle moras: semper
nocuit differre paratis. Igitur. et ceterum.
Secunda est opinio theologorum. ut
Thomas in. iiij. distinctione. xviij. Et
in quolibet in quadam questione. Et Ri
car. in. iiij. Quod peccator non statim
tenetur confiteri: nisi in quattuor ca
sibus. Primus cum quis vult se com
municare vel missam celebrare: vel mi
nistrare aliquod sacramentum. In hoc
casu: non sufficit quod sit contritus: sed es
tiam quod sit confessus. Secundus cum
quis habet facere longum iter: et pro
babiliiter dubitat quod pro illo anno: am
plius non occurrat illi copia confesso
ris: in hoc obligatur. Quia ut dicitur
de conse. dist. v. Baptizare. Ubi peric
ulum imminet auferenda est mora.
In dubijs enim tutior via est eligen
da. ut habetur extra de homicidio. ca.
ad audientiam. Tercius casus est:
quando habet facere aliquid de quo
imminet sibi periculum mortis: quous

pro illo tempore sit sanus: ut transire
mare vel longam viam facere. Aut dum
patitur grauem infirmitatem. Unde Au
de pe. di. viij. c. Nemo. Tene certum et
dimitte incertum. Quartus casus cum
quis est illius opinionis quod tenet statim
confiteri: et sic sibi format conscientiam
tunc peccat mortaliter: si non facit. Unde
xxviij. q. i. §. Et his. Omne quod est contra
conscientiam: edificat ad gehennam. Con
tra scrupulosos est hec sententia. Tercia
opinio est aliorum qui dicunt de religio
so et laico. De religioso autem cum totius
tempus vite sue: sit sibi tempus presentie: habita
copia sacerdotis idonei: si peccauit
mortaliter: tenet sine mora confiteri: secundum
hanc opinionem. Laycus vero rationabiliter
potest expectare tempus. xl. quod est tempus presentie.
Unde cum illud tempus sit magis oppor
tunum eis ad satisfaciendum et confiten
dum: si expectet illud: rationabiliter est
iudicare quod non peccent: dummodo pro
nant firmiter tunc confiteri. Sed tutior
via est: quod melius est confiteri mortali con
misso: nec tardare. Et hoc est quadru
plum ratione secundum doctores. Primo ratione
certitudinis. Secundo aggrauationis.
Tercio elogationis. Quarto utilita
tis. Primo ratione. et ceterum. Quia homo est incertus
quo tempore debeat vivere. mori potest si
ne loquela: pericula plurima ei es
suerire possunt. Incertus quo ad locum
quo ad tempus: quo ad modum. Ecclesia. ix.
Nescit homo finem suum. Petrus. v.
triumpho temporis hic humana spes:
hec militia: hec miseri homines atten
dunt. nemo autem scit quantum vivat aut obe
at. Iohannes diuiti permissum sibi longam vi
tam dictum est ei. Lu. xij. c. Stulte hanc
nocte animam tuam repetet a te. Con
tra eos qui dicunt. O pater tempus veniet
quando peccatum meum confitebor. Contra Ec
clesiam. v. Ne tardes conuerti ad dominum. et
ne differas de die in diem. Secundo ratio.
et ceterum. Quanto plus differt confiteri tam
to accumulatur peccatum peccato: et per omnia pe
nam pene. Tu es onustus operibus ha
bes fastidisti in humeris. Extra de co
suetudine ca. fina. Tanto graviora sunt

peccata quanto diutius infelices ani-
maz detinet alligatā. Et Grego. Pec-
catum qđ p pñiam non diluitur mor-
tuo pondere ad aliud trahit. Tercio
ratione rē. Quanto plus moratur in
pctis: tanto magis deū offendit et elō-
gatur: et p pñis difficilior erit conuer-
sio. iuxta illud. Qui nō est hodie cras
minus apt⁹ erit. Et Ouidius. Pūci-
pijs obsta: sero medicina parat. Cū
mala per longas conualuere moras.
Sed non est verisimile qđ ille qui se e-
longauit p plures menses annos et
dies de facili possit redire in puncto
et hora. Quarto rōne. rē. Ex frequēti
pessione pctōr confectur tres utilita-
tes. Prima ē peccati cognitio. Sa-
cerdos tenet instruere pctōrez pñten-
tem: et ei ostendere qđ pñt potest. qualita-
tem pctōr: qñ scz mortale et ventale
pctm et ei aperire portas et penas qđ
incurrerat p pctm suū ex pñti cōfiteat
pctm. Scđa ē mētē securatio. Qz ex
frequēti cōfessione hō gaudet: leta-
tur. Op: qñ domū reuertor totus le-
tus redeo. Uuere in mortali est pēa
maxima. Aug. Iussisti dñe: et he sic
est: vt sua sit pena: omīs inordinatus
effectus. Confessio hoīem letum red-
dit. In ix. Ety. Virtuosorum beatissi-
ma est vita. Jō Dauid. In voce exul-
tationis et confessionis: son⁹. rē. Ter-
cio dicī peccatorum euitatio. Pro-
pter frequētes confessionem homo vi-
tat pctā: qz ex illa demon vires suas
amittit. Exēplum in li. de. vij. domis.
Cum qdam mulier de pauprate sua
plurimū desperaret: demon apparuit
pmittens multa: si tamen tria facerz
Primū vt viros ecclesiasticos peccare
faceret. Q malum. rē. Scđm vt in ec-
clesia hora officioz garriret et alios
perturbaret. Tercium vt non confi-
teretur: quia hoc michi summe displi-
cet. Rñdit. Non faciam. Ecce secun-
dus sermo. rē.

¶ Feria quarta terciē hebdomade.
De peccato.

Accesserūt ad
iesum ab hierosolymis
scribe et pharisei di.
Quare discipuli tui trās-
grediunt traditiōes se-
nior: Non em lauam man⁹ cū panes
manducat Mat. xv. ca. ¶ Secundum
Chry. phari. erant in trib⁹ defectib⁹
Prō erat supstitiosi. qz lauabant ma-
nus: credentes q mundicia exterior
faceret mūdiciā interiorē. Un Thō.
iij. parte. q. xxxvij. ar. i. Baptismata
phariseoz erat vana: ordinata tm ad
mūdiciā carnis. Quā opīonē habu-
ere antiq: quā sequunt sarraceni: qđ
absurdū est. Qz lotio manuum facit
ad quandā honestatē et corpalez mū-
diciā: nō tm ex necessitate. Scđo erat
auari: qz inducebant filios ad dandū
bona parētū in tēplo immo vt domos
depredarent: quod erat contra libera-
litatem. Tercio erat impij: qz parens
tes puabant talibus bonis spālīb⁹: et
sic fame moriebant. Cōtra hos defe-
ctus xps vnica rñsione concludit di-
cens. Quare et vos trāscredimini mā-
datū dei ppter traditionē vestram.
Qui scilicet psuadetis filijs vt domos
parentum et epdentur. et eos inhono-
rent. Cum tm sit contra illud. Exodi.
xx. honora patrem tuum et matrem
Unde apls. Nō sunt faciēda mala.
vt eueniant bona. Extra de simonia.
c. Ad apostolicam. Sub prextu pietā-
tis non est impietas cōmittenda. hy-
pocrite: bñ pphetauit de vobis Esa-
ias di. Ppls hic labijs rē. In tota scri-
ptura nullū peccatum inuenies ita
a chzsto redargutum: sicut peccatū
hypocritarum: hypocrite mandum
decipiunt qui vult decipi: et qui nō est
decipit non est illi amicus. Deī hīs
dictis vertit se ad turbam di. Nō qđ
intrat in os. idest cibus corporalis.
Coinquinat hominē. s. spūaliter: nūll
inquantum per delectationem male
afficitur ad cibum. Sed qđ pcedit ex
ore. i. verba que sunt interioris mali

Feria quarta.

cie significatias. hoc coinquinat hominem. Dixerunt ei apli. Magister scis: qz pharisei audito hoc xbo scandalizati sunt. Rndit iesus. Sinite illos: qz ceci sunt & duces cecorum. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus. &c. Non lotis manibus manus. non coinquinat hominem. Applica de peccato erit hodie sermo de quo. iij. contemplabimur.

¶ Primum dicitur opinionis.

¶ Scdm dñ declaracionis.

¶ Tercium dñ confirmationis.

¶ Primum dñ. &c. Querit dubium a Theo. ab hac pte omnia supplicia oia tormeta. omnia infortunata. omnia patibula. ome infortunium in quod pot cadere ho ab alia pte: vnuz minimuz pctm mortale. Quale malū plus est eligibile. An mortale vt euitet omnia mala supradicta: an omnia mala. Circa hoc due sunt opinioes. Una quoru daz est. q ho magis debet incurrere aliquod mortale qz incurrere tot mala. Quod pbant trtplr. Primo rōne. Scdo auctoritate. Tercio exemplo. Primo rōe. q homo potest reparare pctm per pitionez. pcutere pectus suum. acceptat de bonam voluntate Eze. xviij. Cum auerterit se impi⁹ ab impietate sua ipse animā suam viuificabit. Et dauid de seipso. Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meā et tu remisisti iniqui. pe. mei. Et. ij. Re. xij. Qñ natham reprehendit eum de peccato dixit. Peccasti. Et statiz subiunxit. Et dñs transtulit a te peccatū tuum. Vulgaris poeta. Nullum est de se tam graue peccatuz quin ad ingressum celorum dñe deus quilibet penitens reperiat clauēs. Secunda opinio dicit oppositum. q melius est mori qz peccare. In. iij. ethi. meli⁹ est mori qz facere contra bonū virtutis et dan. xij. Meli⁹ est incidere in manus hominum: qz peccare in conspectu domini. Et Augusti. xxxij. q. v. c. Ita ne. Potius debet quis mala que libet tollerare. qz peccato consentire

Et vulgaris. Jā q sū foris nolo apli⁹ esse monaca. o iesu p tuo seruitio. Et de Monica matre Aug. potius volebat illū mori: qz remaneret in sua pñdia & infidelitate. Qualis aut sit vera opinio veniam⁹. ad secundū mysteriū. ¶ Scdm dicit &c. Cōclusio est Tho. in quolibet. x. In. iij. sen. dist. xv. In. xxiij. q. c. x. ar. iij. Alexi. de hales i. ij. parte sum. Archieps in. iij. pte. sum. ti. xiiij. c. vi. Et. i. par. ti. vi. q magis homo debet sustinere oia mala. qz peccatum committere. Que conclusio pbatur quintuplici ratione

¶ Primo ratione pñuationis

¶ Scdo ratione infatuationis.

¶ Tercio ratione seruitutis.

¶ Quarto ratione odiationis.

¶ Quinto ratione assimilationis.

¶ Primo rōne &c. Qz nos puat vitā brā. Ubi notat Tho. i. ij. q. lxxix. arg. ij. & iij. ptra gēt. c. iij. q maluz ē puatio boni. Exēpli gfa tenebra ē puatio lusa infirmitas est puatio sanitatis: amara ē puatio dulcedis. Et qto ista puatio erit puatio maioris boni tāto malū erit min⁹. Exēpli. gfa. Pūatio man⁹ est. mal⁹ malū qz vni⁹ digit. Et trūcatō capiti qz pedis. Uñ pñ v. Top. Si simplr. ad simplr & magis ad magis & maxie ad maximū. Ad ppositū. In mortali pctō ē puatio maximi boni hois. Quare o pat. Sabriel clamauit brā ē paradisu. Ubi nota s3 pñm in. vij. pol. Et Ciceronē in vltimo rhe. veter. q sūt tria bona hois Bona tñalia. Que & si sint minima re spectu alioz sūt tñ bona qz organice deseruiunt felicitati instrumentaliter. et sunt tanq media ad virtutes Scdo bona corpalia: vt sanitas pulchritudo. Tercio bona spūalia. Ista sunt maiora oibus bonis. In. i. Ethi. Bona aie sūt maxime bona. Qz in. vi. pol. Aia est pñosior omni corpore & oī possessione. Qz bona aie pctm puat. faciamus sic rōnem. Maluz est pñatio boni. Et in pctō est puatio huius boni. s. vite eterne. & salutis p

prie. Unde super omnia est fugiendū
pctm. Ideo eccl. xxi. Quasi a facie co
lubu fuge peccatū. Ad practicā Ma
ximū malū o xpāne. est pūatio re
rum tpālū. et filioz. et omī bonoz. Sz
maximū est anime amissio. que est per
mortale pctm. Vane homo eēt creatus
vane baptizatus. vane ad ecclesiam
perrexit. vane ad sermones. Unde qz
dam vulgaris cantabat. Melius eēt
nobis ne nati essemus si viuimus in
infamia et serui tandē iniqui: paupe
res et damnati Ille. Exemplum in cro
nica ordinis Magister Jordanus dū
irret ad pdicandum Uercellas: a popu
lo rogatus est. vt quēdā obsessam vi
sitarēt. Jordanus autē interrogat qua
re illā affligeret. Rndit Cogor hec a
gere a deo: propter pctm illius. Cui
magister Jordanus. Si tibi daretur
opno: vbi velles esse. Rndit. O pater
in celo vbi scēdi. vt faciem dei mei
videre posses. Cui pater. Quid velles
agere si illam videre posses: Rndit.
omnes mundi penas que possunt susti
neri super martyres. Cui Jordanus.
Quis es tu. Unus de Seraphim qui
assistunt semper aī faciem dei. Tunc
magister Jordanus audiens di. O mi
ser ē ille peccator. qui mortaliter pec
cat. p quo paradisu pdit. ¶ Secun
do ratione rē. Pono hanc conclusionē
q peccator est maximus fatuus. Que
conclusio verificatur a. s. Tho. xxi. q.
lxiiij. ar. ij. homo peccando recedit ab
ordine rationis. Ille. Si recedit ab
ordine: igit. stulte facit. Unde cōmu
niter a sapientialibus libris peccato
res dicuntur stulti. De quibus Eccl.
vi. Stultoz infinitus ē numerus que
stultitia ostenditur ex tribus fm. Ro
bertum holcot super ecclesiasticū. Et
Nicolaum de gorra. Primo ex via.
Secundo ex mensa. Tertio ex cura.
Primo ex rē. Vis ire romam viam
ignoras. Quid facies. O pater inter
rogabo de illa. Et si dicetur. duas eē
vias spaciosam si periculosam ppter
latrones aliam spinosam sz securam

Sed per quam ibis. Vere si sapias tes
nebis spinosam: que est securā. Et nō
spaciosam ne occidaris. Ad ppositū
peccator est fatuus. qz tendit per vias
latam. que ipm perducit ad perditio
nem. De qua. Mat viij. Lata porta et
spaciola est via: que ducit ad perditio
nē. Quisatur a xpo de hoc: non credit:
O luxuriose nō eas per illā viā O au
re: sine ysuras restituas male ablata.
¶ Secunda ex mensa. in qua sunt di
uersi cibi toxicati. sed zucharo ab ex
tra liniti in vasis aureis propinati.
Dic mihi sapiunt tibi he cōfectiones
Optares utiqz. hanc conclusionē me
cum portauit ab vtero materno. qz dul
cia sunt amica nature. Vere esset fa
tuus qui tales cibos paratos. et tales
declaratos a fide dignis q intus eēt
venenum Sustares ne? Non pater. qz
esses fatuus Ita peccatori accidit: sub
dulcedine peccati latet venenum dā
nationis eterne. O fatue luxuriose. fa
tue auare. ¶ Tertio ex rē. Dic mihi
o mulier. dic mihi o homo. quot indus
menta habes. Pater inquit vnū de su
staneo aliū d coccieo: si es pba ācilla
de vtroqz debes hē bonā curā sz de q
maiorē curā hēbis Vere pater de coc
cineo: est pciolior. Ideo debz custo
diri diligenti. Ad ppositum. Duo
sunt nobis data ab optimo deo. Cor
pus et aīa vtrūqz debem⁹ custodire.
Quid horū est nobili⁹ Vere est anima
super oīa bona. In. vi. Pol. anima est
nobilior omni corpore Et. l. Sancim⁹
C. de sacro san. eccl. Aīa cūctis rebus
mundi preponenda est. Extra de pe.
et re. c. Cū infirmitas. Aīa ē melior
omni corpe. et aīe bonū prefertur omī
bus bonis. Per hanc de⁹ mundū fecit
In. ij. de aīa Finis quodammodo oīm
est homo Per hāc pūbz deus factū ē ca
ro Jo. iij. Sic deus dilexit mundū. vt
filiū suū vnigenitū daret. Per hāc
factum est celū empyreū in. ij. di. ij.
Celū empyreū poti⁹ est p aīa qz p an
gelis. Per hanc christus mortuus est
Grego. Omnia circa nos tue pietatis

Feria quarta

dignatio. huius dat^r est angelus in custodia hieronim. ij. distin. xi. Magna dignitas animarum est ut vnaqueque ab ortu natiuitatis sue habeat angelum delegatum. Deute. iij. Custodi te ipsum et animam tuam sollicite. Anima ergo pretiosior est corpore. ideo finem rationem debet plus curari: quam corpus quicquidque huius vite. Aliter stulte agis. Vnde Aug. lib. de agone christiano. Nulla est maior stulticia quam propter bonum momentaneum. perdere bonum eternum. Fiat practica notabilis in hoc sermone. O peccator. O luxuriose. si tu cogitares quomodo per transitorio peccato perdis paradysum et obligas te eterne damnationi. Nulla est maior stulticia. Replenda. et Grego. in li. mora. Quid insani^r quam per modicam delectationem carnis. eternis se obligare incendiis. Ille. Unde patet secunda. Tercio ratione. Inter cetera bona hoc vnum est: libertas. Iurista. ff. de fidei commissis liber. l. par. Nihil gratius prestatur libertate. Iulius Celsus. Inestimabilis res est libertas. ff. de verborum signi. Pretiosa res est libertas. et esopus. Non bene pro toto libertas venditur auro hoc celeste bonum preterit orbis opes. Et in cazione. Soror mea iure loqueris et verum dicis nam nihil est maius veritate. Experientia patet. Si homo a sarracenis caperetur et in manu turci esset: nonne putaret hoc sibi esse ad magnam gratiam si redimeretur. Vere sic. ad propositum. Sicut libertas est potissimum donum: ita nihil vilius est seruitute. que est per peccatum in qua est peccator. Tho. xxiij. q. lxxij. ar. ij. homo peccando perdit dignitatem humanam et incidit in seruitutem. Et sup. Isa. l. c. homo enim per peccatum vendit tria. Anime libertatem: celestem hereditatem. et anime virtutem. Ille. Et xps. Jo. viij. Qui facit peccatum seruus est peccati. i. diaboli. et. i. Petri. ij. A quo quis victus est. huius seruus est. Aug. gn. Bonus homo licet seruus liber est: malus autem si regnet seruus: et tot do-

minorum quot vicio. Ille. Practica in verbo vicio. Tu es in peccato gule: seruus es demonis illius peccati. Tu es in peccato auaricie seruus es illius peccati. Et tot demoniorum quot vicio. et. In cronica ordinis. Exemplum. Quidam frater ordinis predicti diem mortis sue. Appropinquante hora et die intrauit quidam magnus peccator claustrum. Eadem hora congregati sunt fratres omnes eius mortem expectantes ut predicaret. Tunc dixit astantibus. Non moriar nunc quod diu sunt demones in claustro. Vnde. vij. demones in contentu. Unde anima mea de corpore exire non potest: nisi prius abijciantur. Amoto illo peccatore. et ipse mortuus est. Facit enim demon. sicut fabulalis. De quibus Tho. super Job. iij. Qui sunt feroces: tamen si ponantur eis anulus in naribus eorum ducuntur quocumque dominus voluerit et a parulo. Ita et homo libere habeat vires liberi arbitrii: tamen dum in mortali peccato est: a demone ducitur de malo in peius. Unde Grego. Peccatum quod per penitentiam non diluit: mox suo pondere ad aliud trahit. Unde Cicero. in. v. Paradoxa. An liber ille tibi videtur cui mulier imperat: cui leges imponit prescribit: iubet vetat: quod ei videtur. In huius figuram. Mar. xvi. Cum diceretur Petro. Tu de illis es Respondit. O homo non sum. Cuius super quod hylari^r. q. s. amiserat esse spirituale dux esset seruus dyaboli. Ille. O peccator quare non facis debitum. Ad seruas precepta. Quia non es tui iuris. Quarto ratione. Peccator odit deum: et ab ipso odio habetur. Preterea odit seipsum. Primo enim a deo odio habetur: veni huc anima que habes plura bona. habes dei gratiam caram. vnde pater. Et si quis poneret te in indignatione dei pro malo haberes. Ad propositum. Peccatum enim solum ponit hominem in indignatione dei. Vnde Eccle. xij. Sapiens ait. Altissimum odio habet peccatores. Judith. v. c. scribit. De-

peccatorum odit iniquitatem. Et aug. xij. li. de Ciui. c. iij. ita asserit. Dicunt in scripturis inimici dei oēs qui eius aduersantur imperio: non natura. sed vitijs nihil ei nocere valentes. sed sibi idē Augu. iij. li. de peniten. qd̄ et ponitur de penitentia. disti. iij. c. Sūt plures Scio dñm inimicū esse omni criminoso. Et dō in psal. ad deū sic loquitur. odisti oēs obseruantes vanitates. i. peccata. et Sap. xiiij. c. similiter dicit Sūt deo odio impius et impietates eius. Practica hic Cur o de⁹ luciferū eiecisti de empyreo. Adā de paradiso. Diluuiū in terraz Sulphur et ignes super sodomā. Cur. lxx. milia percussisti peste in populo Dauid Clama per el peccato. Facit deus vt maf que filio alludit cū pōmo in manibus dī. Veni fili mi cū pōmo in manibus accipe inquit illud. Ille nolens applicat verbera dī. neq̄ em̄ es et eū collaphizat. ita de⁹ immittit inspirationes. predicatorum. et alia dat homini Sed nolenti cōuertere: dat flagella. Nonne vidisti elapsis annis pestē in Bixia. in papia Mediolano. in Janua et ite rum veniet vere vere. O tinctores parate nigrū vt mater defleat filiam. pater filium vxor virum. amicus amicum. Et quare o deus Vere ppter pctā Cōpletus est numerus peccatorum. O false xp̄ane. A gentilibus habuisti sodomiam. sacramenta falsa. adulteria peruiria: omnia mala. Nō est verecūdia tenere publice feminā vsuras dare. Contra Augu. Videtur em̄ cōsummata nequitia hoim qui filius dei crucifixerunt sed eoz maior qui nolunt viuere recte. et oderunt pcepta virtutis pro quibus crucifixus est filius dei. Ille. ¶ Scō pctōr odit seipm. O dauid quid dicis Qui diligit iniquitatē odit animā suam. et Tho. xij. Qui faciunt pctm et iniquitatē: hostes sunt aie sue. Non potest maior odium ad aliquem demonstrari: q̄ cum quis eū occidit et vita priuat. quod est maximū bonum in rebus temporalibus. Pec

cator autem animam suam priuat vt ta spiritali et gratie que excedit in comparabiliter omnia bona temporalia. Sap. xvi. Per malicias. s. pcti occidit homo animam suam. Vñ dicit Robertus holcoth. q de⁹ pctōrē persequitur in omnibus locis Primo in celo empyreo: qz luciferum deiecit. Secundo in paradiso terrestri. quia adā expulit Tertio in aere dum grandines et mala tempora mittit. Quarto in terra dum pestem mittit. Quinto in inferno: dū aias cruciat. Deut. xxxij Ignis succensus est in furore meo: et ardebit vsqz in inferni nouissima. Et si non esset peccatum: non esset maluz pene in natura. Greg. Nulla nocebit aduersitas si nulla dñetur iniquitas ¶ Quinto ratione et c. Assimilatur bestijs homo. Unde ps. homo cum in honore esset et c. Et apostolus Animalis homo non percipit que sunt spūs dei et Bernar. O q̄ misera conditio peccatorum que de filio facit seruum porcorum vt prodigium ostendit. Puta dicerent iumenta si loqui possent. Ecce adam quasi vnus ex nobis factus est. Ille. Secundum Boe. de conso. prosa iij. li. iij. Comparatur peccator primo aino ratione pigrutatis. Non facit bona nisi stimulat⁹. Fastidit bona aie. ¶ Scō porco rōne feditat⁹ qz fetet deo et angelis. Exēplū angel i q̄ nares obturabat transiēspvā ocubinas rj ¶ Tertio cani rabido: q̄ vt st. Plin⁹ lib. iij. de naturali hystoria: sub lingua hz quendā vermiculū: q̄ eū ptingit et coleram accendit et in furiam conuertit Et peccator habet linguam malam purando: infamādo: nullū bonū dicēdo Ecclesiasti. xxvij. Lingua terita multos pmonit: dispersit illos de gente in gentem. Lingua. iij. est lingua pctōris detractoris. Unde patet scōm. Quomodo pctm fugiendum ē super omnia. Ad argu. in contrariuz. Respondetur q̄ homo incertus est post peccatum vtrum deus ad penitentiam expectet vt possit se ad gratiam

Feria quarta

preparare Ser. Qui tibi veniam de commissis promittit: diē crastinū non spondit. ¶ Tercium dicitur rē. Confirmatur nostra conclusio duplici medio: primo auctoritate Seneca. Si scirem deos meos ignoscituros et homines ignoraturos ad huc peccare dedignarer. Et quidā phūs cū incitaret ad pctm̄ sibi p̄p̄s respondit. Erubescere celum intrare nicenum. Et Augu. super Joh. in verbo. Qui odit animam suam. Cū em̄ articulus causaverit ut hec conditio proponat. Aut faciendū esse contra dei preceptum: Aut ex hac vita migrandum. quorū duorum homo cogitur eligere. Cominante mortem persecutore: ibi eligat deo dilecto mori q̄ offenso vivere. Secundo exemplis. De susanna Danielis. xij. De. vij. filijs sancte Felicitatis. ij. Math. vij. De mulieribus que inter duo ligna rē. Cur o Petre o Jacobe. o Katherina. o sancti martyres. voluistis mori. Vere per nō peccare. Exempla paganorū de socrate et Valerij lib. vij. Quia deridebat canē et hircos quos arhemenses ut deos colebant. in carcere positus veneno hausto ab eis dato: mortuus est. Preterea de Xenocrate cui cum discipuli ipsi dormienti in ei⁹ lectulum meretricem adduxissent: quo facerent eū cū ipsa peccare: noluit. Unde in mane meretrix clamare cepit: non eum hominem esse sed lapidē. De hippo greca que se in mare fecit ne pyratis eius corpus violarent. De theotomicis mulieribus de quibus mentionem facit. Petrar: in. ij. Triū Castitatis in fine. Que venientibus maritis in Italiam vteā romanis acciperēt: secute sunt viros suos. Qui cum pariter adveniret romani miserunt p̄tra eos exercitum duce exercitus Mario. Qui eos ad aquas sexties rupit. Quos videntes vxores ruptos auide honoris disposuerunt animo se cum defensione gloriose mori. Et ita simul reducte. supra carrigam expectabant romanos. Cō

siderarunt tamen postea q̄ hoc posset esse occasio maculandi earum castitatem. Unde concluderunt q̄ multo melius erat inire fedus cum romanis q̄ tali modo velle repugnare. Perierit ergo loqui Mario. A quo petierunt gratiam non sequi maritos qui sic vileriter fugerāt. Non eruendi filios: nō diuitias sed solum esset licitum ireromanis: et hic effici monachas cū alijs in templo Veste: quam rem denegās illis Marius: deliberarunt illa via q̄ poterant et filijs libertatē quos secū duxerant: et sibi met castitatem conservare. Unde imitantes Virginitatē eomet die occiderunt filios: et superueniente nocte se suspēderūt per gulam. Nullā aliam rem plus relinquentes sui romanis: q̄ eorū corpora mortua. Isti nūq̄ habuerūt euangeliz: tñ ne consentirent peccato expectarunt crudelē mortē. Et tu o xpiane quid dicis: qui sine vilo timore tot committis. Nunc publice blasphemās deus: sūt perituria inuocatur dyabolus: danē vsure: augentur vanitates et pompē comitunt fraudes in qualibet arte: et scientia: vicia: luxurie perpetrant sine verecūdia. O si data mihi esset facultas q̄ vox mea audiri posset p̄ totam Italiam: clamarem. Ve ve vobis miseris. Nos scimus in quos fines sculorum deuenerunt: ita ut videamus omnia impleta esse corruptionibus. Non profuerunt tube predicatorum. Non miracula sanctorum hominum. Non terrores de celo et flagella dei. Non sceue ubiq̄ pestilentie ad extirpenda vicia et peccata et facerent q̄ homines reuerterebatur ad deum et illi adhererent. Sed non velim⁹ charissimi mei de hoc numero esse: s; corrigamus vitā nostram fugiendo peccata. Quod si egerimus rē.

¶ Feria .v. tertie hebdomade quas dragesime. De periturio.

Surgens iesu

de synagoga intravit
in domum. Symonis
Luc. iij. Postq̃ xps egit sermonē i
synagoga: post pdicationē suā venit
cū discipulis suis in domū Symonis
vbi ibi reciperet post labores refecti
onem. Scdm glo. interlinearē. Opera
xpi qdā erāt ptinentia ad diuinitatē:
vt mortuos suscitare. cecos illumina
re &c. Quedā ad humanitatē: vt siti
re. esurire. Vñ hic sumit refectionem
fm q̃ erat hō. Discūbebat aut̃ socrus
Symonis febricitans. Et xps eā sa
nauit: ita subito: q̃ mulier ministra
uit eis. Ex quo ostendit̃ sanatio mira
culosa: ad discipulor̃ pfirmitatem
Contra illos qui volunt fieri miracu
la p̃ plures dies: cum tñ diuina pote
stas statim op̃eretur: & non p̃ media
qd̃ natura facit. Uespere autē facto:
oēs qui habebant infirmos varijs lah
guoribus: ducebant eos ad iesu. At
ille singulis manus imponens: cura
bat eos. Erubant aut̃ demonia a mul
tis clamātia & dicentia. Qz tu es xps
filius dei. Et increpās: nō sinebat ea
loq̃. Quare non sinebat: Cuz oēs q̃rāt
laudari. Rñ deo fm glo. Ne videret̃
querere testimoniū ab ipsis cū essent
mali. homo nō debet querere hono
rem nec laudem a malis. Diogenes
q̃ bon⁹ est: p̃ seipm̃ p̃mēdat̃. Eccl̃ xvi.
Nō est p̃ciosa laus ore pctōris. Cri
stus. Nā decebat xpi mysterium lin
gua feda publicari. Sequit̃. Qz scie
bant ipsū esse xpm̃. Vtrū demon agno
uit xpm̃. Videt̃ q̃ sic. Ut hic pz. Tu es
filius dei. Ab alia parte q̃ nō. Qz. i.
Corin. ij. Nemo p̃ncipuz hui⁹ seculi
cognouit. Rñdet glo. interlinearis.
Et aug. li. de quest̃ionib⁹ noui & vete
ris testamenti. Tho. sup̃ epl̃as Pau
li. Nicolaus q̃ duplex est cognitio.
Puma certitudinis. Ex hac ignora
bat totaliter. Scda cōiecturalis. Ex
hac habebat cōiecturas q̃ ille esset.
Tu es inquit filius dei viui. Quedā

glo. dicit q̃ demō agnouit sed ignora
uit an sua passione debuit expoliari.
qd̃ si sciuisset nō p̃misisset eū crucifigi
Seqt̃. facta aut̃ die egressus ibat in
desertū locū. Et turbe querebāt eū.
Ut patri vacaret locū deserti petebat
Et venerunt vsq̃ ad ipm̃: ipsū detinē
tes ne discederet ab eis: vt. s. iter eos
miracula faceret. Quibus dixit. Qz
& alijs ciuitatibus op̃z me euangeliza
re regnū dei: qz ideo missus suz. Et e
rat pdicans in synagoga galilee. Ro.
i. Sapientibus et insipientibus debi
tor sum. Applica. De piuria erit ser
mo. De quo tria videbimus.
C̃ Primū dicitur oppositiōis.
C̃ Scdm. dicitur malignationis.
C̃ Tertium. dicitur punitiōis.
C̃ Primū dicit̃ rē. Dubiū q̃ritur. Utrū
iurare sit licitū. Una opinio fuit q̃ nō
Alia q̃ sic. Prima q̃ non. Mat. v. No
lite iurare oīno: neq̃ per celum: neq̃
per terram: neq̃ per hierosolimam:
neq̃ p̃ caput. Et Jaco. v. Ante omnia
fratres mei nolite iurare. Et Eccle.
xxij. Jurationi non assuecat os tuū.
Preterea ecclesia excōicat clericū. si
p̃siterit in vitio iuramēti: xxij. q. i. c.
Clericū. Sz null⁹ excōicat nisi p̃ mor
tali vt pz p̃ Tho. iij. di. xviij. Igit̃ est
pctm̃. Preterea et ius ciuile phibet
iuramētū: vt pz. ff. d. iureiurādo. l. i. Iur
iurādūz. Igit̃. nō p̃uenit iurare. Alia
opinio q̃ sic. Qd̃ ptz tripliciter. Prio
auct̃. Deu. vi Dñm tuū timebis. & illi
soli serues & p̃ nomen illius iurabis
Et. x. c. Jurabis in noīe eius. Scdo p̃
bat̃ exēplo dei. Sen. xxij. Per memet
ipsū iurauit dicit̃ dñs. Et Jere. xliij.
Ego iurauit in noīe meo magno di cit̃
dñs. Et in. ps. cxix. Iurauit dñs & nō
penitebit eū. Preterea de xpo Luc.
ij. In veritate dico vobis. Que locū
tio ē iuratoria fm̃ Innocētii. Extra d
iureiurā. c. Et si xps. Preterea & Pau
lus ad Rom. i. Et ad Philip. i. Jura
uit Pat̃. di. Testis est mihi de⁹. Pre
terea eccl̃ia et sancta concilia pontifi
cum. volunt iuramētūz esse licitū.
k

Feria quarta

Uñ romani impatores: vt pz in Cle-
mē. de iuretur. hereticor. abiurāt he-
resim: vt pz de conse. di. ij. c. Ego Be-
regarius. Scdo pbatur rōne. Actus
virtutis est licitus: s; iurare p deum
est actus latrie. Igit actus iurandi p
deum est licitus. In. vi. Metha. phs
Iurandus ē honoratissimū. Uñ pz
vtraz opinio. Rñdeo ad difficultatē
per Tho. xxiij. q. lxxix. ar. 1. Bona in
iij. sen. Archieps in. ij. par. sum. Qd
iuramentū de se oīno est licitū. ⁊ lici-
te inuentū: vt in pplo tolleret. omīs
discordia. Qz in illo omēs quiescunt.
Aplo testante. heb. vi. Omnis pto-
uersie finis: ad cōfirmationē est iura-
mentū. S; pctm mortale erit quadru-
plici rōne. Et iuramentū illud quer-
rit in pūritū: qd de se est mortale.
¶ Primo. ratione falsitatis.
¶ Secundo. rōne fatuitatis.
¶ Tertio. rōne habitualitatis.
¶ Quarto. rōne omissionis.
¶ Primo rōne rē. Cum quis false iu-
rat. p sacra enāgelia. p deū p petrit
p alios scōs. Et talis formaliter d; p
iur. Qz vt dicit mgt in. iij. di. xxxix.
Et Ray. in sū. Periuriū ē mēdaciū:
iuramento affirmatū. Qd pctm d; gra-
uius homicidio. Qd sic pbat Tho. in
quolibet. tali rōne. Pctā q sūt directe
ptra deū s; in se sunt grauiora q ea q
sunt ptra pūritū. Qz de? sine ppatide
maior primo. S; trāsgressionēs pcep-
torū pme tabule sūt directe ptra deū
vt pz ex se: quoz scdm est phibitio p-
iuri. Trāsgressiōes pceptorū scde ta-
bule q sunt. vij. sunt directe ptra pū-
ritū quoz scdm est phibitio homici-
dij. Ex ordine ipsorū pceptorū: pz esse
grauius pūritū q homicidium. Ille.
Non immerito: est graui⁹ homicidio
Qz inter cetera pctā maxime in pctō
periuriū videtur abnegatio esse diuini
nominis: ⁊ ex ipso pctō inhonoratur:
qz ille q est sūma veritas. ⁊ mentari nō
pōt: iuxta illd Johā. xiiij. Ego suz via
veritas ⁊ vita. Et ad Rom. iij. Est au-
tem deus verax. Periuus inducit il-

lum in testē ⁊ facit illū esse testē falsū
tatis: ⁊ negatorē veritatis: qd est ma-
xima blasphemia i deū. Uñ ex hoc cō-
cludit Tho. ij. q. c. xxxviii. q. pūritū
ex suo genere ē mortale: qd pctm qstū
deo displicet: patet exēplo. De quo
Cesarus in dialogo. Fuit quidaz in-
dex seuerus ptra peccata rome Ber-
toldus paladinus nomine qui quoti-
ens exibat domum: funem ad cingu-
lum ponebat: vt malefactores suspen-
deret. Mane quodā de domo egredis-
ens audiuit hanc voce: desuper dicē-
tem. Bertolde. quicunq; tibi primus
occurrit in egressu tuo de castro: la-
queo illum suspendas. Quidam suus
scutifer occurrit ei: et eo viso doluit.
quia ipsū diligebat dicens. Voleo de
tuo occurrere: quia vocem audiui vt te
suspendas. Respondit ille. Iustus es
ode? qz mala mea periuū ⁊ iuramē-
ti que false accepi. p euangelia: p cor-
pus: p sacramenta: vsq; nunc punire
distulisti. Uñ iuste inq; suspendor. vñ
patet prima ratio. ¶ Scdo rōne rē.
qñ quis iurat non ieiunare aut homi-
nē occidere: religionem non intrare: ta-
le iuramentū erit fatuū ⁊ pctm: ⁊ p
phs non obseruandum. Uñ Tho. ij. q.
ij. c. In malis pmissis rescinde fidē
in turpi voto muta decretū. Qd incau-
te vomisti: ne facias. Impia est pmi-
sio que scelere adimpletur. Ille. Ad
idem facit. c. Si quid. c. Non solus. c.
Unusquisq; c. Incommutabilis. ca.
Wagne c. Non semper. c. Mulier.
hoc fuit iuramentum perodis. De
quo Math. vi. Qui non excusatur a
pctō mortali. qui iussit amputari car-
put Johannis baptiste ne violaret ius-
iurandum. Iurauerat namq; dare pu-
elle saltanti quicquid peteret licet di-
midium regni eius. At ille dixit. Da
michi in disco caput Johannis bap-
tiste. Super quo Ambro. lib. de offi.
herodes saltatrici premium turpis-
ter promissit: crudeliter soluit. Ille.
Et i. Reg. xxy. De Dauid qui iura-
uit occidere Nabal propter contume-

nas illas nuncius suis. Ad interces-
sorem tñ Abigail mulieris sapiens
dis vitoris predicti Nabal propositū
mutavit nec sibi conscientia fecit q
illicitum iuramentū non servasset.
Quando ergo quis iurat se facturū
aliquid mali: vt occidere furari ⁊ hūdi
non debet servare. quia ipso facto te-
netur contrarium facere: aliter aliud
mortale committeret implendo illud
iuramentum. Si autē qd iurat est mo-
diciū importantiē: vt verberare filiū
sub iuramento vel dare alicui aliquid
parū: vel ire in aliquo loco. si nō ser-
vat illud tale iuramentum q̄uis intē-
deret servare non est mortale. Bene
prependat homo ne ad talia devent-
at peccata. ¶ Tertio ratione rē. vt so-
lent facere plures qui pro omni mini-
ma re iurant per deum per sanctos: ⁊
per corpus xpi. O mala abusus. Con-
tra Ecclē. xij. Iurationi nō assuescat
os tuus. Idē vir multū iurās imple-
bitur iniquitate. Qui consueverūt iura-
re difficile corrigunt. Exemplū prela-
ti quē non ianue: qui loqui nesciebat
nisi p corpus xpi et nomen dyaboli.
Cum nemo auderet monere. ego ga-
briel officium suscepi di. Pater reue-
rende plures de vestris nobis dicunt
q̄ nescitis loqui sine iuramento ⁊ no-
mine dyaboli. At eps in impatientia
versus ait. In nomine dyaboli ⁊ quis de
me ita dicit. Per corpus xpi non est
verum. Cui respondi. Reuerende do-
mine: a vobis testimonium capio sicq̄
cum rubore discessit immo similes in
confessione aliquando iurāt: respectu
male consuetudinis. Unde casus con-
scientie. Utrum peccet mortaliter q̄
loco se iurat per corpus christi et san-
guinem. Rñdeo q̄ sic: quia sicut non
euitat irreuerentiam: sed quantum
ad aliquid magis adauget: ita non ex-
cusatur a mortali pctō: sicut nec a dei
contemptu. ¶ Scd casus. qui sunt hi
qui excluduntur a iuramento. Respo-
det Tho. ij. q. viij. q̄ tria genera p-
sonarū. Primi sunt pueri ante. xij.

annum vt ptz. ij. q. v. c. Pueri Et ra-
tio q̄ presumit a iure qd desit in eis
plenum iudiciū rationis et discretio-
nis quod requiritur in iuramento. et
hoc statutū est q̄ hoies non accedat
ad iuramentum faciendū solēniter:
nisi ieiū. Et hoc vt magis sobriū ha-
beant melius iudiciū discretionis
vt ptz. ij. q. v. c. honestum. Scd sūt
piuri cōuicti in iudicio de piurio vt la-
fames. Et rō q̄ presumit q̄ desit in
eis veritas locutionis: que p̄cipue re-
quiritur in iuramēto: immo tales sūt
infames. vt ptz. vi. q. i. c. Infames.
Tertij sunt religiosi sacerdotes ⁊ in
ordine constituti. hi excluduntur a iu-
ramento non q̄ non possint iurare.
Quia vt dicit Raymundus possint iu-
rare in sex casibus: sed non debet ab
eis exigi nisi maxima de causa et vz-
genti: et ipsi non debent de facili iura-
re. Unde. ij. q. vi. c. Nullus de eccle-
siastico ordine: cuiq̄ laico supra san-
cta euangelia iurare p̄sumat. ⁊. ij. q. v.
c. si p̄soter. Sacerdos ex leui cā iura-
re non debet nec facile officiales de-
bent exigere a religiosis vt faciūt lay-
cis: q̄ p̄sumit in eis conscientia ⁊ ve-
ritas ⁊ timor: plusq̄ in secularibus.
¶ Quarto rōe rē. erit pctm: cum nō
fuant ea q̄ fuari debēt. ⁊ p̄st iuramē-
to affirmato. O si fuarēt reges p̄nci-
pes: duces: comites: marchiones: ba-
rones: officiales: capitanei: iudices:
aduocati. pcuratores: ⁊ notarij: p̄les
alij qd iureiurādo pmiserūt. O q̄ iusti-
cie cessarēt. O q̄ impietates deesset. O q̄
mala deficerent. De p̄latj curā aiaz
hñtib⁹ nihil dico tñ vnū assero. q̄ mlti
ex his q̄ in dignitatib⁹ sūt constitu-
ti tā in sp̄alib⁹ q̄ i sp̄ialib⁹ ex euide-
tia facti opib⁹q̄ ipoz piuri eē cogno-
scunt. Exēplū legit i li. de septē donis
q̄ qdā abbas dedit pign⁹ suū cuidam
epo p pecunia mutuata: ⁊ sub iuramē-
to ab epō habuit reddere pign⁹ suū i
tpe q̄ pecunia reddita ei fuisset. Dū ab-
bas q̄reret qd suū erat ab epō ⁊ eleri-
cis pluribus opprobrijs fuit virupe-
k ij

Feria quinta

ratns. Abbas aut in terra se ponens
di. Iudice in terra non possum habere
contra vos. O pat episcopo: sed deus
interpello: ut infra quattuor dies ut
qz nostrum coram illo comparemus
Eps aut ipm derisit. In capite quat-
tuor dieru moritur abbas ut predixe-
rat Et du cape pulsarent: inquit
eps quid hoc eet. Respondit quidam:
Talis abbas mortuus est. Iste aut.
cuz lachrimis clamare cepit di. Adu-
ueris me o filij. Recordabatur de ver-
bis illius abbatis. In his lachrimis
mortuus est et damnatus. Apparuit
aut in nocte sequenti clericis suis in
choro cantantibus matutinas di. Ego
sui dñatus: solum qz non seruau iu-
ramentum factu abbati illi. ¶ Scdm
pncipale dñc. Est em hoc pctm satis
graue atqz malignu triplici ratione
¶ Primo ratione transgressionis.
¶ Secdo ratione puocationis.
¶ Tertio ratione assimilationis
¶ Primo ratione rē. Sunt enim per-
iurij transgressores diuini precepti:
qui ait. Exodi. xx. Nō assumes nomē
dei tui in vanum. Et leuitici. xix. Nō
periurabis in nomine meo. O quan-
tū confundi debent xpiani periurātes
qñ apud infideles. tantā hz vim iusu-
randum ut. M. Regulus: qz mori poti-
us voluit qz violare p illuz iurata. ut po-
nit Aug. li. i. de ciui. dei. Dū esset ca-
ptus M. Regulus a carthaginēnsibus
in prelio: et romani grādē multitudi-
nem cepissent iuuenū carthaginēnsiū
Volebant carthaginēnses facere con-
mutationem de. M. Regulo: de iuue-
nibus romanis. Unde miserunt M.
Regulum ad romanos p ambassato-
re: dando illi iuramentum: qz si roma-
ni non consensissent pacto ipe reuer-
tetur carthaginē Obediuit Regulus
Ingressus senatum exposita epistola
et nuncio carthaginēnsium. post illaz
cū copiosa et videnti orōne persuasit
senatui et populo romano qz talis per-
mutatio non fieret dicens se esse senē
et in prelio inutilem et iuuenes aptos

Volens discedere a roma: sua vxor et
sculari eū voluit expulit eā. Ex sena-
tus dixit qz volebat eum ibi remane-
re Respondit ex illa die qua in potesta-
tem affrox veni romanus esse cessant
Quare non video me i ea vrbē mansu-
rum in qua postqz affris seruiū digni-
tatem honesti ciuis habere nō possum
Redijt itaqz regul⁹ carthaginē et scie-
tes ipi qz psuaserat cōtrariū posuerūt
eum in vno vase ligneo. circumdato
ex oi latere acutissimis clauis: et aba-
scillis palpebris oculoꝝ fecerūt mori
Preterea fuit quidā Lycurgus qui le-
gē dedit lacedemonijs valde vtilē Ut
autē eis esset gratissima finxit Lycur-
gus eā accepisse ab Appolline et ideo
nolle mutari aliquid sine eius consi-
lio. Unde iuramētū exegit ab eis qz ne
eaz puaricarent donec ad eos rediret
cuz rñsione Sicqz inde recessit: nec vti-
qz reuersus est: ut scz haberet cām ob-
seruandi: estimās in tāta reuerētia et
obseruatione habituros iuramētū: ut
nunqz trāsgrederent. Preterea ponit
Eurypius in gestis romanorū: de alio
ciue romano ab Hannibale capto: qui
sub iuramento ē dñmissus romā veni-
re. ut precii redēptionis sibi acquire-
ret. Sed cū precii inuenire nō posset
et redire nollet senat⁹ eū ligari fecit
et ad Hannibale misit. Noluerūt em qz
fidem frāgeret: quā sub iuramento p-
miserat Et vt dicit Valerius Romanus
nō solū amicis: sed etiā inimicis fides
seruabāt Cicero. i. de offi. fundamē-
tū iusticie est fides. O violatores fi-
dei. O fractores iuramēti. videte quā-
tuz ē dñabile vestruz pctm quia vn⁹
paganus seruat suū iuramētum: xps
nus pro vno solido negat. O neqz.
¶ Secdo rōne rē. Ex illo nanqz peccas-
to puocat deus in indignationē et irā
Qz sicut inuocantes nomē eius prote-
git et defendit: ita illud falsificantes
contemntes abhorret et psequitur
ac grauissime punit. Quod patet exē-
plo iudei Qui quēdā summā pecu-
niē mutuo dedit cuidam christiano

trans super altare sancti Nicolai: q̄ p̄citius posset leam sibi redderet. Tenente illo xp̄iano diu pecuniā iudeus eaz̄ expostulat s̄z ille sibi reddidisse affirmat. Ducit res ad iudiciū: et iuramentū. Cū autē corā iudice citari eū fecisset: iudeus p̄ dicta pecuniā sciens xp̄ian⁹ q̄ oporteret eū iurare p̄ dicta pecuniā fecit poni in baculo cōcano quē vulgariter dicimus bozdonez aureos quos debebat iudeo: et sic iuit ad dicē assignatam. Cū autē iudeus non haberet litteras nec fideiussozem. petiuit iuramentū dicēs. q̄ nō habebat testē. nisi sanctū Nicolai p̄ quē xp̄ian⁹ iurat se daturū pecuniā. Ille autē nolens facere iuramentum dixit iudeo q̄ teneret suā bozdonem. Qd̄ cū faceret iude⁹ xp̄ian⁹ iurauit ei q̄ nihil deberet qd̄ nō reddidisset ei. Rediens autē de vrbe q̄ fraudē fecerat in quodā bivio oppressus sōno iuxta viā quadrigarius quidam transiens super eum cum quadam quadriga occidit eum: et fregit baculū et aurum effudit. Audiens hoc iudeus concitus illuc venit. Cūq̄ dolum vidisset a pluribus eis suggeretur vt aurū omnino reciperet oīno renuit nisi qui defunctus fuerat ad preces beati Nicolai ad vitam rediret: asserens se baptisma suscepturū. Continuo defunctus surrexit: et ille baptismum suscepit. Preterea de punitione. In ciuitate Licij: fuit quidam Antonius nomine quē ego noui. hic dū coram officialibus iurasset falsus: addidissetq̄. Precor deum celi vt si mentiar. faciat me morte subitanea mori statim cecidit in eodem loco et mortuus est. Preterea Vincentius hystorialis in libro moraliz dicit. Quedam mulier accūsauit mendaciter sanctam Eugeniā: quia illuz virū esse putabat: eo q̄ in habitu virili inter viros religionem intrauerat imposuit ei dicta mulier q̄ voluisset eā opprimere: et hoc verū esse ipsa cūz tota familia iuramento firmavit. Secuta est diuina ultio.

ignis de celo visibiliter super eos descendit consūpsitq̄ eā cū tota familia et oībus rebus suis. ¶ Tertio rōne assimilatis. Periuuriū est graue peccatū. Assimulat piurus. i. Jude q̄ veritatē vendidit. Et iste neget scōdo latroni s̄ nistro q̄ eū ipugnavit p̄tra eū falsū dicendo. iij. iudeis q̄ cōtra eū in passione testimonii falsū tulerūt in morte eius. Mat. xxvi. Querebāt falsū testimoniiū. Quarto dyabolo assimilat q̄ est mendax. Vñ patet scdm.

¶ Tertius principalis bz punitionis. Ostendit p̄ multa exēpla tā paganorū q̄ scripture q̄tū de⁹ egre ferat periuurantes. Describit nāq̄ orosius. li. vi. de gestis romanorū. Qd̄ cum romani misissent legatos ad plures gētes p̄ pace faciendā. Et ipsi recepissent eos in pace v̄z cōitates. In ciuitate esculo data eis fides: deinde subito p̄ditiose in eos irruerūt et oēs occiderunt. Vñ factus est in detestationē p̄uiri et violationis fidei q̄ panis fract⁹. apud aliquos p̄ fracturas sāguinaret. Alia domestica. et blāda inter hoīes viuere assueta cū balatu: hīnnitu. et mugitu mirabili fugiētes ad siluas: ab hoīb⁹ discesserūt. Canes cū maximis latratib⁹ idē fecerūt ad modū luporū oberantes. Deinde autē populi q̄ dictā prodicionem commiserant victi sunt oēs in campo a. L. Pompeio. et occisi: cū imperatore eorū: exceptis q̄tuor milibus. Qui iugū montis petentes non euaserunt vindictam dei. quia cōgelati ad modū lapidum obriguerunt immobiles facti q̄ stantes videbantur: iā eorū oculis et dentibus ab eis cadentibus. Cum qua hystoria est exemplū notabile Ciri regis qui scythas debellaturus venit. Vñ regina. Thamaris sentiens hoc: misit filium contra ipm. Cyrus vero ostendit cōfederationem cū regina factū. et iurauit p̄ sui deū q̄ non faceret guerram contra ipā: post aliquot dies regina sentiens iterum q̄ rex monebat. capum et non seruabat iuramentū: itez misit

k iij.

Feria sexta.

exercitus. Et Cyro contra faciens iuramento. sciensq; scytas q non habebat vinum fecit per oia allogianieta preparari mensas: eas impleri optimo vino et cibo suauissimo: postea ponit certas insidias. Exiens ad prelium simularunt fugam. Un scythis visus est se esse victores. maxime cum viderent relinqui allogiamenta: sine aliqua custodia: a persis. Quibrem inuenientes mensas paratas: posuerunt se ad edendum et bibendum. Ubi propter insuetudinem vini. in parua hora se inebriauerunt. Cyrus ergo habita opportunitate: discooperiens insidias reuersus est ad caput ibi compositos scythas ad dormiendum prebuerat fere omnes occiderunt cum filio regine. Intellecto hoc nouo regina: et cognita fraude Cyri: disposuit se vindicare per fraudem. Itaq; ipsa armis induta et recuperato maximo exercitu: illum abscondit post certos montes. Inde post modum cum pauca gente se opposuit ante Cyrum: Ubi spugiebat ante ostendens timorez: quousq; conduxit in vallem illoz montium ubi latebat exercitus. Et regina fecit fieri lignum et occisus est Cyrus cum ec. M. hoibus. Et non fuit homo qui ferret nouum in persiaz. Regina caput cepit Cyri di. Sanguinem sistris sanguinez bibe. Unde mortui sunt ob iuramentum factum. Et Josue. vii. dicit q ciues ciuitatis hierico fuerunt infideles deo: et quod iurauerunt seruare non luerunt. Un precepit deus Josue ciuitatem vt euerteret: et bona illius igni traderet. qd et factum est. Preterea antiquae leges puniunt sacramentum falsum: vt ponantur super asinum cum cauda in manu et q a puulis cum ouis lapidentur. Et cum tympanis associantur ciuitate. Responso at. Dicit Aug. in li. de mendacio: et in epla ad plebem eulam. Quod his auctoritatibus predictis non phibetur iuramentum in quo canis casu. sed interceditur immoderatus et nimius eius usus: ne sic pue

niatur in pium. Ad hoc Tho. in iiij. di. xxxix. confirmat. Et innocentius extra de iureiuran. c. si xps. Responsione. arg. pone ubi vis.

Feria sexta tertie hebdomade quadragesime. De avaritia.

Qui biberit ex

hac aqua: sitiet iterum Jo. iij. Recitat Johannes. q christus venit in ciuitatem samariam: que dicebatur sicar. Juxta predictum quod dedit Jacob Joseph: filio suo Secundum Nicolaum de lira Jacob veniens de mesopotamia emit agrum ab Emor principe ciuitatis sicar. ubi per multum tempus habitauit ibi. Et illum locum Jacob moriens dedit Joseph filio suo: vt dicitur Genes. xliij. Erat autem ibi fons Jacob. i. puteus quem ipse iacob foderat quando ibi habitabat Iesus fatigatus ex itinere. In quo appareret vera eius humanitas: sedebat super fontem: propter aptitudinem loci ad quietendum. Venetis habetur in sancto Marco lapis iste. hora erat quasi sexta Venit mulier haurire aquam de samaria. Cui dixit. Da mihi bibere. O humanitas creatoris: qui aquam dignatur petere mulieri. Discipuli autem eius ebierant in ciuitatem: vt cibos emerent. Unde non erant presentes ad dandum ei potum. Queritur dubium. Utrum apostoli habuerint pecunias. Dicit q sic. quia vt cibos emerent. Super fontem sedebat: et ibi comedere volebat: sicut pauperes nec ad hospitia declinabant. Dixit ei mulier. Quomodo tu iudeus cum sis bibere a me poscis: que sum mulier samaritana. Quomodo cognouit ipse esse iudeum. Respondeo q triplici de causa. Prima ad habitum quem portabat Numeri. xxi. Loquere filiis israel: vt

faciāt sibi simbras p quattuor angu-
los pallioꝝ. hūc habitū xps habebat
Scda ratio: qz nazareus: in cuius ca-
pite nouaculū non ascēdit. Qz naza-
rei non poterant esse de alio populo
nisi iudaico: vñ agnouit Tertia ratio
ad circuncisionē. Nullus alius popu-
lus erat circuncisus: nisi iudaicus.
Sequitur. Non em̄ contunt iudei sama-
ritanis. Quare non cū samaritanis.
Rñdeo q triplici de cā. P̄ia qz pua-
uerāt iudeos hereditate patris sui.
Jacob p̄dio. qd̄ oderat Jacob Joseph
vbi erat iste fons. Scda rō: qz samari-
tani: lz deū adorarēt sicut iudei: tñ a-
dorabāt ⁊ idola. Tertia rō: qz adora-
bāt in mōte samarie: cū nulli licerz: ni-
si in tēplo dei. Rñdit iesus. Si scires
donū dei. i. grām spūs sancti: in quo do-
no alia donant. Et qd̄ est q̄ dicit tibi
da mihi bibere. s. q̄ esset potēs: ⁊ pa-
ratus dare oibus grā. Forsitā pe-
tisses ab eo et dedisset tibi aquā viuā
id est grā spūs sancti. Qz mulier e-
rat assueta corporalibus: intellexit
verbū xpi de aqua materiali. Vñ seq-
tur. Dñe inquit illa: neqz in quo hau-
rias habes: ⁊ puteus altus est. Qua-
si dicat: non pōres mihi dare. nisi hoc
faceres miraculose. qd̄ non videt. Rñ-
dit iesus. Ois qui biberit ex hac aqua
scilicet materiali de qua tu itelligis:
sitiet iterū. qz scz non nisi ad tempus
sitim sedat. Qui autē biberit de aqua
quā ego dabo. i. grā spūs sancti: nō
sitiet in eternum. Respondit mulier
Da mihi hanc aquā: neqz veniā huc
haurire. Respondit iesus. Vade vo-
ca virū tuū: scz putatūm. Et veni
huc. Non dixit iesus vt illa mulier
eū adduceret: sed vt ex rñsione eius
conuenētius eū argueret: secretum
reuelando. Rñdit illa. Virū non hēo.
scz legitimū. Iesus autē rñdit. Bene-
dixisti: quia virū nō habeo. Quinqz
em̄ viros habuisti: ⁊ nunc quē habes
non est vir tuus: sñ veritatē. O quot
sunt similes samaritane: qui vel que
habent viros et vxores. si non vxores

immo concubinas: filiū spurij. Rñdit
mulier. Dñe vt video propheta es tu.
Tho. sup Jo. Nullus ppha om̄ia sci-
uit nisi xps. Vñ reliquit simulā ⁊ abijt
in ciuitatē. Et dixit illis hominibz. Ve-
nite ⁊ videte hominem q̄ michi dixit oia
quēcūqz feci. Interim veniunt ei⁹ di-
scipuli: ⁊ dicunt ad inuicē. Nunquid
aliqs attulit ei cibum. Venerūt sama-
ritani ipm rogantes vt ibi maneret.
Qz accepta fide p eius doctrinā desi-
derabant amplius informari. Et m̄a
sit ibi duos dies. Et multi samaritan-
noꝝ crediderunt in eū. In hoc euan-
gelio predicauimus de auaricia. De
qua tria p̄siderabimus in pñti.
Primum dicit malignationis.
Scdm dñi assimilationis.
Tercium dñi causationis.
Primū dñi. rē. Scdz doctores tres sūt
malignitates hui⁹ auaricie p q̄s nos
tat huius peccati ⁊ vitij grauitas.
Prima natura contrarietas.
Scda diuini cultus ablatiua.
Tercia ē oim vitioꝝ negatiua.
Prima est nature. rē. Cōclusio est
theologoz q̄ est duplex natura. P̄ia
ma est natura naturās. Scda est na-
tura naturata. De p̄ma. s. dei. Ista ē
liberalissima. In. viij. Ethic. ⁊ in. viij.
Phi. De⁹ est cā oim rep. dans eē ⁊ p-
fectiones. Bonitas cui⁹ appet in cō-
municatiōe suūp̄ius Jo. x. Nam me-
am pono p ouibz meis. Cū em̄ nū ma-
nu demonis eēt ipm liberauit: semet
ipsū tradens. Joh. iij. Sic deus dilex-
it mundū: vt filiū. rē. Et lz potuisset
gen⁹ humanū liberare p vnā sangui-
nis guttā: tñ ad maiore sui liberalita-
tem voluit spargere a quinqz p̄tibus
corporis. Unde Grego. Om̄ia circa
nos dei p̄tetas: vt seruū redimeres
filiū tradidisti. Secunda est natu-
ra naturata. Et ista est liberalissima
quia communicat omnia sua bona
homini. Sol illuminat in die. et luna
in nocte. Terra producit fructus et
hoc totum ad hominis vtilitatez. Vñ
phus. i. polli. Natura fecit alia p
k iij

Feria sexta.

pter hominē Aug. in sermone. Iudiciū magnū diuine bonitatis est: q̄ q̄ libet creatura cōmunicet seip̄am. Vñ nichil est auarū in rerum natura. Ex cepto improbus auarus: qui nec sibi nec alijs est liberalis: sed miser et tenax. Primo sibi q̄ miserabiliter viuit vendit vinū vt bibat aquā: vendit līg vt moriatur frigore. vedit triticū: vt comedat panē milij: incedit vestibus laceratis: vt parcat bonis. Et qñ cer nit dimitti de substantia aliqd: oculū cecidisse videt. Tenet familiā in amaritudine. Clamat voce lugubri: filijs: vxori: famulis. In hac domo nō sunt nisi latrones. Roditis mihi ossa Aduertatis filij mei: q̄ nobis posset deficere: q̄ anni sūt mali. Ego recordeo: recolo domini pādulphi. Facini canis Gabieli fundul. Tpe albanor fuit talis penuria. rē. Preterea tenet pputum subtilissimū expensarū vini. salis: ouor: carnis salitay. Et si quid diminutum videt suratum dicit. Qñ dormitū vadit p. pus in canapam vadit: mēsurat vinum cū harundina in vegete. O miserāda cōditio hoim auarorum. Contra quos Ecclesia. iij. Un⁹ est et scdm non hz: non frēm: non filij: um: r tñ laborare non cessat: nec fati: antur oculi eius diuitijs. Deus non vult q̄ hō viuat vt infamis: sed honeste fm suum modū qd auarus non facit: ideo vitupandus. Scdo est p̄rari us proximo: q̄ nō vlt cōicare bona p ximo suo: nec in vita nec in morte: imo bona cōmunita: vt granum: vinum oleū: et alia necessaria victui humanō claudit apud se: expectans eē charissimi p̄cū. Unde Eccli. x. Auaro nihil est scelestus. Si tandem tribuntur tribuit cum vsura r rapina. Qd p̄tra Prover. xi. Qui abscondit frumenta in tēpore suo. maledicetur i populis. Quapropter Iuno. lib. de miseria cōditionis humane. Auarus nec patie: tibus compatitur nec miseris subue: nit: sed offendit deum: offendit prox: mum: offendit seipsum deo ingratus

proximo impius: sibi crudelis. Ille. In quibus vbi dubiū queritur quis grauius peccat: auar⁹ an prodig⁹. Q diceret auarus q̄ est pdigus q̄. rē. Rñ det Thom. ij. q. cxx. ar. iij. Qd auarus plus peccat triplici rōne. Prima q̄ prodigus plus p̄cipat de p̄tute liberalitatis q̄ auarus. Scda q̄ pdig⁹ est sibi r alijs vtilis. auar⁹ autē nec sibi nec alijs Eccli. vi. Est aliud malum quod vidi sub sole. vir cui dedit deus diuitias: nec tribuit ei potestare vt comedat ex eis. i. vsqz p̄tatis q̄ nō tangit eas. Tercia rō: q̄ pdig⁹ est magis corrigibilis q̄ auarus: q̄ quāto plus appropinquat senectuti: pl⁹ auarus fit. O senes p̄iero. Cum senescente omnia vitia senescunt sola auaricia iuuenescit. Et Asculan⁹. lib. ij. Omne humanū vitijū veterascit in hominib⁹. Sola auaricia recētes frondes retinz: r maxime tpe senectutis. Facetia de p̄verso nfo: q̄ hasconē vini habuit ab ancilla ignorante dñs: que vt auara sciuit p̄ dolore mortua est. Isti sunt q̄ clamāt: in domib⁹ murmurant. O senes. T Scda: q̄ est. rē. Pos no hanc p̄clusionē q̄ auarus nō est verus xpianus: sed idolatra r paganus. Quod sic p̄bo. Ille dī idolatra. i. paganus q̄ vero deo relicto: falsum deū sibi p̄stituit. Sed auarus relinquit verum deum: et diuitias p deo adorat. O paulē quid dicis ad Ephe. v. c. Auaricia est idolorum seruitus. r Tho. ij. ij. questione vbi supra. articulo. v. Auaricia habet speciem idolatrie. Vbi dicit Nicolaus de Iyra q̄ auar⁹ dicit idolatra: propter quādam confor mitatez quā habet idolatra cū auaro. Qz sicut paganus adorat simulacra et statuas marmoreas: ita auarus adorat pro deo suo aureum ducatū. et diuitias. O auare: hic mihi qualis ē deus tuus? Qui pharaonem submersit: Qui diluuiū misit in terram? Uere non. Sed ille de q̄ Ecclesi. x. Pecunia obediuit omnia Iohānes os aureū Pro diuitijs amittit diuina missas:

Edificationes: accipit sacramenta falsa: efficit porcus: animal sine rōne: sp̄s est in motu: nūq̄ dēscit. Orige. super Penthe. Amator sui de terra cogitat semp̄ terrenos h̄z affect⁹: de terra litigat de terra loquit̄. terrā desiderat ad celū non respicit. Futura non cogitat. dei iudiciū non metuit: nec beatam ei⁹ p̄missionē desiderat: sed de p̄sentib⁹ cogitat: et ad eterna non suspirat: et sic tanq̄ mare feruet ⁊ nunq̄ in animo dēscit. Ille. 3sa. xxv. De terra nuntiabit eloquiū suū. Tercia malignitas. 2c. Inuenio sex mala ab hac auaricia finē doctores. ¶ Primū est supbia. Eccl̄i. xxi. Dom⁹ q̄ nimis locuplex est: supba ē. ⁊ Augustin⁹ li. de v̄bis dñi. Difficile est vt non sit supbus q̄ diues est. Qz vt dicit Tho. iij. par. Abundantia diuitiarū est supbiē: di occasio: q̄ erat mḡ cementi et iatri nati et vilis p̄ditionis. in p̄ntiaz est superb⁹. O supba veneta. ¶ Scdm̄ ē luxuria Eccl̄ia. xliij. Collegisti argētum quasi auricalcum. Sequit̄. Inclinaſti femora tua mulierib⁹. Exēplū filij prodigi. 2c. Tercius est animi afflictio: quia diuitie affligunt suos amatores Eccl̄ia. ij. Cuncti dies eius pleni sunt erūnis. In. v. c. Saturitas diuitis: non finit eum dormire. Unde nihil grauius potest ei imprecari: q̄ auaricia: qui corpus vexat in presenti. et animam in futuro. Exēplū in libro de septem domis. De quodam paupere: qui manib⁹ suis vitam cum filiis ducebat satis letam. Omni mane cū familia dulciter cantabat. Vicinus quidam auarus admirans tā tam consolationem: in ei⁹ domo pilā auri proiecit. Qua inuenta cepit trīstari et plus non canere: cogitans qd̄ de auro deberet emere. Vicin⁹ interrogat: quare plus non canit. Respondit: quia habeo aliud agere. At ille. Vere aurū meū. Rēdit si tuum est tolle in malā horam. Felix est stat⁹ pauperis: qm̄ cū familia sua acquirit viciū bona p̄scia. O quot clamores i dos

mo auaroz. Quot tribulationes. Dominus sua infern⁹ quidā est. O p̄f. non mittas puellā in domo auari: qz nūq̄ erit in pace. ¶ Quartū malū est iniusticia Leo papa in finē quodā. Nullus est in eo iusticie vestigiū in q̄ auaricia fecit habitaculū. Et. xi. q. iij. c. Qui recte. Acceptatio munerū p̄uariatō ē vitatis. O quot mala pp̄ hāc 2c. ¶ Quintū malū est crudelitas: qz non h̄z pietatē auar⁹ ad p̄ximū suū. Nō respicit amicos. nō parētes. p̄f in filiū m̄r in filiam. Et magis plus. Ex hac auaricia: x̄ps iudeis est veditus Mat. xxv. Quid vultis mihi dare ⁊ ego eū vobis tradā. Cantā. Un̄ dāne. xx. Purga. di. O auaricia qd̄ potes facere ex q̄ meū sūxisti sanguine: cū non cures de p̄pria carne. O iesu quis te coronauit. Quis te i cruce posuit: Auaricia uide p̄ditoris. ¶ Sextū malū est desp̄atio. Cū auarus cesset lucrari om̄i die sacro. nō parcat aplis. nō p̄fessorib⁹. nō alicui sancto. Meretur q̄ in fine vite sue. non habeat alicū sanctum in adiutoriu⁹ ⁊ ad uocatum. Exēplū archiep̄i in. ij. p̄te summe. De quodā cum infirmaret ⁊ ad confessionem hortaret̄: desperatus q̄ neminē in adiutoriu⁹ habuit factoz dixit. Penitere non possū: qz cor non habeo meū: sed in capsa pecunie: ⁊ inuenerūt vt dixit: et sic dñs natus est. O lupa falsa. O iesu inimica. O causa omnium maloz. Et sic p̄z 2c. Scdm̄ dicit. 2c. Auar⁹ assimilatur quattuor generalibus personarū propter suas condiciones.

¶ Prio lupo pp̄ infatigabilitatē.
¶ Secdo porco pp̄ dānositatē.
¶ Tercio asino pp̄ infructuositatē.
¶ Quarto hypocrite pp̄ fictionē.
¶ Primo lupo 2c. Scdm̄ p̄hm. vij. de animalibus: ita lup⁹ est vorax: q̄ q̄to plus cōedit: tāto min⁹ saturatur. Et sine masticatione comedit vno die: q̄ ei satis est p. iij. Ad p̄positū. Auar⁹ hāc h̄z cōditionē: q̄ q̄to plus habz diuitiaz: tanto minus saturat̄. Eccl̄. v.

Feria sexta.

Auarus nō implebitur pecunia: et q̄ amat pecunias fructū non capiet ex eis. Et Sre. home. xxiij. Diuitiarum a mor insatiabil' est. Et philo. iij. eth. Auaricie viriū insatiabile ē. Et xps Joh. iij. c. Qui biberit ex hac aqua si fiet iterū Asculanus li. y. Ignis: feie terraz: infernalis abyssus: auari nū q̄ saturant: sed sine fine cupiūt et appetunt. Ille. Sed q̄rit aia. Un p̄ pce: dit insatiabilitas ista: Rñdeo q̄ ex q̄ druplici ratione. Primo rōne capacitatis. Nulla res magna pōt impleri re parua. Exempli grā. Vas magnū non pōt repleti a parua q̄ritate. Ad ppositum. Anima nostra est capax illius boni infiniti dei. Unde si possideret omnia bona huius mundi: et deum ipsum non haberet nunq̄ quiesceret. Unde Ber. in festo dedicationis. Ad imaginem quippe dei: facta est anima rationalis. Ceteris omib' occu: pari potest. repleti autē minime potest. Capax dei: quicquid minus est: non implebit eaz. Ille. O anima. Secundo ratione finalitatis. Nulla res quiescit: nisi prius adepto fine suo. Unde lapis sursum proiectus: non q̄ scit quousq̄ reuertatur ad terram. Et fontes donec ad mare redierint. Unde in. vij. Phisicorum. Mobile nō quiescit: nisi cum peruenerit ad terminum. Ad propositū. Finis noster est deus. non diuitie: non dominia: non aliqua res mundi. Unde si auarus haberet totum mundum non cōtentaretur: nisi habeat ipsum deum: qui est finis creature Augustin'. i. Confessionum. Fecisti nos domine ad te: et inquietū est cor nostrum: donec requiescat in te. Et philosoph'. i. Polli. Desiderium diuitiarum vadit in infinitum. In. vij. Polli. Teste deo in bonis exteriorib' non potest esse felicitas. O lupa. O bestia insensibilis. ¶ Scō porco ut videm' ad oculū inter omnia aialia domestica: nullū aial repit min' vtile dñi viuit porco excepto. Exemplo p̄j. Caris cultio

dit domū. Gallina ouis facit. cata caput mures. Sed porcus est nulli' vtilis: cū viuit: immo si vadit in ortū omnia euellit Et ppter hoc tota familia cupit mortē porci: tūc oēs letantur. Dñs facit bonum occidere porcum: ut habeatis bona omnia cū sanguine istius pinguisissimi porci. Puer autē vesicam. Paterfamilias inuitat Cōpatres et commatres et vlcinos et oēs congaudent porci ob necem. O auare porce. ita de te est. Dñi viuis q̄dez omnibus es dānosus: pauperibus q̄bus panem non tribuis. ecclesijs. hospitiis. viduis. pupillis. cōmunitatib' sed in morte sua omnes letant. Sacrista. s. Dñici vult candelas et alij religiosi. Et canunt. Subuenite facti dei in domo gehenne. Alij gaudēt: q̄ obolum non poterant habere. Ancilla. f. ui. et omnes. Et dñi q̄ est poltronus. ¶ Tercio Asino. rē. De asino dicit q̄ portat vinum et aquā bibit. Portat ligna: et nunq̄ calefacit se. Et in tota vita pro alijs laborat pro se autem nihil. Sic auarus: laborat: sudat: vigilat: sollicitat pro alijs ut accumulet. pro se autē non comedit: nec alios sinit comedere. Un est si cut canis ortula: nī. qui porcos non comedit nec alios sinit comedere. Un Oratius in epistolis. Quid mihi diuitie si non concedi turvnt. O asine auare. De asino in morte sunt tres partes. Una est pellis: de qua fiunt tympana Esopus. Naz crebella facit: et tympana pellis aselli. Ad cuius sonitum ducitur chorea. Scōa ps est caro: que dat auribus ad deuorandū. Tercia sunt ossa: q̄ remanent ad solē et pluuias et grandinem. Ad ppositū. De auaro fiunt tres partes. Prima eius pe. ff. i. substantia: q̄ remanet parentib' et amicis. Qui tripuat. In despectu barbe auari. Secūda ps. f. suūz corp': dat terre. Ubi frater Gabriel nunq̄ in ecclia. Non q̄ ut dñs dis. xlv. c. nullus: priuā vltarij ecclesiastica sepultura. Sed ut dicitur Jere. xxiij. Sepultura asini.

canta versum. Tercia pars sunt ossa ad solem. Aia aut ad infernū. Quia si hoc testamētum facit dū viuit. Exemplo ptz de quodā auaro: qui accersito notario. Scribe inquit. Diuitias meas dimitto mundo. Corp⁹ autē hūmibus. Aiam aut dyabolo. O dyabole tolle qd tuum est. hec dicens exptauit. Nō immerito: qz hoc peccatū est illud qd execat hominē in hoc p̄senti seculo. Ex quo fit vt sic execat⁹ ducatur a dyabolo in infernum. ideo Dauid in ps. xy. oculos suos statuerunt declinare in terram. hac omēs sunt implicati. hierem. vi. A minore vltz ad maiores: oēs auaricie studēt inter maiores ⁊ minores sunt mediocres. Per minores intelliguntur layci. Per mediocres intelliguntur clerici. Per maiores intelliguntur prelati. Auaricia igitur est a minore vltz qz ad mediocres ⁊ maiores. qz inuenit in laicis: viget in clericis: regnat in p̄latis. Jō iuste dānans. iuxta illō Dorm⁹ est dī. ⁊ sepultus in inferno. Quarto assumat hypocrite. ⁊c. magnus hypocrita est auar⁹ Alber. sup Mat. xxiij. Ne vobis hypocrite. Octo sunt genera hypocritaz malorum. Primi dei deceptores. Isti p̄cūtiunt pecus suaz: corde aut sunt. ⁊c. Scdi sunt sanctorū voratores qd osculant sanctos. Et si non pnt attingere ponunt clamidē ⁊ sudariū vel biretū Intus aut sunt lupi rapaces. O lupi rapaces. Tercij sunt os sanctū. qd non loquentes: sed ore ⁊ nutib⁹ ostendūt sanctitatē. Quarti sunt celo p̄m: i qd se oñdūt deuotos: audiētes aliqd de deo manus leuant ad celum: fuge societates. Quinti sūt curia capita: qd studium ponunt vt tortum colluz possent. Tales deciperent deū ⁊ mundum. Sexti laudate deum. Bergomē sis quidem laudate deum: sed non de vino effuso. Septimi pauperelli qui ostendunt paupertatem in vestitu. Octauī scrupulosi qui omnem rē peccatum dicunt.

¶ Tercium dicit. ⁊c. Causatur auaricia a quattuor causis prout doctores nostri dicunt.

¶ Prima est filioz multiplicatio.

¶ Scda est voluptuosa quersatio.

¶ Tercia est ambitiosa aspiratio.

¶ Quarta est prosperitatis adeptio.

¶ Prima est. ⁊c. Greg. li. i. Mora. Sepe em̄ ad auariciā cor parentis alliscit fecunditas plis. Ille. Ille grauat filioz nūero. Nā habz quattuor natus tres liberos: vnā filiaz monialē. alia mūdāna spernentē omē videt sibi licitū. Et nō est ita sceleratus tract⁹ qz sibi nō videat licitus. O p̄r inquit uile. Quō illas maritis dotabo. sunt reuera mee. Preterea nolo maledici a filijs meis post mortē si eis non dā mittaz aliqd. vt fecit michi pater meus. Et ita hoc modo: metuens ne maledicat a filijs in hoc mūdo: vult maledici a deo. O quot sunt de talibus.

¶ Scda est. ⁊c. Vñ est qz auar⁹ studet in vsuris. rapinis fraudib⁹. opp̄ssidib⁹. Quare hoc o auare. Certe: qz vis triumphare: gaudere: luxuriari: ⁊ habere puellā ad tuam voluptatē explēdam. Ista est cā auaricie. O hieronymē qd dicit epistola secūda cōtra Iouē. ppter breuē gule voluptatē: terre lustrantur ⁊ maria. Delicie ⁊ epulaz varietas. fomenta sunt auaricie.

¶ Tercia est. ⁊c. O pater: dicit auarus. Pro certo pulchrum est excellere: oēs talem orant: honorant: et exultant. Etiam vltorius. Magnus effici volo. Quid faciam. Sum magister dominicator ⁊ faber ferrarius faciam qd dicit florentinus ferreus brachium ventrē fornice animā carnis. Primo brachium ferreum: videret laborare inquietari. O quot vigilie. Secūdo ventrē fornice: videlicet parum comedere: vt accumules. ⁊ parum exponere. Unde quidam. Mī nobilis ⁊ curial⁹ socie hebdomada huius mensis septem dies continet. Mensis triginta: iuxta lucrum faciās et sumptum. ¶ Tercio animā ca-

Sabbatum quartum

nis: cum pauca scientia. p phas r ne
phas. Et ita ex ambitione veniendi
magnus avarus fit. Quarta est. rē.
Quid. lib. iij. Methamor. Copia me
inop. m fecit. Abundantia me depau-
perauit. Quō pater? Audis Senecā
li. de morib. Que sunt maxime diuiti-
tie. Non desiderare diuitias. Ille.
Quis est diues non desiderare nō ap-
petere. Qz paup quicūqz sit cupidus
Avarus est pauperior omib hoibus
qz semp cupit hīero. in plogo biblie
Avaro tam deest qd hz: qz qd nō ha-
bet. In hoc mundo nūqz habet bene
et in alio habet infernum.

Sabbatū quartū quadragesime.
Qd Maria est mater oim gratiarū.

Remansit iesus

solus: r mulier in medio
stans Jo. viij. Miraculū
quidaz fur ob sui turpitudinē a iusti-
cia pprehensus est: r clamabat trūca-
tus capite a corpore pprio confessio-
nem o maria. Penitentiam o maria.
Oēs stupebant. Pro sacerdote mittūt
r caput corpori coniungunt. r sic con-
fessionē fecit. Qui dixit omib. hoc
beneficiū huius pnte r confessionis
merui p mariā. Cuius sabbatū deu-
te ieiunauit: quam rogau non mori si-
ne cōfessione. r pitione. Quo dicto
r sacramentis susceptis in pace qui-
euit. Ave maria. rē. Remansit iesus
solus rē. Recitat euāgelista: qz chri-
stus perierit ad montem oliueti: ad p-
templandū. Quia domus Marthe in
qua hospitabatur erat prope montem
illum. Et diluculo venit ad templum
ad ostendendū zelum animay vt illis
predicaret. Secundum sententiam
Augustini libro de consensu euange-
listarum. In christo erāt due nature
scilicet. Natura diuina: vt deus. quo
ad hoc nullius ei erat contentio loci:
qui vbiūqz est. Quo ad naturā hu-
manā sic ei conueniebat locus: pro

sui pteplatione. Mons ergo iste erat
christi oratorium. Et quanto plus ap-
propinquabat eius passio tanto pl-
operam dabat contēplationi. Scribe
aut adducit ei adulterā: vt sentētiā
daret. Sed quare nō adducunt adul-
terum: cū tamē pari pena debeat p-
niri capitis. vt. ff. de adulteris. l. ius-
lia. r. c. de adulteris. l. Graccus. Du-
plex est rñsio. Prima est Chrysol. vt
scz ponat suspicionē in corde popli: qz
fuisse aliqd ex eius discipulis. Scda
qz forte erat dies. Ideo p precio ipm
liberauerūt. Sed datur alia rñsio fm
glosam. quia crimen adulterij magis
punitur in feminis qz in viris Sedē.
Magister modo hec mulier deprehē-
sa est in adulterio. In lege mandauit
nobis Moyses huiusmodi lapidare.
Tu ergo qd dicis: Si ipsam damna-
set: p crudeli accusassent. Si soluisset
facere illum contra leges clamassent
Iesus in terra scribebat. Quid scribe-
ret quadruplex opinio. Vide ser. de
suspitione. Et dixit. Qui sine peccato
est vestrum primus in eam lapidem
mittat. Vade r amplius noli peccare
glo. Tantam in corde infudit contri-
tionem vt sufficeret pro penitentia in
foro iudiciali. r penitentiali. Applica
Maria virgo est mater omnium gra-
tiarum que pclusio probatur triplici
ratione.

Primō ratione approximationis.

Secdo ratione electionis.

Tercio rōne humiliatiōis.

Primo rōne. rē. Conclusio ē Tho.
iij. par. q. q. xxvij. ar. v. r phus. ij. met
Et Auerrois li. de causis. qz quanto
aliquid magis appropinquat princi-
pio alicui in quolibet genere: tanto
magis participat effectum illius p-
cipij. Exempli gratia. Appropinqua te
ad ignem: ad solem. rē. Unde dicit
Dionysius in. iij. celestis Hierarchie
qz angeli qui sunt deo ppinquiores
magis participant de bonitatibus di-
uinis: qz homines quia sunt propin-
quiores. Appropinquare deo non fit corpo-

ria gressu: sed passibus mentis. Unde Ber. super illud. Gen. xvij. Ambula corā me: et esto perfectus. di. Ambulatur autem coram deo non passibus corporis: sed affectibus mentis Et Augustinus homelia. xxvi. super. Johan. Ad deum non motu corporis. sed voluntate cordis accedimus.

hodie tribuis elemosinam pauperi: per unum passum accessisti ad deum Et sic de singulis. Non motu inquit corporis rē. Ad propositum. Maria virgo fuit deo ppinquissima sup oēs creaturas: qz ex ea corpus christi formatum est ex purissimis sanguinibus pginis marie. Et qui erat filius dei dicitur filius marie. Unde signanter dixit ei angelus. Ecce concipies i ytero: et paries filium. Sz quē o Gabriel. Nunqd. Jeremiam Isaiā Damielē. Nō vere. Sz iesum flagellatū: crucifixum: mortuū: qz ergo fuit super omēs proximā xpo: sup oēs gratias habet. Unde dicere possumus illud Judith. viij. hec est mulier famosissima: quoniam deum timet valde. Secūdu Jacobū d voragine: in suo mariali triplici causa aliquis dicitur famosus.

¶ Primo ratione sapientie
¶ Secundo ratione potentie
¶ Tertio ratione sanctitatis.
¶ Primo ratione sapientie. Patet de salomone. iij. Regū. r. Regina sabba audita fama Salomonis eius fama. f sapientie. Qui locutus est tria. M. parabolas. et quinqz milia carmina. Et de omnibus rebus mundi habuit cognitionē. quicquid homo scire potest Preterea de Alberto magno. de quo Pius papa ad Turchū precipua. est Alberti magni scientia. qui nullum doctrine genus creditur ignorasse. Preterea de Origene q sex milia volumina librorū scripsit Ad propositum Maria fuit sup oēs famosa in sciētia Quia habuit oēs scientias. Triplex est scientia fm Tho. super Johan. Prima est acquisita: vt habere philosophi. et illi qui studio vacant hanc

habuit maria: qz i tēplo fuit docta plenissime tam in grāmātibz: qz in coloribz rethoricis: vt ptz in litteris quas mittebat sancto Ignatio: q sūt optime posite. Preterea habuit omēs scientias. Quod sic probat Augu. Maria sciuit scripturaz. in scriptura cōtinetur omēs sciētie. igitur habuit omēs sciētiā. Scda est infusa: quam habuerel apostoli et alij sancti qui miraculose fuerunt illuminati. hāc habuit maria. quia a spiritu sancto fuit illuminata. et melius sciuit scripturas q aliquis propheta aut patriarcha. Criso. super illud Luc. ij. Maria conseruabat oia vba hec: pferēs in corde suo Quia scripturas legerat: et pphecias sciebat. Tertia est intellectualis que est in beatis qua oia cognoscunt in visione diuini verbi Maria autem hanc habuit Qz viatrix exns habuit priuilegiū comprehensor Quis docuit aplos de obscuris fidei post xpi ascensionem. Certe erat maria. Unde pz. ¶ Scdo rōne rē. Gene. vi. Gigantes erant super terram. Isti sunt potētes a seculo viri famosi. vt dicit Nicolaus de lyra: his initium fuit a demonibus sumētibus hoīs semen rē. De hoc semine gigantū fuit Sanson: qui centū viros percussit cum mandibula asini. Et Goliath. De hoc semine fuit Alexander magnus karolus magnus. Et in curia. Bo. fuit quidam frater noster Bertoldus: q asinū cum molendinario portauit. Maria super oēs fuit potētia potēs q celū aperuit qd sua clausit. Tā potens: q infernū clausit qd. Adā aperuit. Tam potēs q demonem supeditauit Unde hieronim. hec est q celis dedit gloriā gētibz fidē vitis finē: vite ordinē: moribus disciplinā. Un Cas. iij. Terribilis: vt castro p acies ordinata Timent eā demones vltra modum. Exēplum ad hoc ppositū. Diues quidā habuit filium ab vxore. Mortuo viro: filius cū matre dormiēs: ipam impregnauit. Et mater i partu occidit ipm pretere

Sabbatum quartum

cuncta atq; sepeliuit. Demon autem in forma clerici. corā imperatore dixit. Miros q; roma non consumitur p tanto scelere qd mulier talis egit: q; filius occidit: Acitatur illa et tps inducie dat. Jila ad confessionē cūrrit dicens patri. In angustissimū pater. Cui ille cōmenda te virgini. Dum esset tps conducitur corā iudice. Cui q; ibi esset demon clamare cepit. hec non est illa mulier incestuosa: sed hgo maria. Ad hāc vocē stupent oēs: et de mon recessit. Et sic mulier honorat. Mulier is: et pctm eius occultauit. O potentia marie. ¶ Tertio rōne et. Job. i. Erat autē Job vir magnus inf oēs q; morabant in terra. Magn⁹ sanctitate. Et de Johanne bapti. Luc. i. Erit magnus corā dño. Scdm Tho. sup epl̄as Pauli Triplex ē sanctitas. Una dicitur diuinalis. s. dei sub qua fuit maria. Un̄ Tho. iij. par. q. xxvj. arti. i. Rationabiliter nos credimus q; illa que genuit vnigenitū plenū gr̄e et veritatē: pōibus alijs maiora gratie pūlegia accepit. Ille. Et in l. par. q. xxv. ar. vi. Beata hgo maria ex hoc q; ē mater dei hz quādā dignitate infinita ex bono infinito. qd ē de⁹. Et ex hac parte nō pōt fieri aliqd meli⁹: sicut nō pōt eē aliqd meli⁹ deo gl̄le. Un̄ eccl. Virgo maria n̄ ē tibi filis nata iūdo: Et asculan⁹ lib. iij. Nū q; in muliere virt⁹ pfecta fuit nisi in illa que ab initio fuit creata atq; in eternū electa. Scda angelicalis. Tertia humanalis: quas oēs maria superat. Et hoc totū q; mater dei. O magnū qd. p̄tero. Maior gr̄a maria nō pōt intelligi: q; sit m̄r dei. Ille. Et Bonauē. in. iij. sen. Maior nāq; excellētiā virginis q; sit m̄r dei: q; q; sit dñs creaturaz. hoc em̄ depēdet ab illo: si cut ram⁹ sua a radice. Ille. Jō vulgari. Petrar. Sepe me amora d te laniādū impellit hgo maria in his lenibus versibus meis: sed tñ tuā valorē considerans. Aliud nequeo dicere q;

mater dei. Igitur mater gratie. ¶ Scdo rōe. et. Cōclusio est. Tho. iij. par. q. xxvj. ar. v. Un cuiq; a deo dat gratia fm̄ illud qd eligit. Exemplum de Noe in archa fabricanda de Moysē apud Pharaonē. Ad ppositū. Maria diuinitus est electa ab eterno: vt esset mater filij dei. Prouer. viij. Nondū erant abyssi. i. mundus cū suo ornatu. et ego iam cōcepta erā: vt scilz suo tēpore in mundo fierem. Ex hoc debuit omni gratia pollere: vt sic eēt idonea mater. Un̄ dicit mater gratie. O mater. et c. Sed nota fm̄ Tho. et Albertū super Missus est. Quod quadruplex est differentia gratie. Prima dicitur effluens que sola fuit i christo. De qua Joh. i. de plenitudine eius oēs acceptimus. Secunda est sufficiens: qua plenū sunt om̄s fideles et sancti. De qua Luc. i. zacharias pater eius impletus est spiritu sancto. Et de stephano Actū. ij. ca. Stephanus plenus gr̄a. Tertia est abundans que fuit in iohāne bapt. et in apl̄is specialiter. Act. i. Repleti sunt om̄es spiritu sc̄o. Quarta dicitur excellens: que sup om̄es fuit in maria. Ideo angelus ei. Ave gr̄a plena dñs tecū. De his gratijs. Bern̄ Legimus Stephanū plenū gratia: et apostolos plenos spiritu sancto: sed longe dissimiliter a maria. In nullo em̄ alio habitauit plenitudo diuinitatis corporaliter quēadmodū in maria. Ille. Ervt differentiā videam⁹ gratie ip̄i marie notabim⁹ fm̄ Tho. i. q. c. triplicē gratiā in maria. ¶ Prima. dicitur acceptationis. ¶ Scda. dicitur habitationis. ¶ Tertia. dicitur recognitionis. ¶ Prima dicitur et. Et est quādo quis inuenit gratiam corā aliquo: sicut dñs. vi. Noe inuenit gratiam coram domino. Et de ioseph qui inuenit gratiā coram principe carceris. i. q; ei erat multū gratus. Maria autē habuit gratiam in conspectu dei. Quā angelus declarauit. Inuenisti gratiam apud deū. Inuenit equidē: q; ip̄am

gratia perditā recuperavit humano
generi. hoc adā non fecit. Quia etsi gra-
tiam perditam p penitentiam recupe-
rauit: hoc egit tantum pro se: non pro
genere humano procurauit. Sed ma-
ria p omnibus inuenit. Inuenisti in-
quit gratiā non rapuisti: vt prim⁹ an-
gelus dī. Similis ero altissimo. Inue-
nisti. nō perdidisti: vt primi parentes
Inuenisti nō emisisti: vt Symon mag⁹
qui pecuniā obtulit apostolis vt eme-
ret gratiam spiritus sancti. ¶ Secun-
da dicitur gratia rē. Quia nulla creatu-
ra inuenta: nisi donec portare regem
celorum: nisi maria Ecclesia dicit. Sā-
cta et immaculata uirginitas: quibus
te laudib⁹ effera nescio: quia quē ce-
li capere non poterant tuo gremio cō-
tulisti. Et ipsa dicit oibus fidelibus il-
lud ecclesie. Congratulamini michi
omnes qui diligitis me: qz cum essem
paruula placui altissimo: et de meis
visceribus genui deum et hominem.
Ille. O felix puella. O celi regina.
Ad ipsam solā missus est de aula sum-
mi dei legatus singularis insignis: vt
filium dei conciperet contra omnē cō-
munem cursum. Ubi dicit Albertus
super Missus est: qz quatuor sunt mū-
di generatiōes humane: nec est inue-
nire alium modū. Quia dicit Tho.
in. iij. di. iij. Et damasce. cōceptio illa
fuit miraculosa. Primus modus sine
femina et masculino: vt adā factus a deo
Secundus sine femina ex viro vt eua
ex costade. Tertius ex muliere et ma-
sculo: vt est cōmunis omnium natura-
lis generatio. Quartus singularis:
vt est ex femina sine viro: et hic est ma-
rie uirginis. Unde fuit mater et uirgo
simul: qz est priuilegium singulare.
¶ Tertia dicitur gratia rē. Ad quā
pertinet recognoscere beneficia acce-
pta. Quia vt dicit phis. ix. Eth. Be-
neficiatus tenetur recognoscere bene-
factorē Et. Sen. li. de beneficijs. In-
gratus est qui non recognoscit bene-
ficiū. Idem beneficiorū memoria se
nescire nō debet. Ista autē gratitudo

sumo deo placet. Maria hanc habuit
Quia vitam suā expendebat in reco-
gnitionē beneficiorū dei: vt dicit Al-
bertus. Confitebat⁹ quotidie Johana-
ni euangeliste: non sua peccata: sed
dicebat. O mi. Johannes. Non sum
digna vocari mater dei: quia non co-
gnosco filiū mei bñficia: licet recognos-
ceret. Unde lu. ij. Maria autē conser-
uabat omnia q̄ba hec conferēs in cor-
de suo. Uñ dicim⁹ qz est mater omnium
gratiarū. Petrar. O gratiarū et omnium
virtutū plena. dñs tecum. teqz semp
amat adeo vt omnes lingue fari hoc
nequeant. Uñ patet tertia ratio.
¶ Tercio ratione rē. Cōclusio ē theo-
logorū. Ubi est maior humilitas: ibi p-
cipue maior exultatio. Luc. xviij.
Qui se humiliet exaltabit. et i. c. Ex-
altauit humiles. Eccle. iij. Quanto
maior es humilia te in oibus. De pe-
dist. i. s. Taciturnitas sine humilita-
te: nemini potest esse salus. Et Pho-
lomis. Inter sapientes sapientior ē
qui humilior existit. Maria sup oēs
humilior fuit. Ideo super oēs meruit
culmē oīm grāz. Fuit autē humilis tri-
plici. P. solore qz hūbz supbū nunq̄
ptulit. Aug. Reuolue diligent⁹ euā-
geliste hystorie seriē. et si qd increpato-
riū: si qd durū occurrerit i maria: d ce-
tero suspectā habeas: accedere uereas
ris. Ille Scō corde: qz se indignā re-
putabat matrē dei. Tercio ope: qz nō
dedignabat⁹ seruire elizabeth iptu s. z
dubiū isurgit. Quare fuit tam hūilis
maria sup oēs: hūdeo. fm Tho. sup
aue maria: qz triplici rōne. P. rā qz de-
buit illi recipere totalit⁹ in se: qz ē sup
oēs: ideo debuit hūiliari infra oēs.
Scō qz debuit sup oēs sanctos et san-
ctas et choros angelorū exaltari tanq̄
regina celi: ideo debuit ee humilima
Tercio: quia sicut p superbiam Eue
mors in mūdū intrauit: sic e contrario
per marie humilitatem vita mūdo
reddita est. Quia. ij. Ethicorū Cōtra-
ria contrarijs curantur. Unde Eccle-
sia. Mortem quā femina intulit: se-

Sabbatum quartum

mina fugauit Et ex humilitate sua: licet esset sanctior omnibus in celo et in terra nunquam tamen legimus de ea in euangelio. quod aliquod miraculum fecerit in presenti vita ante resurrectionem filii. Secundum Jacobum de Uoragine in Mariali. Quelibet mulier in suo partu cupit quinque: quod omnia fugit virgo ex humilitate sua. Primo virum iuuenem et pulchrum. Maria habuit senem despectum. Secundo diuites. Maria pauperem. Mat. iij. Nunquid est filius fabri. Tertio in partu pulchrum thalamum. Maria habuit stabulum. Quarto seruitores et obstetrices. Maria habuit per seruitores bouem et asinum qui per seruitio filii calefaciebant. Quinto vultu: cuius post partum et quietem. Maria oportuit fugere cum filio in egyptum. Tolle inquit Aug. puerum et matrem eius etc. O humilitas sancta. De qua Ber. Maria et si ex virginitate placuit: tamen ex humilitate concepit: quod si humilis non fuisset spiritus sanctus super eam non quiescisset. Ille. Nulla creatura est humilior inuenta sub celo. Et hoc maria fuerit humilitas Abise: cum dixit Ge. xviij. Loquar ad dominum: cum sim pulvis et cinis et Job. cuius dixit. xviij. Putredini dixi. pater meus. mater mea: et soror mea vermibus. et Johan. bap. dum se vocem appellauit: tamen marie humilitas superauit horum humilitatem et quorundam aliorum. Unde in causa suo. Desperit humilitatem ancille sue. In verbo ancille. Quattuor ancillas. legimus ex humilitate cecidisse canticum inter quas Maria precipatim tenet. Prima fuit maria soror moysi. De qua Exo. xv. di. Cantemus domino: gloriose enim magnificatus est. Secunda Anna. i. Reg. ij. Exultauit cor meum in domino. Tertia Judith. xv. Cantate domino in cymbalis. Quarta Maria virgo. Luce. i. Magnificat anima mea dominum. Unde per quod mater gratie. Unde Ber. super Can. ser. viij. Sileat maris tuum. O virgo beata: si quis inuocatus tam in necessitatibus suis meminertur defuisse. Nos quidem serui tui: ceteris

in virtutibus tibi congaudentibus sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginitatem. miramur humilitatem: sed nostra tibi ipsis miseri sapit dulcius crebrius inuocatur. Ille. Petrar. O virgo sine mensura dulcis es: nec te acrem vel amaram vales ostendere: et tota dulcis es absque mixtura. Idem Te innocantium non sunt in vanum orones. nam prestatim exaudis antequam ad te perueniant. Exemplum In li. de vij. donis. Joh. damascenus grecus ut deo liberi vacaret factus est monachus. Qui libenter laudibus virginis intendebat: et de ea pulchra dicta proponens manu propria scribebat. Cuius ad instantiam quorundam nobilium quos docebat legeret: et post disputationem cum scolariis ad littus maris deambularet cum spaciandi: pyratis saracenis eum rapuerunt: et cuidam saraceno vendiderunt. Cui filius suus dedit litteras imbuendum. Inuidens autem ei quod instruxerat ut ei succederet. veniens constantinopoli scripsit litteras sub ipsius nomine Soldano babilonie quod scilicet imperator constantinus qui ipse damascenum gratum habebat: exercituum romanorum ad partes remotas erat ducturus si absque impedimento terrarum grecie posset acquirere. Unde litteras protexit in consistorio causarum quod intuenti fuit et imperatori exhibite Qui attendens modum dictaminis vocauit Johannem dicens non posse negare quod ille littere non continerent stylum et modum Qui hoc sentiens litteras se fecisse negavit Cuius aliqui dicerent eum ut proditores occiderent: imperator manum dexteram ei amputauit. Qua in abbatia suspensa ut perpetuo confunderetur ipsum patrie proditor identitatem fecit. Cum autem sexta feria diuinatione vigilasset fleuisset. ei lenis dormienti homo apparuit ipsum confortans. Et cum diceret maxime dolere propter vituperium monachorum. et quod non posset amplius scribere eius laudem: ac missa celebrare ut solebat virgo manum

pendēte accepit ac brachio or dolore
remoto restituit. Mane facto stupēti
bus cūctis celebravit. Cūq; iperatoz
fūisset si aliquē suū modū docuisset
Rūdit se filiū sarraceni docuisse. Qui
cape⁹ suā maliciā confessus est.

¶ Dñica. iij. De discordia: vel de o:
dio vel de remissione iniuriarum.

Non erit heres
filius ancille cūz filio li:
bere. ad Gal. iij. ¶ A flu
mine eloquentie. Et aureo pelago.
Pub. cornelio Scipione cū solido fun
damento rōnis fuit cōclusū inter oēs
virtutes necessarias. Subnationi z
regimini reipublice z boni cōmunis:
maxime esse necessariā pacē: vniōē
z amorem reciprociū. Unde Lactā.
in. v. li. c. vij. Quāz beatus esset: qz
aureus humanarū rerū stat⁹: si per
totum orbem mansuetudo: impietas
z par z innocentia et equitas: z tem
perantia z fides moraret. Que sentē
tia verificatur p. Policratē in. vi. lib.
c. vij. de Italia. Infelix Italia q. ciuili
bus in seipsa scissa discordiis de culmi
ne fortune delecta patescit insultib⁹
exterarū gentiū. quibus consueue
rat imperare. Romā nanq; mūdi cul
men z dñam. suoz dissensio ciuiliū red
dit ancillāte. Sup. verbo Poli. po
ne quattuor monarchias mundi que
ad nihil venerunt propter bella z dis
cordias. Prima fuit chaldeorū que
incepit a Nino. tēpore abraē. Secun
da cartaginensium q. incepit a. D.
Didone. Tertia romanorū que ince
pit a Romulo z Remo. Quarta gre
corū que ab Alexandro magno que
ppē diffidia: discordias z similitates
sunt terre equate. Un est q. maxima
pars xpianitatis est in manu turci.
¶ Erte propter bella. Ubi constātino
polis. Ubi niger pontus. vbi scuteri.
vbi capha. vbi trasebunda. vbi tota
grēcia. simul cūz Tracia z Thesalia

In manu infidelium sunt propter dis
cordias xpianorum. Jo xps Luc. xi.
Omne regnū zc. z Lactā. in. i. c. ij.
Quicqd em diuisione capiz interitū
capiat necesse ē. Quapropter clamat
Paulus Philippen. Ozo vt chari
tas vestra magis ac magis abundet
Quare o Paule: q. sine ipsa opera no
stra nihil valent ad meritū vīte eter
ne. xi. q. ij. c. Archiepiscopus. Sine
concordia spernit deus cūcta: nec re
cipit oblationes sacerdotū: ideo par
tialis z odiosus z discordans: non sūt
dei: sed diaboli. Unde z punantur he
reditate patris nostri dei. Un Paul
lus sub velamento duorum filiorum
abraē ancille z libere: signati per du
os populos bonos z malos di. Nō zc.
In quibus verbis de discordia vel de
remissione iniuriarum predicabimus
hodie. Ubi trīs consideranda sunt.

¶ Primūz d. offensionis.

¶ Scdm d. malignationis.

¶ Tertiū d. inductionis.

¶ Primum d. zc. Utrū discordia anē
odiu sit pctm mortale. Due sunt opi
niones. vna q. sic: alia q. non. Opinio
q. dicit q. non assumit fundamentū ta
le. Si odiū esset mortale nō reperiret
in sanctis viris: s. in sanctis inuentū
est odiū. vt in Dō qui sanctus erat in
ps. xxv. In quos odio habui z legem
tuā dilexi. z Act. xv. c. Oza est discor
dia inter Paulū z Barnabaz. igit nō
est pctm. Preterea in deo reperitur.
Sap. xij. Abominabilis est deo impi
us et impietas eius. Eccl. xij. Altissi
mus odio habet peccatores igit nō ē
pctm mortale aut veniale. ¶ Secūda
opinio dicit q. sic. vnde Jo. i. Cap. iij.
c. Qui non diligit: manet in morte.
Omnis qui odit fratrem suū homici
da est. Responso ad hanc difficulta
tem fm Tho. ij. q. xxxij. ar. iij. Al
ber. in. iij. distin. xxxv. Quod odiū est
pctm mortale. Que conclusio probat
tripliciter. Primo ratione. Secundo
auctoritate. Tercio figura. Ratione
duplici. Primo preceptionis. Scbo

Dñica quarta

contrariationis. Primo preceptionis. Una maxima est in theologia. Omne quod est contra preceptum dei inuenerit mortale peccatum: sed odium discordia ac patriali tas est contra preceptum dei inuenerit mortale. Quod sit contra preceptum per in utroque te stamento. Primo in veteri Leuit. xix. Non stabis contra sanguinem proximi tui: Non gratias ultionem: nec memor eris iniurie ciuium tuorum: sed diliges ami cum tuum sicut teipsum. Preterea Exo. xxiiij. Si videris asinum odientis te ia cere sub onere non pertransibis sed sub leuabis cum eo. Slo. interlinearis. Si preceptum est de animali plus de homi ne. Eccle. xxviii. Relinque proximo tuo nocenti te: et tunc deprecanti tibi peccata soluens. Secundo in testamento nouo Mat. vi. Scriptum est antiquis. Dili ges amicum tuum: et odio habebis in imicum. Ego autem dico vobis. Dili gite inimicos vestros: bene facite his qui odunt. Super quo Criso. Qualem vis er ga te deum esse. cum delictorum tuorum veniam poscis: tales te exhibere de bes his qui deliquerunt in te. Ille. Et a cano. de pe. di. v. c. fallas. Qui odi um in corde gerit. sciat se veram pe nitentiam non posse pagere. Secun do ratione et. Illud quod est charita ti contrarium est virtutis excellen tissima est morale: sed odium est cha ritati contrarium ut ponit Tho. ii. q. q. xxviii. ar. i. Un apostolus. i. ad Cor. xii. Si linguis hominum loquar et ange loz: charitatem autem non habeam factus sum velut es sonans aut cymbalum tinniens. Et si habuero omnem pro phetiam. et nouerim mysteria omnia. Et si habuero omnem fidem: ita ut montes transferam: charitatem autem non ha buero nihil sum. Et si distribuero om nes facultates meas in cibos paupe rum. Et si tradidero corpus meum ita ut ardeam. charitatem autem non ab buero nihil mihi prodest. Ille. Unde in huius figuram gen. iiij. Cain. quod odi um habuit ad abel eius sacrificium fuit it reprobatum. Un patet conclusio. Sz

querit anima coram dubitans. Que sunt illa que odiu generat et pacem turbat Respondet Egidius lib. de regimine principum. Et alij doctores. Quod sunt quattuor peccata. Primum est peccatum superbie. Secundum est peccatum auaritie. Tertium est peccatum luxurie. Quartum est peccatum inuidie. Primum et. Quod patet triplici le ge. Primo angelorum. Diuisio ipsorum ortus habuit ex superbia luciferi. De qua Isa. xliij. In celum ascenda sed tri nitatis et exaltabo solius. meus et ero similis altissimo. Ex hac superbia una pars illorum remansit in celo deum adorans humiliter. Alia pars in infernum fuit abiecta cum principe tenebrarum. Ex hoc propter superbiam regnum fuit diuisum. Un Apoca. factus est phis in celo michael et angeli eius pugnabant cum dracone et michael preualuit: et preictus est draco ille qui vocabatur dyabolus. Ille. Unde quod hodie non est pax. Quia quilibet vult dominari. Secunda est lex iudeorum. In. iiij. Reg. xij. Dicitur quod Salomone mortuo Ro boam eius filius dixit et populo iudeorum qui querebat allevationem: a suo rege saluari. Ut hodie sunt. Minor digi tus meus grossior est dorso Salomonis Ipse vos cecidit flagellis: ego vero scorpionibus. O superbia regis. Un dicit Cicero. i. de officiis. Nihil est laudabilius placato viro: placabilitate et clementia. Ob quam superbiam regis diuisum est regnum in duas partes. Sz si queris quis misit regem in hanc superbiam. Respondeo quod consiliarius iuue ni cui adhebat. relinquit illi sensum cum esset male factum. Unde philoso phus. vi. Ethic. Iuuenes non possunt esse prudentes: quia prudentia requirit experientiam: que multo indi get tempore. Ex hoc Romulus ceteros sapientes de populo elegit qui erant veterati quorum consilio respublica regeba tur qui dicebantur senatores et pa tres conscripti. Senatores propter se

sus et maturitatis etatem: quasi se-
 niores. Patres vero conscripti ppter
 affectum. Quod sicut patres erant cir-
 ca bonum reipublice. Et hoc Alexander
 magnus. dum ad aliquod bellum per-
 gebat. non eligebat robustos corpo-
 retum. sed veteranos qui cum patre suo
 Philippo militauerant: et sic sapientia
 eorum de hostibus triumphabat. Un-
 de Cice. de senectute. Non viribus aut veloci-
 tate corporis res magne aguntur: sed
 consilio gravitate et sententia. In hu-
 ius figuram. Numeri. xi. Dixit dominus.
 Moysi. Congrega mihi de senioribus
 israel. vii. viros: ut sint iudices et magi-
 stri populi: et iudicent populum. Pra-
 ctica: quod nunc in consiliis sunt iuvenes
 colerici: fatui: imprudentes. Ex hoc
 respublice male se habet. Senes sunt habendi
 in reuerentia. C. de veteri iure. enu-
 l. Deo auctore Tanta autem nobis anti-
 quitati habita est reuerentia ut nolumus
 na prudentium virorum taciturnitati tra-
 dere nullo patiamur modo. Ille. Et
 Lem. xix. Coram cano capite consurge
 et honora personam seniorum. i. Thi. vi. Se-
 niozem ne increpaueris. sed obsecra
 ut patrem. Sap. liij. Senectus enim ve-
 nerabilis est. Quando moritur senex
 plange. o fili. Ad propositum. Roborant
 ergo spreunt consilium seniorum. Unus factus
 est ut Jeroboam servus Salomonis re-
 gnaret in hierusalem super. x. tribus.
 Tertia lex romanorum. Orosius li. vi.
 de Julio cesare. qui superbia sua voluit
 obtinere regnum et imperium. Unus sena-
 tus ei contradixit. Pompeius vero pro
 senatu arma suscepit pro republica: et
 ex hoc diuisi sunt ad invicem. Julius
 persecutus est eos: et victoriam contra
 Pompeium obtinuit: et factus est rex ro-
 manorum: et propter hoc tota ciuitas ste-
 tit per quattuor annos in diuisione in qua
 bus annis facta est effusio sanguinis
 terribilis. Quod secundum periculum et. Unus tot
 bella. Ab avaritia. Lucanus Certa-
 men mouisti opes. Et Sene. li. de
 quattuor virtutibus. Quietissimam
 vitam agerent homines in terra si hec
 duo verba a natura omnium res tolleretur

meum et tuum. Ille. Unus discordie. Unus
 lites in palatio. Advocati procurato-
 rea. Certe ab hac. Probat duplici le-
 ge iudeorum et romanorum. Primo iudeo-
 rum. Gen. xij. de Abraham et Lot: qui
 erant amicissimi: propter diuitias et a-
 uaritiam diuisi sunt ab invicem. Quod
 bone familie in presentia se diuidunt
 et funditus vadunt. Quod ut dicit La-
 ctantius. Primo lib. c. iij. Quicquid enim
 capit diuisionem: et interitum capiat
 necesse est. Et tunc. Lu. xi. Omne res-
 gnum in se ipsum diuisum desolabitur.
 Quod secundum legem romanorum. Titus li. li-
 bro de origine urbis. d. Quod nobiles
 romani expulerunt unam partem a roma
 et ipsi ad invicem diuiserunt agros et pro-
 prietates expulsoz ab urbe. Unde ex-
 pulsi tantam iniquitatem sustinere non va-
 lentes ad arma sunt concitati ex utra-
 que parte. Et sic diuisiones et lites fa-
 ctæ sunt in roma et vastationes domo-
 rum: et possessionum sanguinis effusio
 Unde multa milia sunt interfecta.
 Unus hoc Clama Ab avaritia. Ex hac
 procedunt vitia sacramenta falsa. Tercia
 pars periculum et. Lactantius. iij. Nulla vege-
 mentior causa quam unius femine a multis
 maribus appetitio. Inuenalis. Nul-
 la fere causa est in qua non femina lites non
 mouerit. Probat in duplici lege. Pri-
 mo iudeorum. Iudicium. xx. de leuita. qui
 erat de tribu beniamin. cum esset in Sabaon
 cum uxore sua: hospitatus est cum quo-
 dam amico suo. Sabaonite eam ceperunt
 quia pulchra et violauerunt: ex quo dolore
 mortua est. Vir autem ei posuit eam super
 asinum: et in Betel reuersus: vindictam pe-
 tet per singulas tribus. Unus interfecti sunt
 quinque milia. Secundo in lege grecorum
 Achilles grecus visa Polixena tam
 pulchra in eius amore captus. post
 multas stultitias ab illa occisus est.
 Preterea Paris in greciam uenit du-
 xit secum helenam de grecia in troiam
 Unde ex hoc tota grecia commota est
 contra troiam contra quam uenerunt
 Et sic armatis mille et ducentis na-
 uibus troiam potenter obsederunt.

Dñica quarta

Unde tot mala in rerum natura. fuci-
cerisse: cantilene: nigromantie & huius-
modi. Vere ab hac: Aliquidā. Ne misero iu-
veni qui stat subiectus amori. ¶ Quar-
tum per me quod pacem dissipat: est inui-
dia. Valerius li. iij. Nulla est tam mo-
desta felicitas. que malignitatis den-
tes vitare possit. Unde tot dissensio-
nes in populis. Inter artifices in om-
ni arte. Ab invidia. Probatum duplici
ci lege. Primo iudeorum. i. Reg. xvij.
Cum populus daret laudem David.
dicens. Saul percussit mille: & david
decē milia. Amicitia que erat inter
David & Saul versa est in odium ita
quod querebat eum interficere. Secūdo
lege romanorum. Valerius li. v. c. iij.
di. q. v. Coriolanus romanus ex in-
vidia banitus est apud Volscos. Pro-
pter quod maxima discordia inter eos
et senatus fuit. Unde ex hoc Coriola-
nus venit contra romam cum exercitu
terribili et cum maximo romanorum ter-
rore: sed ex nutu matris pax fuit sacra.
O quis enarraret mala que ex hac emer-
gunt propter quod omnino tollenda est.
¶ Secundum dicitur. Quattuor sunt maligni-
tates huius vitii odij et discordie
¶ Prima est naturalis legis contra-
rictus.
¶ Secunda est humani cordis obduratio.
¶ Tertia est crudelitatis inductio.
¶ Prima est. i. Tho. i. q. xix. Lex
naturalis est regula naturalis rationis di-
rectiva humanorum actuum. Observator
autem huius legis est homo. De quo phi-
losophus. i. Pol. homo est optimus aia-
lium segregatus a lege & iusticia
est pessimus. hec lex clamat alta voce
Quod tibi non vis fieri: alteri ne fa-
cias: & e converso. ut dicitur di. i. c. i. Et di.
ix. Sana. Et. x. q. i. c. Placuit. Ad pro-
positum. Si esses in odio cum aliquo
velles pacificari. Et si per viam ince-
deres: velles saturari bona vita so-
cie. Velles quod respiceret oculo gracio-
so: & te alloqueretur. Et tu fac similiter
socie. De hac lege naturali illustrati
pagani. Jus civile. ff. de legationibus. l.

Questanti. Cum inter homines cognos-
tione quandā natura contraxerit. quod
est hominem homini insidiari nequas
esse. Ad practicā Summus oēs in natura
conformis: ideo debet esse ad invicem
amor. Quod ut dicit philosophus viij. Ethic. Si
militudo est causa amicitie. Sap. xij.
c. Omne animal diligit sibi simile Summus
omnes ab uno patre generati et ma-
tre Adam et eua Ab uno patre spiritali.
De quo Math. vi. Pater noster qui es
in celis Mat. xxij. Unus est enim pater
vester qui in celis est. Omnes autem vos
fratres de hac lege fuere illustrati pa-
gant qui sui inimicis veniam dede-
runt. Vide Vale in. v. lib. c. i. Rubrica
de clementia romanorum. Ubi ponit cau-
sam quare romani magnifici sunt ap-
pelati: quia prout fuerunt in danda venia
inimicis suis. O animi generosi qui in-
ter ceteras eorum virtutes fuere huma-
ni Adsum exempla plurima. Pri-
mo induxit exemplum Pompeij. Emu-
li regis Armenie nomine Trigamis
cum habuisset victoriam ipsius ipsum redu-
xit in patriam suam honorifice. Preter
ea exemplum de Lucio Paulo: qui fuit
dux romanorum audiens Persarum res-
gez victum ad se adduci fecit quem sem-
per habuerat infectum. occurrit ei cum
ornamentis decoratus romani impe-
rij curvatusque ad genua dexteram por-
rigens elevarunt. & in tabernaculum
suum introduxit. et eum in solio suo se-
cum sedere fecit di. Sicut egregium est
hostem coartare: ita laudabile est in-
felici misereri. Preterea Augustus epi-
stola ad Marcellinum de tulio cesare re-
fert quod tunc memorie fuit quod nihil soles
bat oblivisci: preter iniurias Et cum se
mel caput Pompei emuli sui esset ei pre-
sentatum amare flevit. d. Non placet
mihi vindicta: sed victoria. Si pagani
hoc egerunt plus christiani. Valerius in.
v. humanitatis Dulcedo barbarorum
in gemitu penetrat. Et Augustus i. d. clui.
dei. Proprius romanorum fuit parce-
re subiectis & debellare superbos.
Acceptaque iniuria ignoscere quod plebs

qui malebant. Ille. vñ patet pma ma-
lignitas. ¶ Scda dicit rē. Ber. li. de
plideratione ad Eugenū papā. Cor-
durū est. qđ contritione non scinditur
pietate non emollitur pñb⁹ nō flecti-
tur: minus non cedit: flagellis indura-
tur. Quinq; conditiones sunt cordis
puri. Prima conditio Contritione nō
scindit: quia tales non dimittunt par-
tes. non consentiunt: non se cōmunicant
et sic desperati ad infernū vadunt. qz
dimittunt filijs malū exemplū dimit-
tunt arma in domo: et gladios sāgui-
nolentos: lanceas. Secunda conditio
pietate non emollit. Tales non hñt
pietate: imo inimico adducunt dupli-
cia. O talis est infern⁹ male faciat ei
deus. Talis fuit impietas iudeorū ad
Pilatum. Ecce rex inquit vester. Cla-
manere. Tolle euz crucifige. Tertia
conditio pñibus non flectit. Non pre-
dicationes non pcepta amicorū possūt
flecti. Si tamen pmittunt nō seruāt
Nulla gens infidelior talibus. Nul-
lus confidat de pmissione partiali:
um: qñs ore pmittant in corde ha-
bent diabolū. Eccl. xij. Nō credas ini-
mico tuo in eternū. Et puerbiū. De
inimico recōsillato nō confidas Ascu-
lami omnes iurauerunt p signū cru-
cis nunq; tenere partes. In paucis
diebus iuramentūz fregerunt. O gēs
perfida. O dyaboli. Quarta conditio
Minis nō cedit dei aut sanctorū. Ne-
minē timet odiosus. Exemplū illius
patris de quo Eusebius de pparatio-
ne euā. q̄ duos fratres ad inuicē liti-
gantes de lacu aque cū nō posset eos
quietare totā aquā conduxit cum ba-
culo per desertū in sui ignominiam.
Quinta conditio. Flagellis induraf.
Indurantur corda talium vt nullo pa-
cto velint remittere. De tali odioso.
Job. xli. ca. Cor eius indurabit quā-
si lapis. In mōre vercellensi. Cuz ter-
ra esset turbata partialitatibus ma-
ter. abscondit duos filios suos sub ve-
gete veniens partialis in presentia
matris accepit filios et vnū in aerem

piecit et ipm cū gladio recoligebat. et
postea piecit in murū. Aliū cepit et po-
suit pedes sup eum et euz gladio p me-
diū scidit et in faciem matris piecit.
¶ Tertia dicit rē. Adeo est graue pec-
catū q nulli parcat nō fratri: non ami-
co. Senef. iij. Et odio Caym occidit
fratrē suū. Gen. xxxvij. Filij iacob ex
odio fratrē suū. vendiderūt hyfmaeli-
tis. iij. deu. et forti⁹. Ex odio pharise-
orū xps occisus est. Vere lācea longi-
ni nō fuit ita amara. vt cor odioso. Illa
trāssodit corp⁹ mortuū xpi. Odiū aut
hominē viuū. Non est tāta maligni-
tas in feris vt in odioso. Vñ Aug. xij.
de ci. dei. Nō em intra se leones: aut
intra se dracones: qualia hoies intra
se bella gerunt. Ille. Aialia post bella
ad pastūz vadunt. Eccl. xxvij. Vola-
tilia celi post conflictū ad sibi similia
conueniunt. Sed odiosus nō. Sz eue-
nit illi vt sicut ē durus in dimittēdo:
ita ei deus in remittēdo. In euāge-
lio. Sic em pater vester celestis fa-
ciet vobis si non remi. rē. O socie ad
capitulūz veni. Dic pater noster: vsq;
ad illud Dimitte nobis rē. Orationē
contra te facis non p te. Vñ Cris. Si
iniur iā nō dimittis q tibi facta est: nō
orationē p te facis: sed maledictionē
super te inducis. Quarta est rē. Non
est gñatio ita fatua sub celo: vt sunt
partiales. Dicunt Johānez baptistaz
gibellinum. Quia digito ostendit. Ec-
ce agnus dei. Johannez euangelistaz
guelphum. Dicūt eccliam guelphaz
Imperatorē gubellinū. Et sic se ad
inucem ciuitates se despiciunt: et
mortales. Ex hac fatuitate ciuitates
et castella destruitur. Unde Tullius
lib. de. ami. Que domus tam stabilis
que ciuitas tam firma: que non odijs
funditus possit enerti. Ille. Cur deso-
lata est roma. Certe: vt habet Aug.
in pluribus locis de Ciui. dei propter
ciuilis bella. Ad sunt ciuitates italie
O bononia mater studiorū. O ianua
regina maris. O parma. O placētia
O assisium. O viterbium. O alie ciui-
l iij

Dñica quarta

ates que discordijs et partialitatib⁹
dedistis locum. Ubi est gloria vestra.
Plangunt mentia. Palatia ruinata.
Uere inia salustij verificatur in cate-
linario. Concordia parue res crescūt
discordia maxime dilabuntur. Unde
patet secundum.

¶ Tertiū dicitur et. Inducimur ad
dumissionem huius odij et iniuriarū
secundum doctores quadruplici rōne

¶ Primo rōne preceptionis.

¶ Secūdo rōne fructificationis.

¶ Tercio rōne exemplificationis.

¶ Quarto rōne flagellationis.

¶ Primo rōne et. Quadruplex lex.
Prima diuinalis. Quid dicis o Jesu.
Johannis. xv. hoc est preceptum me-
um vt diligatis inuicem sicut dilexi
vos. Et Mat. xviij. Petrus ad Jesu
dixit. Quotiens peccabit in me fra-
ter meus. dimittam ei vsq; septies.
Respondit ei. Non dico tibi vsq; septi-
es: sed vsq; septuagesies septies id est
quotiens quotiens. Secūdo de pcepto
legis canonicalis. Ambro. xi. q. iij. c.
Archiepi. Sine concordia spernit de-
us cuncta. Si faceret homo omnia bo-
na: ex alia parte odij haberet: nihil
agit. Tercio de pcepto legis civilis.
ff. de officio. l. Congruit. Congruit bo-
no et graui prelati curare vt pacata
et queta sit puincia: quam regit. Et
C. de veteri iure enuclando. l. Deo au-
crore nostrum gubernante imperium
qd nobis a celesti maiestate traditū
est et bella feliciter peragim⁹ et pacē
decoramus et statum rei publice su-
stentamus. Ille. Contra pretores et.
Quarto precepto legis paganalis.
Demosthenes in oratione ad Alexan-
driū. Cum enim vincamur a dijs in
omni munere: sola clementia est que
nobis deos reddit equales. In. iij.
Ethicorum. Est seruile posse et velle
vindicare et obliuisci magnificum.
O qd est magnificum. Seneca. Si ma-
gnanimus fueris nunq̃ reputabis ti-
bi iniuriam fieri.

¶ Secundo ratione et. homo conse-

quitur remissionem peccatorum et
paradisum. Unde Thomas. ij. q. ques-
tione. xxv. dicit qd plusest meritū dili-
gē inimicū qd amicū. Quia ex maiori
charitate pcedit: cui⁹ sit contra natu-
rā. et nil gratius pōt deo fieri qd inimi-
cū diligere. Exēplū Johānis Guilber-
ti qd educto ense duz insequer̃ inimicū
et iā cepisset et ille flexis genib⁹ p me-
rita passionis xpi orasset veniā. Veni-
as inq̃t ad crucifixū: vt videā vtrū ve-
lit tibi parca. Cūq; ambo ante figu-
rā lignei crucifixi essent: et Johānes
interrogaret an tibi tale donum gra-
tum esset. Inclinauit se lignum cas-
put: et ambo ad deum sunt conuersi.

¶ Tercio rōne et. Triplex exēplum.
Primus paganorū cum esset Dioge-
nes mire opinionis in populo. qdam
dixit ei. Multi dicunt mala de te. Re-
spondit. Ne cures. Opz sapientiam
ab insipientibus ferri. O verbus gra-
tiosum. Scdm exēplū sanctoꝝ. De
stephano qui dixit. Ecce video celos
aptos. Dñe ne statuas illis hoc peccatum.
O Lucia. O katherina mar-
tyr. O Agatha qd fecistis de vris in-
iurijs. Uere deum pro illis orauim⁹
vt illis parceret. Et tu o maria cum
videbas filiū tuum male tractari: las-
tus aperiri: tñ p̃rem exorabas vt eis
pceret. Tercū exēplū est iesu xpi: qui
in tormentis positus: dixit p̃fi. Luce.
xxij. Pater ignosce illis. Super quo
Bern. super Can. ser. lxiij. flagella-
ceus spūs coronatus: claus con-
fossus: opprobrijs saturatus: patib⁹
lo affixus: Immemor tamen omniū
dolorū dixit. Pater ignosce illis: quia
nesciūt quid faciunt. Pater amantissi-
me: pater benignissime. Ubi dicit
hiero. super Naum pphetam: qd hoc
verbus fuit tante efficacie in aurib⁹
iudeorū. Qd circa. v. xij. iudeorū audi-
to hoc verbo ad xpm sunt conuersi.
Unde p̃t̃ tertia ratio. ¶ Quarto ra-
tione et. Unde tot flagella: vt cari-
stie: guerre: infirmitates: et alia qd
plurima. Certe quia non est pax sed

odia: q̄ diuinam irāz pronocant. Ad
tibi ostendo tali figura: que est beati
Vincentij. De quodā rege qui ciuita-
tem quandā edificauit pp̄ijs sūpti-
bus. Un̄ misit in ea rusticos ⁊ eos no-
bilitauit: faciēs eos ciues possessione-
nes ⁊ alia bona eis tribuens. Petēs
ab eis pactuz vt om̄ino non haberēt
contuberniū cū inimicis suis. S3 in
fra paucos dies fecerūt regi sex tra-
dimenta. Primuz qz fidez regi frege-
runt de om̄ib⁹ non fūdo. Scdm̄ quia
ipm̄ cū balistis expulerūt extra ciui-
tatez. Terciu⁹ qz ambassiatores regi
occiderūt. Quartuz qz reginaz indu-
mentis suis nudauerunt. Quintum qz
eius filias septez violauerūt. Sextuz
qz filiū q̄ regnare debebat diuiserūt
ipm̄ in duas ptes: ⁊ sic regi miserunt
vidēs aut̄ rex hoc turbat⁹ est valde:
et capitaneum misit q̄ oēs occidit q̄
nec gallus nec gallina ibi cantabat.
Notate p̄ba. Moral. Iste rex est de⁹
pater. Apo. iij. Rex regū ⁊ dñs dñans
zum. fecit ciuitatē. i. eccliaz ⁊ fidez
nfam. In ea posuit nos faciēs nos ci-
ues p̄ baptisimū. Sed mali xp̄iani fa-
ciunt regi sex tradimenta. Primuz qz
fidem in baptismo frāguunt. Veni ad
capitulum o xp̄iane. Sacerdos in in-
gressu ecclesie dixit. Quid petis? Re-
spōdet compater: fidez. Et sacerdos.
Quid tibi prestat? Respondet vitam
eternam. Et sacerdos iteruz replicat
dicens. Abrenuncias sa hane. Re-
spōdet abrenuncio. Practica. per om̄i-
nia pctā. Abrenūcio supbie inuidie:
ire. Et nihil facis o homo. Scdm̄: qz
extra ciuitatem cū blasphemijs ejci-
unt ipsuz deum. O quot blasphemie.
Quale castrū: villa: ciuitas: vbi non
vituperes nomē dei. Unde pi⁹ papa
ad Thureū. Confusa sunt om̄ia ⁊ tur-
bata. Blasphema tur deus: nullus ti-
mor: nulla legum reuerentia. Ter-
ciuz: quia occiderunt ambassiatores
id est predicatorēs q̄ hodiernis tēpo-
ribus non audiuntur: sed potius fa-
bule cana denti Apostol⁹. Ad fabu-

las cōuertent. Quartuz: qz reginam
id est eccliam militātes nudauerunt
O plati ecclesie quōd hodie stat ecclia
Bona pauper ⁊ religiosor ⁊ conuen-
tuuz vadūt in equos et canes. De il-
lo prelato cardinali q̄ sex mille dus-
catos expendit om̄i anno circa ca-
nes: ⁊ eor seruitores. o de⁹. o graue
pctm̄. Alia bona in comedēdo. O pie-
tas nunc nuda remāsit misera ⁊ spo-
liata male stant altaria om̄ia desola-
ta. Quintū: qz filias violauerūt. i. do-
na spūaliū: inter q̄ sc̄ipūuz est timor
dei. De quo ps. Intituz sapiētie est ti-
mor dñi. Un̄ tot mala. Quia nō est ti-
mor dei añ oculos hoim. Sextum: qz
filiū q̄ regnare debebat diuiserunt
in duas ptes. O ciues mei audite me
Diuiserūt in ptem guelfam ⁊ pte gi-
bellinam. O fides catholica: quomō-
male tractaris. Ex hac diuisione om̄i-
nia mala euentunt. Olee. x. Diuisum
est cor eor: nunc interibunt. Contra
apostolis ad Ephes. iij. Una fides.
vnum baptisma. vna ecclia. vnus de-
us. Etiam viuāt placentia: guelfo gi-
bellino. Clama. viuāt fides viuāt ie-
sus xp̄s. viuāt paradisus. Ex hac diuis-
ione sequunt destructiōes ciuitatum
occisio hoim. Unō Pius papa rñsum
habuit a turcho. Quod non timebat
xp̄ianos: quousqz regnabat inter eos
hoc p̄bū guelfo ⁊ gibellino. Et cū di-
cerēt ei sui barones. Illustissime p̄n-
ceps tota xp̄ianitas se cōtra vos mo-
uet. Respondit vni ex illis. App̄hen-
de fasciculū sagittaz ⁊ frange. Pro-
bavit: sed minime potuit. Ite⁹ tenta-
uit: sed non potuit. Iste autē eas ap-
prehēdit vnā post altā: et eas fregit.
Sic faciā inquit de xp̄ianis vnū post
aliū eos frāgam: qz non sunt vnū.
Practica. ppter discordias ergo ve-
niunt mala oia. O tinctores parate a-
trum colorem. Qz cito veniet dies in
quibus filius fugiet patre filia mar-
trem: amicus amicu: vicinus vicinu.
O Italia plange. O Italia auge. O I-
talia caue ne propter discordias tur-

Feria secūda.

as in te desinat ira dei. Vocauit ipse te multis annis: dotauit aplis bñficiis. Misit ad te p̄dicatores suos. Terruit te signis et p̄digijs. Sensisti terremotus. pestilentias. et sterilitatem grandē. Cōminatus est tibi de⁹. Sic Certe hoc fecit: vt induceret te ad penitentiam. Et tu in dies durior sis in peccatis et malicia pseuerādo. O Italia decora. O regio diuitiarū plena. Noli contemnere deū. noli exacerbare maiestatem eius. Sed reuertere ad dñm deū tuum penitēdo de peccatis tuis. Qd si egerimus. rē.

¶ Feria. ij. quarte hebdomade quadragesime. De ludis fortune.

Auferte ista hinc Jo. ij. c. ¶ Erat p̄pe pascha iudeorū et iesus ascendit hierosolymā. In trib⁹ solēnitatibus in anno tenebant puenire in hierusalem: videlicet in pascha. in penthecost. in festo tabernaculorū. vt dñs Exodi. xxiij. Ascendit aut̄ iesus ad festū pasche. Et inuenit in tēplo oues et boues: et colūbas: et mercatores q̄ talia in tēplo vēdebant. Turbat⁹ iesus fecit flagellū de funiculis: et oēs eiecit de tēplo. his aut̄ q̄ columbas vendebant dixit. Auferte ista hinc et nolite rē. Sed q̄re placabiliter eiecit vendentes columbas. Rñdeo q̄ hoc egit rōne significati: non rōne colūbe. Spiritus sanctus designat̄ per colūbam: per tres conditiones q̄s habz. Prima: qz habz gemitū p̄ cantu: sic sp̄s sanctus facit p̄ctōrē gemere. Scda: qz sine felle: sic sp̄s. s. Sap. xij. O q̄ bonus et suauis est sp̄s tuus. Tercia: nificat in foraminib⁹ petre: sic spiritus. s. in lateribus xp̄i spem ponere facit hominē. rē. Videntes talia pharisei: indignati dixerūt. Quod signū ostendis nobis. s. q̄ potestate hec facis. Rñdit

iesus. Soluite templum hoc. Soluite. i. soluetis. Non est x̄bum inductum ad faciendū: cum fuerit simplex malum ex pte iudeorū: sed est x̄bū de uinciatuum quod erat p̄ ipsos fiendum. Soluite. i. soluetis. Qz in passione xp̄i: fuit anima soluta a corpe. Et in tribus diebus excitabo illud. Nō dicit post dies tres: qz christus nō fuit mortuus p̄ tres complete: s. x. xli. horis. Dixerunt ergo iudei Quadraginta et sex annis edificatum est templum hoc: et in tribus diebus excitabis illud. hoc dicūt iudei esse impossibile. Et multo plus derisissent: si resurrectionem sui corporis dixisset aperte. Qz difficilius est resuscitare mortuum: q̄ tale edificare templū. Et iudei non loquebantur de templo edificato a Salomone quod fuit constructum in. vij. annis: vt dñs. iij. Reg. vi. sed de templo edificato post captiuitatem babilonicā. Ille aut̄ dicebat de templo corporis sui. Ac si dicat. Vos queritis signum de mea potestate: et ego dico vobis: q̄ si corpus meū dissolueritis per mortē: ego illud resuscitabo per meam virtutem. Unde multi crediderunt in eū: videntes signa et prodigia que. rē. Applica. De ludis fortune predicabimus hodie. De q̄bus sunt. iij. vidēda mysteria. ¶ Primum: dñs distinctionis. ¶ Scdm: dñs abominationis. ¶ Tercium: dñs punitionis. Primum. rē. Secundū Tho. iij. dist. xvi. q. vlt. i. arti. i. Ricardus. iij. dist. xviij. Archi. ij. per Robertum holcot. super Sap. Albertum in. iij. dist. xvi. Duran. ij. sen. Triplex est ludus Et fin hanc distinctionem pōt ludus cognosci quando peccatum est. ¶ Primus est proueniens ex magna deuotione. ¶ Secund⁹ est proueniens ex humana recreatione. ¶ Tercius est proueniens ex dyabolica suggestionē. ¶ Primus. rē. de quo in ps. Omnes

gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Et iste est ludus quem catholici faciunt in solemnitatibus: ut in representationibus corporis Christi. Ascensionis Resurrectionis. etc. Qui ludus potest fieri sine peccato ut ponunt Cano. fm. hostien. et Innocentium. in. c. Cum decorē. De vita et honestate clericorum. Quia tales representationes si fiant cum deuotione mouent animos multorum. Ex hoc ecclesia inuenit vltimum organorum et cantuum. ps. Laudate eum in tympano et choro: in cordis. etc. Quos Augu. et Greg. inuenerunt. Ad hunc ludum inducimur exemplo David De quo. ij. Regu. vi. dicitur quod ludebat coram archa domini quē vxor Michol videns per fenestram eum saltitantes despectit in corde suo: et impropertauit ei. Dicit autem respondit. Viuit dominus: quia ludam animum quod elegit me: et ludam et vltoriam plusquam factus sum. Et ero humilis in oculis meis. Hoc fecit David in meritum Michol vero: quia eum despectit: percussa est sterilitate. Super quo Greg. dicit. Ego plus stupeo David saltantē quam pugnante. Pugnando enim hostem subdidit: saltando coram domino hic vilem seipsum fecit. Non patet quod ludus iste est sanctus et bonus. Secundo. Quando quis vult aliquibus his solatio ob recreationem sui et aliorum quod non est peccatum. Ita tamen quod nichil turpe misceatur: et nichil deo nec proximo iniuriosum. Talis ludus est laudabilis. Et ratio est. Cum enim homo sit occupatus circa terrenam: ideo indiget aliquali recreatione. Unde poeta. Interpone tuis. etc. In. i. Polli. Omnis labor indiget requie. Ibidem. Ludus fit propter requiem. In. iij. ethi. Requies et ludus in vita videtur esse necessaria. c. i. offi. Ludus et ioco vultus: sicut ceteris quietibus Thoma. xxiij. q. clxxij. hoc enim sicut indiget ex parte corporis recreatione corporali: ut dormitio et cibo: quia est virtutis finis: ita ex parte anime que habet finitas operationes. Non indiget recre-

atione. Ad hunc ludum inducimur duplici exemplo. primo sanctorum. secundo paganorum. primo. etc. Joh. euange. quod aliqui laudabant cum auicula in solatio. Preterea Ber. dixit culpam de nimia penitentia Petrus martyr fuit deceptus a dyabolo de peccato vite qui ad tantam miseriam venit aliqui quod non poterat aperire os. Non oportebat illum pascere. Preterea Anthoni cum discipulis per destrum ibat ob causam recreationis. Quos quidam sagittari vidēs scandalizant. Ille hoc hoc percedens: vocauit ut ad se intenderet inuens arcum et sic retineret. Quod ille faciens: videretque arcum deficere: relaxauit. Cui Antho. quare sic fecisti. Respondit: quia frangeret. At Antho. Si frangeres: si nunc a tua intentione relaxes. Preterea. de hie. quod habebat leonem ad solatium. et Paphuci quod habebat quandam catram cum qua ludebat. secundo exemplo paganorum de themistocle philosopho: quod quibus ludere nolentibus non impediebat. Contra aliquos scriptulose. Vale. lib. ij. c. ij. Rubrica de iure triumphandi triumphanti fiebant militi ludus solatio: ut alij mouerent. Unde Thoma. vbi supra. ar. iij. Laudat Euripodis quod est uersio verborum ad solatium: ut habet philosophus. iij. ethi. Ex hoc quod consuetudo in religionibus inoleuit: ut tempore carnis priuij et in aduentu et in fra annu: fratres habeant recreationem. his ergo utendum est: sed parum et cauere superabundantiam. Quia ut dicit philosophus. ix. ethi. Delectatio est necessaria ad vitam: sicut sal ad cibum. faciunt duo mala mulieres: que nimis sale condidit potagia. Primum: quod dant causam murmurandi viris. Secundum: quod nimis bibunt et catarrum generant. De isto ludo zacharia. Ciuitas replebitur ludentibus. scilicet hominibus pueris: religiosi. Sed qui sunt hi ludicri? Respondeo. Pro adolescentibus ludus pile. Pro viris ludus scacorum. Pro iuuenibus: iactus paili: cursus. Pro dominis temporalibus: istiones: venatoria: canes: eq. Pro mulieribus: par-

Feria secunda

aut dispar. Pro prelatiſ ecclie: epis
cardinalibus: catuli: ſchimi: quibz e
orū ſolacia debeāt eſſe potius in ſcri
pturis et libris: q̄ in huiusmodi. Jux
ta illud. ij. Macca. i. habentes ſola
cio libros ſanctos in manibz veſtris
Quia di. xxxvij. Ignorātia mater eſt
cunctorz errorz. Pro religioſis et p̄ſoy
teris: eſt ludus ſcaſcorz qui non eſt p̄
hibitus eis: cum ſit industrie nō for
tune. Si tamen non eſt ſcandalum ſe
culariū. Unde patz. ¶ Tercius lud⁹
et. Et eſt vbi ſunt inhoneſta et tur
pes res q̄ ſunt contra deum et vitupe
ratur nomē dei. Sed qui ſunt hi ludi
Reſponſo. q̄ oīs ludus qui innitit
fortune. Ut principaliter ludus ta
xilloz cartaz et naiboꝝ et omīs lud⁹
qui innititur fortune: et vbi agitur pe
riculum vite: haſtiludia: et alijs exer
cijs nocivis q̄ ludi phibēt ab eccle
ſia: et ſunt mortale peccatū. Un et ſc̄ti
viri maxime hos vitarūt Tob. iij. Sz
Cū ludentibz nō me miſcui: nec cum
his qui ambulāt in leuitate Jerem.
xvi. In medio ludentiū nō ſedi. Sed
q̄ luſor nō credit: triplici ratione p̄
batur mortale pctm.
¶ Primo. rōne excomunicationis.
¶ Secūdo. rōne phibitionis.
¶ Tercio. rōne cōminationis.
¶ Primo. et. Sentētia eſt Tho. iij.
di. xviij. q. iij. arti. i. Juſte aliquis ex
cōicari non pōt niſi p culpa mortali
p quā et charitate diuiſus eſt: q̄ exco
municatio ē ḡuiſſima penaz. Sed lu
ſores dñt excōicari. Qd ptz p Cano.
di. xxxv. c. Eps aut laicus alea defer
uens aut delinat aut cōione prinē.
¶ Clerici audite qd intelligit ſz glo.
qñ ex cupiditate qd ludit vt plures fa
ciūt. Sz ob recreationē et modeſte vt
puuli faciūt non credo eſſe mortale.
Sz hodie ludūt mala intentiōe: ideo
grauiter peccant. ¶ Secūdo ratiōe. et.
Illud qd eſt per legem prohibitiū. eſt
mortale. Sed ludus taxilloꝝ et carta
rum prohibetur per legem Cano. et
Ciu. igitur eſt mortale. Vide tu o le

giſta. ff. de aleatoribus per totum. ff.
in phemio. quis ludos eos appeller:
ex qbus crimina oriuntur. Et ad. l.
adliam. l. Nam ludis. Ludus perni
cioſus culpa eſt. Et in Auren. de ſan
ctiſſimis episcopis. §. interdicimus.
Clerici ad aleas et taxillos nō ludāt
nec interſint huiusmodi ludis. Et q̄
uis capi. loquat de clericis: tñ et de
laycis etiam intelligitur. Qz argu
mentum vacat a contrario ſenſu. Ut
etiā dñ dist. xxxv. c. Eps. Unde patet
eius phibitiō. ¶ Tercio rōne. et. Qz
talibus cōminatur deus Luc. vi. Ue
vobis. ſ. luſoribus qui nunc ridetis.
glo. pro luſoribus intelligitur. Ue au
tē ſignat dñationem eternam q̄ non
uſi pro mortali datur. Igitur eſt mor
tale oīs ludus fortune. vnde patz con
cluſio. In quibus verbis dubium q̄
ritur vtrum teneantur ad reſtitutio
nem tales. Rñdit Tho. xij. q. xxij.
ar. vij. q. in trib⁹ caſibus tenetur qd
quod acquirit per ludum. Primus ē
cum acquirit ab his qui non poſſunt
alienare: vt ſunt furioſi: mente capti:
muti: et minores. xxv. annorum et ma
xime pupilli. Tenetur ergo ad reſti
tutionem tutoribus et curatoribus.
Et qui victiſſeruo: qz quicquid ha
bet eſt dñorū: et quid acquirit dño ac
quirit. l. i. et ff. de t̄pibus publicis.
l. pecuniam. ¶ Secūdo caſus. Cum
acqrit per fraudē: puta vtēdo falſis
taxillis. Vel alio mō decipiēdo. Nā
hoc eſt reſtituendum ei q̄ amiſit vel
habenti curam eius: qz furtum eſt.
¶ Tercio caſus. Qñ qd traxit aliquē
ad ludū vel p vin aut per importuni
tatem: ſiue in pncipio: ſiue medio ludi
di cum velit deſinere et non ſunt tene
tur ad reſtitutionē. Sed qbus fiet re
ſtitutio qñ voluntari⁹ cū voluntario
ludit ex cupiditate non per fraudem
Rñdet Tho. 3o. Andre. Petrus de
Pal. 3o. Cal. ſup capi. Clerici q̄ ſūt
pauperibz eroganda: aut ad p̄ſilium
pfeſſoris. Unde patet primum.

Secūm dicit. 22. Non est p̄ctm̄ ita
deus abhominabile ut p̄ctm̄ ludi. Et
ut est dare actum in q̄ concurrat tot
mala: sicut ex ludo. Et sicut deus in-
uenit. xxi. litteras alphabeti. alie au-
tē postea sunt supaddite ad p̄ponen-
dum bibliam: ubi est om̄is sapientia
reuelata. Ita dyabolus inuenit bibli-
am. s. datos: ubi posuit. xxi. p̄ctū tan-
q̄ litteras nigras: ubi in vsu suo repe-
riunt om̄is malicia peccati et q̄t sunt
p̄ctā in datis tot ab eo scelera p̄ce-
dunt: et videamus p̄ ordinē p̄ctā que
ab ip̄o p̄cedunt. ¶ Prima littera est
A. quasi p̄mus punct⁹ quod est p̄ctm̄
i. amissio t̄p̄is quo nichil est p̄ciosi⁹
¶ Qz in. iij. p̄h. Nichil habemus de tē-
pore nisi nūc. de quo nūc. ij. Cor. vi.
Ecce nūc t̄p̄s acceptabile: ecce nūc
dies salutis. Et Ber. Nichil p̄ciosius
t̄p̄e Sē. ad Lu. Ep̄la. i. Ita fac mi lu-
cille v̄dica te tibi: tēpus q̄d adhuc
auferebat aut surripiebat aut exci-
debat colligez sua. Om̄ia mi lucille
aliena sunt: tēpus t̄m̄ nostrū est. Ita
p̄ciosum est q̄ damnati darent om̄i-
nia regna mundi pro hora t̄p̄is. Et q̄
uis multis videatur leue: tamen etiā
paganis sapientibus graue reputat.
Sene. Nulla est maior iactura q̄ tē-
poris amissio non p̄t recuperari. Po-
eta t̄p̄s p̄ditum. 22. Eccl. iij. Fili con-
serua tempus. Istud amittitur a luso-
ribus. O quomō poterunt reddere ra-
tionem deo: qui totam diem et noctē
aliquando perdunt in ludis. ¶ Secū-
da littera est B. id est Blasphemia
Cantantur letanie in vituperiū san-
ctorum. In nullo exercitio ita sepe
blasphematur deus magnus: ut in lu-
do. Unde deus conqueritur Isa. i. Fi-
lios enutrim et exaltaui. ipsi autem
spreuerunt me. Et roma. ij. Nomen
meum iugiter blasphematur. Sed d-
us particulariter eos punit. Aliquā-
do oculi saluum ceciderunt super mē
sam luforum: ut ratiene. Aliquando
os verum est horribiliter. Et de quo
dam mantuano qui deglutiebat bo-

lum in ore cum digito. Aliquādo sunt
mortui mala morte. ¶ Tercia litte-
ra est C. i. contumelia. Nam contu-
melias sibi inuicez dicunt gulose: as-
ne: fatue: quod est peccatū mortale ut
dicit Tho. xxi. q. lxxij. ar. ij. Et ratio
qz ledit p̄mūz suū in fama p̄ra cha-
ritatez. Un̄ x̄ps Mat. vi. Qui dixerit
fratri suo fatue: quod p̄tinet ad cōm-
meliaz reus erit gehenne. que non de-
betur nisi p̄ mortali. Igitur est mortale
peccatū. ¶ Quarta littera est D
id est Dissipatio substantie tēporalis:
frequenter videmus hoc p̄tingere q̄
iuuenes emancipati a parentib⁹ ma-
gnas diuitias expendunt: et ad maxi-
mas miserias veniunt Lu. xv. Dissi-
pauit substantiam suā viuendo luxu-
riose. ¶ Quinta littera est E. i. ecclie
contempt⁹: qz cum ecclia p̄hibeat lu-
dum fortune. tamen non curant: im-
mo deridēt. Et qui truffat eccliaz de-
um deridet Luc. x. Qui vos spernit:
me spernit. O lufos. O p̄raui. O p̄-
uersi q̄ deum spernitis. ¶ Sexta litte-
ra est F. i. furtum. Naz qui dediti sūt
ludo q̄n non habent ad ludendūz fu-
rantur et patri et alijs. O parentes re-
spicite bene domum. O artifices qui
habetis lufos. respicite bñ qz opus
est. O peccatum graue.

¶ Septima littera est G. id est gula.
Qui enim viuunt sicut male acquisi-
erunt pecuniam: ita male expendunt
quia eunt ad tabernas: faciunt cons-
uiuia. expendunt in crapulis. Et filij
v̄xor et familia non nisi cum mala con-
scientia comedere possunt.

¶ Octaua littera est H. id est homici-
dium. Nam aliquando lufos de d-
bio veniunt ad verbera. De verbera-
bus ad vulnera. De vulneribus ad
homicidia. O quot occiduntur. Si-
cut de illo qui occisus est p̄ vno mar-
culo mantue.

¶ Nona littera est I. id est inuidia
fraterna. Nam qui perdit quando vi-
det bursam vacuari: et vincētis plenā
inuidet de pecunia. vñ dolet. Ex hoc

Feria secunda

quando procurat aliquod malū cōtra ipsum. Dolet: tristatur. clamat.

¶ Decima littera est K. id est karistia rerum: que sequitur in domo.

Modo deficit panis. modo vinū modo lertus: modo vestis vxoris: it ad iudeum: vxor conque: it familia trahit maledicit. Un̄ nulla ē pax Jsa. lxxvij.

Non est pax impijs dixit dñs. O luxurioses. O peruersi. O mali.

¶ Undecima littera est L. id est laudatio mala. qz se laudat eē bonū lufor. Un̄ de malo se laudat. Cōtra. pro uer. ij. Lertat cū malefecerunt. Et ps. Laudatur pctōr in desiderijs anime sue. Unde est peccatum mortale.

¶ Duodecima littera est M. id est mendacium. O quot mendacia dicuntur ibi. Contra Dauid. Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Un̄ sunt filij dyaboli. Quia Joh. xi. Mendax est: et pater eius.

¶ Decimatertia littera est N. id est Negligentia. Nā lufores ppter hoc vt habeant maras tps ad ludendum negligunt diuina: missas: officia: orationes. predicationes: nisi forte orēt vt deus faciat eos vincere. Sed audiunt Ambro. Nescit diuina iusticia patrociniū prestare criminibus. Negligunt seruare festa.

¶ Decimaquarta littera est O. id est Odium. Nā odium eos qz vincunt eos et qz peius est deū qz non facit eos vincere. Et in tñ odium prouipit aliqui: vt qd non pnt ipsi scelesti homines facere in psona dei et scōp: faciūt in picturis et imaginib⁹ qbus miraculose aliquando erunt sanguis. et aliqn tales a dyabolo arrepti sunt et verati. Odium enā hoies se reprehendētes de tanto scelere. Odium seipsos. O qz sunt reperti: qui seipsos occiderunt et iuerunt se picandum.

¶ Decimaquinta littera est P. id est Participatio sceleris. hoc peccatum a multis participatur. Ab illis qui dant eis pecunias. Ab aspiciētib⁹ Ab illis qui dant eis mensam. A fa-

cientibus taxillos etc. Romi. i. Digni sunt morte qui consertunt facientib⁹

¶ Decimasexta lra est Q. id est qstio litigiosa. Dñ vn⁹ dicit sua pūcta tot fuisse: alius negat. vnus dicit vnū: alius oppositū. Qd cōtra apostolus. honore inuicē pñitentes. **¶** Decimasep̄tima littera ē R. id est Rapina. Aliqn quasi violēter vn⁹ trahit alter ad ludū: vel volentē abire retinet inuitū Et falsos datos submittit. Tūc est sicut rapina.

¶ Decima octaua lra est S. id est Scandalū: qz hoc vitio scādalizant paruuli vt cito inclinent ad tale vitium cum sit res delicata. Et tu o paterfamilias castiga filium.

¶ Decimanona littera est T. id est Tristitia que tanta est: vt nihil boni sciat agere. nec ire ad diuina.

¶ Vigesima littera est U. i. Usura. Si quis vult decem pro centuz p mutuo que exponit est vsura. Sed quid de illo qui cum decem florenis exponit se ad ludū. et eadem die lucrabitur centum florenis: vsura est. **¶** Vigesima prima littera est X. id est Christiani tatis vituperatio. Quia per ludū vituperat nomen dei. Cōtra illud apostoli. Non vituperet mysteriū nostrū Peto a te o lufor. Es ne christianus Accepisti baptismū. O pater sic. Ego dico qz non: qz vt dicit extra de pbenedis et dignitatibus. c. Cū fin apostolum. Christiani dicunt a christo. Nō es christianus sed iude⁹ Ad vos clamō o ciues: qz non corrigitis talia mala. Propter que veniunt fames caritatie et alia mala. Patet primum.

¶ Tertium dicitur etc. Duplici pena punitur hoc vitium. Primo temporali. Ero. xxxij. Quia populus adorauit vitulum aureum ludens coram eo: occidit dñs de eis. xxiij. milia. Preterea sanctus Vincen. dicit qz quidam perdidit ludendo: iratus sagittas versus celum misit quasi volens deum percutere: que die tertia reuersa est sagitta et percussit luforem super mensam et mortuus est. **¶** Secundo pu-

hic pena eternali. De qua Cyillus ad Augu. refert de quodā nepote suo qui orbatu parentibus euz educant hic in iuuentute mortuus est. Appa- ruit aut patruo suo Cyullo di. esse dā natū: clamans cū lacrimis. Pro nul- la alia re inquit nisi quia non propo- sui me abstinere a ludis ex qbus deuz vituperavi. Preterea Celsarius narrat de quodā milite qui Themio vocabat sic erat deditus ludo vt die noctuq sē per luderet. Apparuit ei demō in spe cie hominis eum inuitantis ad luduz Cū aut suaderet ei demon vt iterum luderet: qz perdebat. Frater dixit mi- les. Vere es dyabolus. Respondit. Sic sum. Et statim suffocauit ipm: et mortuus est dānatus. Corpus autem super regulas dyabolus dissipauit p viscera. Exemplū inuitis patrum de illo qui orauit crucifixum. Quod petm ei displicebat. Respondit qz ludi: in q nomen dei blasphematur. Interpo- ne Augustini. di. Videtur consumina- ta nequitia hominū qui filius dei cru- cifixerunt: sed eoz maior qui nolūt re- cte viuere. Et Job .xxi. Tenent tym- panum: et gaudent ad sonitum orga- ni in puncto aut ad inferna descēdūt Corrigāt se itaqz lusoies et reuertan- tur ad dñm qz ipse dabit illis gratias et tandē gloriā sempiternam.

¶ Feria tertia quarte hebdomade
De penis inferni.

In die festo
mediante ascendit iesus in
templū et docebat. Johā.
vi. Scdm Nico. de lyra. Dies fest^{us}
hic dicitur totum tēpus illius solenni-
tatis que durabat per dies septez. Et
sic medium huius festi erat in quarta
die Et tunc christus ascendit et doce-
bat. Et mirabantur iudei dicentes.
Quomodo hic litteras scit cum non di-
dicerit. Secundum glo. Opinio inter
iudeos fuit qz christus esset pauper: et

filius esset fabri. Mar. vi. Nonne hic
est faber. Et mathei. xii. Nonne hic
est filius fabri. et per psequens credes-
bant isti iudei: qz esset eiusdem artis
cum patre suo putatiuo Joseph qui di-
citur fuisse faber lignarius. Et proba-
bile videt qz christus eandē artē exer-
cuit: quia non fuit occupatus in litte-
ris et doctrina vsqz ad trigessimū eta-
tis annum: nec ante fuit intentus stu-
dio: fm qd dicitur. Quomodo hic lit-
teras scit. Nec ē verisimile qz tanto tē-
pore fuerit ociosus. Magis autem ve-
risimile est: qz fuerit occupatus in ar-
te patris sui putatiui qz in alia. Et hoc
videtur p opinionem iudeoz. Quomō
hic litteras rēt Respondit Iesus.
Mea doctrina: nō est mea: quasi dicat
Ista doctrina que est mea approbati-
ue et subiectiue Non est mea per exer-
citiū humane acquisitionis: sed ei^{us}
qui misit me. i. data est mihi a patre.
Quia filius fm naturam diuinam: lz
habeat eandem scientiam cum patre.
tamē habet eam ab ipso. Secundum
vero naturam humanā: habet aliam
scientiam. s. creatam: non tamen habz
eam per exercitiū acquisitionis: sed ab
instanti conceptionis infusam. Mea
ergo doctrina non est mea rē. Inter
istos iudeos erant tres generationes
pessime contra christum aduersantes
Quidam aduersabantur eo qz in sab-
bato curabat: cum non liceret iudeo
aliquid facere. rē. Quibus respondit
christus. Mihi indignamini. quia to-
tus hominē sanum feci in sabbato.
Nunquid vos nō circunditis pueros
vestros: et animalia soluitis Multo
fortius curare possum corpora homi-
nū in sabbato. Alij indignabantur: qz
queriebant eū apprehendere in perso-
na. Quibus respondit. Quid me que-
ritis interficere. Iudei magnum op-
probrium ei intulerunt. Demonium
habetes. Sed patiens fuit ad hoc in ex-
emplum nostrum. Bias philosophus.
Infelix nanqz nimis est qui ferre ne-
quit infelicitatem. Periander philos.

Feria tertia

sophus. Inter secundas res esto moderat^r: inter aduersas prudēs. Alij indignabant^r: quia omnino mortē in eum querebant. Sed christus expādit in eos clamidē sue misericordie: quia eos conuertit a sua malicia. Uñ dicitur. Multi de turba crediderunt in eum. Slo. cepit eos spūaliter: qui corporaliter volebāt eū capere: qz sermo dei est hām^r: qui dum capit capitur. Applica. De penis inferni hodie erit sermo que sunt quinqz.

¶ Prima dicit^r cruciatio eternitatis.

¶ Secunda dicitur puatio luminositatis.

¶ Tercio dicit^r afflictio igneitat^r.

¶ Quarta dicitur associatio malignitatis.

¶ Quinta dicitur puatio diuinitatis.

¶ Prima dicitur qz. Querit^r dubiuz Utrū pena inferni sit eterna. Ad hoc due sunt opiniones. Prima q nō: alia q sic. Prima pbat intentuz suuz duplici medio. Primo auct. Deut. xxv. Secundū mēsurā delicti sic erit et plagarū modus. Et. xvi. q. i. c. Si quis. Secundū mēsurā delicti imponenda est penitentia. Et. de penis. l. Ne quis. Unusquisqz p crimine quo fuerit deprehensus modum congrue seueritatis excipiet. Ille. Ad ppositum Culpa peccatoris in pſenti seculo tēpālis fuit per. x. aut. xx. annos. Ideo puniri debet tēpāliter et finire: vt pena correſpondeat culpe. Et per qsequēs pena inferni non erit eterna: sed momentanea et tēpālis. Secūdo pbat exemplo de Traiano imperatore: qui pſibus Grego. ab inferis fuit liberatus. Et per consequēs pena erit tēpālis. Optimo Origenis q omnes saluantur.

¶ Secunda opinio dicit q est infinita. Mat. xxv. Ite maledicti in ignem eternuz. Rñdeo fm Tho. in. iiij. dist. xvi. q. i. ar. iij. et: Albertus in cōpen. theologie. lib. vij. Qd pena infernalis est eterna. Qd pbat triplici rōne.

¶ Primo rōne dignitatis.

¶ Secūdo rōne voluntatis.

¶ Tercio rōne pceptibilitatis

¶ Conclusio ē phi. in. vi. Ethic. Qd pena taxat^r fm grauitatē ei⁹ in quē peccatur. Exempli grā. Quāto persona est dignior tanto pena erit grauior. Depuſſione clerici et secularis. De papa et cardinali. De puato ciue et principe. Ad ppositū. Quicūqz peccat mortaliter. peccat in deum: qui ē bonum infinitum. Unde puniri debz pena infinita. Quis iudas peccauit tēpāliter vt pote actu finito: tamē peccauit in bonuz infinitum. Uñ puniri debet pena infinita et eterna: qz concubinaris. Quis vsurarius: odio sus: blasphemus: et tales hmoi faciāt operationez finitam. de se tamē peccant in bonū infinitū scz deuz. Unde merito pena debeat puniri infinita.

¶ Secundo ratione et. In hoc differt iusticia hūana a diuina iusticia: quia humana iudicat fm apparentiam exteriorē. fm q extrahit. Sz diuina aliter se habet: qz iudicat fm qd int^r iacet: qz cor intuet^r: et voluntas p facto reputatur. Unde de penit. di. i. c. si cut. §. seq. Voluntas p facto reputat^r et. xiiij. q. v. c. Si qui et ca. fuit autem Et ratio: quia homines vidēt que foris apparent: deus autem intuetur cor vt dicitur. i. Re. xvi. Et quia voluntas peccatoris vsurarij: auari: concubinarij: et hmoi qdū est in pſenti vita: ita se inclināt ad peccatuz: q se per peccare vellent: si posset. quomodo frater gabriel. Unde est q multi veniunt ad mortem: et nolūt confiteri: restituere male ablata: odia: concubinas remittere. Vere quis semper peccare vellent: et in malis viuere. Et quia deus qui corda plus q opa cogitat: puniet eos eterna pena et infinita. Unde petrus in. iij. dyak. et habet de pe. dist. i. ca. Voluissent. petit a grego. Scire vellem pater: quomodo iustum est vt culpa que perpetratur cuz sine: puniatur sine fine. Respondet. Greg. hoc recte petre diceretur: si iustus iudex non corda hominū: sed s

eta pensaret. Iniqui enim ideo cuius sine deliquerunt: quia cum sine vixerunt. Nam voluissent utique si potuissent sine fine vivere: ut potuissent sine fine peccare. Ostendunt enim quod in peccato semper vivere cupiunt: qui nunquam desinunt peccare dum viuunt. Ad magnam ergo iusticiam iudicantis pertinet ut nunquam careant supplicio qui in hac vita nunquam voluerunt carere peccato. Ille. Tercio ratione. Peccatores quidem continentur bonum infinitum sed paradisi quem si voluissent potuissent eligere ad quem erant creati. Sed elegerunt malum eternum despicientes eternum bonum. Ideo iuste illis datur eterna pena. Augu. xxi. lib. de ciui. dei. c. xij. Factus est dignus malo et no: qui in se peremit bonum quod posset esse eternum. O fatuitas peccatorum. Audiant scripturas: audiunt predicatoris eis promittentes bonum paradisi non curant: derident. Vbi puniri debent eternaliter per tot milia annorum quod sunt gutte maris: omnia flumina: omnia herbarum: omnium rerum. Apocal. xij. Ascendit fumus tormentorum eorum in secula seculorum. Respondeo ad illud Traiani imperatoris fin Thomam in. iij. distin. xij. ar. ij. Quod quattuor fuere opinioniones. Prima quod Traianus fuit ad vitam reuocatus: ubi gratiam et veniam consecutus est: et saluus est. Secunda quod anima Traiani non fuit simpliciter soluta a reatu pene: sed eius pena usque ad diem iudicii fuit suspensa: post modum saluabitur. Tertia opinio quod Grego. liberauit animam illius non a loco inferni: sed a pena. Quarta est et hec vera quod anima Traiani fuit liberata a pena inferni et misericordiam consecuta: orationibus Grego. Quod factum est non secundum legem communem: sed secundum dispositionem diuine sapientie. Que preuidens Grego. oraturum pro Traiano: non dannaui ipsum per sententiam diffinitiuam sed per sententiam suspensiuam. Quod fuit quoddam particulare privilegium

Ideo Hieroni. Privilegia paucorum sunt. Et extra de re. iur. li. vi. Ea que a lege comuni exorbitant: non sunt trahenda in consequentiam. Igitur pena est eterna. Job. xix. In inferno nulla est res. Aug. Si scirem patrem meum esse in inferno: non plus orarem pro eo quam pro dyabolo. Exemplum patris domitici qui scholari quomodo saluaretur interroganti dixit. Cogita damnatorum eternitatem.

Secunda pena. Queritur modo Utrum infernus tenebrosus sit. Arguit quidam quod non. Ratio. Quia ibi est ignis materialis qui de sua natura est lucidus. Igitur. respondit Tho. in quarto ubi supra. Richardus in. iij. dist. xvi. Alber. lib. vij. Comp. theologie. c. xxij. Quod simpliciter locus inferni est tenebrosus: nec est ibi aliquod lumen quod visum delectet iuxta illud Math. xxij. Mitte ergo in tenebras exte. Sed tamen diuina iusticia permittit ibi aliquod lumen esse per quod damnati videre possunt se mutuo: unde dolent et tristentur. Vbi Greg. ix. mora. Igitur inferni ignis ad consolationem non luceat: tamen ut magis torqueat ad aliquid lucet. Vnde debunt se mutuo in supplicio illo. Pater filium: mater filiam: amicus amicum. Ex qua visione dolor causabitur. Quod dolenda erit illa hora. Exemplum in libro. de vij. donis. Cum quidam usurarius infirmaretur compulsum est a patre spirituali restituere: nolens sic mortuus est. Duo filij remanserunt. Unus dannaus est: quia bona patris ex usuris acquisita noluit restituere. Alius ingressus religionem deum rogauit ut demonstraret statum eorum. Concessum est sibi: et vidit ambos in tenebris deus inferni: patrem sub filio esse blasphemantem. et filium ecouerso patrem. Postquam ambos desperatione deum omnipotentem maledicentes quod in tam vili et ignominioso loco conclusi. Infernus ergo est locus tenebrosus. Sed queris anima cara. Quare ibi sunt tenebre. Respondeo quod sol non potest

Feria tertia

expendere lumen suū cū infernū sit in centro: ut habent theologi in. iij. di. xliij. Sed nota q̄ quattuor sunt in inferno loca. Purgatorij. Limbus sanctorum patrum. Locus puerorum. Ultimus dampnatorum. O pater charē dic mihi q̄so. quare magis est sub terra q̄ alibi aut in aqua aut in montibus. Rēdent doctores. Tho. in. iij. di. xliij. ar. ij. Et dist. l. Richar. in. iij. dist. xliij. Quod est sub terra triplici ratione. Primo rōne elongationis. Quanto peccator plus in peccatis moratur: plus a deo se elōgat p̄ gratie remotionē. In ps. Longe a peccatorib⁹ salus. Et puer. xv. Longe est dñs ab impijs. Plus distat peccator a deo: q̄ distet oriēs ab occidente. Ad ppositū. Cū ergo sit a deo elongatus p̄ culpā conueniens est ut locus ei remotissimus detur: et hic est infernus remotissimus a paradiso. ¶ Secūdo rōne dilectionis. Amore carnis peccator peccauit: ut complaceret huic misero corpori. Quia ergo amore carnis peccauit: exhiberi debet quod exhibet carni mortue Caro mortua datur sepulture in terra: igit̄ et auari et peccatoris anima: recondi debet sub terra: scilicet in inferno. ¶ Tertio rōne derelictōis. Qui dereliquerit eternū bonū p̄pter peccatum et p̄pter vilia: ideo res viles daretur: scilicet terra. Aug. Nulla est maior stultitia q̄ propter bonum momentaneū perdere bonum eternū. Quod probatur exemplo Macharij qui caput pagani reperit in heremo a quo quesuit tria. Primo vbi erat. Respondit q̄ erat damnatus. Secundo qualis pena maior sua a n̄ xpiani. Dixit xpiani plus maiores esse penā q̄ paganorum: quia deus nesciunt. Tertio. Si erat magn⁹ ignis inferni. Respondit q̄ q̄tum celum distat a terra De hac tenebris. Job. x. Dimitte me ut plangam paululū dolorem meum ante q̄ vadam et non reuertar ad terram tenebrosam etc. ¶ Tertia pena etc. Utrum ille ignis

sit corporeus. fuit opinio quorundā precipue Ancenne. q̄ non. Et ratio huius est Cum anima sit incorruptibilis et immaterialis. ideo non potest pati ab igne corporeo et materiali cui sit spiritualis. Ad hoc respondet Tho. in. iij. di. xliij. ar. ij. Et Ric. in. iij. di. xliij. Quod ignis ille ē corpore⁹ et materialis. In. iij. dia. Ignem gehenne corporeum esse non ambigo. Et q̄uis deus si vellet dānatos punire pena spiritali tantum: tamen eos cōgrue vult punire pena spiritali et corporali: quia in anima et in corpore homo peccauit. Qui ignis precedit omnem penam huius seculi. Quod probatur duplici ratione. Sū Franciscum de maronis in lib. de suffragijs mortuorum. Primo ratione agentis. Quanto agens est vigorosius tanto et actio est vigorosior. Sed agens deus est vigoros⁹ q̄ sit aliqua creatura. Ignis ille est quodammodo virtutis infinite in quantum est instrumentum diuine iusticie. Ideo actio illa que fit ab ipso immediate est vigorosissima. Igitur ignis etc. Secundo ratione patientis. Quanto natura patiens est nobilior: tanto et ipsa passio est vigorosior. Cū ergo in inferno anime patiantur ab igne corporeo: que omnibus corporib⁹ nobiliores sunt. Sequitur q̄ ex parte patientis talis passio sit maior omni non pena sensitua: quā q̄ possit pati in hoc mūdo. Grandis pena fuit Bartholomei Laurentij. Vincentij etc. sed omnibus maior damnatorum. Unde si possibile esset ut aures poneremus ad infernū: audirem⁹ diuinitē epulonē et secūz omnes auaros: omnes luxuriosos. omnes superbos. omnes principes iusticiam non seruantes. clamantes. O grandis pena. O q̄ dolens tormentum. Exemplum in vitiis patrum. Quidam diues ordinem predicatorum est ingressus. Cum induceretur ad exitum. d. Non poteris sustinere onera ordinis: quia delicatus es Respondit Ideo quia delicatus sum volo remanere

herē et bona agere vt euadam horri-
bilia inferni tormenta. Sz dubiū que-
ritur. Qualis pena maior damnatoꝝ
an demonum? Rñdeo q̄ hominū. Et
hoc triplici ratione. Primo ingratitu-
dinis: Qz xps p hominib⁹ mortu⁹
est ⁊ nō p demonib⁹. Unde cū sit ma-
ior ingratitudo in homine q̄ in demo-
ne: igitur grauior pena debetur ei.
Secundo ratione auersionis. Qz de
mon p vna tantum auersione eterna
liter est punitus: de qua surgere non
valet: homo autēz milies in die a deo
se auertit: quia tot mala facit. Tercio
ratione compositionis: quia demon nō
habet corpus solum cruciatur in vna
parte: homo componitur ex anima ⁊
corpore qui in vtroq; cruciatur: igit
⁊c. Adde q̄ sūt aliqui hoīes in mūdo
peiores aliquib⁹ demonib⁹ i inferno
Exēpli illi⁹ monachi q̄ corit oua ad
lumen lucerne. Inuentus a prelato
reprehensus quare hoc fecisset. Re-
spondit. Fui tentatus a diabolo. Dia-
bolus respondit: Non est verum. Nū
q̄ hoc cogitasset. Et de demone qui
tentauit xpm: et fuisset ab eo vict⁹ re-
sistendo. Non tentauit eum amplius
vsq; ad mortem: homo vero non ces-
sat mala agere. Ideo ⁊c.

Quarta pena ⁊c. Sicut enim ex vi-
sione pulcre creature delectatur vi-
sus. Unde Dauid. Delectasti me do-
mine in factura tua. Et Dio. iij. de di-
ui. no. Pulcrum et bonum omnia desi-
derant: ita ex visione alicuius creatu-
re turpis causatur tristitia. Non est
in rerum natura horribilior creatu-
ra quantum ad visionem diabolica.
Exemplum in cronica ordinis de quo-
dam fratre qui ad mortem deductus
videns demonem cepit clamare. Ma-
ledicta dies in qua religionem intra-
ui. Paulopost apparens ei maria: di-
xit. Benedicta dies. Non intreni
patres mei de me: quia vidi demonez
tam turpem. q̄ si esset ignis magn⁹ ⁊
ex alia parte demō: poti⁹ vellē crema-
ri in ipo: q̄ demōē videre. Preterea

katherina Senensis q̄ a deo petijt vl-
dere demonem. Quo libi concessio: di-
xit sororibus suis. Si daretur optio.
An ire per fornacem ignis: an demo-
nem videre: potius vellē cōburi. Pres-
terea de maria virgine que noluit de-
monez videre in morte. O si virgo ma-
ria noluit. quid de nobis. De visione
tali dicit. Esa. xxiij. Uadent et veniēt
super eum. i. peccatores horribiles. i.
demones ⁊ hiere. v. Seruietis dñs
alienis qui non dabunt vobis requiē
Nec te moueat dictum theologoz: q̄
scz demones sunt natura pulcri. quia
bona naturalia adhuc manent in de-
monibus. Respondeo q̄ verū est: Sz
tamen in sui natura possunt appa-
re hominibus: immo apparent aut in
corporebus assumptis in tali deformi-
tate et horribilitate: q̄ videntes cons-
tristantur. Vñ dicit Tho. in. ij. di. xxi.
Qd demon non potuit assumere aliā
formam q̄ serpentis. quando Euaz se
duxit. Q̄ quomodo demones stant cū
damnatis: ipsis apparentes in tam
horribili visione.

Quinta pena ⁊c. Que pena excel-
lit omnes mundi penas. Augu. Ali-
enari a regno dei carere dulcedine
dei tam grandis pena est: vt nulla ei
possint que nouimus tormēta compa-
rari. Ille. Et Chrysost. super Math.
Multi horrent gehennam: ego autēz
casum illius glorie multo penaz ma-
iorem gehennam esse dico. Ille. To-
tum studium ergo hominis debet es-
se in sui saluatione. Unde sancti cup-
ebant esse cum christo. timentes su-
am perditionem. Practica notabilis
Si homo damnaretur vane esset cre-
atus. Vane ad dei imaginē factus.
Vane in eo tres potentie. Memoria
intelligentia: voluntas. Vane deus
paradisum fecisset. Vane incarnatus
esset. Vane crucem ascendisset: Vane
mortuus esset. Vane baptismum: et sa-
cramenta accepisset. Exemplum ab-
batis Achillis cui dicentibus illis
discipulis. Pater dic nobis verbum
m

Feria quarta

salutis. Quib⁹ dixit. Plagam⁹ pec-
cata nostra ne sim⁹ de numero repro-
borum et puati diuina visione. Ille.
Quo sine essemus nati. Un⁹ Aug. reci-
cat lib. de consensu euangelistar⁹. Qd⁹
lazarus a morte resuscitatus tria re-
tulit. Primu⁹ q⁹ mors erat terribilis
Secundu⁹ q⁹ pene infernales erant
horribiles. Tertiu⁹ q⁹ numerus da-
natoru⁹ erat quasi infinitus respectu
iustorum. Practica. Quo pergunt iu-
dei. Quo fideles. Quo usurarij. Quo
mali xpiani. Quo concubinarij. Vere
ad infernum. Cesarus in dialogo
suo ponit. Quod quidam dirissimis
defunct⁹ est. Et post paucos dies ap-
paruit uxori sue. dicens se damnatu⁹
esse. Et illa. Nunquid profuerunt ele-
mosine mee et alia bona opera? Respo-
dit. Non. Quia erant acta in mortali
Et addidit. Si omnia folia arborum
verterentur in linguas non possent ex-
plicare tormenta damnatoru⁹. Unde
Alber. sup. Lu. tria notabilia ponit.
Primum est q⁹ demones summe gau-
dent de damnatis. Ideo quia deus nu-
q⁹ habebit gloriā de illo qui damna-
tur: sed omnes labores quos in mun-
do pertulit in corpore per. xxxij. an-
nos in illo sunt deperditi. Secundu⁹
est: q⁹ demones gaudent q⁹ de cetero
boni angeli nunq⁹ leticiam habebūt
de eo: et oia bona q⁹ egit: erunt perditā
Tertiu⁹ q⁹ sūt securi q⁹ ab eis nunq⁹
auferētur: etiā si esset maria virgo. O
miseri. Dantes in. iij. can. inferni. Iu-
ic suspiria luctus et pfunda miseria
per aera tenebrosa resonabāt. Propter
q⁹ ego lacrimari cepi varie lingue et
horride loquere dolētis verba iram
representantia voces sublimes exor-
bitantes pariterq⁹ frequens manuū
complosio.

C Feria. iiij. quarte hebdomade. xl.
De penis purgatorij.

Vidit iesus ho-
minem cecum a nati-
uitate. Joh⁹anis nono
caplo. Discipuli ad iesu⁹ dixerunt
Rabbi q⁹ peccauit hic aut parentes
eius vt cecus nasceretur? Respondit
Iesus. Neq⁹ hic peccauit neq⁹ paren-
tes eius vt cecus nasceretur: s³ vt ma-
nifestarentur opera dei in illo. Scdm
Johannem Damascenum: Et Alex⁹
drum de ales in tertio volumine sum-
me quadrupleti ratione: pmitit de
hominem calamitari: et mala pati.
Prima vt virtus illius alijs notifice-
tur vt de Job. Scda vt non ex recta
conscientia cadat per superbiam: vt
in paulo. ij. Ad Corinthios. xij. Tertia
vt alijs erudiantur: vt in Lazaro. diui-
te. Luce. xvi. Quarta propter gloriā
dei: vt in ceconaro. Unde dicit. Neq⁹
hic peccauit: neq⁹ parentes eius. Pec-
care quidem non poterat iste cecus
quia ante natiuitatem non erat ha-
bilis. Unde ex hoc cecus non est nas-
tus in quo apparet questio ridiculo-
sa apostolorum. Nec mirum: quia ad
huc rudes erant ante resectione spī-
ritus sancti. Cum hoc dixisset expuit
in terra: et linit oculos eius. Quare
potius oculos linit. Quia ab illis
maximuz peccatum pcedit. Quinili-
anus orator. Totius hominis liber-
tas est oculos perdidisse: oculi sunt to-
ta luxuria nostra. Unde hoc q⁹ lutum
fecit. Respondeo q⁹ homo de limo est
creatus. Gene. ij. ca. Formauit igitur
deus hominem de limo terre: et inspi-
rauit in faciem eius spiraculum vite
Quia de limo creatus est. de limo sa-
natus est. Et linit inquit oculos ei⁹
Et dixit ei. Vade lauare in natatoria
siloe. Glosa. Hoc dixit xps vt cecus
transiendo per ciuitatem hoc modo
luto linitus: videretur a multis: et q⁹
consequens miraculum magis diui-
garetur. Sequitur. Abijt ergo. Iam
et vidit: non virtute luti: non virtute
siloe: quia frequēter homines se ibi la-

habant: tamen nullus vnq̃ fuit sanatus sed diuina virtute gestum est. Nota fm̃ glosam. Quod miracula sanctorum differebant a miraculis xpi. Quia sancti tantummodo corpora sanabant: xps aut̃ in vtroq̃. Vñ cecus fuit sanatus vtraq̃ cecitate. Eiecerunt aut̃ eum extra ciuitates. Et cū ipsuz inuenisset iesus dixit ei. Tu credis in filium dei. Quis est domine vt credā in eum? Rñdit iesus. Qui loquit̃ tecum ipse est. Et statim credidit: et fidē ore confessus est dicens. Credo domine. Quia ad Rom. x. Corde em̃ creditur ad ad u. ore asit confessio fit et c. Et p̃ci dens adorauit eū. Adoratione latricie que soli deo cōuenit. Ut dicit Tho. in iij. senten. distin. ix. ar. ij. In quibus verbis erit sermo de pena purgatorij. Ubi tria sunt videnda.

¶ Prīmū dī punitionis.

¶ Scdm̃ dī subleuationis.

¶ Tertiū dī inductionis.

¶ Prīmū dī. Querit̃ dubiū. Cūtruz p̃ ha qua puniunt̃ illi qui sunt in purgatorio sit maxima penarum. Rñdet Tho. in. iij. di. xxi. ar. i. Et Ricar. in. iij. di. xx. ar. ij. Et Alber. in. vj. li. com. pen. Theolo. cap. ij. Quod sic: et mini ma pena excedit omnē penam huius vite. Que p̃cto pbat̃ triplici medio. Primo ratione. Secūdo auctoritate. Tercio exemplo.

¶ Primo ratione delicationis.

¶ Scdo ratione igneitat̃is.

¶ Tercio ratione priuationis.

¶ Primo rōne et c. Conclusio est phil. in. ij. de aia. Quod creatura quanto ē nobilioris nature tanto pena in eam influcta est maior. Exempli gratia. De pena rustici et ciuis. In eodem genere penaruz: plus cruciatur ciuis ratione nobilioris nature q̃ rusticus. Si cur etiam p̃tz de ingenio nobilis nature. Unde ph̃s in. ij. de aia. Molles carne aptos mente dicim̃: duos ho theptos. Unde theo. dum p̃bant xpi passionem excedisse passionem oim̃ martirum. Inter alias rationes. hāc

adducit: vt ponit Tho. iij. par. q. lxxv. Quia fuit nobilioris nature super omnes creaturas. Unde Dauid Speciosus forma p̃re filiis. et c.

Unde dicit Alber. Qd si xps nō fuisset mortuus morte violenta a iudeis iam per multos annos vixisset et ecce disset etatem illoz patrum p̃pter naturam eius bene complexionatam.

Tandem mortuus esset: cum et ipse esset mortalis. Ad p̃positum. Anima est nobilior omnibus rebus mundi.

Precedit nobilitatem corporu celestium. lune: mercurij veneris solis: huiusmodi. Unde ph̃s. vi. Pol. Anima est nobilior corpore et omni possessio ne In. xviij. de aialibus. Aia est nobilior omni corpore. Et. s. fi. C. de sacro sancta ecclesia Aia cunctis reb⁹ mūdi p̃ferenda ē.

Quāuis peccator ipaz vituperet: Cum ergo sit nobilior: agitur est magis passibilis. Sequitur q̃ pena in ipsam influcta sit maxima penarū. Cum sit a corpe separata: et in igne posita terribili. Preterea ad idēz. Tho. in. iij. dist. xxi. Pena quanto vniuersalior est tanto maior. Sed aia sepata a corpe ē nuda. id̃ tota puniatur cū sit simplex et indiuisibilis.

Vulnera quāpiā armatū: minus timebit q̃ si nō ēct armat⁹. Preterea ferias illū q̃ est indur⁹ vestib⁹. min⁹ sentiet q̃ si ēct nud⁹. S; si ferias ipz nudū hēu me: erit pena. Ad p̃positū aia a corpe sepeata ē nuda et simplex in fornace ignis. Ideo cū tota puniatur ideo erit maior pena. Sic de aia ē: q̃ ē in purgatorio. ¶ Scdo rōne et c. Conclusio ē. Tho. in. iij. dist. xxi. Et bona in. iij. di. xviij. Qd ignis purgatorij cōsumet cū igne iferni. S; in hoc ab inuicē differūt. Quia ignis purgatorij nō ē etern⁹ quo ad officiū: qz nō habet ibi in eternū stare cū aie purgatorij hābeāt inde exire sed bene ē etern⁹ quo ad substantiam. Ad p̃positum. Cum ergo ignis inferni sit penosus supra omnes penas huius mūdi. Quia vt dicit Augustinus dis

m ij

Feria quarta

stat a nostro: sicut ignis materialis a
picto i pariete. Sequit q pena purga
toris sit maxima penaz: Altius dico
fm Thomā in. iij. par. q. xvi. ar. vi. do
lor. xpi in passione fuit maximus et tñ
pena purgatoria est tā dura: q exce
dit dolorē passionis xpi. Considera g
quaz penā quem dolorē quātū tormē
tum et incendiū patiunt ille pauper
cule anime q sunt incarcerater detru
se in illo igne purgatorij. In cronica
ordinis legitur. Quod quidā frater
noster apparuit cuidā amico suo. qui
erat aduocatus: a quo fuit interroga
tus de pena purgatorij. Respondit q
si totus mundus et oia visibilia in eo
arderent non possent equiparari pe
ne et ardori purgatorij. Unde patet se
cunda ratio: Tercio ratione rē. Con
clusio philosophi est in. ij. et. iij. Topi
corum. Quo quanto aliquod bonum ē
magis desideratum: tanto eius absen
tia est molestior et durior. Prouerbio
rum. xij. Spes q differtur affligit ani
mam. Sed nullum bonum ita ardentē
desideratur ab anima separata a cor
pore: vt videre deū suū creatorē suū
Igitur absentia ei⁹ est maxima penaz.
Anima in hoc mūdo existens cū corpe
vnita. ieiunat vigilat ad ecclesiam p
git. Et quia affectus anime intensior
est post hanc vitam q̄ in p̄senti: quia ē
a corpe p̄prio separata. Et cū temp⁹
aduenit quo deberet eo frui: cum tar
datur a suo desiderio: ex hac tardatio
ne maxime cruciatur. Magnum fuit
desiderium regine Sabbe faciem Sa
lomons cernere. Magnum Jacob: vi
dere Ioseph. Magnum Symeonis vi
dere xpm in templo. Sed maximū a
nime videre regem glorie. O leticia p
petua. O gaudium indeficiens. Cum
g puetur hoc bono ideo maxime cru
ciatur. Unde Aug. in li. de vera et fal
sa penitentia. Et a canonist. dist. xxv.
capitulo ultimo. Et de pe. di. vij. ca.
Nullus expectet. Qui in aliud seculū
fructum distulit conversionis: prius
purgandus est igne purgationis. hic

autem ignis et si non sit eternus miro
tamē modo grauis ē. Excellit em om
nem penā quā vnq̄ passus est aliquis
in hac vita. Nunq̄ enim in hac vita tā
ta est pena. licet innumerabilia mar
tyres passi sint tormenta tanta tamē
non sustinuerunt supplicia. Ille. O so
cie intelligis me. Cōtra eos qui dicūt
O pater detis mihi paucā penitentia
Non sic quia facies in alia vita. Exem
plo grego. qui p traiano orauit ange
lus dixit ei. Duorū tibi optio datur
Aut duob⁹ diebus cruciaberis in pur
gatorio. aut infirmaberis diu. Secun
dum tenuit. In epistola dicit tot po
dagris: tantisqz doloribus p̄mor vt vi
ta mihi pena sit. Unde sic patehpi
mum.

¶ Secundum p̄ncipale dicit rē. Tho
mas in. iij. distinct. xlv. arti. ij. Cum
Grego. in. iij. dya. A canonist. xij. q.
ix. c. Anīme defunctorū q̄tuor modis
soluitur. Aut oblationibus sacerdo
rum: aut p̄cibus sanctorū: aut caroz
epu is: aut ieiunio cognatorū.

¶ Primo orationibus subleuantur: q̄
Machab. xij. Sancta et salubris est co
gitatio p defunctis exorare: vt a pecca
tis soluantur. Et Lemi. xij. Orabit pro
eo sacerdos et mundabitur. Exemplo
pater. Grego. in. iij. dya. de pascasio
dyacono ecclesie romane Quia p̄tulit
quendā in papā ex errore: qui nō erat
verus papa. Episcopus quidam her
manus capuanus post eius mortē ad
balnea iuit repperit eum tibi in aqua
clamantē Opa t adiua me. Quis es
tu. Ego suz pascasij dyaconi anima rē.
Roga p me. Episcopus autem orans
pro eo fuit liberatus. Nota fm Thomā
in. iij. di. xxi. in. iij. dya. Quod locus purgatorij
est duplex. Unus est fm lege commu
nem. qui est vicinus inferno: alius est
fm dispensationē diuinam. Et sic quē
doqz in diuersis locis aliqui puniunt
vt in domo p̄pria: in agro in aquis.
Et hoc sit triplī ratiōe vel ad instru
ctionem viuorum vt bene agant. vel
ad subuentionem mortuorum vt adiu

nent eos. vt patet hic de Pascasio: qui
in hoc balneo suū habuit purgatoriu
Unde quādo audiunt voces in domi
b: vel alijs locis: non credant: spiri
tus maligni. sed anime parentum no
stroz. Sz querit anima cara. Que sūt
he orationes. Rñdeo q̄ est. Pater no
ster Ave maria. ⁊ ps. i. ¶ Secundus
modus est elemosinarum largitio. A
canonistis. xij. q. ij. ca. Tempus. Nes
q̄ negandū est animas defunctorū pie
tate suoz viuentiū releuari: cuz p il
lis elemosine sūt in ecclesia. Ille Et
Tob. ix. Elemosina a morte liberat:
⁊ facit inuenire vitā eternā. Et eccle
sia cant. Sicut aqua extinguit ignē
ita elemosina extinguit peccatū. i. pe
nam debitam p pccis. Et talis purga
tio fit in purgatorio. Quādo ergo vi
des pauperem recordare animā pa
tris matris amici forte adhuc esse in
purgatorio. Ideo porrige illi panem
⁊ vinum. denarium: vel vestimentum
ferculum vel candelam. ⁊ similia. Ex
emplo ptz. Cū quidā foderet in mōre
p metallo q̄redo oppressus est. Uxor
eius singulis dieb⁹ vsq̄ ad caput an
ni excepta die vna: detulit panes: vas
vini ⁊ candelam. In fine anni: homi
nes fodientes in eodem loco inue
nere ipsum sanum. quibus ille Re
tulit: q̄ elemosina sue vxoris dabatur
sibi per angeluz quōdie cum illa cā
dela. Unde patz de elemosina. Sed
nota q̄ duplex est elemosina que po
test fieri pro defunctis. Prima vt de
tuo in speciali pauperibus erogetur
Secunda vt testamenta condita red
dantur. De pma Tobie. iij. Ex tua
substantia fac elemosinam. Secunda
de testamentis. Concludit Johannes
neapolitanus in suo quolibet: de exe
cutione testamentoz: q̄ heredes vel
executores testamentozum. qui differ
runt notabiliter exequi legata ad pi
as causas: ex negligentia vel auari
tia: peccant mortaliter. Quod pbat
pluribus rationibus. Primo ratione
damni. Si videres aliquem in forna

ce ignis ardentem: ⁊ nolles illuz libe
rare cū posses maxime ipso postulāte
instanter. vtq̄ mortaliter peccares.
Qz tunc directe ageres ptra charita
tez primi. Sz tu vides aiam patris ⁊
matris tue ⁊ amicorū clamāte diceñ.
Misere mini ⁊c. Cuius heres vel exe
cutores: ardere et cruciari i igne pur
gatorij. Extraheme inq̄t. O fili: ⁊ nō
vis adiuuare. Igitur ⁊c. Scdo ratioe
excommunicationis. Null⁹ dz excomu
nicari nisi p mortali tales mandant
excommunicari: vt patet. xxv. q. ij. Qui
oblaciones defunctorū aut ecclesijs ne
gāt aut difficulter reddunt tanq̄ egē
tium necatores excoicentur. Terno
rōne dānationis. Nullus dānat nisi
p mortali. non soluentes legata mor
tuorū dānātur. Igitur mortaliter pec
cant. Exēpluz sup hoc. Quidā miles
in bello Karoli magni cū mauris pu
gnatur⁹ rogauit cognatuz suum: vt si
in bello moreretur: equum suū vende
ret: et pauperibus precisi daret. Quo
mortuo cū equus esset sibi gratus da
re distulit. Post modicū tps apparu
it sibi di. O cognate mi ppter te fuit
in purgatorio vsq̄ nūc: qd nō fuissem
si equū dedisses p me: qz non fecisti:
hodie animā tuā demones portabunt
ad infernuz quod ⁊ factuz est. O tena
ces. o crudeles qui differūt soluere bo
na. ⁊c. ¶ Tertius modus quo liberā
tur est in corporis maceratione in ie
unijs: orationibus in visitationibus
ecclesiarū. Figura. Nec. primo q̄ nes
mias luxit ⁊ ieiunauit multis dieb⁹
pro filijs captiuatis in babilonia: ⁊
sic liberati fuere. moraliter. Et la
chrymis et abstinentijs liberantur
anime ille. Boni filij et filie sepe as
sugunt corpora sua ad subuenienduz
pauperib⁹. Modo disciplinādo corp⁹
modo ieiunando: modo visitādo eccle
sias. Unde dominicus dabat sibi omi
die tres disciplinas. Unā p se: altam
pro mundi pctōribus: tertiaz pro ala
bus purgatorij. O pater mīre chari
tatis. quis talia audiuit. ¶ Quartus
m iij

Feria quarta

modus est sacrificii misse. Et plus p
sunt defunctis misse: q̄ oia alia bona
q̄ offert ille q̄ est ver⁹ de⁹ ⁊ hō iesus
xps. Exēplū in cronica ordinis. Frat
q̄daz apparuit cuidaz amico suo eius
de ordinis post mortez dicens esse in
purgatorio. Frater aut in mane p eo
missā celebrās. in manu hostiā hñs:
sic locut⁹ est. Dñe iesu si rex soldanus
teneret aliquē in carcere p suis defe
ctibus ⁊ camerari⁹ eius q̄ ei seruisset
xx. annos ip̄z rogaret p eo. Nūqd ne
garet ei. Nō. Ita et tu dona mihi illū
In nocte sequenti p⁹ matuti. vidit ip̄z
ad paradisu ire ratiōe misse. Alio ex
emplū monachi Iusti q̄ rept⁹ pprieta
rius: fuit sepult⁹ i sterquilino: ad iussū
gre. q̄v̄t d̄ extra de sta. mo. c. sup q̄dā
Monachus q̄ rept⁹ pprietary⁹ in ster
quilino d̄ sepeliri. glo. l̄z bñ moriat⁹: ad
exēplū alior. In capite. xxx. diez mis
sis celebratis ad cellū volauit: p̄terea
piscatores epi theobaldi ceperūt fru
struz glaciē loco pisciū. In quo erat
asa q̄dā q̄ detulerunt ep̄o suo q̄ erat
podagrosus ⁊ posuit sub pedib⁹ estu
uo tēpore ad se refrigerandū. Clama
uit ille. Ora p me in missis. Quis es
tu? R̄ndit suz asa vna q̄ hic vniam ex
pleo meā. In capite. xxx. missar facta
est libera. Pro qualibet missa liberāt
plures. aīe. Quintus modus addit
et est indulgentiar frequentatio. Qñ
exprimit in bulla q̄ valeāt in purga
torio ex̄t̄ib⁹: in q̄bus v̄bis. pono hic
tres cōclusiones. Prima cōclusio hec ē
Aīe in purgatorio sciunt bona q̄ faci
unt p eis amici sui q̄tuor modis fm
Aug. in. li. de pñia. Prio p diuinā in
spirationē. Sc̄do p angelor. reuelati
onem: tertio p morientū delationem
q̄rto p penar. alleviationez. Sc̄da
cōclusio est hec suffragia facta p vno i
sp̄ali: p̄sunt alijs q̄bus non sunt facte
s̄z plus illi p quo facta q̄ alijs tñ oēs
participant. Exēpli gr̄a. Unus tenet
candelā licz luceat magistro: tñ oēs
gaudent. Tertia conclusio hec est.
Suffragia p illo q̄ est in mortali: rede

unt illi qui facit. ps. Ofo mea ⁊c. Et
sic p̄z fm p̄ncipale misterium. De sub
levatione. Tertium dicitur ⁊c. Indu
citur homo triplici ratione adiuvare
animas in purgatorio.
¶ Primo rōne legalitatis.
¶ Sc̄do rōne debilitatis.
¶ Tercio rōne penalitatis.
¶ Primo rōne ⁊c. Quintuplex est lex
q̄ clamat: vt amico subueniatur. Prio
ma est lex nature. De qua Luc. x. Pro
ut vult⁹ faciāt vobis homines ⁊ vos fa
cite illis. Si esses i camino ignis. vel
les inde extrahi: Immo pater. Et tu
fac similiter. Anima patris tui est in
purgatorio ⁊c. Secūda lex est scriptu
re. Tob. iij. Noli auertere faciē tuā
ab vllō paupere: qui in purgatorio sit
vere pauperes possūt dici: quia nudi
se iuuare non possunt. Tertia lex est
amicitie: que dicit Proverb. xvij. Om
ni tēpore diligit qui amicus est. Ana
te mortem: in morte: post mortē. Si ve
re diligis patres aut matres ipsos ad
iuua ⁊c. Quarta lex est iusticie: que
reddit vnicuiq̄ quod suum est. Rom.
xij. Reddite oibus debita. Mat. xvij.
Redde q̄d debes p̄fi ⁊ matri qui p te
fecerunt tot et tanta. Quinta lex est
gratie que dicit per aplm. Sala. vi.
Alter alterius onera portate: s̄z hen
quia parum sit. Sc̄do ratione ⁊c.
Quia sunt debiles nec se iuuare p̄t
nec mereri: quia sunt extra statuz me
rendi. Jo. iij. Venit nox: quādo nemo
pōt operari. Nox hec: est locus pur
gatorij: vbi nemo pōt se iuuare. Debi
litas ista figurata est. Mat. viij. De
seruo centurionis: q̄ grauiter infirm⁹
torquebat in lectulo: et se mouere nō
poterat. Per seruū designat defunct⁹
q̄ torquet ab igne purgatorij vbi non
pōt se iuuare. Tercio rōne ⁊c. Qz
penis horribilibus torquent. Si quis
posset ire ad purgatoriu: pfecto audi
ret voces clamantes. Audirentur pa
tres ⁊ matres dī. O filij migrati quib⁹
bona nostra dimissimus: subuenite mi
serijs nostris. Audirentur viri: suos

uxores clamantes. O uxores inique in quibus confidentiā habētes bona nostra dimisim⁹: subuenite nobis miseris. Audirent alij clamantes. O commissarij. O executores testamentorū: expedite fideliter que vobis cōmisiimus. Misereamini mei saltē vos amici. O fili respice oculo mentali ⁊ cogita animam patris tui clamantis. Adiuua me Recordare q̄ a me habes ecclia: a me habes nutrimentū: a me possessiones a me pecuniā: a me domū. Et mater dicit. Recordare fili mi. q̄ lacte te pavi: ego terfi inmunditias tuas: te portaui in vtero meo: cum dolore peperī mihi sepe abstuli vultū vt illi tibi dāre multas afflictiones p̄ te sustinui. Uide fili mi. q̄ crucior in hac flāma. O fili. O filie quō crudeles estis effecti quot sudores sustinui. Nōne videris quō crucior. heu mei: q̄ tot⁹ vxor. heu me quia cōburo. ha filie mee. ha amici mei. ha qd facitis. Clamāt itaq̄ estuantes ⁊ afflictī inestimabili pena.

¶ Fe. v. hebdomade. iij. de viduitate

Et hec vidua erat. Luc. vi. Ciuitas nam est parua sicut Nicolaam de lyra: que est in galilea p̄pe mōtem Thabor. Defunctus efferebatur ad sepeliendum filius vidue. Antiqui tunc loca sepulture erāt extra ciuitates ne ex cadaverib⁹ inficeret habitatio ciuitatis. Efferebat⁹ ḡ fili⁹ vnicus mris sue: Et hec vidua erat ⁊ turba ciuitatis cū illa. Quā cum vidisset misericordia motus sup̄ eā. Querit quare non dicitur tale verbū sup̄ alijs mortuis a xpo resuscitatis: misericordia motus. Respondeo sicut Nico. Et glo. q̄ misericordia motus est. quadruplici de causa.

¶ Primo: quia mulier.

¶ Secūdo: quia mater.

¶ Tertio: quia vnicus filius.

¶ Quarto: quia vidua.

¶ Primo q̄. ⁊. Unde flebat. Naturaliter enim mulieres magis p̄pantur q̄ viri: q̄ habent animū magis mollem. Unde mulier dicit q̄ si mollis aer. Ideo in omni genere aliorū seie sunt molliores q̄ viri p̄ter visum ⁊ leopdum. Mulier enim est naturaliter frigida ⁊ humida: ideo est magis passibilis. Vir naturaliter est calidus ⁊ siccus: ideo nec sic de facili p̄patitur. Idē de filij morte vel ei⁹ aduersitate mater dolet magis q̄ pater. Ex eo q̄ est magis mollis ⁊ magis p̄passibilis. In filij autē honore ⁊ sublimitate: pater naturaliter plus gaudet q̄ mater: q̄ magis magnanimus est. Secūdo causa batur ei dolor ex eo q̄ mater erat. Naturaliter enim mater plus diligit filium q̄ pater ideo plus dolet de ei⁹ morte. Quare mater plus diligit filiū q̄ pater tres sunt cause. Prima q̄ mater plus laborat q̄ pater circa filios tam in portādo q̄ in parturiendo: q̄ etiā educando Tob. iij. Mater enim esse debet q̄ et q̄ta picula passa sit: p̄pter te in vtero suo. ¶ Secūda causa: q̄ illā rez plus diligit⁹ quā certitudinalit̄ nostram esse scimus. Mater autem pro certo scit q̄ filium de se generauit. Pater autem sic credit: non tamen certus est. ¶ Tercia ratio quia illaz rem plus diligit⁹ in qua scimus pl⁹ iuris nos habere. Mater autem habet maius ius in corpore filij q̄ pater: quia secundū philosophū pl⁹ est ibi de substantia matris q̄ patris. Addit archiepiscopus in prima parte. Tanto amor est maior q̄to diuturnior. Sed in matris ad filij est diuturnior: q̄ patris. Nam subito quando nascitur incipit eum nutrire: vigilare: lachrymas audire: die noctuq̄. ⁊. ¶ Tercio quia vnicus filius. Si habuisset alios non tantum doluisset de vnico filio Iere. vi. Luctum vniuenti fac tibi planctum amarum. ¶ Quarto: quia erat vidua. Vidue sepe decipiuntur: quia sunt sine viro Isa. pmo. Defendite viduam. In quom iij

Feria quinta

euāgelio de viduitate p̄dicabimus.

De qua tria sunt videnda.

¶ Prīmū dē obseruationis.

¶ Scōm dē cōmendationis.

¶ Terciū dē regulationis.

Circa primū. Querit dubiū. Utrū melius sit post p̄mū maritū seruare viduitatem q̄ transire & celebrare secundas nuptias. ¶ Circa hoc fuere due opinionēs. Una q̄ sic. Alia q̄ nō. Prima dicit: q̄ sic. q̄ mulier est in periculo infamie & cadere potest cū sit puata consortio viri. Eccl̄s. iij. Ne soli. Et idem. Unus quomō calefiēt. Idem. Si vnus ceciderit ab alio fulciet. Alia opinio dicit q̄ nō. Q̄ ē magis libera ad fuiendū deo: & amare illū. Que conclusio p̄batur triplici rōne.

¶ Primo ratione castitatis.

¶ Secundo ratione charitatis.

¶ Tercio ratione libertatis.

¶ Primo. 1. c. Una est maxima theoz logoz: q̄d inter om̄ia bona mulieris: maximū est honestas corpis. Eccl̄ia. xxxvi. Non est condigna ponderatio illius. Prouer. xij. Qui diligit cordis mundiciā: diligitur a dño. Quam. s. requirit deus a creatura. Lactan. vi. c. i. Nihil em̄ sancta & singularis illa maiestas aliud ab homine desiderat q̄ solam innocentia quā si quis abstulerit deo satis pie religioseq̄ litabit. Vidua em̄ tenet gradū medium inter virginitate & matrimoniū: vt patet in glosa super verbo continentes. De summa trinitate & fide catholica. Unde mulier que post mortē p̄mi viri vult secundū: ostēdit signū incontinentie proprie carnis. Ideo apostolus de his incontinentibus viduis. i. ad Thimote. v. Viduas deuota. scilicet luxuriosas. Cum enim luxuriose fuerint: in christo nubere volūt. Ideo hierony. i. Contra Iou. dicit. Felix et pudica mulier: nunq̄ preter semel nubit. Ideo Valerius libro. ij. de romanis mulieribus dicit. Quod ille que erant contente vno matrimonio corona lauri in signum pudicitie

coronabantur. Ad hanc seruandam inducunt vidue. Exēplo Turturis q̄ vt dicit Philo. de naturis rerum: a musculo compari suo stat in nido gemēdo: non discurret & nunq̄ alteri societur. Unde ambro. in. Exa. Discite mulieres: q̄ta sit gratia viduitatis que etiam in auiū p̄dicatur. Sed nota q̄ non ob hoc damnatur secunde nuptie aut tercie. quando sunt licite: q̄ vt dicit Tho. in iij. dist. xij. & Petr⁹ de Pal. Q̄d post mortē coniūgii viri aut mulieris tollitur impedimentū primi matrimoni: ita q̄ si quis suscitaret a mortuis: non amplius redire posset ad vxorem viuentē: quia nō esset sua nec ille vir suus nisi denuo cōtra herent matrimoniū. Unde Lazar⁹ resuscitatus non potuit redire ad p̄stam vxorem: nisi iter firmato matrimonio. Ideo apostolus. ij. Cor. vij. Si dormierit vir liberata est mulier a lege viri cui vult nubat tm̄ in dño. Sequit̄ p̄positum. Beatior tamē erit si permanserit fm̄ p̄siliū meū. scz. in viduitate: q̄ talis obtinet honore apud mortales. Ideo hiero. ad Seruatiā di. Si mulier p̄ mū maritū perdiderit: societur. ij. & .iij. Et si ille dormierit in quartū quintūq̄ procedat vt nihil desit quo a meretricibus differat. Om̄i ratione vidue p̄videndū est: ne castitatis excedat p̄mos limites. Quod ergo dan. namus sc̄da matrimonia. M̄ inime: sed prima laudamus. Ille. Quod ostendit in eadem epistola per exemplū illius romani. Qui habuit. xx. vxores. et de muliere que habuit. xxiij. viros. Qui ambo copulati in matrimonio de quibus fuit magna expectatio in populo quis p̄ior portaret ad sepulchrū. Tandē vicit vir. Et sociādo eam ad sepulchrū nominabat om̄es incipiens a prima. O ketherina. O lucia. O iohanna. &c. Unde patz p̄ma rō. ¶ Sc̄do rōne. &c. Q̄ mulier signum maioris amoris ostendit ad p̄mū virū non accipere sc̄dm. Et rō p̄h. viij. Ethi. Q̄d perfer

cta amicitia non est nisi ad vnum. Et Eccl. ix. dicit de amico vno. et primo Ne derelinquas amicum antiquum: non enim non erit filius illi. Ceterum amor omni viri excedit omnes amores aliorum virorum: ut dulcior et suavior. Ad propositum in. Mulier qui non accipit virum secum ostendit maiorem charitatem primo. Ad quod inducunt mulieres exemplis paganorum. De quibus Hieronymus. Itra Johanna. scribit primo de Valeria romana. Cum rogaret accipere secundum virum mortuo Servio viro. Respondit se hoc facere non posse: quia primus adhuc in mente vivebat: et de Martha unica filia Catonis cum nollet amplius nubere et virum defunctum fleret: interrogata a patre quid luctus ille duraret. Respondit quodammodo vixero. Et Valerius in. iij. dicit de Portia filia Catonis qui mortuo viro suo Bruto: carbones accensos comedit: ne superuivere post mortem mariti. Et de filia Marci Rodoguna qui occidit nutricem suadentem sibi accipere secundum maritum. Et de Arthemisia uxore Mausoli regis Carie que tam amavit maritum mortuum sicut vivum. Unde in signum amoris fecit tam speciosum ei sepulchrum: ut usque nunc omnia speciosa sepulchra vocentur Mausolea. Et de Cicerone ponit Hieronymus. quod repudiata Terentia: rogatus esset ab hircio sororem suam ducere. Respondit se non posse. Non possum inquit et uxori et prophetie operam dare. Ideo Hieronymus ponit Athlantiā Calydoniam ut semper virgo esset stetit in silvis. Et Sybille que decem fuerunt teste Ovarone metuisse divinationem in primam virginis. cum quo Thoma. iij. dist. xxv. Tercio. et. Inter alia bona: hoc unum est. scilicet libertas. De iure. ff. de reg. iur. l. Libertas. Iustit. Ex quibus causis manumitti non possunt. §. Sed cum libertas. Et ff. de fidel. commissis libertatibus. l. Pax. Nil gratius patrat libertate. Et propositum. Nichil est vilius servitute. In autem. de nuptiis. §. Si vero.

Servitus morti equiparatur. Et Cicerone de natura deorum. Miserius fuit tute: quid possimus excogitare? Et quidam vulgaris. Soror mea finem rationem dixisti veritatem. Nil melius potest inveniri quam libertate frui. Ad propositum. Vidua hoc bonum habet: quod est libera. Et si vult accipere secundum virum exponit se periculo: ut inveniat secundum extraneum morosum et fatuum. Unde Hieronymus ponit supra de quadam romana Ania. Cum rogaret a proximo quo secundo ut nuberet. Respondit se non facturam: quia bonum habuit. Et si secundum acciperet. Aut bonum esset aut malus. Si bonum semper timeret amittere. Si malum semper esset in dolore: quoniam primus bonum habuisset. Et vere sic est. Ad hoc facit exemplum eiusdem Hieronymi: et viduus Iulium. De sancta Melania: qui dum fleret, virum mortuum nuntiata est ei mors duorum filiorum. Ad iesu pulchra pedes quasi ipsum teneret arrisit dicens. Expediunt inquit tibi servitura sum domine: quia tanto me onere liberaisti. Ad quod facit exemplum Didonis vidue. Que fuit filia belii filii fenicis regis fenicie. Existens puella pulcherrima fuit data in sponsam Sicheo. Mortuo patre qui erat sacerdos herculis. hic Sicheus existens ditissimus fuit propter avariciam occisus a suo cognato Pigmaleone. Et ablato furtim thesauro: et nesciens adversum casum interuentum marito Sicheo. Querens cum omni diligentia illum invenit: cumque maritum populo se posuit in navem et devenit in aethiopiā: ubi applicata et existens requisita compatriotum deberet in illa parte habitare annuit. Et ita venit in hoc federe ut emere possit tantum terrenum quantum ipsa posset circumire cum vno corio taurino. Quod minutissime incidens circumdedit cum ipso grandem quantitatem terreni. In illo ergo edificavit urbem quam a charta denominavit Carthaginem. et sua arte dicta est

Feria quinta.

Birsa. Dum ergo Carthaginem edificasset: et in ipsa regnans in habitu viduali secundum paternas leges Jarbas rex Massiliensium destinavit sibi suos perceres petens per virore additis minus belli: nisi annueret. ubi multum ipsam reginam astringebat debere exequi voluntate Jarbe: saltem per salute novae urbis. Wido propter suum dilectum maritum erat disposita omni supplicium pati antequam accipere maritum. O fide de vidua. Ubi cepit tempus ad respondendum in quo ipsa disponens omnem rem que utilis esset urbi. Tandem construxit unam gratiam piram: super quam dum venisset tempus respondendi ipsa fecit poni cineres Sichei sui mariti: et suas vestes et suum ensen. Postea saliendo super illam voluit se suis civibus Carthaginensibus dicendo. Optimi ciues: ut vultis ad virum meum vado. Et dando sibi de cultello in suo pectore supra cineres mariti cecidit mortua in terra. et hoc modo perservavit suam virginitatem pudicitiam. Unde consulo viduis per has rationes ut in viduitate permanant. Patet primum. Secundum de commendationis. Commendabilis redditus status triplici ratione.

¶ Primo ratione visitationis.

¶ Secundo ratione acceptionis.

¶ Tercio ratione preceptionis.

¶ Primo. etc. Quia deus visitavit illas sepe gratiosissime ex amore specialis. Quod patet exemplis scripture primo de Judith. c. viij. Que habitaculum fecit in domo sua post mortem viri: in quo deum orabat. Ubi scendum est cum Nabuchodonosor rex assyriorum expugnasset regem Arphaxath. crevit sibi animus et deliberavit subjugare imperio suo totum orbem. Quapropter accersito holofernes duce sue gentis bellice precepit ut iret ad bellum: nec parceret alicui regi aut urbi. Ubi capta cilicia et Mesopotamia incussitque grandi terrore mentibus populorum: in modo quousque se faciebat illi subiectum. au-

dientes hoc filii israel fecerunt grandem preparationem in plano et montibus hoc audiens holofernes valde iratus dixit. Nullus desit esse fortior in mundo Nabuchodonosor. Unde precepit servos suis ut ducerent eum in Betulliam urbem israel. Audiens populus urbis cum lacrimis cepit orare deum. holofernes interim ordinavit expugnare Betulliam. Erat Betulle vidua dicta Judith vxor quondam. Manasse qui dicitur populo orare. Hec lauit se odoriferis adque vestitumque pannis gaudij: in terra exijt captaque est a custodibus assyriorum. Petita est que esset. respondit se hebream fugereque ruinam terre et ob hoc velle alloqui holofernem ut eum doceret viam qua civitas caperetur. Visa illa philocapre est de illa invitavitque secum manere. At illa. Non possum ne peccem: oravitque ipsum liceret sibi ire in cameram suam ad eum libitum. Quod factum est quarto die sui adventus fecit holofernes splendidam cenam iussitque vni eundemque ingeneret ut Judith dormiret secum in nocte. Judith finxit quod sic. Cum advenisset nox holofernes iuxta ebrius dormivit. Judith ipsi dormienti caput percudit: sicque aufugit et sic liberavit populum dei. hoc privilegium vidue non iugate fuit. Preterea Lu. ij. de ana prophetissa legitur. quod usque ad annos. lxxvij. venit que vixerat cum viro suo annis septem et virginitate sua. Et hec non descedebat de templo ieiunans et orans: serviens deo. Hinc iesus pueri prebuit se videndum. Non immerito: quia vidue sunt praevalde visitatione viri. visitatur a deo. Sed in mente mea cogito. unde hoc quod deus sic unividue simplici filius suum ostendere voluit. Ad quod Dominus Colosan. dicit. Quod divine visiones sunt simplicibus viris: ut natiuitas christi pastoribus. Sic et hinc vidue. Unde christus hodie videns viduam flentem misericordia motus est. Quod de alijs mortuis non dicitur. Preterea et propheta helyas: missus

est ad viduam in Sareptā Sydonio-
rum vt eā nutrebat cū filio: tpe famis
Vñ patet. 7c. ¶ Scđo ratione. 7c. Ac-
ceptat em̄ bona illoꝝ quantum licet
minima: vt patet Lu. xxi. de vidua q̄
duo minuta obtulit in gazophilatio.
De qua Hieronym⁹ ad Iuliu. Paup-
culā vidua q̄ duo era nūlit in gazophi-
latio: cūctos in oblatione munerum
dicitur superasse. Preterea acceptat
orationes earum Exodi. xxi. Si cla-
mauerint ad me exaudiam clamores
earum. Super quo glosa. dicit. Quod
quattuor sunt peccata que clamāt ad
deum. Primū est homicidiū Gen. iiij.
Uox sanguinis fr̄is tui clamat ad me
de terra. Interpone exemplū. s. Vincē-
tij. Qui dum predicaret in marchia:
sue p̄dicationi intererat quidam qui
fratrem suum occiderat quē in domo
sub vegete sepelierat. Sanctus dñi p̄-
dicans spiritu pphético repletus hu-
icminatus est dicēs. q̄ deus suū pec-
catū aliqñ aperiret. Dū quodā die
fratricida ille emisset caput vitellinū
referretq; domū caput cruorem emit-
tebat cadebatq; in terra. In itinere
obuius habuit bari sellū vidensq; cru-
orem cadentē illū interrogat. qd hoc
esset. Respondit ille. Caput esse vi-
telli edendū. Ostende inquit. Dñi pal-
lium leuasset: nō caput vitelli s; fra-
tris occisi apparuit. Captus duct⁹ ē
ad torturam. vnde confessus est pec-
catum. Unde postea a iusticia occis⁹
est. ¶ Scđum est detinentum mer-
cedem laboratorum Iaco. v. Merces
operariorum que fraudata est a vo-
bis clamat: et clamor eorum in aures
domini sabaoth itrouit. Unde o mer-
cator solue debitum statim laborato-
ri. Proverbiorum. iij. Ne dicas ami-
co tuo vade et reuertere: cras enī da-
bo tibi: cum statim possis dare. Et de
us Levitici. xix. Nō pmanebit apud
te opus mercennarij tui vsq; mane.
¶ Tercium est peccatum sodomita-
rum. Genes. xviij. Clamor sodomorū
multiplicatus est nimis. Quod viti-

um reprobāt per omnes leges. Pri-
mo diuinali Levitici. xxi. can. xxiij.
q. iij. c. hoc ipm. s. sequen. iij. Ciui. vt
patet. C. de extra ordinarijs crimini-
bus. l. Qui puero. ¶ Quartū est op-
pressio viduarū. Exodi. xxi. Vidue nō
nocebitis et pupillo. Si leseritis eos
vociferabunt ad me et ego exaudiam
eos. Eccle. xxxv. Lachryme vidue ad
maxillam descendunt: et a maxilla as-
cendunt vsq; ad celū. ¶ Tercio rōe.
7c. Om̄ib⁹ dedit deus pceptū. Regi-
bus aduocatis: pcuratorib⁹: vt sup
causas viduarū intendat: neq; eas
opprimant. Clama. O p̄tor huius ci-
uitatis. O aduocati huius terre ad
vos clamo. ysaye. i. Querite iudiciū
subuenite oppresso: defendite viduā
Quia Iaco. i. Religio mūda et imma-
culata apud deum et patrem hec est.
visitare pupillos et viduas in tribu-
latione eorum. Exemplum Job. xxi.
Cor vidue consolatus sum. Et hie-
mie. xxi. Viduam nolite constritari.
Quod sancti fecerunt: vt Syluester
papa. Gregorius. Ambrosius: qui no-
mina viduarum in scriptis volebant
et eis alimomam mittebant. Sed ve
mundo: quia hodie vexantur: spoliā-
tur: rapiuntur vi bona illarum: Et
quod deterius est vltra damnum re-
rum tollitur eis fama. Taceo alias
molestias que eis fiunt. O persecuto-
res viduarum. O lupi rapaces. O
crudeles aduocati. Verificatur deo
bis illa sententia. Esaye. i. Principes
tui infideles socij furum. Quod
contra. Deute. xxv. Maledictus qui
peruertit iudiciū vidue et dicet om-
nis populus. Amen. Practica in ver-
bo maledict⁹. Ab angelis ab archā-
gelis. Dic per omnes status. Unde
patet. 7c.

¶ Tercium. 7c. Tres sunt regule q̄s
vidue seruare debent.

¶ Prima dñi mortificationis.

¶ Scđa dñi conuersationis.

¶ Tercia dñi deuotionis.

¶ Prima dicitur. 7c. Debent eē mor-

Feria sexta

tificate. In habitu. in omnibus. in ie-
 iunijs Philippi. i. Mortificate mem-
 bra vestra. Ubi nota s'm Aug. q' tria
 sunt genera viduar. Primus quod in-
 tendit epulis et delitijs que sunt ma-
 le. i. Thimo. v. Vidua q' in delitijs vi-
 uit mortua est. O quot sunt q' affaytāt
 se: et sub habitu nigro habēt magnā
 vanam gloriam. Secundum genus
 est que intendunt cure dom' et filijs
 educandis. Et hee bone sunt. De qui-
 bus apostolus vbi supra. Si qua vi-
 dua filios: aut nepotes habet. discat
 primum domuz suam regere. hoc em
 acceptum est deo. Tercius genus est
 quod die noctuz intendit cōtemplā-
 tionibus. Et hee sunt optime aposto-
 lus vbi supra. Viduas honora queve-
 re vidue sunt. Exemplo virginis vi-
 due: que loca filij visitabat. De qua
 Hieronimus. Si scire volumus. quid
 dei genitrix post christi resurrectio-
 nem antequam celos ascenderet age-
 bat. Sine dubio loca natiuitatis: pas-
 sionis: sepulture: resurrectionis: ascē-
 sionis. frequenter visitabat: et in eis
 lachrymas fundebat. et oris sui sacris-
 simi oscula impmebat. Ille.
 ¶ Secunda regula. et c. Debent nan-
 q' vitare puerfationez hoim non solū
 secularium: sed religiosoz ac quorū
 cunq' mariuz. Et hoc ratione piculi
 Hierony. di. xxxij. c. hospitoliuz tūz
 aut raro aut nunq' mulierum pedes-
 terant. quia non potest cum domino
 toto corde habitare: qui mulieruz ac-
 cessib' copulat. Et Ber. Cū mulieri-
 bus habitare et de mulierib' non co-
 gitare: plus est q' mortuū suscitare.
 Et sanct' Bñdict' nec cūz sorore loq'
 volebat. Et Augu. Nec filias fratruz
 volebat in domo. Ad quod facit exē-
 plum Leonis pape. Cum enim ma-
 nus eius quedam mulier ex deuotio-
 ne esset osculata. venit sibi magna tē-
 tatio. propter quod spiritu scilicet di-
 ctate manū abscidit. Sed virgo post
 modum restituit. Preterea in Croni-
 ca ordinis. Reprehendens magister

iordanus quendam nouitium quia te-
 rigisset manus mulieri. Respondit il-
 le. O pater est bona mulier. At ille
 Terra bona est et aqua bona: tamen
 ex vtroq' se contingente fit lutum:
 Vidue ergo debent cauere conuersa-
 tiones hominum. Unde apostolus
 circa hanc conuersatione m docet vi-
 duas tria capitula. Primus est vt sint
 in oratione deuote. Apostolus vbi su-
 pra: Que autem vere vidua est speret
 in deum et stet in orationibus. Secū-
 dum est vt non sint ociose. Tercium
 est: et non sint verbose. Que verbositas:
 et si sit reprehensibilis in viris:
 precipue in mulieribus maxime vi-
 duis: quia priuate proprijs viris de-
 bent parum loqui. In primo Pol. Si-
 lentium mulieri prestat ornamentum
 Unde Albertus libro. iij. Com. c. a.
 ij. Laudat virginem q' solum quinq'
 q' vices locuta sit. Sed heu. quia plu-
 res non cessant circuire loca hinc inde.
 Et cito post mortem viri: anno nō
 completo: alium querunt. Faciens
 de illa vidua que mortuo viro vider-
 batur desperare. Vocatus ego ad ip-
 sam consolandam iui. Cum ei dice-
 rem: non turbemini quia dabimus sa-
 lium pulchriorem. Illa subribens: to-
 tum lamentum a se abiecit.
 ¶ Tertia regla et c. Debent esse deuo-
 te: deum timentes: celum cupientes.
 Et merito. quia sponsum carnalem
 amiserunt quo amisso debent quere-
 re celestem. Ideo apostolus vbi supra
 Que vere vidua est: speret in deum.
 Practica speret in deum: quia immor-
 talis: quia non fantasticus: quia pul-
 cher: quia diues. quia sapiens. quia
 fortis. In quo sunt omnes thesauri
 absconditi: et speculum sine macula.
 Candidus et rubicundus: et pre filijs
 hominum speciosus.

¶ Feria sexta hebdomade quarte.
 De amore conjugali. Vel de laudib'
 mulierum.

Rat quidam

languēs Lazarus a be-
thania: de castello ma-
rie et marthe soror ei⁹
Joh. xi. cum quadā vice
p̄dicaret hierosolymus et inter cetera
diceret. Ergo et pater vnum sumus in
dei sp̄m cum discipulis voluerunt la-
pidare. Sed ip̄e de manibus eorū eua-
dens: abiit trans iordanē longe a be-
thania per dietam. Cum autem ibi es-
set. videlicet in deserto Ephrem: vt di-
cit Glo. Interim Lazarus infirmatur
Miserunt sorores vitam fratris deside-
rantes ad eū dicentes. Domine ecce
quem amas infirmatur. Quare nō di-
cunt. Veni Respondet Augu. Sufficit
amanti nunciare necessitatē amici Je-
sus autē dicit eis. Infirmitas hec nō
est ad mortem. sed p̄ gl̄ia dei: vt filius
glorificetur per eam Diligebat autē
iesus marthā et sororē eius mariam
lazarum. hoc dicitur ad ostendendū
q̄ nō oportuit q̄ maria et martha irē-
rēt ad christum personaliter: sicut regul⁹
de quo Johan. iij. Quia christus erat
familiaris Lazaro et sororibus eius:
et ibi frequenter hospitabatur. Vñ man-
sit xps ibi duobus dieb⁹. Quod factū
fuit Aug. est donec lazarus: expiraret
sepultus iaceret et sic miraculum cla-
rus appareret. Quarta autē die: dixit
discipulis suis Eam⁹ in iudeam iterū
Dicit ei discipuli. timentes in iudeā
reverti. Rabbi nunc querabant te iu-
dei lapidare: et iterum vadis illuc. q.
d. nec tibi: nec nobis securum est. Re-
pondit iesus eos scilicet asscurando
Nonne duodecim hore sunt diet. q. d.
Si tunc habebant voluntatem me la-
pidandi: modo non facient: quia muta-
to ip̄e potest voluntas mutari. Talis
modus loquendi est apud omnes. Vel
sic. Nonne duodecim hore tē. hore se-
quunt diem: non dies horas. Et vos
estis hore: ideo debetis diem sequi.
Sequitur lazarus amicus noster dor-
mit Quare mortem vocat dormitiōē

Respondet Glo. quia sicut est facile
dormienti suscitari cito a sōno: sic chri-
sto a somno mortis. Sed vado vt a som-
no excitem eum: quia facilius est chri-
sto suscitare mortuum: q̄ alteri susci-
tare dormientem. Dicunt discipuli.
Si dormit saluus est. q. d. Ex quo dor-
mit signum est sue curationis: vnde nō
est necesse q̄ tu vadas illuc. Putabāt
dictum xpi de dormitione materiali
Tunc exprimit mortem ip̄ius Laza-
ri dicens. Lazarus mortuus est gau-
deo. Non de eius morte absolute: sed
p̄pter vos vt videntes eius suscitatio-
nem in fide confirmemini. Au diens
Theo. vba xpi: dixit socijs suis. Eam⁹
uos ⁊ moriamur cum illo. Glo. Verbu⁹
fuit amoris. Inuenit lazari monumē-
to quattuor dies habentem. Occurrit
ei martha. Domine si fuisses hic frat-
r meus non fuisset mortuus. Glo. Appa-
ret q̄ credebat ip̄m posse preseruare
fratrem suum a morte: tamen imper-
fecte credebat: quia videt inuere q̄
non posset tantum absens q̄tum p̄s.
Sed nunc scio: q̄ quecunq̄ poposce-
ris a deo dabit tibi deus. Respondit
xps. Resurget frater tuus. Sed illa in-
tellexit hoc de futura resurrectione.
Unde subdit. Scio quia resurget in re-
surrectione in nouissimo die. Respon-
dit iesus. Ego sum resurrectio et vita.
Qui credit in me etia⁹ si mortuus fue-
rit viuet: et omnis qui viuit et credit
in me non morietur in eternum. Cres-
dis hoc? Respondit. Utiq̄ domine.
Quia per verbum xpi fuit instructa
plenus de fide q̄ ante. Abiit cito ⁊ vo-
cauit sororem suam: et eaz ad xpm ad-
duxit: illa autem ad pedes p̄cicens di-
xit verba similia marthe. Domine si
fuisses hic: frater meus non fuisset
mortuus. Dixit ei Ubi posuistis eum
Fuit verbum pie cōpassionis. Lachry-
matus est iesus. Ratio: quia ip̄m de
tuto statu reducebat ad presentem mi-
seriam: exclamauit di. Lazare veni
foras. Quare exclamauit nomine pro-
prio. Respondit Theo. Alius clama-

Festa sexta

uit vt refrenaret ora gentiliuz fabulā
tium in tumultis latitare animas de-
functor. Quare alta voce dixit. Laza-
re veni foras Quasi aduocaret de lon-
gino. In hoc euāgelio erit finis de
laudib⁹ feminarū. Ubitria videbim⁹
¶ Primum dī cordialis dilectionis.
¶ Scdm dī humanalis correctionis
¶ Tertium dī honeste instructionis
¶ Prīmū dicitur rē. Conclusio ē me-
orum iurista. ff. de arbi. l. si vnus. Et
C. de veteri iure enu. le. ij. Quod ppter
proprietatem et hoc meū et tuum. ve-
nerunt discordie et litigia. Und. Sen.
lib. de quattuor virtutibus. Quiescenti-
mā vitam agerent homines in terris
Si hec duo verba a natura omnium
rerum tollerent: meum et tuum. Pro-
pter hec inuente sunt leges iura ciui-
lia: aduocati: procuratores: rectores:
notarij officiales. Ex hoc verbo men-
et tuum veniunt lites: discordie: rixē:
Ex hoc meū et tuū committuntur oīa
mala. Unde Luca. in. ij. Certamen
monistis opes. Quot sunt mortui. Fi-
lius non respicit patrem amicus ami-
cum Et propter hāc causam antiqui
philosophi: singulariter Socrates vt
ponit phis. ij. Pol. et plato in politica
sua et plures alij: vt habet. xij. q. i. c.
Dilectissimis. vt lites discordie et oīa
mala tollerentur: et omnia in pace vi-
uerent: voluerunt omnia esse commu-
nia. Possessiones campi: aurum: argē-
tum et omnia. Et quis precipue lites
et discordie maxime exstantur prop̄
mulieres. Unde Lactan. in. ij. Nul-
la vehementior discordiarum est cau-
sa q̄ vnus femine a multis maribus
appetitio. Et Iuuenalis Nulla fere
causa est in qua non femina litē mo-
uerit Et Oug. homelia cananee. Mu-
lier caput peccati arma dyaboli: ex-
pulsio paradisi: mater delicti. corrup-
tio legis antiq̄. Et Eccle. xxv. A mu-
liere sumpsit initium omnis perditio
Unde et plato prout Lactan. ij. et La-
ertius in vita sua ponit de quattuor
agebat gratias nature. Primo qz nō

erat barbar⁹: sed grecus. Scdo quia
non erat bestia: sed homo rationalis.
Tertio qz athēnensis: non thebanus
et qz natus tempore Socratis. Quar-
to: quia nō erat mulier: sed homo mas-
culus In secundo de generatione.
Mulier est mas occasionatus Et ideo
vt tales lites amouerent: voluerunt
mulieres esse communes. Cuius opi-
nionis fuit Nicolaus: vnus de septē
dyaconib⁹. vt ponitur. xxiij. q. iij. c.
Quidā. Quem errorem prius posuit.
Plato fm Tho. ij. ptra Sen. Unde ta-
les negauerunt matrimonium et con-
iugiu. Contra quam opinionē instāt
docto. triplici medio ostendentes hoc
ēē inconueniens:
¶ Primo ratione
¶ Secundo auctoritate
¶ Tertio exemplo
¶ Primo ratione duplici. Prima hō-
noris. Secunda dilectiōis. prim arē.
Filij tenentur honorare parentes.
Exod. xx. honora patrem tuum et ma-
trem tuam. Et. xxi. Qui maledixerit
patri aut matri morte morietur. Eph.
vi. Filij obedite parentibus. Et. C. de
patris potestate. l. Congruētius. Et
ff. de in ius. vocando. l. Seneca. Quē
est ratio Propter esse quod ab ipis ha-
bent Quod quidē esse tam grande bō-
num est: vt sit fundamentum omniū
alioz bonorum. Nam qui non habet
esse nullum aliud bonū habere potest
Non diuitias: non gloriam: non famā
non scientiam non virtutes non gra-
tiam: non vitam eternam. Ip̄m etiam
esse ab omnibus est desideratum. An
Arist. ij. anime Omnia appetunt esse
et illius causa agunt quēcunqz agūt
fm naturam. Propter hoc bonū a pa-
rentibus habitum: lib. de hebdomas-
dibus. Boetius dicit. Omnium bono-
rum ip̄m esse bonum est. Ideo Arist.
ix. Ethic. Dīs et parentibus et magi-
stris non potest reddi equiualens.
Defer. o fili tui patri et matri grandē
amorem et reuerentiā: qz habuisti ab
eis digniorem retribuius mundi. Ad

propositum ergo. Si omnia essent cōmunia maxime mulieres: et nullum esset matrimonium parentes non discernent ab alijs. Filius nō cognosceret patrem: nec filia matrem. Et econtra existentibus omnibus communibus. Et deficiente ista cognitio ne: per consequens deficeret honor et reuerentia. Qui vt dicit phīs. iij. anime. Voluntas non fertur nisi in bonū precognitū. Et in. vi. Ethī. Omnis doctrina est de precognitis Et augu. p. de trini. Firmissime nouimus amari nūli nota non posse. Ideo non omnia debent esse communia: sed quisq; habere sua propria. Secundo ratione rē. Naturaliter parentes diligunt p. pos filios. Vñ phīs. viij. Ethī. Sene. rantis ad genitū naturaliter est amicitia In. vi. pol. Amicitia est finis naturam gernerantis ad genitum Et de hoc lex ciuilis. l. fit. C. de curatore fu riosi. Nullus ē amor qui vincat amo rem parentum. Ex hoc pater hac atq; illac discurret vt filium foueat. Non timet estum nec calorem: nec aliquod periculum. Ad propositū. Si nō esset matrimoniu: sed oia essent cōia eadē rōne: et parentes nō cognoscerent filios. Et deficiente hac cognitione parentes non nutrent filios: non nutriti deficerent: et per consequens mundus deficeret. Unde apparet opinionem istoz non esse bonam. et non posse stare. Quapropter venerabilis Beda su per illo. Joh. iij. Nuptie facte sunt rē. detestans eos etia ipsi qui detrahebāt matrimonio dicit. Porro Traiani et Martiani ceterorumq; nuptijs detrahunt perfidia: q̄ sit dānabilis insinuat. Si em thoro immaculato et nuptijs celebrat; debita castitate culpa inesset nequaq; dominus ad has veniret: nequaq; eas signorum suorum initijs consecrare voluisset. Ille. hoc sanctum matrimonium fuit institutum ab omni potenti deo in paradiso terrestri. Se. iij. quando clamauit. Crescite et multiplicamini et replete

terram Non erat opus o deus dicere hoc Quia hec ciuitas tibi obediēs fuisset. Mūdus ē plenus spuris. Et christus hoc ratificans. Mat. xix. Relinquet homo patrem et matrem et adhe rebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. Dixit vxori: non vxoribus: o concubinarie. Cui non sufficit vna mulier. In quibus verbis notatur strictissima coniunctio amoris inter virum et vxorem. Unde Aposto. eph. v. Viri diligite vxores vestras. Ad quem amorem inducuntur triplici medio.

¶ Primo: exemplo sanctorum

¶ Secundo paganorum

¶ Tertio: figura

¶ Primo rē. Sene. xij. de Abraham qui tantum dilexit Sarram vxorem suam: vt ipam vocaret sororem non vxorem. Dic inquit queso: q̄ soror mea sis Quando ibat ad pharaonem. Preterea Sene. xxx. de Jacob qui tantum amauit Rachel: vt pro ea sustineret frigus et tribulationes Vñ dicebat de se in die non videbat estum et in nocte gelu. Sed videbantur ei dies pauci: pre amoris magnitudine. nō alia ratione o Jacob nisi quia illā diligebas. ¶ Secundo exemplo paganorum Refert Valerius lib. iij. c. vi. de amore coniugali de Tiberio gracco: q̄ duobus agnib; apprehensis sc̄masculo et femina: certificatus per aruspice q̄ dimisso masculo vxori sua cito moreretur. dimissa femina ipse moreretur statim feminam dimitti iussit vñ: nūitq; in conspectu suo seipsum interitu serpentis occidi. Preterea de Mitridate qui vxorem hispicrateaz tantum amauit: q̄ non poterat pati priuari presentia sua. nec per horam Unde ex hoc ipsum sequebatur tonsis capillis in bello: induta habitu virili. Et virum fugientem ab inimicis in armis sequebatur eum p. loca desertā. Preterea de Marco Anthothonio erga Cleopatram: qui filare visus est cum ea. ¶ Preterea de Cu. Planco. Qui videns vxorem

Festa sexta

mortuam rediens de bello pre lachrimis in funere defecit. Pretereade illo qui vxorem in ferculo bibit mortuam dum esset in plio intelligens vero hoc reuersus est domum et cineres extumulari fecit et cineres illos omni ferculo imponebat. Unde ipse simul cum filio omnes comederunt. Preterea de. M. planco. qui videns vxorem mortuam vi amoris apperuit sibi cor vnguibz. Preterea de egregia vxore Nomine Pompilij. de qua Ouidi⁹ decimoquin to Metamorphos ipsa mortua: non valens sustinere tantum dolorem siluam abiit ibi lachrimas vitæ suauiduatam. Si g^o romani hoc fecerit et pagani: quare non magis xpiani? Tertio Figura De annulo q^o dat vxori in signu amoris habet quattuor conditiones.

Prima est aureus.

Secunda est rotundus.

Tertia in quarto digito.

Quarta q^o sit tantum vnus.

Prima est rē. Quia sicut aurum excellit omnia metalla: ita amor viri d^o excedere oēs amores respectu vxoris. Unde Tho. xxiij. questione. xxi. dicit q^o plus reuerentie debetur patri: sed maior amor vxori. Secunda q^o sit rē. In signum q^o nunq^o debet habere finem: nisi per mortem postq^o semel coniuncti sunt. Tertia q^o sit rē. Quia est ibi quedā vena que pcedit a corde in signum fidei: vt dicitur. xxx. q. vi. cap. Femine. Quarta q^o vnus: vt ostendat amoris singularitas. Quia in omnib⁹ vult homo societatem. Sene. Nullus eligeret esse solus. Tullius. Natura nihil solitarium amat. In. vi. Ethic.

Homo solitarius aut deus est aut bestia In omnibus ergo amicitiam vult homo nisi in amore vxoris. Noli me tægere: nisi forte sit aliquis infamis Diligite ergo vxores vestras. Sed forte dicis. Cuz vera amicitia fundetur in bono vtili: delectabili: et honesto: vt habet Tho. xxiij. q. xxiij. Et Tullius de amicitia. Et philosophus. viij. Ethic.

Cui⁹ vtilitatis ē vxor in domo. Respō

deo Quod ab ipsa sunt infinita bona: Ecclesiasti. xxxvi. Qui possidet bonam mulierem: inchoat bonam possessionem Bona possessio: dat sustentamentum homini. In eodem. xxv. Bestus qui habitat cum muliere sensata. In eodem Mulieris bone beatus vir. Eccle. viij. Noli discedere a muliere sensata: gratia verecundie illius super aurum. Non est aliquod ornamentum in domo quod ei merito possit comparari. Non aurum: non argentum. Illa est que patrem et matrem parentesq^o omnes relinquit: et intrat domum tuam sub moribus tuis. qui es bestialis: hec est q^o frumentum ordinat: pannos lauat: lacerata restaurat. Colūna est viri et filiorum. Quis ordinat domum: quis filios? Vere mulier. Si plangit: plangit: et ipsa Si infirmaris: infirmatur et ipsa Cibum non capit. somni oblita: quiescere nescit O quot sunt qui ab vxoribus sustentantur. Ideo ecclesia. xxxv. Ubi nō est mulier. gemiscit eger In huins figuram. Gen. ij. Dixit dominus. Non est bonum hominem esse solum: faciamus ei adiutorem similem sibi Dubium queritur: quis plus amat Responsio q^o mulier: quia mulier est dulcior corde: q^o homo.

Secundus dicitur rē. Cum mansuetudine debet corrigi: non cum tyrannide: nec cum asperitate seu austeritate: non cum amaritudine: sed dulcedine. xxiij. questione vltima. c. vltimo. Maritus debet habere vxorem in dilectione: et debita disciplina. Et philosophus libro 3°. Vir non debet femine iniurari: ne femina iniurietur sibi. In hui⁹ figuram: vt dicit magister in. iij. distin. xviij. Mulier non est formata de capite viri ne videretur domina. Unde Asculanus Familia mihi displicet in qua galina canente gallus tacet. Unde Proverbiorum xxxi. Per tria mouetur terra et quartum quod non potest sustineri. Per seruum cum regnauerit. Per stultum cum saturatus fuerit. Per ancillam cum fuerit

heres domine sue. Et per odiosa mulierez: cū in matrimonio fuerit assumpta. Ille. Quattuor sunt que expellit hominē de domo. fumus: ignis: aqua: et mala mulier. Preterea non est facta de pedib⁹ ne videretur ancilla esse. Sed de costa: vt esset socia viri: et solatium. C. de crimine expiret hereditatis. Uxor est socia viri. Et si quādo erat. Quia omnes sumus defectu osi: iuxta illud Ia. iij. In multis offendimus omnes: debet corrigi cuj manitudine et benigne. Non cū confusione vel verecundia: aut publice contemptibiliter arguenda. Unde varro in satyra que Mappia inscribitur. dicit Quod viciū piugis aut tollendum aut ferendum est. Qui tollit viciū cōmodiore piugē pstat. Qui fert semet efficit meliore. Vñ ponit Aulus gellius li. i. nocturnū acticarū. Qd cū erupides interrogaret Socratē. cur Xātippem vxorez suam litigiosā et que nunq̄ cessabat bruntularē per domū: non lineret. Respondit Eam talez domi ppetior: assuesco et exercitor vt ceteroz quoq; petulantiam et iniurias facilius feram. ¶ Sed nota sū aliter. super Lucā tres sunt spēs mulierum. Quedā sunt suspecte. Quedā sunt medie. Quedā sunt pbate. Pīlo rē. Iste sunt arcande et disciplināde. Qd vt dicit Eccl. xxv. Si non ambulauerit ad manū tuam: confundet te in conspectu inimicorum tuoz: Ideo sūt corrigende. Et hoc triplr. Pūmo bonis verbis. Eccl. xvij. Corripe amicum tuum et da locuz timori altissimi. et Augu. in regula. Corripite inquietos consolamini pusillanimes. Scdo minis David. Irascimini et nolite rē. Tercio verberib⁹. Prouerbio. xi. Cor duruz in baculo percutit. Prouer. xij. Qui parcat virge: odit filiū suū. Quia virtus stat in verbis: herbis et lapidibus. Adde quartum frater baculus. Scdo quedā sunt medie Et quia vt dicitur di. xxij. c. habuisset. In rebus ambiguis absolutus non

debet esse iudicius. Debet pbare mulierem lento passu. Tercio quedam sunt rē. De his dicit Socrates. Pū dica mulier custodia non indiget. In verbo custodia applica contra viros qui omnem libertatem tollunt vxoribus. Non mireris si furant: eas absoluo. Noli eas cedere baculo: qz non possū: quia papa hanc auctoritatem non concessit. Iste ergo sunt relinquēde in libertate sua. et cū omni humanitate corrigēde: si errāt. Vñ Ber. ad Raymundum vxorem bonam potēti⁹ risu q̄ baculo castigabis. Col. iij. Viri diligite vxores vestras: et nolite esse amari vt. s. tractetis sicut ancillas. Non immerito. Quia vt dicitur Eccl. xvi. Mulier fortis oblectat vrum suum. Quapropter apud romanos merito arguitur austeritas quattuor viroz De quibus dicit. Vale. li. vi. c. iij. Qui seuerese habuerunt ad vxores suas: eas male tractando. Primus fuit. Q. Antisthius: qui videns vxorem suam loquentē cum meretricula quadā libertina secrete eam repudiavit. Male se habuit. ¶ Secundus. P. Sempromius qui coniugem repudiavit: quia iuerat ad theatrum ad spectandum ludos: absq; sui licentia. Male egit. ¶ Tertius fuit. Sulpitius gelidus: qui vxorem repudiavit quia iuerat capite discooperto. hoc erat preceptum romanorū. For te melius: quia velum expendunt: vt Vene. que oculo clauso eunt: et pl⁹ circumspiciat: q̄ alie duob⁹. ¶ Quartus fuit Cu. Metellus. qui videns vxorem rubeas reuertens de platea dubitauit auxisse vinarium cantax. Quia erat preceptum romanorum. ne mulieres viuū biberent. O q̄ bonum esset nunc: quia nimis garrulāt Vocauit eam dicens. Eruffla mihi in aurem. Dedit ei canatam vini. Ex hoc ipsam iugulauit. Male se habuit in hoc. Practica. O quanti hodie qui arguunt vxores cum malis verbis di. Nepharis proditrix ebriosa.

Feria sexta

Si est proditrix et tu pedito: si mere-
trix et tu adulter. Femine dignitatē
suam habent a maritis. ff. de senatori-
bus. l. femine. femine dignitatē a vi-
rox dignitatib⁹ sortiunt. Iniuria fa-
cta vxori est mariti. Mat. x. Qui vos
spernit me spernit. In Autentico de
Consulib⁹. §. Si x. Col. iij. Uxores
nanq; coruscant radijs maritor. Sicut
canes in domo. Nō sic o viri: s; cū mā-
suetudine uxores vestras corrigite.
Ad qd duplici exēplo inducuntur vi-
ri. Primo de Job. i. Qui amissa omni
substantia a demone verberatus: ri-
debat a muliere. Benedic deo: et mo-
rere. Rndit benigne. Quasi vna de
stultis mulieribus locuta est. Non di-
xit simpliciter. stulta. sed conditiona-
liter. Secundo Tob. iij. Qui dū esset
ad parietē quiescens. post sepelitionē
mortuor: hirundo sterco in oculos
fecit. factus est cecus. Mulier est ri-
debat. Rndit. Ille. Vana facta ē spes
tua. O mulieres vultis documentum
quo eritis in pace cum maritis ve-
stris. Facite illud consiliū illius ve-
rile. quod dedit iuencule. Vis stare
cum marito in pace. Audiride et tace
Viri ppter multas occupationes se-
pe clamant: vxor taceat. i. Pol. Silen-
tium: mulierī prestat ornamentum.
Ecclesiastici. xxxvi. Audi tacens et p-
reuerentia accidet tibi bona gratis.
Et si loquitur morose. dulciter. Pro-
uer. x. Sermo mollis frangit irā. Indu-
cunt ad hoc exēplo virginis. Que qn
quies locuta est vt Alber. li. iij. Co-
ca. iij. Primo nazareth. Ecce ancilla
rē. Scdo in tēplo. Fili quid rē. Ter-
tio in nup. Unus non rē. Quarto quā
do salutauit helizabēth. Quinto quā
do dixit Magnificat anima mea rē.
Due sunt regule viri ad vxorem. Pri-
ma eam amet. Secunda eam pascat
et foueat. Alie regule vxoris. Prima
ipsum honoret. Secunda res domus
curet. Pater secundum.
¶ Tertium rē. Ut ipsam instruat bo-
nis moribus: cū sit datus ei in magi-

strū: et caput vxori sue. Ephe. v. Mu-
eres sint subiecte viris suis: sicut dñs
qm vir caput est mulieris. Sup quo
Nicolaus de Lyra Sunt imperfectio-
res viris: et quo ad sexū: q; est mas oc-
casionatus: et quo ad intellectū: q; de-
ficiunt in discretionē. Debet ergo vir
eā docere. Alexander magn⁹ vol. vxor-
rari quesuit consiliū sup hoc qd age-
re deberet. Cui rndit Aristote. suis
pcepto: dās quattuor documenta ne-
cessaria omni volēti vxorari. Primus
est. O alexander bene cogites sup eā
q; si vis equū emere pū illum vides
si h; la lapadina: si oculos gibbos: si
bonam cropam. Plus de vxore. ¶ Se-
cundū documentū. Debes cogitare si
h; parentes bonos aut malos. Si bo-
nos cape illā. q; vt dicit philosophus
i. Jcono. Impossibile ē q; filij sint mas-
li cōmuniter: qn parentes sunt boni.
Si mali nō capias: q; idē philosoph⁹
Impossibile est negligētib⁹ dominis
suos esse sollicitos. Aut habet vnum
bonū et aliū malū. Aut pater: aut ma-
ter. Si pater est bonus et mater mala
magis timendus est. Quia filij plus
capiunt a matre q; a patre. O quot vi-
demus mala. ppter matres que sunt
meretrices. Si pater est malus et ma-
ter bona potes eaz capere: quia filia
plus matri q; patri assimilatur.
¶ Tertium documentum: vt ducat in
uenem magis q; vetulaz. Non sine
ratione. In li. Jcono. philosophus.
Oportet inquit virum puellaz duce-
re in vxorem vt doceat bonos mores
O socie bonos mores nō turpia Tob.
ix. de semetipso ante q; ingrederet ad
sarraz dī. Surge Sarra et deprecetur
mur deus hodie: cras et post cras: q;
his tribus noctibus deo iungimur.
Tertia autē nocte transacta: in no-
stro erimus coniugio. Ille. O quale
hoc matrim. nūz. ¶ Quartus est rē.
Ad virtutes. Quidam querunt diu-
tias. Cōtra petrarcha li. de remedijs
fortunitorum. Nichil est importunius
vxore multum dotata. Nichil sibi illi

quum arbitrat: dñi am se putat nō so-
ciam. Unde dos ingredit inde liber-
tas. Unde seruanda est regula Theo-
phrast. Melius est ducere pauperez
pacificā q̄ dimitte litigiosā. Unde. Sa-
pien. Prover. xxi. Melius est sedere
in angulo dom⁹ q̄ cū muliere litigio-
sa in domo cōiuij. Ex hoc Licurg⁹
posuit legē suis archenienlib⁹: vt puel-
le indorate nuberent et vxores elige-
rentur nō pecunie. Et hoc sapienter
quia non vxor nubit viro: sed avari-
tia est vxor. Aliqui querūt pulchritu-
dinem Diony. iij. Pulchrum ⁊ bonū
omnia desiderāt. Et hoc est malum.
Ile it querendo brigam: querendo
pulchritū. Unde. Theophras. Difficile
tustodit: qđ plures amāt. Quare o
Theophras. Quia pulchra cito ad-
amatur. Iste sunt que semp volunt sta-
re ad fenestrā. Super ostia aptando
capillos ⁊c. O infane. Sunt alij qui
dicunt ⁊ querūt bonos mores. Et hoc
est sanctū: ⁊ meli⁹. Prover. xij. Mu-
lier diligens corona viri sui que mū-
dum ornauere. Quod pater quadru-
plici testimonio.

¶ Primo mulierū veteris testamēti

¶ Scđo mulierū noui testamēti

¶ Tertio mulierū paganorū.

¶ Quarto mulierū sanctarū

¶ Primo ⁊c. Eua Sarra Rebecca Ra-
chel. Susanna Iester Asa: et aliarū
sanctarū. Scđo ⁊c. Domina Clotilda
regina francoz: que predicatione sua
virūz Clodouem conuertit ad fidez
xp̄i cum omni regno suo. Dña Salla
regina vngarie que virum stephanū
cum omni regno suo conuertit. Dña
Theodolinda regina longobardorū
que edificauit ecclesiam sancti Joh.
mōzie conuertit totū regnum suū
Monica Au. Madalena totā mār-
tiam Sancta Cecilia. Valerium. f.
Theodora Sisinii. Dña blāca que
conuert⁹ plures reformauit. Verifi-
catur sentētis apostolica. i. Cor. vij.
Sācificatus est vir ⁊c. Tertio ⁊c.
Dña amata regina latinozum mater

Latini regis italie que inuenit litteras.
xx. vsq; ad. x. cum mundus fuerit
per. ij. M. annorū sine: sed hec inuenit
vt dicit Irido. i. Ethi. Dña Irides que
fuit tpe abrahe inuenit litteras pes-
breas et egyptias. Preterea dña Se-
miramis que inuenit vsum brachaz
cum mundus fuerit sine eis vsq; ad
Noe. Preterea Dña dido que bellū
tenuit contra romanos que cōstruxit
carthaginem. Quarto ⁊c. Caput ha-
ruin Mariavirgo que christū genuit
⁊c. Mulieres fuerunt firmiores in fide
Unde christus primo apparuit eis
post resurrectionem q̄ apostolis

¶ Sabbatum. v. xl. Quod virgo
maria est speciosissima super om-
nes mulieres.

Ego sum lux

mundi: qui sequitur me
non ambulat in tenebris
sed habebit lumen vite Jo. viij. ¶ Re-
citatur exemplum Vincentius hysto.
Quod quidam miles fuit habens ca-
strūz qui omnes transeuntes per viā
sine misericordia spoliabat hic virgē
nem quotidie salutabat Ave maria.
Quadam vice monachus transiens
fuit: quez predict⁹ miles spoliari pre-
cepit vir sanctus predones rogauit vt
se ad domū suam conducerent: qz
secreta habebat secum conferenda:
quo conducto Vocetis inquit omnes
de familia vestra. Cum venisset quis-
dam in medium qui erat camerari⁹
oculis reuersis hinc inde circūibat.
Adiuro te inquit dicas mi chi quare
huc veneris. Rndit ego sum demon
et. xij. annis cum milite mās: qz pri-
ceps noster me huc misit: vt die qua
hic salutationem sineret occiderem.
Miles aut hoc audiens expauit: ⁊ ad
monachi pedes puoluit vitam emē-
dauit. Igitur mariam salutem⁹. Ave
gratia ⁊c. Ego sum lux mundi: qui se-
quitur me non ambulat in tenebris.
Quadā die dicit xps iu. eis. Ego sū
lux mundi. Scđm Albertum sup Lux
n ij

Sabbatū quintū

cam tria luminaria cōtulit deus mū-
do. De quib⁹ Gen. iij. Fecit deus duo
luminaria magna. Luminare maius
i. sol. Et luminare minus. i. luna. Et
stellas. Spūaliter. Maius luminare
est xps De quo ecclia Sol iusticie xps
deus noster Et dī maius lumen quia
super omnes lucet perfectione vite.
Math. vij. Nemo bon⁹ nisi solus de⁹
i. Regū. ij. Non est sanctus nisi dñs.
Scdm lūmē dī maria de quo Ber. su-
per Can. Tolle corpus solare quod
illuminat mundū: vbi dies. Tolle
mariam maris stellā: et quid nisi vni-
bra mortis a tenebre relinquuntur.
Ille. Tertium lūmē sunt sancti qui
nos illuminauerunt bonis exemplis
quos inuocare debem⁹ in nostris ad-
uersitatibus. Job. v. Uoca si est q̄ tibi
respondeat ē: aliquē sanctorū conuer-
tere: Ego sum inquit lux mundi. Di-
xerūt pharisei. Tu de te ipso testimo-
nium pbes. Testi. tu. non est ve. qz
Prouer. xvi. Laudet te alienus et. ff.
Cox. x. Non em̄ qui seipm cōmendat
ille pbatus est: sed rē. Respondit xps
Et si testimonium perhibeo de me te-
stimoniū meū verū est quia scriptū ē
in lege vestra. Deuter. xix. Duorū ho-
minum testimonium verū est. Scdm
Slo. xps habuit testimonium a quat-
tuor. Primo a patre Mar. xviij. hic ē
filius meus dilectus rē. Secdo a spi-
ritu sancto in specie columbe in iorda-
ne. Tertio de seipso in ppra persona
Quarto a dō. Dixit dñs dño meo. f.
p̄r dño meo. f. xpo Sedea dextris meis
Alibi dñs dixit ad me fili⁹ me⁹ es tu
ego hodie genui te Sequit. Testimo-
niū meū verū ē. hec locut⁹ ē iesus in
gazophilatio. i. in loco vbi ponebant
pecunie p templi cōstructione De ma-
ria predicaturus. f. de eius specialita-
te: assumpsi verba in psona marie.
Ego sum lux mundi. Ubi tria videbi-
mus in presenti.

¶ Primum dī oppositionis.

¶ Scdm dī declarationis.

¶ Tertium dī responsionis.

¶ Primum dī rē. Utrum maria fa-
speciosior omnibus creaturis. Argua-
unt quidam q̄ non. quod pbant trib⁹
medijs. ¶ Primum est tale: vna res
tanto est pulchrior q̄to est miraculo-
sior: qz miraculum naturam pcedit.
Exemplum de vino in nuptijs quod
fuit mirabile: quia miraculose produ-
ctum. Eua est miraculose producta:
hgo maria naturaliter: igit eua erat
pulchrior: igitur non maria

¶ Secundum est tale. Pulchritudo
mulieris est magna occasio mali. Ec-
clesia. ix. Propter spēm mulieris mul-
ti perierunt. Et hierony. Gladus
igneus est species mulieris: quia. f. ē
causa mali. Eccl. ix. Auerte faciē tuā
a muliere cōpta. i. ornata Exemplum
illius patris qui dixit. Melius est vi-
dere demonē q̄ ornata mulierē. Vir-
go maria debuit omnibus esse cā sal-
uandi et causa boni et non mali ac oc-
casio pereundi: igitur non debuit esse
pulchra: sed nigra.

¶ Tertium ē
tale: virgo maria fuit humilis: igitur
debuit habere omnes causas humili-
tatis. Sed pulchritudo est causa sup-
bie et inanis glorie iuxta illud. Fastu-
m est pulchris. Exemplum regine
Vasti. Iheser. ij. Que superba erat p-
pter suam pulchritudinem. Unde phi-
losophus. ij. pol. Melius est dicere
mulieri: modicā vel mediocrē esse q̄
magnā. Maria fuit humilis: igit nō
debuit esse pulchra ne esset causa ina-
nis glie. Alia opinio dicit q̄ fuit pul-
chrior omnibus creaturis. Ego sum
lux mundi: dicit hodie. et Can. iij. c.
Quā pulchra es amica mea. f. quo ad
corp⁹ Quā pulchra es q̄ ad aīas. Oculi
tui colubaz igit ptz rē. Ad hanc diffi-
cultatē. Rādeo fm Archiepm in. iij.
par. sum. Et alber. sup. Diffus ē. c.
xlv. Et voraginē i mariali. Et Alexā.
sup. lucā q̄ sup. oēs fuit pulchrior. Que
pclusio pbat tripliciter p̄rio rōe. Secdo
auctoritate. Tertio figura.

¶ Prima rō est rā de corpore.

¶ Primo rōne cōpositionis.

¶ Secundo rōne expulsiōis.

¶ Tercio rōne exclamationis.

¶ Primo rōne rē. Corpus viuisi tāto est pulchrius et nobilius quāto cōtinebit in se nobilitatē aīam. Ex hoc corp⁹ hu mānū est pulchri⁹ oībus corporibus brutorū pp̄vmonē ad aīas rōnālē. Igit⁹ corporis pulchritudo auget ad nobilitatē aīe ad quā ordinat⁹ ut suūz pfectibile. S; aīa virginis fuit nobilissima sup oēs aīas post aīam filiū. Igit⁹ et corpus ei⁹ fuit nobilissimū et pulcherrimū sup oīa corpora post corp⁹ filiū. Corpus em̄ filiū: q; erat vnitū deitati. Iō fuit perfectissimū i pulchritudine. Iō corpus immediate ordinat⁹ ad ip̄s erat secundo loco pulcherrimū. S; illud fuit corpus matris vñ assumebat id qd vniebat diuinitati. Propter qd sequit⁹ qd fuit pulcherrimū corpus marie. sup oīa corpora. Ego sū lux mūdi. Qd Joh. declarauit. Apoc. xij. Signū magnū apparuit in celo. Mulier az uncta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona. xij. stellaz. Mulier hec est maris: sole pulchrior: luna i. ecclesia sub ei⁹ dñio. Corona. xij. stellaz sūt. xij. pūilegia q̄ habuit. Ego sū lux mūdi. Ad pollicēdū eā videbim⁹. V. affaytamēta q̄b⁹ mulier solet polli riri sic dicē posim⁹. Ego sū lux mūdi.

¶ Prīmū dī ornamentū vestis.

¶ Scdm̄ dicī ornamentū capitis.

¶ Tertū dicī ornamentū pectoris.

¶ Quartū dī ornamentū cinguli.

¶ Quintū dicī ornamentū manus.

¶ Sextū dicī ornamentū pedū.

¶ Prīmū dī. rē. Dū mulier affert in capite sertum: aut velum subtile: cum crinibus compositis et huiusmōi. Istud ornamentum habuit virgo: sc; caritatem dei et pximi. Primo dei: q; ut dicit Alexander sup Lucam. Nulla creatura christo excepto impleuit ita illud preceptū. Mathei xxiij. Diliges dominū deū tuū. ut maria virgo. Unde de seipsa dicit. Can. vi. Nū ciate dilecto meo: quia amore lāqueo. Idem. Introduxit me rex in cellā suā

vinariam et ordinauit in me caritatē Idem. Vulnerata sum charitate: et ecclesia. Vidistis eam plenam charitate et dilectione. Secundo pximi. Quia tempore passionis. Quis sui dolores essent intensi: videndo filiū affligi: tamen volebat filiū mori pro huius mane generationis salute. Et ut dicit archiepiscopus. Si alius modus non fuisset: ipsamet filium ppriūz occidisset: quia non minor erat charitas sua q; abrahe: qui filium suum erat paratus rē. ¶ Secundum est rē. Que cor operit totam personam de veluto de scarlato: maria virgo: hoc ornamentum habuit scilicet perseverantiam. De qua hieronimus ad Jfurtam. Nō enim queruntur a christianis initia: sed fines: Paulus male incepit: sed bene finit. Idem ad Julianum heremitam. Cepisse multorum est: ad calcem peruenisse paucorum. Fuit perseverans ut dicere posset illud Ecclesiāstici. xxij. Usq; ad futurum seculū non rē. Et Job. xxvj. Donec deficiam non recedam ab innocentia mea.

¶ Tertium dicitur rē. Ut pectorale preciosum in pectore. Maria habuit hoc ornamentum. Quod intelligitur fides que est necessaria. De qua ad hebreos. xi. Sine fide impossibile est rē. Et Cicero. i. de officijs. Fundamentum autem iusticie est fides. hanc autem habuit. Maria plenissime. Quia passionis tempore: totus mūdus fidē perdidit: ista excepta que ipsam sustētauit. O felix maria. O sancta rē.

¶ Quartum dicitur rē. videlicet el chanochozo. el centurino. ut mulieres que tot appendunt: ut videantur meraschalchi. Maria hoc habuit. Quod intelligitur iusticia. Que clamat vni cuiq; reddere quod suū est. Maria omnes sensus mortificauit. Apostolus ad Collocenses. iij. capti. Mortificate membra vestra que sunt super terram. Visum: a lasciuia consideratiōe. Auditum: a nocina auditione. Tactum: a remissa operatione. Olfa-

Sabbatum quintum.

etum: a vana odoris requisitione. Gu-
stum: a verborum inconsideratione.
Ecce quomodo etc. Quintus dicitur
etc. Annulos: cyrothecas habere
in manibus. Maria habuit hoc orna-
mentum. scilicet spes de deo. De qua
ps. In te domine speravi etc. Et ideo
Mihi adherere deo bonum est pone-
re in domino etc. Sextus ornamen-
tum etc. ut sunt planule in pedibus.
De venetis que ut videantur magne
etc. Maria habuit hoc ornamentum
In pede sinistro planulam habuit vi-
delicet vitam actiuam. Quia ut dicit
Hieronymus ad Cromatium et heli-
odorum. hanc regulam virgo seruabat
ut a mane usque ad tertiam orationi in-
sisteret: A tertiam usque ad nonam in ter-
tino opere se occuparet. Iterum a no-
na ab oratione non recedebat: quous-
que illi angelus appareret. De cuius
manu escam accipere solebat. In dex-
tro contemplatiuam: ut vacare diui-
nis et orationibus. Unde Luce. x. Ma-
ria optimam partem elegit etc. Ego
sum lux mundi. patet prima. Secun-
do ratione etc. Illa creatura in qua
nullum est peccatum: et in qua sunt
omnes virtutes. tam cardinales quam the-
ologice: illa est pulchrior omnibus cre-
aturis. Sed in maria erant huiusmodi
igitur etc. Prover. ultimo. Multe filie
congregauerunt diuitias: tu autem
supergressa es vniuersas. Supergres-
sa omnes. Primo in ea fuit charitas.
Secundo fides. Luce. i. Beata que
credidisti. Tertio spes. In te domine
speravi. Quarto: iustitia. Esaie. xi.
Erit iustitia cingulum lumborum eius.
Quinto fortitudo. supponendo
patienter. Ecclesiastici. xxiij. capi.
Usque ad futurum etc. Sexto in ea pru-
dentia. Luce. i. Cogitabat qualis es-
set etc. Septimo fuit in ea temperan-
tia: quia parum locuta est. In primo
Pollitic. Silentium mulieri prestat
maximum ornamentum secundum Albertum
in quarto li. Compen. theo. capi. iij.
Quinque vicibus locuta est. Et meri-

to illius verbi miraculi semper secun-
tum est. Primo nazareth. Luce. pmo.
Ecce ancilla domini. In ancilla sunt
quattuor. Primo quod sit prompta
Virgo fuit: In verbo. Ecce. Secundo
quod sit obediens. Virgo sic. In verbo.
Fiat mihi. Tertio quod sit humilis. Virgo
sic. In verbo: Ancilla domini. Secun-
tum est miraculum quia filius de ce-
lo etc. Secundo in templo. Luce. ij. ca.
Fili: quid fecisti nobis sic. Secutum
est miraculum. Quia christus ei obe-
diens fuit. Erat inquit subditus illis
Tertio in nuptijs. Vni non habent
Miraculum secutum est. Quia de a-
qua etc. Quarto quando salutauit eli-
zabeth. Luce. ij. Magnificat anima
mea dominum. Secutum est miracu-
lum. Exultauit inquit spiritus me-
us. Vbi dicit franciscus de mayronis
in quodam sermone: quod virgo quod pri-
mum illa mirifica verba. Ecce ancil-
la domini: et suum consensum verbo
firmavit: tunc inuenta est excessisse
merita et perfectiones: et bona tam na-
turalia quam accidentalia omnium crea-
turarum propter eminentiam quattuor
virtutum que exprimuntur in ver-
bo Ancilla. Prima fuit obedientia.
Secunda humilitas. Tertia fides:
per quam captiuauit omnem intelle-
ctum in obsequium dei. Quarta fuit
charitas dum pronauit verbum tuum
Omne cor suum omne esse: omne posse
obtulit voluntarie deo omnipotenti.
Unde patet secunda ratio. Tertio ra-
tione etc. Quia omnis ratio eam dicit
pulchram et sanctam. Nam dicitur. ff.
de officio questoris. l. i. Illi opinioni
standum est que plurimorum testimo-
nio probatur. Et philosophus libro
de somno et vigilia. Quod ab omni-
bus vel pluribus dicitur: fides habet
quod ita sit. Et. vij. Eth. fama quam om-
nes famant vel exclamant: non potest
esse in toto falsa. Et dist. xcvi. c. Extra
Et de officio et potestate delegati. c.
Prudentia. Integrum est iudicium: quod
plurimorum sententijs approbatur. Ad

possit. Omnis natio mariam veneratur et collaudat. Unde ipsa dicitur Santa. Quia respexit humilitatem ancille sue. Ecce enim ex hoc. 7c. Unde laudatur a. vi. generationibus: Primo a sarracenis. et turcis que ipsam adorant in templis suis ac thurificant: et nomen eius in tanta reuerentia quod blasphemantes eam gravi pena puniuntur. Statentur enim christum de virgine natum: celum vitium ascendisse: sed non mortuum fuisse. Et demum in fine mundi mundum iudicaturum: ut patet in Alcorano. Et ipse Machometus in eodem di. Dixerunt angeli ad mariam: deus elegit te et purificauit te: et prelegit te: super omnes mulieres mundas. Ille. Secundo a paganis laudatur. Virg. in. iij. egloga. Jam redit et virgo redeunt saturnia regna. Jam noua progenies celo dimittit alto. Et quis Hiero. dicat Virgil. hoc non intendit se dicere de virgine et ego dico quod hoc possibile fuit. Et ratio: quod si cayphas prophetauit de mundi salute per mortem unius. scilicet christi: tamen hoc non intelligens. ita. Virg. de christo et matre eius bene dixerit. ut dicit Augustinus. Preterea ex grecis fuerunt sybille: ut Lactan. ponit earum verba in greco. postea in latino. laudant hemariam. Tertio ab hereticis. Et si in multis errant ut ab ecclesia diuisi: tamen mariam venerantur. Illis exceptis qui dicunt habuisse alios filios ex Joseph. in residuis eam commendant. Quarto ab ecclesia que omni sabbato officium celebrat: et statuit singulis diebus pulsari campanas de sero: de mane: de meridie. Ex hoc honoratur in salutatione angelica. O secularis dic Ave maria. Quinto ab omnibus sanctis. Quid clamant omnes scripture? Quid doctores. Quid apostoli. Quid euangeliste. Quid omnes sancti? Vere bonitas et virtus marie. Ego sum lux mundi. Sexto a malis laudatur. Numeri. xliij. Balaam qui fuit idolatra: in

spiritu prophetie de maria dicitur Quae tur stella ex iacob. Quae est hec stella vere maria. Quod sicut stella illuminat noctem: ita maria illuminat mundum presentem tenebrosus peccatis. Et hoc quidem triplici lumine. Primo lumine miraculorum. O sancta maria de loreto et de catauagio: quod miracula? Secundo exemplorum: quia fuit exemplum omnium virtutum. Tercio lumine subditorum: quod adiuuat omnes nos. Unde Petrar. in laude matris. Qui cupit saluari in maria conuertat oculos et illi corde humili genuflectat. Non des relinquit ad eius auxilium recurrentes bono zelo: immo coronam impetrat a filio benigno: celorum rege. Ego sum lux mundi. Et sic patet secundum mysterium. Tercium dicitur. 7c. Ad primum respondetur quod secundum miraculum naturae procedit: sed eua. 7c. Dico quod in naturalibus hoc est verum: sed in spiritualibus non habet locum: quia maria ratione maternitatis fuit pulchrior: cum aiam habuerit nobilior. Et sic patet primum. Ad secundum ne. scilicet esset scandalum aliorum. Respondet Alber. quod pulchritudo in suo genere est bona sed nichil est adeo bonum ut ex eo possit malus scandalizari. Unius dei scandalizabant in ipso christo: de ipsius doctrina. Scis inquit apostoli: quia pharisei audito hoc verbo: scandalizati sunt. Non debuit maria praemittere pulchritudinem suam propter scandalum passurum quod sequi poterat. Unde potest responsio ad secundum. Et hoc modo talis fit responsio ad tertium. Sed queris modo. Utrum fuit nigra aut alba? Respondet Alber. super Mattheum est. c. xlv. Quod non nigra simpliciter: neque rubra: neque alba: quia isti colores dant quandam imperfectionem in persona. Unde dicitur solet. Deus me protegat a lombardo ruffo. Alemanus non nigro hyspano albo. flamingo cum suis pilli. fuit maria mixta coloribus: participans de omnibus. quia illa facies est pulchra que de omnibus coloribus participat. Unde dicitur augustinus.

Domiica

ctores medicine: q̄ ille color q̄ est cō-
positus ex rubeo ⁊ albo est optim⁹ cū
cōmixtione terciū coloris scilz nigri.
Et hunc inqt. Albertus pcedimus in
mariam fuisse. fuit nigra aliquantu-
lum. Et hoc triplici rōne. Primo rati-
one cōplexionis: qz iudei tendunt in
brunedinem quandam ⁊ ipsa fuit iu-
dea. Scōdo testificationis. Qz lucas q̄
tres fecit imagines. Una roine. Alia
loreto. alia bononie sunt brune. Ter-
cio assimilationis filius matri cōmu-
niter assimilatur: et econuerso. Sed
christi facies fuit bruna: igit. ⁊ c. De
qua nigredine. Vulgaris. O sole pul-
chrior. O plena luna. O mater dei: et
mortuo mari stella. O formosa q̄p̄ tu
sis fusca. Et Can. Nigra sum: sed for-
mosa. Et Dionysius: duz mariā vidit
di. Si de tuo filio nō esset aliqd reue-
latum: facile crederem non esse aliū
deum p̄ter te. Ego sum lux mundi. Ju-
dith. c. Non est talis mulier in aspe-
ctu ⁊ pulchritudine ⁊ sensu p̄borum.
Exemplum in vita basilij legitur: q̄
Julianus apostata cum iret pugnare
contra p̄las: veniens Cesareā Capa-
doce petijt pro exercitu suo panem
a beato Basilio qui episcopatu tene-
bat in ciuitate illa: Qui cuz afferret
ei panem ordeaceum qualem habe-
bat iurauit q̄ cum rediret faceret eū
et suos comedi: et ciuitatem destrue-
ret. Cumqz suadente basilio populus
iuisset ad quandam eccliam virginis
in vicino monte sitam: ibiqz fuisset po-
pulus tribus diebus ⁊ noctibus in o-
ratione. In hora tertia noctis: vidit
basilius mulierem speciosam de celo
descēdētē in regio apparatu: puellis
circundata sedens in throno. Mer-
curio occiso p̄ fide precepit militi vt se
vindicaret de Juliano. Qui acceptis
armis: ⁊ omnibus que ibi erant in ab-
batia Basilij: in qua erat corp⁹ Juli-
anum est aggressus in p̄lio et ipsū oc-
cidit. Qui in papilone moriens cla-
mabat. Uicisti ne galilee sanguinem
non p̄iciens in aerea.

Domiica de passione. de blasphemia

Os autem i
honorastis me Jo. viij.
Cum mirabili intel-
ligentia: eleganti ⁊ peregrino conce-
ptu p̄cluserit doctores sancti. 2. do-
nuz lingue fuisse cōmunicatū hominī
p̄ncipalr: vt cū ea debeat laudare cū
vius p̄conijs ⁊ indefessis cōmendati
onibus diuinam bonitatem sui facto-
ris. Vñ Lactan. lib. de ira dei ad Da-
na. Qñdam aut cur deus fecerit ipm
hominez. Sicut em̄ mundū machina-
tus: est p̄pter hominē: ita ipm p̄pter
se: tanqz diuini templi antistitem spe-
ctatorem: rerunqz celestium. Ideo so-
lus sermonē accepit et linguam cogi-
tationis interpretē: vt enarrare pos-
sit maiestatem dñi sui. Nota in verbo
Solut sermonē. In p̄mo Politicorū.
Nullum animal habet sermonem nis-
i homo: et hoc totum vt deum suum
laudet. Sed hoc non facit scelestus ⁊
ingratus blasphemator: qui inferio-
rez se facit omnibus creaturis q̄ secu-
dum modum suū laudant creatorez.
Augustinus in sermone: ad heremi-
tas. Ad nutuz domini sol non deuiat
avia sua: non luna: non stelle. Campi
decorantur floribus: crispatur silua.
In nemore cytharizat auicula: insen-
sibilia obediunt deo: solus homo vo-
luntati dei resistit. Ille. Quia ipse cuz
blasphemat ei maledicit. Qd̄ hodie
iudei fecerunt. Applica euangelij
hodiernum. De blasphemia erit fmo
vbi tria sunt videnda.

Primū dñ diffinitionis.

Scōm dñ abominationis.

Tercij dñ p̄nitionis.

Primum dicitur. ⁊ c. Doctores eccle-
sie diffiniunt omnes blasphemias di-
cen. Blasphemia est attribuerē deo
qd̄ deo non conuenit vel negare deo
qd̄ deo conuenit: vel attribuerē crea-
ture qd̄ conuenit creatori. Ille. Quā
materiam tangit Th̄o. c. ij. q. ij. ar. l.

In. iij. dist. xliij. In primo modo peccabant quidam heretici: de quibus. xliij. q. iij. c. Quidam autem heretici qui dicebant deum esse corporeum: et habere humana membra. Contra quos Jo. iij. Deus spiritus est. In hac specie peccant illi qui dicunt deum esse partialem et partesentem: quia attribuit ei quod ei non conuenit: quia non est partialis. Act. x. In veritate compari: quia non est acceptor personarum deus. Ad Rō. ij. Non est acceptio personarum apud deum. Et extra de prebendis et dignitatibus c. venerabilis. Secundo negare et quod ei conuenit. In hac specie peccabant quidam heretici qui dicebant deum non habere curam de hoc mundo: sed diabolum ut fuerunt manichei: de quibus ubi supra. Ponebant duo principia. Bonum scilicet deum quem volebant esse dominum celorum. Malum: scilicet dyabolum quem volebant esse deum mundi. Contra quos Jo. i. Omnia per ipsum facta sunt. et c. In specie hac peccant qui dicunt. Deo non potest fieri quello et quel altro. Contra psalmum. Omnia quecumque voluit fecit. Tercio attribuere creaturæ quod pertinet creatori: ut puta facere miracula. In hac peccabant iudei de quibus Lu. xi. Qui dicebant de christo. In beelzebub principe demoniorum eum esse demonia. In hoc peccato peccant pessimi incantatores qui putant facere sanationem vulnerum suis superstitionibus cum soli deo conueniat. Unde psalmus Qui facit mirabilia magna solus. et a Can. xvi. q. vi. c. episcopi. A diabolo tenentur captiui qui relicto creatore: dyaboli auxilia querunt. Quod peccatum est grauissimum inter alia. Quod probatur in presenti triplici ratione.

¶ Primo ratione inclinationis.

¶ Secundo ratione durationis.

¶ Tercio ratione superationis.

¶ Primo ratione. et c. Una maxima est in theologia. Illud peccatum dicitur minus graue quod maiorem habet inclinationem ad illud committendum. Et

maius graue quod habet maiorem inclinationem ad illud committendum. Exemplum. In eodem genere peccati minus peccat iuuenis quam senex in peccato luxurie: quia plus inclinatur ad illud cum sit calidior. Unde philosophus. iij. Topicorum. Iuuenes magis quam senes molestantur concupiscentiis. Super quo Averroes. Complexio iuuenis est calida et humida. Senum autem sicca et frigida. Unde grauius peccant. Cicero. i. de officiis. Cum omni etate luxuria turpis sit senibus tamen fedissima est. Unde Daniel. xij. de senibus israel qui Susannam voluerunt violare instigante spiritu sancto fuerunt condemnati. Adultera vero quia iuuenis. Jo. viij. fuit defensa a christo. Clade et amplius noli peccare. Ad propositum. Omne peccatum habet aliquod motum ad illud committendum. Excepto peccato blasphemie. Quid mouet gulosum ad gulam. Certe gula: viciū sancti blasphemie. Quid luxuriosus ad luxuriam mulier et delectatio. Quid usurarius ad usuras. Congregatio temporalium. O blasphemator quis ad blasphemiam te inuitat. Rēde quod nihil: immo inclinatur ad ipsum laudandum et ad magnificandum: quia ut dicit lex. i. Sed si. ff. de petitione hereditatis. §. Consuluit. beneficiū bene facere debemus. Ille est qui pro nobis est incarnatus: crucifixus: mortuus. Tamen vituperant membra nobilissima quibus nos redemit. Corpus versus et sanguinem. Unde bene queritur Isa. i. Filios emutruui et exaltati: ipsi autem spreuerunt me. Cognouit bos possessorem suum: et asinus presepe domini sui: populus autem scit mens me non cognouit: et israel me non intellexit. Ille. Qui poterat te facere lapidē vel lignū: tamen ad sui imaginem te fecit. Unde patet quod maius est peccatum ratione. et c. ¶ Secunda ratio et c. Conclusio est Tho. in. xliij. q. clxxvi. ar. x. Quod peccatum tanto est grauius quanto est durabilius: ut etiam patet de virtutibus. Charitas est maxima omnium virtutum: quia est durabilior alijs cum in patria omnes alie deficient. Ad

Dominica

propositi nostri. Quāto plus homo p
seuerat in peccatis: tanto plus gra
tatur cōscientia. O pater nolo confi
teri hoc āno. aut per. xlii. annos ho
mo pmanet in peccatis: cui mali fa
cis. Vere tibi quāto plus moraris in
uisceribus. Extra de consuetudine. c. tā
to. Tāto inquit gūiora sunt peccata:
quanto diutius infelicem: animā des
tinet alligatā. Et in. c. finali. 7. xliiij
q. i. pudenda. Consuetudo mali non
minuit peccatū sed auget. Ideo ecclesia
pcepit. Extra de pe. 7. re. c. Omnis vtri
usq; sexus vt omnes in paschate se p
sentent patri spiritali per confessio
nez: vt nullus habeat causā in pec
catis pseuerare. 7. se abscondere a cō
fessione. O pschyteri. O curati aperi
te oculos vestros super gregem. Un
de archiepiscopus de florētia in mor
te flebat: qz timebat de ouibus suis.
Redeamus ad nostrum propositum.
Cū ergo peccatus blasphemie daret
in presenti et perseueret in futuro q
non facit alia peccata. Igitur ratione
durationis est peccatum grauissimū
Audi Joh. in Apoca. xvi. Blasphe
mauerunt deum celi pre doloribus
vulnerib⁹ suis: vbi dicit Tho. xxiij. q.
xiiij. arti. iij. Qd sicut in bris post iu
diciū erit laus vocalis in paradiso.
Iuxta illud. Exultationes dei in fau
cib⁹ eoz ita in dānatis erit blasphe
mia vocalis. O blasphemator dei 7 fā
ctor illū deū illum xpm illaz virgi
nē: illuz sanctū quez in pñti blasphe
mas: sic facies in inferno. Et sicut ec
clesia in pñti inuenit sanctos ad can
tandum in letanīs. Sācte petre ora
7c. ita erit in inferno. Tercia rati
o. 7c. Glosa super illo verbo Isa. xviij.
Ad populum terribilē. Omne pecca
tū blasphemie pparatū leuius est.
Ierūs. Nichil est horribilius blasphe
mia que os suū ponit in celū. Quā
tū sit graue hoc peccatū colligi pō ex
rōne qz superat quattuor grauissima
peccata vt ponunt oēs theologi cū ra
tionibus euidentissimis.

¶ Prīmū est peccatū paganorū.
¶ Scdm est peccatū homicidaz.
¶ Tercius est peccatū hereticoz.
¶ Quartus est peccatū iudeoz.
¶ Prīmū 7c. vt dicit Thom. xxiij. q.
xiiij. Infidelis ea dicit de deo et loquit
tur q licet sint falsa. tamen credit ve
ra. Turchus negat xpm 7 ei⁹ mēm
Quare hoc? Q: sic credit. Jude⁹ ne
gat christū: matres: apostolos. Qua
re hoc? Quia sic credit. Christianus
blasphematur 7 loquit de deo 7 ictis q
scit omnino non esse vera. Clamat de
um traditorem. Agnēz putanaz. Tu
facis illis fici in oculis: scis non esse
verū. Ideo. 7c. Scdm peccatū. 7c. Supat
peccatū homicidaz. Ratio: quia et si a
liū peccator: s deo cōtūmeliā inferat
est pter voluntatem eoz. homicida
ve. let si posset inimicū occidere. 7 de
us nō offēdere. Sed blasphem⁹ in cō
temptum deū blasphematur volens se
vindicare de deo directe 7 pncipalr.
Venerijs quidam gladio ymaginem
crucifixi percussit 7 sanguis exiuit.
Unde vsq; nunc ampulla sanguinis
xpi in ascensione ostenditur 7 hoc su
perat peccatū. 7c. Tercius est peccatus
hereticoz. hereticus credit esse vā
q dicit: blasphemus aut contra scie
tiam de deo dicit que scit non esse dic
cenda. O lingua feralis. Quartū pec
catum. 7c. Augusti. super Mat. xxvi.
Magis peccant blasphemantes deū
triumphantē in celis: q̄ qui crucifi
xerunt eum ambulātem in terris.
Et est ratio triplex fm Alex. in secū
da parte summe Tho. in. iij. Et i ter
cia parte. q. xlii. ¶ Primo rōne cogni
tionis. iudei non cognouerunt ipsū
esse deū. i. ad Cor. ij. Si cognouissēt.
nunq; dñz glorie crucifixissent q̄uis
non excusentur a toto. Actū. ij. Scio
fratres q per ignorantiam fecistis.
Sed qui deum blasphemant: sciunt
ipm esse deum: vnde grauius peccāt
¶ Secūdo ratione pmissionis: qz ius
dei non pmisserunt fidez in baptismo
Abrenuncio sathane. sicut xpianus

qui pmissit seruare diuina mandata
dimittere iururas & huiusmodi. Jude
us autem hanc non fecit. Unde graui-
us peccat christianus quam ille. ¶ Tercio
ratione maioris status. Quanto persona
est nobilioris conditionis. tanto peccatum est
grauius in ea factum: ut dicitur. i. psal-
teri. C. de episcopo. & clericis. Et iuvena-
lis lib. iij. satyra. viij. Omne animi vit-
um tanto conspectius in se crimine habet:
quanto qui peccat maior habet. Sed
status christi regnantis in celis dig-
nior est regnantis in terra. Illi vitu-
perabant mortales in presenti: blas-
phemus autem immortalis in celo. Pre-
terea iudei obturant aures suas ne
audiant blasphemantes. Sicut. sup. illud
Actu. vij. Continuerunt aures suas
di. Ne audiant blasphemiam. ¶ An per tri-
plici ratione: quod peccatum blasphemie est graui-
simum. ¶ Secundo dicitur. 22. Una maxima
est in theso. Quod in alia peccata hoc
peccatum maxime est abominabile deo.
Quod probatur triplici medio. Primo ratione.
Secundo auctoritate. Tercio exemplo.
¶ Primo ratione contrariationis.
¶ Secundo ratione assimilationis.
¶ Primo ratione. 22. Blasphemia est
contra tria. Primo naturae. Secundo
scripturae. Tercio creature. ¶ Primo
naturae. quod dicat benefactoris sui esse
cognoscendum. Canis cognoscit patro-
nem suum: cum ei festum facit cum can-
da cum capite. Preterea aues celi suo more
quanto magis homo deo suo. ¶ Unus phis.
iij. Ethi. Beneficiarius tenet repedes
re vices suo benefactori. Et Seneca lib.
de beneficiis. Ingratus est qui non reddit
idem ingratus sumus omnino qui oblitus est.
Sed hoc peior aialibus efficitur: cuius ling-
ua sit ei collata ad ipsum laudandum. Ecce-
li. Dedit mihi dominus linguam: in ipsa lau-
dabo eum. Sed cum illa vituperatur. Ad
Romam. ij. nomen meum iugiter blas-
phematur. Vere sic est. ¶ Secundo contrari-
atur scripturae: quae nos hortatur ad deum
laudandum. ut in psalmo. xxxij. Cuncta omnia
Benedicunt dominum in omni tempore: semper laus
eius in ore meo. Sap. x. Confitebor ti-

bi domine rex: & collaudabo te deus salu-
tator meus. Tob. iij. Qui tempore benedic deum
ad romam. xij. Benedicite & nolite maledi-
cere. ¶ Unus per scripturam. Tercia blas-
phemia contrariatur creature. Omnis cre-
atura laudat deum. Ecclesia in matuti-
nis cunctat hymnorum trium puerorum. Benedi-
cite domino omnia opera domini. 22. Dic usque in fi-
nem. & alibi. Laudate dominum de celis:
laudate eum in excelsis. Et amplius ci-
ues mei. David inuitat tres creatu-
ras ignobiles ad ipsum laudandum dicens
Laudate dominum dracones & omnes abyssi
spiritus & volucres pennate. ¶ Blasphemi-
matores quod ad hoc dicunt. Quid responde-
tis. Secundo ratione assimilationis. Assimi-
latur blasphematores damnatis: & per
nullum peccatum ita potest cognosci perfecte quod ho-
mo sit damnatus: sicut per peccatum blas-
phemie: quod ut dicitur ad loquelam cognos-
cit homo: de qua patria est Mat. xxvi.
De Petro dicitur. Galileus es: nam & loque-
tus manifestum te facit. & Iudicium. xij.
De Effrateo: quod dum dicere deberet
Sebolet: aiebat thebolet. Ita in propo-
sito de homine. Vis cognoscere o homo
de qua puincia es. Respice ad loque-
lam: si deum laudas & sanctos. aut si es
os vitupas. Deus enim tres puincias
fecit: & in quolibet istarum propriam linguam
genui posuit. scilicet puincia celestem: terre-
stre & infernales. Linguagium puin-
cie celestis: est verba pacis & edificati-
onis habere. hoc est deum benedicere & lau-
dare. ps. Beati qui habitant in domo
tua domine. 22. Linguagium puincie ter-
restris. est de terrenis tractare. Ioh.
iij. Qui de terra est: de terra loquitur.
Linguagium puincie infernalis. est
deo maledicere & blasphemare. unde
dicitur de damnatis Esa. viij. Cum e-
suri erit irascetur & maledicet regi su-
o. Cognoscitur igitur quod de qua puin-
cia sit. Qui igitur loquitur verba pacis &
edificationis & laudis dei: signum est
quod ille spectat ad puinciam celi. Qui
loquitur verba terrena et mundana
signum est quod spectat ad puinciam nisi:
di. Qui loquitur verba mendacium: male

Dominica

dictionis: et detractiois. signū est q̄
p̄tinet ad puincias inferni: q̄ illud
est p̄p̄riū linguagii dyaboli. Exem-
plum de illo romano qui tres habuit
filios ab vxore sua. Cōmuniter mul-
eres sunt in his peccatis carnalibus
et postea se excusant. O pater nolebā.
Sed ribaldus me decepit et mihi vim
intulit. Cuius autē iste percussit vxores
verberibus iuxta illud. Cor durum
cū baculo frangit. Extra dixit ei mi-
lier eya. De tribus filiis: vnus tm̄ ha-
bes legitimum. Cum q̄reret quē. No-
luit ei indicare. Mortēs testamentū
fecit: vbi dimittebat bona sua heres
di legitimo post mortē pater iussus
est sagittari a filiis suis: vno excepto
q̄ noluit p̄rem sagittare. Ad quē in-
dex. Iste est ver⁹ filius: q̄ p̄rem sagit-
tare noluit. Ad p̄positum. Qñ homo
blasphemat: sagittat deū. Nō est ver⁹
filius dei: sed spuri⁹ et filius diaboli.
¶ Sed dubiū q̄ritur. Utrū liceat ma-
ledicere creaturis irrationabilibus
vt terre: lapidib⁹: arboribus: aialib⁹
plumie: ventis: soli: lune: ac similibus.
Videtur q̄ sic: q̄ habet. ij. Regū. Au-
dita Dauid morte Saulis et Jonate.
maledixit montibus gelboe. ¶ Prete-
rea x̄ps: vt habet Mat. xxi. et Mar.
xi. Maledixit ficulnee: in q̄ non inue-
nit nisi folia. ¶ Preterea: q̄ Job vt
d̄ eiusde⁹ tercio maledixit diei suo.
Et dicebat. Pereat dies in qua nat⁹
sum: et nox in qua dictū est p̄ceptus ē
homo: dies illa x̄tatur in tenebras.
R̄ndet Tho. xxiij. q. lxxvi. q̄ benedi-
ctio et maledictio p̄p̄rie potest perti-
nere ad illam rem cui⁹ potest bonum
aut malū cōtingere. s. rationali cre-
ature. Ip̄s ergo irrationabilib⁹ de-
citur p̄tingere bonū aut malū in or-
dine ad creaturam rationālē: p̄pter
quam sunt. Ordinant autem creatu-
re irrationales ad hominē triplicif.
¶ Primo p̄ modū subuersionis inquā
tum ex eis subueniunt humane neces-
sitati. Et hoc modo a deo Gen. ij. p̄
peccatū p̄mōz parentum maledicta

est terra: vt. s. per eius sterilitatē h̄d
puniretur. Et Deu. xxiij. Deus dis-
xit. Si audire nolueris vocē dñi dei
tui vt facias et custodias oia manda-
ta eius et ceremonias q̄s ego p̄cipio
tibi hodie: ventent sup te oēs maledi-
ctiones iste et app̄hendent te. Males-
dictus eris in ciuitate. maledict⁹ in
agro. maledictū horreū tuū et males-
dicte reliquie tue. maledict⁹ fruct⁹
ventris tui et fructus terre tue. armē
ta bouz tuoz et greges ouium tuarū.
¶ Secundo ordinantur creature ir-
rationabiles ad hominē per modum
significationis. Et sic x̄ps maledixit
ficulnee: in significatione sinagoge
iudaice gentis: q̄ nō habebat nisi fo-
lia. s. verba legis sine fructu. Et pro-
pterea merito debebat arescere. et au-
ferri ab ea regnum dei: quod signifi-
catū fuit in ficulnea a x̄po maledicta.
¶ Terccio ordinantur creature irratio-
nabiles ad ip̄m hostem p̄ modū p̄inē-
tis: aut t̄p̄is: aut loci. Et sic Job male-
dixit diei in qua natus erat p̄p̄ cul-
pā originalē quā nascendo p̄traxerat.
Ita q̄ maledictio illa nō arguit in eo
aliquā impatientiā. S; tm̄ arguit et
explicat q̄ die qua natus est et p̄cept⁹
cōtraxit culpā originalē. q̄ radix ē oīz
passionū q̄s patimur in hac vita. Vñ
insup maledixit mōtib⁹ gelboe: ad ex-
plicandā cedez que in eis facta fue-
rat. p̄pterea dicebat cū fletu et lachry-
mis. Mōtes gelboe nec ros. nec plu-
uia veniat super vos in quibus ceci-
derunt inclyti. Israel. Saul. et Jonaz-
tas amabiles et decori aq̄lis velocior-
es. leonib⁹ fortiores. filie israel sup
saul flete et ego doleo sup te frat mi
Jonata. q̄re nō est trahendū in p̄ntiā
v̄vnuq̄sq; p̄ libito suo creaturis irra-
tionabilib⁹ maledicat. Et si q̄s esset q̄
malediceret rebus irrationabilibus
inquantum sunt creature quasi in cō-
temptū dei: qd̄ hostes faciunt: peccat-
ret peccato blasphemie. Qd̄ peccatū
q̄tū graue sit. et per p̄sequens punien-
dum audi tercio mysterium.

¶ Tertium dicitur. Ois lex clamat punitionem circa blasphemantes que quintuplex est

¶ Prima est diuinalis.

¶ Secunda est ecclesiastica.

¶ Tertia est municipalis.

¶ Quarta est ciuilis.

¶ Quinta est paganalis.

¶ Prima est diuinalis. Leuit. xxiiij. Quod cum filius mulieris blasphemasset nomen domini a populo lapidatus est: ubi dicitur ibi. Eunc blasphemum extra castra: ut lapidet eum omnis populus. Et qui blasphemauerit nomen domini morte moriatur. Sennacherib rex assyriorum oblidens hierusalem eleuans se in superbia blasphemauit nomen domini. In sequenti nocte angelus percussit de suis. clxxxv. milia hominum et ipse pro pauore fugiens a propriis filiis occisus est. Et Iudith. xv. Holofernes dum vituperaret nomen domini dicens alium deum non esse preter Nabuchodonosor: a Iudith muliere occisus est. Ecce prima lex. Secunda lex. Extra de maledictis. c. Statuimus. Et greg. ix. di. Quod qui nomen domini et uirginis blasphemauerit: publice debet puniri. v. per septem hebdomadas: et in qualibet hebdomada i feria. vi. in pane et aqua ieiunet et dominicis diebus ante fores ecclesie tempore missarum sine pallio et calciamentis stet: et ad collum corrigiaz habeat. O confessores date talibus penitentiam arctam. In pane et aqua iue misericordias quia merentur. ¶ Tertia lex. Non est ciuitas christianorum bene regulata que non habet constitutiones contra blasphemos. Sed nunc non seruantur leges et statuta. Similiter de de domino temporaliter punit acriter. Dux Saleam Cremonae fecit quendam suspendere: quia solum de se murmurauit Dominus matuanus similiter. Sed deus blasphematur et non est qui punit. Exemplum notabile. Siracuse cum quidam nauis crudelissime nomen domini blasphemaret cecidit in mari non evisus amplius. Ad

dies paucos repertus est in littore. Totum corpus integrum inuentum est: lingua excepta que forte deportata fuit in infernum. ut ibi puniret. Quia Sap. xi. Per que quis peccat per hec et torquetur. ¶ Quarta lex. In autentico. Ut non luxuriant contra naturam Colla. v. Blasphemus ultimo supplicio debet puniri. Supplicium dicitur glo. allegans. ff. de penis. l. Ultimus interpretatur sola morte. scilicet de capitatione: debent puniri sine remissione. Quia ut dicit hier. Non est crudelitas pro deo pietas. Et Boetius. iij. de Consol. Punire malos iustum est. sed ipsos euadere impunitos iniustum. Et l. Ita vulnerat. ff. ad l. aquiliam. Delicta non debent remanere impunita. Et quare frater Gabriel. Quia ut dicitur. C. de furtis. l. Si quis impunitas delicti inuitat homines ad malis gaudium. O domini temporales. O pretores. Officiales ciuitatum: ad vos clamo: qui iusticiam non facitis super tales. Immo quod peius est. In domibus talium tenentur lufores: scole fraudis: ubi dicunt tot mala. Non sunt immunes ab hoc uicio: principes: barones: rustici: agricole: artifices. Et quod dicti horribile est. non religiosi: non sacerdotes: non mulieres: non pueri. Unum papa. Confusa sunt omnia et turbata blasphemant deus nullus timor. nulla legum reuerentia. O ingratiissimi peccatores. O furentes animi. O uenenosa et amarissima lingua. O denique perditissimi homines: et quid male facere uobis sancti. In quo nocuerunt uobis An non assidue pro uestra salute intercedunt ad dominum. Nonne et uirgo illa piissima mater gratie: fons misericordie. pro uobis indefessa est aduocata. Qui ergo blasphematis illam et reliquos sanctos. O uere mala consuetudo qua homines christiani iniuriuntur deo et sanctis eius. In hac soli christiani diuersi sunt quam non est alia qua natio: neque iudeorum neque gentilium et paganorum: in qua tot sunt blasphemie

Feria scda

et maledictiones sicut in populo xpiani. Quinta lex 7c. Apud infideles et sarracenos q blasphemant xpm et ei⁹ matrem puniunt graviter inter duos asseres: et sic vii⁹ occidit. Ob qua causam paz sentiunt ibi blasphemie maledictiones. Sanctus ludovicus rex francie talib⁹ lingua pscindebat. O xpiani principes: si hoc agitis infideles plus xpiani: quia sup oia pcta de ha bet p malo hoc vitium. Maturum dum quidam lufiores vituperaret nomē xpi et matris ceciderunt oculi eoz sup me fas. Preterea greg. di. li. liij. dialogo rum. Rome puer quinqz annoz dum blasphemaret nomē dñi in brachijs parentis demō ipz rapuit: nec plus vi lus est. Credatis michi. N. q mittit deus pestes: bella: penurias: flagella ppter hoc pctm. Conquerit ipse de⁹ Isaye. i. Ne genti peccatrici populo graui iniquitate semini nequa: filijs sceleratj blasphemauerūt deū israel ab alienati sunt retrorsū. O italia tan to vitio deprauata Opprobriato scelere deturpati Timeo ne deserviat iras furoz dei. Corrigat qvniqz se ipm et refrenet linguā suā et oēs parit laudem et bñdicam⁹ deū: q bñdic⁹ et lau dabilis p infinita secla seclor. Amē.

Feria. ij. dominice de passione.

De honore parentum

Miserunt principes et pharisei ministros: ut apprehenderent iesuz. Jo. viij. Videntes pharisei miracula xpi. Scdm Nicolauz de lyra: ut lazari suscitationē et filij vidue cecit⁹ illiusationē panuz mltiplicationē et alia bona opera: inuidia mori sūt non tamē sunt ausi ire personaliter ad captēdū eū timore turbatū: s; miserunt ministros: ut ipm apphenderent. Scdm Tho. in cathena aurea quadrupliciter iudei conati sunt xpm apprehendere. Aliquando in sermone Mat. xxij. Abvntes pharisei qd illuz

fecerunt ut caperēt iesuz in sermone. Aliqñ in ope suo. Mat. iij. Erat homo hñs aridā manū: et obseruabant euz si in sabbato curaret: ut accusarēt eū. Aliqñ in iudicio Joh. viij. Adducūt ei mulierē in adulterio deprehensaz. Aliquando in psona: ut hic. S; xps ptra hoc q volebāt eū capere in psona ostēdit maximā potentia: qz euz nō apphenderūt. Unde dixit eis. Modicū tps adhuc vobiscū sum. q. d. Quid me festinatis interficere. Parauit tps adhuc expectate Et quomodo vultis facere. estis facturi: sed nō modo: quia nolo. Queritis me. et non inuenietis. Scdm Criso. Queritis iudei xps. Queritis inquit me. Quando. s. eoz ciuitas hierusalē fuit capta a Tito et Vespasiano. pbabile ē tñc eos meminisse xpi et miraculor eius. ut ei⁹ scz pñtia quererēt. Unde dixit eis. Et nō inuenietis. s. faciendo miracula. Sequitur vbi sup ego vos nō potestis venire. glo. i. in pñte mea ē me occultare Et vos ibi non potestis venire ad querendū me. Dixerūt ergo iudei adinuicē. Quo hic iturus ē quia non inueniem⁹ eū. Nunquid iturus est in dispersionē gentiū: et docturus gentes. Glo. Verū quidā dixerūt sed ignorāter dixerūt. Quia xps per almos apōstolos suos docuit gentes et paganos: et ad fidē conuertit. An Tho. in postil. super Joh. In totum mundū: et oibus locis. euāgelij notitia facta est per apōstolos. In nouissimo autē die magno festiuitatis. In nouissimo id est in octauo die. Quia peractis septē dieb⁹ festiuitatis tabernaculor in octauo erat cētus festiuz: et dicebat illa dies sanctissima in lege. In illo ergo die magno et solenni stabat iesus et clamabat pñcādo verbū dei dicendo. Si quis sitit: veniat ad me et bibat. glo. i. si qd desiderat doctrinā vite: veniat ad me pñcāde formatā et bibat aquā sapiētie salutaris Ex turba autē multi crediderunt in euz. Et nemo misit super eū

hians. quia nihil poteram fecere nisi inquantum ipse volebat. Applica. De honore parentum erit hodie sermo. Ubi tria videbimus in presenti.

¶ Primum de obligationis.

¶ Secundum de punitionis.

¶ Tertium de inductionis.

¶ Primum dicitur. Conclusio est Theologorum: precipue Theo. xxiij. q. lxij. ad tertium. q. ciiij. arti. ij. Et hoc habet super sapientiam quod triplici de causa: aut ratione. aliqua est honorandus et reuerendus ut videbimus inter que est pater.

¶ Primo ratione virtutis.

¶ Secundo. ratione dignitatis.

¶ Tertio. ratione antiquitatis.

¶ Quarto. ratione utilitatis.

¶ Primo ratione. et. In. ij. Ethico. honor est exhibitio reuerentie: in testimonium virtutis. In eodem. Virtuti perfecte non fit condignus honor.

In. ij. Ethico. Virtuti debet laus. In. iij. Ethico. Solus bonus finis virtutis est honorandus. Unde Romani colebant virtutem et honorem propriis suis. ¶ Secundo ratione. et. Ut principes et plati honorem eorum a suis subditis: etiam si essent mali. Non quidem ratione malicie sue: sed ratione officii et dignitatis in quibus sunt. Apostolus petrus prope Petri. ij. Desi timere: regem honorificate Ad Rom. xij. Non est potestas nisi a deo: et qui resistit potestati: ordinationi dei resistit.

¶ Tertio ratione. et. Arsenes. propter senectutem sunt honorandi. Leuitici xix. Coram cano capite consurge et honora personam senis. Et. i. Ad Thim. v.

Seniorem ne increpaueris: sed obsecra: ut patrem. Sapient. iij. Senectus semper venerabilis est. C. de iure emul. c. l. Deo auctore. Tanta astitit a nobis antiquitati habita est reuerentia ut nomina prudentium virorum taciturnitati tradere nullo patiamur modo.

¶ Quarto ratione. et. Et in hoc patet carnalis est honorandus Math. xv. Honora patrem tuum et matrem tuam: quia plura datur filio beneficia. Inter que beneficia tria sunt potissima secundum Theo. iij.

distinc. xij. Et philosophus. viij. Ethico. Primum est esse. Secundum est nutrimentum. Tertium est disciplina. ¶ Primum beneficium est esse. Quod bonum qui non habet nullum aliud bonum potest habere non deuitias: non honores: non famam: non scientiam: non virtutes: non gloriam: non vitam eternam. Quod bonum ab omnibus est desiderabile. In. ij. de anima. Omnia appetunt esse: et illius causa agunt quod quid agunt. In eodem. Unusquodque enim desiderat tueri proprium esse. ¶ Comentariorum Anseris. Ovis naturaliter desiderat permanere semper eternam. Job. i. Pelle pro pelle et cuncta que habet homo dabit pro anima sua. Istud autem bonum habemus a parentibus. Hiero. honoriandi sunt parentes: quia sunt nobis primo causa nascendi. Ecclesiastici. viij. honora patrem tuum: et gemitus matris tue ne obliviscaris. Memente quia non nisi per illos natus non fuisses. Et Thob. iij. honorem habebis matri tue omnibus diebus vite et hoc beneficio mortis est Coriolanus romanus consul De quo Valerius lib. v. c. iij.

¶ Cum esset factus exul a romanis: ad volscos se contulit: cum quibus gratiose vivens ab eis dux est factus contra romanos et post multas civitates adeptas: se appropriavit rome per mille passus Mittunt illi oratores a senatu pro pace facienda: eos non audiunt Insuper et sacerdotes cum insignibus ornati: sed non audiuntur Tandem mater misit. Ueneria nomine cum ad castra ventret: videns eam filius clamare cepit. O mater vixisti in ira mea: scio quid vis. Unum pax facta fuit amore solius matris. Recordatus fuit Coriolanus beneficium quod matri debebat. Si pagani hoc fecerunt: plures nos christianos. Secundum beneficium dicitur et c. quod sunt educati ab infantia sua grati et grati cum non sit in natura creatura quod ita nascitur inepta ad se adiungendum: ut homo parentes autem filium nutrit. ex hoc tenet filius patrem et matrem sustentare ex hoc beneficio. Ecclesiastici. ij. filii suscipe senectutem patris tui et non tristescas eum in vita illius. et in. vij. Redd

Feria scda

de illis sicut illi tibi. Ob cuius causā volunt theologi precipue. Tho. xxiij. q. cxxxix. ar. vi. Qd si filius in seculo positus habet parentes q sine eo non possunt se sustentari: nō potest eos relinque nec ingredi religionē. qz ageret tra pceptū de honore parentum. Unde tenet alere parentes. Un o fili ole suscipe senectaz laboriosā & onerosam recordans infantie tue: quando siebas turbabas domū: inquietabas dormientes fatigabas matrem: fedabas pannos. Sicut em pater te toleravit et mater: & tu eos tolera in senectute. Un phs. ix. ethi. Dns parentibus & magistris nō potest reddi equivalens. & ff. si quid in fraudē patroni li. Pietas patris non est spernenda. Ad hanc pietatem inducitur fili⁹ duplici exēplo. Primo paganorū. Scdō dialium. Primo paganorū. vale. li. v. cap. iij. sub rubrica de pietate erga parentes: de filia romana que videns matrem mortuā adiudicatā: vt fame moreretur in carcere: per dies plurimos fingens se visitationis causa ad eam accedere: velle impetrato aditu a custode carceris alimenta non valens exportare lacte pprio pavit eam: qd dum iudici innotuisset matri donavit vitā Admirans filie pietatem. Preterea de cane q portabat panem in nemore ad sanctū Rochū. Preterea de rege Cyro. qui habuit in visione q filius filie sue coronam capitis arripiebat. Un ex hoc filiā tradidit nupti cuiusdā forulari pceptiens vt si puerū haberet ipsum occideret: qd non fecit: s; in silva posuit et cunicula pastoris ipsū reperit lactavit. Preterea Romulus & Remulus a lupa sūt nutriti. Si animalia hoc egere: qto plus homo capax rationis. Tertiū bñficiū ē. Quia instruuntur a parentibus in his q sunt dei vt sciant se signare: mensā bñdicere. Ex hoc bñficio tenent patres diligere. Ad Ephe. vi. Filij obedite parentibus vestris in dño. hoc em iustū est: sed duz loquor admirari nō

desino: vnde est tanta obediētia filiorum erga parentes. Cur blasphemant sanctos: sunt inhonesti. latrones: & huiusmodi. Reperio hoc totū. quia non corriguntur de excessibus suis. Eccl. viij. Filij tibi sunt: erudi illos et incurva illos a pueritia illoz. Filie tibi sūt serua corpus illarum & non ostendas hilares faciem tuam ad illas vbi Th. super. iij. Eth. Pueri sunt docendi in quattuor. Prio ne dicāt turpis quia Apostolus Corruptunt bonos mores: colloquia mala. Secundo ne audiant inhonestā. In. vij. poli. Iuvenes sunt custodiēdi vt nec dicant nec audiant malum vel turpe aliquid: q et dicere et audire aliquid turpe de facili sit facere aliquid turpe. Tertio ne faciant inhonestā. Tul. i. de offici. Maxime aut hec etas a libidinibus arcenda ē. Quarto ne habesant mala cōsortia quia. xxvij. q. i. ca. Sepe malorū cōsortia etiā bonos corrumpūt Exemplo patet de Lucretio ro. de quo Boetius li. doctrina scolariū meminit. Qui a patre absq; disciplina fuit nutritus et aleis & meretricibus suis cōsumpsit. A patre aut pluries redemptus a carceribus: cū ad furcam duceretur querula voce a patre osculum petijt: cui nasum secavit morsu acutissimo. Si me inquit o pater correxisses: ad furcam non irem. O patres. O matres. O parentes: cōmendo vobis filios vestros & c. patet primum.

¶ Secundum dī & c. Quadruplex est lex q clamat parentum honorem.

¶ Prima est diuinalis.

¶ Secunda est canonicalis.

¶ Tertia est ciuilis.

¶ Quarta est paganalis.

¶ Prima est diuinalis. Exodi. xxi. honora patrem tuum & matrem tuam Contra facientibz dī In eodē Qui maledixerit patri aut matri morte moriatur. Deut. xxvij. Maledictus qui nō honorat patrem suum & matrem suam & dicet ois ppl⁹ amē. Et. xxvij.

Qui subtrahit aliquid a patre suo et matre. et dicit hoc non est peccatum partiiceps homicida est. Unde dominus per Ezechielem. Iudica ciuitatem sanguinum et ostende eis omnes abhominaciones suas. Patrem et matrem contumeliosis affecerunt: ideo dedit eos in opprobrium gentibus et irrisione universi populi. Super quo Glossa. quattuor peccata mortalia fuerunt causa diuersionis et destructionis hierusalem. Primum fuit peccatum auaritie. Secundum symonie sacerdotum. Tertium christi passio. Quartum inobedientia parentibus. Quot filii propter patres et matres non honorant. Et secunda lex. et c. di. xxx. c. Si qui filii parentes maxime fideles deseruerunt: et debitu honorem eis non reddiderunt: et hoc ipsum in eis non uenerunt quod fideles sunt anathema sint. Illi. i. excoicentur: et eis tollat ecclesie ingressus ut infames et ribaldi ab ecclesia precipi. In quibus huius merito dubium quiritur. Quare plus tenet filius diligere patrem an matrem aut sustinere. dicitur sunt in pari necessitate. Secunda ponit hunc casum in libro Declarationum. sed non soluit. Quidam pater fuit qui a pyratibus fuit captus in mari. ad filium mittit per auxilio habendo. Sed matre ceca domi manens: nec habens aliud auxilium quam filium. Precepit ei ut se cum matre maneat ac ei seruiat. Si patrem adiunxerat matrem dimittit. Respondent iuriste Instituta de patris potestate. In glossa. quod potius tenet adiuuare patrem quam matrem: quia plus habet a patre quam a matre. Exemplum sume. Plus tenet illi qui dat palam filium totum quam dimiditum. Pater dat filio formam in generatione. Mater dat materiam. Et forma plus est quam materia. Credo quod si mulieres interfuissent quando hec lex facta fuit. Clamassent. Tertia lex. et c. In autentico. ut cum de appellatione cognoscitur. Si aliud quod capitalis. Si. Cognoscitur. Si. eas Collatione. viij. Et affirmatur in glossa. extra de iureiurando. c. quinta vallis. Ubi assignantur. xij. casus in quibus filius potest priuari iure paterno. Pro

nunc solis quattuor videbimus. Primum si patrem verberauit. In. viij. Ethicorum. philosophus ponit de quodam qui patrem traxit ad certos gradus scale. Et hoc idem euenit post mortem qui dicitur a filio traheretur dixit. Non fac o fili. quia patrem meum ultra eum non trahi. Secundus si verbis contumeliosis ipsum irritauit. Ecclesiasticum. iij. Ne gloriaris in contumelia patris tui. Non enim est tibi honor sed confusio. Exemplum illius filii qui post mortem patri apparuit dicit. O pater crucior in lingua: quia te vituperavi ut verifictur illud. per quod quis peccat: per hoc torquetur. Exemplum in. viij. Ethicorum. cum reprehenderetur quidam quod patrem verberasset. Respondit. Et ipse patrem verberauit suum. Et filius puerum ostendens dicit. Et hic cum vir esset verberabit me. Tertius casus si patrem infamauit. Proverbia. xxy. Audi patrem tuum qui genuit te et ne contemnas eum cum seruerit mater tua. Exemplum illius scolaris qui bononte patrem a longe videns dixit sociis esse famulum patris. Pater dedit ei suam maledictionem. O maledictio patris quam terribiles es. Infra tres dies mortuus est. Quartus casus si patrem positum in carcere non visitauit: et ipse non consolatus est. In his casibus lex civilis ponit hos casus. Ecce quomodo filii sunt puniendi. Quarta lex est pagana. Que ponit filium in sacco de corlo: et in profundo maris demergit. O beate leges si nunc ista seruarentur. O filii parentes amate: a quibus tantum amamini. Ad hoc propositum videamus exemplum pulchrum. h. Re. viij. de Dauid. Cum enim Absalon ei filius tantasset expellere patrem de regno. Et pater contra eum mouisset bellum. Cum remansisset Dauid in porta ciuitatis. quia erat senex precepit Joab. et abisay quibus erat comissa causa belli dicit. Seruate mihi. puerum Absalon. ita quod egressus est populus contra Absalonem et suos in campum. Et factum est prelium et debellata est gens Absalonis ab exercitu Dauid.

mid. Accidit aſſit Abſalō occurreret ſeruis Dauid ſedens ſuper mulū Cū q̄ ingreſſus fuiſſet mul' ſubter cōdē: ſā quercū adheſit caput ei' quercui et illo p̄ capillos ſuſpenſe Joab tres lāceas accepit ⁊ fixit eas in corde ei' cū nūci' occurreret Dauid q̄ ſedebat inter duas portas et diceret fili' tu' Abſalon mortuus eſt. O dauid p̄ſſi: me. O pater amariſſime. nō cogita: uit Abſalonis rebellionē. nō dixit vo lebat fili' me' accipere mihi regnū iō interfect' eſt ſz aſcēdit in camerā di. Fili mi Abſalon Abſalon fili mi Quis mihi tribuat p̄ te moriar Ab ſalon fili mi. O amor patris ad filiū Si qñ pater irascit' filio: nō tñ malūz vult de filio: imo dolet ⁊ trista' de eo qz vt dicit p̄ſ. vii. Eth. i. Generantis ad genitūz naturaliter eſt amicitia. Un homo capax rationis patrē et ma trem diligat p̄ poſſe ſuo. honora ⁊ c. ¶ Tertium dicitur ⁊ c. Inducimur ad hūc honorē parentū triplici rōne. ¶ Primo rōne exemplificationis. ¶ Secōdo ratione premiatiōis. ¶ Tertio ratione punitiōis. ¶ Primo ratione ⁊ c. De xpo q̄ hono rauit parētes patrē ⁊ matrē. Primo patrē. Jo. vii. Ego honorifico p̄ſem meum. De Joſeph et matre Luce. ij. Erat ſubdit' illis. ſ. Joſeph ⁊ matri. De matre ipſam honorauit. Primo in vita. Secundo in morte ſuūpſius. Tertio poſt mortem. Quarto in mor te illius. Prū: oñ vita ſua. quia ſem per ei obediens fuit. Secundo in mor te ſuūpſius: qz tradidit obliuioni oēs dolores ſue paſſionis. Matrem ve ro cōmendauit Johāni. Fili ecce ma ter tua Canta oñno. Mulier ecce fi lius tuus. Nō dixit mater: quia mor tua cecidiſſet. Tertio poſt mortem: quia prius apparuit illi ſuſcitatus q̄ alicui poſt ſui mortē. Quarto in mor te matris: quia ad eius exequias cū omnibus choris celeſtibus affuit. Et poſtea fecit eam tñ honorari in eccle ſia: ita vt plures videantur deuotio:

res ac magis ſeruentiores ad matrē q̄ ad filiū. Qd̄ credit oñs hoc fieri vt p̄ſpicue oſtendatur q̄ tu' ſibi placeat q̄ fili' honorificent parentes. Scōdo ratione ⁊ c. Qz tales premiantur tri plici bono. Prīmū eſt vite p̄lixitas. Scōm eſt bonoz t̄paliū multiplicitas Tertūz eſt filioz ſecunditas. Pri mū eſt vite ⁊ c. Exo. xx. honora p̄ſem tuū et matrē tuā: vt ſis longeuus ſup frā. Rōē. Tho. xxi. q. cxxij. Qui em̄ inq̄t eſt grat' bñficio mere' ſm quan dā igruentiā: vt ſibi bñficiūz conſer uetur p̄pter ingratitudinem a ſit me retur aliquis bñficiū p̄dere. Bñficiū a ſit vite corporalis poſt deū a parenti bus habemus. Et ideo ille q̄ honorat parentes quaſi bñficio gratus mere' vite conſeruatiōē. Qui a ſit non ho norat parentes tāq̄ ingratus mere' vita priuari. Ille Exēplo p̄z Gen. xi. De Sem. filio Noe: qz honorauit pa trē q̄ nō fecit Cham: d̄z fuiſſe melchi ſedech rex Salē quē p̄ſtat diu vixiſſe ſ. pluſq̄ ſexcentos ānos. q̄ fuit ex reue rentia. Sz econuerſo breuē vitā fece runt. Exēplo p̄z qd̄ narrat ſc̄ſus Un centius: q̄ Valentie cōtigat: de quodā qui ad furcā ducebatur ⁊ morte ſibi iuſte data p̄pter immanitatē tormē tozum conſeſſus eſt aliqua que nūq̄ fecit. Cūz ad furcā duceretur in lo co vbi nūq̄ cōmiſit aliquod crimen aut ſuſpenſus aliquis clamare cepit Imuſte morior hac vice: ſed iuſte ex peccato matris. Dum hanc percus ſerem dixit mihi. Unam poſſis ſu ſpendi: Quod factum eſt. Eccle. xxx. Maldictio matris eradica' funda menta. Secūdu bonum ⁊ c. Tales n' n' tiplicantur bonis temporalibus: Genef. xxxij. De Jacob: qui patri ſu it obediens: meruit benedictionem patris ſui. Eccle. ij: Benedictio p̄ſis firmat domos. Tertium bonū ⁊ c. Tales habent pulchram familiam Eccle. ij. Qui honorificat patres iocū dabitur in filiis. In. ps. cxxvij. Filij tui ſicut. no. ⁊ c. Tertio ratione ⁊ c.

Gene. xi. De tribus filiis Noe Cham
uit maledictus: quia seruus. Slo.
Cham patrem irrisit et semen suum
in seruitutē perpetuā dānauit.

¶ Feria tertia hebdomade passionis:
De violatiōe diei festi.

Ambulabat in

Ambulabat in galileam. Non
ēnī volebat in iudeaz
ambulare: quia iudei querebant euz
interficere. Jo. vii. fm glo. interlinea
rem. Quis xps iesus posset inter iude
os esse sine nocumento tñ noluit se p
sentare: ante tps debitū sue passionis
ostendendo se verū hominē et suāverā
humanitatem. fm Nico. de lyra. Ab
sentatio xpi fuit triplici de causa. Pri
mo ratione sui: qz nolebat adhuc a iu
deis occidi: ex eo qz nondūz tps erat
sue passionis ab ipso electum Unde be
ne dixit eis. Tēpus aūt meū nondum
aduenit. Scō ratioe nostri: vt nobis
exemplūz daret cedere ire et turbatio
ni Mat. x. Si vos psecuti sunt etc. Ter
tio ratione iudeoz. Vanum erat in iu
deam ambulare: et inimicos ad odiūz
incitare: euz non essent habiles ad au
diendum. Eccl. iij. Ubi non es audit
non effundas sermonē. Erat autē in
proximo dies fest⁹ iudeoz scenophe
gia. Scenophegia. i. festum taberna
culoz. Dicitur autē a scenos quod est
vmbra culum. et phagin. quod est co
medere: quia septē diebus comede
bant iude in vmbra culis. Dixerunt
autem ad eum fratres eius glo. Non
erant filij marie Contra errorem he
retici Eluidij. qui dixit christum ha
buisse fratres carnales Sed dicunt
hic fratres de cognatione sua. Hi ex
miraculis christi volebant reportare
gloriā humanā. Unde dicunt ei Trā
si hinc et vade in iudeam. i. iherusalem
vt discipuli tui videant opa tua Et qz

suggerebāt malum ei scilicet gloriā
humanā: quia querebāt nominari ra
tiōe xpi ideo recusauit. di. Tps meū
nondūz aduenit. i. tps manifestan
de glorie mee quia in passiōe sua fuit
confusus in omibz. Et di. Ambro. q
sine femoralibus fuit in cruce posit⁹
ad maiore sui confusione. Sz hgo ma
ria velū proiecit in aere quo fuit coop
tus Tps ergo meū adhuc non venit
quod erit post resurrectionē meā. Tē
pus autem vestruz semper est paratū
Slo. Tempus mundane glorie quaz
queritis semper est paratum. Vos a
scendite ad diem festum hunc: ego au
tē non ascendam: scz eo modo quo vul
tis: vt laudē et fauorē habeā et requi
ram Ascēdit autē occulte: et murmur
erat in populo. Quidā dicebāt qz bo
nus est approbantes eius doctrinā et
miracula. Alij autem non: sed seducit
turbas. Nemo tamen palam loque
batur de eo. s. in bonum ppter metum
iudeoz. Slo. Iudeoz. i. de tribu iuda
quia puit omnes de populo nomina
rētur iudei: tamen speciali modo.
Et noibātur illi de tribu iuda hi gra
uius mouebantur contra christum
eo qz in scripturis christus erat pmi
sus de tribu eoz. Isti autē reputabāt
istum galileum: et ab eis extraneū.
Applica. De violatiōe diei festi loqui
mur. Ubi tria cōtem plabimur.

¶ Primūz dicitur modificationis.

¶ Secundum dicitur inductionis.

¶ Tertium dicitur punitionis.

¶ Primum dicitur etc. Secundum do
ctores tribus modis violatur festum

¶ Primo: quia non cauetur a crimi
nibus.

¶ Secundo: quia non inheretur spi
ritualibus.

¶ Tertio quia non abstinetur a ma
nualibus

¶ Primo autem quia etc. Pro declara
tione misterie nostre. nota secundum
Tho. i. ij. ij. questi. cxxij. arti. ij. qz ho
mini interdum est necessaria recrea
o ij

Feria tercia

tio corporalis propter multa sibi oc-
currentia. et illi tempus deputatur ad
hoc vt cibatio dormitio requies et hu-
iusmodi. Unde phis. iij. Eth. Reges
et lud⁹ in vita videtur esse necessaria
In. x. Eth. Ludere per tempus : ratio-
nem virtutis videtur habere. In. viij.
Poli. Omnis arbor requie indiget.
In eodem. Ludus fit propter requiem
Catho sic dicit interpone tuis inter-
dum gaudia curis. Ad propositum.
Sicut necessaria est requies corpori
ita anime inuenta est requies spūalis
et recreatio: q̄ mens hominis reficit
in deum Et hoc est vt homo abstineat
se a peccatis maxime diebus festiuis
quia peccata pl⁹ habēt impedire mē-
tem ad deum vacandum: q̄ opera ma-
nualia Unde Exo. xx. Opus seruile nō
facietis in eo. Opus seruile est opus
peccati qz seruū facit demonis iux-
ta illud. Iohannis. viij. Qui facit pec-
catum: seruus est peccati. Vñ peccās
violat festū. In quibus verbis dubiū
queritur. Quis magis violat festum
et agit contra preceptum de sanctifi-
catione sabbati: an qui agit opus ma-
nuale: an q̄ peccat in die festo. Respō-
det Thomas. ij. ij. questio. cxx. articu-
lo. iij. q. qui peccat. Ratio est quia
opus manuale aliquāter poterit ēē
licitum: de se et per se: iuxta illud. Ge-
ne. ij. In sudore vultus tui vesceris
et. et ps. Labores manuum tuarū et.
quia manducabis. Et. ij. The. iij. Si
quis non vult operari: non manducet
sed peccare nunq̄ est licitum. Unde ē
minoris culpe laborare q̄ peccare: et
per consequens plus violat festum.
Unde talis vt dicit Nic. de lyra sup
Exodū. c. xx. Non solū agit cōtra pre-
ceptum: sed etiam contra duo. Exem-
pla gfa aliquis facit furtum die domi-
nico non solum agit contra preceptū
de sanctificatione sabbati: sed etiam
contra illud. Non furtum facies Pre-
terea accedis ad vxorē prīmū tui: nō
solum agis contra preceptū de sancti-
ficatione sabbati: sed etiā q̄tra illud.

Non mechaberis. O miseranda ce-
citas xpianorū: qz plura pctā faciunt
et graviora diebus festiuis. q̄ per to-
tam hebdomadā: quando deberent la-
borare p̄ anima et deo vacare: qd nō
faciunt. Quidā accedunt ad meretri-
ces et ibi bona expendunt: cum debe-
rent ire pro familia Proverbi. xxvi.
Qui nutrit scortū: perdet substantias
Quidam in vanitatibus vt mulieres
que ad perdōnatas eūt cum super-
bo ornatu et capite elenato. De quib⁹
hiere. iij. Eleuare sunt filie syon et am-
bulauerunt extento collo. Exemplū
illū patris: qui videns pelagiaz ante
conuersionem cum multa sollicitudine
se ornantem fleuit di. Utinam cum
tanta sollicitudine ornare me quo ad
aiam sicut illa quo ad corpus. Inci-
piunt in sero preparare vtrūq̄. Qui
dā vadunt ad tabernas et expendunt
pro vita sira qd poni deberet in fami-
lia. De quibus apostolus ad phil. iij.
Quorū deus venter eli: et gloria in cō-
fusione eorū qui terrena sapiunt. Ve-
rus dei cultor: cum de mane surgit
prio cogitat de deo. iuxta illud. Mat.
vi. Primū querite regnū dei. Sulosus
autē cogitat qd comedere debeat. et
quid magis delectet. Ecclesia. sua est
coquina. Altare mensa: acoliti sūt ser-
uitores mente. Quidam corizant. nec
respiciunt festiuitates apostolorū aut
aliorū sanctorū. Vbi dicūt h̄ba octo-
sa et sūt tac⁹ inhonesti Quidā ludūt
ad cartas et taxillos: quod est mortu-
le pctm. Et ita festum violatur Quod
cōqueritur dñs. Esa. i. Solēnitates ve-
stras: odiuit aīa mea: facta sunt mole-
sta Amos. v. Odium et precium festiuita-
tes vestras: qz scilicet nō facitis mihi
eas. Ridēt demones sup nostras festi-
uitates. Tref. iij. Uiderunt eā hostes
et deriserūt sabbata vestra. Exemplū
demonis qui in missa noua existens
de duobus ridebat. Primū: qz quasi
nullus audiuit de epistola et euange-
lio. Secundū qz festa cū peccatis plu-
ribus agebāt. Uiderunt eā et. extra

In passione. Fo. Cviij.

de usuris. c. Oēs dies dñicos a vespe
ra in vesperez cū omni veneratione
decernimus obseruari: et ab omni illi
cito opere abstinere: et mercatū in eis
minime fiat. ¶ Secundus modus rē.
Ero. xx. Memēto vt diē sabbati san-
ctifices. Scdm. Tho. 2a. 2e. q. vbi. 8.
In lege dñi illa dicuntur sanctificari
q̄ cultui diuino mancipant. Unde de
cōse. di. iij. c. Ieiunia. die dñico nihil
aliud agendū: nisi deo vacandū: et qd
dicit de dñica idē dicendū de alijs fe-
stis ab ecclesia institutis ex precepto
custodiendis vt dicit de cōse. di. iij.
c. Pronunciandū vt festū penthe. Na-
tuitatis dñi: apostolorū et aliorū san-
ctorū. Sed que sūt in quib⁹ oportet
hōiem vacare. Respondeo q̄ in quin-
q̄ principaliter: vt ponit Archieps.

¶ Primo contritioni.

¶ Secundo meditationi.

¶ Tertio orationi.

¶ Quarto auditioni.

¶ Quinto elemosyne

¶ Primo p̄ctōres contritioni. Medi-
tari p̄ctā que egit ip̄s intra hebdoma-
dam et de eis dolere. Vñ Leuit. xvi.
Sabbatuz requietionis est: affligetis
aias v̄sas. s. p̄ contritionē. vt exponit
Orig. In huius figurā dē Job. i. Qd
cuz transissent dies. s. ebdomade san-
ctificabat eos. s. filios suos. Exponit
Alber. q̄ omni sabbato admonebat fi-
lios suos de excessibus q̄s fecerāt in
tra hebdomadā: et sic adducebat eos
ad p̄ctōz contritionē. ¶ Secdo medi-
tā. Cogitando bona q̄ tribuit tibi al-
tissim⁹ q̄ incarnatus q̄ mortu⁹: quia
fecit te ad imaginē suā. In hui⁹ figu-
rā. Leui. xij. Nial qd nō ruminabit ea-
rit imūdū. Nō ruminare: est non me-
morare et meditari diuina bñficia hoc
collata. Inducimur a xp̄o et eius ma-
tre. Lu. ij. Cum iesus esset: xij. annorū
ibat in hierlm ad tēplūz cū alijs. Ad
qd maria Recreationis cā. Nō vere
s̄ vt vacaret diuinis. Vñ dē. Maria
aut p̄seruabat oīa v̄ba hec cōferēs in
corde suo: s̄ pauci hoc agunt. Vñ apo-

stolus. i. Corin. xij. In ecclesia volo. v.
v̄ba sensus meo loq̄ vt et alios instrua
Quid credēdū scz. xij. articulos fidei
Quid faciendū. s. x. p̄cepta. Quid ti-
mendū. s. inferni supplicia. Quid ca-
uendū. s. septez vitia. Quid appetēdū
s. paradisi gaudia. ¶ Tertio oratiōi
Job. v. Vocasti est q̄ tibi rñdeat. Vade
mane ad ecclesiā ora. i. Cor. vi. Ua-
cetis orationi. et gre. in registro. Die
dñico a labore terreno cessandū ē: atz
q̄ orationib⁹ insistēdū. ¶ Quarto au-
ditioni misse et diuinorū. De missa: q̄
preceptum est. De cōse. di. i. c. Mis-
sas. de vesperez de p̄dicatione. O ciui-
tas q̄ nō vadis ad sermones. Nō mire-
ris: si tot p̄ctis inuoluta es: q̄ igno-
ras legē dei tui. S̄ hec ignorātia nō
te excusat: vt hñt canoniste. Ignoran-
tia iuris nō excusat. s. qñ hō ex defe-
ctu suo ignorat. In p̄dicatione decla-
rantur ad q̄ hō obligat. ¶ Quinto ele-
mosyne pauperū scz. illa die p̄cipue.
In hui⁹ figurā Leui. xij. Qd duo aga-
ri offerebant die sabbati a lijs aut di-
eb⁹ vnū tm̄ in holocaustū p̄ p̄ctō. Et
Tob. ij. dē. Quod p̄parato p̄dāio in
die festo: mittebat filius ad inuitādū
paupes in conuiuiū. et sanct⁹ Ludoui-
cus rex fr̄cie volebat oīa noīa pau-
perū in scriptis. Et tu fac s̄lr. Mitte
aliqd pauperib⁹ omī festo de p̄dāio
tuo. ¶ Tertius modus: q̄ nō abstine-
tur a manualibus. Ero. xx. Opus ser-
uile non facietis in ea. Qd intelligit
cessatio op̄ez manualiū. Et Leuit.
xxij. Septimo die non facietis opus
om̄e. In quib⁹ v̄bis merito q̄ritur du-
bium: vtrū peccent mortaliter nō ser-
uātes festa et laborātes. Rñdeo q̄ la-
borantes triplici ratiōe excusantur.

¶ Primo ratione necessitatis.

¶ Secdo ratione pietatis.

¶ Tertio ratione modicitatis.

¶ Primo rōne rē. Cū quis habet se-
getes in agro: aut fens in pratis: aut
vvas in vineis: et imminet periculū
grandinum vel inimicorū: et cum est
ignis in fornace: et cum beccarū p̄pa-

o iij

Feria tertia

rant carnes in sabbato nec vendere
pnt: ne marceat lz eis vendere. Et cuz
barbitonfoz in minuendo sanguinez
Et de molendinis. In huius figu-
ram apostoli excusabatur a pctō qui
colligebant spicas et fricabāt die sab-
bati ppter necessitatem famis quam
patiebantur. Et christus Joh. viij. in
sabbato dixit. Tolle grabatū tuū et
ambula. Et Machabe. i. Macha. ij.
Non violauerunt sabbatū pugnātes
die sabbati p sui defensione. ¶ Scdo
rōne rē. Ut cuz sit opus in ecclesijs in
hospitalibus et alijs operibus pieta-
tis. Quia vt dicitur dl. lxxvi. c. vtiā.
In operibus misericordie diez distin-
ctio nō est habenda. ¶ Tertio ratiōe
rē. Quādo scilz opus modicū est et pa-
ruz: qz fm theologos. Quod modicū
est: ratio apprehendit vt nihil. Sed
quis explicet quant⁹ est abusus chri-
stianorū circa sanctificationē sabba-
ti et festorum. Quidam mercata fa-
ciunt: quidam emunt: quidam cum
equis lucrantur. Practica cōtra bar-
bitonfores: caligarios: et omnes ar-
tes. Exemplū de illo qui non celebra-
tis festis deferretur ad ecclesiam duz
cantarentur letante. Sancte perre.
Sācte paule. Omnes sācti aures clau-
serunt. Unde patet primum.
¶ Secundū dicitur rē. Inducimur
ad sanctificationē festoz: triplici ra-
tione: vt habent doctores nostri.
¶ Primo rōne pūilegiū.
¶ Scdo ratione exempli.
¶ Tertio ratione scripturali.
¶ Primo exempli. qz vt dicitur dl. lxxv.
Dies dominica est plena pūilegijs
Inter alia sunt. vij. Primum qz fuit
primū omnū dierum: cum in eo mū-
dus initium habuit. Secundū pūi-
legium erit vltimus dies presentis
seculi. Tertius: qz in ea omnes ange-
li sunt a deo creati: et boni in celo glo-
rificati: et mali expulsi. Quartum: qz
ea die pcepta sunt data filiis israel.
Quintū: qz eadē die incarnat⁹ est xps.
Sextum: qz descendit ad lymbum pa-

truz et aias de lymbo extraxit Septi-
mū: qz erit resurrectio mortuoz et iū-
di cum vniuersale. Octauum. qz spī-
ritus sanct⁹ missus ē in igneis linguis
Unde patet prima ratio pūilegiū.
¶ Scdo rōne. rē. Quia plura sunt ex-
empla inf alia tria sūt. Primum est pa-
ganorum. Secundū iudeoz. Tertius
sarracenoz. Primum est rē. Varro in vl-
timo volumine rerū diuinaz recitat
q romani pma die ianuarij celebrāt
festum Jani: qui fuit quidam qui re-
gnauit in partibus illis: vbi nunc est
roma. A quo Jano mons ianiculus
dictus est. In mense februarij agebāt
festum de felicitatis. In martio age-
bant festū martis. qui fuit de⁹ belloz.
In aprilij agebant festū fortune quā
dicebant deam. In maio agebant fe-
stū de floze: qz dicebant habere po-
testatem super flores cū in mense illo
flores adlūt. ¶ Secundū est exem-
plū iudeoz: obseruant mirabiliter
festū: cuz non liceat eis facere aliqd
die sabbati: imo nec incidere panem
aut ignem accendere. ¶ Tertius ex-
plum est sarracenoz. Sarraceni ma-
xime cum reuerentia celebrāt festū.
Et defectuosi sup hoc inter duos asse-
res astringūt. Tertio rōe rē. Nūne.
xv. Quidā inuētus colligēs ligna die
sabbati ad iussū moyfi fuit lapidat⁹.
Vñ ex clamat de p scripturas. Lem.
xix. Sabbata mea custodite ego deus
vester. Deu. v. Obsua diē sabbati vt
sāctifices eū. Exo. xvi. In die. vij. sab-
batū dñi ē. hie. xvij. Sāctificate diē
sabbati. In quibus verbis: duo dubia
sunt videnda. ¶ Primū est quādo in-
cipit festū An in sero. An i media no-
cte: et qñ? Rñdeo q a vespa in vespē
i. in sero. Eugent⁹ papa declarauit q
vsq ad duas horas noctis laborari
possit: vt barbitonfores: apothecarij.
Contra eos q vsq ad mediā noctē la-
borant qd est pctm mortale. ¶ Secū-
dū dubium: quare superaddita sūt
festa sanctorū vltra diem dñicū? Rñ
deo q triplicirratione. ¶ Primo cōsu-

tionis: vt pſunderetur error eoz q̄ dixerunt añ diē iudiciū aīas ſanctorū non aſcendere in celū. Qui fuit error grecoꝝ: vt dicit Tho. ſup Jo. Ad oſtēdendū q̄ tales mentiūtur eccleſia ſtatuit ſactorū ſuffragia in eoz ſolēnitatibus implorari p̄dicans eos in celo regnare cum xp̄o. Eccleſia canit. Gaudent in celis aīe ſanctorū. Sc̄do rōne gratificationis. Seſi. li. de bñficijs. Beneficioꝝ memoria ſeneſcere non debet Et debito gratitudinis. de bennus cōmemorare bñficia nobis collata: vt ſūt bñficia natiuitatis: paſſionis: aſcenſionis: et in ſolēnitatibus virginis. Alia ſc̄doꝝ feſta celebrare debemus: quia ſunt aduocati noſtri. Tertio ratione imitationis: vt ſc̄doꝝ ſolēnitatib⁹ illoꝝ geſta recolētes: cōnemur quantū poſſumus eos imitari. Ubi nota q̄ feſta ſc̄doꝝ patrū veteris teſtamenti hñt cōuenientiā cū noſtris. Noſtra ſuccedunt ſuis. Feſto paſche iudeoꝝ ſuccedit feſtus reſurrectionis chriſti: Feſto pentheco. in quo fuit data lex ſuccedit feſtū penthe. in quo fuit data lex ſpūſctūſ feſto Neomenie: ſuccedit feſtum virginis marie. Feſto tubarum: feſta apoſtoloꝝ: feſto expiationis: feſta martyrum et cōfeſſoꝝ: feſto tabernaculoꝝ: feſtum conſecrationis eccleſie. Uñ patet ſecundum. Tertiuꝝ dicitur rē. Tales non bene celebrantes feſta puniuntur tripluci modo.

¶ Primo in temporalibus.

Secundo in corpore.

Tertio in anima.

¶ Primo in rē. Quia ex hoc nō ditātur. q̄ quicqd̄ lucrātur in t̄pali⁹ hoc perdunt q̄ habent plura infortunia. Spoliant a raptoribus captiuant: equi eoz ledunt vel moriunt: vel domus eoz cōburunt: et alia infortunia eis accidunt. vnde depauperātur. O quot ſunt q̄ vadūt ad miſeriā. Qd̄ hoc deus permittit p̄pter hoc malū. Secundo puniuntur rē. Quia tales inſiſtunt per vnū meſem vel annū: aut

crura frāgunt: aut febucitant: et alia mala. Uñ oportet eos feſtuare cum nō deberēt: q̄ ante laborauerūt: cum feſtuare debuiffēt. Qz inquit Salo. Per que q̄s peccat: p̄ hec et torquetur Et ſic tñ amittūt in vno mēſe quātū lucrati ſunt p̄ annū. ¶ Tercio puniuntur. rē. Qz quotiēs ſoluūt: totiēs peccant mortali. et aīam occidunt. Exo. xxxi. Qui polluerit ſabbatū: morte. ſ. ſpūali moriet: vñ tales peccant in trinitatē. Primo in p̄em: cui⁹ potentia creauit mundū. Sc̄do in filiū: cui⁹ ſapientia redemit mundum. Tercio in ſpūſctū q̄ tali die in mundū eſt miſſ⁹ Et p̄ q̄s ſunt ingrati creatori: redēptori: et conſolatori. Et p̄ oppoſitū. Iſli q̄ feſtuant hñt p̄ſperitateꝝ corpis et aīe: et eis augent a deo miraculoſe bona t̄palia et p̄ſperitates. Exēplum ptz de duob⁹ ſutoribus. Quoz vnus habuit plures filios qui ſemp feſtuabat dies dñicos et diuina audiebat. Alius aut non. Petiuit aut iſte q̄ pauper efficiebatur. Cur diues es et Ego aut de die in diem pauperior fio? Rñdit ſutor ille. Die crasna mecum venies. Duxit ad eccliam vt diuina audiret miſſam: velperas. rē. Sic fecit dñica ſequēti. Rñdit ille. Cur hoc agis? Nūqd̄ ſcio viam ecclie. Et dixit iſte. Sic oportet facere celebrare feſta poſtponere omnes curas. Et p̄mi querere regnū dei: et tunc homo ditabitur. Unde patet. rē.

¶ Feria. iiii. dominice de paſſione. De triumpho fame vel de infamia.

HActa ſunt encenia hyeroſolymis et hyems erat Jo. x. Sc̄doꝝ doctores encenia erat feſtū dedicationis templi. Et dicitur encenia enceniorum in plurali numero: quia hoc feſtum pluries agebatur Thom. ſup per Johan. Encenia grece: latine dicitur innouatio. ſecundū hiero. tres o iiii.

Feria quarta.

fuerit dedicationes templi. Prima fuit a Salomone in autumno de mēse septembris. Scda facta est a re cedentibus de captiuitate babylonica de mēse martij. Tercia fuit a Iuda machabeo. Qui templū pphanatum a gentib⁹ mūdauit: de mēse decēbris de qua hic fit mentio. Chriſt⁹ autē ad hoc feſtū aſcendit ⁊ ambulabat i poz tico Salomonis. Iudei ūo circunde derunt eūz dicentes. Quouſq; animā noſtraz tollis. Si tu es xps dic nobis palam. Uolebant ipm adulari. Quibus dixit. Loquor uobis ⁊ nō creditis michi. Opera q̄ ego facio in nomine p̄ris mei. Glo. vt mortuos ſuſcitare: ⁊ firmos curare. Teſtimoniū perhibēt de me uidelicet q̄ ſim filius dei ⁊ ho mo. Ex hoc quia aliqua opa fecit p̄ti nentia ad eius humanitatē. Un dixit Ego ⁊ pater vnuz ſumus. Acceperūt aut lapides: vt lapidarent eūz: quaſi arbitantes male diceret ſe eſſe equa lem deo Quibus xps dixit. Multa bona opera oſtendi uobis ex patre meo p̄pter quod eorū opus me lapidatis: quaſi dicat. Nullus pro bono opere debet lapidari: ⁊ uos me uultis la pidare. Qui dixerūt. De bono opere non lapidam⁹ te: ſed de blaſphemia. Rndit chriſtus. Nonne ſcriptū eſt in lege ueſtra. Quia ego dixi dñs eſtis. q̄ ſi dicat. Non me debetis lapidare ſi me deum uocauit. Quia ſcriptura uo cat deos homines ſanctos. Un in exo do dicit. Dñs nō detrahet. Et in. ps. Ego dixi dñs eſtis ⁊ filij excelsi omnes ⁊ Sixt⁹ pythagoric⁹. Libertatem ar bitrij permisit hominib⁹ deus. vt pu re et ſine peccato uiuētes ſimiles fiāt deo. Vir caſtus ⁊ ſine peccato: pote ſtatez accepit a deo eſſe filius dei. In vi. ethicoz. homines dicuntur dñj p̄pter uirtutis excellentiaz. In. i. poli. Homo perfectus per ſapientiā nihil aliud ē q̄ de⁹ in humano corpore cō ſpiratus. Multo plus ego uocari po ſſum deus: quem pater ſanctificauit. Applica. De infamia hodie erit ſer

mo. De qua tria ſunt uidenda. ¶ Primū dñ diuerſificationis. ¶ Scdm dñ aſſimilationis. ¶ Tercium dñ punitionis. ¶ Primū. ⁊c. triplex eſt infamia qua q̄s pōt infamare aliquē ſm doctores. ¶ Prima diuinalis. ¶ Scda perſonalis. ¶ Tercia proximalis. ¶ Prima. ⁊c. qua deus infamatur. Scdm Alexā. ⁊ par. in tractatu: de di uisione peccati. Infamia diuinalis ē quando homo attribuit diuine boni tati id quod ſibi non cōuenit: vt quan do dicitur. Ad corpus chriſti. Ad ſā guinē: cuz ſit ſpūs Johā. iij. De⁹ ſpū ritus eſt. Si ſpūs: ideo non habet cor pus. Et ideo parte ſano: cū ſit iuſtus. Actu. x. In ueritate comperi qm non eſt pſonaz acceptor deus: ſed in omī gente qui timet eū ⁊ opatur iuſticiaz acceptus eſt illi. ⁊ Ro. ij. Non eſt ac ceptio perſonaz apud deum. ⁊ a Cas no. xij. q. iij. c. ſicut extra de preben dis ⁊ dignitatibus. c. Uenerabilis li. vi. Preterea qm negatur ei quod ei 2 uenit: vt qm dicit. Deus non pōt face re hoc vel illud. Cū ſit omīpotens ⁊ poſſit omnia. Virgi. vi. Eneid. O pa ter: o hominū diuūq; eterna pote ſtas. Regnator celum ⁊ terras q̄ mi ſ nime torques. ps. Omnia quecūq; ⁊c hoc genus blaſphemie eſt maximum peccatoz. Ratio eſt: qz cum ſit homi ni collatum bonū lingue ſup omnis animalia vt deum laudet. Eccl. li. Dedit mihi dominus linguaz in ipſa laudabo eū. In. i. Pol. Nullū anima lūz habet ſermonē niſi homo. Et La ctan. de ira. Solus homo ſermonem accepit ac linguā cogitationis inter pretē. vt enarrare poſſit iuſticiā dñi ſui. Ideo p̄ ceteris tenet laudare ipz deum. Cū aut illū cum ea uituperet ipm dilaniat ac lacerat: ⁊ faciet ſe in feriozem oibus creaturis q̄ factorem ſuum laudant p̄ modo ſuo: ideo maxi me peccat in hac infamia. De hac in famia ipē cōqueritur. Ro. ij. Nomen

meum ingiter blasphemam. Et esa. i. filios enutriti et exaltaui ipsi autem spreuerunt me. ¶ Scds infamia. 7c. Est qñ persona semet infamat. qd fit. qñ ostendit et narrat peccata sua alteri et de eis letatur. Tu es in societate virorum et mulierum laudas te de malo de preteritis factis in iuuentute. De adulterio. De furto: an nescis. In tali loco fecimus sic: et sic cum muliere furati sumus gallinas: aucas De talibus. Prover. ij. Letantur cum male fecerint et exultant in rebus pessimis Et talia audientes vicini tui et proximi scandalizant de te. quez an habebat p bono: vel p non talem malo. Quod est peccatum gravissimum. ex eo: qz nihil est dignius bona fama. Nō est maior thesaurus in mundo qm bonum nomen. Quod pbatur tripliciter. Primo auctoritate. Que est quadruplex in presentia. ¶ Primo diuina. Ecclesia. li. Curā habe de bono nomine. Prover. xxi. Melius est nomen bonum: qm diuitie multe. Eccl. viij. Melius est nomen bonum qm preciosa vnguenta. et apls de se. i. Cor. ix. Expedit mihi magis mori: qm vt gl'iam meam qd euacuet. Scdo Cano. xi. q. iij. c. Nō sunt audiendi. Qui famā suā negligit. crudelis est. Pone vitā o eius p p'seruatōe fame. Et ego vt frater ponere omnia: p spā tuenda: qz nihil melius: nichil dulcius reperiri potest. ¶ Tercio civili. C. de his q potentor nomie. l. i. Prodigus dñs q famam p nihilo hz: o homo vilis et nullus valoris de fama nō curas. Quarto pagana. In. iij. e. thi. 7. vi. Omēs honores appetunt. De p'ta meretrice que alijs prostat. Excep'ta illa misera que cum digito ostenditur per viam. O mediolanum quō stas. O pater morior fame. Sed audi philosophum. iij. Ethic. Melius est mori: qm facere contra bonum virtutis. Omnes honores appetunt. Excep'to usurario publico: qui honores nō estimat. Unde Tho. xxiij. q. lxxij. Inter res temporales fama videtur ee

preciosior. Alexan. ij. par. sum. Fama ē preciosissima omnium rerum. Mesue et grabatim. Melius est nomen preclarum cunctis diuitijs. Practica. fama est corona pontificum: regum. dñorum: pauperum: mulierum: virginum: religiosorum. O pater inquit egenus: sum pauper. Nō es pauper quando habes bonum nomen in populo: nec dari potest melius vxori: qm honor. Ad quam amplectandam inducimur tripliciter.

¶ Primo exemplo paganorum.

¶ Scdo sanctorum.

¶ Tercio exemplo christi.

¶ Primo paganorum. De Hippo greca que cum circum littus spaciaret rapta a piratis nauis introducta. Cum vellet eam violare appropians pupile in mare precipitauit: qm consentiret ac sic famam suam pderet. De Lucretia speculū norma romane pudicitie. Cui cum diceret ei Collatius. Salue mihi Lucretia. Minime inquit. Quid. n. salutis potest esse mulieri amissa pudicitia. Un dum esset vi violata a Tarquinio: noluit diu post suā maculatā famam superuivere. Un in conspectu Collatii mariti sui pugione se fodit hoc facto ptestans famā qm vitā sibi cariorē. Preterea de virginibus illis que insequabantur ab inimicis. in flumine se piecerunt: ne famam honestatis amitterēt. Unde petrarcha in Triū. fame. Uidi nobilem comitum aduocatam sub viuis magne Regine vexillo quē oēs amant reuerentur et metuntur. ¶ Secundo exemplo sanctorum De Nachario. Cum quidam diceret inherere asine: infamis. in omnibus patiens fuit. Sed cum diceret fetide heretice. Respondit. Mentiris. Cum quidam miraretur impatentiam. Rēdit hoc solum vertitur in mei infamiam. De xpo qui in omnibus patiens. Demonum habes. A seruo percussus. Sed non potuit pati quando demon ipsius tentauit. hec omnia tibi dabo si careris. Quia hoc pertinebat ad infamiam patris dicens. Vade satana. 7c.

Feria quarta.

Tercio similitudine. De Salomo: ne: qui a scriptura laudatur de pluri b^o. Ecclesiastes. ij. Magnificam opa mea. 7c. De auro: de argento: de sapientia. Sed cum peccatus egisset: dicit inclinasti femora tua mulieribus: et dedisti maculas in gloria tua. Ad ostendendum quod nihil egit: et quod fama est precio summa omni rebus. Unde cum studio debet seruari. Quod non facit quod se laudat de malo. Unde tria peccata committit. Primum est gloriatio mali. Contra ps. Quid gloriaris in malicia. Secundum est infamatio sui. Eccl. xli. Curam habe. 7c. Tercium scandalum primi Mat. xvij. Qui scandalizauerit unum. scilicet per malum dictum: expedit ut. 7c. Tercis prima lis. Quod fit secundum Scotum in. iij. dist. xvi. Tho. super alber. in. ij.

Primo vez manifestando.
Secundo falsum imponendo.
Tercio in aliis recitando.
Quarto vez fatendo.
Quinto vez negando.
Sexto scripturam proponendo.

Primo. 7c. Quod quis peccatum alterius quod est secretum: licet vez sit: narrat nesciente. Exemplum gratia. Tu scis aliquem fecisse rem turpem cum tali muliere. sed res est occulta. et nemo scit nisi tu et ipsi ipsos infamas. O talis tu ne scis. Talis fecit sic. Tu infamas ipsos: et mortaliter peccas. Quod agis contra duo precepta. Primo contra divinum. Secundo contra naturale. Primo contra. 7c. Mat. xvi. Si peccauerit in te frater tuus: corripe eum inter. 7c. Eccl. ix. Corripe primum tuum et da locus timori altissimi. Tu nihil facies. Secundo contra. 7c. quod clamat. Quod tibi non vis fieri ne alijs facias. Ut dicitur distin. i. c. i. et ix. c. placuit Calixtus papa distin. i. ca. Ponderet unusquisque sermones suos et quod sibi non vult loqui: alteri non loquatur. Ille. Nolles quod proximus tuus infamaret te in occulto. Et tu fac similiter Mat. vij. Quicumque vultis ut faciant vobis homines: et vos facite illis. Unde casus in iure. De illo qui mis-

sam celebrat coram excoicato. Aut est sibi notorius et non populo. Si sic de missam psequi: ne ipse infamet. Ex hoc Christus iudas communicavit in cena in mortali: quod non erat notus apostolis ne ipsius scandalizarent. Ubi sunt tales modo. Immo. 7c. Secundo falsum. 7c. Quando deus ex odio quod habet alicui imponit et crimen: quod non solum non fecit: sed nec unquam cogitavit. Quod ut dicit philosophus. ij. Re Amoris et odium et proprium commodum sepe faciunt hominem iudicium non cognoscere. Quod prohibet a lege. C. de modo militum. l. vlti. C. de penis. l. Sancimus. Non debet aggravari quod culpa non aggravat. Sed o quot homines reputant incontinentes. Quot vidue sancte: inhoneste. Quot penitentes: hypocrite. Quot amatores iusticie: tyranni. Quot boni: mali reputant. In hac infamia fuit Susanna. De qua Daniel. xij. Quod sentire noluit libidinis semibus. iudicata est morti. Preterea. De sancta Marina quod. xvij. annis stetit in monasterio virorum incognita sub habitu monachi imputata fuit quod quando impregnasset: cum tamen esset mulier. Quot inveniunt hodie: infamati contra iusticiam. Unde quedam nobilis dominus: infamata contra vez di. Scit deus si sum homo. Tercio malum. 7c. Sicut quando quis audit malum de aliquo quod possit verti in infamia. Tu vadis in apotheca. et ibi malum illud refert quod audisti. Et quis non sit auctor huius mali: tamen mortaliter peccas: quod illud notificas nescientibus. hoc peccatum maxime regnat inter mulieres: que discurrent hac et illac. Non possunt silere: quia sunt de ossibus. Vir de terra. Pone quattuor mulieres ab una parte. et viros ab alia plus garrulabunt.

Quarto vez. 7c. Quod quis scit aliquem iniuste infamatum cum ei falsum imponitur: et potest eum liberare et tacet peccat mortaliter et causa est illius infamie. Unde di. lxxxvi. Error cui non resistit approbatur. et veritas cum minime defendatur opprimitur. et Eccl. liij. Li

bera enim si potes. q. iniuria patit. Et
homo poti⁹ dz mori p. defensione hui⁹
tatis. Ecclesia. uij. Pro iusticia agoni
zare p. ania tua. Et extra de regulis
iur. li. vi. aug. Si de vitate scandaluz
nasci p. miterit. q. vitas relinquat. hoc
fuit p. m. milituz pilati Mat. xxvi. q.
videtes xpm surrexisse: pecunia cor
rupti tacuerunt vitate. Et tu o ciuis:
qn scis aliquē p. ra iusticia infamatū
adiuuu ipsū. ¶ Quinto. rē. Sicut qn
qs facit bonū opus. Dare elemosinā.
Ire ad eccliam. Facere alia bōa. Tu
dicis. Iste non facit hoc p. bona faria
bono alo: sed vana glia. Elie yngaba
dio. Un mag⁹ sancti. hoc fuit peccatū
phariseor. Jo. ix. Dicebant de xpo qn
ceci illuminauit. Nos scimus. q. hic
hō p. cōr. est. ¶ Sexto scripturaz. rē.
Qn. quis facit scripturā r. boletinu.
In quo ponit mala p. m. sui. r. ponit
super apothecas r. portas aut in via
ut possit ab omibz legi. Et vocat li
bellus famosus aut diffamator. hū
puniunt a lege ciuili: tam ille q. fecit
q. ille q. inuenit r. nō corrūpit: vel ali
cui reuelat. C. d. libello famoso. l. vni
ca. in foro vero p. niali non p. it absol
uit: nisi famā restituat: ut habet. v. q.
i. c. Quidaz. r. dist. xvi. Accusatores
O quot vadūt ad infernū: q. infamat
sed nunq. restituit. Un patz p. m. u.
¶ Secunduz. rē. Infamator assimila
tur sex generibus p. sonarū p. pter su
as malas condiciones.

¶ Primo homicide.

Secundo: serpenti.

Tercio: scorpion.

Quarto: lupo.

Quinto: porco.

Sexto: inferno.

¶ Primo. rē. Ille dicit homicide qui in
termit hominē: ita infamator dicit
iij. ethi. Qui fingit se amicum esse r.
homicida aie. s. in fama Un de pe. di.
nō est: peior est eo qui facit monetam
i. homicidior. Qui occidit r. q. detra
hit pariter homicida est. Ille corpie
iste aie. Un scriptū ē. qui odit frē su:
um homi. rē. Et omis q. detrahit fra
tri suo homicida est. glo. sup. c. homi

cidior. Detractores dñr homicides
q. q. tuz in eis est. p. uant aiam vita q.
est melior ps homis: duz negant p. tu
tes qbus ipsa viuit. In xbo vita viuit
Corpus viuit cibo: aia p. tutib⁹ r. ff.
de manumissis. Liusta cā. Infamia es
quiparatur morti Qui ergo infamat
primū suuz ipm occidit in fama. Ne
mortu⁹: ideo nullius opatiōis. Exem
plū illi⁹ patz: cui dictū fuit. O latro.
O adulter. O p. ubiarie. O homicida
Uex est inq. q. infamaui frēz meuz.
¶ Scdo. rē. Qui in silētio mordet Ec
cl. i. Si mordeat in silentio spens: nis
hil eo min⁹ hz. q. qui occulte detra
hit De spente puer. iij. Salo. dicit
de se: q. tria fuerūt ei difficilia ad co
gnoscedū r. quartū penitus ignora
uit. Primū via aqle. Scdz via nauis
in medio maris vrū bñ eat. Terciū
via pueri in adolescētia vrū bñ vel
male aget Ari. i. peri. De futuris: p
tingentib⁹: nō est determinata vitas
Quartū via colubri. Sz qre de colu
bro. Rñdeo: q. in incessu suo videt su
mere vnā viam: r. ad alteram vadit.
Ita ribald⁹ infamator incipit bñ loq
de eo quē vult infamare: caue tibi so
cie. Cōtra tales Prouer. x. Simula
tor ore decipit amicū suum. Ideo ob
serua illud qd solet dici. Custodi me
deus ab eo in quem cōfido. Ipsuz ap
plaudit cū xbis dulcibus: sed tandē
ipm mordet. Simulator. r. c. Non est
officiuz boni viri applaudere. Quod
fecerunt pharisei: cum dicerent xpo.
Magister scim⁹: q. verax. r. c. Chrii.
Magistrum noiant quē p. dere vole
bant. hoc peccatuz regnat his t. pib⁹
hiero. Nihil est qd taz facile corum
pat mentes hoim: sicut adulatio. Ta
les non sunt veri amici. Unde phus
termit hominē: ita infamator dicit
iij. ethi. Qui fingit se amicum esse r.
nō est: peior est eo qui facit monetam
falsam. Glo. in. l. omnes. C. de here.
falsus denarius. non est denarius:
¶ Tercio. r. c. Qui retro i cauda por
tat et dat venenū. Ita infamator oñs
dit in facie qd int⁹ nō habz Jere. ix.

Feria quarta.

In ore suo pacem cum amico loquitur
occulte autem ponit ei insidias Hierosol.
ad Asael. de fictis amicis. Osculaban-
tur quidam mihi manus. et ore vipereo
detrahebant. Dolebant labijs: corde
gaudebant. Exemplum Jude. Jo. xij. A-
ue rabi. Et osculatus est eum: et tunc pde-
bat eum. O Jude. O quot comedunt in
eadem mensa. O quot salutant se: intus
vero pleni sunt dolo. Sene. Multorum o-
dia sub occulto latet. omnia tamen pande-
tur. ¶ Quarto. et. Sicut vorator lace-
rat carnes animalium: ita infamator la-
cerat famam proximi sui. Jere. xix. Unus
quisque carnem proximi sui vorabit. Ita
cetera de duobus fratribus conuentu
alibi qui in balneis simul coniteban-
tur. Dico inquit vnus meam culpam
et ordinem tuum infamasti. Respondit ille.
Idem facimus de vobis Grego. Qui
aliena detractio pascit: perculdubio
alienis carnibus vescitur. Et sic vnus
quisque it ad infernum. Malum de me ego
de te. O mala res. ¶ Quinto. et. Qui
in viridario non pascit flores: nec in-
ter eas se ponit: sed in sterquilino fa-
cietia de porco. Semel omnia animalia co-
muni fecerunt: sed deficiebat porcus
miserunt omnes ambassiatricem ad eum vo-
candum ut et ipse veniret. Respondit. Est ne-
luti ibi. Dixit ouis quod non. Vnde noluit la-
re. Sic infamator est porcus. Qui non
loquitur de floribus virtutum proximi: sed
de aliquo defectu: et suos oblivioni tra-
dit. Contra apostolus. i. Thim. iij. Attende
tibi. Contra Cicero in tus. Proprius
stulticie est aliorum vitia cernere. suorum
oblivisci. Seneca. Aliena vitia ante nos
habemus. a tergo nostra lege super tuum li-
brum et bene stude in eo et scire meum. ¶ Sex-
to. et. In ore inferni: solum mali sunt.
Immo est peior inferno: quod solum malos
capit. Sed in ore infamatoris non solum
mali: sed etiam boni. Communiter
byteris. Contra tales. Sap. i. A de-
tractioe parcite lingue. In vitis pa-
trius legitur. Quod discipuli abbatis. An-
thonij: cum visitassent abbatem Paph.

dixerunt ei. Pater dic nobis verbum
salutis. Respondit eis. Melius est come-
dere carnes in xl. et diebus phibitis
quam comedere famam proximi. Practica
Quidam carnes non comedunt. Quidam
super sacones dormiunt. Quidam cilicium
portant. Sed nihil melius quam famam
fratris seruare. Ex hoc Augustinus in mensa
habuit hos versus. Quisquis amat di-
ctis absentem rodere vitam. Hanc mensam
indignam nouerit esse sibi. Hi sunt qui
stant super apothecas super vias vitupe-
rantes medicantes infamantes hunc
et illum. O lingua puerba que paradisum
conturbaret. Tales sunt illi dentes
serpentinum: quos cadmus rex semina-
uit. ut ponit Ouidius. lib. ij. Metam. ex
quibus statim nati sunt milites arma-
ti qui inuicem contra se insurgentes
se pemerunt: quia ex infamibus et morsibus
detractentium brige seminantur in-
ter homines. Unde mors sepe sequitur
Noli sic facere frater mihi et. circa quod
notat Albertus deum formasse linguam
cum triplici conditione. ¶ Prima co-
ditio: quia fecit vnam in quolibet non
plures. Fecit duas aures: duos oculos:
duos pedes et manus: et linguam
tamen vnam. In quo innuitur quod homo de-
bet loqui parce et temperate Ideo Sap.
puer. x. dicit. In multiloquio non de-
erit peccatum: quia sit moderatur la-
bia sua prudens est. Sene. ad Luc.
Tardiloquium te esse iubeo. Idem lib.
de moribus In hoc enim incumbit ut li-
bentius audias quam loquaris. Ecclesi.
xxi. Tacitus et sensatus honorabitur.
¶ Secunda et. Quia fecit deus rubicun-
dum. Ad insinuandum quod loqui debeat
cum charitate. ¶ Tertia. et. Quia fecit
eam mollem: ductilem: et volubilem. Ad ostē-
dendum quod homo non debet esse perti-
nax in sententijs male platis. Unde
Augustinus. xij. q. iij. c. Magne sapientie
est hominem reuocare quod male locu-
tus est. Et sicut lingua est mollis ita
et locutio debet esse blanda et affabilis.
Vnde Cicero. i. offi. dicit. Difficile
dictum est quantopere consiliet animos

comitas affabilitasq; sermonis.

¶ Quarta collocauit in ore vbi sunt labia: dentes: salua: vt per labia ⁊ dentes quibus claudis tanq; duplici muro refrenetur. ne reuelet secreta ⁊ omnia dicat que non sunt dicenda. Vbi ē salua ad inuendū: q; fmo d; esse sale conditus: ⁊ quisquis ponderet sermones suos: vt dicitur. l. di. Ponderet. Dubitat modo Scotus. Quis plus tenetur ad restitutionem qui h; rem alterius: an famā. Respondet q; famā. Cū tamen nō possit absolui qui hab; rem alterius: nisi restituat vt dicitur ab Augu. xiiij. q. vi. Si res non dimittitur peccatū ⁊ c. Multo plus famam. Et hoc duplici ratione ait Sco. p;io quia est p;iosior. scō: quia quis amissa substantia potest laborare. S; qui famā pdidit nemo illū vult. S; que rit aia cara que iniuste infamata est. O pater sum iniuste infamata: quid faciam modo. Tu dixisti ⁊ c. Qd qui negligit famam suam est crudelis. Debeo me vindicare de hoc Rñdet. dñs Albertus. Qd si contingat q; perdas bonam famā linguis detrahenti uni patienter ferendum est. Quare o Alberte. Q; est magni meriti. Et potius est ad commendationē q; ad virtutū peritū. Quod ostendit tali exemplo. Nō est derogatio s; cōmendatio lucis si eam fugiat et odiat vespertilio. Ad propositū Sancti viri sunt lux: q; habent lucidā conscientiam ⁊ famā iuxta illud apli. Omnes vos filij estis lucis: ⁊ filij dei. Pctōres sūt tēp; vespertilioes q; diligūt opa tenebrarum: et odiūt opa virtutū. Non ē derogatio viris lucidis: si infamant ab hominibus iniquis. Ideo. Sene. in li. de remedijs fortuitorū. Male loquūt de te homines sed mali. Moueretur: si de me Marius si Cato: si Lelius sapiens: si alter Cato. si duo Scipiones ista loquerentur. Nunc malis displicere: laudari est. Non potest vllā auctoritatem habere sententia: vbi quis dñatus est: male de te loquit: male de te loquuntur hoc

mines Moueretur si iudicio hoc facerent: nunc morbo faciunt. Male loquunt homines. Sene nesciunt loqui. Faciunt non qd mereor: sed qd solent. Quibusdam enim canibus sic innatū est vt non pro veritate: sed pro consuetudine laudent. O sententia aurea. O sententia digna memoria. Practica h;e q; non ē officiū boni viri dicere mala de socio O pater: est bonus. Non ē verum: q; non diceret malum. Da hoc documentum populo q; nemini iniuriam faciat: quia vt dicit Sene. Qui offendit scribiti puluere. sed qui offenditur. scribit in marmore. Unde Apostolus. Nemi dātes vllā offensionē.

¶ Tertium dicitur ⁊ c. Duplex punizio. Una temporalis. Alia spiritalis. **¶** Prima temporalis. In pluribus locis scripture Numeri. xxi. Quia maria soror moyli ⁊ Aaron. murmurauerat ac eos infamabat pcussa ē lepra: Preterea. Nume. xiiij. A. xx. annis supra. nemo intrauit terram pmissio nis ex. c. milib; nisi Iosue et Caleph. et omnes in deserto mortui sunt. Nume. xxi. Quia populus murmurauit contra moysen et contra deum. Nō est aqua: de est panis anima nostra nauaseat ⁊ c. misit in eis serpentes. Preterea: seruus fuit sub Pharaone: sub rege eglon in babilonia. Preterea Datan ⁊ Abiron a terra oborti sunt.

Numeri. xvi. Ecce prima pena. **¶** Secunda est spiritalis in anima. Quia tales sunt damnati. Quod patz Auctoritate. Exemplo: Auctoritate. Glo. super illud. Prouer. xxiij. Cui detractoribus ne commiscearis. hoc vicio periclitatur totū gen; humanū. Exēplū In vitis patrum. Interrogauit Macharius dyabolum. quale peccatum est ducens populos ad infernū. Respondit. Peccatum infamie: q; facile infamant ⁊ nunq; restitūt qd vere dixit. In confessione. Paterini: quit peccator: dico meam culpam: q; fui iratus: sputaui in ecclesia. Sed de detractōe. nihil dicit: qd est p;mi

Feria quinta

grauissimum summe deo displicens. Preterea Lu. xv. Diues epulo torquebatur maxime in lingua. Triplex peccarat in lingua. Primo pauperem irridendo. Petrus Rauennensis: Lingua magis ardet que pauperi insultauit. Secundo nimis voluptuose edendo. Terio inter conuiuias ad detractio nes eam laxando. Ideo tunc acriter puniebatur. In libro de Transitu hieronimi Eusebius refert de Siluano episcopo nazareno. Quod cum esset mire sanctitatis in populo dyabolus inuidens et assumpsit formam et imaginem episcopi et iuit ad quamdam mulierem in nocte apud eum letum. Illa clamans succurrite. Ad eius vocem venerunt populi vicini ciuitatis. in forma episcopi inuenerunt dyabolus sub tecto et fugit. Facto mane factum figuratur ipse episcopus. Ille admirans patienter sustinet. Unde per annum integrus fuit: quod nemo ad eum ibat ex vituperio. Tandem sanctus dei cum oraret. questus est valde contra deum: et beatum hieronimum. cui erat deuotus. O domine tu bene scis: quod ego non egi. Et tu opera hieronime. quare me non uiuas. Appauit ei hieronimus. di. Fili age penitentiam: quia sine ea nemo coronatur. Sic factum est ut proberis. Sed scias quod infamia est grauissimum peccatum. Et pena grandis est super eos qui infamant. Sed hec infamia non est facta ab homine: sed a dyabolo qui non potest puniri noua pena: sed tamen accidentaliter. Sed qui talia agunt acerbe puniuntur a diuina iusticia. Preterea in gestis anglorum ponit Beda de quodam viro qui duos grifones magnos habebat a dextris et a sinistris qui ipsum cruciabant in lingua. Quia per que quis peccat et. Preterea filius apparuit post mortem patri. Opater crucior in lingua: quia proximus meum semper diffamauit.

Feria. v. post dominicam de passione.
De conuersione Magdalene.

Emittunt ei peccata multa quia dilexit multum. Lu. vii. Ab optimis et excellentibus philosophis naturalibus: cum solido et firmo fundamento rationis fuit conclusum inter omnes creaturas singulariter rationalis creatura dotata ratione: capax intellectui cum summa audiatate appetitu desiderare illam rem que sit pulchra et bona. Dio. liij. c. de di. no. Pulchrum et bonum omnia desiderant. Et in i. Ethic. Bonum est quod omnia appetunt: quia ut scribit in. iij. Ethic. et in. iij. de aia. Bonum est obiectum voluntatis. Et quanto bonum est maius: tanto plus est appetibile. Platonius. Deus est summus bonus: super omnes substantiam omnemque naturam. Et. xij. meta. Deus est nobilissimus omnium entium et nihil eo nobilius. De quo Marci. x. Nemo bonus nisi unus deus. i. essentialiter. Cum ergo fuerit summus bonus magdalena ipsum elegit. a quo meruit remissionem omnium peccatorum. Euangelium narrat per ordinem. De qua tria occurrunt ministeria declaranda.

Primum de offensionis.
Secundum de satisfactionis.
Tertium de premiationis.

Primum de re. Querit dubium. Utrum magdalena: de qua hodie fit mentio in euangelio: sit illa peccatrix que fuit soror Lazari et Marthe. Circa hoc triplex fuit opinio. Una dicit quod non. Et ratio huius est: quia causa principalis propter quam conciter mulieres facit illicita et talia de corpore proprio est propter paupertatem. Prover. xxij. Propter inopiam multi perierunt. Socrates in exhortationibus. c. ij. honora parentem substantiam propter duo. tunc magnus malum prohibeas. tunc amico erumposo suffrageris. In. i. Ethic. Impossibile est indigentem operari bona. In. iij. Ethic. Omnis indigentia mala. In. ij. poli. Impossibile est indigentem bene principari: et studio vacare. In. iij. Poli. Omnes viles sunt et egeni nesciunt principari. Unde

cum interrogantur tales misere: quare talia agunt: dicitur propter paupertatem. O quot stant ad lupanaria. O quot furantur propter paupertatem. Ad propositum. Magdalena non fuit pauper immo ditissima: cum esset domina castelli magdali: a quo dicta est magdalena. Igitur non fuit illa soror Lazari. Secunda opinio fuit Origenis. quod fuit illa. Sed non fuit meretrix et peccatrix corpore: sed solum mente ut plures puellae reperiuntur in domibus parentum quae sunt virgines corpore: mente autem non. Tertia opinio est Gregorii et Ambrosii et Augustini. ut ponit Theodosius super Jo. xij. ca. Quod illa fuit meretrix meretrix corpore: et soror Lazari. Et haec verior opinio. De domino Alberico super Luc. Fecit deus duo luminaria magna: luminare maius quod est beata virgo quae praestitit diem in exemplum innocentie. Et luminare minus quod est maria magdalena quae praestitit noctem in exemplum penitentiae. Ille. Et Glo. super Mat. xxi. Amen dico vobis: quia publicani et meretrices precedunt vos in regno celorum. Publicani: ut matheus: meretrices: ut Magdalena. Hieronymus in prologo osee. haec est illa mulier meretrix adultera: de qua loquitur dominus ad iudeos dicens. Meretrices publicani precedent vos in regno celorum. Praeterea hoc idem ecclesia romana in officio confitetur Maria soror Lazari quae tot commisit crimina ab ipsa fauce tartari redit ad vite limina. Ad propositum. Si peteres modo quod fuerunt cause quod magdalena peccavit. Respondet pater Augustinus in libro de x. cordis quod fuerunt quattuor quae induxerunt eam et alias mulieres.

Prima eius pulchritudo.

Secunda eius libertas.

Tertia eius facultas.

Quarta eius inuercundia.

Prima eius ratio. Quae est causa multorum malorum. Magdalena ut dicit Albericus super omnes mulieres orientales fuit speciosa et pulchra corpore: naturali pulchritudine: et cum ista na-

turali addebatur artificialis. Quae est ista o mulieres. Affaytamentum capitis appositio capillorum: beletum in facie aque artificiose: ad speculum stare per horas: verte huc pone illic. Ad cingulum cultellum. ab alia acuaria. Quidetur marescalli: si haberent forpices. Ista autem pulchritudo est causa mali.

Quia ut dicitur per Theophrastum philosophum. Mulier pulchra cito adamat: et difficile est custodire quam multi amant. Et dyonysius. iij. de diuinis nominibus. Pulchritudo et bonum: omnia desiderat. Et David in ps. Delectasti me domine in factura tua. Unde Cleopatra a Marco Antonio Polsema. Deidamia Briseida ab achille. Helena a paride. deianira ab hercule. philides a Demophonte. Tisbe a Pyramo. De dea a iasone adamate sunt. De hac pulchritudine dicit Salomon. Proverbi. Circulus aureus in naribus suis: mulier pulchra et fatua. Sicut enim sus habet circulum autem in luto immitit: sic mulier habet pulchritudinem: in voluntate se immergit. Sed quoniam mulier est pulchra et sapiens non est periculi: quia sapienter se praeferuat: similiter quoniam est turpis et fatua non est periculum: quia nemo eas sollicitat: sed quoniam est pulchra et fatua. tunc est periculum. nam quia est pulchra sollicitatur a multis. Quae vero est fatua custodire se nescit. De tali pulchritudine dicit. Proverbi. fallax gratia et vana est pulchritudo. Sed quaeritur dubium quod resplendet naturaliter querit mulier polliari virum. Respondet quod non est persona quae non querat honorem. In vi. Ethici. Omnes honores appetunt in. iij. Ethici. Maximus bonorum exteriorum est honor et circe in. q. Tuscum. Omnes accendunt in studia: gloriam. Unum omnino placet honor. Ad propositum. Mulier non potest habere honorem in dando oculia. Quia ut dicit philosophus. i. Pol. Consilium mulieris est inualidum. Non in gubernatione domus. In. i. Pol. A muliere male regitur ciuitas. Non proponendo pacem. In. viij. de animalibus. Feminae sunt litigiosae. Non in fortitu-

Feria quinta

dine viri: qz debilis est. in. xviij. de aialibus. femine sunt debiliores nature maribus: qz sunt frigidiores. Un in. xviij. de aialibus. femina est mas occasionatus. i. imperfectus. Et Sen. li. de beneficijs. Videamus ne mittamus munera superuacua: vt femine arma. quia scz non est opus rustico libris. Ad pposita. Mulier. ergo sibi querit honore in aliquo: sz nō pōt habere in supradictis. Ig it sibi qrit in pulchritudine affaytādo se excessiuis ornamentis. ppter qd sepe viri eunt ad hospitale. Sed iste venus ornatus acriter reprehendit a doctoribus: qz est pctm. vii. Hiero. ad furiam. Ornatus iste nō domini velamen est: sed anti xpī. Omnia ista sunt pdita in muliere ffacia de imperatore qui mādauit diē sui natalis celebrari. Qui daz rusticus fuit qui in agro inuentus est laborare. Ductus ad imperatorem indicauit ei: quia sex denarios oportebat eū quotidie lucrari. duos soluere scz patri dare. duos accōmō dare scz filijs: duos consunere pfa milia. duos pdere scz vxori. Magdalenā ergo peccauit: quia ista pulchritudo fuit tibi cā et iste ornatus. ¶ Secūda cā fuit libertas. Poeta. Nō bene p toto libertas. venditur auro. Et ff. de fidei cōmissis libertatibus. l. par. Nihil gratius prestat libertate. Et Instituit. Quib⁹ de causis manumittere non possum⁹. Inestimabilis res est libertas. O quot cadunt in peccato ppter hanc: quia priuate sunt consortio virorum. In huius figuram dixit. Genes. iij. Deus. Sub viri eris potestate. quasi dicat. non in tua libertate. Unde consulendum est mulierib⁹ vt viros accipiant. Meretrices peccant: quia pergunt quocunqz volunt. Maria fuit libera sine consortio viri marthe. lazari: ideo peccauit. ¶ Tertia causa. et. Abundātia rerū tpaltuz est cā multoꝝ maloz. Un Tho. iii. i. q. iij. ar. iij. Abundātia diuitiaz est supbiendi occasio et Deuter. xxx. In cras

satus est dilectus me⁹ et recalcitrauit dereliquit deum factorem suum Eze. xxxij. hec fuit iniquitas sororis tue sodome saturitas panis et abundantia et ocioꝝ. Sodoma dicitur soror hierusalem et Ber. Ociositas est mater nugaruz: et nouerca virtutum. Eccle. xxxij. Multam maliciam docuit ociositas Cato Nam diuturna quies: vitijs alimēta ministrat Maria vacabat in ocio: in croceis stabat. vnde ex hoc peccauit. ¶ Quarta causa inuerecūdia Uerecūdia maxime conuenit mulieribus. Sed aliqz sunt sine ipa vnde cadunt in malis. Unde scriptura Tre. iij. Fronis meretricis facta es mihi. noluiſti erubescere. Un o magdalena dic mihi Quis se conduxit ad peccata Certe tua pulchritudo tua libertas: tua ociositas Et sic patet primum.

¶ Secundum dicitur Quidia offendit ideo satisfacere voluit. Quia vt dicit apostolus. Ro. vi. Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniquitati ad iniquitatez: ita nunc exhibere seruire deo in sanctificationē. Unō Grego. de ea in omel. Cogitanti mihi de marie penitentia magis libet flere q̄ aliqd dicere. Cuius em vel saxeum pectus ille hui⁹ peccatricis lachryme ad exemplum penitendi non emolliant. Considerauit nāqz quid fecit et noluit morderari quid faceret. Super conuiuantes ingressa est non iussa venit: inter epulas lachrymas obtulit: et quot in se habuit oblectamēta: tot de se inuenit holocausta. Conuertit ad numerum criminū: numerum virtutuz vt totū seruaret deo in penitentia: quicquid ex se deū contēpserat in culpa. Ille. primo offendit p oculos a quibus fiunt tot mala. Sene. Oculi nostri: sunt tota luxuria nra h. e. iij. Oculi mei depdatus est animā meam. hie. vi. Moys ascendit per fenestras: vñ dauid quia peccauit aspiciens ad fenestrā Bersabee. ij. Reg. xi. clamabat. Auerte oculos et. et. Gene. xxxv. Dina filia iacob: qz

Inerat ad videndū psonas extra ciuitatē fuit capta in amorē. Ideo qdā monial' sibi eruit oculos ⁊ amanti se misit. vñ male cogitationes Maria peccauit p oculos p illos voluit satisfacere: qz lachrymas obtulit. Euāgelista. Lachrymas cepit ⁊c. Tres differēcias lachrymarū pduxit: vt ponit Iacobus de voragine.

¶ Primo lachrymas cōpunctionis.

¶ Secūdo lachrymas cōpassionis.

¶ Tertio lachrymas amoris.

¶ Primo pdu. ⁊c. Pctā amarissime fleuit. vbi dicit Egipptus q post suā cōuersionē nūq̃ voluit videre faciem hoīs fixis oculis: s; flebat. Mat. v. Bri q̃ lugēt: qm̃ ipsi ⁊c. Fuerunt tāte efficacie: q impetravit veniā pctōz suoz vñ dixit Remittunt ei pec. ⁊c. Secūdo pduxit lachrymas cōpassionis. quas fudit in morte Lazari fratris sui. Fuerunt tante efficacie. q xpm̃ adduxerunt ad fletū et lazariū suscitari fecerunt. Jo. xi. Videns iesus mariā plorantē lachrymat⁹ ē: ⁊ ip̃z suscitauit. Tertio pduxit lachrymas amoris q̃s fudit ex absentia corpōis xpi dū nō inuenerat in seplchro. Jo. xi. Maria stabat ad monumētūz foris plorans. Cāta in cantu enāgeliste. Fuerūt tāte efficacie q meruit videre iesum in forma ortulani. ⁊ āgelicā visionē glo. interli. Maria dilexit tripliciter. Pri mo i vita: qz ei ministrabat. Mar. xv. erāt mulieres inter quas erat maria magdalena que sequebat⁹ euz ⁊ ministrabat ei. Secūdo in morte. Johan. xix. Stabat iuxta crucē iesu mater eius ⁊ maria magdalene. Tertio post mortē Johā. xx. Maria stabat ad monumētum foris plorans. ¶ Secūdo offendit p aures audiendo vana. Eccl. xviij. Sept aures tuas spinis: ⁊ noli audire relingūā neq̃. Valuz est audire impudica inhonestā. Maria audiuit inhonestā. sed satisfacere voluit qz aures suas occupauit in auditione diuini verbi Jo. viij. Audiebat verbū illius. De paradiso: de āgelis ⁊c. ¶ Ter

tio per capillos eos vane componendo faciendo cerudellos. cornua: putāt non esse pctm̃ mulieres in capillis. Exēplū li. de. vij. donis. Quedā comitissat cum esset multum liberalis ad pauperes: sed multū vana in ornatu capilloz. Post mortē apparuit euidā familiari mulieri sibi di. se esse dāna: tā ppter ornatu capilloz capitis vñ vidit mulier illa caput habere plenu serpentibus mordentibus ipsuz loco capilloz in penā illius vanitatis. De his loquit dñs Esa. iij. Eleuate sūt filie syon ⁊ ambulauerūt extēto collo ⁊ nutibus oculoz. Vere extēto collo. qz vane gloriose exēdunt collāt grues. Mirū q nō timeant defferre capillos mortuos: cū naturaliter sint timide. Maria de ipsis satisfecit capillis capitis sui tergebat qz cū capillis suis lauit pedes iesu xpi ¶ Quarto offendit ore ⁊ hoc osculendo impudica: ⁊ os amatoris. Maria asit pedes iesu osculabā. Et de hoc osculo cā. pzo. osculetur me osculopacis. Unde ad crucē depingit ad pedes iesu cum lachrymis quos osculabā. ¶ Quinto p beletū ⁊ p vnguēta. O vane mulieres cōtra tales ps. Facies pctōz. i. de monū sumitis: s; tales puniunt Joel. ij. Oēs vult⁹ redigētur in ollā. Satisfecit: qz vnxit pedes iesu ⁊ vnguento vngēbat. O p̃ciosuz vnguētū deuotionis ⁊ contritionis. ¶ Sexto per totum corpus in pctā inuoluēdo. satisfecit p asperam penitentiam per annos. xxx. in spelunca. Quia vt dicit Chrysost. sup Mar. Qualis precessit offensio. talis dz sequi reconciliatio. Fuit supba. satisfecit p humilitatē. Fuit dissoluta. effecta est honesta. ⁊ tu o anima peccatrix exēplū sume a magdalena. Uade ad pedes iesu cum magdalena: plāge clama. O dñe mi habe de me peccatoze miam. Unde ecclesia Egra currit ad medicū: vas ferens aromaticū: et a morbo multiplici verbo curatur medicū. Cāta. Unde iesus phariseo. vides hanc mulierē: hec est

Feria sexta

que offendit: oculis manib⁹: toto cor-
pore satisfecit. Exemplum de ea. Cū
quodam vice postq̃ dedit se pctis vo-
lens eā xps conuere: ea dormien-
te talem habuit visionē. Vidit namq̃
mulierē quādam pulchraz hntē filiū
in manibus q̃ ante eā stans dicebat
O maria vis filiū meū habere in spō-
sū. Rndit illa. Volo Cui illa. nūq̃ ha-
bebis eū nisi relinquas pctā. Enigi-
lans amore accensa ad xpm cucurrit
audiens eū in templo pdicantē que
audiens lachrymis plena quersa est.
Unde patet scdm

¶ Secundū dicitur. Contulit ei chri-
stus quinq̃ pūlegia merito suis bo-
nis operibus.

¶ Primo fecit eā secretariā.

Secūdo fecit eā familiārem.

Tertio fecit eā suāz medicā.

Quarto fecit eā suāz thesaurariā.

Quinto fecit eā suāz ambasiatricem.

¶ Primo rē. Quia vt dicitur. Ro. vi. ca.
Ubi abundauit delictū rē. Paulus fa-
ctus vas electionis. Publicanus euā-
gelista. Petrus princeps apostolorū
Magdalena secretaria Luce. vj. Le-
gitur q̃ maria sedebat secus pedes
dn̄i: et audiebat verbū illi⁹. Nō legit
q̃ ibi aliq̃s fuerit: nisi ip̃a cū ip̃o. Et
ei dicebat secretū sue passionis: et fu-
tura circa secretū sue resurrectionis
et de alia vita in signū amicitie. Qz
dicitur Prover. xxv. Causam tuā cū ami-
co ptracta. Eñ. Omnia cū amico deli-
bera. Tho. in post. sup Joh. Verū si-
gnū amicitie est: q̃ amicus amico suo
cordis secreta reuelat. ¶ Secūdo fecit
eā rē. vj. matris sociā. Que licet esset
purior: tñ in sociā ei dedit in signū
mortis. Nō mariā Cleophe. non Salo-
me: s; magdalene. Tertio fecit rē.
Magis est esse medicūz ipatoris aut
regis: s; fortius iesu xpi. O magdale-
na que xpm vnixisti manibus pprie.
Quarto fecit eā rē. Magdalena xpo
pannū in cruce. Et xps ei dedit sāgu-
nem quē colligebat ad pedes crucis
et in ampula posuit: q̃ marcie habet

Quinto fecit rē. qz fecit apostolorū
postolaz. Ecclesia canit. O mūdi lam-
pas et margarita pfulgida que resur-
rectionē xpi nunciando aplōrūz apo-
stola fieri meruisti Practica in verbo
O mūdi rē. O speculūz penitentie. O
spes miserorū pctōz. Apostoli fuerūt
missi pdicare. Magdalena autē pdi-
care pdicatorib⁹. Preterea fidē maio-
rem habuit oibus apostolis. qz citius
credidit. Apostoli post resurrectionē
xpm viderūt: audierunt: eū xps come-
derunt. Maria nō habuit ista: tñ cre-
didit vñ ex pūlegio prima vidit xpm
resurgentē: vñ habuit priuilegiū om-
nium sanctorū. ¶ Primo apostolorū qz
pdicauit quīs sit mulieri phibitūz p-
dicare tñ ex quodā priuilegio parti-
tulari ei concessū est. ¶ Secūdo patri-
archarum. in benignitate: qz de facili-
tatibus suis xpo contulit et apostolis
omnibus. ¶ Tertio pphetaz qz xpi
aduētū pñciauit i galileā. ¶ Quar-
to martyriū. qz corpus suū martirisa-
uit. ¶ Quinto cū Johāne baptista: q̃
lauit corpus xpi in iordane: hec autē
caput pedes inmo osculū dedit. Pre-
terea priuilegium confessorū: quia si-
dem christi confessa est. Et ob hoc tñ
a xpo dilecta est a quo in illo celesti
et felici regno celoz meruit exaltari.
Ad quod et nos perducatur iesus suus
sponsus qui rē.

¶ Feria. vi. dominice de passione
De iracundia.

Allegerunt
pontifices et pharisei cō-
siliū et dicebāt. Quid
facim⁹ qz iste homo multa signa facit
Joh. xi. cap. Scdm Tho. in cathe. Tē-
pore quo iudea facta fuit tributa-
ria romanis. Pōtiffes romani statu-
erunt vt nullus diceretur rex nisi il-
le quē romani ordinassent: Iudei et

go videntes magnū concursū populū
li erga iesum dubitauerunt scribe ne ro-
mani veniret: et eos de hierusalē eijce-
rent. Un̄ maiores. i. pōtēfices qui erāt
maioris auctoritatis: magis littera-
ti: et pharisei q̄ p̄re alijs videbant re-
ligiosi: collegerunt consiliū aduersus
iesum inuidia mori: cū audissent La-
zarū suscitasse. Quid facimus et̄.
Secūdu Cāno. ij. q. ij. c. Episcop⁹. S.
Si ergo iniuste. Sententia erit iniu-
sta et consiliū triplici de causa. P̄ia
ex animo: cū iudex nō ex zelo iusticie
sed ex odio et timore dat sententiā. Scda
ex causa. Cū q̄s cōdemnat p̄ causā q̄
non est vera p̄ futuro scz qd non cōmi-
sit. Tertia ex ordine: quia scz non ser-
uat ordo iudiciari⁹. Causas has ser-
uauerunt isti: ideo male. Secundum
Egidium li. de regimine principum
In omni bono consilio tria sunt seruā-
da. Primū est maturitas: Unde iu-
dex in p̄ferendo suam sedet iurta
philoso. vij. p̄hy. Sedendo et q̄scēdo
fit anima sapiens. Scda cū pace et nō
p̄urbatione. Exo. xxiij. Innocētē et iu-
stū nō occides. Tertiū est sapientia.
Prouer. vij. Ergo sapientia in p̄silijs
habeat Qd nō fecerūt hodie in suo cō-
silio. Quid facim⁹. Si dimittim⁹ eū
sic veniet romani. s. in tāta fortitudi-
ne q̄ non poterim⁹ resistere. Et tollēt
locū n̄m id est ciuitatē et tēplum. Et
gentē captiuantē pplm. Glo. Passio
timoris subuertebat eis iudiciū ratio-
nis. Un⁹ aut̄ ex eis Cayphas nomine.
Cum esset pontifex anni illius dixit
Vos nescitis q̄c̄p nec cogitatis. q. di.
Bonū cōe magis est eligēdū q̄ bonū
p̄ticulare. Si em̄ dimittat hō iste bo-
nū totius ppli dissipabit fm̄ eorū esti-
matione: et sic cludit q̄ sit ad mortē
cōdemnādus etiā si non inueniat cau-
sa mortis: v̄ n̄ dicit. Expedit vobis vt
v̄n⁹ homo moriat̄ etiā si esset bon⁹ et
iustus. p̄ pplō. i. p̄ p̄seruatione ppli.
Et non tota gens pereat. Un̄ ptz apte
q̄ passio inuidie cōtra xpm et passio ti-
moris perdēddi gētē et locū subuerte

bati eo iudiciū rōnis hoc aut̄ a semet
ipso non dī. s. cūz eēt pō. et̄. Glo. ipso
ignorante ptulit p̄phetici⁹ v̄būz nō
rōne sui meriti: s. dignitatis officij.
Am. Veritas a quocunq; et̄. Nec mi-
rūz si in ore iudei fuit v̄bū p̄phetici⁹
a spū sc̄dō positū: quia vt dī. Nūe. xxiij
asina. Balaā dixit dño suo. Cur itez
me. iij. cedis Ab eo die et p̄silio cogita-
runt eūz occidere Iesus fugit i Efrē
ciuitatē parua Unde ibi abagar⁹ rex
misit eplām vt ad se veniret Xps au-
tem faciei figurā in sudario misit: vt
dicitur in. iij. distm. ix. q. i. a Tho. Se-
quitur Et ibi mo. c. dist. f. vltz ad tps
p̄pinquū sue passionis. Applica. De
iracundia tria se offerunt in p̄nti
¶ Primūz dī diffinitionis
Scdm̄ dī diuersificationis
Tertiūz dī punitionis
¶ Primū et̄. Tho. xxiij. q. xviij. ar. iij.
Ira est appetitus vindicte. O pater
ait iracūdius ille mihi nocuit non qui
escā donec faciā vindictā: dicā agaz
Ira ē appetit⁹ vindicte Et albert⁹ in
ij. li. Cō. c. xviij. Ira ē mor⁹ animi con-
citatus ad penā inferendā Et Lactā
in li. d. ira ad donatū. Ira ē cupiditas
vltiscende iniurie. S. p̄ maiori decla-
ratōe notādū ē fm̄ supradictos docto-
res q̄ duplex est spēs iracundie vt cō-
ponit Thomas sup eplā pauli ad
ep̄hesios iij. q̄ duplex est ira Una ē
que est fm̄ iudiciū rationis q̄ p̄prie
dī zelus. Alia q̄ excedit rationem
q̄ p̄prie dī passio. Primū mōtalis ira
nō est p̄c̄m: imo necessaria: quia or-
dinat hōiem ad deū: in corrigendo
p̄c̄tā et defect⁹ Un̄ hiero. Qui irascit̄
cūcā nō ē re⁹ Nā si ira nō fuerit nec
doctrina p̄ficiat: nec iudicia stāt: nec
crimīa p̄spiciuntur: et amb. li. d. offi. Ubi
culpa ē irascimini: quia vt dī p̄p̄s in
ij. Ethī Non irasci in quibbus opor-
tet insipientis et hiero. Qui nō irasci-
tur aut deus aut lapis ē et dauid ps.
Irascimini et nolite peccare. Primū
ad hanc inducitur hō triplici exēplo.
Primū scripturali. i. Mac. ij. Cū rex

Feria sexta

anthiochie misisset nūciū mathathie
 scō viro vt idolis sacrificaret. Iratus
 sanctus dei occidit nūciū et iudeū parit
 qui corā eo sacrificabat et. iij. R. ij.
 Idem sanctus dei occidit quadringē
 tos pphetas falsos in torrente cison.
 qui idolatrare faciebāt poplū. Exo.
 xi. Cū dñs populo pcepisset q null⁹
 de manna reponeret vsq mane. Ipi
 autē auidi vt lupi: qbusdam referu-
 tis cum scaturirēt vernib⁹. Moyses
 iratus ppter diuinū pcepti qtemptum
 eos occidit. Exo. xxxij. Cū pplis lude-
 ret circa vitulū aureū: irat⁹ moyses p-
 iecit tabulas et confregit. Et ex eis q
 fuerūt in culpa occidit. ij. M. Preter-
 ea Nume. xxi. dixit dñs moysi. Tolle
 oēs pncipes et suspende in patibulis
 contra solē: qz locuti erant contra do-
 minus. Ecce primū exēplū scriptu-
 rale. ¶ Scōm exēplū est doctrinale
 Iohannis bap̃i. q acriter redarguit
 herodē ppter vxorē fratris sui philip-
 pi quā tenebat in vxorem. Preterea.
 Ambrosius iratus contra Theodo-
 sium: quia sanguinē fudit apud the-
 salonicā: qz occidere fecit septē milia
 hominū nō pmissit eū ingredi in tēplū
 ipsum excomunicatū reputās. Et de
 beato Stephano q zelo replet⁹: dixit
 iudeis Vos semp spiritus sancto resisti-
 tis et de beato dñico q sacristā vsq ad
 sanguinē verberauit quia receperat
 sudarium a muliere sine licentia. Mi-
 rantibus fratrib⁹ dixit. Non est cru-
 delitas: sed pietas p deo punire cri-
 mina. et. C. de furnis. l. Si quis. et. l. ita
 vulneratus. ff. ad. l. aquilam. Delicta
 non debēt remanere impunita: q pu-
 nitio non fit nisi per iram. Ideo Lactā
 lib. de ira ad Donatū. Necesse est bo-
 no ac iusto displicere que praua sunt
 et cui malū displicet moueri ad irā
 cum id fieri videt. Ille. Ideo christus
 Jo. ij. Ira permot⁹ vidēs tēplū pphas-
 nari mercātis et negocia nonib⁹ funi-
 culum fecit et oēs cū ira eieci et de tem-
 plo di. Scriptū ē em. Dom⁹ mea dom⁹
 oratiōlarē. Auferre ista hinc. Ubi nos

ta fm Tho. in post. super. Jo. q xps i
 iniuria p̃pria fuit patiens semp in ex-
 emplū nrm: vt Jo. viij. Demonium ha-
 bes. Rñdit benigne. Ego demoniū nō
 habeo. Et quādo p̃cussus alapa fuit.
 Math. xxvi. Cur me cedis: sed impa-
 tiēs fuit in iniuriā patris sui et setur-
 bant di. Auferre ista hinc. et Math.
 iij. qñ demon dixit. hec oia tibi dabo
 si cadēs adoraueris me: quia hoc ces-
 debat in vituperiū patris. Idē hiero.
 Iniuriā meā patienter tuli. Iniuriā
 patris mei patienter ferre non potui
 Un patz scōm exēplū. Tertio exēplo
 paganal: de Bruto i romano. De quo
 Uale. li. v. c. viij. de seueritate paren-
 tū aduersus liberos Cū audiret duos
 filios suos velle introducere in romā
 dñationē Tarquinij supbi a se expul-
 sum fecit filios virgis ferreis acriter
 cedi. Et vos o patres o matres: corri-
 gite filios vestros. Irascimini et nolite
 et. Prouer. xij. Qui parcit virge odit
 filiū suū: qui autē diligit illū instan-
 ter erudit. et phis. vi. politi. Bonū ē
 q parentes corrigāt filios ociosos.
 Et vos officiales: o p̃tores irascimini
 contra mala: quia bonitas et pietas i
 hoc ē mala. Unde di. l. c. Si q̃s dyaco-
 nus Que ē ista bonitas iusticie inimi-
 ca palpare criminosos et eoz crimina
 dinuttrē ipunita. Ille. Ad vos clamo:
 qbus incūbit irasci. In hui⁹ figuram.
 Esa. xxi. dñs dixit Esa. Uade et ingre-
 dere in tabernaculo ad summū tēpli
 ppositū et dic ei. Quid tu hic: aut q si
 quis hic. Morte morieris. i. cur que-
 ris pncipatū: si non vis mala rephēn-
 dere. Ecclē. viij. Noli querere fieri iu-
 dex: nisi valeas virtute irrupere inis-
 quitates. Un. i. Reg. xxiij. Quia hely
 sacerdos nō correxit filios suos: dñs
 eos occidit: ipe mala morte mortu⁹ ē
 Quis alif eēt bon⁹. et. ij. Reg. xij. Qz
 dauid nō correxit Amō q struprarat
 sororē suā Thamar: ipe Amō occisus
 fuit i cōiunio ab absalō. et dauid p̃cuss⁹
 fuit peste in populo. Un ptz prima spe-
 cies ire. Secunda species est que exce-

dit rōnez hoīs: q̄ d̄z passio. Et ista est mortale. De qua Prover. xxvij. Ira non h̄z misericordiā: de hac ad scōm ¶ Secunduz dicitur rē. Tho. vii. s. Archieps scōa parte summe. Philo: sophus: iij. ethicoz. Tres sunt diuer sitates iracundozum.

¶ Quidam sunt acuti.

¶ Quidam sunt amari.

¶ Quidam sunt difficiles.

¶ Quidam rē. Isti sunt q̄ de facili ad oia etiā minima irascunt. crispāt naz. sum et vocantur tales colerici. Bona colera: sed periculosa. h̄ac habēt pci pue mulieres q̄ de facili irascunt. Ec cle. xxv. Non est ira sup irā mulieris facuta et facilis. Ubi p̄hs. viij. de aia libus q̄ mulier est maioris inuidie et factiosus ire q̄ vir. Conditiones huius ire et talis non sunt bone. Et homo d̄z habere studiuz circa hoc: vt talē irāz refrenet. Quia vt h̄z p̄hs. i. ethi. Impossibile est indignante ope rari bona. In. i. Elen. hoīs irati m̄ n̄ cōsiderare possunt. r. xi. q. iij. c. Il la. Cōmōtionis tpe iussuz putat om̄e qd̄ fecerit. Cato. Ira impedit aīm ne possit cernere verū. Exēplis patet. Primo de Alexandro magno. Cū qui dā miles sibi charissim⁹ laudaret patrē ei⁹ philippū fuisse pbā in armis sp̄le: ira succensus ipsū occidit manibus p̄p̄is de quo postea doluit: in tantum q̄ seipsuz occidere voluit. O quot blasphemie. O quot homicidia p̄uenerūt ex hac ira: vnde cohibēda est. In p̄s. xxxvi. Desine ab ira et dere linque furorē. et Lactan. in li. de ira. In hoīe cohibēda ē ira: ne ad aliquē maximū p̄siliat furorē. Ab hac se temperarunt pagani. De Platone legitur: cū quēdaz suū discipuluz r̄be raret de crimine. Aduertēs q̄ ira in cipiebat ei d̄nari: vocauit vnū de discipulis suis: cui cōmisit criminis pu nitionē: volens submittere rōni passi onem et irāz. In quib⁹ verbis: q̄rit aia chara dubiū. Utrū in sapientē cadat ira. Due fuere op̄niones circa hoc.

Una stoicoz: q̄ non: q̄ sapiens nulla perturbatione mouetur: sed semp fir mum habet animū. In. ij. ethi. In sapi entem non cadit ira. Alia est peripa teticoz et ista est verior q̄ scilz sapiēs ad irā et pturbationē mouet. vt dicit Ipero. Si sapiens irascit. mouet cū moderatione: nec cito emittit iaculū de malis: et dat locuz ire. Quia inq̄ p̄hs. ij. rhe. Tps d̄etat iram. Uñ Am bro. dedit documentū hoc Theodosio impatori: vt qñ se iratū sētiebat. xxiij litteras alphabeti diceret morose. do nec ira cessaret. Optimū documentuz Quarto quidā sunt amari. Et isti sūt qui irā tenēt et cum difficultate remit tunt. Omala natura: tenēt loquelauz nec parcunt nisi mille p̄suasionibus p̄suasi. Contra d̄hs Leuit. xix. Non eris memor iniurie ciuū tuoz: qd̄ est signum magnanimitatis. Sen. lib. de quatuor r̄tutibus. Si magnanimus fueris nunq̄ indicabis tibi fieri iniu riam. Sup quo Sivaldus odonis sup iij. ethi. ponit tres cōditiones hoīs m̄asueti et pacifici et magnanimi. Pri ma q̄ passione non ducitur. Secunda q̄ est iniurie et offense remissiu⁹. Ter tia q̄ nō est vindicatiuus. Qz vt dicit p̄hs. iij. ethi. Est seruile posse et vel le vindicare: et obliuisci magnificum hanc magnificentiā habuerūt roma ni. De quib⁹ Vale. li. iij. Rub. de mo deratione. M. Bibulus duos habuit filios: quos milites egypti occiderūt Uñ regina Cleopatra misit huic hos homicidas simul et carnificē vt de il lis se vindicaret. Vir aut̄ prudēs coe git iram suā moderationi cedere. Uñ illis pepcit: et in pace ad p̄p̄ia remi sit. Preterea hanc m̄asuetudinem ha buit dauid: quē Saul p̄secutus semp fuit. vt p̄s. i. Reg. xviij. Cum mulieres canerēt in tympanis in laudē Dauid Saul percussit mille: et dauid decem mi lia. irat⁹ Saul dixit. Quid em̄ inpest ei. nisi solū regnū. Et tūc nō rectis o culis aspiciebat eū. Uñ lancea tenta uit eum p̄figere: cū pariete: tñ dauid

Feria sexta

post plures psecutiones potuit esse inter-
ficere in spelunca. Quia Abisai voluit esse
lancea interficere. sed dauid dixit ei.
Ne interficias eum. Quis enim excedet
manu suam in christum domini et innocens erit
Abstulit hastam dauid quod erat ad caput
eius et cyphum aque. Unde per 22. **T**er-
tio quedam sunt difficiles: quod nunc remittunt
iniurias quod furiosi vocant: et potius a-
nimales quam rationales. Contra quos a-
po. Ad ephe. iij. Sol non occidat super
iracundiam vestram. Glo. Sol. i. ira non
permaneat in vobis: licet quandoque sit. Ubi
nora sunt Alber. super Lucam: quod tres sunt
hominum generationes. Quidam sunt qui reddunt
bona pro bonis. Et hoc est quoddam natu-
rale. Math. xxvi. Si diligitis eos qui
vos diligunt quam mercedem habebitis
a patre. Nonne publicani hoc faci-
unt Quidam reddunt mala pro malis: quod
est prohibitus: quia hoc deus sibi reservat
Ad Ro. xij. Mihi vindictam et ego re-
tribuam. Quidam bona pro malis: Quod se-
cit christus et sancti in presenti vita. Unde fu-
gitiosa est ira: si recte homines et amici
dei volumus esse et dici. Unde Lactantius in
i. li. c. ix. Animum vincere: iram cohibe-
re. fortissimum est. et Seneca in epistolis. Naz-
viciisse extraneas nationes bellatorum
virtus est populorum. Vincere adversitatem
et peccata: virtus est morum. Ille. Unde relin-
quenda est iracundia. **T**ertium dicitur 22.
bestia. vi. Legit quod duo fuerunt curia-
les apud regem assuerum versus Amas et Mar-
docheus videns autem Aman quod Mar-
docheus erat dilectus a rege ira succen-
sus procuravit apud regem super lignum ip-
sum suspenderet. Parata autem furca inspi-
rante spiritu sancto cor regis immutatur
est. In ipso ligno preparato. Mardocheus
positus est Aman. Ecce quomodo pu-
nita fuit ira Amas a deo. Preterea iij.
Reg. xxi. Cum rex Achab vellet vi-
neam Naboth: nec habere eam pos-
set posuit se ad lectum ex dolore. Uxor
eius ira succensa. scilicet Jezabel contra Na-
both fecit ipsum interfici. Sed ultio
divina secuta contra hanc iram. Quia
canes laperunt sanguinem Jezabel

in loco ubi Naboth fuit interfectus
Ecce quod punit divina providentia hoc
peccatum. Unde Prover. xix. Qui impatiens
est sustinebit damnum: sed tempore. In quibus
habetis. Querit anima cara dubium quod est
remedium contra hoc peccatum. Rursus dicitur
cto. quod tria sunt remedia principalia.
Primum est silentii obsequium.
Secundum est dominice passionis consideratio.
Tercium est vite eterne acquisitio.
Primum est. 22. Parus loquor. Prover.
xij. Cum defecerint ligna id est habet
extinguitur ignis. Rursus molis frangit
iram: fimo durus suscitatur furor. et
Gre. Silius est ira tacendo fugere
quam resistendo superare. Parum ergo loquor
homo. Et quando loquitur: cum maturitate. Unde
Socrates habebat in sigillo suo scri-
ptum. Amicus hominis est sapientia eius
versus tacere. Quia in multiloquio non des-
erit peccatum. Exemplum de abbate Isaac
qui a fratribus interrogatus: quare do-
mones non timeret. Respondit. Ex quo sa-
ctus sum monachus? statui apud me: ut
iracundia extra guttur meum non prode-
at. Quod facio: quia parum loquor. Et si
loquor semper cum mansuetudine. Preterea
rea de Berni. legit etiam quod appropin-
quante morte sua: cum requireret a fra-
tribus ut doceret eos documentum dixit
eis. Alieno se sum magis: quam meo credi-
di. Nullum scandalum facere volui. Les-
sus vindictam non expetere neque iram tolli.
Secundum dicitur dominice passionis considera-
tio Jo. xij. Exemplum dedi vobis: ut
quodcumque ego feci 22. O quantum fuit
iniuriatus Iohannes. viij. Domonius ha-
bes. A servo percussus Mat. xxv. Si
male locutus sum: testimonium perhibe
de malo. In cruce positus: oravit pa-
trem. Pater ignosce illis. In huius fi-
guram. Nume. xxi. Filii israel. respici-
entes in serpentem in palo: sanabantur
a morsibus serpentium ignitorum. Unde de
serpentibus ignitis est ira: a qua quis
sanatur si diligenter quantum christus in cruce
pro eo passus est cogitet. Unde Grego.
Si passio christi ad memoriam reducitur
nichil est quod non equo animo toleretur.

Terciu dñ. 7c. Uñ puer. iij. Māsu
etis dabit grām dñs Eccl. i. Bñplaz
citum est ei māsueto. In ps. cclix.
Exaltauit māsueto in salutē. Mat.
7. Bñ mites: qm̄ ipsi possidebūt terrā
Nota in vbo hoc mites. Quadruplex
generatio possidet mundū. Prima est
fatuoz q̄ totū mundū faciūt suū Sūt
dñi sine tristitia. Scda duplicioz: qui
vadūt ad cōplacendū p viā placētie
Officiū infamoz est hoc. Tertia sunt
hypocrite: q̄ mundū deludūt tor⁹ mū
dus istoz est. Si q̄s vult esse amicus
hui⁹ mundi: vadat cū collo torto. Iste
mundus vult decipit: qm̄ decipit eum
non est amicus. Quarta māsueto: q̄
habēt cōuersationē benignā: Uñ ps.
Māsueto aut hereditabūt terrā. Mo
yses fm̄ dionysiu ppter mansuetudi
nem fuit dignus apparitione diuina
Quod si tu quāq̄ egeris sinendo iraz
pmereberis hic 7c.

Sabbato in ramis palmar.
De salutatione marie: que est p
Aue. quomodo inducimur.

Salutate ma
riaz q̄ plus oībus labo
rauit. Ad rom. xvi.

Exēplū Vincētij hystoriz. De the
ophilo q̄ pauperrim⁹ vice dñs fuit cu
iusdam epi. Qui ab ipso epō fuit de
positus officio suo. Desperatus super
hoc demonē inuocauit. 7 matrē cum
filio negauit: 7 ei cyrographū s̄gui
ne pprio fecit: ac sigillatum demoni
tradidit in crastinū Theophilus in
gratiā episcopi recipit demonis pro
curatione: 7 suo officio restituit. In se
reuersus post paucos dies ad virgi
nem confugit. In nocte sequēti appa
ruit ei virgo maria ipsū redarguens
Ad pceptū eius demoni renunciavit
Atq̄ matri 7 filio est reconciliat⁹. De
mon autem coactus est dare cartam
Theophilo: 7 coram omni populo re
tulit qd̄ acceperat. Et cunctis admirā
tibus et virginē laudantibus: posttri

duum in pace quieuit. Unde ipsa s̄sa
lutemus. Aue maria: Salutate ma
riam 7c. humanus sensus deficit lin
gua heret palato oīs hominū sermo
minuitur dū mens mea venit in con
siderationē dignitatis 7 excellentie
ipsius marie. Quapropter merito ipa
altis preconijis debet coli. s̄z sententi
am Jacobi de voragine i mariali. Ec
clesia sancta salutāt virginem in offi
cio diuino in diuersis modis. Primo
salutat loco 7 vice triū psonarū: s̄ tri
nitatis dicēs. Aue gratia plena Que
salutatio fuit facta p angelū. Scdo
ecclesia virginē salutāt vice et loco
omniū angeloz cū dicit tempore pas
chali. Regina celi. Que fuit facta ab
angelo: xpo resuscitato. Tertio eccle
sia salutāt ipsam vice 7 loco oīm scō
rum: qui sunt in patriā oīm sabbato
inmissa di. Salue scā parens: Quar
to ecclesia eā salutāt oīm die in cōple
torio: loco et vice oīm pctōz: qui sunt
in mundo di. Salue regina m̄: ficos
die. Ideo assumpsi verba. Salutate
mariam 7c. In quibus verbis vide
bimus conclusionem q̄ maria est sa
lutāda a nobis. Ad quod inducimur
triplici ratione.

Primo. ratione resalutationis.

Scdo. ratione inuentionis.

Tertio. ratione cooperationis.

Primorē. Naturale hoc requirit p
vna psona salutata: vt resalutet. Scda
vita. Salu⁹ sis hodie. salu⁹ sis hodie
et p annū. Ad Rom. xvi. Salutate in
uicē in osculo pacis. Alibi honore in
uicē pueniētes. Ad ppositū: Si nos
mariā salutamus: ipa resalutat nos.
Saluete filij 7c. s̄z p maiori noticia
Nota fm̄ Tho. sup aue maria. Qd̄ in
testamēto veteri āgelica natura erat
tāte dignitat. q̄ a natura hūana ado
rabat. Et magnū erat pūlegiū natu
re humane: si hoc agere posset. Unde
ad laudē Abrahę scribitur Gen. xxiij.
q̄ angelos recepit hospitio. 7 exhibuit
eis reuerentiam: 7 q̄ tres vidit 7 vnū
adorauit. Unde natura hūana in to
p iij

Sabbato.

to subieciatur nature angelice. hec autem subiectio erat propter hoc: quia natura angelica erat maior natura humana: quo ad tria.

¶ Primo: quo ad dignitatem.

Secundo: quo ad familiaritatem.

Tercio: quo ad plenitudinem.

Primo quo ad. 1. c. Quia angelus est nature spiritualis: iuxta illud. ps. Qui facis angelos. 1. c. Et phus. xij. Metaph. ap. pellat angelos substantias separatas. Homo autem est nature corruptibilis: Unde david. Ego sum vermis. 1. c. 2. Abraham. d. Loquar ad dominum: cum sim pulvis et cinis. Unde et ergo erat: ut spiritualis creatura exhiberet reverentiam corruptibili. Secundo quo. 1. c. Angelus erat deo familiaris: ut pote dominus assistens. Dan. vij. Millia millium assistebant ei: et decies centena milia ministrabant ei. Homo autem erat quasi extraneus et elongatus ab eo per peccatum. Unde ps. Elongavi fugiens. Tercio quo ad plenitudinem. Angeli enim participant ipsi luminem divinum in summa plenitudine. id est semper cum lumine apparent. homines autem et si aliquid participant de ipso lumine: partem tamen et in obscuritate quadam. Quia igitur his tribus natura angelica excedebat naturam humanam. ideo adorabatur ab ipso homine. Sed postquam in ultima etate gratie. inuenta est una mulier que angelos excedebat in his tribus. Et quo ad divinitatem: quia mater dei. ex qua maternitate trahebatur affinitas infinita. que melior fieri non potuit: ut h3 Tho. i. par. q. xxv. ar. vi et in. i. sen. di. xliij. ar. iij. et boni. in. i. di. xl. Et Dam. in. iij. Et quo ad familiaritatem: quia cum ipsa est tota trinitas Lu. ij. dominus tecum. Et quo ad plenitudinem: quia plena gratia. Ave inquit gratia plena. Ideo nullus est angelus qui ipsam honoraret. Ave inquit gratia plena. q. d. exhibeo reverentiam tibi: quia sine ve. Ave inquit. Quod verbis plurimum placet marie. Unde benedictus de bassis in summa theologie. di. Quod tale gaudium habet quando

dicatur ave. quale habuit quando fuit ab angelo salutata. Unde Ber. Celsus dicit: angelus gaudet: mundus exultat: infernus contremiscit: demones fugiunt: dum dico Ave maria. Ille. Exemplum vidue helizabeht. que retulit suo confessori: quod nocte quadam cum in suo lecto quiesceret venit maria ad ipsam quam assidue salutabat per verbum Ave. et dixit sibi. Dormisne filia: cui dixit. Non domina mea. sed cupio informari cur ad me peccatrice venisti. Respondit ergo. Veni ut doceas te et omnes meos fideles: ut non desistant a salutatione angelica: eo quod gaudium maximum mihi prestant. Et sicut ineffabile gaudium habui quando angelus mihi nuntiavit filii mei incarnationem: sic nunc cum eadem verba a peccatoribus replicantur. Unde quidam vulgaris. Qui cupit salvari in mariam convertat oculos. Deinde illi corde humili genuflectat. Unde patet prima ratio. ¶ Secundo ratione. 1. c. Conclusio est Canonistarum. xiiij. q. vi. c. Si quid. 1. c. Multi. quicquid inveniisti et non reddidisti rapuisti. 1. ff. de furtis. l. falsus. 1. ff. de iniuriis. l. conditio. o. ff. de conditione indebiti. l. rex. ff. rerum amotarum. Ad propositum. Ex peccato adeo mundus gratiam perdidit. Ad ro. v. per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit. Que gratia fuit que sita per omnes etates. In prima etate per oblationem sacrificiorum in Abel. In secunda etate per immolationem animalium in Noe. In tertia etate per decimas in Abraham. In quarta etate per circumcisionem tempore moysi. Sed nullus illam invenire poterat maria sola excepta. Non Sarra. Non Rebecca. Non iudith. 1. c. Quid dicis o gabri. Luce. xx. inveniisti gratiam apud deum. Quam gratiam inquit Ber. Dei et hominum pacem. mortis destructionem. vite reparationem. Ille. Et Nico. de lyra. Invenisti gratiam non solum pro te: sed pro humano genere. hec est enim que totius mundi reparationem obtinuit salutem hominum impetravit. Ille. Ad propositum

nam inuenit quidem gratiam. Et res inuenientia debet restituere. Et sic necessario concluditur: quod maria cogitur peccatorem adiuuare: cum de nostro habeat: et gratiam peccatori restituat. Aliter dicimus o maria te esse furti notandam. Unde Ignatius in epistola de maria. Impossibile est aliquem peccatorem o homo saluari. nisi per tuum auxilium et fauorem. et Cassianus. Tota salus humani generis: consistit in plenitudine gratie marie. et Anselmus. Sicut impossibile est: quod illa a quibus virgo maria oculos sue misericordie auertit: saluentur. Ita necessarium est: quod hi ad quos auertit oculos per eius aduocans inueniantur. Ille. Exemplum mulieris romane que filiam peperit: quam docuit. Aue maria. omni die dicere. Dedita autem orationi: una die demon appuit post chorreas dei. Veni mecum inquit. Quis es tu? Demon ait: qui te ad infernum adducere volo per tuos demeritis. Cum illam traheret vi. Clamare cepit. Aue maria. replicans illa verba sepius. Rndet demon. Maledicta sis illa mulier que te hac orationem docuit. Si non dixisses iudicio dei te certe ad infernum duxissem. O christiane ipsam saluta. Figuram. Reg. ij. de bersabee: cui dixit filius eius postquam in throno in dextera collocauit. Pere a me quod vis et dabo tibi. Neque enim phas est ut auertat faciem tuam. Moraliter. Iste est filius dei: qui postquam matrem suam collocauit secum in throno regio ei concedit quicquid vult per suis donotis esse saluantibus. O quomodo esset mundus nisi esset marie supplicationes que filium cogunt. Unde quidam vulgaris. Piam te monstra mihi. O quod es formosa namque tantam habeo delectationem in tuis laudibus: ideo ante tuum natus intercede pro me. Unde patet secunda ratio.

¶ Tercio ratione. et c. Inducimur eam salutare: quod fidem sustentauit. Unde Alb. super missam est. c. clxxvij. di. quod privilegium passionis christi fuit cōcātū marie in passione filij que sola fuit que

fidem crucifixi dei et hominis habuit: et sic cut totus mundus obligatur deo christo per passionem: ita marie per fidei sustentationem. Unde signanter dicit. Jo. xix. Cantu. Stabat iuxta crucez iesu mater eius: sed quid agebat. Quid o maria faciebas ibi. Dic per charitatem: dic mihi quid? Rndet Alber. dicendo quod tria. Primo stabat doloribus plena. Secundo fide leuata. Tercio amore succensa. Primo doloribus: quia omnes dolores partus quos alie mulieres in partu sustinent: et omnes dolores mortis a quibus homo fuit immunitus fuerunt ei reseruari tempore passionis filij sui. Qui dolores fuerunt intensi triplici ratione.

¶ Ratione sui.

¶ Ratione filij.

¶ Ratione supplicij.

¶ Primo ratione sui. Quia erat mater. Et hoc. v. modis. Primo mater. Secundo tota mater. Tercio vnicui filij mater. Quarto quod pater mater. Quinto impotens mater. Primo mater: ideo dolor capiebat. Plus enim mater dolet de filio: quod plus laborauit. O quantum dilexit filium suum. De quo Cass. iij. Nunciate dilecto meo: quod amore languet. Secundo quod erat tota mater. Quia enim dolor diuiditur in multis: minor inuenitur in singulis. Si enim aliqua mulier filium amittat dolorem cum suo prece diuidit. Ideo talis dolor ex tali diuisione minuitur. Virgo enim cum nullo homine aut patre dolorem suum diuidere poterat: quod nullus pater ibi erat. Quia totum corpus christi assumptum est ex maria. Et prece ibi non habebat prece carnalis: quod erat putatius. Unde intensius amabat. Tercio quod erat vnicui filij mater. Si aliqua mulier filium perdit: si alios habet recipit consolationem quod alios habet. Maria autem nullum alium habebat: nec habere sperabat. Unde doluit. Quarto. quod prece sens erat mater. Quia mater ante oculos videt filium suum occidi dolet. Maria autem videbat filium suum occidi et male tractari ideo doluit super omnes mulieres. Quinto: quod erat impotens mater ad eum uiuandum.

Dominica.

Magna cōsolatio est matri. Quando filium suum potest in morte amplexari et osculari. Maria aut in nullo poterat eū adiuvare. Audiebat ipm si tire. Potum nō poterat porrigere. Videbat eaz in crucem flentē non poterat p̄solari. Videbat ipm vulneribus plēnū: vulnera non poterat attingere. Unde erat doloribus plena super oēs. Sc̄do dolor causabat rōne filij: q̄ erat bon⁹. Mater multū dolet q̄ p̄dit filiū bonū: sapientē: et in oib⁹ obedientē. Maria aut p̄debat filiū sc̄m et bonū. vñ dolebat sup oēs: rōne illius bonitatis. Tercio rōne supplicij. Videbat eū pati penā ignominiosā. Sap. ij. c. Morte turpissima p̄demne mus eū. Den. xviij. Maledictus hō q̄ p̄derit in ligno. Preterea dicit dñc⁹ tholosanus: q̄ martyr fuit et ei⁹ martirij supat martirij aliorū martirum triplici rōne. Prima: q̄ fuit martirij amoris aliorū aut fidei. Sc̄da q̄ alij sunt p̄cussi in corpore: ista autē eūz xp̄o et in xp̄o. et eodē ictu quo xp̄s. Vñ tota lachrymosa stabat ad crucez Jo. xix. Stabat iuxta crucē iesu mat̄ eius. Ubi eras o maria. Ad crucem. Sc̄do fide levata: q̄ fide sustentabatur a q̄ oēs ap̄li fuerūt p̄strati. Secundū Alb. ap̄li a trib⁹ in passione ceciderūt. in q̄bus maria stetit. Primo a fide a qua maria nō cecidit q̄ solū etus eā firmavit. Vñ figurat p̄ stellā maris q̄ ceteris cadentib⁹ nunq̄m defecit. Sc̄do a ḡfa. Ipsa non cecidit vt a postoli: sed firma permansit. Tercia a societate christi: q̄ omnes fugerūt Maria aut cruci semper fuit coniuncta. Canta iterum. Stabat iuxta crucem iesu mater eius. Et hoc dicit Leonardus de vtino sermone de annunciatione virginis q̄ nisi tempore passionis christi permāssset fides in maria mundus tunc finisset. Tercio stabat amore succensa: q̄ et ipsa pati volebat cum filio pro salute mundi. Unde Ber. optabat ipsa sanguinem su-

um addere: et eūz filio sacrificium vesp̄rituz celebrare: quod etiā patet p̄ ambro. O amor h̄ginis huius. Vñ ip̄s salutare debem⁹. Salutate mariam. et. Exemplū. Quidā magn⁹ peccator fuit q̄ ex consuetudine volēs ire ad peccādūz ventens ad altare an̄ imaginēz h̄ginis stans eaz salutauit angelica voce. Ave maria. Cūz semē faceret: vidit imaginēz virginis cū puero in sinu in cruce vulneratū et cruciatū totū: sanguinēq̄ in gremio matris effundentem sicut fuderat in cruce. Quo viso: obstupescens dixit. O mater misericordie. q̄s hoc fecit. Et virgo r̄ndit. Tu et ceteri peccatores qui amplius crucifigitis filijz meiz q̄ iudei. Et peccator ille ad virginē dicebat. O mater misericordie intercede p̄ me. Et illa. Vos peccatores vocatis me matrem misericordie: qui tñ non cessatis facere me matrem miserie esse et tristitie. Et ille: O mater non dicatis sic: sed mementote eē aduocatam peccatorū: et intercedere p̄ me. Et mater ad filijz. O p̄ssime fili mei amore misere huius peccatori. Respondit. Cūz sim tuus filius tibi negare non possūz aliquid. Unde peccatori veniam dedit. Salutate mariam. et.

¶ Dominica in ramis palmarum.
De misericordia diuina.

Certe rex tu⁹

venit tibi mansuet⁹ sedens sup asinā. Mat. xxi. Si collectis oib⁹ sensib⁹ ad mentē et cū oculo intellectus p̄spicaciter considerem⁹ rōnalez creaturā capacē rōis. dotataz intellectu: q̄tūz sit intm⁹ p̄cordialis et visceratus amor illius suūmi dei: erga infelicez et desyratiatā naturā humanā dubiū nō est q̄ miserimus peccator prostratus ad pedes crucis. indulgentiā et veniāz peteret.

suorum criminum. Un Ber. sup. Cas. ser. xxiij. Oino ppter mansuetudinem q de te pdicatur o bone iesu currem post te: audientes q no spnas pauperem. peccatores no horreas. Non horruisti pntentes latrone. No lachrimatez peccatricez. n supplicitez cananeas. n desphenas in adulterio. non sedentez in theloneo: non supplicitez publica nuz: n negatez discipuluz: no psecuto rem discipulor: no ipos crucifixo res tuos. Ille. Et quantuz hac misericor dia fuerit p aliquot tps. soluz in celo ps. Dne in celo misericordia tua. De inde sup iudeos: ps. Notus in iudea de. Deinde in ytero yginis. ps. Sa scepius de miam tuaz in medio te pli tui. Tamen yltimate diffudit se in toto orbe ps. Misericordia dni plea est terra yhero. ad Paulam. Secura esto omi basilla pfidius pbantes vera esse q dicimus nunq est sera co uersio. Uox hec pnuiz in latrone de dicata est. Amen dico. et. Et Petrar cha in. vi. Triuz. diu. Sed diuina f tia nunq tarda fuit: qz in eaz pfido. Erunt adhuc in me alte z singlares opationes. Et ideo sancta mater ec clia auida z libidida salutis suoz fi lior pposuit euageliuz hodiernu. in quo inter cetera documenta in eo co tenta. maxime facit mentionez de im mēitate mie diuine. Ecce inquit. et. De qua volētes z nos hodie smonez facere. vt animemus miserrimuz pec catores scire eaz amplecti: de ea tria videbimus in pntiaz.

¶ Primuz dē opinionis.

¶ Scdm dē declarationis.

¶ Terciuz dē pfirmationis.

¶ Primuz dicat. Utrū in deo sit mia i. Non est factus vt est dominus. Ec clia. Tu solus sanctus. Nos aut boz Aliā q sic. Prima q nō: pbat tripli citer. Primuz est tale. Scdm Damas scens. i. sniarum. Mia est tristitia de aliis malis. Exēpli gratia de illo qui cōpatitur infirmo. Tristitia est passio. Passio non est in deo. Igit nec mia. Scbz ē tale. Ad officiū veri mi:

sericordis ptinet oēs saluare non dā nare. Sed si in deo est mia dz oēs sal uare: sed non facit Math. xxiij. Multi sunt vocati. et. Isay. i. Multiplicasti gentē: sed non magnificasti leticiam Ciccus Ascul. li. iij. c. iij. Multi sūt vocati pauci electi ad psequēdas tā tas pntes rad contēplandā diuinā pntiaz. Igit in eo nō est mia. Terci uz est tale. Si est misericors dz omes saluare. z omne peccatum remittere Sz dat aliquot pctm quod nō remit titur Math. xij. Qui dixerit pctm in spm scdm non dimittet ei neqz in hoc seculo. neqz in futuro. Igit nō est mia in eo. Alia opio q sic. Miserere mei dne. et. Rūdeo ad hāc difficultatē fz doctores Tho. i. par. q. xxi. ar. iij. In iij. di. xx. ar. i. Jo. scotū in. iij. di. xvi Ricar. in eadez di. Qd in deo est mia Que clusio pbat triplici medio. Primo rōne. Scdo auctoritate. Terz io figura. Primo ratione triplici.

¶ Prima ex naturali ppetate.

¶ Scda ex gñali potestate.

¶ Tercia ex expimētali necessitate

¶ Prima. et. Coclusio est Dio. iij. d diu. no. Et philo. i. Ethy. bonuz ē sui ipsius diffusiuum z cōcatiuum. Exē pli gratia. De sole illuminare cui sit lucidus. De igne calefacere. Et qto est maius bonū tanto plus le cōcat.

Ad ppositū. Deus est sūma bonitas plato in Thimeo. Deus est summum bonū supra oēm substātiā: oēm qz na turā. Bonitas cuius nō est accidēta lis: sed essentialis: qz nō pōt abesse a deo summo Mat. x. Nemo bonus ni si solus de. Ad ro. iij. Est aut de? ve rax: omnis aut homo mendax. i. Re. i. Non est factus vt est dominus. Ec clia. Tu solus sanctus. Nos aut boz ni participatiue. Cuz ergo sit essen tialiter summe bonus. Ideo est sum me bonus. z per consequēs cōmunis catius: qz vbi supra. Bonum est sui ipsius diffusiuum. hāc aut cōcatio ē bonitatis oñat. non solū qñ mūdum creauit ex nihilo: non solū qñ hoiem

Dominica

ad sui imaginē fecit. Verberat in p̄se
tiaz in supportatōe pctōz: qz fm ri-
gorē iusticie meretur peccator statim
puniri post pctm̄. Meret pctōz qz sta-
tim terra operiat ipm̄ et vinuz deglu-
tiat. Meret qz qñ dormitū p̄git cadat
domus: et occidat p̄cubinā cū adulter-
ro. Preterea pctōz meret deduci de
esse ad non eē. hec est snia canonista-
ruz. xv. q. i. c. si quis. Scōz q̄tutatem
delicti imponēda est p̄nta. Et a iuri-
stis. C. de penis. l. ne q̄s. Unūq̄sqz p̄
crimine quo fuerit dephensus: modū
p̄grue seueritatis eripiat. Pctm̄ est i-
finituz et meret penitentiā infinitam
et hec est ānihilatio. Tñ supportat
p̄ssimus deus vsqz in finēz Isa. xxx.
Expectat nos de⁹ vt misereat nostri.
Nō p̄ decē annos aut. xx. sed vsqz ad
mortē: dummodo p̄uertat. Ubi dicūt
doctores: qz de⁹ in punitione est tar-
dus et inuite punit et coacte facit ius-
ficiā Isa. i. heu p̄solabor de hostib⁹
meis. Glo. Mōre p̄ p̄ris: lz inimicos
eos deus plāgit. Velox autē est in mīa
et sicut ille q̄ facit aliquid inuite tar-
de opat: vt p̄z de filio quez mittis ad
scolam tarde vadit. sed si mittis ipm̄
ad spaciandū: saltat: gaudet: ridet.
Et ita de⁹ p̄ssim⁹ est tard⁹ in puniē-
do. Tale ij. li. Lento em̄ gradu diui-
na p̄cedit ira: tarditatēqz supplicij q̄
intate p̄pensat. Ira in miserando est
audus. De tarditate iusticie: velo-
citate misericordie: figuratur in p̄rog
testamento. Primo de iusticie tardi-
tate. Gene. ij. Adam sp̄stqz comedit
de pomo: apparuit ei domin⁹ clamās
Adam vbi es? Et audiuit inquit scri-
ptura: vocē dei deambulātis in para-
diso. Deambulabat pedetētim quasi
inuite puniens. Quod pater quia cū
peccauerit hora sexta: distulit puni-
re vsqz ad horam nonaz. De velocita-
te mie Lu. xv. De filio p̄digo vbi di-
cit euangelista. Et accurrēs cecidit
super collū eius. In signū qz in mise-
ricordia ē velox. Et sicut igni p̄pū
est calefacere: soli illuminare: ita deo

misereri: et si non esset misericors: nō
esset deus. Greg. Deus cui p̄pū est
misereri sp̄ et p̄cere. ¶ Scōa rō dī. et
Quāto em̄ quis est magnimior tāto
est p̄p̄rior ad indulgētiāz Amb. in
exameron. Procul ē a magnimimis:
cupiditas vltionis. Qd p̄z erēplis:
Primo de aialibus. Inter aialia et ea
q̄ sunt nobilia ad indulgēdū sūt mas-
gis p̄na et ecōuerso. Un leo a catulo
puocatus: nō se vindicat p̄pter suā
māgnimitatem et catuli vilitatē. Sz
si catulus morderet catulū statim mu-
tuis morib⁹ se lacerant qz sunt aia-
lia vilia. Sitr videmus qz hoies māg-
nimi sunt ad indulgētiāz faciles. Ex
emplum Julij cesaris q̄ nihil solebat
obliuisci: p̄pter iniurias. Et de regib⁹
israel dī. ij. Reg. xx. Reges dom⁹ is-
rael clemētes sunt. Jo Se. li. de q̄tut-
or p̄tutibus. Si māgnim⁹ fueris: nū-
q̄ dices tibi inturiā fieri. in. iij. eth.
Est facile posse et velle vindicare et os-
bluisci magnificū. Sz p̄ oppositū: qz
mulier est vilioris animi: ideo pl⁹ se
vindicat. In. viij. de aialib⁹. Mulier
lites diligit. Eccl. xxv. Non est ira su-
p̄ irāz mulieris: se vindicant in om̄i
b⁹. ¶ Facetia de p̄bytero florentino q̄
cuz cantaret letanias: cū fuit ad illū
A fulgure et tēpestate. et. statim sub-
intulit. A furore mulier libera nos
domine. Ad p̄positum. Deus igitur
cum sit om̄ipotēs: et nos viles p̄micu-
li iniurias nostras parūpēdit: et si e-
as recognoscim⁹ statim remittit. Et
hoc totū p̄pter suā magnanimita-
tem et nrām vilitatē: et in hoc sensu
loquit ecclesia. Deus qui om̄ipoten-
tiā tuā parcendo maxime et miserā-
do manifestas. Et Sap. xi. Misere-
ris om̄i dñe: qm̄ om̄ia potes. Glo. q̄
dicat. Quia tu habes potentiam vni-
uersalem: ideo habes miām generas-
lem dissimulans pctā hoim̄. O quot
pctā. O quot blasphemie. O quot lus-
urie. O quot vsure. O quot odia: et
tamen effectus est cecus et surdus p̄-
pter nos dissimulans peccata nostra

Quid dicit o bernarde sup Can. ser. lxxxix. Quā benigna ē ⁊ suavis tua mīa. Ego peccabā ⁊ tu dissimulabas non cōtinebā me a scelerib⁹: ⁊ tu abstinēbas a verberib⁹. Tertia rō ⁊ c. medicus scire potest molestiā morbi. Primo per suā theoricā. vt legēdo auctores. Galienū. hypocratē. Auicennā: mesuē. Serapiō. Simonē. Januē sem. Et tunc aliquatit est misericors: infirmo. Scōdo p practicā exercitati nā longuam. Tunc plus ē misericors qz audit clamores eorū. Tercio p expērientiā qm in ppria persona infirmitates plurimas est expertus. Unde bonū ē eis infirmari ne sint prout: dādo panē ⁊ aquā coctā ⁊ tunc maxime est misericors. Ad propositū. Quis est iste medicus. Vere ille de quo Augu. Magnus de celo venit medicus. Ante incarnationem nostras sciebat infirmitates: ⁊ spirituales ⁊ corpales per suā eternā sapientiā: quasi p quādā theoricā: ideo tanq̃ pater erat benignus: sed non multū immo potius rigid⁹ crudelis tenax: quia post pccm statim dabat penitentiā Dauid in ps Deus vltionū dñs. Dānauit luciferū Adā et Euā expulit de paradiso. Nabuchodonosor cum suo exercitu occidit. lxxxv. milia. pauperē die sabbati ligna colligentē iussit lapidari in populo dauid pestē immisit p tres dies Sed post incarnationē: iste medicus scuit p quandā practicā. ⁊ exercitationē longā: qz. xxxij. annis p̃trāsiuit bene faciendo ⁊ sanādo infirmos. Un fuit magis pius ⁊ misericors. Ex hoc p̃dicabat miracula faciebat. Sed tertio intellexit melius nostras miseras quādo crucē ascendit q̃ tibi expert⁹ est Un ap̃ls ad heb. iij. Nō em̃ habem⁹ pontificē q̃ non possit p̃pati infirmitatibus nostris. Quare habitas in cruce o testu cū corona in capite cū clauibus ad pedes ⁊ manus: cerret mi misericordiā tuā nobis ostendas. Et qz matres naturaliter sunt plus dulciores erga filios q̃ patres. vt pbat phi

losophus. viij. de animalib⁹. Ideo amor rem suam magis voluit assimilari a mort materno: q̃ paterno. Esa. xlv. Sicut mulier non potest obliuisci infan- tem suū vt nō misereat filio vteri sui sic ⁊ ego tui nō obliuiscar. Ecce i manib⁹ meis descripsit te. Ille. Ad for mandū instrumentū o notarie: tria sunt necessaria Calam⁹: atramentum charta. Calamus fuerunt clauibus in ligno fuit suspensus. Atramentū fuit verus sanguis a q̃q̃ partib⁹ corpis Charta fuerunt eius manus. Et qd scripsisti o iesu. Ezechie. xviij. In quacūq̃ die ingemuerit pccor: omniū iniquitatum eius nō recordabor Practica de oibus peccatis homicidij luxurie odij. Nō recordabor. Etan de peccatum fuit dauid: Madalene. Petri latronis: tñ omnia remisit benigne. Un dantes li. ij. c. iij. purgatorij. Nullū est pccm in se tam graue: et q̃ cuiq̃ voluerit penitere non absoluitur: vt intret ad te dñe de⁹. Ita em̃ es mansuetus ⁊ pius q̃ tua clementia peccatori succuris dūmodo se velit recognoscere. Respondeo ad argumenta. Ad primū respondet. Tho. i. p. q. vbi supra. Quod de misericordia diuina est loqui duplici: aut quo ad effectū aut quo ad passionis affectum Si primomodo sic est misericordia in deo. Si scōdo modo non est misericordia in deo cū sit quedā tristitia. Exēplū summe. Vides hominem nudum morientē frigore: doles in mēte. Iste dolor dicit affect⁹ misericordie que ē quedā tristitia de alienis malis que deo non conueniūt. Cum autem ipm induis: opera per q̃ releuatur a miseria dicunt effect⁹ mie iste effect⁹ q̃ est repellere miseriā ab homine dicitur effect⁹ misericordie qui est in deo. Vult em̃ repellere a nobis miseriā peccati Unde patet responsio ad primum argumentū. Ad scōm: quia plures damnantur. Rñder. Tho. in. i. di. xlvj. ar. i. Scotus in. iij. di. xvi. Qd deus quantum ē in se vult oēs saluos

Dominica

fieri: vt apostolus. i. ad Thi. ij. Si tñ
nō saluantur hoc nō est ex parte dei s;
hois. Probo exēplis. Primo d medico
qui vult infirmuz sanare: sed nō sanat
si male se gubernat. Scō de cibo qui
h3 p̄bere nutrimentū: sed nō in illo q̄ nō
comederit. Tertio de luce q̄ cameraz
non intrat: q̄ tenetur clausa. in. ij. de
anima. Actus actiuoz sunt in patien
te bñ disposito. ¶ Ad tertium rñdet.
Tho. ij. ij. q. xij. ar. ij. Pctm i spm̄sā
etū dī irremissibile. i. difficilē nō ex p
te dei glo. Oipotēti medico null^o lan
guoz incurabilis occurrit. S3 ex par
te peccantis: q̄ hoc pctm quod est ex
malicia humilitatē de precādi subire
non potest. Scō pbatur auctoritate.
Et hoc quidē quadrupliciter.

¶ Primo diuinali.

Secundo canonicali.

Tertio ciuili.

Quarto poetali.

¶ Primo diuinali. Deut. iij. Dixit
Moyſes ad populū. Reuertere ad do
minum ⁊ audies vocem ei⁹: quia mi
sericors est dñs de⁹ tuus. Exo. xxiij.
Si clamauerit ad me exaudia: q̄ mi
sericors sum. Joel. ij. Contuertimini
ad dñm deūz vestrum: quia benignus
et misericors est. Eccl. ij. Pius et mise
ricors est ⁊ remittit peccata in die tri
bulatiōis. In ps. xxxij. Misericordia
dñi plena est t̄ra. in ps. lxxxiij. Oſtē
de nobis dñe mīaz tuam. In ps. cxxx.
Apuđ dominū misericordia. In nouo
testamento. Mar. vi. Estote misericor
des sicut pater vester misericors est.
Mar. xij. Misericordiam volo ⁊ non
sacrificiū. ⁊ Luc. i. Et mīa eiusa pro
genie in p̄genes timētibz eū. Can
ta Mar. viij. Misereor sup turbā Su
per quo Alber. ¶ Triplex est turba.
Prima celestialis. sc3 in sanctis in q;
bus est misericordia. Tho. in. iij. di.
xvi. Sancti p̄mianē in patria ex dei
mīa. Juxta illud ad Titum. ij. Non
ex operibz iusticie q̄ fecim⁹ nos: sed
fm mīam suā saluos nos fecit. Secun
da est turba mūdialis. In ps. Miseri

cordia dñi plena est terra: oriens. oēt
dens. merides. Om̄ia sunt plena mīa
Un̄ Tho. in. iij. vbi supra. Tanta ē mī
sericordia diuina q̄ min⁹ dat de ma
lis q̄ peccator mereat. O terra. N.
quot peccata sūt in te tñ sup̄portat te
vnde ps. Non fm peccata nostra fecit
nobis neq; fm iniquitates ⁊c. Tertia
est infernalis. In ipso inferno est mīa
diuina: quia dānat: vt dicit. Petrus d
palude in. iij. di. xvi. Bonauē. in ea;
dez di. merentur annihilari sc3 de eē
reduci ad non esse. Cum hoc non fa
cit: ideo relucet in eis misericordia dī
uina. Tref. ij. Misericodie domīa:
q̄ non sumus cōsumpti. Abachuth.
ij. Cum iratus fueris. i. impios con
demnando misericordie recordaber
is. i. aliquid de pena relaxādo q̄ dā
natus punit citra condignū. Preter
ea est in purgatorio Eccl. li. Libera
sti me a p̄sura flamine que circumce
dit me. Preterea est in lyngo parun
loz Tho. iij. distn. xli. ar. ij. Pro p̄ctō
originali fm rigorē iusticie: non soluz
p pena debet carentia diuine viliōis
sed etiam ipi⁹ annihilatio. Preterea
fuit in lyngo sanctorū patruz: quia ex
illa fuisse liberati. ¶ Scō canonicali
de pe. dist. i. c. Quia diuinitatis natu
ra clemēs est ⁊ pia magisq; ad indul
gentiā p̄na q̄ ad vindictā et de pe.
di. i. c. Multiplex. Misericordia dñi
nec mensuras ponere possum⁹ nec tē
pore diffinire. Am. xxi. q. iij. c. Unus
quisq; Nouit deus mutare senten
tiā si tu noueris mutare delictū. Et
disti. xxxix. c. dyaconi Moderatio dei
ac pietas. solum nostrum redituz que
rit: ac nos cupit sua lōganimitate sal
uari. ⁊ xxi. q. vi. c. si p̄sbyter Lano
vni⁹ momenti penitentiā meruit esse
in paradiso in hora vltime confessio
nis. ¶ Tertio ciuili. c. de nup. l. Im
perialis. Nā ita credim⁹ dei benigno
lentiam ⁊ circa gen⁹ humanuz nimis
clementiam quātā nostre nature pos
sibile est imitari Qui quotidianis ho
minum peccatis semper ignoscere dī

gnatur et penitentiam nostrā suscipe
re: et ad meliorē eam statim reducere
et. C. de veteri iure enu. l. tanta. Tan-
ta est circa nos diuine humanitatis
pudencia: vt semp eternis liberalita-
tibus nos sustentare dignet. Ille.

Insi. de libertinis. S. libertinor. No-
stra pietas oia augere et meliorē statū
reuocare desiderat: quāto magis mo-
narche illi summo deo hoc erit ppriū
a quo est qdquid boni in celo et in ter-
ra apparet. Quarto poetali. Quin-
tilianus in. xij. de insti. oratoria. Nū-
q̃ enim temp' vllū recte voluntati se-
ritum. Sen. in Tragedijs. Nunq̃ sera
est ad bonos mores via. Datis li. ij. c.
ij. purga horreda fuere peccata mea
sed infinita bonitas tā extensa habet
brachia: q̃ ampleratur quicquid ad illā
conuertitur. Tercio pbaf figura in
Lu. xvi. Legitur de pastore qui centū
oues habuit. amissa centesima: dimi-
sit. xcix. ad querendū centesimā. Cui
tria amoris signa ostendit. Primum:
quia nō misit aliqū: sed ipse in ppa p-
sona fuit Scdm quia fecit longū iter
Tertium: quia labores plures susti-
nuit. Moraliter. Pastor iste est de
quo Jo. x. Ego sum pastor bonus fui
Alber. Quinq̃ solet portare pastor
Primo capellū ptra solem: ventus et a
quā xps habuit capellū coronā ptra
pluuiaz et calorē tribulationū: cuius
consideratio refrigerat nos Greg. Si
passio xpi et. Secūdo scilauinam. et
xps habuit carnez que fuit sua scilau-
ina Que fuit de triplici colore. Primo
alba per puritatē. Apo. xix. Audī ec-
ce equus albus. Secundo rubea per
sanguinē. Unde angeli admirantes di-
xerunt ei illud. Esa. xliij. Quare ru-
briū est indumentū tuū. O iesu a
quanto tpe citra factus es nobilis.
Tercio nigra per mortē: Esa. xlv. Cu-
tus liuore et. Tercio habet baculus
contra lupos et xps contra demones
crucē. Esa. xxx. A voce dñi pauebit
assur. virga scz crucis pēssus. Quar-
to habet scarcellā: ybi tenet sua p̃cio

sa. Et xps animā habuit: in qua fuit
thesaurus gr̃e et gl̃ie nostre. Jo. i. Vi-
dimus gl̃iam eius et. Quinto habet
canez ptra latrones et lupos Et xps p-
dicatores qui clamāt ptra vitia et pec-
cata. Ad ppositum iste pastor habuit
centum oues. scilicet. xcix. idest ange-
los et animā q̃ est cētesima. Dimisit
angelos et voluit querere oues perdi-
tam. Cui tria signa amoris ostendit.
Primum: quia venit in ppa psona nō
misit angelū. Scdm venit de celo in
terra faciēs longum iter. Tercio por-
tauit labores plurimos: quia crucez
ascendit. Ad philip. ij. Faciens ē obe-
diens et. Esa. xlv. Pctā nra ipse porta-
uit in corpe suo. Et oia signa in amo-
rati ostendit q̃ sunt. vij. Prīmū de flo-
re in Byreto. xps coronam. Secūdu
de indumentis: xps habuit vestem al-
bam. Tertiu a sociatus cū amicis:
xps latrōes. Quartū in larua tpe car-
nis pui: xps nō fuit cognit' a maris
Quintū est deferre poma in manib'
xps clauos. Septū sudariū in spatu-
lia: xps crucē. Septimā facit noctur-
nas cātiones fieri. Qñ reddam tibi p-
missum et. Xps in cruce. Jo. xix. Can-
ta Sitio O xpiane: sitio salutē tuā vt
dimittas concubinā: vsuras: odia: fur-
ta. O benignitas ingens O mansuetu-
do. Dicit em̃ Alber. super Lucā. Qd
triplex est mansuetudo. Prima est na-
tura Vñ dicit phis q̃ homo aīal mā-
suetum vocatur Secunda est gr̃a q̃ ē
quedam virtus infusa. Tercia que-
dā est a lingua experientia. Xps autē
dñ māsuēt' a natura diuina et huma-
na. Primo a diuina: quia de' natura
līfē māsuēt' p̃s Tu aīst dñe suauis es
et. Scda a natura hūana: quia de mā-
sueto pfe scz dauid nat' est. Vñ de eo
ps. Memēto dñe dauid et. Secūdo
fuit māsuētus a gratia. quia spūs san-
ct' totū eū fecit māsuētū Tercio man-
suet' a longa experientia: qz expt' est
nras miseras p lōga tps. Vñ p̃z scōz
Tertiu dñ Confirmatur eius miseri-
cordia triplici signo in quib' relucet

Feria scda

eius diuinitas.

¶ Primū dicitur supportatio.

¶ Scdm dicitur vocatio.

¶ Tertiū dicitur oblatio.

¶ Primū dicitur et. Supportat deus peccatores qui post peccata dñi puniri. An forte putamus: quia sibi peccata non displicent. Aut quia iniustus aut qui ignorat illa. Absit ut dicam⁹ de deo hoc. Cur autem dissimulat nisi quis languet amore. ij. Petri. iij. Deus patienter agit nolens aliquos perire. sed omnes ad penitentiam reuerti. O clementia diuina.

¶ Scdm dicitur et. Vocat nos ad ipsum ut nostri misereatur. Quid sunt sacre scripture. quid sanctorum exempla: quid precepta legis. Omnia equidem ista sunt clamores ad aures peccatorum fortiter sonantes. et ultimate auditur vox christi in cruce. Sitio. Ber. Ascendit in altum crucis ut ab omnibus videretur voce magna clamauit ut ab omnibus audiretur. clamori lachrymas addidit: ut homo ei compatere. Ille.

¶ Tertiū signū et. Pro salute peccatorum obtulit deus filium suum qui incarnatus mortuus est pro nobis. Apoc. i. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Offert de capite suo spinis coronato de facie pia alapis dure percussa: de manibus et pedibus clauis in cruce confixis: de toto corpore ad columnam crudeliter flagellato: et de latere suo lancea aperto et vulnerato. Dicit enim in cruce. O mea anima te cupio saluare. Qui dauid. acab latronem publicanum: peccatorem. centurionem: longinum saluauit. O amplissima misericordia dei.

O largissima charitas summi creatoris que tanta est: ut si daretur homo viator secum ferens peccata omnia que dyaboli commiserunt et omnes homines qui in iudicio damnabuntur. imo quot sunt in celo stelle et in mari aquę gutte. in nemore frondes: et in pratis lilia et de illis penitentiam faceret ac humili mente deum exoraret pro venia semper audiretur benigne. O peccator negligens. O peccator obduratissime dis-

rumpe vincula colligationis. Agnosce blandientem tibi deum qui toties quotiens reuenteris paratus est tibi indulgentiam largiri.

¶ Feria secunda hebdomade sancte. De inuidia.

Sciebat enim pilatus quod propter inuidiam tradidissent eum. Mat. xxv. Tota diligentia studium et vigilantiam quam debet habere bonus predicator et pater spiritualis erga filios suos spirituales. ista potissima est ut peccato rem conuertat et extra vitia deducat ut saluetur in eterna vita. Isa. xlvij. Annuncia populo meo scelera eorum. Idem. lx. ca. Super montem excelsum ascende tu qui euangelizas syon. Exalta in fortitudine vocem tuam qui euangelizas hierusalem. Exalta noli timere et. i. Ti. iij. Argue increpa obsecra in omni patientia et doctrina. Inter omnia peccata mortalia maxime est peccatum inuidie: quod habet animam dominio dyaboli submittere. Unde Tho. in quolibet. vij. q. vij. Peccatum inuidie est vitium dyabolicum: et hominum damnatorum. Primo dyabolicum: quia demon est inuidus. Sapientie. i. Inuidia dyaboli mors intrauit in mundum. Tertio hominum damnatorum: quia damnatus vel let omnes damnari. Hec est illa fera pestifera que totum mundum destruet que punctatum in omnibus ponit que interpres ligulosos ac dominos temporales lites discordiasque disseminat. Unde Dantes in. iij. purgatorij introducit quem dicit seipsum accusantem de hac inuidia. "Sanguis meus ita fuit infectus ut si hominem iocundum vidissem statim me vidisses in luidus colore mutatum. Ex hac iudet et scribe morti christum morti tradiderunt. Sciebat enim et. De qua et nos tria in presentia providebimus ad propositum nostrum. Inuidia est dolor alienę felicitatis. Exempli gratia De artifice qui alteri inuidet et homin-

Pro maiori declaratiōe nota ēz Tho
mā. xxi. q. xxxvi. ar. ij. Alexand. in. ij.
ro. sum. q. dolor et tristitia de alienis
bonis potest contingere tribus modis.
¶ Primo ex timore proprio. Insuper qd
dolet de bono alterius. qz ex eo timet
nocementū sibi vel alijs iniuste. Ta-
lis tristitia que est effectus timoris:
non est peccatū. Un Grego. xxi. moralium
Euenire plerūqz solet: vt non amissa
caritate et inimici nos ruina letifi-
cet: et rursus eius glorie sine inuidia
cuius contristet: cū et tuente eo quos-
dam bene erigi credimus: et illo pfi-
ciente plerūqz iniuste opprimi formi-
damus. Ille Un. Exo. xvi. Maria so-
ror Moysi videns pharaonē submer-
sum in mari: cuius filiabus israel ceci-
derunt dñō di. Cantemus dñō glorio-
se et. qz pplm captiuū tenebat. Et. i.
Machab. ij. Matathias vidēs regem
anthiochum velle transferre ritū iu-
deorum ad ritū gentiliūz doluit de
eius prosperitate ppter malū sibi et po-
pulo imminens. Preterea. i. Reg. xviij.
gloriabatur dauid de morte philistino-
rum qd mala faciebant populo israel. Et
Judith. ix. Populus israel letatus est
in morte holofernis. Unde verificat
illud quod dicitur in ps. Letabitur
sustus cū viderit vindictā. Et quo ad
hoc: letandum est in morte turci: et
dolendum est de eius prosperitate: quia
est contra ecclesiam. Et de peccatoribz do-
lendum est. Un Dauid. Conuertent
peccatores et. alibi. Deleant de libro vi-
uentium. Preterea de illo qd tecū liti-
gat. te ifamat inmerito. Qñ ergo vides
peccatōē aliquē diuitem qd in bonis ppe-
rat: dolere potes sine peccatō. qz iniungere
pōt malū et tibi et populo: vt vsurari⁹ et
reubarari⁹ incātor. ¶ Secūdo pōt qd
tristari de bonis proximi: non inquantū
proximus habet hoc vel illud bonū: s3
quia deficit sibi. Et hic proprie dicitur zel⁹
fm phi. ij. Ethicor: aut emulatio. Et
emulatio ista est circa bona honesta
talis est laudabilis. Un apostolus. i.
Cor. iij. Emulamini spiritualiaz. ij.

Cor. ij. Emulor est vos dei emulat
one. Glo. i. Inuides quibusdā ex vo-
bis: sed inuidia qd est fm deū. Cōside-
rabat em apostolus in aliquibus esse
aliquas pfectiōes et condiciones: qd for-
te non ita erant in apostolo l3 simpli-
titer esset illis pfectio: vt di. Nicola⁹
et illis emulabat. cupiēs pficere. Istō
mō hec inuidia est bona: imo necessa-
ria. De qua hiero. ad athletā de insti-
tutione filie. habeat socias cuius qbus
adiscat quibus inuideat: quāz laudi-
bus mordeat. Practica in verbo soci-
as. Qz sicut bona societas ē causa bo-
norū multorū: ita mala om̄ malorū. Un
xxvij. q. i. Sepe malorū consortia etiā
bonos corrumpunt. habeat socias: cū
quibus non dicat verba ociosa. Qz ve-
dicit apostolus. i. Cor. xvi. Corripue
bonos mores colloquia mala: habeat
socias cuius quibus stet in domo sua: nō
eat ad choreas. hier. Non credā viro
dicenti mihi se illesum euasisse ab hu-
iusmodi spectaculis. ¶ Tertio mō tri-
statur de bonis alienis. inquātuz ipe
excedit ipm in bonis dolet cruciatur.
hec proprie dicitur inuidia: qz dolet inuid⁹
de quibz gaudere d3. s3 de bono pro-
ximi. Amic⁹ gaudet bonis amici sui
In. ix. Ethicor. Amicus se debet ha-
bere ad amicum suū: sicut ad seipsum
Qz vt habet theologi: inter oia bona
exteriora: maximū bonū est amicitia
Qz vt dicit phi. viij. ethi. Nullus eli-
geret viuere sine amicis etiā habens
reliqua bona. Idem homo solitarius
aut deus est aut bestia. Inuidus autē
est inimicus huius amicitie: qz nemi-
nem vult esse beatū diuitijs nisi ipm
Non vult societate. Contra dicit Mat.
xxij. Diliges proximū tuū sicut teipm
O inuide nota quid dicit. Sicut teip-
sum. hoc vult dei caritas. Idō opostol⁹
Rom. xij. Non in contentione et
emulatione. s. inuidie conuersamini et
i. Cor. xij. charitas non emulatur. i.
non inuidet: sed gaudet de bonis pro-
ximi. ad Gal. vi. Non efficiamur ina-
mis glie cupidi: inuicē inuidētes. Ta

Feria sexta

lis inuidia est p̄ctm̄ mortale: q̄ est p̄
xuno inimica. cū sit p̄tra charitatē. Ta
les cōiter sunt piculosi in sua conuer
satione et p̄diores. Unde Prouer.
xxij. Ne comedas cum homie inuido
et ne desideres cibos illius. Comes
de ⁊ bibe dicet tibi: et mens ei⁹ nō est
tecū. O quot sunt mortui morte violē
ta. O quot sunt toricati. S3 dubiū q̄ri
tur. Utrū hō possit esse sine inuidia.
R̄spondeo q̄ non. Sed si vis esse sine illa
esto inhers et vilis: quia sola miseria
caret inuidia. Cōgratulor q̄n p̄sequor
q̄ est signū x̄turj. Uñ p3. ¶ Scdm̄ d̄
rē. Tres sunt malignitates hui⁹ ma
le bestie inuidie.

¶ Prima est deo cōtrariatus.

¶ Scda est deo assimilatus.

¶ Tertia est nemini parcius.

¶ Prima est rē. Vult Dyo. iiij. de di
ni. no. q̄ bonū est sup̄plius diffusius
v̄ p3 de sole. Ad p̄positū. De⁹ est sū
ma bonitas. Plato in Timeo. Deus
est sūmū bonū: supra om̄ē substantiā
oēmagaturā. Et phi. xij. Meta. Deū
dicimus sempiternū et optimū. Hanc
bonitatē ostendit assidue in creatide
toti⁹ vniuersi. Non est inuid⁹. Plato
in Timeo. Ab optimo deo omnis iui
dia relegata est. i. exclusa. i. Me. de⁹
em̄ nō inuidet. In. ij. Me. Diuinū ens
non inuidet. Ad p̄positum. Inuidus
aut̄ nō est sic: q̄ non est cōcatus: s3
sib̄p̄si vult oia: ⁊ q̄ aliū nō participēt
secū. vñ est contra deū in hoc. Vult de
us illū esse diuitē honoratū famosum
sapientē. Inuidus in oib⁹ tristat. 3o
socrates phi. Utinā inuidi in oib⁹
cuiuslibet duos oculos ⁊ duas au
res haberent v̄ de oim̄ felicitate tor
q̄rent. Tot sūt inuidorū tormēta quot
felicitatū gaudia. Ad hoc p̄positū re
fert: Aulus Gellius philo. q̄ demosthe
nes p̄s oculos sibi eruit. Et assignā
tur tres cause. Prima q̄ visus ipsum
impediebat a studio l̄rturj. Scda q̄
mulieres sine cōcupiscētia videre nō
poterat. Uñ legi de isto. Cum Paris
duxisset helenā in vxorē. cū esset inui

tatus iste, velamē ponebat sup̄ oculos
suos ne ip̄am videret ⁊ in dedecus la
beretur ad nostrā confusione. Tertia
cā q̄ est p̄ncipalis q̄ cū esset inclina
tus ad inuidiā homines felices. sine do
lore videre non poterat: ita inuid⁹ nō
videt rē. Figurāt inuid⁹ p̄ hely: qui
videre non poterat lumen lucerne. i.
Reg. iij. ¶ Scda malignitas rē hō d̄
abolo assimilāt. Sap. ij. Inuidia dia
boli mors intravit in mūdū. Duo sūt
p̄ctā demonis supbia: et inuidia. Inui
diant eū inuidiosi q̄ demō vidēs hoīes
creatū ad possidendū beatitudinē de q̄
eiectus est: inuidēs hūc bonorū inui
dia motus est v̄ illum tentaret: v̄ sic
p̄uinet dono tali. hoc aut̄ facit quoti
die inter hoīes: dū tentat assidue inui
diam suggerendo ⁊ cognat dissipare
charitatē fraternā. 3o Joh. papa. xvi.
q. ij. c. Uisus. dolet em̄ satis et erube
scit charitatē quā in celo nesciuit cō
seruare: hoīes constātes ex lutea ma
teria tenere in terra. Uñ dicūt doctores
q̄ tanta est demonis inuidia: q̄
q̄uis ex tentationibus q̄bus nos infe
stat augeat ei pena inferni acciden
talis: tñ potius illā eligit nos tentan
do: q̄ illa carere non tentando. Ita in
uidus est q̄ potius vult aliquo bono ca
rere cū alijs. Uñ in vitis patrū legi.
Demon interrogatus: si posset ad glo
riā redire: quid facere vellet. Respō
dit. Potius vellē cū vna aia ad infer
num descendere: q̄ in celū redire. Tā
inuidus sū: q̄ non possū operari bonū
In Cronica archiep̄i legitur: q̄ in ci
ria cuiusdā dñi erant duo. Unus inui
dus: alius auarus. Dic quō inuidus
petijt sibi oculum vnum erui v̄ socio
duo eruerent. O quanti sunt de istis
qui potius volūt vno incōmodo affici:
v̄ socius duob⁹. Uñ dicunt doctores
q̄ inuidia est grauius p̄ctm̄ q̄ auari
cia. Ratio quia auarus ⁊ si non vult
dare bona sua: tñ si ali⁹ dat de bonis
non curat. Inuidus autem non vult
⁊ dolet q̄ alius habeat. Unde Hiero.
ad Asellam. O inuidia primum mor

Est fuf. Idem ad Demetriadem vir
ginem. Oro quid inuido delectationis
pstat inuidia: Afcula li. ij. Inuidia
que mundum nō relinquit et furatur
virtutem intellectus et cecus hoīem
cōsumit et vult. Estuat animam et pe
rimit cor. In omni peccato quedam p
cipitur voluptas ex inuidia non aliū
q̃ tristitia. Tertia malignitas ē.
hec est illa bestia que nemini parcat
omnes offendit. Unde vale. lib. iij.
Nulla est enim tam modesta felici
tas: que malignitatis dentes vitare
possit. et Sen. Ad paulinum. Inimica
est semper alienis pfectibus inuidia
Hier. in Epythaphio sancte Paule.
Semper virtutes psequitur inuidia.
Etenim omnes sancti emulos habue
re. In paradiso quoq; serpens fuit cu
ius inuidia mors introiuit in orbē ter
rarum. Ipse quoq; dñs Iesus xps: ze
lo iudeorū crucifixus est. Ille. Unde
reperio q̃ offendit quinq; genera p
sonarum. Primo offendit propin
quos. Sen. iij. Caym ex inuidia Abel
suum fratrem occidit. Preterea Sen.
xxxvj. Joseph fuit venditus hīmae
litis. xxx. argenteis: q̃ plus a patre
cunctis amabatur. Secūdo offendit
sanctos vīros Dñi. iij. Babilonij vi
dentes q̃ tres iuvenes hebrei Ana
uias. Azarias. Misael. erāt in curia
regis Nabuchodonosor inuidēs eis
instigarunt regem ad statū faciendū
vt eam non adorantes nitterentur in
fornacem ignis. Quod et factum est.
Sed deo ptegente eos illes enasere
Preterea Srego in lib. ij. dia. Cum
benedicti fama volaret in pplo qdaz
presbyter florentius noīe manens p
pe hitaculū sc̃i viri. in ortum ppe cō
uentū conduxit. vij. nudas inuēculas
vt fama sc̃i viri denigraretur. San
ctus dei a loco illo. discessit. et loc⁹ ille
corruit. et ipm presbyter occidit. Pre
terea in. iij. dia. ca. iij. recitat de duo
bus germanis feruentib⁹ in heremo
Euticio et florentio. Euticius vir lra
tus assumptus est in abbatei cuius

dam abbacie. Florentius solus remā
sit q̃ rogauit deuz daret sibi aliquam
societate. q̃ et vsus misit: quē vidēs fer
uus dei alacriter suscepit cui curam
pmisit de ouibus suis vt in mane duc
ceret ad pascua in sero rediret qd et
faciebat Inuidentes autem discipuli
Euticū: visum occiderunt. Qui om̃s
intra paucos dies morbo elephatino
occisi sūt. Tertio offendit philoso.
Aristo. p̃bussit libros platōis sui ma
gistri: vt ip̃e solus titulu⁹ scientie ha
beret heretici ipugnaueſt. Origenē
p̃tra mltas vitates: vt ponit haymo
Cuz dicat. Irido. vi. lib. Eth. q̃ ser
milia volumina legit in scolis Orige
nis a se editos. Quarto offēdit docto
res Quidā ipugnant Tho. dicentes
in mltis errasse. et grossuz doctorem
dicunt. p̃tra tales Inno. papa. huius
doctous sapia p̃ ceteris excepta cano
nica: pprietatē h̃z p̃boz moduz dicē
doz vitatē s̃ntaz: ita q̃ nunq̃ q̃ euz
tenuit inueniat a tramite veritatis
deuissē. et q̃ eum impugnauit semp
fuit de veritate suspect⁹. Ille. Preter
ea Srego. papa emulos habuit q̃ vole
bāt ei⁹ opa p̃burere Sz petrus resti
tit. vidisse sepi⁹. inquiens colūbā au
ri ei⁹ loquentē suggerentēq; scriben
da. Quinto offendit homīes p̃bos
Antipas pat̃ herodis inuidiat⁹ fuit
q̃ magna gessit in bellis p̃ romano i
perio. accusatus ē apud imperatores
ab emulis suis centē vigintiquattuor
vicibus se defēdit. Tādē corā senatu
vna vice extraxit indunēta ppria: eis
ostendēs vulnera dī. Ego ampli⁹ nolo
me excusare. Ecce q̃ feci p̃ vobis et
bono reip. Preterea vt dicit Titus
Liu⁹. d̃ Catōe cēforino: q̃ q̃dragies
attuor vicib⁹ accusat⁹ fuit apd̃ sena
tū ex inuidia tñ p̃ se se defēdebat Vnde
Valerius. Rubrica d̃ ingratitude. Sci
pio maior africanus ex inuidia suorū
emulorū coact⁹ ē eligere exiliū i apu
lia. Preterea Scipio emilianus: mī
serrime in carcere cōsumptus est: O
inuidia. Preterea Scipio minor: qui
q̃ ij

Feria tertia

carthaginez delevit: ex invidia in nocte inuictus est mortuus: quia occisus fuit ab emulis suis inuidis. Preterea M. Coriolanus romanus ex invidia banitus est apud volscos. Preterea furius Camillus propter ingratitudinem libertate privatus: exul factus est. Et Socrates philosophus sapientissimus iudicatus est carceri ex invidia: et ibi mortuus apud atthenienses. Unde sunt doctores tria sunt que romam destruxere. Primum superbia. Secundum discordia. Tertium invidia pro qua unus persequatur alium. Ex hac peccata dicitur infamie: homicidia. O quot sunt occisi. plures mortui sunt ex hac: quam ex gladio. Unum patere potest ex dictis: quod sit fructus et sanctis quiete et pace non sinit habere. O virtutis emula. O pestis crudelissima. hec est que ingreditur per monasteria per conventus intrat per plateas. per predatores per artifices: per omnes. Et sic patet secundum.

Tertius de inductionibus. Inducimur triplici ratione siue medio non habere invidiam.

Primus de fraternitas naturalis. Secundus de consideratio creaturalis. Tertius de donatio perpetua.

Primus de ratione. Quia omnes sumus ab uno patre et matre generati. Mathe. vi. Pater noster etc. Et christus. Unus est enim pater vester qui in celis est omnis autem vos fratres. Unde non debet esse ad invicem invidia. Unde. ff. de legationibus. l. Quisito. Cum inter homines cognatione quadam natura contraxerit: prius est hominem homini nocere nequias esse.

Secundus de ratione. Omnis creatura communicat seipsam nec est invidiosa. Nihil est in natura invidiosum: excepto infamie: invidioso. Sol radios suos emittit. Luna lumen suum: stelle. Preterea si membra: unus est infirmum aliud ei servit. i. Cor. xij. Si quid patitur unus membrum: compatitur ei omnia membra. Caput est christus: membra sumus nos.

Tertium de ratione. i. Reg. xvij. Cum david interfecisset Goliath et philisteos debellasset: puellae cecinerunt Saul per-

cussit mille. David decem etc. Saul invidiam mortis persecutus est david usque ad mortem. Unde demon saulem arripuit. unde dicitur etc. Aug. super Iohannem. Solam dilectionem discernit inter filios dei et filios dyaboli. Dimittite ergo illam: quod gentiles et pagani egere: ut de hesychine philosopho qui considerans amorem fraternalem: voluit commendare orationem Demosthenis sicut suam. Quod si egerimus etc.

Feria. iij. in ramis palmarum.
De missae significationibus

Sacrificate sa

cificium iusticie. et sperare in domino. ps. lxxij. Conclusio est philosophi. xxij. meta. Quod homines huius mundi volentes scire veritatem alicuius rei et intelligere: tribus modis capiunt scire. Primo ratione. Non credunt quidam nisi ratione eis probetur. Exemplum de aristotele. Cum esset ad mortem venerunt ad eum discipuli eius. et tulerunt libros sacre scripture Magister in tuis libris probasti mundum esse eternum. In. xi. Metaphysica. Motus celi est eternus. In. xliij. physica. Mundus est eternus. In primo celi. Celus est ingenuus. Et tamen in isto libro hebreorum oppositum reperitur. In principio. i. in tempore creavit etc. Quibus respondit philosophus. Cuius auctoris est iste liber. Dicunt. Moysi. et ille. Quamvis proponat mundum esse creatum iste auctor tamen non debeo credere: quia scriptura sacra rationibus non subiicit. unde non proponit rationem. Quidam alij non credunt nisi eis dicatur aliquod exemplum. Sicut christus turbis loquens proponebat eis parabolas: et exempla: ut plenius caperent verba sua. Quidam non credunt nisi adducatur eis testimonium alius cuius auctoritatis: vel auctoritas. Ad propositum. Ecclesia istis diebus facit talia qua insolita et mentibus nostris miranda quod in alijs diebus non facit. unde non possunt bene intelligi: nisi declararetur quod in mysterijs sunt acta. Unde david. Annus

clate hoc. i. declarate in vniuersa ter
ra. Que sc̃z sunt his dieb. Vñ volēs
hodie p̃dicare d̃ missa: et misterijs q̃ si
unt. Assūpti verbū d̃ō. Sacrificate
rē. Et l̃z non oēs parati esse possint su
mere sacramētū: non tñ p̃uaneur ei⁹
suauissimo fructu: cū deuote assistunt
De qua missa tria videbimus.
¶ Primū. d̃z declarationis.
¶ Sc̃dū. d̃z conditionis.
¶ Tertiu. d̃z regulationis.
¶ Primū d̃z rē. s̃m magistrū in. iij.
dist. xij. Et Ric. in eadē missa habuit
initium a x̃po iesu in die iouis sancto
qñ in cena panem et vinum transmu
tauit in corpus et sāguinē: vt d̃z Mat.
xvi. et i. Cor. xi. hoc est corpus meum
Et hic cal̃x rē. Vñ pane consecrato et
vino fuit p̃ncipiū: mediū et finis mis
se. Postmodū x̃po in celo assūpto. bea
tus Petr⁹ suā p̃mā missā celebrauit
Antiochie. Ex hunc misse x̃pi: adiun
xit orationem dñicā. s. pater noster
cum forma consecrationis Ad modi
cūz x̃o t̃pis. b. Jacobus eps hierosoli
mitan⁹ plura adiunxit post. b. Petrū
Et post hūc. b. Basilii q̃ p̃m⁹ eps fu
it post. b. Jacobū. vt p̃z de cōse. di. i. c.
Jacobus. In p̃cessu x̃o t̃pis s̃mī pon
tifices plura addiderūt. int̃m q̃ nihil
deest misse. Quid autē significantia
q̃ ibi sunt p̃ ordinē videamus. Sacer
dos x̃pm significat. De quo ps. Tu es
sacerdos in eternū rē. Qui ponit sibi
v. andumēta. ¶ P̃mo amictū i capite
et signat coronā spineā: qua fuit i die
parascenes coronatus. ¶ Sc̃do albā
camiliā: et signat illā q̃ ab herode fu
it indutus. ¶ Tertio cingulū: et signat
funē q̃ fuit ligat⁹ ad colūm. ¶ Quar
to manipulū in leua et signat patiētā
quā habuit in p̃senti vita. ¶ Quinto
stolā et signat obedientiā quāz habu
it p̃pter nos. Ad phi. ij. Fact⁹ est obe
diens vsq̃ rē. ¶ Sexto casulā q̃ alijs
vestimentis superponit. signat chari
tatē q̃ oēs alias vtutes excellit. De q̃
petrus in canonica. Charitas operit
multitudinē p̃ctōz. Ad altare acce

dit ip̃m osculādo: qz x̃ps ad nos veni
ens osculū pactis nobis obtulit. Cā. i.
Osculetur me osculo oris sui. Stat in
parte dextra: qz x̃ps p̃mo venit ad iu
deos iuxta illud. Notus in iudea de⁹
Incipit introitū: et signat aduentū
x̃pi in carne quam sancti affectabāt.
Isa. xvi. Emitte agnū dñerē. Et qz in
eius aduentu aperta est vena mie 3o
post introitū. Subditur Kyrie. Qd̃ fe
cit Bre. papa. Sed nota q̃ est triplex
lingua in missa. P̃mo hebraica. s. ofā
na Sabaoth. Amen. ¶ Sc̃do greca:
Kyrie. x̃pel. q̃ est deus. ¶ Tertio la
tina. qd̃ est residuum. Vñ kyrie. inter
pretatur. Dñe miserere. kyrie grece
latine d̃r dñe leyson grece latine dici
tur miserere: Qd̃ nomies dic̃t cōputā
x̃pel. vt per misericordiā x̃pi associe
mur nouē ordinib⁹ angeloz. Et d̃r tri
pliciter ad patrē ad filiū ad spiritum
sanctum: Et postmodum dicitur. Glo
ria in excelsis. Quod instituit. Teles
phorus papa ad representādūz hym
num quēz angeli pastorib⁹ dño nato
cecinerunt. Uertit autē se di. Domin⁹
vobiscum salutando populū et signat
salutationem quam populo fecit quā
do incarnatus est: et ad nos venit Ep̃i
stola legitur ante enange. ita p̃dica
tio Johannis baptiste fuit ante x̃pm.
S̃ra duale dic̃t qz Johannes bap. pe
nitentiam p̃dicabat. Mathe. iij. Pe
nitentiā agite rē: Et qz post penitētiā
sequitur Gaudiū. Mathe. vi. Beati
qui lugent rē. Johā. xij. Tristitia ve
stra rē. Ideo post graduale. Alka. can
tatur quod signat gaudiū angelorum
et hoīm in vita beata deūz laudantiū
Et qz fides initium habuit a predica
tione x̃risti et apostolorū: ideo statim
post epistolam dic̃t euangeliū. qd̃ si
gnat x̃pi p̃dicationē: qd̃ incepit a con
lio Niceno: et d̃z legi in loco magis
eminentē q̃ epistola: iuxta illud. Sup
montē excelsum ascende tu: qui enā
gelizasson. Et cū omni reuerentia
Sequitur credo statim in quo conti
nentur. xij. articuli fidei quā apostoli

Feria tertia

Edicauerunt. Offertoriū sequit cū ca-
lice in manibus. Suscipe sancta trini-
tas signat: qz apostoli in die iouis san-
cto: parauerunt panem et vinū ob re-
uerentiā pasche. Post offertoriū facit
silentiū et dicit orationes tacite ad re-
presentandū illud tps: quo xps nō am-
bulabat palā inter iudeos: cū interfi-
cere eū cogitabāt. Appropinquante
autē termino passionis iter palā am-
bulauit. Et ad hoc significandum ex-
clamat di. Per omnia secula. Qd in-
stituit Gelasius papa. Sequit sc̄tis:
representat laudes quā sibi hebrei ce-
clnerunt in dñica palmarū. Qd institu-
it Sergi⁹ papa. Incipit canonē. Te-
igit rē: et facit tres cruces: et signat
tres traditiones. Primo de⁹ pater. q
ipm p nobis tradidit misericorditer:
Sc̄do iudas frādulēter Tertio iudei
crudeliter. Elevatio hodie signat eleua-
tionē corporis xpi in cruce sup mōrē cal-
uarie. Ponit sup corpale: qz tunc Mi-
codem et Joseph posuerunt ipz in lin-
done munda. Corpale signat lundonē
xpi. Facit silentiū signat dormitionē
quam xps fecit in sepulchro p. xxxix.
horas: cum dicit. Nobis quoqz pctō-
ribus vocē exaltat: signat p̄titionē et
cōfessionē latronis alterū increpantis
et miam petentis di. Memento mei dñ
veneris rē. Deinde clamat di. Pater
noster et c. est reductio ad memoriā il-
li⁹ clamoris quē xps emisit hora mor-
tis di. Pater in man⁹ tuas rē. Dicit
aut tripliciter Agnus dei: qz petimus
tria pctā dimitti amore illi⁹ passiōis.
Primo cogitationis. Sc̄do locutionis
Tertio operationis. Per quorū remis-
sionē devenim⁹ ad eternā pacē. iō di-
cit in tertio. Dona nobis pacē. Dui-
dit hostia in trib⁹ ptibus: Una offer-
p glis sc̄tōz q sunt in patria. Alia p
illis q sūt in purgatorio. Tertia p no-
bis q sumus in mundo. Sequit post-
comio: significat gaudii apostolorū qd
habuerunt de xpi resurrectione. Fe-
stinanter dz in choro cātari. Sequit
Dñs vobiscū. Quater vertit se ad po-

pulū in signū q in die resurrectionis
qdupliciter se ostēdit. Primo magda-
lene. Sc̄do duab⁹ marijs. Tertio di-
scipulis. euntibus in emaus. Quart⁹
oib⁹ aplis. Sequit. Ite missa ē. Qua-
re nō dicit in oi missa. Rñdet Bon. in
iiij. di. xij. Qd quedā misse celebrā-
t in honorē sc̄tōz Et qz sunt beati. Ite
dñ p̄plo. Ite missa est. i. festinate ingre-
di illaz requiē. sicut illi. Quedaz sūt
alie ad salutē viūor Et qz non sumus
certi de salute nostra: iuxta illud Ec-
cle. ix. Nemo scitvtruz amore an odio
dign⁹ sit. iō debemus assidue esse sol-
liciti vt nō p nram ignaviā in nobis
misse efficacia depereat. Vñ dñ bñdi-
camus dñō. Quedā dicunt ad requiē
defunctorū: et in illis dicitur. Requi-
escent in pace: qz sunt in loco penali.
Unde pater primū mysteriū. rē.

¶ Secundum dicitur rē. Tres sunt
conditiones huius sacrificij misse ne-
cessarie.

¶ Prima dicitur obligatio.

¶ Secunda dicitur auditio.

¶ Tertia dicitur deuotio.

¶ Prima rē. Obligant homines ad
missaz diebus dñicis et festis qñ sunt
de p̄cepto. Unde de conse. di. i. c. Mis-
sas. Missas secularib⁹ audire totas
speciali ordine p̄cipimus ita vt nul-
lus egredi p̄sumat: añ sacerdotis be-
nedictionem. Ille: Vbi sunt sex dubia
declaranda in hui⁹ mysterij declara-
tione. Primū dubiū. Utrū clerici et re-
ligiosi teneantur huic p̄cepto. Videl⁹
non: qz capituluz non facit mētionem
de clericis: sed de secularibus Rñdet
Jo. andre. sup dicto. c. Et archidiacono
in rosario. Qd si tenēt layci mul-
toplus religiosi: qz debent esse patres
boni exempli. Vñ dz eis Mat. v. Vos
estis lux mundi: ideo sic luceat lux ve-
stra. Et. i. q. i. c. Utilissimus computū-
dus est nisi p̄cellat scientia et sanctita-
te qui est honore p̄stantior: imo vt di-
cit. Tho. in. iiij. di. xij. Alex. in. iiij.
par. sum. Religiosus ad bene esse te-
netur omi die missam audire: et si nō

ex vi pcepti aut dicere. Qz deficiens ab hac celebratiōe tria mala p̄mittit p̄missi: qz p̄uat anglos glia accidē tali. Scdm: qz animas in purgatorio. Tercius eos q̄ in mūdo. Un̄ missa. rē Scdm dubiū. Utrum tota debeat audire. Uidef q̄ sic: qz dicit capitulū Totas. Rñdeo q̄ modicū p̄ nihilo reputat: vt ab glia in excelsis. Tunc p̄cepto satisfaci: qz vt dicit Theolo. Qd̄ modicū est: ratio app̄hendit: q̄ si nihil: dū tñ maliciose non fiat: aut ducaz in p̄suetudinē vt mūdani faciunt. Tunc est p̄ctm̄. Tercius dubiū. Utz videre r̄ nō audire satisfaci p̄cepto Uidef q̄ non: qz dicit capitulū. Audi re: Rñdeo q̄ si possibile est tenet audire euangeliz r̄ eplam. Si non pōt p̄ multitudīe ppli excusatur. Sed si illi q̄ extra eccliaz morant: nec curāt audire. Quartū dubiū. Utrūz omnes teneatur tam pui q̄ magni: sani q̄ infirmi. Uidef q̄ sic: qz caplm̄ neminez excipit. Rñdeo q̄ impotentes non tenentur: Un̄ d̄. ff. de reg. iur. l. Impos. sibi. Ad impossibile nemo tenetur. Sed dico q̄ excepta necessitate. r̄ vigēte: nullus excipit. Un̄ de cons. dist. i. c. ad celebrandū. Et extra d̄ parochijs. c. Ut dñcis diebus. Uos parochianos amoneo: vt populo vestro dicatis q̄ in festis p̄cipuis: missā integam deuote audiant. Ille. Sed heu: quia sunt nonnulli bestiales genitricēs: que filias diebus festiuis in domo relinquunt: nec recordantur p̄cepti saluatoris. Mathei. iij. Domum tuam adorabis et Ero. xx. Memento vt diem sabbati sanctifices. Sed r̄ es dicūt. O sic est consuetudo Quibus rñdeo: q̄ nequaq̄ est bona p̄suetudo: q̄ dimittas filiam tuam in domo ad tripudiandū: r̄ q̄ tps̄ circa speculū consumat. Un̄ di. viij. dicit. Quia la consuetudo n̄ min⁹ q̄ p̄niciosa corruptela vitāda est. Ille. Ducite ergo o matres filias vestras ad missas: ac diuinū cultum magnificate. Et vos o patres filios. suos. ancillas ad mis-

sam omnes ducatis. Quomodo audes o homo ire ad p̄radiū inaudita missa Un̄ patet q̄rtū dubiū. Quintūz dubiū. Utrum teneant audire vsq̄ ad bñdictionem: Rñdeo q̄ sic: qz caplm̄ dicit q̄ sic. Et di. i. d̄ p̄se. Om̄s cōione puenitur: q̄ vsq̄ ad finez missay sollēma non audierit. Ille. Tales sūt in se de suspecti. q̄ missay n̄ audiunt. O iudee. o heretice. Sextūz dubiū. Utz missa melioris sacerdotis sit audienda: q̄ ecōuerso Rñdet Tho. iij. par. q. lxxij. Quo ad sacramentūz vtrūq̄ valz. qz oēs x̄tute x̄bez consecrati: s̄ quo ad deuotionēz orantis. melioris est audienda. Scdm̄ conditio rē. debet em̄ audiri sūma cuz deuotione: q̄ dici potest. Et hoc p̄pter tres fruct⁹ quos accipim⁹ ab ip̄a missa glorioza: vt ponunt doctores.

Primus: d̄ remissionis.

Scdm̄: d̄ supplicationis.

Tercius: d̄ defensionis.

Primus d̄. rē. Scdm̄ Ric. in. iij. dist. xvij. Octo vicib⁹ p̄ctā remittunt venialia. Primo in p̄ncipio misse qñ sacerdos dicit p̄fessionem in p̄ncipio misse. Ideo vade ad p̄ncipiū. Scdm̄: qñ homo bñdictā aquay accipit in introitu. s. vt ad missam vadat. Tercio in p̄fessione q̄ fit a p̄bytero in medio misse. Quarto: qñ nominat iesuz r̄ homo inclinat caput. ab Urbano papa dantur. xl. dies indulgentie. Inclinatione debet fieri. C. de sum. trini. r̄ fide catho. l. Nullus. Unus r̄ summi dei nomen vbiq̄ celebretur. r̄ extra de iur. iur. li. vi. c. decet. Et ps. Ego autē in dño gaudebo. rē. Auct. iij. Non aliud nomē est sub celo datū hominib⁹. i quo oporteat nos saluos fieri. Quinto: qñ leuatur sanguis. Sexto: qñ corpus. Septimo: qñ dicit pater noster a sacerdote. Octauo: qñ dat bñdictio a sacerdote. Perge ad missam o homo cum deuotione.

Secundus fructus dicit. rē. Quia oratio sit pro astantibus in canone.

In verbo. Et omniū circūstantium. q̄ iij

Feria tertia

Pro qua oratione plura bona sunt. Exemplum cuiusdam mercatoris de dacia Andree nomine. Qui pegrinando cum alijs puenit in vigilia pasche ad se pulchrum. Cum summo mane socij vellet recedere dixit eis. Dies pasche est: audiamus plures missas. Abeuntibus oibus: iste remansit se patri obnixe recomendans in suo memeto. missa dicta et prandio sumpto: solus ire cepit. Qui dum in equo sedens appuit. di. Sede hic retro. Obdormiens inuenit se in mane in domo sua. Cui dixit. Ubi es? In domo inquit mea. Et ille. Lauda deum et regratia sacerdotem qui pro te orauit. Tercio fructus dei. Defectus enim a pluribus malis qui missas audit. Primo ab aqua. Exemplum illius marinarum: qui in mari ex navi fracta in tabula ascendit: non valens nauigare. Quidam appuit ei porrigens bucellas quas supra vires recepit. Fuit sacerdos qui pro eo missas dixit quas ipse audiuit ex qua fuit adiutus. Secundo non suspendit. Quidam mulier a demone vexabatur qui laqueum sibi parauit ad se suspendendum: qui dum cepta conaretur pericere. Ecce per eleuationem corporis christi iuxta morem capanula audiuit. flebilis genibus sola vidit eleuationem. intra domum. funis et trabes sunt fracti. Demoniibus fugientibus et dicentibus viri misse illius modice te liberavit a temporalis et eternalis morte. Tercio mala morte non potest mori. Exemplum cuiusdam Cortesani ducis. Saleas nomine. Ritus qui creme existens pro fugam dum missas audiuit: non potuit occidi. Et illa dimissa vitam finiuit. Quarto non moritur sub montibus. Exemplum illius qui dum foderet cecidit mons: quo pressus sub ipso per annum integrum stetit et vxor eius assidue missam audiebat pro eo in capite anni viuis est sanus. Quinto non moritur sagitta. Exemplum de duobus iuuenibus qui ad aucupandum pergentes percussus est ille qui missas non audiuit. Unde patet quod missa cum deuotione.

et. Tercia conditio dei deuotionis. Audienda est deuote qui deuotio debet esse in duobus. Primo ex parte audientis. Illius qui hanc audit cum omni deuotione debet eam audire. Sentibus flexis. corde eleuato et omnia a se expellere fatias. Cyprianus de pse. di. i. c. Qui stamus ad orationes fratres carissimi inuigilare et incumbere ad preces toto corde debemus. cogitatio hominis carnalis et secularis abscedat. Ille. Sed plures sunt qui pleni fantasias et carnalibus et secularibus non recordantur se vidisse corpus domini. Exemplum demonis ridetis in missa noua in alemaniis: ex eo quod non erat homo qui ad missam habuisset mentem. Quidam contra greg. in. iij. Dya. Quis fidelium dubius habere potest in ipsa inuolatus hora et in illo iesu christi ministerio: ad sacerdotis vocem choros angelorum adesse: celos aperiri. yma. et sancti maffociari. Ille. Et Thoma. in. iij. dist. xij. Angelus interest misse ut orationes populi et sacerdotis deo reparet. Ille. Si ergo ibi est christus. angeli ibi est curia celestis. cur non permanes cum deuotione? Si habes stare ante dominum temporalis: o cum qua deuotione et quanto plus coram christo iesu. Practica. Quidam vagitant. hinc inde: quidam student metere: quidam agere debent aut post missam. Quidam sedent. Clama contra istos precipue. O infames. Unum primum deuotio ex parte audientis. Secundo ex parte sacerdotis hec deuotio debet esse: ut morose hanc dicat aliter dantem causam murmurandi. Quidam non bene expromunt: sed in gutture: quidam nimis pluri: quidam nimis festiui. Missa requirit spacium medie hore: quod sunt ibi plura ad dicendum et mirum multum quod est possibile quod quidam ita se expediunt: nisi forte quod non dicunt quod dicere debent. Facetia de duobus capellanis in domo Bartholomei quorum unus alterum increpabat quod medicum canonicum non dicebat: alius autem quod nihil. Ut vituperare unum sacerdotem: quoniam missas dicit ut pecus. Et per oppositum quoniam deuote. Exemplum regis anglie qui episcopum coegit in die sancto

expectare donec reuerteres de uenatione anteq̄ missaz diceret: dñi hora fr̄uaret et uellet celebrare: et a nemine ēēt adiutus pp̄ timorez regis incepit p se. et angeli itanz canere ceperūt kyriel. et oia p̄secuti sunt. Qd̄ factū ēps docuit p suaz dyocelū. Qñ docuit p modū suos p̄byteros cuz om̄i deuotiōne missaz celebrare. eo qz dñs et angeli hūc mysterio assisteant. Unde patz sc̄dm̄ mysterium. et c.
¶ Tercius dñ. et c. Amb. li. de offi. vii. sunt regle necessarie hūc sacrificio.
¶ Prima dñ humilis collatio.
Sec̄da dñ mentis eleuatio.
Tercia dñ attēta auscultatio.
Quarta dñ reuerentie statio.
Quinta dñ realis oblatio.
Sexta dñ deuota oratio.
Septima dñ sp̄nalis p̄cipatio.
¶ Prima dicitur. et c. Qñ homo ecclesiam ingredit̄ cā audiendi. nō ponat se ante faciem sacerdotis sed longe. reuerent̄ et hūiliter genuflecto. Qñ apl̄us uiuo ego dicit dñs: qz in nomine meo flectitur om̄e genu. et xp̄us Jo. iij. Ueri adoratores adorabunt in spiritu. Et ut dicit̄ de p̄se. di. ij. c. Sacerdotū. Nulli laycorū liceat in eo loco ubi sacerdotes et clerici consistunt: qd̄ p̄byterum vocatur: qñ missa celebrat̄ consistere. Ille. Et ratio est huius in eo. ca. ut libere et honorifice possit celebrare sua. ¶ Secunda dicitur. et c. Qñ stas in missa: cor eleuas ad cogitandum peccata. et ad meditantūz diuina. Que regula datur a Cypriano d̄ p̄se. di. ij. c. Qñ stamus. Sed plures ad diuina ueniunt cum falcone et accipitre. ac si irent uenatum. Contra quos Lu. xviij. Nemo pōt duobus. et c. deo et falconi. O stulticia mortalium. Unde antiquitus ab ecclesia erat ordinatum propter reuerentiam sacramentorū qz canes falcones ab ecclesia per offitarios expellerentur et hodie in hispania obseruatur. Qd̄ xp̄s egit Jo. ij. et Mat. xx. ¶ Tercia regula. et c. Dum sacerdos dicit alta vo-

ce uerba in missa. attēde et auscultat. Et quotiēscūqz q̄s inclinat caput ad nomen iesu et yginis marie: totiens meretur. xl. dies de indulgentia. Sz ponam⁹ qz nulla ēēt indulgentia ad huc est sc̄m̄ facere reuerentiā: qz ab aplō hortamur. Ad Philip. ij. In nomine iesu om̄e genu flectat̄. Et extra de immunitate ecclie li. vi. c. Conuenientes. ¶ Quarta regula dñ. et c. Que reuerentia habet̄ de p̄se. di. v. c. apostolica. Qñ homo dñ stare i ecclia aut genib⁹ flexis aut rect⁹ corpe. Cōtra infames q̄ stāt sedētes qd̄ est magnū p̄ctm̄. ¶ Quinta dñ. et c. vcz in missaz solētia semp aliqd̄ est offerendū: aut denariuz: aut panē: aut cādēlā. Que regula ponit̄ de p̄se. di. i. c. Om̄is xp̄ianus p̄curet ad missaz solētia aliqd̄ de o offerre et reducere ad memoriā qd̄ deus p̄ Moysen dixit. Exo. xxij. et deut. xviij. Non appebis in cōspectu meo vacuus. Ubi dicit glo. Si parrochian⁹ esset paup̄: et non possz alimz de uiuere: posset diuina subtrahere: nisi darent̄. et c. ¶ Sexta regula. et c. In missa ora deus hoc modo. O dñe iesu regradior tibi de bñficijs mihi data adiua me: da mihi paradisu: da mihi perseuerantiā in bono et constantiam in aduersis. Ista est bona oratio ut deus misereatur tui de peccatis. ¶ Septima regula. et c. Quia homo percipit in hac missa de hoc sacramēto. de consecratione distinctione secūda. Aug. ut qd̄ paras dentez aut uentrem. Crede et manducaſti. Ubi nota has p̄clusiones quas Bononie extra xi. d̄ Petro Calo. in missa laude. Prima cōclusio. q̄d̄u homo astat missa. nunq̄ senescit nec lassatur. Patet cōclusio figuris Adā pat̄ noster: qñ comedit de fructu ligni: nō sentit. Filij israel qñ māna comederunt nō se debilitabant. Secunda p̄clusio. In illa die in qua homo missaz audiuit si casu moreretur tenet ecclesia: si non est excōicatus. qz sic ab inferno liberat̄: p̄missa tñ p̄ritiōe cū qua credit qz ad

Feria quarta.

missa vadit Aug. Crede et māducasti
Tercia conclusio: una missa in pñti pl⁹
valz ad remissionē pcti: q̄ mille post
mortē. Qd̄ facit seclārib⁹ ne p⁹ mor-
tez expectēt. Quarta conclusio: missa ē
tante stutis q̄ cum dī: si hō iret aut
circuiret totūz mundū: et oīa sua bōa
distribueret paupibus amore dei pl⁹
valet sibi audire missam integralit.
O missa sancta. O gloriosa. et c.

Cferia. iij. hebdomade sancte.
De veritate sacramenti.

Hoc facite in
meaz p̄memorationez Lu.
xxij. Redēptor noster vo-
lens recedere a nobis et de hoc mun-
do ire ad patrem. officia pietatis di-
uidere voluit: et cuilibet dimittere a:
liqd̄ in signum bone memorie amici
sui. Primo apls legauit in testamen-
to suo p̄secutionem. Quod habuit ip-
se. alijs dimisit Jo. xvi. Si me p̄secu-
ti sunt. et vos p̄sequent. Quod habue-
runt apli Act. x. Per multas tribula-
tiones: opz nos introire in regnū dei
et c. Cor. iij. Oēs qui pie vinere vo-
lunt in xp̄o. p̄secutionez patiunt. Se-
cundo legauit pacē Jo. xiiij. Pacem
relinquo vobis. Oñib⁹ reliqt̄ qd̄ sibi
me ei placuit Jo. xvi. hec mando vo-
bis vt diligatis inuicem. Tercio
legauit indeis corp⁹ p̄p̄riū: vt ipsūz
crucifigerēt. et n̄am salutē p̄ficerent
Job. ix. Terra. i. caro xp̄i data est in
manu impij s. pilati. et iude. Quarto
legauit patri sp̄m suūz Lu. xxij. Pat̄
in manus tuas. et c. Dat exemplū no-
bis q̄ in manibus dei debem⁹ cōmen-
dare sp̄m nostrūz: q̄ illud qd̄ est ē in
manu dei est securum. Quinto le-
gauit marie Mgini societatem. s. Joh.
euangelistam. Mulier ecce filius tu-
us. Quod facere voluit triplici ratio-
ne. Primo rōne sui. Dederat legem.
Exo. xx. honora patrem et matrem tu-
am. Decebat vt p̄ditor legis legē ser-

uaret. Scdo ratione nostri: vt nos do-
ceat de parentibus n̄ris curā habere
non solūz in vita: sed etiam in morte.
Tercio rōne Mgini. Amittēbat filiū
ideo p̄ cōsolatione dimittebat sibi si-
delem discipulū. Sexto legauit las-
troni padisum Mat. xxvi. hodie me-
cum. et c. Septimo legauit pctōis
bus sanctam p̄munionem vt sumant
corp⁹ et sanguinē suūz in potum et ci-
bum. Quia vt apostol⁹ dixit ad heb.
ix. Sanguis christi emundabit cōsci-
entias nostras. Unde ip̄e dicit. i. Cor.
rin. xi. Prober aut̄ seip̄z homo et sic
pane illo edat et de calice bibat. vñ di-
cunt h̄ba assumpta. hoc facite. et c. In
q̄bus h̄bis de sacramēto incipimus
loq̄. De quo hodie tria p̄cēplabimur.
Primū dī verificationis.
Scdm dī conditionis.
Tercūz dī confirmationis.
Primum dicit. et c. Utrū corp⁹ xp̄i et s̄
guis sub accidentib⁹ panis et vini cō-
secratis p̄tineat vere et realr. Ad hoc
sunt due opiniones. Una philosopho-
rūz. cum q̄ iudei et gētiles militāt. A-
lia catholicorū. Prima opinio pro-
bat q̄ nō est ibi corp⁹ xp̄i. et om̄ino im-
possibile asserit tali ratione. Per res
gūlaz philosophie. iij. Phisicorū. Lo-
cus et locatū debent p̄portionari. Ex-
empli gratia. Si corp⁹ est magnūz et
locus debz esse magn⁹. Locus et loca-
tūz. et c. Si res pua: et locus p̄uius. Sg
in hoc loco videmus oppositū. Cum
pua sit hostia: vbi sit corpus christi:
vnde patet p̄ma opinio. Secunda
opinio dicit q̄ sic. In virtute verborū
hoc est corpus meū. Ad hanc cōclu-
sionem difficilem respondeo fm̄ doc-
p̄apue Tho. in. iij. di. ix. et petruz de
Charā. in. iij. Bon. in. iij. di. x. Qd̄ ē
hostia p̄secrata est ibi realiter corp⁹
xp̄i. Que conclusio q̄uis fides catholiz
ca non indigeat rōnibus nostris aut
p̄bationib⁹ cū in huiusmodi rōnib⁹
non fundetur: tñ ad p̄solationē fideli-
um p̄bo cōclusionē esse verā triplici
medio. Primo ratione. Scdo auctori

ate. Tercio exemplis. Primo ratio-
ne. que sunt tres ad p̄sens.

¶ Primo rōne causalitatis.

Scōdo rōne maiouitatis.

Tercio ratione credulitatis.

¶ Primo rōne. rē. Qd. s. per dei potē-
tiā substantia hostie et vini: post p̄scre-
tionē realiter quertitur in hāz substā-
tiā corpis xpi et sāguinis: fundamētū
rōnis sumit p̄ auctores in lib. de cau-
sis. Quicquid facit scōda cā, facit p̄ma
nobiliori et altiori modo. Exēpli grā
Si camerarius alicui⁹ dñi potest ali-
cui facere vnā grāz: a fortiori ipse do-
min⁹ hoc poterit facere. Preterea si
ep̄s pōt aliquē absoluerē a peccato e-
noum a fortiori papa. Ad p̄positum
Natura naturata quertit vnā substā-
tiā in aliam. Qd. p̄ ad oculū, homo
comedit panē et bibit vinū et facta di-
gestione in stomacho panis et vinū cō-
uertunt in sāguinē et carnez. Preter-
ea mulier p̄gnans comedit: cibis di-
gestus conuertit in carnē et sanguinē
et ossa: cuius h̄z in ytero. Preterea p̄-
tutes caloriz galline substantia oui
conuertitur in substantiā carnis. seu
in gallināz. ¶ Preterea vt dicit philo-
sopho. in. iiij. Meteoro. Virtute solis hu-
miditas terre quertit in arbores. her-
bas: in vinū: oleū: balsamū. et h̄mōi.
Et eadez terra virtute solis quertitur
in aurū: argentū: ferrū: et lapides p̄-
ciosos. Et Plidorus li. Eth. dicit q̄ i
scotia est fons q̄ omne qd. in eo mittit
statim quertit in substantiā lapidis
Ad p̄positū. Si hoc natura operat
quāto plus pōt de⁹ nature et vna spe-
cies vel natura vnus rei mutetur in
aliā spēm. Qd. vt dicit phs. in. ij. Me-
tha. Quod ē causa aliorū vt sint talia
illud maxime est tale. Si pōt scōda cā
plus pōt p̄ma cuz sit potētie infinite
Vñ p̄ p̄ma rō. ¶ Scōdo rōne. rē. Con-
clusio est Bon. in. iiij. di. x. et hylarij et
phi in Topi. q̄ maius opus est de ni-
hilo aliqd. facere: q̄ de aliqd. aliqd. fa-
cere. Et rō est s̄rācisci de mayronis
in q̄daz s̄mone de sacramēto altaris

Qd. plus distat ens: et nō ens: q̄ inter
ens et ens. Qd. p̄t. homo em̄ potest
facere de ferro cultellū: de ligno ca-
thedrā: de farina panē: s̄z tota natu-
ra: oēsq̄ simul angeli de nihilo nūq̄
possent aliqd. facere: immo nec s̄num
minimū m̄llū. Vñ phs. i. phis. et oēs
philosophātes p̄cludūt. Qd. ex nihilo
nihil fit. Vñ maius miraculū fuit vi-
num in nuptijs Jo. ij. q̄ multiplicati-
o panū: q̄ s̄z ex nihilo nihil erat. Ad
p̄positū. Quis de nihilo creauit an-
gelos. celū: terrā: et om̄ia q̄ in eis cō-
tinent. Certū est q̄ ipse de⁹ fuit cui⁹
potētia est infinita. Qd. si sic est: q̄ d-
us pōt de nihilo tanta facere: quāto
magis pōt vnū ens in aliud quertere
seu substantiāz panis et vini in substan-
tiāz sui corpis mutare. Quā rōnem
rāgit Amb. in li. de sacramētis. Qd.
si potuit creare celos: elemēta de ni-
hilo. cur non poterit mutare vnā spe-
ciez in aliā. ¶ Tercio rōne. rē. Con-
clusio Tho. in de potentia dei. q. vi.
ar. ij. De⁹ facit q̄dam tripl̄r. Primo
sup̄ra naturā: vt q̄ mortuus viuat.
Scōdo p̄ra naturā vt q̄ x̄go pariat: et
homo in igne illesus p̄maneat. Ter-
cio p̄ter naturā vt q̄ aqua in vinū con-
uertat. Ad p̄positum. Si credis ista
homo: cur non magis q̄ in virtute x̄bo-
ruz. hoc est corp⁹. rē. sit realit̄ corp⁹
xpi in hostia. Que conclusio p̄bat vera
exēplis in triplici differētia. Primū
exēplū est scripturale Exodi. iiij. Vir-
ga moysi ad ipsū⁹ iussū x̄sa est in colu-
brū: et iterum p̄ caudā accipiens x̄sa
est in virgā. ¶ Preterea in exodo.
Manū Moyses in sinum misit et ex-
traxit de sinu leprosam ante pharao-
nem. Preterea de flumine Marath
Exo. xvi. ex amaro pueri suz est in dul-
ce. Preterea de māna: quomō ea pa-
uit pplm̄ in deserto. Preterea de sole
p̄ra gabaonitas Josue. x. Preterea
Nu. xxi. Petra durissima virga moy-
si p̄cussa aquaz dedit. Si ergo isti tot
fecerūt quāto plus de⁹ oipotens. Se-
cundū exemplū est sanctorū in tem-

Feria quarta.

pore sancti Ludouici in frācia cele-
 brante quodā sacerdote: in hostia pfe-
 crata visus est xp̄us in carne visibili:
 vcz puer puulus. Et cū nunciaret re-
 gi Ludouico vt veniens videret. Rñ-
 dit ego credo ita esse. Qui non credit
 eat ad videndū. Preterea de Grego.
 papa cum vellet cōicare quādam vi-
 duā q̄ faciebat sibi hostias q̄bus ipse
 celebrabat fornt̄ risit. Qui statiz ma-
 nuz retraxit: q̄rens quare rides inq̄r:
 qz hostia quā manib⁹ meis feci: mi-
 hi das p̄ hō corpe xp̄i. Qui incredul-
 lam ipaz videns orauit dī. O dñe ie-
 su x̄itātē oñde tui sacramēti. Statim
 appuit hostia tōta caro. Quo viso vi-
 dua lachrymata est: et ab oñi incredu-
 litate sanata. Tūc greg. orauit vt ho-
 stia quertere⁹ vt p̄mo erat: et viduam
 cōicauit. Preterea de b̄tō Amb. legi-
 tur q̄ corp⁹ dñi dedit f̄ri suo Satyro
 adhuc infideli in vase: ei⁹q̄ suasisit q̄ si
 in piculo in mari eēt: ip̄z inuocaret.
 Qd̄ et fecit in nauigio vbi oēs pierūt
 Ip̄e hō cuz iſo deo p̄ mare tanq̄ p̄ f̄-
 rā ibat: clamās. O de⁹ ambrosij: adiu-
 ua me. Vñ ex hoc quersus est ad xp̄z.
 Preterea de q̄dā Angelina tercij or-
 dinis de fulgineo: vl⁹ por⁹ de sancta
 Clara ordinis minor: dū oraret corā
 sacm̄to vt defēderet moniales ab in-
 imicis et ciuitatē Asilij: appuit ibi sta-
 tiz infātulus q̄dā in tabernaculo dī.
 Ne timeas qm̄ victoriā hēbis. Por-
 tans iḡ tabernaculuz cuz corpe xp̄i
 vndiqz circa locū: statiz oēs inimici p̄-
 territi: ppter p̄ntiaz xp̄i in taberna-
 culo faciter exītis: de muris corru-
 rūt. Alij mortui sunt. Alij in fugam
 h̄si. Ex hoc ciuitas Asilij fuit libera-
 ta. Tercius est exēpluz hereticor. de
 Berēgario dyacono ecclie sac̄i Mau-
 ritij andegauensis qui non credebat
 hoc sacm̄. A nicolao papa cum. xij.
 epis reprobatus fuit. Unde in se re-
 uersus p̄ inspirationē quā habuit no-
 cte confessus est veritatem. Quā con-
 fessionem ponit Gratianus de conse-
 di. ij. c. Ego Berengarius. Vñ iura-

uit p̄ sacra euāgelia cuz maximis la-
 chrymis simul cuz alijs credere in du-
 bitāter q̄ in hostia p̄secrata erat verū
 corpus xp̄i. Vñ p̄z p̄posituz. S̄z meri-
 to dubiuz q̄rit. Cur hoc sacm̄ visibili-
 ter non pōt videri velatuz sub accide-
 ntibus. Rñdeo q̄ triplici rōne. ¶ P̄lo
 fidelitatis vt nostra fides sit maioris
 meriti. Qz vt dicit Greg. fides nō h̄z
 meritū vbi hūana rō p̄bet experimen-
 tuz. Quāto res vna min⁹ videt: et q̄s
 eā credit tāto maius meritum: cuz sit
 maior fides. Vñ xp̄s Jo. vl. dicit Tho-
 me clamanti. Dñs me⁹ et de⁹ meus:
 ait Thomas. Qz vidisti me credidisti
 S̄z beati q̄ non viderunt et crediderūt
 Ad p̄positū. Si xp̄s videret in hostia
 in carne min⁹ haberet de rōne fidei.
 Cuz Aug. dicat q̄ fides est de non vi-
 sis. S̄z qz hō non videt nisi hostiā: et
 aliud credit. ideo plus meret. Ex hoc
 plus laudat fides Cēturionis q̄ non
 vidit miracula xp̄i et credidit q̄ apo-
 stolor. q̄ viderunt: secū comederunt: et
 dormierūt et h̄mōi. ¶ Scōo rōne hor-
 ribilitatis. Qz si vñm hominē viuū
 et carnē crudā sumere deberemus: na-
 tura hoīs abhorreret. Unde et ob hoc
 multi abstinere a sumendo illud.
 ¶ Tercio rōne imbecillitatis: quia si
 deberemus xp̄m in sua claritate vide-
 re: sensus visus non posset sustinere
 qz millesies est clarior sole. Vñ ania-
 mea crede hoc. verum esse sacramen-
 tuz quia vt dicit. Bernar. in. ser. de sa-
 cramento. Si credimus Salieno de
 discretionē venarum: si Ptholomeo
 de magnitudine cursus et influentia
 siderum: si p̄ho Aristoteli de fallacijs
 et forma syllogismor. si Ciceroni de or-
 natu colorum. si Prisciano de cōposi-
 tione littere: cur non magis dō q̄ vult
 hoc sacm̄ esse corpus suum. Vñ patet
 veritas nostre conclusionis. Sed q̄rit
 anima cara: vtrum angeli videant co-
 gnitione sua naturali ibi corpus xp̄i.
 Rñdeo q̄ non naturali cognitione.
 Quoniam omnia que sunt fidei sūt su-
 pra naturalem ipsoruz cognitionem.

Myſteria fidei dicuntur eſſe abſcon-
dita a ſeculis in deo: inquit ap̃ls Ad
Ephe. iij. Ideo naturali cognitioe
non vident angeli corpus xp̃i ſub ſa-
cramentis ſed ſoluz beatifica qua vi-
dent de quib⁹ ē fides p̃ beatificaz co-
gnitionē x̃bo: multo min⁹ poſſumus
nos videre: niſi p̃ reuelationē fidei p̃
verbum xp̃i. hec Tho. in. q. de poten-
tia ſup̃ia. Ad argumentuz. Locus et
locorum ꝛc. Verum eſt naturaliter: ſz
in hoc ſacramento incedimus via ſu-
pernaturali. Unde patet primum.

¶ Secundum dicitur ꝛc. Viſo de ei⁹
veritate: ſequit̃ nunc videre de condi-
tionibus que requirunt̃ ad verā ſpi-
ritualē ip̃ius maſticationem Quinq⁹
ſunt conditiones neceſſarie ad hoc vt
homo ſumat hoc ſacramentū deuote.

¶ Prima eſt cuꝝ cordis ꝓtritio.
Secunda ē cuꝝ maxima puritate.
Tertia eſt cum humilitate
Quarta eſt cuꝝ fortitudine.
Quinta eſt cuꝝ ſatiſſacatione.

¶ Prima eſt ꝛc. De hac ſignra Job.
iij. Anteq̃ comedā ſuſpiro Suſpira-
re debet homo anteq̃ ſe ꝓparet ad tā-
tum ſacramentum Iſta autē ſuſpira-
tio et ꝓritio ſunt figurata in teſtamē-
to veteri. Exo. xij. Ubi deus ꝓcepit in
deis vt comederent agnū paſchale
cum tribus conditionibus.

¶ Primo tenētes baculū in manib⁹.
Secundo cincti renibus

Tercio cuꝝ lactucis agreſtibus
¶ Primo cum baculo .i. fortitudine
animi nō cito reuert̃ ad peccata poſt
hoc ſacramentum. Uñ ecclia canit.

Estote fortes in bello ꝛ pugnate cum
antiquo ſerpente. Secundo cincti
renibus: xñ notatur carnis continen-
tia Lu. xxiij. Sint lumbi veſtri ꝓcin-
cti ꝛc. Tercio cum lactucis agreſti-
bus .i. amaritudine peccatorum. Ali-
ter homo exponeret ſe periculo ani-
me Uñ iudas: vt dicitur Jo. xij. quia
ſine cōritione hoc ſacramentū ſum-
pſit dāybolus in eum introiuit. Nota
tñ ſm Albertum q̃ quidā ſunt qui ſu-

munt iſtas lactucas integras: quidā
contritas: ꝛ quidā ſuccum ip̃arum.

Est q̃dā em̃ amaritudo ſup̃ficialis:
quedā ꝓcordialis: et quedā mixta cū
lachrymis. Sunt em̃ quidā q̃ habent
de peccatis quēdā ſup̃ficialem do-
lorem qui attritio dici poteſt Iſti ſu-
munt iſtas lactucas integras. Talis
attritio ꝓctōrem plene non iuſtificat
Zere. v. Percuſiſti eos ꝛ non doluer̃t
attriuiſti eos et renuerunt accipere
diſciplinā. Alij ſunt qui oſa ꝓctā ſua
in mortariolo memorie ꝓgerunt: ꝛ ꝓ
ſilo laboris minutatim conterunt.

Et talis dolor ꝓritio appellatur Iſti
ſumunt iſtas lactucas cōrtas. Et ta-
lis contritio vulnera peccatorū ſanat
Oſee. ix. Sanabo cōritiones eorū: di-
ligam eos ſpontaneē. Alij ſunt maio-
ris perfectionis q̃. ſ. peccata non ſo-
lum ſic ꝓterunt: ſed etiam lachrymas
emittunt Iſti ſumūt agnū cum ſuc-
co lactucarū .i. cum abundātia lacri-
marum Grego. in morali. Carnes cū
lactucis agreſtibus ſunt edendē vt cū
corpus redemptoris noſtri accipim⁹
nos ꝓ peccatis noſtris in ſletibus
affligamus: quaten⁹ ip̃a amaritudo
penitentie abſtergat a mentis ſtoma-
cho ꝓuerſe humorē vite. Secunda
contritio ꝛc. Aplius ponit. i. Cor. xi.
ꝓbet autē ſeip̃s homo .i. examinet
ꝓꝓaz ꝓſcientiā ꝛ ſic d̃ pane illo edatꝛ
de ealice bibat Qui em̃ manducatꝛ
bibit indigne: iudicium ſibi manda-
cat et bibit. Ille: Glo. i. dānationem.
Nō immerito patres mei: qz ſi Adā
cum tota natura hūana dānatus eſt
qz ꝓmū vetitū comedit. Gene. ij. Et
quanto magis q̃ indigne cōmunicat
In huius figuram. ij. Reg. vi. de Oza
Legitur qui fuit a deo ꝓcuſſus eo q̃
archā dñi manibus ſuis tetigit: q̃ ca-
dere de curru volebat Rōnez aſſignāt
hebreiz h̃tero. A deo ꝓcuſſus ē qz cū
vxoꝛe ſua nocte ꝓterita ſacuerat Sed
qua ꝓcuſſione dignus eſt: q̃ iacet cuꝝ
meretrice ꝛ cōcubina Si ille mortu⁹
eſt qua ꝓcuſſione dign⁹ eſt qui corp⁹

Feria quarta

xpi indigne sumit. Un' hie. in quadaz
 epla. Quid tibi cu feminis: qui ad al
 ta cu dno fabularis. Dic sacerdos q
 liter cu eisde labijs filiu dei oscularis
 quib' osculat' es filia meretricis. Un'
 Leo papa. Nullus malignis nullus
 fuscato aio accedat. Pura sit pscietia
 qz puruz e sacramentu. Leui. xxi. Qui
 habuerit maculas no accedat ad mi
 nisteriu. In hui' figura. h. Reg. vi.
 Uri versante mortui sunt: qz vident
 archa dni. Qd de illis: qui no tm vi
 det s' insup sumit indigne. Un' Pro
 uer. xxiij. Qn sederis ad mensa vt co
 medas cu pncipe: diligenter attende
 q posita sunt an facie tua. Tertia co
 ditio zc. Ut se pctoz reputet indignuz
 tm sumere sacramentu. Figura. Mat.
 viij. De centurione q dixit Dne no su
 dign' vt intres zc. Si ceturio se indi
 gnuz reputabat sumere in domo sua
 mortale: quato plus immortalē Unō
 sanctus mar' t'q' indignus pollice
 sibi amputauit: facto instigante spu.
 et sol. bap. cotremuit tagere xpm qn
 ipm baptizabat. Si timuit tangere
 mortale quato plus nos immortalē Ubi
 nota: q homo merito debz incedere
 cuz hūilitate: qz vt habent doctores
 duo sūt in hoc sacramento Dignitas z
 vtilitas. Dignitas qdē: qz in alijs sa
 cramentis pfer' gra: no aut in ipis est
 ipe deus. In hoc sacramento no soli co
 fertur gra: s' e ipa gratia Unde d' eu
 charistia. i. bona gra. immo in ipo e
 ipe deus z homo. Utilitas quidē: qz
 perducit ad patriā. Un' d' viaticū qz
 p viā hui' mundi nos sustentat: vt ad
 patriā puenire possim'. Dñicus hoc
 considerās fiebat semp in missa.
 ¶ Quarta pditio zc. vt. s. hō habeat
 firmū pposituz abstinendi ab illicitis
 z potius mori q' facere aliqd malum
 Un' phis. iij. Eth. Meli' est mori q'
 facere contra bonnz vtutis. z sancta
 Monica de beato Aug. dicebat. Vel
 le potius filiu meū Augustinū mori
 q' q remaneret in suo pctō infidelita
 tis. O quot no hnt hoc ppositum: ma

mo fingunt facere oia bona his dieb'
 vt sic absoluant eorum meretrices.
 Et factō voto irritus est sanctus vt ca
 nes ad votutus zc. ¶ Quinta pditio
 zc. Deut. xviij. Qui non obedierit sa
 cerdotis imperio morte moriat: vt re
 stituas male oblata o vsurarie: vt re
 stituas famā o infamator: alit non ē
 bonuz cōicare. Non accedas ad zc.
 Ubi nota sū magis in. iij. di. ix. Qd
 quattuor sūt differentie psonaz q ac
 cedūt ad hoc sacramentu. Prio qdā su
 mūt sacramentu no effectū sacramenti
 vt sūt peccatores illud sumentes in
 mortali: vsurarij: zcubinarij zc. Se
 cundo qdā sumūt effectū sacramen
 ti z non sacramentu: vt sūt infirmi
 et alij qui no possunt cōicare ex causa
 legitima. De quib' de pse. di. ij. c. Ut
 quid paras dentē aut ventrē. Crede
 et manducasti. Tercio quidā non su
 munt sacramentu nec effectū sacra
 menti: vt illi q non cōicant in paschate
 De talibus de conse. di. ij. Seculares
 qui in pascha no cōicauerint catholi
 ci no credant: nec inter catholicos ha
 beant. Quarto qdā sumunt sacramen
 tu z effectū sacramenti: q sūt in statu
 gratie: z picipiūt dulcedinē. Aug. Ac
 cipe quotidie qd quotidie tibi pfit.
 Sic viue: vt qdte merearis accipe
 re. Ille. Unde patet scdm.
 ¶ Terciu pncipale d' zc. Declara
 ta hui' sacramenti veritate in primo
 mysterio: nunc in hoc tertio mysterio
 soluz exēplū vnu p nostra p'olatione
 z sacramenti hui' verificatione ē vi
 deduz: ad hui' sermonis p'firmationē
 Cu beatuz Greg. missaz celebraret
 rome apparuit illi iesus sub effigie
 passionis z pieratis. Quē vidēs com
 passione motus z deuotione plurimū
 lachrimat' est. Un' statim missa cele
 brata: oibus vere penitētibz et con
 fessis corā illi ymagine pietatis dicē
 tibz genib' flexis ofonē. O dne iesu
 cuz qnq p' noster: z totidē aue maria

concessit. xiiij. milia annorum de ha indulgentia. Postmodum plures pontifices per devotionem addiderunt tantumque infinita sunt. xx. milia. xij. anni et dies xxiij. hec omnia sunt scripta in capella domini cardinalis hostiensis: quod est sita in ecclesia sancti Petri de roma. Quam indulgentiam confirmavit Calixtus papa tertius die. xij. in iunij in. cccc. lvi. Et tu pater sabriel predicator vitatis amplia et predica hanc devotionem quantum potes. unde per hunc sumus de vitate sacramenti. Feria quinta hebdomade. sancte. De necessitate sacramenti

Hoc facite in me
nam commemorationem. Lu. xxiij. Communis est antiquorum et expolitorum optimorum sententias approbata: quod quisque viator et peregrinus volens bene facere suam peregrinationem habere debet tres conditiones necessarias. Prima quod aliud non attendat quam pervenire ad finem sui itineris. Secunda quod lectum tale non ferat thesaurum cuius ratione latronibus expolietur et occidatur. Tertia conditio quod habeat bonam societatem quam conducat eum saluum ad patriam propriam. Moraliter. Iste homo peregrinus est viator quilibet: quod ad patriam tendit. Unde david. Aduena ego sum apud te et peregrinus sicut et cetera. et ad heb. ix. Non habemus hic et cetera. Gen. xlvij. iacob dixit pharaoni. Dies peregrinationis mee centum. xxx. annorum parui et mali. Plato in tit meo Trinum si quidem et ad omnia decantatur: hanc vitam peregrinationem esse quam dicitur. Non debet hic peregrinus habere aliud studium quam gradiendi ad paradisum: bene operari et saluari: quod ad hoc natura est. Secunda conditio non ferre thesauros mundum: nec studere diuitiis huius seculi. Unde Lac. vij. c. i. Virtutis autem via non capit magna onera portantes. Augustinus ad modum trames est per quam iusticia hominem deducit in celum. hunc tenere non potest nisi qui fuerit expeditus et nudus. Tertia autem debet bonam guidam. Que est hec? Ratione secundum sacramentum misse. Quod nos

dum hanc vitam eximus: ut bona conditio etiam nram deducit ad paradisum. Ideo Christus nos hortatur faciamus commemorationem. In quibus verbis de necessitate sacramenti erit finis noster hodiernus. Ubi tria per ordinem videbimus.

Primum de necessitate.

Secundum de utilitate.

Tertium de specialitate.

Circa primum. Queritur dubium. Utrum fuit necessarium institui hoc sacramentum. Ratione sunt theologi. Tho. iiij. di. viij. ar. iij. Petrus de tarantasia. iiij. di. vi. Et Ric. ibidem dist. viij. ar. i. q. iij. Quod fuit necessarium. Que necessitas probatur quadruplici medio.

Primo ratione.

Secundo auctoritate.

Tertio figura.

Quarto exemplo.

Primo ratio. Que de preservatione divina providentia suas creaturas in tres gradus distinguit. Aliqua erat spiritualis: ut angelus. Aliqua erat mixta: partim corporalis. partim spiritualis: ut homo: ex anima et corpore compositus. Aliqua simpliciter corporalis: ut animalia sensibilia: et omnia vegetabilia secundum quod generantur: eademque divina providentia. omnibus illis deorum vita providit. Angelis enim cibum spirituale plenum omnium suavitatem dedit: quod evidere divina essentia et ea frui: et ea deitari eternum. Juxta illud. Satiabor cum et cetera. Ioh. dixit angelus Thobi. xij. Cum essem vobiscum per voluntatem dei videbam quod me ducere et habere sed ego cibo et potu inuisibili vitor: scilicet divina visione. Secunda creatura est bestia: cui preparavit herbas virescentes: ut patet Gen. i. Tertia creatura est homo mixtus corpore et anima. Ex parte corporis et anime divina providentia cibum materiale dat sine quo non vivit. In primo de generatione philosophi. Omne vivens quoad vivit indiget alimento: convenienti sue nature et cetera. Poli. Sine necessitate impossibile est vivere. Quia calor naturalis consumeret totum humidum radicale. Et in libro de causa longitudinis

Feria quinta

et breuitatis vite. Duo sunt pncipia vite nre: calidū naturale et hūidū radiale. Un corp⁹ indiget cibo pueniēti sue nature. Q: vulgo dī Saccus vacuus non stat rect⁹ rē. Et sicut corp⁹ non potest esse sine cibo Sic anima sine cibo spūali viuere nō pōt. Quis est iste cibus. Rñdeo q̄ est sacramentum altaris De quo Johānis. vi. Caro mea vere ē cib⁹: et sanguis me⁹ vere est potus. Et magister. iij. disti. viij. c. vlt. Sicut panis p̄ ceteris cibis corpus reficit et sustentat. et vinū hōiem letificat: sic caro xpī hōiē interiore plus ceteris gratijs spiritaliter reficit Unde dicitur viaticū q̄ reficiamētum. Qui panis possit⁹ est i mensa noue gratie. s. in altari. In celo genitus In vtero virginis firmatus In patibulo. crucis coct⁹. Unde Richardus in. iij. di. viij. ar. i. dicit. Quod inter cetera sacramenta duo fuere necessaria. Primum fuit sacramentum baptismi per quod anima fit sponsa xpī de serua dyaboli. Secūduū est sacramentum altaris: per qd anima roboratur in presēti: vt deo vacet p̄ contemplationem. Quod patet figura. iij. Reg. xix. De helia qui lens per desertum dormiuit sub vmbra iuniperi. Cui angelus apparuit dī. Surge comede: grandis ē tibi restat via: Moraliter. Quis est iste helias. Est hōio qui per viam huius mundi it. et p̄mitur curis huius mundi Tristatur de filijs: de honoribus: de diuitijs: ne eat ad hospitale. Quo sic fessio: oportet detur ei panis sacramentalis. Quo refectio: possit ire ad montem paradisi. De quo patet Jo. viij. Panis quem ego dabo. caro mea est: p̄ mundi vita. Unde dicūt Theologi. Quod inter cetera beneficia hōiū collata vnum fuit potissimum videlicet cōmunicatio corporis sui: inuaticū spūale qd nobis contulit in die cene. Magnum fuit creare celos quattuor elementa. aqua de petra eijcere: mare diuidere. Sed maius qn

in sacramento seipm dedit: de conse. di. ij. c. Nichil in sacrificijs mai⁹ ē cepit q̄ corpus et sanguis ch: isti. Nec vlla oblatio maior hac ē: sed oēs p̄cellit. Un fm Inno. triplici rōne in ecclēsia repertū est. Prima vt iustis memoria passionis xpī. de conse. di. ij. ca. Iteratur hoc mysterium: ob cōmōmorationē passionis xpī: sicut ip̄e ait hoc q̄teniscūq̄ agitis in meam cōmōmorationē facite. Scda quia oportet semp medicinaz esse paratā contra quotidianā pctā. Tertis vt a nimia recreet cibo spūali: q̄ in missa reperit⁹: de p̄se. di. ij. c. Utrū. Q: quotidie peccam⁹: adeo xps q̄tidie mystice p nobis imolatur intra eccliam catholicāz Jo xps. Jo. vi. Qui māducatur hunc panē viuet in eternūz. De quo p̄pheta Dauid p̄uidens ex spū: Memorā fecit mirabilūz suoz rē. Sap quo dñicus Tolosan⁹ in hōbo dedit Octo modis xps se dedit hōi i solatiū sui. Prio in filiū p nobis carnē assumendo. Isa. Puer nat⁹ ē nobis rē. Scdo dedit se sicut noster soci⁹ cōfirmādo se in natiuitate nobiscū. Philip. ij. In similitudinē hōiū fact⁹ et habitu inuent⁹ vt hōio. Tertio dedit se sicut magister p̄ doctrinā et p̄dicationē Joh. xij. Vos vocatis me magf rē. Quarto dedit se ad exēplūz bonē vite. vñ dixit discipulis Exēplū dedit vobis vt rē. Seq̄re illū o xpiane quia nō poteris falli. Est bona gūda Quinto dedit se sicut patrē: p̄ regeneratio nē Joh. Dedit eis potestātē rē. Serto sicut fratē Mat. xij. Quicūq̄ fecerit voluntatē patris mei. ip̄e me⁹ frater et soror et mater. Septimo dedit se in holocaustūz. i. Cor. vi. Empti estis rē Octauo dedit se cibū Jo. vi. Caro mea rē. Mat. xxvij Accipite et māducate hoc rē. et Can. vi. Comedite amici mei et bibite. et inebriamini km̄i. Et Tho. Ores mirabilis māducatur dñm paup seru⁹ et hūil: quo cibo s̄ or angela de fulgineo. i. dñm nostri sustentabat. Que p. xij agnosce licē

Ita pape. cōtinuē hoc sacramētum su-
mebat nullum alium cibum sumens.
Quod idez dicit de katherina Sen.
S3 merito qritur dubium. Qua hora
hoc sacm fuit institutū. Rñdeo q die
iouis hora cōpletorij. Et ratio est ta-
li die: qz hoc die virgo obtulit filiū su-
um in tēplū. Et hoc die xps ascendit
ceios. Et hoc die volucres celiz pisces
maris creauit. Preterea ⁊ hora com-
pletorij: qz hac die videt mūdus fuis-
se creatus. Quia pma dies dñica. Pri-
mo facta est ex vespere. Sc̄do ex ma-
ne. Sen. i. et ideo a vespera incepisse
putatur. Un patet hoc sacramētū fu-
isse nec. Maritū. Qd ultimo pbatur ex
emplo Vincentij hysto. De quodam
dño valde grato apud imperatorem
Theodosium. Qui ex inuidia falso est
sibi accusat⁹ qz vellet terras suas da-
re in manu sarracenoz. Impator aut
inaudita parte patibulo est suspensus.
Die aut tertio cognatus eius pces
ipmvt deponeret clamauit. Deponte
me. Qz gra Jesu xpi viuo. Conuocato
pplo ad tā mirū spectaculū: narravit
qz quotidie solebat dicere. v. Pater. ⁊
tot Ave. Tria ad honorē passiōis ie-
su xpi. ⁊. v. vulnēz suor euz. v. venis.
Quartum obtuli angelo cui cōmissus
sum. Quintū cū venia obtuli corpori
xpi ⁊ sacro altaris. Qd singulis die-
bus p mundū conficit. vt in fine vite
mee. tanto viatico mererer cōicari.
Unde vtilitate illius sacramēti in vs-
troz hoie saluus suz. Un ptz primum
Sc̄dm pncipale dz qz. Innocentius
tertius de officio misse. iij. par. c. vii.
⁊ Alber. li. de officio misse addunt. v.
vtilitates huius sacramenti.
CPrima dz glorie adeptio.
CSc̄da a pctis pseruatio.
CTertia. a piculis liberatio.
CQuarta. totius boni pticipatio.
CQuinta. virtutū augmentatio.
CCirca primūz cōclusio est Tho. iij.
pt. q. lxxix. ar. i. Qd sicut xps veniēs
in mundū cōtulit mundo vitā grē iux-
ta illd. Jo. i. Sra veritas p iesum xpm

facta est: ita veniens in hoie p sacra-
mentum: operat vitam gratie. Jo. vi.
Qui manducat hunc panem viuet in e-
ternum. CPreterea idē Tho. addit.
Qd illum effectū quē passio xpi fecit
mundo hoc sacramētuz idē faciat in
hoie bñ disposito. Jo. vi. Si qis mandu-
cauerit ex hoc pane: viuet in eternum.
Et magister. iij. di. iij. Nemo suis
meritis potuit ingredi paradysū. Nec
circuncisio nec baptisim⁹ apuit ianuā
regni celestis: nisi hostia salutaris. Zi-
le. Qd ptz exēplis. Primo hugonis
de. s. victo. Qui dum infirmaret gra-
uiter ⁊ nulluz sumeret cibū: petijt cor-
pus xpi. Fratres aut nolētes euz con-
tristari: obtulerunt ei hostiaz non con-
secratas. Qd ppendēs cepit clamare.
Misereat vestri de⁹. Cur me decipe-
re voluistis. Iste nō est deus me⁹. Ut
atem obtulerunt ei sacramētū. ⁊ nō
volens recipere: oculis in celū lenat⁹
sic orauit. Ascendat fili⁹ ad patrē: et
spūs reuertat ad deū q fecit illū. Inē
hec verba. anim efflauit et sacramen-
tuz disparuit. Preterea exempluz hi-
larij episcopi pictauensis. Cum esset
missus in exilium ab Arrianis in fri-
giāz vitra mare. filius sua Afra scri-
psit patri epistolam de francia: digna-
retur dare ei virum. Qui rescriptit qz
erat contentus. sed expectaret aduen-
tum suū. Reuersus in patriāz filia pe-
tit promissum impleri. Rñdit pater.
Veni cras in ecclesiam: et euz tibi da-
bo. Sed prepara te diligenter. Filia
in mane cōtulit se ad ecclesiā. Pater
vero post cōsecrationē fecit vocari an-
te se filiā. Tempus inquit venit filiā
tibi quod promisi. Es ne contenta
de illo quē tibi dederō. Ero inqz filia
Pater hostiā consecratam obtulit fi-
lie interrogans an esset contenta ac-
cipere filiū dei pro iponso. Dixit filia
qz sic. Quo sumpto cecidit mortua ad
pedes patris. Et sic ad celūz volauit.
CSc̄da vtilitas qz. De conse. di. ij.
Cū omne crimē atqz peccatū: oblati-
s deo sacrificijs: deleat. ⁊ Inno. de offi-

Feria sexta

elo mlt. iij. par. c. vlti. dicit. Si digne
sumatur eucharistia: a malo liberat
et confirmat in bono: venialia delet et ca
uet mortalia. Que conclusio probat per
Tho. iij. di. xij. Et Jo. vi. Qui mandu
cat me vivit propter me. s. vita gratie.
Unde Ber. ordinavit quod monachi sepe
se cōdicarent: ut sic a peccatis pserua
retur. Idez legi de eo. Qui cū p̄dica
caret Meli quedā mulier a diabolo
fornicata p. vi. menses cōtinuos in p
prio lecto viro ignorante. In. vij. autē
mense in se reuerſa expauit quod secum
teneret demonē. Audiens hō adlien
tum. Ber. intimavit ei rem Quo au
dito populo audiente et luminib⁹ accē
sis publice anathematizavit demonē
et mulier i p̄cepit facere sepe cōionez
Quia nichil melius contra demonē
et peccata. Quā faciens liberata est.
¶ Tertia utilitas et. ps. Panis cor
hois cōfirmet idem. Si ambulauero
et. vlt. es scz p sacramentū. Exem
plū: iudei pueri. Qui missus a patre
in fornacem eo quod se cōmunicaret cū
alijs xpianis. Liberatus ē virtute il
lius sacramēti. Et pater exiit ē in
eadem. ¶ Quarto et. Alber. vbi su
pra. Ponit hanc mirabilez conclusio
nem memorie retinendā. Quā cum q̄s
digne cōmunicat: sit particeps oīz ba
noy que xps operat⁹ est in vita sua.
Ieiunando: discurrendo: orando: pre
dicando: lachrimando: et quod in die
parascenes sustinuit. Proterea partici
pat de oībus bonis totius ecclesie: et
omniū sanctorū q̄ sunt in celo. ¶ Quin
ta. et. Augmentatio certe omniū vir
tutū sit charitas fidei spei. Attestan
te. Tho. Qui ad instantiam Urbani
pape: solus in ecclesia officij de hoc
sacramento composuit di. Quid pre
ciosius hoc cōmuniō eē pot: an quo tot
peccata purgātur virtutes augentur
et mens omniū spūsalium charisma
tum impugnat Tertiū dicitur et.
Ex sū. p̄f. li. ij. Tl. ij. q. iij. Quattuor
sūt ḡn̄a psonarū q̄ non p̄nt cōicari: nec
recipi debēt, ad cōmunionē ¶ Primū

gentis sunt publici vsurarij. q̄ bonā
alioy iniuste vsurpant Et ratio q̄re
non p̄nt cōicari: quia sunt excōicati s
iure Unde raymū. iij. d. q̄ curati debēt
facē tria Prio n̄ debēt recipe ad cōio
nē. Scdō nō recipe eoy oblationē Sz
q̄ hec dona: hec mīera destruit mī
duz ¶ Tertiū debēt denegare eis. ec
clesiasticā sepulturā: ut patet etiā p
sacros cano. di. xvi. c. nullas. Extra
de vsuris. c. qz. c. quāqz. li. vi. Sz talis
vbi debet poni. O sacrista domicilij.
Mortuus est talis vsurarius vis tua
ecclesie sepeli. Clama non. Sic dic p
omnes conuentus. Sz vbi. d. z. poni. Je
re. xij. Sepultura alini. et c. Exemplū
vsurarij q̄ sub furca p asinum depō
tus ē. ¶ Scdm sunt omnes concubine et
meretrices q̄ actualet cū p̄cubinaris
stant: aut in eadez domo habitant: et
ratio ē Tho. iij. di. ix. ar. iij. di. Ad
hoc q̄ quis se digne cōicet opz q̄ duo
habeat. Primū ut xpo cōiūgat per
amōrē talē amōrē n̄ hz talis vir nec
mlier: sz libūinice ¶ Paup xps. Scdō
est ut mēs cōicātis ferat actū in deū
iuxta illd ecclesie. Surſus corda. Sz
nō pōt talis facere per carnale petm
mēs humana deſinit: ut ad superna
ferri non possit. Sz dicis. Nāqd pos
sum tenere eā in demo hīs voluntas
tē non t̄gē di eā R̄ideo q̄ nō duplici
rōne. Prio ratione mali exēpli. Scdō
rōe piculi: qz vulgo dī ignis ppe pa
les non bene stat. ¶ Tertiū et. qbus
cōio ē denegāda sūt lufores q̄ ad car
tas et datos ludunt qñ ducūt in cōsue
tudinē. Exemplū de muliere deuota
q̄ post mortē mīs ofonibus instabat
ut sciret de statu ei⁹. Apparuit ei di.
Sū dānata: qz vixi d pecunijs: acq̄si
p iniustū lucrū indi. ¶ Quartū gen⁹
hoim sūt illi q̄ nō sūt p̄fessi nec p̄fiteri
volunt in hac q̄dragesima p p̄is nec
cōicant. qz tales ḡuissime peccāt sm
do. q̄ntuplici rōne. Primo rōne offen
siois. Nā de illis q̄ non receperūt di
scipulos xpi. Sz Lu. x. Amen dico vo
bis q̄ remissus erit in die illa sodes

me q̄ illi ciuitati q̄ nō recepit vos. Si
offendit em̄ deū q̄ non recepit discipu-
los xp̄i. q̄ntū offendit q̄ nec ip̄m xp̄m
recipit. Quid facit ille infamis q̄ confi-
teri non vult. An conquerit. Jo. i. In
ppria venit et sui. rē. i. xp̄iani redem-
pti sanguine xp̄i: eo q̄ non receperūt
Secōdō rōne indispositiōis. Quidā em̄
applaudunt sibi di. Opater. Meli⁹ ē
non recipere corp⁹ xp̄i q̄ indigne cō-
municare. Quāuis hoc sit verum: q̄
ut habet Mathet. xv. Non est bonum
sumere panē filiorū: id est hominū iu-
storū rē. Tñ valde debent contristari
q̄ sint canes: et receptacula immun-
da: et vasa mortis q̄ deberēt esse vasa
gratie. Tercio rōne subiectionis q̄
plenerat in pctō. subicit dyabolo et
expellit xp̄s quē nō vult in se regnare
Quarto rōne ptectionis. ambulās
viam piculosam valde dolet si non hz
ptectorē. homo est in via piculosa in
imicorū demonum. iuxta illud. Multi
bellantes rē. An indiget ptectione. s.
cōionis et sacramento altaris. de quo
David. Parasti in cōspectu meo rē.
Eos. s. demones q̄ tribu. rē. hāc pte-
ctione fugit in p̄sentia pauper fortu-
natus pctōr q̄ cōionē non intendit su-
mere. Quinto rōne exclusionis: q̄ dñō
hospiciū negat: merito et ipse dene-
gabit illi ianuā regni celestis. Lu. x.
Qui me erubuerit hunc fili⁹ rē. Sed
pctōr qui confiteri et p̄nunciari non
vult in hoc pascha: hospiciū denegat
xp̄o. An r ab ipso denegabit hospiciū
padis. Practica. Dispone ergo de cō-
scientia tua: ut digne possis in die pa-
sche ad mēsa dñi creatoris tui cōicari
ut recipiaris ab eo in mensa celesti.

In die parasceues. Sermo de passi-
one dñi nostri iesu xp̄i deuotissimus.

Hodie si voces
deus audieritis nolite ob-
durare corda vestra. ps.
xciiij. Qz gratia domini est funda-

mentum omnium virtutum sine qua ne-
mo operari potest opus meritorū: vi-
te eterne vt dicitur Joh. xv. Sine me
nichil potestis facere. Et de conse. di-
stin. iij. c. Placuit. Et Tho. i. ij. q. cix.
Ideo opus est habere ipsam gratiā.
Unde volēs more solito recurrere ad
Mariam occurrit michi Sabuel an-
gelus dicens. Noli eaz salutare: sed
ipsam dimitte: quia animus eius in a-
maritudine est. iij. Reg. iij. Quia si
eam salutauiis Aue ab a: q̄ sine et
ve deriuatur: dicet noli dicere Aue
quia mulier infelix ego sum: i. Regij
i. Si dixeris gratia plena. Respon-
det. Immo amaritudine et doloribus
plena. Dominus tecum. Respondet.
Immo est iter iudeos. Benedicta tu
in mulieribus. Immo maledicta sum
Benedictus fructus ventris tui. Re-
spondet immo maledictus inter iude-
os. Unus appellat eum malefactorē
alius seditiosum: alius blasphemato-
rem vt vermis et non homo. Oppro-
brium hominū et abiectio plebis. Et
quo apparet cytharam illam angelicā
ce salutationis esse conuersam in lu-
ctum. Ideo dimitte nec salutes o pre-
dicatoz. Sed nihilominus cūq̄a. iux-
ta crucem maneat. Ipsam meditan-
do: ipsam adorando: ipsam salutādo
et eius auxilium implorando et dicē-
do: O crux aue spes vnica: hoc passio-
nis tēpore rē. Et adoram⁹ te chuste.
hodie si vocem. rē. Si oculo intelle-
ctus volumus hodie deuote contem-
plari acerbissimos dolores nostri re-
demptoris: profecto inueniemus q̄
omnis creatura nos ad lachrymas in-
uitat. Primo ecclesia que nigris indu-
ta: et altaribus demidata: campanis
et canticis leticie priuata: sponsū suū
plorat. Tren. i. Plorās plorauit in no-
cte et lachryme sunt in maxillis eius
Non est qui consoletur eam. Se-
cundo sol qui hodie suos abscondit ra-
dios. Mathet. xxvij. A sexta hora te-
nebre facte sunt super vnīuersam ter-
ram. Quod videns Dionysius atq̄e
r ij

Feria sexta

nis dixit: aut tota machina destruitur
aut deus nature patitur. ¶ Tertio
omnis creatura irrationalis hiero.
super Mathe. Omnis creatura com-
patitur xpo morienti Sol obscuratur
Terra mouetur Petre scinditur. Ue-
luz tēpli diuidit. Sepulchra aperiunt
¶ Quarto angeli. Isa. xxxiij. Angeli
pacis amare fiebunt. ¶ Quinto. Ma-
ria xgo Quam si pie voluerim? con-
templari. Videbimus eam inestaz. fa-
cie squalida crinibus sparsis. an. cru-
cem stantem: et querula voce dicentē
O fili mi: quem de spiritu sancto con-
cepit nunc inter latrones te video. O
pater eterne comparere matri: et tñi
plange filium. O angelici spiritus et vos
plangite mecum. O corpora celestia
plangite qui vos creauit. O quattuor
elementa. O populi omnes O vidue.
O virgines. O coniugate: omnes mecum
plangite: nec immerito hec dicebat.
Nam oēs dolores partus et mortis
hodie libi fuere reseruati: qz sup oēs
dilexit filium. Ideo stabat iuxta cru-
cem iesu mater. Johan. xix. ¶ Sexto
xpus qui dixit. Oros omnes qui trāsitis
per viā: attendite et videte si est dolor
sicut dolor meus. Idcirco qz mortuus
est p nobis peccatoribus debem? cō-
pati: nec debemus nos continere a la-
chrimis: sed potius plangendo inui-
tare insensibiles creaturas: vt suo mo-
do compatiantur filio xgini in cru-
ce pendenti. Vñ ecclesia hodie nigris
vestita dicit secularibz. hodie si vo-
cem tē. O fideles mei si vocē tē. scilz
septem xboz q dixit in cruce. Primū
Pater ignosce. Secūduz Amen dico
tē. Tertium Mulier. tē. Quartum
Sitis. Quintū hely. tē. Sextū. In ma-
nus tē. Septimū Cōsummatum ē: In
quibz xbis quqz erūt mysteria vidēda
¶ Primū dī necessitatis.
Scōm dī acerbitalis.
Tertiu dī sententiationis.
Quartum dī crucifixionis.
Quintum dī depositionis.
¶ Primū dicitur tē. Queritur a do:

ctozibz Theologis. Utruz fuerit ne-
cessariuz xpm mori pro humano: ge-
nere. Respōdeo fin Tho. ij. parte. q.
lxvi. Ricar. in. ij. distin. xx. ar. i. Ale-
xan. de ales. in. ij. par. sue summe.
Anselmus in libro. Cur deus homo.
Quod duplex necessitas. Absoluta et
conditionata. Quo ad primā non fuit
necessariuz xpm mori. Et ratio est. qz
cum deus sit omnipotens: alij erant
modi ad ipm liberanduz. In ps. xxxij.
Dixit et facta sunt. Idē. Omnia que-
cunqz voluit fecit. Et Mat. xiiij. Ora-
bat patri. Abba pater omnia tibi pos-
sibilia sunt. Vñ alij erant modi ad ipz
tē. Vñ Aug. lib. ij. de tri. c. x. Si que-
ritur vtrum alio modo potuerit gen?
humanuz liberari qz p mortē filij dei
dicimus et alium modum possibilem
ei fuisse cui? potestati oia subiacent.
Sed si loquimur de scda necessitate:
dicimus non fuisse meliorē modū qz
qui erat inui sibilis: immortalis: impas-
sibilis: vñibilis: mortalis: et passibilis
efficeret. Que necessitas pbatur
vera triplici ratione.

¶ Primo ratione satisfactionis.

Secundo ratione ostensionis.

Tertio ratione legitimisationis.

¶ Primo ratione satisfactionis. Con-
clusio est cano. xiiij. q. vi. c. si res alie-
na Et extra de regu. iur. Non dimit-
titur pctm tē. et Tho. in. ij. di. xv. Re-
stitutio male ablati est necessaria ad
salutem. Ad pposituz. Adā fecit fur-
tum in paradiso: qz tulit de fructu: in-
uito dño. Sene. ij. Unde non poterat
absolui a pctō illo nisi pri? satisfacere
ret de furto Satisfacere autē nō pote-
rat nec aliqua pura creatura: vt dicit
Criso. super. Mat. et Alexan. de ales
in. ij. sen. Et hoc ratione infinitatis:
dirimus dñica. pterita. Ideo erat ne-
cessariuz xpm mori: vt p nobis patri
satisfaceret. Vñ. Isa. xxxv. Deus ipe
veniet et saluabit nos. Et dantes li.
ij. Para hō qz ampli? se humiliādo
dei p superbia satagere neqerat dei
vnigenit? se se deprimēdo. Nostra ce

In parasceues. Fo. Cxxi.

pit fragilia: vt parentes redimat. Et
sic p³ p³ma rō. Al. Scō rōne ostētionis
vt hōi ostēderet amorē et caritatē quā
illi habebat q³ p³ eo mori voluit: vt sic
hō seruētus bñ oparet. Un³ apls Ro.
v. Cōmendat aut³ de³ caritatē suā in
nobis: qm̄ cū essemus inimici: recōci-
liati sum³ deo. s. ppter eius passionē
et Jo. ij. Sic de³ dilexit mūdū vt fili-
us suū vniūgenitū daret vt oīs q³ cre-
dit in me nen pereat. Cōmensa boni-
tas iesu xpi q³ mori voluit pro nobis.
Un³ Gre. i bñdictōe cerei. O mira cir-
ca nos rē. Un³ bñ iudei clamauerunt
p³lato. Scōz legē d³ mori. Scōz sen.
Tho. i. q. xxi. triplex ē lex fm̄ quā d³
bebat mori: nec alī fieri poterat. P³ia
lex et³nalī. Scōa lex naturalī. Ter-
tia lex diuinā. P³ia rē. Ab eterno fu-
it p³destinātū xpm̄ mori. Jō fm̄ hāc le-
gē dicim³ fuisse moriturū. vñ Lu. xxi.
fili³ q³ daz hōis vadit sicut scriptū est
de illo. s. ab et³no. Et ex hoc aliq³ voluit
vt dicit Alex. iij. p. q. i. Qd³ si adaz nō
peccasset rōne hui³ p³destinationis le-
gis et³ne xps incarnatus et mortu³
fuisset. Jgit³ fm̄ legē et³na d³ mori.
Scōa lex ē naturalī q³ ab. Jsid. in. vi.
Ethi. sic describit³ qd³ ē qdaz instinet³
naturalis cōis oīm. Ex hoc naturali
instinctu legim³ in scōo de aialib³. Al-
berti magni q³ sūt qdā aialia q³ instin-
ctu naturali inducta sibi p³plis mortez
pcurāt: vt p³ d³ fenice. Que post quin-
gentos ānos cū sit auis sola: igne suc-
censo et sibi parato seip³az p³icit et oc-
cidit. Preterea et Pellican³ seip³ū ro-
stro occidit: sūguinē de gutture emit-
tit vt filios suos foueat. Nā serpēs p³
seq³ pelicanū. et dū abest nidū intrat
et pullos occidit. Pelican³: rediēs tri-
bus dieb³ pullos suos plāgit tertio di-
e rostro se vulnerat: et de sūguine suo
asp³git et viuificat. Ita xps bñdictus
filios suos sūguine viuificat a dyabolo
occisos: atq³ fouet: Scōm legē hāc na-
turalē d³ mori. Tertia lex rē. Uet³ te-
stamentūm clamat. Clamāt patri ar-
che: clamāt pphete oīno xps mori de-

bere: vt pphetaz dicta impleant³ op³
mori. O iesu benigne. Tercio rōne
rē. volunt iuriste. C. de accusa. Et ca-
no. xiiij. q. i. c. filuester Qui ex adulte-
rio est natus nō est capax hereditatis
nisi legitime. Ad ppositum. Usq³ ad
hanc diē ex p³ctō p³moz parentū natū-
tura effecta est spuria. David in ps.
Ego seruus tu³ suz rē. Et p³ha. Natu-
tura humana multipliciter est ancilla
sed hodie xps p³ suū sūguinē legitima
uit nos et capaces fecit hereditatis
et³ne. Un³ poeta vulgaris. Jō vt mor-
talis posset iā resurgere. Cōuenit dei
filiū scelera abluere. Mortisq³ turpis-
sime sese dedicare vt pemptū hōiem
posset liberare. Et sic patet rōnib³
xpm̄ mori necessariū fuisse. Un³ dicit³
hodie rē. Incipit ordo hystorie passi-
onis. Cū em̄ xps bñdictus fecisset il-
lud miraculū miro mō stupēdū de su-
scitatione Lazari feria. vi. an³ dñicā
de pas. vt sūt hodie dies. xv. fuit aut³
adeo oīb³ notū q³ iudei inceperūt in-
uidere xpo: eo q³ p³plus ex miraculis
et vita bona eū seq³bat. Un³ videntes
pharisei et scribe signa magna et laza-
ri miraculū inuidebāt: q³ inuidia erat
plena. Qz iuxta hier. in epitaphio. s.
pauli. Semp³ h³utes psequit³ inuidia
Jpe quoq³ dñs n³ iesus xps zelo iude-
orū crucifix³ ē. statiz post sextā feriā
pgregati sūt i domo cayphe q³ erat pō-
tifer anni illius et p³lm̄ regebat āno
illo. et dixerūt illō. Jo. xi. Quid facim³
q³ hic hō multa signa facit: si dimitti-
m³ eū sic oēs credēt in eū: et veniēt ro-
mani et rollēt locū n³z gētē. Jz Tho.
in Cath. Romani ordinauerūt vt nul-
lus rex pstitueret nisi put³ ipi mādā-
rēt: et iō timuerūt q³ si romani audirēt
q³ xpm̄ regē p³terent veniēt et locū
gentē acciperēt: eo q³ pactū fecerunt
cū romanis nō hñdi aliū regē q³ ce-
sarē. Un³ aut³ ex eis Cayphas noīe
surgēs dixit. Vos nescitis qd³ nec co-
gitatis. Expedi em̄ vt vn³ hō moriā-
t³ p³ p³lo et nō tota gēs pereat. Aliā in-
tentionē habuit cayphas: alia spūs
r iij

sanctus. Intendebat cayphas vt xps occideret priusq; a romanis captiuaret. Spūs aut scūs q; p os suū pphetauit intellexit expedire vt xps occideret: vt hō liberaretur de manu dyaboli. Ab illo aut die cogi. euz interfi. Vñ ad pñliū istū cayphe concordauerunt q; mori deberet. De hoc consilio p hos David ps. xxxiiij. Consiliū fecerūt in vñ. ⁊ Jo. xi. Collegerunt pñfices ⁊ pharisei consil. aduer. xpm Scribit i decre. xi. q. v. c. pauper. Qd in oī pñlio vbi agit de crimine aduersatur ne cōdēnet innocēs ne pternitatur ordo iuris: ne in aio iudicis sit iracundia: s; in cōsilio istoz totuz in oppositū fuit: id fuit iniquū ⁊ iniustū. De hoc cōsilio iplēta est pphetia ⁊ figurā. Pñio pphetia Esa. xxx. Ue filiū desertores vt faceretis consiliū: s; nō ex me et ordit emini telā ⁊ nō p spūm meū. Scdo figura Gen. xxxvij. de Jo. seph. Ecce sōniator venit venite occidam⁹ eū. vñ cōparat aui padisi. De q; Alber. xij. de aialib⁹ q; ab oībus aui bus aude audir ppter dulcē cātū: nī si qdam serpētes q; fugiūt in cavernis. Moralit. hec aui ē xps. q; dulcē cātū in finombus suis q; libēter audiebāt psonē timorate. S; serpentes i. pharisei ⁊ scribe q; nō poterant ipm audire fugiebāt eū ⁊ in latibulis pñlia faciebāt. Vñ ipe p os dauid in ps. xl. di. Verbū iniquū cōstituerūt aduersum me. Ex hoc pñlio illa dñica ē de passiōe: q; tunc xpi mors fuit ordinata. Sciēs aut iesus q; ei⁹ mors fu erat ordinata quē nūllatet. heb. xiiij. Oīa nuda ⁊ apta sunt tē. In ps. Dñs scit cogitationes hoīm tē. De partib⁹ illis abscellit ⁊ abscōdit se in quodā dōto: qd erat iuxta ciuitatē noīe effren: q; nōdū erat hora ei⁹: ⁊ ibi manebat cū apostolis suis. Rex aut Abagar⁹ qui lepra maxima detinebat sciens xpm ibidē esse misit litteras di. Abagarus Eucane frater Jesu saluatori nro salutē. Intellexi q; sine medicinis infirmos sanas: mortuos suscitās: ce-

cos illuminas. Vñ de duobus vñ crōdo aut q; sis de⁹ in forma hoīs: aut filiū dei. Jō rogo vt ad me venias vt missis iudeis: ⁊ te cū meis honorabo. Tūc iesus rñdit: De hoc q; credis de me bene facis: q; beati q; nō viderūt et crediderunt. Venire aut ad te nō possū: q; oportet opus obedientie patris mei implere q; me misit: tñ i breuit mittā vñ ex meis apostolis: q; curabit te a lepra tua. Et ille fuit beatus Thade⁹. In isto igit deserto stetit vt q; ad sabbatū qd est añ palmarū dñi caz. In isto sabbato recessit ⁊ cepit venire versus hierusalē. Et veniendū transiuit p partes Samarie ⁊ galilee Dicebatq; aplis suis. vt habet. Mat. xx. ⁊ Luce. xviij. Ecce ascendim⁹ hierosolimā: ⁊ consumabunt oīa que scripta sunt de filio hoīs. sicut ad amicos suos suā reuelat passiōez. Cur dixit de filio hominis ⁊ nō de filio dei: Rñ deo fm Tho. in Cath. q; ea q; scripta erāt de eius passiōe. ad eius humanitātē pñnebant. que sola passa est. Sesquit. Tradetur em gentib⁹ id est phariseis. Tradet a iuda. et iudeis a pilato. Et illudet: pmo ab herode. Secundo a pilato et militibus. Tercio a iudeis. Vñ qui ⁊ c. Et non intellexerunt verbuz. Quare hoc essent verba leuia. Rñdeo fm Tho. vbi. s. qd trizbus rōnibus. Primo quia nimis amabant eum. Ideo eius mortem audire non poterāt. sicut mater q; filiū diligit nimis temere. non potest audire verbum de eius separatiōe. Scdo q; credebant verū esse deū: vñ suspicari nō poterāt ipsuz fore morituruz. Tercio q; credebant ipsum parabolice loqui sicut ipse faciebat. Deuenit tandem Bethaniā ad castrū Marthe. In hoc possumus videre q; mortē pñla voluntate sustinuit. Vñ de hoc aduentu iplēta est duplex prophetia. Prima Esa. liij. Oblatus est quia ipse voluit. Secundo David in ps. xxxix. Facere voluntatez tuā deus me⁹ volui. In be-

Bene veniat filius me: quē non vidi
 sū plurib⁹ dieb⁹. Si non hō leprosus
 quē dñs sanauerat fecit xpo aplis et
 Lazaro conuinuiz grāde. in quo erāt
 plures iudei q̄ illuc venerant: vt laza-
 rus suscitātū viderēt: et audirēt aliqd
 de alia vita. Lazarus autē loquebat
 de alia vita. De paradiso: inferno et
 similibus. et xpo exīte in cena cū apo-
 stolis. Maria magdalena accepit vas
 vnguento p̄cioso pleni. et effudit su-
 per caput iesu et vixit pedes eius et
 extersit capillis suis: et domus imple-
 ta est mellis illo odore illo. S; querit
 dubiū. Cur Magdalena nō fecit hāc
 vntionē ante cenā vel post. Rñdeo
 fin Aug. lib. de s̄bis dñi. Qz iudei
 q̄ venerant ad vidēduz Lazarū ipm
 interrogabant de alia vita et de mor-
 te. Et si dolor mortis erat ita magn⁹
 iuxta illud philoso. iij. Eth. Mors ē
 ultimū terribiliuz. Et Lazarus dice-
 bat q̄ nō est creatura viuēs que pos-
 set imaginari illū dolorē Tūc xps au-
 diens et sciens q̄ cito debebat pbare
 illuz dolorem mortis fortiter cepit su-
 dare ei tremere. qz erat homo sicut
 nos: quo ad humanitatē. et quia ma-
 ria magdalena hoc viderat accepit
 hoc vnguentum vt eū cōfortaret. Vñ
 eū vixit qz ab eo sepe audierat illum
 moriturū. De hac sacra vntione imple-
 ta est ppheta. Dan. ix. Septuaginta
 hebdomade abbreviāte sūt sup pplm
 tuuz vt deleatur iniquitas et fin ē ac-
 cipiat pctm: et vngat sanctus sanctorū.
 Videns autem iudas vnguenti effu-
 sionem cuz posset vēdi: quia erat ma-
 gni valoris vertit se ad alios dī. Ut
 quid perditio hec vnguenti facta est
 Alij indignabantur ppter pauperes
 quibus iudas persuaferat. Judas di-
 cebat ppter lucrum: quia fur erat et
 loculos habens: ea que mittebantur
 ipse portabat. Habebat enim vxorem
 et filios quib⁹ dabat ista bona que fu-
 tabat. Sciens iesus indignationem
 iude et aliorum dixit. Ut quid molesti
 estis huic mulieri. Opus enim bonuz

operata est in me. q. d. hoc fecit ex in-
 tentione pietatis: quia xps inquit
 homo paup fuit: hoc fuit opus pietas-
 tis. Inquantū vero deus op⁹ fuit de-
 uotiōis. Et meli⁹ fuit hoc facere xpo
 q̄ alijs paupibus. Vñ dixit. Paupes
 semp habebitis vobiscuz: me autē non
 semp habebitis: scz ad plenitiā corpa-
 lem quomodo nūc. Preuenit vngere
 corpus meū in sepulturā. q. d. hoc fe-
 cit ad pbenduū talē deuotionem qua-
 lis solēt dare corpib⁹ sepeliendis. vñ
 nō debetis murmurare. Qñ apostoli
 hoc audierūt penitentiā egerunt. Ju-
 da excepto. Judas autē cogitabat quō
 posset lucrari valorē vnguenti effusi.
 Veniente autē dñica oluaz de mane
 xps recessit de bethania et ibat xpus
 hierlm cū aplis suis. Et cū appropin-
 quass; Bethphage iuxta mōtez oluaz
 ruz q̄ est villa vocauit Petruz et phi-
 lippuz dicēs. Ite in castelluz quod cō-
 tra vos est. Castellū hoc erat hierlm
 Sed querit. quare nō dicit ciuitatez
 cuz esset metropolitana ciuitas. Rñ
 deo fm Tho. vbi s. q. duplici ratione
 p̄ma fuit p̄m in politicis: qz ciuitas
 dicit a ciuium vnitare: vñione p̄-
 uata erat: et maximo erat odio reple-
 ta. Secunda rō: qz reducenda erat in
 modum castrī ppter christi passionē
 a Tito et Vespasiano romanis. Inue-
 niētis asinaz. Ista erat deputata pau-
 peribus ad aquam accipiendā: quia
 ciuitas in monte sita erat. De ista asi-
 na impleta est prophetia zac̄ha. ix.
 ecce rex tu⁹ venit tibi mansuetus se-
 dens super asinam. Que asina spiri-
 tualiter significabat naturam huma-
 nam que erat ligata in manu dyabo-
 li: vnde ipsam deduxerunt ad christū
 Interim noua vadunt hierusalem: q̄
 iesus nazarenus venit hierusalem.
 Statim parui et magni obuiam chri-
 sto agminatum occurrerunt vt illum
 honorarent: qz steterant plures dies
 q̄ ipsum non viderant. Eundo pueri
 clamare ceperunt. Osanna filio da-
 uid. et. Cum ratis in via et vestimē

Feria sexta

tia associabatur. Et fuit maior honor
 q̄ vnq̄ habuerit in p̄senti vita. Pha-
 risei hoc videntes murmurabant ad
 uersus ap̄los quibus dixit x̄ps. Sini-
 te illos: q̄ si pueri tacebunt lapides
 clamabunt. Appropinquas aut ciui-
 tati fleuit sup illā dicēs. Si cognouis-
 ses. 2c. Scdm̄ s̄m̄az Th̄o. vbi s̄. Sex
 vicibus fleuit p̄ssimus iesus in p̄nti
 vita. Prima in sua natiuitate. Sap.
 vij. Primā voce similem omib⁹ emi-
 sit plorās. Scdo in circūcisione. Ter-
 cio in morte lazari. Quarto sup ciui-
 tatem hodie. Quinto cū lachrymis et
 clamore in cruce. Heb. v. Cūz clamo-
 re valido et lachrymis offerens. Sex-
 to iude pctm̄. Cum vidisset euz ait e-
 uangelista. turbatus est. i. iesus. Su-
 per quo Aug. Dñs noster delictuz iu-
 de fleuit. O quanta dei misericordia.
 Traditus pro traditore dolet: p̄dit⁹
 pro p̄ditore turba. Sed quare fleuit
 sup ciuitatez. Rñdeo q̄ duplici de cā
 Prima p̄pter ciuitatē q̄ debebat fun-
 ditus euerti. Scda super seip̄z fleuit
 considerans confusionem que debe-
 bat sequi: que fuit iuxta quinq̄ hono-
 res. Primus fuit honor obedientie a
 postolor̄ ad soluendum asinaz. Con-
 fusio sequitur: q̄ eū negauerunt. Se-
 cundus honor quia populus euz asso-
 ciauerūt eum extra ciuitatem posita
 super humeros cruce. Tercius. q̄ po-
 pulus cū ramis comitatus est eū. Cō-
 fusio sequitur quia ramis et flagellis
 fuit crudeliter flagellatus. Quartus
 vestimentorum suppositio. Confusio
 sequit. quia fuit denudatus in cruce.
 Quintus fuit laus et cantus di. O san-
 na filio dauid. Cōfusio seq̄: quia om-
 nes in die veneris sacre clamauiere.
 Crucifige. 2c. Tolle eū. Uah qui de-
 struis. 2c. Quid ergo mirū si dñs fle-
 uit cū honorat. Iustus em̄ et prudens
 cū honoretur: nō gaudet sed timet: sci-
 ens q̄ gloria mundi huius cito trāsit
 Unde Sen. Omnis fortune felicitas
 instabilis est. et Boe. de cōso. Qui me

felicem totiens iactastis amici. Qui
 cecidit stabili non erat ille gradu. et
 Vulga. Expedi atiam lachrymis p̄be-
 re consensuz: et mestis oculis p̄p̄t iuz-
 stum dolorē scio nanq̄ quāruq̄ iustus
 luctus satisficiat. Similiter licz p̄ ex-
 ius dolore plorare q̄ a statu cecidis-
 felicitatis. Sequit. Intrāte iesu ciui-
 tatē cōmota est ciuitas dicens. Quis
 est hic. Dicitur eis. Iesus nazaren⁹.
 Iuit in tēpluz p̄us: quia Marthe. vij.
 Primuz q̄rite regnuz dei. Et inuenit
 quod ibi fiebat mercatum. Iratus fla-
 gelluz fecit et dixit eis. Scriptum est
 est. Domus mea domus ofonis voca-
 bitur. Vos aut. 2c. Auferte ista hinc
 et eiecit eos de templo. Super quo di-
 cit h̄tero. q̄ nunq̄ legimus x̄pm̄ iras
 ostendisse nisi hic. Multa em̄ oppro-
 bria sepe audiuit. et nunq̄ vindictam
 expetijt nisi modo. Et rō hec est: quia
 ille alie iniurie erant sue p̄p̄ie: ideo
 eas vindicare noluit. Ista aut erat pa-
 tris iniuria: vt daret exēpluz q̄ in p̄-
 prijs iniurijs patientiā fuemus. Sz
 in his q̄ sunt dei non. Sed q̄rit. Ad
 quō iudei talia sustinerēt. Rñdeo fm̄
 Th̄o. vbi s̄. quia de facie x̄pi exibat
 q̄daz fulgor mirabilis q̄ om̄s intrinse-
 cus querebat. Nñ nullus p̄radicare
 audebat. Immediatē hoc facto cepit
 p̄dicare. et accesserunt ad euz plures
 infirmi et sanauit eos. Vbi dicit Aug.
 in lib. de consensu euange. Quod x̄ps
 tanta miracula fecit in his tribus di-
 ebus. quanta fecerat tēpore elapso.
 Videntes hec pharisei accesserūt ad
 iesum dicentes. Qd̄ signum ostendis
 nobis: quia hec facis. Tunc iesus vo-
 lens ostendere suam mortē dixit eis
 Soluite. i. soluens templum hoc per
 mortem: et triduo excitabo illud. i. ter-
 cia die: cum a mortuis resurgam. Et
 tunc apparebit vere q̄ sum deus: et q̄
 mihi pertinet habere cibam de tem-
 plo meo et domo patris mei. Iudei nō
 intelligentes dixerūt. Quadraginta
 annis edificatū est templum hoc. 2c.
 Nō intelligebāt de. 2c. Facto aut ve-

In parasceues. Fo. Cxxxiij.

spere iter redijt i bethaniā. ad domū Lazari ⁊ soror: quia forte nullus est in hierusalē inuitauit ad prandendū sferia secūda post palmar ramos venit iteruz iesus in templū ⁊ cepit p̄dicare de die iudicij. Erunt signa. ⁊ c. Et p̄dixit illa signa q̄ p̄ueniēt iudiciū: ⁊ hoc totū vt timore iudeos deterreret a peccato ⁊ postmodū miracula fecit: iterūq; redijt in bethaniā. sferia tertia venit de Bethania in templū ⁊ ibi p̄dixit suam passiōē dicens. Si exaltatus fuero a terra. s. super crucem om̄ia traham ad meip̄suz. Tunc iudei obtulerunt mulieres in adulterio dephensaz ⁊ ip̄m examinauerūt: vt in finē illūz p̄phenderēt. Magister modo hec mulier. ⁊ c. Et le sus. Qui sine peccato est vestrum. ⁊ c. Un̄ absoluit eaz dicēs. Uade ⁊ noli āplius peccare. Unde subiūxit iudeis Amodo n̄ me videbitis donec dicat̄ Benedict⁹. ⁊ c. Recessit ab eis ⁊ iterū venit in Bethaniā: ⁊ stetit ibi p̄ totā diem mercurij. Principes sacerdotū videntes iesuz abiisse h̄ntes in memoria p̄buz illud qd̄ dixerat. Non me videbitis: putauerunt q̄ vellet subterfugere ab eis. Congregati sunt feria iij. mercurij in atrium p̄ncipis Cayphe ⁊ ibi consiliū fecerūt vt iesuz dolo tenerent ⁊ occiderēt: non de morte p̄siliū: q̄ iaz ordinata erat sed de modo capiendi. Unde dicebāt adinuicē Non in die festo: ne populus qui ip̄sum diligit adiuuet. Alij dicebant in die festo hora cene: quontaz oēs sunt in domo. Sed deo inspirante statutū est q̄ ea die qua agnus debebat immolari. s. die parasceues. Tunc iudas scarioth audiēs hos p̄gregatos abiit ad eos in die mercurij. ⁊ in consilio locutus est principibus dicens. Quid vultis mihi dare ⁊ ego euz vobis tradam: In voluntate eorum posuit precium ad modum latronum volentūz de rebus furtiuis se expedire. qui audientes gauisi sunt. At illi obtulerūt ei triginta argenteos. Die mercurij

carnes comedi non debēt: quia eo die vendita est caro xpi. O iuda puer se: vt quid vendis dñm tuū? O iuda quā retributionē facis illi q̄ te de mūdo vocauit. p̄ctm̄ dimisit: p̄curatores te p̄stituit: miracula faciēdi p̄tātē tribuit. Sup̄ q̄ clamat ber. O iuda mercator pessime. O p̄ditor auarissime: cur non petisti. a matre triginta argēteos. Et q̄ paup̄cula erat aut mēdicasset. aut seip̄am poti⁹ vēdidisset dedissetq; tibi p̄ciū ne filiū suūz p̄deres innocentē. hec ille. De hac p̄dicatione impleta est p̄phetia ⁊ figura. Primo p̄phetia zach̄. xi. Appēderūt mercedē meā. xxx argēteos. Sc̄do figura. Gen̄. xxxvij. de ioseph qñ fuit a fratribus suis vendit⁹ ismaelitis. xxx argēteos. godofredus viterbiensis i suo p̄theon dicit de istis argenteis. Qd̄ rex assyriorum Ninus: fecit fieri hos denarios eis ipsa figura regia. Qui nūm̄ venerūt ad man⁹ abrahe ⁊ eos portauit in Canaā qñ iuit cum Sarra vxore de quibus emit agros. his etiā est empr⁹ ioseph ab ismaelitis: quos tenuit phares in capsula sua. Regina Austri obtulit eos in tēplo dñi: quos Nabuchodonosor expoliato tēplo derulit in babiloniā: ⁊ dedit stipendiarijs suis ⁊ illi regib⁹ sabbā ⁊ illi ad nutū stelle xpo obtulerūt se: aurū. Dicit aurū: q̄ antiquus oē metallū argentum vocabatur etiam aurum. Ex his pecunijs venditus est xps. hec ille. ad p̄positum. iudas autē ex hoc q̄rebat oportunitatem vt illūz traderet. Cras inquit eis veniā ad vos qñ videbo horam ⁊ in om̄ib⁹ dirigam vos. vt non erretis. ⁊ do vobis hoc signū captiōis. Quencūq; osculatus fuero. ⁊ c. Et hoc dixit p̄p̄ iacobum minorem christo similem. Pulchra meditatio. In hac eadē die cenāte domino die: scilicet mercurij cum discipulis suis in domo marie ⁊ marthe. et matre eius cum alijs mulieribus in alta parte domus. Magdarena ministrans domino rogabat

Feria sexta

dicēs. Magister litis memor & facis
tis hoc pascha nobiscum nec denege
tis. Quo nullatenus acquiescente sz
dicente q̄ in hierusalem faceret pas
cha. Illa cū fletu recedens vadit ad
dn̄am & his ei narratis rogat vt ipsa
roget ip̄m vt. s. pascha cum eis faciat
Cena facta vadit Iesus ad matrem ei
p̄bens suam p̄tiam quam breui t̄pis
spacio subtrahere volebat. Tunc ma
gdalena vadit & ad pedes eorū se po
nit di. Marie. O domina inuita bam
magistrum nostrū vt hic faceret pas
cha. Ip̄e vult ire in hierusalem. Vere
capiet ibi a iudeis. Non p̄mittat̄ eū
ire. Ad quem mater. Fili mi rogo vt
nobiscū maneas ne capiaris a iude
is. Dixit xp̄us. Non possum o mater
mea. Impleri oī illud p̄pter q̄s a pa
tre missus sum. Ip̄is colloquentib⁹. qz
feria. v. in mane debebat comedi de
agno paschali. put erat p̄ceptū. In
Leuitico. xij. Dicunt apostoli ad xp̄m
Ubi vis paremus tibi comedere pas
cha. quia. s. non habebant domū. Et
ait Iesus. Ite in ciuitate ad quendam
q̄ occurret vobis homo amphoraz aq̄
baiulans. Sequimini eum & dicite. Ma
gister dicit. Ubi est locus vbi pascha
cum discipulis meis mandicem. Et
ipse ostendet vobis cenaculū gran
de. id est vnā magnāz salam & ibi pa
rate. q̄ sunt necessaria. Intrantes doz
mūz cuiusdam viri pbi qui erat the
saurarius & cōseruator omnium loca
lium herodis regis. Itaqz sub custo
dia sua habebat vasa argētea & cati
nūz vnde cōmunicauit. Obtulit domū
& catinum & omnia necessaria aposto
lis. Sciens autē Iesus q̄ hora venit
vt transeat de hoc mundo ad patrem.
Et volēs in hierusalem ire ad pascha
comedendū cū apostolis iuis matrē
secrete vocauit dicens. Mater mea
dulcissima audi me oro patiēter. Scis
erum q̄ impleri oportet q̄ per oracu
la prophetarum de me scriptum est.
Necesse est me mori pro salute huma
ni generis. & nunc est tempus iunio

lationis mee: Ideo o mater mea noli
dolorē de me percipere. iaz p̄dicas
quia p̄ certo reuertar ad te: & tertia
die resurgaz. In monte syon crastina
die faciaz pascha cū discipulis meis
Jam mater mea consilium factū est a
iudeis. vt moriar iam venditus sum
a iuda. xxx. denarijs. Ideo audiens
hoc p̄sa clamare cepit. O infelicissi
ma mater quōd hoc sustinere potero.
Audi fili mi si placet. Tota concussa
sum ad vocē istam & cor meum dereli
quit me: video mortem tuam reuoca
bilem esse quod p̄bo pluribus ratio
nib⁹. nec te mori oportet. ¶ Primo ra
tione iusticie. iusticia habet p̄mare
bonos & punire malos vt patz. xij. q. ij.
c. cū deuotissimam. & ff. de iusticia &
iure. l. iusticia. & c. de offi. rectoris p̄
uincie. l. x̄tutum. Boni sunt remune
randi: mali nō puniendi. Tu es san
ctus & bonus & nunq̄ malū fecisti. ¶
Petri. ij. Qui pctm̄ nō fecit. & Jobā.
viij. Quis ex vobis arguet. & c. Nō de
peccato cordis: operis: omissionis: iō
mori nō debes: immo viuere cum ho
nore p̄pter eas x̄tutes & tuaz sancti
tate. ¶ Secūdo est rōne scripture. Scri
ptura eī dicit. Exo. xxij. Innocentes
& iustū nō occides sed tu es innocen
tissimus. igit̄ non debes mori p̄cipue
morte violenta. ¶ Tercio rōne culpe
Scriptum est Ezech. xviij. Aīa q̄ pec
cauerit ipsa moriet̄. sed tu fili nunq̄
peccasti. nō pctō originali: qz de sp̄ri
tūcto es conceptus. & c. non mortali.
Quarto ratione fame. Unūq̄sqz debz
conseruare famā suam quantum pōt
Ecclesiast. xli. Curā habe de bono no
mine. & puer. xxi. Meli⁹ est bonū no
men q̄ diuicie multe. Eccl. viij. Meli
us est nomē bonū q̄ p̄ciosā vnguēta.
Tho. ij. q. lxxij. ar. ij. Inter res t̄p̄a
les fama videt̄ p̄ciosior. & Pbi. vi. Et
thi. Oēs honore appetūt. In li. Jcon
Multo grauius fert aliquis li hono
re suo priuē. q̄ si bona sua auferent̄
Ad p̄positū. Tibi maxima infamia
erit. Et q̄ fecisti cū tanto labore erūt

In parasceues. Fo. Cxxxiij.

perdita. Quale scandaluz erit de te. Ad hoc evitanduz non oportet mori. Quinto est rōe reuerētie. Scriptū est. Exo. xx. honorā p̄rēz tuū & matrē suā. Nāz honor filij est honor p̄ris et matris: & ecōuerso. Confusio filij est ofusio parētū sicut de illis q̄ in furca suspēdunt. Quale vituperiūz erit mihi o fili mi si tanq̄ reus eris crucifixus: ideo nō debes facere talē mortē: ne matri vituperiū sit. Sexto est rōe amicitie. Officiū vere amicitie ē amico dare solationēz in tribulationibus nō dolorem. ff. de offi. p̄lidis. l. diuis. Afflictio nō est danda afflicto sed potius eius miserie miserendū ē. Igitur si ad mortē p̄peras fili mi: ad iūgis dolorē dolori matris tue. Istis sex rōnibus non videtur q̄ mortēz subire debeas. Audiēs autē x̄ps talia matris sue: voce lachrymabili dixit: q̄a m̄rēz videbat m̄stā. Mater mea op̄ est vt moriar. Quā oportunitatē tibi ofido sex rōnib⁹ cōtra tuas. Prima ratione diuine mie in operib⁹ dei in lucia et mia d̄z reperiri. ps. viij. Misericordia & veritas obuia sibi. iusticia & pax osculate sunt. Iusticia oīsa est in p̄mis parentibus: q̄ fuerūt ex pl̄i de paradiso terrestri p̄pter p̄ctm̄ i obediētie: & demones de celo. Et s̄a cti patres in lyngo sunt positi p̄uati diuina visione: mia non est ostensa. Unde pater celestis volens ostendere suam misericordiam que per multos annos in celo stetit. ps. Dñe in celo mia tua. Voluit me pati in cruce: q̄ melior modus non reperit. Secūdo: rōne sapientie. habet p̄hus. i. Meta. q̄ ad sapiam p̄tinet ordinare & gubernare oīa ad debitū finez. Ordinatum fuit q̄ homo p̄ p̄ctm̄ inobediētie mortem incurreret & t̄palem quo ad corpus et sp̄ualem quo ad animaz. Gen. ij. Quacūq̄ hora. &c. Unde fuit op̄ prouidere huic mortī. Remedium autem hoc est mors mea vt illi uiuant p̄ meam mortem: p̄ obediētiāz patris mei. ad phi. ij. fact⁹ est obediēs. &c.

Tercio rōne paciētie. Op̄z mori vt exemplū patiēdi alijs p̄beā aduersa & tribulatiōes. i. Petri. ij. X̄ps passus est p̄ nobis. &c. Oportet q̄ lim̄ exemplar eis. Quarto rōne apertionis vt sc̄z apertam portāz paradisi ōz mori: q̄ sicut p̄mus homo clausit paradīsum: sic op̄z vt apertam ipsum. In cuius figurā Gen. ij. Deus pater cū p̄mus homo fuit expulsus de paradiso Ad portāz posuit vñū cherubin q̄ illā haberet custodire: igitur memori op̄z mater mea: vt sic s̄acti p̄fēs ascendāt illuc. Quinto rōne sp̄ei. Oportz memori mater mea cara: vt tribuā spem salutis anime deuote. Vñ si non esset mors mea non erit alicui spes salutis nec p̄ribus q̄ in lyngo sūt. &c. Sexto rōne impletionis. Ut figure p̄pharum impleant o mater mea op̄z memori. Multe sunt figure p̄phetarū q̄ oñdunt mortis mee necessitatē: sicut de serpente eneo. Nu. xxi. q̄ x̄pm̄ figurabat. De aḡ paschali. Lem. xij. De pellicano. &c. Vñ mater mea dimitte filiūz tuū vt hierlm̄ eat ad pascha celebrandū. Virgo autē his rōnib⁹ auditelac̄seuit. X̄pus autē lachrymas p̄tinere nō poterat. Vñ genib⁹ flexis petijt b̄ndictionēz di. Da mihi o mater b̄ndictionē. &c. Et virgo videns filiū velle ab eis recedere cum apostolis cum lachrymis dixit. Sit benedictūz caput istud q̄ predicauit: q̄ docuit: quod tanta miracula fecit: cecos illuminauit. &c. Sint manus benedictę: sint benedicti pedes q̄. x̄ps annis super terraz ambulādo sanctificauit eas: sit torum corpus. Et mater ecōtra dixit filio. O ego mater infelix: quia priuor filio meo da mihi benedictiozem tuam. Sis b̄ndicta semp mater mea. Sit caput b̄ndictū. &c. & sic recessit ab ea. Recess⁹ filij gladi⁹ fuit: matris: & magdalene. Iter autē arripiens versus hierlm̄ ibat. Martha autē euz Magdalena & alijs mulierib⁹: modo ad fenestrā: mō in loco vno: mō i alio circuibāt quousq̄ b̄ndict⁹ sponsus vi

Feria sexta.

deri poterat. Exclama. O mat si scires quo tēdit filius tuus. O Magdalenā. O Martiā. etc. Positū autē in mensa cū. xij. et comedēs cepit iesus suspirare et dicere. Desiderio desideravi hoc pascha māducare vobiscū anteq̃ patiar: q̃ est vltima cena. Cū in hac cena fecit tria q̃ p̃suevit paterfamilias facere q̃n est itur⁹ ad ptes longinquas: vt eos p̃fortet de suo recessu: vt nō turbent. Primo remittit iniurias si q̃s eum offendisset. Anteq̃ cena esset p̃pleta surrexit de mēsa et se exposuit veste superiori et p̃cinxit se linteis thesauris aquā in peluim: et cepit lauare pedes discipulorū suorū. Incipiens a iuda: vt dicit Criso. Voles ipsius a malicia sua reuocare. Et vt daret nobis exēplū: inimicis n̄ris hūanitatis officia exhibere. Ipse autē vt arrogans nō reuocauit. Et postea venit ad Sim̄onem petrū. Qui videns q̃ in das non reuocauit dixit. Dñe tu mihi laua pedes. Qui dixit. Qualis est p̃sumptio mea vt dñs lauet seruū. Nō lauaabis mihi pedes in eternum. Cui dñs. Petre quod ego facio nescis modo: scies autē postea. Vidēs petrū resistēte: ait ei. Si non laua te non habebis p̃ter meū. Et tunc petrus territus dixit. Dñe non tñ pedes s̃ et manus et caput. s. potius q̃ separer a te. Tūc ait x̃ps. Qui lot⁹ est nō indiget nisi vt pedes lauet. Id est ille q̃ est baptizatus est lot⁹. Ponamus q̃ faciat a liq̃o petm̄. Non peto aliud dixit iesus nisi vt pedes. i. bonā voluntatez habeat et tunc est mūdus tot⁹. Vos mūdī estis s̃ non oēs. s. iudas. De ista lotionē cōpleta est p̃phetia Isay. i. Lauamini: mūdī estote. Au. ma. co. v. f. de cordibus v̄sis. Postq̃ x̃o lauit pedes singulorū accepit vestimenta sua et iterū rediit ad cenam et dixit. Scitis q̃d fecerim vobis. Vos vocatis me magister et domine: et bñ dicitis. Sed etem si ego laui pedes vestros magister et dñs. et vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Exēplū em̄ dedi vobis. etc.

Jo. xij. i. officia humanitatis et humilitatis exhibere. Ecce p̃mū q̃d fecit. Scdm̄ q̃d eis fecit in cena illa fuit locale sui corpis vt ab ipsis recedens de ipso recordarent. Illis manducantibus accepit panē in manibus suis et leuaui oculos in celum: et bñdixit ac fregit deditq̃ discipulis et ait. Accipite et comedite. Hoc est corpus meū q̃d p̃ vobis etc. Et stat in virtute verborū x̃pi panis quersus est in verū corpus x̃pi. Postea accepit calicē cū vino et bñdixit et dedit discipulis suis dicens. Hic est calix etc. vsq̃ p̃ctōr. hoc facite in mēsa mēmorationē. Cū conuersus est vinū ad illa verba in sanguinē. Et tunc p̃mo cōmunicauit se: et postea discipulos suos et iudam similiter. Sed querit dubium. Utrum x̃ps bñfecerit cōmunicando iudaz quez sciebat esse in p̃ctō mortali. Rñdeo q̃ sic: q̃ p̃ctm̄ illi⁹ erat secretū. Cū n̄ debebat p̃p̃lari. De ista poratione impleta est p̃phetia et figura. P̃io p̃phetia. Can. v. Bibite vinū et inebriamini: k̃m̄. ij. figura de pelia cui angelus apparuit. i. Re. xix. Comede et bibe etc. Et tunc in cena illa post communionem fecit illos omnes sacerdotes. Et petrum fecit suū vicariū: dicens illi. Ego rogavi p̃ate petre: vt non deficiat fides tua etc. Stans autē ad mensam considerans amorem et humanitatem quam ostenderat iude. Intra se ipsum turbatus dixit. Amen dico vobis quia vnus vestroz me traditurus est. Tunc apostoli tremefacti ad hāc vocem in faciem adinuicem aspicientes querētes de quo diceret. Unde et possunt singuli dicere. Nunq̃d ego sum dñe. q. d. non habeo conscientiaz tanti sceleris. At iesus rñdit. Qui intingit mecum manū in parapside h̄c me traditurus ē. Ex hoc dicto nō innotuit eis quis esset: q̃ omnes. xij. in vno catino comedebāt. Noluit manifestare ipsum quia petrus euz dentibus lacerasset. Fili⁹ quidem hominis vadit. scz spontanee ad passionē

sicut scriptum est de illo. Veruntamen
re homini illi per quem filius homi-
nis tradetur. Bonum erat ei si non fuisset
natus homo ille. i. melius fuisset quod
fuisset mortuus ante natiuitatem ex
utero. quia punitus fuisset pro peccato
originali tantum: ad lumbus iuisset
modo ibit ad infernum. Tunc petrus
significauit Iohannem inter quos ma-
xima erat amicitia qui erat plus christo
familiaris: si sciret quis esset proditor.
Et Ioh. posuit caput suum in sinu christi
et dixit: Domine quis est qui tradet
te. Dicas mihi o magister bone. Et christus
respondit Ille est cui intinctum panem
poterere. Et dedit christus buccellam panis
iude. Et statim demon maiorem in eo
accepit potestatem. Et dixit illi domi-
nus. Quod facis. fac citius. hoc autem
verbum non intellexit discumbentium
aliquis ad quid et ista. et verbum dixerit
Nec fuit hoc verbum imperatiuum nec
inductiuum sed retractiuum. Non in-
tellexerunt dico prefatum verbum: quia cre-
debant quod iret emere aliquid pro festo.
Iudas autem nolens quod aliquis habe-
ret eum suspectum dixit. Nunquid ego
suscipiam. Et christus. tu dicis. Ego non di-
co. Et statim surrexit iudas et iuit ad
principes sacerdotum qui eum expe-
ctabant Videns quod recesserat dixit.
Filioli. adhuc vobiscum modicum sum
Omnis vos scandalizet patiemini in me
in nocte ista. Quia scriptum est zach.
xij. Percutiam pastorem et dispergen-
tur. oues gregis: quia scilicet appro-
pinquat hora in qua ego ero comprehen-
sus Sed dum resurrexero precedam vos
in galileam Tunc petrus apostolorum
princeps dixit. Et si omnes scandalizati
fuerint in te: sed non ego. Similiter
omnes dixerunt. Respondit iesus Amen di-
cotibi: quia hodie antequam gallus can-
tet ter me negabis. Et petrus. Et si
oportuerit me mori tecum non te nega-
bo Nec mentitus est. Petrus: quia cre-
debat se verum dicere. Glo. Permisit
autem deus petrum cadere. ut nemo de
se presumat Videns autem iesus quod disci-

puli turbarent de suo recessu quem pro
dixerat eos pacificare voluit Ubi pul-
chrum sermonem fecit eis de pace eos
profortando ad illam. Nota Tho. ubi su-
pra. Quod christus semper in omnibus pace
voluit primo in aduentu. elegit tempus
pacis pro. Orietur in diebus eius tu-
sticia et abundantia pacis. Secundo in
suo ortu Pacem hominibus nuntiavit per
angelos. Luc. ij. Gloria in altissimis
et c. Tertio quando apostolos ad predi-
candum misit. Mat. x. Intrantes do-
mum primum dicite. Pax huic domui.
Quarto in suo recessu ab apostolis.
Pacem meam do vobis finita cena dixit
apostolis. Surgite eam: quia forte non
erant bene attentis ad sermonem timen-
tes ne iudei superuenirent ad ipsum ca-
piendum. Unde exierunt in montem oli-
ueti: ubi erat villa que dicitur getesema-
ni et ibi finiuit sermonem suum finito
sermone egressus est cum discipulis
trans torrentem cedron in quendam ortum
Christus bibit de aqua torrentis. Iuxta il-
lud. De torrente in via bibit et c. et Au-
gu. dicit. In orto capi voluit ut dele-
ret peccatum commissum in orto delicia-
rum. Et cum introisset dixit eis. Sedete
hic donec vadam illuc. et orate donec re-
uertar ad vos. figura complera est.
Sen. xxiij. de Abraham qui dixit famulis
suis dum iret super montem cum Isaac. Ex-
pectate hic cum asino. Et assumpsit
secum Petrum. Iacobum. Iohannem. Et ce-
pit contristari et mestus esse: et ait illis.
Tristis est anima mea usque ad mortem.
Secundum Bona. in. iij. di. xv. Tristabat
de duobus. Prius pro maiore naturali mor-
tis imminentis: quia sensualitas anime christi
mortem recusabat. Secundo tristabat pro
ruina apostolorum et iude Sustinete hic
et vigilate mecum. Auulsus est ab eis
quatuor iactus lapidis: et positus geni-
bus orabat. Pater mi si possibile est
transseat a me calix iste. Veruntamen
non sicut ego volo sed sicut tu Ubi nota
dum est secundum doctores Quod in christo fuit quod
duplex voluntas.
Voluntas carnis.

Feria sexta

Voluntas sensualitatis.

Voluntas rationis: et voluntas diuinitatis. Prima voluntas carnis et hec nullo modo volebat pati. Secunda voluntas sensualitatis: et hec murmurabat et timebat. Tercio voluntas rationis et hec obediebat et sentiebat. Iuxta illud: *Isa. liij. Oblatus est: quia ipse voluit.* Quarto voluntas diuinitatis et hec impabat: et sententiam dabat. Quia igitur erat verus homo: ideo tristis erat anima eius. Completa prima ordo venit ad discipulos suos: et inuenit eos dormientes. Et ait petro Simon: dormis? Non potuisti vna hora vigilare mecum. Petrus qui fuerat prior ceteris gloriosus erat prior ceteris increpatus. Et ait apostolis. Vigilate et orate ut non intretis in tentationem. id est ne a tentatione superemini. quia dicitur. Modus vincendi tentationis: est per orationem. Spiritus quidem est et ceteris. Iesus scilicet abijt et orauit eundem sermonem dicens. Pater mihi si non potest hic calix transire nisi bibam illud: fiat voluntas tua. Et factus in agonia: plinius orabat. Erat autem hec agonia finis. Nemo de lyra reluctatio sensualitatis mortis horrentis. Et factus est sudor sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et apparuit angelus de celo confortans eum. id est aliqua verba consolatoria dicens ei. Que verba non sunt in euangelio. Sed quidam dicunt quod verba potuerunt esse talia. Saluto te deus meus oratione tua et sudore sanguineus ego obtuli deo patri in conspectu curie celestis. Et omnes percidentes supplicauimus: ut hunc calicem passionis transferat a te. o iesu benigne. Et respondit pater. Nouit filius meus quod redemptio humani generis quam sic optauimus sine morte tua decenter fieri non potest. Ideo si salutem vult animarum operum eum pari participis. Quid ergo vis agere o iesu. Respondit iesus. Salutem omnium non volo animarum. Vnde potius eligo mori ut anime saluemur quas ad suam imaginem creauit pater quam velim non mori: et anime non redimantur. Fiat patris mei voluntas. Et angelus ad eum confortatus. O iesu cito

transibunt penosa et perpetuo gloria succedent. Dicit pater quod semper visibilis est et quod matrem vestram et discipulos suabit illesos. Et sic recessit angelus. Et dicit bona. in. iij. di. xx. visionem angelum fuisse corpoream. Et post hoc venit ad discipulos suos: et ait illis. Dormite iam et requiescite. quia dicitur. nunc diu potestis dormire: quia nunc hora aparopina quat. Erant oculi eorum grauati et per vercundiam non sunt ausi respondere. Ecce appropinquat qui me tradet. Adhuc eo loquente iudas iterat hortum cum ministris quia timebat ne turba auferret eum ad eis et dixit iudeis. Quemcumque obseculatus fuero ipse est tenete eum. Secundum Thoma. ubi supra: dedit eis tale signum ne loco christi caperent iacobum minorem qui erat similis christo in facie: Accedens iudas ad eum obseculatus est et dixit. Auerabi. Cui iesus Amice ad quod venisti. quia dicitur. tu ostendis amicitiam signo: sed perditionem agis de facto. Vel sic. O iuda amice mihi cui si ad patriam redieris: mihi parum proderit. O iuda quem dilexi: cuius pedem in cena laui. cur me derelinquis. Omnia dei tradidit et propter tradidit. O suauitas creatoris. De osculo isto completa est prophetia. et figurata: prophetia. id est. psalmus. Qui edebat panes et cetera. figura. ij. Reg. xx. De amasa salutatus a ioab cum osculo. Saluum mihi frater ex alia et cetera. Querit hic dubium. An si iudas non tradisset iesum et iudei non crucifixissent eum: fuisset redemptus genus humanum. Respondet Alexander. scilicet. iij. volum. sum quod sic: quia in tali casu sola voluntas patiens suffecisset ad redemptionem. Turbe autem approximati christus iuit obuius dicens. Que queritis Abierit retrorsum dicentes. Iesum nazarenum. et dixit eis. Ego sum. Iterum interrogauit eos: postquam surrexerant ad preceptum eius. Que queritis. ne sic erraret in captione eius. Illi autem dixerunt. Iesum nazarenum. Et iterum ceciderunt retro in terram sic declararetur et diuinitatis eius. ij. Reg. vi. De oza: quia archa tetigit percussus retro cecidit. Ita iudei: quia christum et cetera. Si

per quo clamat Aug. Ubi nunc militū
cohortis Ubi terrō et murmur armorū
Quib⁹ dixit xps. Dixi vobis: qz ego
sum. Si g me qritis: finite hos abire
f. apostolos. Tūc accesserūt et man⁹
incederūt in iesum et tenuerunt eū vi
dētes autē hoc discipuli dixerūt Dñe
si pcutim⁹ in gladio Ante q̄ xps rñs
dixit petrus gladio pcutit malchū ser
uū pōtīficis: absciditq; auriculā ei⁹
dexterā. Volens pcutere in capite.
Sed qrit dubitū. An gladius erat
petro. Criso. Rñdet. Quod audies
iudeos ptra xpm pspirasse armauerat
se. Theophilus xpo dicit q habue
rat ipm in cena p vsu agni Sed xpus
auriculā sanauit: et petrus charitati
ue redarguit dī. Mitte gladiū tuū
in vaginā An putas: qz non possū ro
gare p̄fem meū: et exhibebit mihi mo
do plusq; duodecim legiones angelorū
tūc Ubi dicit hieronim⁹. q. d. nō indī
geo auxilio. xij. apostolorū. Duodecim
legiones faciunt. lxxij. milia angelorū.
Quomodo implebunt scripture pphē
taz. Calicē quē dedit mihi pater: nō
vis vt bibā illū. Deinde p̄tē se tur
bis dī. Tanq; ad latronē existis cū
gladijs et fustibus cōprehēdere me.
Quotidie apd vos erā docēs in tēplo
et non me tenuistis Tūc illi p̄phen
derunt iesū et ligauerunt eū. O fle
bile spectaculū. O dolendū malum
O lachrymabile factū videre illos ca
nes i xpm semētes. Alī ceperunt eū
per capillos et violenter eū in terrā
picerūt. Alī man⁹ gratiosos retro
p̄terunt. Alī funib⁹ illū duris liga
uerunt. Alī pugnis ipm pcuterunt.
Quid audis o anima mea. Nonne vi
des filium h̄ginis ligatū. Cur non
plorās: cur non clamas ad sydera. O
iesu sal⁹ aīe mee pp me talia pateris
Apostoli aut talia videntes territi fu
gerunt eo relicto. De ista fuga imple
ta ē pphetia triplex Primo Job dī.
fratres mei longe steterunt a me et
noti mei quasi alieni recesserūt a me
Scdo David ps. xxiij. Elongasti a me

amicū et primū et notos meos. et.
Tertio iacha. xij. Percutit pastorē
et. O q̄tus fuit dolor apostolorū et.
Vinct⁹ aut duci⁹ ē primo ad annā: qz
erat socer Cayphe et qz eundo ad do
mū Cayphe habebant transire ante
domū istius ane. Ideo intrauerūt do
mū ei⁹ ob ipi⁹ reuerentiā. Eunte au
tē iesu picture et ymagines pphetarū
et patriarcharū q̄ erāt sup muros ihe
rusalem se inclinabāt xpo. Sequebā
tur autē iesū Petr⁹ et Iohānes Disci
pulus autē Iohānes erat notus pōtī
fici et intrauit in atrīū pōtīficis. Pe
tr⁹ autē stabat ad ostiū foris Quem
Jo. introduxit. Tūc ancilla ostiaria
dixit petro Nunq; et tu es ex discipu
lis istius Rñdit illi. Nō sum et statim
gallus cantauit prima vice. Sed pe
trus nō audiuit. Calefaciēs autē se
petr⁹ ad ignē et io. qz erat frīg⁹. An
na fecit sibi p̄tari iesum ligatū et
examinauit eū de duob⁹. P̄rio de di
scipulis suis. Scdo de doctrina ei⁹ dī
cēs Quales sunt isti tui hoīes: et qua
lis doctrina tua. Rñdit iesus Ego pa
lam locut⁹ suz mundo qd me interro
gās. Interoga eos q me audierūt: qd lo
cut⁹ suz eis. Tūc vn⁹ minister pōtī
cis dedit alpā iesu dīcēs. Sic rñdes
pōtīfici Omīrāda patiētia iesu. Per
cussus in faciē ictu gni manu furib⁹
da: adeo vt dentes ei⁹ oris ei remoue
rēt et os sanguinē expueret. Nil tñ cō
tumēlie locut⁹ ē ei et dixit. Si male lo
cut⁹ suz testimoniū phibe de malo.
Si autē bñ cur me cedis. Percussio il
la fuit maxima iniuria triplici rōe f3
Tho. vbi. S̄ p̄rio qz seru⁹ pcutit dñm
Scdo qz in loco honorabili. sc3 in a
trio corā oib⁹. Tertio: qz sine causa.
De hac p̄cussione impleta ē pphetia.
Treno. iij. Dabit pcutiēti se maxillā
saturabit opprobrijs. Sed querit du
bitū Utrū xps bñ locut⁹ fuerit illi de
percussōe: videt q nō. qz ip̄e p̄cepit
Mat. v. Si qs te pcuterit in maxillā
dextram: prebe ei: et alteram. Ip̄e
autē non fecit: sed magis pcutientem

Feria sexta

correxist. Rñdet Aug. q̄ illud p̄ceptū est fin p̄parationem animi magis: non autē absolute datum: q̄ sc̄z homo debet habere animū p̄paratū ad hoc faciendum vbi videtur hoc expedire ad honorē dei. Sequitur. Q̄ Anna nō regebat anno illo fecit eum duci ligatum ad domū Cayphe. Et Petrus seq̄batur vt videret finem Iesus vero positus fuit in carcere quodam obscuro sub solario: qui adhuc superest vel ei⁹ vestigiū. Et ligauerūt euz ad quādam columnam lapideam q̄ petra murata fuit ⁊ demiserunt ei milites armatos ad custodiam qui p̄ totam noctem eū vexauerunt cū derisionibus ⁊ maledictis. Modo vn⁹ ⁊ modo alius. Et dñs patienter oīa portabat. O iesu ad quorum manus venisti. Et sic stetit p̄ totā noctem vsq̄ mane ad illam columnā ligatus. Beatus Jo. vadit ad dñam ⁊ focias in domū madalene existētes nō tñ audebat domū ingredi. Et ulās ⁊ clamans ad hostiū dom⁹. Magdale na vt vidit Johāne cecidit quasi mortua in terraz. Quid esto Jo. de magistro meo. Respondit. heu quia cōpre. h̄esus a iudeis ad domū Cayphe est deductus. Narrat hec matri: Mater asit quasi mortua ponit se in oratione orans ad patre pater dulcissime recomēdo vobis filiū meū. Ne sitis crudelis q̄ cunctis misericors estis. Si alius mod⁹ ē o pater non moriā. Et dixit Johanni. O nepos dulcissime videas finem filiū mei quō facit: et nuncia mihi. q̄ viderē euz volo. rediit cito Jo. ad domū cayphe: Et petr⁹ stabat ad ignez. Et vna mulier petruz respiciens tristē dixit. Credo q̄ hic sit de discipulis istius. Tūc illi hoīes dixerunt petro. Verū dixit mulier. Nā loquela ostendit eū esse galilei. Figura iudicuz. xi. de Effrateo q̄ not⁹ fuit ad linguā dñi dicere debuit seboleth: dicebat teboleth. Tūc petr⁹ magis timuit q̄ p̄us et cepit iurare q̄ non esset ei⁹ discipul⁹. Ecce sc̄da negatio. Q̄ sc̄a tibus hīs in istis verbis: cognat⁹ ei⁹

cui petrus absciderat auriculam v̄e nit. Et audiens verba hec dixit. Quo modo potes negare q̄ non sit veruz? Nonne te vidi in orto: immo tu es ille q̄ auriculā abscidisti cognato meo. Tūc cepit petrus iurare ⁊ dicere q̄ non nouit hominē. Ecce tertia negatio petri. Et statim gallus cantauit. Et tūc x̄ps petrum respexit et recordatus est petr⁹ vbi qd̄ dixerat. Prius q̄ gallus r̄c. Egressus foras sicut a mare vbi in quandam cauernā fuit q̄ dicit. Galli cantus in quavisq̄ ad diē resurrectionis stetit: et sic patet primū mysterium.

¶ Secundum p̄ncipale mysterium dicitur acerbioris. Queritur a doctoribus. Vtruz x̄pi passio fuerit omnium passionū acerbior. Rñdeo fin Thō. iij. par. q. lxxvi. Ric. in. iij. Bona in. iij. distin. xvi. qd̄ dolor et passio x̄pi fuit maxima omnium passionum hui⁹ vite. Qñ pbat quintuplici rōe: videlicet.

¶ Primo ratione delicatioris. Secundo ratione causalitatis. Tercio ratione temporalitatis. Quarto ratione vtilitatis. Quinto ratione floride etatis.

¶ Primo ratione r̄c. Maxima est in theo. et apud phi. approbata q̄ q̄to quis est delicatioris nature ⁊ completionis: tantomagis affligitur ⁊ tristatur in parte sensitua. Quod patet de nobili et rustico. Et quāto etiaz pars corporis que patitur lesionē est magis sensibilis tantomagis lesio affligit. quod patz exemplo. Ignis aut frigus magis affligit in manibus vel pedib⁹ q̄ in reliquis partibus corporis. Et eo q̄ ē pars magis sensibilis. ppter concurrentiam plurium ossiūz nervorum et venarum. Ad p̄positum.

X̄ps fuit valde delicatus. In ps. Speciosus forma r̄c. Insuper eius passio maxima fuit in locis nervosis. in manibus in pedibus ppter fixuras clauorum. Igitur eius passio fuit r̄c.

¶ Secundo ratione r̄c. Quia non p̄ sua causa dulcissimus iesus passus ē:

In parasceues Fo. Cxxxvij.

sed p nobis peccatorib⁹. quia nunq̃
peccauit. i. pe. ij. Qui pctm̃ non fecit
rē. Pro nobis ergo mortuus est. Isa.
liij. Oēs nos quasi oues errauimus et
dñs posuit in eo oīm nostrum iniqui
tatem. In eodem. Ipse autem vulne
ratus est ppter iniquitates nras atri
tus est ppter scelera nostra. O iesu
beguine nos male egimus: et tu peni
tentia facis. Verificat pphetia Da
uid. Que non rapui tunc exoluebam
Et sic patet secunda ratio. Tercio
rōne rē. Nā oīm tempore hoīes fugi
unt mortem: s; p̃cipue in solēni tati
bus est eis molestior ppter multitu
dinem personarum. Erat enim solen
nitas pasche que erat p̃ecipua su
per oīs alias. In qua tenebant iu
dei ex lege conuenire de quib⁹sdam
ciuitatibus et locis ad tēplū hīero
solimis sitū ad sacrificiū celebrādū
q; p varias eorū captiuitates erāt sa
tis disp̃si per orbē. In italia. In asia.
in affrica. Quanto ergo q̃s condēnat
ad mortē ppter maleficiū: occurren
temaiori concursu ppli tanto maior
ei insurgit pena confusionis et erube
scētis: q; cōsiderat q; q̃ uidet alijs nar
rat. Et si pegrin⁹ est reuertēs in pa
triā suā diuulgat ciuitati sue. Xps ie
sus pass⁹ est qñ quasi tot⁹ mūd⁹ p̃ns
aderat festiuitati pasche. Jō sua pas
sio fuit oībus nota rē. Nulla em̃ vili
or apd iudeos mors erat morte cru
cis q̃ maledicebant. Deut. xxi. Ma
ledictus hō q̃ pender in ligno. Sap. ij.
Morte turpissima. s. crucis cōdemne
mus est. Sicut et apud nos est mors
furarū hac morte passus est rē. Jgit
rē. Quinto rōne rē. Nam si oībus
mors est molesta: p̃cipue illis q̃ sūt in
florida etate Alexander magn⁹. ama
rissime fletit videns se morti p̃rimus
eo q; iuuenis: q; d; mors immatura.
Xps pass⁹ ē in etate iuuenili. xxiiij.
annorū cū dūmīdio vt pphetauit Sy
billa cumana. Jgitur rē. An ipse dicit
Tre. i. O vos oēs q̃ trāsitis p viam at
tēdite. rē. Mane aut factō. s. feria. vi.

conuenerunt oēs ppli cū senioribus
plebis. Et scribe consiliū facientes q̃
rebant falsū testimoniū ptra dñm vt
vt eum morti traderent: vt possent ac
cusare eū pylato. Et cū multi falsi te
stes fuissent falso locuti non fuerūt ap
probati. Nouissime aut venerūt duo
falsi testes dicentes ptra eū de duob⁹
Nos audiuimus eū dicentē. Soluite
tēplū hoc: et in triduo reedificabo illud.
Insup ipm accusamus: q; se fecit filiū
dei. De istis impleta est pphetia Da
uid. Insurrexerūt in me testes iniqui
Xps aut nihil ad hoc rēdebat. O bone
iesu q̃ totū mūdū docuisti et nūc files.
Dixit aut ei. Cayphas Nōne vides in
quāsisisti te accusat? Nec em̃ cayphe
xps aliqd rēdit. Indignat⁹ Cayphas
dixit ei. Adiuro te p deū viuū: vt di
cas mihi si tu es xps filius dei viui.
Xps aut ne videret nomē dei despice
re. rēdit verbū hoc. Tu dixisti. q. d.
Ita est sicut dixisti: et tñ si ego dixerō
non credes mihi. Verūtū ne excusat
tionē habeat supple o vos iudei dico
vobis q; videbitis filiū hoīs. i. me: in
die iudicij venientē in nube ad iudicā
dū mūdū. Et dixerūt ei iudei. Ergo
tu es fili⁹ dei. Rēdit eis. Vos dicitis:
q; ego sum. Tūc pnceps sacerdotū sci
dit vestimēta sua volens ostēdere amo
rez legis di. Blasphemauit. Quid ad
huc egemus testib⁹. Ad illi dixerunt
oēs. Reus est mortis. Tūc cepērūt eū
et expoliauerunt: et eius oculos benda
uerunt ipm ligātes ad colūnaz: Qui
dā pcutiebant eū in faciez di. Quid ē
q̃ te pcutit? Quidā palmas in faciem
dabāt. Quidā spuebant in eū. Clama
hīc. O maria si scires quō de filio tuo
male tractatur. De hac derisione et p
cussione impleta est prophetia Isa. l.
Faciez meā non auerti ab increpanti
bus et cōspuentibus in me. O iesu be
nedicte q̃ dura q̃ aspa fuit tibi nox
illa in qua a principio vsq; ad finē q̃
tē nesciisti: Venerunt aut principes
iudeorū et pharisei ad domū Cayphet
acceperunt xpm ligatū flagellatū ad

Feria sexta

duxerunt eū ad domū Pylati. Scdm Crisostomū impator romanus habebat duos vicarios quasi reges: scilicet Pylatū et herodē. Pylatus erat dñs hierlm: et herodes in puicia galilee nec erāt iudei: sed forenses. Juxta Jacob pphetiā. Non auferet sceptrū rē. Ductus ergo corā pylato dixerūt ei. Inuenim⁹ hūc morte dignū. Cū esset in ptorio. Pylatus exiit ad iudeos foras et dixit eis. Quā accusationē facitis aduersus hominē hunc? Rñderūt ei. De tribus ipm accusamus. Primo qz pdicat falsam doctrinā: sed mentiebant⁹: qz in cap. 30. viij. Ego veritatez loquor vobis rē. Scdo qz phibuit dari tributa Cesari. sed mentiebant⁹. qz Matthe. xxij. Reddite q sunt cesaris Cesari et que sunt dei deo. Tertio: qz se facit regem iudeoz et filiū dei. Audiens hos sermones Pylatus dixit eis. Accipite eum vos et fm legem vestram iudicate. Responderunt iudei. Non licet nobis interficere quēquā. Ingressus Pylat⁹ ad iesum dixit ei. Tu es rex iudeorum. Secundum remigūz de duab⁹ pms accusationib⁹ Pylatus non curauit inq̄rere. Nō de primo qz se pdicabat falsaz doctrinā eo q ipse esset gentilis non iudeus. Non de scda. qz sciebat illud esse falsū. Sed tm de tertia: qz esset rex iudeorum eo q romani nomē regis a iudeis abstulerāt. Respondit ei xps. A te metipso hoc dicis an ali⁹ tibi dixerūt de me. q. d. Concepisti hāc opinionez de me per temetipsum. Rñdit pilat⁹. Nihil iudeus ego suz: gens tua et pontifices tui tradiderunt te mihi et te accusant. Respondit Iesus. Regnū meum non est de hoc mundo. q. d. Nō quero t̄palem dominationē. Dixit ei pilatus. Ergo rex es tu. Respondit iesus. Tu dicis: qz rex ego sum. Ego in hoc natus sum vt testimoniūz phibeā veritati. Dixit pilatus. Quā est veritas. Et non expectato responso exiit ad iudeos dicēs. Ego nullā cām mortis inuenio in eo. Et vt liberaret eū

dixit iudeis maximū esse peccatūz cōtra innocentē iudicare. Glose dicūt q multa declarauit Pilato. ppter q que rebat ei⁹ liberationē. Dicūt iudei. O pilate si nō esset nisi cōmotio quā erant in pplo: incipiens a galilea vsqz huc mereretur mortem. Audiēs pilatus ipm eē de puicia galilee gausus est: eo q nō esset de sua iurisdicōe. Unde misit ipm ligatum ad herodēz qui tunc venerat ad festum pasche. Tunc herodes interrogauit eum de multis sermonib⁹. eo q audierat multa de christo. At iesus nihil respondit. Quod factūz est dupliei rōne. Primo quia ipm reputabat exdīcatum eo q occiderat Iohannem baptistam. Secundo quia sciebat nihil proficere ei quia interrogabat christum ex curiositate. De isto silentio completa est pphetia. Esa. li. Quasi agnus corā tondeute se obmutescet. Tūc videns non respondere p̄bz: despexit ipm et vestit fecit alba veste sicut fatūz. vñ fuit maria in nria. De ista derisione completa ē pphetia. Ioh. xij. Deridet iusti simplicitas. vñ remisit ipz ad pilatūz qz non erat de sua iurisdicōe. Et facti sunt amici in die illa: qz erāt antea inimici. De ista amicitia cōpleta est pphetia. Astiterūt reges terre rē. Pilatus autēz conuocatis sacerdotū pncipibus et alijs dixit. Jā interrogaui istū similiter et herodes nihil mali reperit: ideo ad me misit ipm. Tūc isti clamauerūt. Tolle tolle eū. Crucifige. Audiens pilatus furozē iudeoz conabat tribus modis liberare eum. Primo: qz se fecit regē: iō eū corripit vñ tradidit eū militibus flagellādūz vñ dicunt doctores q ligauerūt iesū denudatum ad colūnam quandam coram iudeis et euz flagellauerunt acriter. Cōpleta est pphetia. Esa. i. A plāta pedis vsqz rē. Deinde imposuerūt capiti eius coronam sp̄neaz et induerunt euz purpura et circūderūt eum et sanguis currebat ad terrā. Et clamabant ante illū coronatūz. Que rep

Iudeorū: et spuebant in eū et dabant ei
 plapas. Et percutiebāt caput eius. De
 ista coronatione impleta est pphetia
 q̄ dicit Esa. ij. Coronās coronabit te
 tribulatione. Et tunc pilat⁹ ostendit
 eū sic flagellatū iudeis dicens. Ecce
 rex vester. q. d. Juxta delictum et ve-
 straz iniuriarū q̄ se regem fecit puniui
 illuz. vñ dimittatis eū abire. Clama-
 uerūt oēs. O pilate crucifige eū. Tol-
 le eū. Videns demon tantaz xp̄i patie-
 tiā dubitās an esset messias et volens
 impedire passionē suā apparuit vro-
 ri pilati in sōnis. Vñ iudeis clamāti-
 bus crucifige. illa misit ad pilatū mā-
 ritū: dicens illi. Nihil tibi et iusto il-
 li. q. d. Nullo mō eū condēnes: magis
 eū dimitte. Multa em̄ sum hodie pas-
 sa p̄ vsuz ppter eū. Qz vt dicit Raba-
 nus: demon apparuerat ei monēs eā
 terroribus ad liberationē xp̄i: volens
 sic impedire hoīz salutē. ¶ Dubiū pō-
 nos. Utrū demon agnouit xp̄m esse ve-
 rū messia. Scō mō vsus est ad liberā-
 duz ipsuz. Erat cōsuetudo inter iude-
 os q̄ omni anno in paschatis festo di-
 mittebat vnus de incarceratis ppter
 honorem festi. quē ipsi petuissent: an
 xp̄m: an barabam vellent liberare.
 Quē vultis de duobus dimitti? Dire-
 runt oēs. barabam. Et Pilatus dixit
 Quid faciā de iesu qui dicit xp̄s. Di-
 cūt oēs crucifige. Et Pilat⁹ dixit. Re-
 gem vestram crucifigā: Et iudei dixe-
 runt. Non habemus regē nisi cesarē.
 vnde caueas. Si hunc dimittis nō es
 amic⁹ cesaris: et accusabim⁹ te de p̄di-
 tione: qz oīs qui se regem facit: contra
 dicit cesari. Quando pilatus audiuit
 hos sermones: et nihil p̄ficeret ex ver-
 bis illis voluit complacere iudeis ne
 accusarent eum. Tercio modo vsus ē
 Cum em̄ xp̄s esset in palacio pilati.
 Pilatus accepit iesum nudum flagel-
 latum: et ostendit eis. vt sic ad compas-
 sionem mouerentur: et dixit eis. Ecce
 homo: vñ quem vultis indigne crucifi-
 gi. Oñde in hoc loco xp̄m sine cruce.
 At illi videntes clamauerunt. Crus-

cifige eū. Tolle eū. O iesu amārissi-
 me q̄ta fuit istoz crudelitas iudeorū
 qui dedisti eis tot bñficia: et tñ dimi-
 tūt latronē homicidā barabā: te autē
 crucifigūt. Omēs dura cur tam ad-
 amantina es: vt dñō tuo p̄pati negli-
 gas Qui pro compassione tua voluit
 crucifigi. O iesu mi quātū nos dilexi-
 sti: sed te nos miseri nō diligim⁹. Sz
 vbi es o maria. Vbi habitas An igno-
 ras q̄ circa filiu tuū gerunt? O si sci-
 uisset mortua non dubito cecidisset in
 terrā. et hoc p̄ amore quē ad filiū ha-
 bebat. Qd̄ audiēs pilatus decreuit
 timore dedec⁹ suaz mortis dare quā
 suam videbim⁹ infra. Tertiūz mi-
 steriū dī et c. Vidēs nāq̄ pylat⁹ iudeo-
 ru z furore nō posse sedare quinimmo
 clamabāt. Si hunc dimittis et c. Acce-
 pta aqua lauit man⁹ corā populo di-
 cēs Inuocēs ego suz a sanguine iusti-
 hui⁹ Vos videritis. Sup quo Remi-
 gius Mos erat apud antiquos laua-
 re man⁹ corā populo. cuz quis vellet
 ostendere se immunē esse ab aliquo cri-
 mine: ita fecit pylat⁹. O pilate: aqua
 maris non lauat et hoc p̄ctm: qz scis
 q̄ ppter inuidiā tradunt eum. Mat.
 xxvi. Sciebat autē pylat⁹ et c. Videns
 autē p̄p̄s pilatū quasi pauidū dixit
 ei. Sanguis eius sup nos et sup filios
 nostros. Dicūt quidā singulis annis
 in crucifixione dñi indeos sanguinez
 emittere per posteriora: iuxta illud
 ps̄ Percussit eos in posteriora: oppro-
 briuz sempiternuz et c. Pylatus ergo
 sedens p̄ tribunali fm ordinē curie:
 sentētiā iniustā p̄tra iesum ptulit vt
 crucifigere dices sic. Nos ponti⁹ pi-
 latus pariterq̄ senat⁹ populuzq̄ ro-
 manus in hierosolimis vniuersaq̄ in
 dea locutenens generalis: sedens
 p̄ tribunali ac volens Cesaris Au-
 gusti mandatizq̄ totius populi roma-
 ni obedire ac dereta seruare. Iesum
 nazarenū conspectui nostro astan-
 tem quem scribe ac pharisei crimine
 lese maiestatis accusarūt: ac id per
 testes idoneos rite iuratos interro-

Feria sexta

gatosq; pprobarit: put senatusconsul
ta ac decreta clamant cōdemnamus
Ducat itaq; ad locuz iusticie solitum
Et postq; cu; multis pberib; cecide
runt cruci appendite tali modovt ei;
aia a corpore sepe; hec ille. Vidēs iu
das xpm condēnatum pnia ductus: s;
falsa: iaqueo se suspendit. Snia aute;
crucifixiōis fuit acerbissima fm Au
gu. lib. de consensu euāge. triplici ra
tione. Et Tho. in cathena aurea siml
cum glosa.

¶ Primo ratione onerationis

Scdo ratione associationis.

Tertio ratione lamentationis.

¶ Primo ratione rē. Crux xpi fuit
valde onerosa et grauis. Que gūitas
potest ostendi ex duobus. Primo ex lō
gitudine: quia crux vt dicit in hysto
rijs scolasticis in altitudine lōga fuit
quindecim peduz. Secundo ex mates
ria: q; fuit de cedro. cyp: esso oliua et
palina q; ligna sunt magni ponderis
quā tñ patienter iesus portabat. De
hoc ligno crucis quomodo sit inuentū
habet in hystoria scolastica q; regina
sabba quādo venit videre. Salomonē
Vide in voragine. De hoc ligno com
pleta ē figura. Gen. xxiij. De Isaac q;
portabat ligna: sed cu; non posset por
tare: quia debilis erat iusserunt ho
mini cireneo noie Simoni vt tolleret
crucē iesu Quoniam vt dicit. Tho. vbi
supra Cum sepi; tentasset illā iesus
portare. pre debilitate ferre amplius
nō potuit. Curre o aia mea: curre ve
lociter: hīeros tuos subige illi cruci
in qua iesus bon; opat; ē salutem. Et
vidēs iohānes q; nō erat ampli; reme
diuz euadēdi ne mater posset cōqueri
de ipo cūcurrat bethaniā ad domum
Magdalene vbi maria mater reman
serat. Prio. O mī inqt mesta. O mag
dalena: maria attonita vocat magda
lenā. O magdalena. audi vocē vñā vi
det; vox. Johānis Ad fenestrā respi
ciūt et vident Johāne añ ostium stan
tē. Quid ē hoc. O mater sancta fili;
tuus ducit ad mortē. Statim maria

cum magdalena venerunt ad ciuitas
tem hierlm festine. Et interrogāt de
filio. O fili mī vbi te inueniaz: vñ iuis
ad portā caluarie. ¶ Scdo xpi passio
fuit acerbā rē. Associat; nāq; ē duo;
bus latronib; ppheta ppleta est Esa.
liij. Et cu; scelerat; deputat; est. Vñ
dubiu; qritur. Utrum cōuenienter sit
factuz hoc. Rñdet hiero. super Mat.
q; sic. vt sic magis esset confusus bona
dictus iesus. Q; sicut p nobis males
dictuz crucis voluit assumere. sic pro
oim salute inter noxios qsi noxi; cru
ci figeret. Maria autē de domo pila
ti versus montes caluarie vadit tota
lachrymabilis: et eundo sanguinem
filij sparsim in terra videbat. Anteq;
ad locuz deuenisset sue occisionis ma
ter ei; afflicta; mesta obuiā illi pces
sit volens ipm tangere. Quā vt filius
asperit meroze confectam in terrā ce
cidit fatigat; sub cruce. Ipā etiā ma
ter bñdicta qsi mortua in terrā cecid
it. Ob qd in loco illo in huius facti
memoriam capella a fidelibus pstru
cta ē q; sancta maria de spalino nūcu
pat. In se reuerfa filiū non agnoscēs
dicebat Johanni. Qualis ē iohānes
filius me;. Rñdit iohānes. Ille o ma
ter bñdicta est: qui est sanguinolentus
O qualis dolor hginis. O qualis pas
sio erat illa. O maria dulcissima inci
piunt verificari simeonis de filio tuo
dicta etiā et de teipā. Et tuā ipius a
nimā rē: Completa est ppheta Esa.
liij. Vidimus euz quasi non habentes
speciē nec decorē. Ubi sunt illi oculi
peregrini: o iesu. Ubi illa facies tota
iocunda. vbi capi illi crispi. vbi barba
rubicūda. Vidim; inqt ppheta eū q;
si nō hñt spēm nec decorē. Ecce scda
rō. ¶ Tertio rōe rē. q; seqbat eū mul
tudo populi mlier; ac viroz q; plāge
bāt eū et lamētabāt. Cū qd; ipe ppa
tiēdo pdirit futurā calamitatē et deso
lationē ipi; ciuitatis filie hierlm no
lite flere; me: s; sup vos ipas flete; et
filios vestros: quoniam ecce dies ven
iēt in quib; diceris. Beate steriles

In parasceues. Jo. Cxxxix.

que nō genuerūt ⁊ vbera que non lacrauerunt. Et hoc impletū est in oblatione ⁊ captiōe hierlꝝ a romanis: qñ tot multa fuerūt occisi ⁊ vediti vsqꝫ in hodiernū diem p mundū disp̃si ⁊ vagabundi: qui añ erant peculiares populi. Sz merito. Querit dubiuz. Cur iesus xps magis voluit pati in hierusalem qꝫ alibi. Ad hoc rñdeo fm Au. in lib. de cōsensu euange. qꝫ hoc factū est duplici rōne. ¶ Prima qꝫ hierlꝝ erat locus a deo electus ad sacrificia sibi offerenda. Que quideꝫ sacrificia figuralia figurabant xpi passionē: qꝫ est vep sacrificiuz. ad Ephes. v. Tradidit semetipm oblationē ⁊ hostiam deo in odore suauitatis. Et id qꝫ xpi passionis eius erat ad totū mundum diffundenda: ideo in medio terre habitabilis pati voluit. i. in hierusalem. Vñ in ps. Rex noster operatus est sctitatem in medio terre. i. hierusalem. que dicitur terre habitabilis vmbilicus. ¶ Scda ratio qꝫ hoc maxime cōueniebat humilitati eius. vt sicut elegit vterum yginis hūileꝫ: iuxta illud Resperit humilitatē ancille sue. Et sanctum p̃sepe in quo iacuit ⁊ plange re voluit. Juxta illud Amb. Uagit in fans inter arcta. ⁊ c. Et locū sine iuxta illud zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens sup asinaz. In super colūnaz elegit in qua fuit derisus. Et turpissimū gen⁹ mortis crucis elegit: ita ptinebat ad eius hūilitatē pfectaz: vt in loco taz celebri confusio nē maximā sustineret. Vñ leo papa e gregie in fmone epiphanye dicit: qꝫ formaz serui susceperat. Bethleem p̃ elegit natiuitati et hierlꝝ passioni. Ille. Erat em̃ hierlꝝ metropolitana pncipalis sedes magisterij ⁊ sacerdotij. Vñ in illa debuit pati pfusioneꝫ: sꝫ nō in terra: sed in aere. s. in monte caluarij: qꝫ vt dicunt aliqꝫ glose Abrahā immolare voluit ibi filium qui figura bat futurā iesu xpi immolationē. Et sic patet terciū mysteriū. Quartū mysteriū dñ crucifixiōis: qñ

fuerūt puenti in mōtez caluarie. qꝫ est loc⁹ iudicij vbi mali decapitabant: sꝫ nudauerūt xpm bñdictū et q̃ttuor milites diuiserūt vestimēta ei⁹ sorte mittentes. De hoc p̃pleta est pph̃ia dñ. Diuiserunt vestimenta mea sibi. ⁊ c. Que quideꝫ vestis facta est a beata ⁊ sine ⁊ erat incōfutilis qꝫ ipso crescēte ⁊ ip̃a crescebat. hñs ad quattuor angulos pallioꝝ fimbriaz siue recamas turā: iuxta illud Nu. xv. Loqꝫe filiꝫ israel vt faciāt sibi fimbrias p q̃ttuor angulos pallioꝝ. ⁊ c. hanc vestē milites diuiserūt. Cogita aia mea si potes q̃lis dolor fuit qñ extraxerūt camiliā qꝫ adhebebat vulneribus pellis sequebat ip̃az: ⁊ riuuli sāguinis emanabāt. At ille stabat sicut māfuetus agnus. Quofacto anteqꝫ poneret se sup crucē: ad iudeos se x̃rit sic dicens. Popule meus qd feci tibi: aut qd molestus fui: Rñde mihi. Ego p te flagellauī egyptiꝫ cū p̃mogenitis suis: ⁊ me flagellauī ducis ad cruceꝫ. Ego te edu xi de egypto demerso pharaone in rubro mari: et me tradidisti pncipib⁹ sacerdotib⁹. Ego te pavi manna p destitū ⁊ tu me cecidisti alapis ⁊ flagellis. Ego dedi tibi sceptrū regale: ⁊ tu meo capiti coronaz spineā. Ego ppter te percussisti reges chanaanēꝫ: ⁊ tu percussisti caput meū arundine. Ego aquā d pe tra edu xi. Insurgentes p̃tra te: hostes p̃strauī scꝫ Seon regē amorreorum et Og regem basan. Ego a captiuitate diutina scilicet per septuaginta annos ppter scelera tua in babilonia p̃ Esdrā et zorobabel ad propria redu xi. Ego ex genere tuo carnem sumēs regale solij celi dimisi: vt tibi essem frater: tu autem parasti cruceꝫ saluatori tuo. Ego per ciuitates tuas: castra et vicos discurri: in tui vtilitatē laborans. Ego semper in templo docui: que te saluum facere possent. Ego cecos tuos illuminauī: leprosos mūdauī: claudos erexi: obsessos a demonib⁹ liberaui. Surdis auditū restitui: mutis loq̃laz: infirmis sanitatem

f iij

not

Feria sexta

mortuis vitā. Nunquā in his molest⁹
 fut. Precepta diuina dēclarauit: errores
 p̄futaui: vitia rephēdi. p̄silia p̄fectio:
 nis adieci. Quid vltra debui facere ⁊
 p̄orni: ⁊ non feci. heccine reddis dño
 p̄ple stulte ⁊ insipiens. Pro his oibus
 bñficijs tibi collatis: p̄asti crucem sal
 natori tuo. In illa hora fleuisset p̄r si
 corp⁹ habuisset ex p̄passione filiū sui.
 Fleuerūt angeli. Isa. xxxiij. Angeli
 pacis amare flebūt fleuit maria q̄ gla
 dio doloris fuit p̄forata: ⁊ oēs dolores
 p̄tus et mortis. in passione filiū fuerūt
 ei suati. Fleuit Petrus. Mat. xxvi. E
 gressus foras fleuit amare. Fleuerūt
 oēs apli. Iuxta illd Tristes erāt apli
 fleuerūt oēs mulieres. Magdalena
 Maria iacobi et Salome ⁊ reliq̄ mu
 lieres Luc. xxiij. Filie hierusalē: noli
 te flere sup me: s; sup vos flete. his di
 ctis vertit se ad patrē voce pia dicēs
 Pater mi: hec est hora in qua qd ordi
 nasti implere incipio p̄pter obediē
 tiā tuā. Iudei aut̄ his finitis ipm liga
 uerunt sup crucē. Ille aut̄ vt agn⁹ mā
 suetus regalia sua brachia extendit.
 Et illas man⁹ s̄ctissimas spontanee
 crucifixorib⁹ porrexit. Et aspiciens in
 celus dixit patri. Pater ignosce illis
 Dñi igit in cruce extendit. Un⁹ acces
 pit clauū ⁊ in manu sua posuit. Alter
 miles q̄ tenebat aliā manum videns
 q̄ manus sinistra se retraxerat: et q̄
 non attingebat ad aliud foramen tra
 xit illam fortiter: ponens pedem suū
 ad crucem ⁊ fortiter eum traxit cū su
 ne: ita q̄ ossa pectoris numerari pote
 rant. Et sic affixit eā clauo. Malleorū
 autē ictus audiebātur ab illa mestis
 sima matre: cuius cor confgebatur
 clauis illis acutissimis. Qui manus
 et pedes ossa et carnes filiū sui rum
 pebant. Et sic in cruce extēsus dulcis
 simus sp̄sus dicebat patri. Suscipe
 sancte pater me dilectus filiū tuum
 quem tibi offero in sacrificium imma
 culatū p̄ salute humani generis. Ec
 ce o pater mi: iam non amplius tibi
 offeruntur legalia sacrificia hyrcorū
 aut agnorū: s; caro innocentis filiū tuū
 Triginta ⁊ tres anni elapsi sunt: qui
 bus hanc crucē aspiciens in illā mori
 p̄ humani generis redemptione desi
 derauit: De pedibus ⁊ manibus p̄fora
 tis impleta est p̄phetia dauid. Fode
 runt manus meas et pedes meos fm
 Bernar. xps habuit tres lectos. Pri
 mū vterū virginitatis in quo p̄ nouē mē
 ses stetit. Scdm sanctū p̄sepe in sua
 natiuitate. Tertium crucē in qua ha
 buit tñ locū vt caput apodiare nō pos
 set iuxta illd Mathe. viij. Uulpes for
 ueas habent ⁊ volucres celi nidos: si
 lius aut̄ hoīs non habet vbi caput re
 clinet. Unde idē Bernar. circuire pos
 sum celum et terram mare ⁊ oīa que
 in eis sunt. et nō inuenio te nisi in cru
 ce o bone iesu. Ibi iaces. ibi cubas. ibi
 dormis in meridie. hec illa. Pylas
 tus aut̄ scripsit tituluū litteris hebra
 ica. grecis: et latinis: ⁊ posuit supra
 crucē iesus nazaren⁹ rex iudeorū.
 Sed queritur dubiū quare hac tri
 plici lingua titulus ille fuit scriptus
 Rñdeo fm Chriſo. Credibile est mul
 tos gentiles simul cū iudeis hierusa
 lem p̄pter festum conuenisse. Et ideo
 vt nullus ignoraret: non in vna tantū
 lingua scripsit. sed in tribus. Dixer
 unt aut̄ p̄sides iudeorū pylato. No
 li scribere rex iudeorū ⁊c. Pylat⁹ autē
 Qd scripsi scripsi. Et crux eleuata fu
 it ⁊ posita in foramine atq; plantata
 In ipsa aut̄ eleuatione pondus corpo
 ris p̄ tres clauos vel p̄ quattuor fm
 quosdam sustentabatur. Ideo mēbra
 illa incredibili cruciabantur dolore
 Sed et tunc mestissima mater filiū in
 tuens confusum. deformem grādi an
 gustia plenus. in medio latronum p̄
 dentes: adiutorio magdalene ⁊ iohan
 nis quantū potuit p̄pinqū se fecit.
 Ubi cernens filiū mutatus in facie la
 chrymales voces dabat. hoc exp̄res
 sit Johan. qñ dixit. Stabat autez iux
 ta crucē iesu mater eius: et soror ma
 tris ei⁹ maria cleop̄e. et maria mag
 dalene. Et quidam. Stabat mater do

lucrosa iuxta crucez lachrymofa rē. Cā
taverunt. Erāt autē: turbe q̄ clamabāt
p̄terereutes clamabāt mouētes ca
put. vah qui destruis templū dei ⁊ in
triduo reedificas illud. Salua temet
ipsū. Si filius dei es descende nunc
de cruce. Alios saluos fecit semetip̄s
saluū non pōt facere. Similiter vn⁹
de his qui pendeabāt latronibus: blas
phemabat eū dicēs. Si tu es xp̄s sal
ua temetip̄m et nos: Rēdit alter ⁊ in
crepabat eū dicēs. Neq; tu times de
um qui in eadez es damnatione. Pre
terea quedam glo. super Tobiasz di
cit demonez stetit sup crucis hume
rum ⁊ considerasse an xp̄s aliquid ma
culam haberet. Unde ipse dicit Joh.
filij. Venit em̄ p̄nceps mundi huius
⁊ in me non habet quicq̄. Iesus autē
in tot p̄secutionibus et maledictis di
xit septem verba maxime vtilitatis.
¶ Prīmū verbū. Pater ignosce illis.
Opere implēs qđ verbo docuit qñ di
xit. Ma. v. Orate p̄ persequentibus
et calumniantibus. Super quo verbo
Bern. sup Can. flagellis cesu s. sp̄s
mis coronatus clauis cōfossus. oppro
brijs saturatus inmemor tñ omnium
dolorū clamat pater ignosce illis. Pa
ter amantissime. Pater benignissime
A paterno nomine incepit fili⁹ ⁊ suo
blandiens genitori. nil sibi negari cō
cludit dicens. Ignosce illis. Nec autē
examina pondera. sed ignosce vt do
ceat nos non debere ponderare: era
minare: iudicare: sed pleno ore atq;
efficaci opere indulgere. Ille hoc ver
bo p̄mō. Pater ignosce fm̄ h̄ere.
plusq̄. cccc. milia iudeoz ad fidem
sunt conuersi. De hoc oratione cōple
ta est p̄phetia. Esa. liij. Ipse peccata
multoz tulit et pro transgressoribus
orauit. i. pro iudeis. Ecce p̄mūz ver
bum: maxime charitatis. ¶ Secun
dum verbum fuit ad latronez: qñ ip̄e
xp̄o dixit. Memento mei dñi veneris
in regnū tuū. Et xp̄s rēdit. amen di
co tibi: qđ hodie mecum eris in paradī
so. O felix p̄missio. O breuis tante fe

licitatis adimpletio. Nullus ante la
tronez hoc vbum audiuit. Pro missa
sq̄dez fuit patrib⁹ ⁊ p̄phetis eterna
vita p̄ xp̄m: sed nulli sicut latroni ita
breui spacio signata. ¶ Sed q̄ritur q̄
modo illa die fuit in paradiso: qv̄sq;
ad dies quadraginta nullus paradī
sum ingressus est. Rēdeo qđ latro vi
dit diuinitatē: vnde paradīsum habuit.
Iste latro fuit ille qđ xp̄m cum matre ⁊
Ioseph in egyptū fugientes a facie
herodis liberauit eos de manu latro
nūz ⁊ eos sociauit vsq; ad locū secūz
Et stans sic iesus in cruce audiebat.
querelas m̄is dicentis. O fili mi olī
anime mee p̄solatio ⁊ gaudiū: nunc
autē gladius penetrabilior om̄i ense
cutissima. Fili mi quē nouēz mensib⁹
in vrero tenui. quem puo lacte p̄auit:
quē rotiens infancē ⁊ puulūz p̄antis
innolu: in cuna reposui. ⁊ amorosis
amplexibus strinxi inter vbera mea.
⁊ osculata sum. O qđ infelix mihi et ti
bi facta est dies ista. Et quis poterit.
medere vulneribus dolorū meoz. et
mitigare angustiam miselle matris
tue: cū inspiciat te filium meum vt le
prosz faciat qđ speciosus eras p̄ filijs
hostiū malefici ⁊ reuz cum iniqs depu
tatz: qđ sanctus sanctorū es vt fatuum
⁊ stultūz cerno. in quo reconditi sunt
oēs thesauri sapientie dei: vt hostem
omniū qđ offib⁹ affabilis benignus ⁊
human⁹ semper extitisti et super oīa
videris oblitus mei vidue m̄is tue.
Nam ecce iaz moris ⁊ nihil mihi
dicis. Et quid faciā ego sine filio me
o. Quo diuertam. Ad quem confugi
am. Tu mihi pater: tu mihi frater. tu
mihi blandus filius eras. Tu mee di
uitie. tu mee delitē. tu mea gloria. O
me desolatam que tñ filium in cruce
video deficere. O amantissime fili lo
quere michi matri tue. Loquere vt
audiam vocem tuam cignes canore
dulciorem. Loquere inquam vt sic sal
tem audiens verba tua patientior si
am ad tollerandam penam que me
cruciat pro amore tuo non deneges
filij.

Feria scda.

mihi qđ postulo. Exaudi me: et h̄bo tu
o solare: ne deficere in hac tribulati
one. O fili mi lumen oculorū meorū cō
descendisti latroni: misericorditer lo
quens ei. Acq̄esce itaq̄ voto matris
tue: et dic mihi qđ factura sum. his et li
milibus querelis loq̄bat̄ mestissimo
filio. qui nō minore pariebat̄ penā p
pter teneritudinē m̄is quas sentie
bat amaricatā: iō dicebat. O mea m̄
quō gaudia q̄ de me suscepisti quersa
sunt tibi in luctu. Ubi sunt angeli in
mea natiuitate canentes. Ubi pasto
res ad p̄sepe ventētes. Ubi reges ori
entales in cuna me odorantes. Ubi ḡ
ta p. xxxij. annos vtriusq̄ cōuersatio
et familiaritas. Uñ ei dixit triplex h̄
bus. Mulier ecce filius tuus. s. Joh̄s.
enāg. q̄ secus iuxta crucē erat. Super
q̄ Ch̄s: Non. d. mater q̄ si si dulci⁹ lo
cutus fuisset forte cor h̄gūis crepuisset
et Tho. in cathē. aurea. q. d. dñs m̄i
sue. Usq̄ modo tui curas habui: s̄ me
mor tui istuz relinquo. s. Joh̄. Deinde
p̄mendans eā discipulo dixit. Ecce m̄
tua. q. d. Deputo te ad eius custodiam
Et ex illa hora accepit eam discipulis
in suā. s. curas et diligentia. Uñ dicit.
Joh̄. Damas. q̄ dolores partus et mor
tis q̄ fuerunt ei p̄seruati in morte filij
sunt cōicati. Fatigatus iā delicat⁹ ie
sus: q̄ pdiderat quasi totuz sanguinē
sitiebat. vñ dixit aliud h̄bus. ¶ Quar
tum h̄bus. Sitio. Sitebat naturalit̄
ppter penā. et spiritualit̄ ppter salutē
nostrā. Sup̄ quo Bern̄. in h̄bo Sitio
O domine qđ litis. f. idem vestrā. Sa
lutem vestrā. Gaudium vestruz. Pl⁹
animarū vestrarū q̄ corpis mei cru
catus me tenet. Ille. Statim dederūt
ei milites bibere vinū cum felle mix
tū. ¶ Unde queritur dubiū. Quare
vino sic amaro potauerunt eum. Re
spondit Nicolaus de lyra. Qđ aliqui
dicunt id factum fuisse vt citius chri
stus moreretur. Et sic milites ab ei⁹
custodia citius liberarentur: qui de
bebant ipsum custodire quousq̄ expi
rasset. Sed Alio. ipse dicit aliter et

melius. Nam legit̄ in quodā libro he
braico qui ap̄d eos intitulat̄. Liber
iudicij ordinarioz. Quod quia Salo
mon dixerat. Prouer. xxxi. Dare lici
raz merentib⁹ et vinū his q̄ amaro sūp
cio: vt bibant et obliuiscant̄ egestatis
sue. Ideo seniores iudeorū statuerunt
vt p̄dēnatis ad mortē daret̄ vinū a
romaticū ad bibendū vt facilius to
leraret̄ passionē. In hi iherusalemautē
erāt matrone deuote q̄ hoc vinū et si
ceram. i. potum inebriatū dabant
ex deuotione. Iudei ḡ ex nimia cru
litate moti tale vinū p̄ xpo datū et ali
is duob⁹ latronib⁹. acceperūt sibi et bi
berunt. De hac potatione impleta ē
p̄phetia. Amos. ij. Vinū dānatōz bi
bebant. s. iudei: et loco eius posuerunt
acetū cum felle mixtū. Cū ḡ potū
qreret xps. Sitio. Milites q̄ biberāt
vinū illud: miserunt ad villā in pe
de montis caluarie et in domo mulie
ris petierunt vinū venale. Quā dicē
te qđ vultis facere de isto vino. Dixe
runt. Dare potū volum⁹ isti seducto
ri qui dicit xps. Tunc illa accepit ac
cetū et miscuit fel agni comesti sero p̄
cedenti. et eis dedit. Tunc illi xpo de
derunt ad bibendū. ps. Dederunt in
escam meam fel. et c. Sed cū gustasset
noluit bibere. Potuit virgo clamare
qñ audiuīt filiū dicentē. Sitio. heu
mi fili quid audio. O vniuersē creatu
re celi admiramini paupertatē filij
mei: qui dicit sitio. et non potest habe
re. Qui creauit omnia: qui est omni po
tens non habet ad bibendum. O fili
mi: cur non possum tibi sitiēti minis
trare. Cur tibi de pectore meo lac il
lud porrigere nō valeo qđ toriens dū
paruulus eras suxisti. Similiter. et
Magdalena flendo dixit. O magister
bone. O magister care. et cur ego indi
gna discipula hac tanta necessitate
subuenire tibi nō possū. O dānata se
uitia iudeorū. Ecce quō christus p̄u
lit quartū dulce verbum. Quintū ver
bum fuit. Clamauit circa horā nonā
voce magna dicens. hely hely lamas

zabathani. Qd est interpretatū hely id est deus meus. Lama. i. quare zabathani. i. dereliquisti me. Sup quo gl. dicit deus dereliquisse eū in morte qz postulatū psequentiū euz exposuit. Subtraxit enī ptectionē. sed non soluit unione. De ista derelictione cōpleta est pphētia David. Qui me consolaretur non inueni. Non enī consolabatur eum sicut fieri solet morti addictos adducuntibus. Primo nō iudei sed illi debebant cū pncipib⁹ sacerdotib⁹ et blasphemabant. Scōdo non gentiles. s. coroz spinea imponentes capiti. pcutiebant euz. Tercio non discipuli qd fuerāt ab eo et fidem amiserant de ipso Quarto non marie: qd similiter pderant fidem. Non deniqz pater etern⁹ consolatus est euz scilicet ad liberandum eum de manibus inimicorū: s. p nobis tradidit illuz s. voluntati eorū permittendo agere quecunqz crudeli a voluerunt. Ideo clamauit. hely hely. Quidam autē s. Romani milites: s. ierony. idioma hebraicū ignoz rantes dicebant. helyam vocat iste. Videns autē pphetias impletas dixit aliud verbum. ¶ Sextum verbum fuit. Consummatum est. id est totum feci ppter qd veneraz. s. vt patri obedirem. Ad philip. ij. Factus est obediens vsqz ad mortē. Sup quo Aug. Xps ne perderet obedientiā pdidit vitā. Consummatū est. s. sconiū patriarcharum. Consummatū est locutio pphetarū. Consummatū est. s. figure pphetie. Consummatū est opus redemptionis humane. Consummatum est. i. corpus meum iam mortuum est. Consummatū est. i. Ade peccatū. qd inobediens pomū comedit. Consummatū est videlicet vetus testamentū. hoc dicto sol obscurat⁹ est. qz a secunda hora tenebre facte sunt super vniuersaz terram. vsqz in horaz nonam. Velum tēplī scissum est in duas partes. Petre crepuere. Terra mota est. Unde omnis creatura compati xpo visa est in horā autē nona. euz clamore cla-

mauit voce magna verbum septimū. Pater in manus tuas cōmendo spm meum. Et inclinato capite. tradidit. spiritū. Cāta hūcversum. Et aia illa sanctissima a corpore exiuit: et ad limbum sanctorum patrum descendit. ¶ Crucem hic ostende. Diuus Berz. Ascendit xps in altum crucis. vt ab omnibus videretur. Voce magna clamauit: vt ab oib⁹ audiretur. Clamori lachrymas addidit vt hō ei compateretur. Vidēs autē maria filiū mortuū: fecit placentū sup oēs ciuitates o hierusalē cui filius meus tot et tāta fecit in miraculis: in pdicationibus: ipsum occidisti. O capharnaum. O galilea. O effrem: lugere filium meū mortuum. hic est qui tot et. Vidētes autē sancti patres christum. O quāta leticia. O quanta iocunditas. Unde dixerunt illud Augu. Aduenisti redemptor mundi aduenisti quem desiderantes quotidie expectabamus. Descendisti p nobis ad inferos: noli nobis deesse cum reuersus fueris ad superos. Ecce quō christi possio et. ¶ Quintū dicit et. Videntes iudei et alij forenses tot mirabilia in eius morte: qz terra tremuit: monumenta sunt aperta: et sol obscuratus: territi sūt. Et tūc Centurio exclamauit dicens. Vere filius dei erat iste. Un̄ quersus est et plures reuertebant hierlm scētes fondētes pectora sua: qz pasceues erat. i. dies veneris. In cuius vespa incipit solēnitās sequēti sabbati. Iudei vt nō remanerent corpa sabbato in cruce. Rogauerūt pylatū: vt frāgerēt crucifixorū crura: et de cruce tollerēt eorū corpa. Venerūt g milites et fregerūt crura latronū. Ad iesū autē cū venisset: vt viderēt euz iam mortuū: nō fregerūt eius crura: vt pphētia ei⁹ ppleret. Exo. xij. Os nō cōminuetis ex eo. i. agno: qui xpm figurabat Unus autē militū. s. Longinus lancea latus eius aperuit: et cōtinuo exiuit sanguis et aqua. Sanguis ad nostram redēptionē. aqua ad peccatorū

Domnica

ablutionem. Que quidez aqua et sanguis secundum Theodorum in. ij. par. qu. xvi. fuit miraculosus. Quod quidem optime factum est. quod sicut de costa Ade dormientis facta est Eva. ut inquit glossa interlinearis: ita de latere christi dormientis in cruce formata est ecclesia: quod sanguine redimitur. aqua lauitur. hec Ille. Unde iste longinuis visus recepit: quod sanguis tetigit oculos eius. Unde et ob hoc querens est ad fidem. et per ipsam tandem martyrizatus est Ioseph cum esset discipulus christi. occulte iuit ad amicum suum. Nicodemum quod et ipse discipulus christi erat. Et ambo de licetia Pilati deposuerunt corpus iesu de cruce. O quis explicare posset immensum dolorem matris. quod tota lachrymabilis rapuit eius sanctissimum corpus in gremio: ipsum per singula membra deosculando. O caput sanctissimum: quod totum mundum docuit illuminavit recit: infinita bona ei contulit et nunc te video spiritus coronatum. O manus sanctissime. O pedes sanctissimi. Dic per singula membra. Sicut et hoc faciebant alie marie. Que accepto vnguento ipsius vixit. Et posuerunt eum in monumento nouo. Duxit autem Mariam in domum in brachiis suis quasi mortuum hoc pacto: accipias corrigiam quaz ponas ad collum. Et ex parte populi genibus flexis misericordiam pete. Ipsi deosculando per singula membra: sic dicendo. O bone iesu ex parte populi huius civitatis. osculor id sanctum caput. Ex parte populi. O bone iesu osculare eas sanctas manus. Sic persequere per omnia membra. Et in fine dic. Te precor o dulcissime iesu per tuam sanctissimam passionem: ut huic populo tribuas omnium peccatorum suorum remissionem in presenti et gloriam in futuro. Amen.

In die iocundissime resurrectionis. De gliefa christi resurrectione.

Item querit
nazarenus crucifixus sur
rexit non est hic Mat. xvi.

Quantum fuerit gaudiofesta: festinus et iocunda resurrectio filii dei: in presenti die. N. satis aperte declarat. si dulciter contemplerur tripudia et leticias: quas fecerunt omnes creature in ipsa resurrectione. secundum Theodorum. et Alber. tres sunt differentie creaturarum. Primo superiores: ut angeli. Ipsi letati sunt in resurrectione christi: quod videbant sanctos ab inferis extrahi: et sedes vacuas repleri. Unde ecclesia. Exultet iam angelica turba celorum. Secundo creature medie id est homines huius vite letati sunt: ut apostoli. Ecclesia canit. Gaudio sunt discipuli. Et de mulieribus: ecclesia canit. Ille dum pergunt. et. Tercio creature inferiores id est sancti patres in limbo: qui educti sunt a densis: tenebris et caliginosis ergastulis: et carceribus limbi: quem videntes eum suscitatum dixerunt illud Augustinus. Aduenisti redemptor mundi quem desiderantes quotidie expectabamus. Descendisti per nos ad inferos. non li nobis deesse dux reuersus fueris ad superiores. Ille. Et nos debemus gaudere et exultare. Ad hoc inuitat dauid in psalmo. que ecclesia sepe replicat in officio presenti. hec dies. et. hec est dies in qua patres sunt liberati. Ipsi est in quo apostoli et mulieres gaudio sunt. Ipsi est in quo salus nostra completa est. Ad hanc exultationem inuitant nos omnia. Videmus arbores florere: aues in nemoribus canere: terram proferre flores suos. Maximus in sermone in resurrectione christi aer salubrior. sol candidior terra fecundior facta est. In ipsa namque omnia elementa gloriantur. Nam et ipsum solem arbitror in hac die solito clariores. Necesse est enim ut sol in eius resurrectione gaudeat quod in eius passione doluit. Ille. De qua quidem resurrectione tria dulciter contemplantur.

Primum de congruitatis.

Secundum de expectabilitatis.

Tercium de iocunditatis.

Primum. et. Dubium querit. Utrum fuit necessarius christi a mortuis resur

Resurrectiōis. Fo. Cxliij.

gere. Rñdet Tho. ij. parte. q. liij. ar. i. Qd sic quintuplici ratione.

¶ Prima est propter diuine iusticie cōmendationem.

Scda est pp desolatorū solationez.

Tercia ppter fidei nre instructōez.

Quarta ppter vite nre informatōez.

Quinta est ppter figurarū veterum impletionem.

¶ Prima est. 2c. Una maxima est in Theo Qd iusticia diuina 7 humana requirit: vt merito reddat p̄m̄um. Et merces labori. Et exultatio hūilitati. Mat. x. Voca operarios 7 redde. 2c. Et Lu. i. Exaltabit hūiles. Et. xviij. Qui se humiliat exaltabit. Et. i. Per tri. vi. humiliamini sub potēti manu dñi: vt vos exaltet in t̄pe visitationis Eccl. ij. Quanto maior es: humiliat te in om̄ibus 7 coraz deo inuenies ḡtiaz. Ideo 7 cano. viij. q. i. Ibi 7. xv. q. i. firmissime. Et. xij. q. ij. Charitatez dñi. Iustū est vt illi consequant̄ stipendium qui labours impenderunt obsequiū. Et in autē. de iudicijs. S. ne autem. col. vi. dñi. Labor non dñz esse si ne fructu. Ad ppositū. Xps in corpore multū laborauit: 7 multas 7 infinitas angustias sustinuit. 7 vsq; ad infimū hūilitatis. s. mortis se humiliat. Ideo necessariū 7 congruum fuit: qd eius corpus resurgeret. 7 p̄m̄iū sue hūilitatis reciperet. Et hāc rōnem tangit apls. Phil. ij. fact⁹ est obediens vsq; ad mortē: mortē autē crucis. Propt̄ quod 7 de⁹ exaltabit illū 7 dedit illi nomē. 2c. Xps se hūiliat sup oēs creaturas. Qz cū esset diuinus 7 inuisibilis: induit se hac nra ignobili carne mortali. humiliat: matrem humilem eligendo. humiliat: in paruo tugurio nascēdo. hūiliat: aut sacramenta hūilitatis: scilicet circumcisionis et baptismi suscipiēdo. humiliat: virgini matri 7 Joseph se subiiciendo. humiliat hūiles piscatores sibi sociando. humiliat in predicatione gloriam patris querendo. hūiliat: mundanos ho-

nores spernendo. hūiliat: cōuersādo 7 pedes discipulorū laudādo. hūiliat: deniq; ptinēlias verbera spūta/crucem 7 mortē abiectissimā patiēdo. hūiliat: tñ se. Ut voluit ipsam hūilitatez p matre: p sorore: patientiā p filia: fidē p sociis: 7 familiari compassionem: cum itaq; se tantū humiliauerit. meruit 7 debuit sublimari in premiū tante hūilitatis. Vñ ipse dicit patri ps. cxxij. Dñe p̄bati me. s. per dolores. Tu cognouisti sensum me. i. approbasti gl̄iam resurrectionis mee. Vñ p̄ p̄m̄a ratō. ¶ Scda. 2c. hunc ordinez. s. ut diuina iusticia qd nunq; pmittit suos amicos in tribulationibus frangi quin det eis cōsolationes. Unde ps. Scdm multitudinem dolorū. 2c. Et Thob. iij. Post tempestatē tranquillū facis et post lachrymationē 7 fletū: exultationez infundis. 7. ij. Cor. i. Sicut abundant passiones xpi in nobis: ita 7 p ipm abundat 7 solatio nra h̄iero. sup ps. Quot vulnera patimur tot cōsolationes meremur. Ad ppositū. Apli 7 emāserūt tristes de morte xpi. Ecclia cauit. Tristes erant. 2c. Et tres marie: 7 virgo maria q̄ quasi mortua remanserāt p dolore. Unde fleuere oēs fleuit petrus Math. xxvi. Egressus foras. 2c. fleuere mulieres Lu. xxij filie hierusalem nolite. 2c. fleuere angeli Isa. xxx. Angeli pacis amare flebunt. Cū igitur omnes tristes fuerint morte eius: dignum erat vt cōsolarentur. Qd factū est qñ a mortuis resurrexit: vt hodie qui letati sunt ¶ Tercia ratio. 2c. Ex hoc em̄ qd xps mortuus est 7 resurrexit fides nra confirmata est. Vbi notandum qd inter omnes articulos fidei: articulus resurrectionis fuit valde incredibilis maxime gentilibus: etiā aplis ad tēpus. Vñ phus in postpredicamētis A primatione ad habitum non fit regressus. 7. l. q. reā. S. areaz. ff. de solu. homo mortu⁹ nunq; reuiuiscit. Vñ apls predicans atheniensibus: dum

Feria secūda.

xpm predicaret audiebant eū libēter qz bene loquebatur. Sed qñ dixit de resurrectione xpi et aliorū mortuorū dixerunt. Nouorū demoniorū videtur annūciator esse. Act. xviij. Jō si xps non resurrexisset a mortuis inanis esset fides nostra et vacua. qz incredibilis fuisset. Un̄ apls. i. Cor. xvi. Si xps non resurrexit inanis est tē. Un̄ ipse dicit patri in ps. Que vtilitas in sanguine meo: si descendo in corruptionē. Glo. Nulla certe: qz caput nostre future resurrectionis. Ubi nota sū Alber. q duplex est spes resurgentium. Una est imperfecta vt lazari: quia erat iterū moriturus. Jo. ix. Alia ē xpi q fuit vera resurrectio: et spes nostre future resurrectionis. et caput ipsius resurrectionis. Quarta rō tē. Per hoc em̄ q xps resurrexit: dedit figurā nostre resurrectionis dupliciter. Primo: qz sicut ille ampli⁹ nō morit. Rom. vi. Xps resurgens a mortuis iam nō tē. ita et hō spiritualiter nō dē amplius mori pōtō mortali. Et cū xpo dē resurgere hodie de sepulchro pōt. Scō sicut enim inchoauit hodie vitā immortalē et nouam: ita hō incipere aliā vitam. Nō differre resurrectionē suā spūalē vsqz in senectutez. qz talis resurrectio hz difficultatem. Difficile em̄ conuertitur q in peccato inueterat. Un̄ sap. Prouer. xxiij. Adolescens iuxta viam suā ambulans: etiā cū senuerit non recedet ab ea. Neqz vsqz ad mortem. qz talis conuersio hz dubietatem. Jō Aug. de pe. di. viij. ca. Si quis posuit. dubitat de pnia eorū quos penitet in extremis: quia tunc tales vident potius penitere timore pene q amore iustitie: ideo eorū penitentia dubia esse dicit. Non debet differre post mortē qz talis conuersio habet impossibilitatez. Talibus di. dñs. Prouer. i. Vocaui et renuistis. Et infra. Ego quoqz in interitu vestro ridebo. Tunc inuocabunt me et non exaudia: mane cōsurgent et non inuenient me. Inueniet qdēz dānati deū et non inueniet. De⁹

em̄ est in mūdo p miam. in celo p gloriā in inferno p iusticiā. Non poterit igit ipm inuenire vt miseratorē: quia hoc mō inuenit in mū. Nec vt glorificatorem: qz hoc modo inuenit in celo. Sed vt iudicem et tortorē: qz hoc modo est in inferno. Usqz in presentiarū o concubinarie renuisti feminā: repelle foras. O usurarie: sine usuris. O diose parce inimico. O auare, bene fac. Et sic practica prout videtur. Ad Ephe. iij. Renouamini in spiritu mētis vestre. Et. i. Re. ij. Recedent vetera de ore vestro. Sz non sunt renouati q non sunt hodie cōicati: nec confessi. Quomodo ausus es hodie accedere ad mēfā sine cōmuniōne. O infamis o spurij: video te o infamis. Sexta rō tē. Ut impleantur figure pphetarū que sunt principaliter due. Prima de Jona pphā: qui missus fuit a deo ad pādicandū Niniuinis. sz renitebatur diuine volūtati: Bene misit se in nauē et a nautis missus ē in mare in vētre ceti: vbi stetit tribus diebus: et totidē noctib⁹: et postea resurrexit. Moralit̄ Jonas est xps qui missus est a deo ad pādicandū pccōribus: sz timens mortem nolebat. Mat. xv. Pater si possibile tē. Respondit pater. Volo qz patiaris in cruce. in qua quidez mortu⁹ est. Et in ventre terre stetit trib⁹ diebus et noctib⁹. his completis postea resurrexit. Unde patet prima figura resurrectionis xpi. Scōa fuit de Sansone. Judi. vi. Qui missus in carcere dormiuit vsqz ad mediam noctē et postea surrexit: et portas ciuitatis cum seraturis asportauit in montem. Moraliter. Sanson est xps in carcere terre posit⁹: sed in nocte media. i. ver sus aurozam: duas portas. i. a iam et corpus asportauit in montem celi empyrei qñ hodie surrexit. O xpe fortissi me: o leo terribilis: o aggressor viarū depredaris inferos: scōz patruz dor mientūz. Similis factus est leoni rugienti clamando alta voce. Foras egredimini, o miseri incarcerati. Ubi

nota qđ xps surrexit.

¶ Primo velociter.

Secundo veraciter

Tertio potenter.

Quarto patenter.

Quinto misericorditer

¶ Primo velociter: qđ noluit differre vsq; ad finē mundi: vt nos faciemus sed hodie vt esset figura nostre resurrectionis. ¶ Secdo 12. s. in corpore et anima. ¶ Tertio 12: tam potenter qđ ei⁹ resurrectio fuit causa nostre resurrectionis qđ fit in pñti: et qđ erit in futuro. Quarto 12. i. manifeste. In ipsa die resurrectionis quinquies apparuit. Primo matri que se macerabat in fleatibus. Johan. xx. Secundo marijs qđ erant multuz anxie Mathe. vii. Tertio Petro. Luce vlti. Quarto discipulis euntibus in emaus Luce vltimo. Quinto discipulis congregatis Luce. xx. Sexto miseris quia apparuit tribulatis: vt eos consolaretur.

¶ Secundum mysteriuz 12. A quatuor generibus personaz fuit desiderata vt habent theologi.

¶ Primo a sanctis patribus.

Secundo a sanctis mulieribus.

Tertio a sanctis apostolis.

Quarto a sanctis angelis.

¶ Primo 12. qđ. cum stetissent in limbo iā per sex milia annoz 7 sciuisent xpm natum p preconem Joh annem bap. cum ingenti gaudio affectabant ipm videre hoc autē desiderium completum est: qñ a carcere fuere liberati. Sed merito dubium queritur.

Utrum fuit conueniens xpm ad limbus descendere 7 visitare illos patres. Rñdeo qđ sic duplici ratione.

¶ Primo rōne sui. hoc habet vera amicitia: vt nō soluz diligit tpe pspicitatis: s; etia; aduersitatis. Prover. xv. Omni tpe diligit qđ amicus ē. Et in aduersitate magis cognoscit amicus fuit ergo cōueniens 7 legi amicitie: s; nōas vt visitaret tribulatos qui erāt in limbo 7 eos liberaret. quod petebant zachari. i. illuminare his 12.

¶ Secundo rōne victorie vt perfecte triumpharet de dyabolo. Tūc em̄ qđ perfecte triumphat ptra aliquē: quādo non soluz vincit euz in campo: sed auferit sedem regni sui 7 domū suam. Xps triumphauit ptra dyabolum in cruce: 7 vicerat euz. Ideo vt perfecte triumpharet de eo voluit etiam auferre sedez regni sui: 7 ligare eum in domo sua qđ erat infernus. Undē descendit 7 dirupit oia sua. Un̄ ps. Vincula eoz dirupit Et alibi. Contriiuit portas ereas 12. S; nota Quod ad quattuor loca descendit in hoc triduo. Primo ad locuz dānatoz: et eos increpauit stans in porta inferni. O iuda. O cayn O dānati qui indignos vos fecistis. 12. Secdo ad locum pueroz vbi non ē ignis et eos pfortauit: qđ non erāt de numero dammatoz Tertio ad purgatoriu; vbi est pena sensus 7 dāni. S; vtruz omnes liberauerit: an partem Ad hoc est duplex opinio. Una dicit qđ sic: qđ probāt tali medio. De rege coronato qui omnes captiuos liberat Et de papa nouit creato: dat largas indulgētijs. Ita xps pater noster omnes liberauit a lo co illo. Alia opinio est. Tho. iij. pte. q. liij. qđ non omnes. s; tm̄ illos qui penitentiā ppleuerant vsq; ad illud tempus. Si xps de purgatorio non extraxit aīas oēs: min⁹ franciscus: quod minores pdicant. Videns lucifer spoliātem euz locuz tot⁹ admirās petijt ab eo tria. Primū ¶ Quis erat.

Quid vellet facere.

Quamdiu vis hic habitare?

¶ Ad primū xps rñdit. Non cognosceis me. Ego tñ bñ cognosco te. Tu es lucifer qđ mihi voluisti equiparari Qui adam tēstasti. Qui me etiam in deserto 12. Qui seducis totū mundū Qñ lucifer hoc intellexit. dixit. Mirū qđ nō idicasti 12. Ego stabo qñtū 30 nas stetit in ventre ceti per. xl. horas Quid vis 12. Rñdit xps Volo te spoliare et incarcerare Tunc lucifer dixit. Vere non facies 7 currit ad lym:

Dominica

bium nuntiatis alijs aduentus istius. Tunc dismas latro cum cruce venit ad ostiuz clamans. At tollite portas pñcipes vestras etc. i. fm. Tho. O pñcipes inferni auferte potestatem vestram qua hucusq; detinebatis atas patrũ in tynibõ et tenebris reclusas. Rñdit lucifer. Vere non faciã. Cui latro. Per xpi sanguinẽ: p caput: p corp⁹: p crucẽ xpi ingrediar hũc locũ. Audietes sancti pñes has voces in quinq; pcessiões veniet supplicare xpo vt sciscitaret et eos educeret. ¶ Prima pñ: archaz. Adã Mathusalẽ. Noe Abrahã Isaac. Jacob di. ps. Surge dñe in requiẽ tuã etc. O iesu. ¶ Secũda prophetaz. Moyses Samuel Jere. Isa. Dañ. Baruch. dicens. Exurgat deus et dissi. etc. ¶ Tertia sacerdotes Harõ Eleazar. Melchi di. Exurge dñe ad iuuã nos. ¶ Quarta regũ Dauid. Josue. Caleb. Exurge quare obdormis. etc. ¶ Quinta mulieres. Eva. Rebecca. Rachel. Maria Michol etc. Rñdit xps. Propter miseriam inopuz etc. Tunc fracte sunt porte inferni: et patres xpm videntes di. Gloria tibi dñe: qui surrexisti etc. O q̃tum gaudiuz qñ viderunt se liberatos a loco illo pleno tenebris et merore. Secundo a sanctis mulierib⁹ desiderata: in euangelio hodierno dicitur Qd mulieres hodie valde mane venerũt ad sepulchruz cum aromatibus vt vingerent euz. Ubi notat̃ amor verus earuz ad xpm. Pauci em̃ sunt q̃ diligũt inimicum in vita: qz quasi om̃s amāt amicum ppter suũ: nõ ppter se. Unde Quidius. ij. de ponto. Vultus amicitias vtilitate pbat pauciores q̃ amēt in morte: immo sepe filij parentibus aduersantur: et vxores viris etc. qñ in morte aliqua volunt ordinare paucissimi qui post mortẽ qz post modicum tps obliuiscunt̃ amicum. Iste autem sancte mulieres dilexerũt xpm in vita: quia sequebantur euz pdicantem Lu. viij. Dilexerũt in morte: qz sociati erunt eũ in cruce p̃cedentẽ. Jo xix.

Stabat autẽ iuxta crucẽ mater eius et soror matris ei⁹ maria cleophe: et maria Magdalene. Dilexerunt etiã post mortẽ: nõ vnguenta parauerũt et venerũt ad sepulchruz vt vingeret etc. Consuetudo erat iude õz vngere cor pora mortuoz vt conseruariẽtur a feztore incineratione: vermiũ corrosiõe Sed deuote mulieres erant decepte qz cũ corp⁹ esset in balsamatu deitate si per mille años iacisset in terra nõ potuisset putrefieri nec corrodi a vermibus. Sz q̃ erant. Maria magdalena Maria Jacobi. miores Maria Salome. Sed quare beata hgo non venit cuz istis mlierib⁹. Rñdet Ber. triplici rōne. Prima: qz in parascueus tñ se macerauerat p mortẽ filij et fuerat q̃ pre nimia debilitate sustinere se nõ poterat Uñ fm Ber. oportuit vt de loco passionis inter man⁹ discipuloz tãq̃ mortuus deferret̃ domum. Secũda qz non potuisset sustinere videre sepulchruz quin gladi⁹ doloris perforasset. etc. Tertia: qz sciebat ipm̃ resurrexisse et in monumento nõ esse Cũ g̃ irẽt ad monumentũ mutuo di. Quis reuoluet nobis etc. Erat quippe magnus etc. Inuenerunt lapidem reuolutũ: et iuuenẽ a dextris sedentẽ quẽ vidẽtes timuerũt. Sed queritur cuz tã ex etate iuuenili: q̃ ex fulgore et luminosa pñtia: delectabilis et iocunda fuerit apparitio angeli: quod mlieres fuerũt timore pcusse Ad hoc sacri doc. dicunt: q̃ hęc ẽ differentia inter apparitionẽ boni et mali angeli: qz bon⁹ angelus in pñcipio terret ex suo fulgore. i medio confortat ex sua allocutione: in fine letificat ex sua iocunda visiõe. Propriũ aut̃ mali angeli: est terrere multuz in pñcipio ex sua apparitione in medio terrere magis: ex sua allocutione: in fine terrere maxime ex sua horribili visiõe. Sic fecit iste angelus bon⁹ ad mulieres. In pñcipio terruit ppter rem gratiã et insolitam tñ immediate pfortauit di. Nolite expauescere. Scio em̃

et. Ubi notandum quod postquam angelus in-
struxit mulieres de resurrectione: ipse
mente osternate abire ceperunt: non
capaces tanti ministerii estimauerunt
illud sublatum et positum in aliquo vili
loco. Unde magdalena quae amabat christum
ardentissimo amore supponens per cetero
illud sublatum cucurrit nunciare pe-
tro et iohanni. Tulerunt dominum de monu-
mento et nescimus ubi posuerunt eum. Illa
cucurrerunt: sed iohannes citius cu-
currit: et inclinavit caput in sepulcrum
et vidit linteamina posita nec tamen in-
trauit. Petrus vero veniens intrauit et
vidit linteamina et sudarium posita ad
partem. Deinde et iohannes intrauit et
credidit quod dixerat magdalena scilicet
et. Contristati discipuli domum redierunt
ad sepulchrum. A quo alijs recedentibus
maria stabat ad monumentum foris plo-
rans et sic flens intinuit se et perspe-
xit in monumentum. Amati semel aspe-
xisse non sufficit: quia vis amoris multi-
plicabat affectum inquisitionis. Et vidit
duos angelos sedentes unum ad caput
alterum ad pedes. Et dicit illi. Mu-
lier quid ploras? Dixit eis Tulerunt do-
minum meum: et nescio ubi posuerunt eum.
hec dicens conuersa vidit iesum stan-
tem: et nesciebat quia iesus esset. Et dixit
ei. Mulier quid ploras? Quae queris
Obone iesu desiderium aie sue. Quare
interrogas quid ploras? Quae queris Illa
paulo ante oculos viderat te ipsum suam suspen-
di in ligno: et tu nunc dicis quid ploras.
Illa die tertia praecedente viderat ma-
nus tuas quibus sepe benedicta fuerat: et
pedes quos lacrimis rigarat clavis
affigi et nunc tu dicis quid ploras. Nunc
corpus tuum sublatum estimat. Ad quod veni-
gendum venerat ut se consolaretur et tu di-
cis quid ploras? Quae queris? Tu ipse
scis quod te solum querit: te solum amat pro
te omnia contemnit: et tu dicis Quae que-
ris. Tu causa querele tua causa ploras?
tu es discipula dilecta tota ad te attra-
xisti. Illa estimas quod esset ortulanus di-
xit ei Domine si tu sustulisti eum: dicito mi-
hi: quia ego eum tollam. O admirabilis au-

dacia mulieris. O maria. Si forte cor-
pus positum esset in atrio principis
sacerdotum ubi petrus calefaciebat se
ad ignem. Quid fecisses. Ego eum tollam.
O constantia. O ardor flammissime quae
mens magdalene liquefiebat. Absolu-
te permittit. Ego eum tollam. Dixit iesus.
Maria: hec vox penetravit aiam eius.
Et cognouit quod iesus esset: et dixit Raba-
ni. i. magister cucurrit ad pedes eius.
Cui iesus. Noli me tangere: nondum
enim ascendi ad patrem meum: et addidit
dominus marie. vade ad fratres meos et
dic eis. Ascendo ad patrem meum et patrem
vestrum: deum et cetera. statimque disparuit. Et
Magdalena tota gaudens illuc disces-
sit ut iussa domini faceret. Eundo inuenit
socias in via: et dixit se christum vidisse et
specie ortulani. Et reuertentibus illis
occurrit christus dicens. Aue. Et iste te
nuerunt pedes et adorauerunt eum.
Tunc ait iesus illis. Ite nunciate fra-
tribus meis ut vadant in galileam: ibi me
videbunt. O benignitas huius almi re-
gis: quod relictus in bello suos formidolo-
sos fugitivos socios quoniam euasit no-
stres et permittit ostendere nouitatem ce-
lestem in suo corpore. Et venit maria cum
alijs marijs annuncians discipulis: quia
vidi dominum et hec dixit mihi. Quarto
a sanctis angelis: quia videbant sedes va-
cuas repleti per sanctos presbiteros. Unde heri can-
tauit ecclesia. Exultet iam et cetera.
¶ Tertium de utrum prius matri quam
alijs apparuit. Respondetur quod sic. Quod pro-
batur triplici ratione.
¶ Primo ratione doloris.
¶ Secundo ratione testificationis.
¶ Tercio ratione dilectionis.
¶ Primo et cetera. Nam super omnes doluit super
omnes consolari debuit. Sed negligenter euangeliste non faciunt mentionem de apparitione
hac: et forte ob hoc: ne suspectum esset re-
stionum matris de resurrectione filij. Se-
cundo ratio et cetera. Ambrosius libro octogesimo. Uis-
dit maria resurrectionem domini. et prius vi-
dit et credidit. In huius signum papa facit
hodie prius stationem ad sanctam mariam
maiorem. per hoc inuicem sancte marie fuisse
factam prius apparitionem: quod iustum fuit.

Dominica

Feria. ij. pasche. De gloria paradisi
Serino magnus.

Ugrinus es in hierusalem
Luc. ultimo. ¶ Refert
Lucas duos ex discipulis. id est ex sex-
tuaginta discipulis: quorū vn⁹ voca-
bat Cleophas Alius Lucas q̄ suum
nomen tacet. ibāt ipsa die. s. resurre-
ctionis in castellum qd̄ erat in spacio
stadiorū sexaginta ab hierusalem no-
mine Emaus. Glo. sexdecim stadia
faciunt vnam leucam. Albertus stadi-
um facit. C. xrv. passus et sexaginta
stadia faciunt septem miliaria ⁊ quin-
gingtos passus. Unde castellum hoc di-
stabat ab hierusalem septem milia-
ria cum dimidio. Et loquebantur ad-
inuicem de oībus que acciderant. Et
duz fabularentur ipse iesus appropin-
quans ibat cum illis: Oculi eorū tene-
batur grauitat. Glo. quia increduli-
tas eorū mirabatur q̄ xps cogniti-
onem sui corporis ab eis retardaret.
Et ait ad illos. Qui sunt hi ⁊ c. Rñs
ait Cleophas. Tu solus peregrinus
es in hierusalem et non co. que facta
sunt in illa his diebus. Glo. Sol⁹ per-
eegrinus. q. d. Cū multi peregrini his
diebus venerint in hierusalem. Vi-
rum est q̄ solus inter eos peregrinus
ignoras ex que sunt nota omnibus.
Xps fuit peregrin⁹ quoad tria. Que
peregrini solent habere.

¶ Scdo quo ad hospitia que intrauit.
¶ Tertio q̄ ad insignia q̄ reportauit.

nam. Secundo scarsellam. Tertiopileum. Quarto baculum. Sic xps. pul

mo sclauinam. i. carnem quaz mater
virgo in suo vtero fecit que habuit tri

plicem colorem. Primo fuit alba per puritatem virginale. Apoc. xix. U

di et ecce equus albus. Secundo ru-
bea per sanguinem in cruce. 3^a. li.

Quare rubrum est indumentum tuum;
Tertio autem nigra. Quando in cru-

te pallidus est effectus. Isa. liij. Cur
liore sanati sumus. Secundo habuit
scarcellam que fuit eius anima ple-
na auro gratiarum et glorie. Tertio
habuit pileum. id est coronam spineā
Quarto habuit baculū. i. crucē. Unde
dicitur Tu solus peregrinus es scilicet
quo ad habitum. Secundo pereg-
rinus quo ad hospitā rē. Tria so-
lent habere hospitia peregrini: aut
ter ingredi Primo hora tertiē ad prā-
ciendum. Secundo in meridie ad bi-
bendum et postea ad quiescendum et
dormiendū. Sic christus habuit tria
hospitia ut peregrinus. Primum, fa-
cit uerus virginis in quo introiuit ho-
ra tertia. i. tempore gratie. Cum sit
triplex tēpus scilicet nature: scripture: et
gratie. In quo introiuit in meridie
ubi bibit quando dixit. Sitio. Et ibi
requieuit. quando inclinato capite
tradidit spm. Tertius fuit sepulchri
ibi dormiuit. Unde ps. Ego dormivi et
soporatus sum. Tertio fuit peregri-
nus quo ad insignia que rē. Solent
peregrini portare quedā insignia su-
per pileum et personam. Ad ostendē-
dum qd suum iter cōpleuerunt ut ho-
mines citius moneantur ad cōpassio-
nem. Sic xps ad patrem rediens: qd
compleuerat suam peregrinationem
insignia id est cicatrices retinuit in
suo corpore. Quod fecit triplici ratio-
ne fm Tho. iij. par. q. liij. ar. iij. Ale-
xander de ales. iij. par. sum. Primo p-
pter ostensionem paterne obedientie
pater sibi commisit ut genus huma-
nū sua passione redimeret. At igitur
patri ostēderet qd opus sibi iniunctū
consummauerat: cicatrices retinuit
Jo. xviij. Opus consummaui qd de-
disti mihi ut facerem. Secundo in pro-
uocationem paterne misericordie: ut
scilicet huius patri ostēsis ipm ad mi-
sericordiam puocet: et misericordiaz
ipam nobis impendat. Cicatrix ē q
dam intercessio pro nobis ad patrem
Tertio insignū excellentis victo-
rie ut secum deferat semper insignia

sue gloriose victorie. Ille cicatrices
sunt in xpo. non in deformitate: sed in
magna pulchritudine. Sicut ē honor
militi de prelio reuertenti deferre se-
cus scutum fractū sic est honor xpo de-
ferre secum gloriosum triumphum
sue victorie. Tu solus pegrinus es
Quibus dixit. Ostendi et cardī corde
ad credendū in omnib⁹ que locuti sunt
pphete. Nonne oportuit pati xpm
tū propter patris preordinationem
tū propter humanam redemptionē
tū propter scripturarū impletionē
Et interpretabatur illis scripturas
a Moysē et omnibus pphetis Et ap-
propinquauerunt castello quo ibant.
Et ipse finxit se longius ire Slo. Non
fuit ibi aliqua falsitas: quia fuit ibi
talīs fictio ad designandum veritatē
scilicet distantiam eius a cordibus eorū
propter fidei defectum. Tales enim
apparitiones ut cōiter fiunt fm dispo-
sitionem intertorem illoz quibus fi-
unt. Bern. Simulabat se longi⁹ ire
non quia volebat: sed qd audire vole-
bat manē nobiscū dñe. In quib⁹ ver-
bis ad consolationē nostram volo pre-
dicemus de beatitudine vel de gloria
paradisi. de qua tria videbimus.
Primum dicit verificationis.
Secundū dicit modificationis.
Tertium dicit acquisitionis.
Primum dicitur rē. Verum in hac vi-
ta possit esse nostra beatitudo nostra
feli citas et noster paradysus. Circa
hoc due sunt opiniones. Una dicit
qd sic. alia qd non. Prima qd sic: que
fuit positio antiquorum philosophoz
Et pro fundamento assumunt verbū
Salomonis. Ecclesiastici. iij. Unus
est hominis interitus et uimentozū
et equa vtriusqz conditio sicut mori-
tur homo: et sic illa moriuntur. Et
in quinto capitulo. hoc itaqz visum
mihi est ut comedat quis et bibat
et fruatur leticia ex labore suo Ille.
Unde dicunt plures pereuntes corpo-
re perit anima. Alia opinio
dicit qd non sed in celo. Mathei.

Feria scda

v. Merces inquit vestra copiosa est in celis. Ad hanc difficultatem. Respondeo qd hic non potest haberi nostra beatitudo. Quod probatur tripliciter. Primo ratione. Secundo auctoritate. Tertio figura. Primo ratione que dicitur insatiabilitatis. Conclusio est Tho. i. q. v. ar. v. cu beatitudo sit perfectum et sufficiens bonum. Omne malum excludit: et omne desiderium implet. Ille. et Bona. i. iij. dist. xlix. Beatitudo est finis satians appetitum hominis. Boet. iij. de cōso. Beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus. Sed talis status non potest haberi in hoc mundo. Igitur hic non est nra rē. Qd in hoc mundo talis non reperitur status. p. si consideremus appetitū hoīs in presentis seculo insatiabilem. Discurre per omnes status neminem inuenies perfecte contentum finem sciam. Alber. sup. Luc. Septem sunt desideria hominis que minime haberi possunt. Primo est scientia sine ignorantia. In. i. Metha. Omnes homines natura scire desiderant. Cicero in. i. de offi. Omnes enim ducimur et trahimur ad cognitionis et scientie cupiditatem: in qua excellere pulchrum putamus. Ex hac causa. Mittis filium tuum ad studia Padue: Papie: Bononie: Parisius: Perusij: et. ut discat. hanc cupiunt non solum homines: sed mulieres etiam. Que litterali sermone dicitur patri spiritali. Confiteor deo: beate Marie beato Francisco etc. Ex hac scientia antiqui philosophi perlustrauerunt totam Italiam: ut nouas adicerent scientiam. Unde Valerius. Rubrica de studio et industria: dicit de philosophis antiquis. Ad propositum scientie. Primo de solone philosopho: qd in fine sue vite amicis assistentibus et querentibus ad inuicem de anime exitu: caput erexit. Interrogat quare hoc fecisset. Respondit ut illud adicerem antequam ex hac vita migrarem. Preterea sapiens Demosthenes: eum expletis centum

annis se mori cerneret: fertur dixisse se dolere qd tunc egrederetur ex hac vita cum sapere cepisset. Preterea Appoloni⁹ philosophus qui discit it pr. prouincias causa adiscendi. Non immerito: quia ut dicit Macrobius in lib. saturnaliū. Sine doctrina vita hoīs est quasi mortis imago. Et phis. i. Ethi. Qui neq. ipse itelligit: neq. alium audiens in aio ponit hic iutilis natus est. et Sen. Sine lris eger est animus: et nihil turpi⁹ qd nescire: s. illud desiderium non pot. p. plere satiare. Quia scientia hoīs est mixta cum ignorantia. Totus mundus studet in ea. illo de ignorantia: qd est maior qd scia. Unde Esa. i. Unus tuū mixtus ē aque. Propter uer. penul. Sapia nō ē mecum. et hiero. Nos pulices et hemiculi: sciaz nraz infciam p. fiteri debemus. Et Mercurius termegistus. Maxima pars eorum que scimus: minima est eorum que ignoramus. Desiderium aut istud satiabitur solus in glia. Un. Paulus apparēs Tohyme di. Ueni mecum et ducā te ad locū ubi pleniorē oīm hēbis sciaz. Secundū est sanitas sine infirmitate. O quantū bonū est hoc. Ex hac homo mittit p. medicinis: dietas facit: sed hic perfecte nō hēf. Job. xij. hō natus de muliere breui uiuēs tpe repletur multis miserijs etc. Dolor capitis: stomachitē. Eccl. ij. c. Cūcti dies eius pleni sunt erumnis: nec per noctem quidem requiescit. Seneca Ueni et ostendam tibi qd male se habeat hoc corpus. Nunc de capite: nunc de san. cib⁹ conquerit. Ille. et Lactan. iij. ca. xij. hec vita pns beata esse nō pot. qd multis malis subiecta est per corpus sed hoc desiderium sanabitur in patria. O dauid quid dicis. Qui sanat infirmitates tuas. Tertium est vita sine morte. In. q. de anima. Omnia appetunt diuinum esse ppter ppetuitatē. Job. ij. Pelle pro pelle et cūcta que hz hō dabit p. anima sua. Omib⁹ plas cet uiuere: sed omnes morimur. ad per. bre. ix. Statutum est oibus hoīb⁹ scs.

melior. **Eccl. ij.** Moritur doctus pa-
 riter et indoctus. **Eccl. xxxvij. c.** Mi-
 hi heri et tibi hodie Petrarca. **ij.** tri-
 pho. O cecitot mundane vestre cure
 quid profunt. Oēs reuertimini in ve-
 straz antiquā matrē. et vix de vobis
 memoria remanebit. In **hbo** O ceci.
 hō laborat ad plā postea morit. **Exē**
 plū pñi q̄ domum noluit edificare: qz
 mortalis erat. Sed hoc desideriu in
 pñia satiabit. **Esa. xrv.** Precipitabit
 dñs mortē in sēpiternū. **¶ Quartū ē**
 gaudiū sine tristitia. **Uñ pñs. vij.**
Ethi. Natura maxime fugit tristitia et
 appetit delectabile. Quia vñ dñs Pro-
 uer. **xvij.** Spūs tristis exccat ossa:
 nimis autē gaudēs facit vitam flori-
 dam. Qñ homo est tristis nunq̄ dicit
 Ave maria: aut pater noster cū bona
 fantasia. In pñti vita non habet ve-
 rum gaudiū Melencolia de filijs de
 amicis: de diuitijs. Istud desiderium
 quietabitur in patria. **Johan. xiiij.**
 Tristitia vestra vertet rē. **¶ Quintū**
 desiderium est pax sine turbatione.
Dio. i. de diui. no. Omnia q̄ fecit sum-
 mus opifer deus. pacē desiderat et in
 pace quiescit. et **Tho. ij. q. q. xxiij. ar.**
ij. pbat q̄ oia pacē cupiūt. Uñ natus
 in mūdo cātari fecit. **Eliā** altissimis
 deo: et in terra pax hoibus bone volū-
 tatis. Et si diceret. O pater: milites
 nolunt pacē. Rñdeo q̄ volūt bellū: vt
 ponāt pacē in bursa. In pñti vita non
 est pax. Bellū ē inter pñem et filium
 matrem et filiam: proximum et prox-
 mum. Non ad inuicē se loquuntur.
 Istud autē desideriu pacis in patria
 erit. **Esa. xxi.** Sedebit popul⁹ meus
 in multitudine pacis. **¶ Sextum est**
 libertas sine seruitute. **Poeta.** Non
 bene pro toto libertas venditur au-
 ro. **Julius Celsus. ff. de regu. iuris.**
 Inestimabilis res est libertas. Et. **ff.**
 de fideicom. libertatibus. l. par.
 Non prestatur aliquid grati⁹ liber-
 tate. Soror mea iure loqueris: et ve-
 rum dicis. Nam nihil est maius ve-
 ritate. In pñti sumus serui. Quidam

diuitiarū: q̄ non curāt de vita. Quid-
 dam libidinis. Quidam pctōz. **Jo.**
vij. Qui facit pctm: suus est peccati.
 Sed hoc desideriu in patria quietas-
 bitur. **Ad Roma. vij.** Ipsa creatura
 liberabitur a fuitute corruptiōis in
 libertatem filioz dei. O libertas.
¶ Septimum est abundantia sine
 paupertate: Omnes fugiunt natura:
 liter penuriā: et cupiunt rerum abun-
 dantiam. Sed in presenti nemo contē-
 tus diuitijs. Unde **Boetius lib. de**
pñi. conso. Nemo est enim tam com-
 posite felicitatis: vt non aliquis ex p-
 te cum sua fortuna rixetur. Et **Seneca.**
 Omnis fortune felicitas. instas-
 bilis est. Uoca nudum et pēte. Utrū
 contentus sit Non inquit: qz nudus
 eya pterea. o diues es cōtentus. Nō
 inq̄t: qz vellem sic et sic. Preterea dic
 de ciue puato: dic de muliere: q̄ nubi
 vellet. et c. Dic de duce mediolani. et
 venetoz. Preterea de dyacono q̄ mis-
 sam suam vellet canere. Nō ē cōten-
 tus Si est san⁹ ē paup. Si diues ē in
 fmi⁹. Si diues est fatuus. Ueni o sa-
 lomō qd dicis. In **lib. iij.** rñdet i pñ-
 bus capitulis. Quinqz habuit Salo-
 mō sup oēs creaturas. Pzio de anro.
 Introit⁹ ei ānuā erat vt ifert⁹ p. v. v. z.
 Quater millesies mille. Quigēti mil-
 le. qdringēti et qdraginta ducati. Se-
 cundo de argēto. **Eccl. xlvij.** Collegi
 stī argentū qñ auricalcū: Tertio de
 scia. Qui locut⁹ ē. ccc. pabolas. cccc.
 carmina Disputauit de naturis rez.
 Quarto de fama et opinione in toto
 mūdo. **ij. Reg. iij.** Salomō erat nota-
 tus in vniuerso Uñ et regina Sabba:
 audita ei⁹ fama venit et dixit ei. Ma-
 ior cōspiciētia tua q̄ rumor quē audiui
 Quito de ei⁹ luxuria. **ij. Reg. xi.** fue-
 runt ei vxores quasi regine. **vij. c.** Cō-
 cubite. xxx. **Can. vi.** Adolescentulaz
 nō erat numer⁹. S; qd dicis de hisoi-
 bus o Salomō **Eccl. ij.** Reppi in oib⁹
 vani. et afflictionē animi. Vanitas
 vanitatz et oia vanitas. **figura. Jo.**
ij. de. xpo q̄ samaritane dixit. Qui
 t q

Feria scda

biberit ex hac aqua sitiet iterū. Pro qua Tho. i. ij. q. xxiij. ar. ij. intelligit delectatio rex spaliū q̄ sūt in satiabi les. Unde Alexander. de quo Valde lib. viij. c. xv. Audiēs disputare ples esse mūdōs: put ēt. ponit Anaxarch^o et Democrit^o amare fletit: eos. s. nō submisisse suo imperio quasi nō prēt^o De ipso Juue. in. x. saty. sic dicit. Un^o pelleo inueni nō sufficit orbis Esuat infelix angusto limite mūdi O insatia bilitas hū^o scil. Un phis lix. Poli. Tēte deo. In rebus exterioribus nō ē felicitas. in. i. Poli. Desideriū di uitiaz vadit in infinitū. Jō Tulli^o in lib. paradoxarū Nunq̄ ego hercle neq̄ pecunias istoz: neq̄ recta ma gnifica: neq̄ opes: neq̄ impia: neq̄ eas q̄bus maxime astricti sunt volu ptates: in bonis rebus aut expetēdis esse duxi. Quippe cum videre hoies his rebus circūfluētes: ea tñ deside rare maxime: q̄bus abundaret. Neq̄ em̄ explet vnq̄ nec sariat cupiditatis sitis. Unde cuz istud desiderū nō pos sit quietari in pñti vita: nō ē hic nra beatitudo: sed in patriaybi quietabit hō et cōtentus erit. Dauid in. ps. Sa tia vox cū appuerit glia tua. Qz glo ria et diuitie i domo ei^o. Un pz pñū. ¶ Scdm dicit rē. Cōclusio est phi. in li. Jcono. Opz vnuz quodq̄ loco suo ponit Oipotes deus locuz mirificū ad habitanduz nobis preparauit: vide licet celum empyreum. De quo celo phi nihil sunt locuti. Rō est Tho. in. ij. di. ij. ar. i. Qz celum empyreum ra tione naturali inuestigari non potest cū non sit fm phiam naturalē: tamen scriptura illud exprimit Gen. ca. i. In principio creauit deus celū et ter rā. Nico. de lyra exponit de celo em pyreo: in quo ē nostra glia et beatitu do. Qd quidā erit gaudiūz, inestima bile triplici rōe fm doctores meos. ¶ Prima ē ppter loci conditionē. Scda ē ppter glorie augmētationem. Tertia ē pp corporis glorificatōnem. ¶ Prima pp. rē Qui qdē tres habe

bit in se conditiones ppter q̄s reddif totus amen^o: iocūd^o: gatiōsus: suauis ¶ Prima quia est luminosus. Secunda quia est purus. Tertia quia est magnus. ¶ Prima qz est rē. vt dicit Tho. in. f. p. q. lxvi. ar. iij. r. Sco in. iij. di. xlix. Illud celūz ē lūie plenissimū nō sunt ibi tenebre: caligies: sed summa lux. Jsta autē lux causat quadruplices res spectu. Primo respectu celi empyrei: qd est de se lucidū. Scdo corporis ipi qd ē lucidissimū. De quo ecclia. Sol iusticie xps de^o noster. Tertio respec tu marie q̄ est tota lucida. Un quidā deuot^o maria lucifer rē. Quarto re spectu alioz scōz. De quibus Mat. xij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris mei. hanc claritatem petebat Thobi. ait. xij. c. Stūs ero si fuerint reliq̄e seruis meis ad vidēdū clarita rez hierlm. Un dicit doc. Qd si possi bile eēt. q̄ hō videret scintillā illi^o glo rie oia certe despiceret ppter hoc. Jta gura de petro. Mat. xviij. Cū esset su per mōte thabor: et vidisset xpm trans figuratū: exclamauit di. Dñe bonū ē nos hic esse rē. Sed quare non nomi nauit se de mansionē faciendā. Cum dicat phis. ix. Ethl. Unusq̄sq̄ sibi ipsi amicus est. Et aplūs ad Ephe. v. Ne mo enim vnq̄ carnē suaz odio habuit Respondet dñs Alber. mag. Qz vide rat visionē illā. ebraus facit^o sup hoc obliuioni se tradidit ps Inebriabuntur ab vbertate domus tue. Si ergo petrus tantum fuit extra se in presen ti seculo. Quid est in patria. Jō apos tolus raptus ad tertiu celum. excla mauit di. Cupio dissolui et esse cum xpo. ¶ Secunda cōditio. quia purus Non erunt ibi pctā: non odium: non discordia: non aliquod malum: quia nemo cum macula corporali eo ren dit. Unde semel dauid raptus petiuit a deo di Dñe qd habitabit in taber naculo tuo. Dictum est illi. Qm in greditur sine macula Apoc. xij. Sine macula enī sunt an̄e sedem dei. Et

operatur iusticiam. O mercator: o ci-
uis. Saluantur qui iusticiam agunt:
Sed heu quia pauci saluabuntur qz
non faciunt illam. Ecce secunda cōdi-
tio. quō locus rē. ¶ Tertia cōditio qz
magnus. Magnitudo appēt ex cōside-
ratione inferior rerū: dicunt natura-
les philosophi qz aq in decuplo ē ma-
ior terra. Aer in cētuplo ē maior ter-
ra. Ignis in millecuplo: est maior ter-
ra. Terre autē circulus reuolutiōis ē
xliij. millia miliaria. Vntas autēz
ad planetas. Spera lune est maior. x.
miliarib⁹ terra. Spera mercurij est cē-
tū miliaribus. Spera veneris vno mil-
lione. Spera solis decē millione. Spera
Martis centū millione. Spera Jupi-
ter mille millione. Spera saturni des-
cem mille millione. Preterea est octa-
uū celū scz stellatum. Qd fm phos-
phorū prīmū mobile: est maius terra cen-
tū mille millione. Est nouū celū scz
crystallinus. Est vltimo empireum qd
nūqz mouetur: sed semper quiescit.
Istud dī aula regalis regis dei. Pre-
terea est stella in firmamento que ter-
ram precedit magnitudine sua vltra
modū. Unde stella magorū si fuisset
de illis creatis a principio mundi: to-
tam terram cooperuisset. Ideo Boe-
tius de consol. Ois terre circuit⁹ ad celi
spaciū comparat⁹ puncti rationē ob-
tinet. Et hiero. admirat⁹ dī. O israel
qz magna est domus dei: et ingens lo-
cus possessionis eius: magnus et non
habens finē. Qui loc⁹ vt dicit Tho.
ij. di. ij. datus est potius p hominib⁹
qz p angelis. qui loco non indigent.
¶ Secūda ratio est ppter glie augmen-
tationē. Que gloria augmentabit tri-
plici ratione: vt doctores dicunt.
¶ Primo ex societatis multitudine.
¶ Secūdo ex societatis nobilitate.
¶ Tertio ex societatis amicitate.
¶ Primo rē. O quot sunt sancti in ce-
lo. Jo. xv. Nūqd est numerus multūz
eius et filius loquit⁹ patri. Dinume-
rabo eos: et sup arenā multiplicabit⁹.
De istis Jo. Apoc. viij. hodie in episto

la. Vidi turbā magnā quā dinumerā-
re nemo poterat ex oibus gentib⁹ rē.
Ex tribu iuda duodecim rē. Vbi enu-
merat. xij. trib⁹. Preterea hiero. in
martyrologio. suo di. Quoridie posset
fieri festū quinqz milia martirum ex
ceptis alijs. O quot virgines. O quot
confessores. O quot cōiugati. O quot
sancti sunt ibi. Preterea: qd dicit⁹ de
numero angelorū: vbi dicit Alber.
in. ij. li. Compendij theologie. c. de ca-
su locali angelorū. Qd non ē sunt cho-
ri angelorū: et qlibet chorus. diuidit⁹
in. vi. M. vi. c. lxxvi. legiones angelorū
fm Alber. Legio facit angelos. vi.
M. Unde in summa. vi. M. vi. c. lxxvi.
Legiones faciunt. vt inferius videbi-
tur: videlicet trigesses nonagesies
sexies mille et nō gēta sex mille. Nec
mirum ē ciues. Quia vt dicit Tho. i.
pre. q. i. ar. xij. et Damia. in. ij. dist. iij.
c. iij. Angeli non solūz dant hominib⁹
bus in piculari sed oibus creaturis
in sua specie. Omib⁹ equis in sua spe-
cie: oibus bobus in specie sua: omib⁹
formicis in specie sua: et sic de singu-
lis. ¶ Sed si quereres animā mea: q
sunt in maiori numero boni an mali.
Respondet Thom. i. parte. q. lxxij. ar.
ix. q. boni. Preterea de pulchritudinē
angelorū dicit Tho. i. parte. q. l. q
quilibet angelus facit suā spēm et dif-
fert vnus ab alio: sicut capra a leone
ceruus a lupo: et minor angelus supe-
rat oēm pulchritudinem rerū tem-
poraliū. Et vnus alium precedit de-
cuplo. ¶ Secūda ratio. rē. In presē-
ti sumus oēs rustici: filij Ader: vltant
q costas habebat latas quattuor bra-
chyis. O pater in domo mea fuerunt
homines pbi: milites: comites. Nō sic
sumus oēs rustici David in ps. Ego
seruus tuus sum: et filius ancille tue.
Et philosoph⁹ in ethicis. Natura hu-
mana multipliciter est ancilla. Sed
in paradiso erim⁹ oēs ciues paradisi ad
ephe. v. Iā nō estis hospites et adue-
ne: sed estis ciues sāctorū et domi-
stici dei. Canta oīno. Vbi dicit Sco. i. iij.
t iij.

Feria scda.

di. xlix. Qd rex glorie se mouebit i patria cum sanctis suis sicut rex in solio suo. O q mirabile erit videre deū facie ad facie. Deficit sensus: non sufficit intellectus. Ideo Ber. O quantū gloriosum est regnum illud in quo reges terre congregati sunt et conuenerunt in vnum. ad laudandum et glorificandum eum qui est rex regum et dominus dominantium. ¶ Tertia ratio 7c. In patria cessabunt omnes virtutes vna excepta. scilicet charitas. i. ad. Co. xij. Charitas nunq̄ excidit. que tanta est in beatis. vt dicit Scot. in. iij. dist. vlti. vt vnus participet de bonis omnium. Et q̄uis naturali amore qui libet plus se diligat q̄ alium. Iuxta illud philosophi. ix. Ethic. Unusquisq̄ sibi ipsi vult bona. tamen erit tanta dilectio q̄ quilibet non minus volet p alio bona q̄ pro seipso. Unde patet secunda ratio principalis. ¶ Tertia ratio. est propter gloriam corporum 7c. In Tho. in. iij. dist. xlix. Scotus in eadem. Quattuor erunt dotes corporis glorificati sicut filie datur dos sic deus corpori.

¶ Prima dicit dos claritatis.

¶ Secda dicit dos subtilitatis.

¶ Tertia dicit dos agilitatis.

¶ Quarta dicit dos impossibilitatis.

¶ Prima dicit 7c. Corpus glorificatum totum paradysum illustrabit. Et lumen stellarum solis: lune: modicum erit respectu corporis iesu et aliorum sanctorum. Ubi dicit Tho. et Scotus. vbi s. q̄ si poneret sol ab vna parte mundi et corpus gloriosum ab alia: sine comparatione magis luceret corpus glorificatum. Et si corpus glorificatum esset in celo. et tot esset soles quot stelle sunt in firmamento: adhuc milesies esset clarus corpus gloriosum: et sua claritate extingueret omnes soles.

¶ Secunda dos 7c. Subtilis est aer qui transit per parua foramina. Subtilior est radius solis qui per fenestram vitream intrat. Sed p̄ oibz subtilior est corpus gloriosum qd penetra-

bit sine fractura omnes muros sicut xps De quo Jo. xx. qui ianuis clausis transiit ad discipulos. De quo Dauid In nomine tuo transgrediar murum. ¶ Tertia dos 7c. In instanti quocūq̄ volet accedere ibi erit et in momento transiit de oriente in occidentem. Vnde currunt equi: aues volant: sagitta transit. Sed velocius corpus beati erit de vno loco ad alium locum. Ubi dicit Sco. q̄ beati ex fortitudine leuabunt agiler montem sicut festucam de terra. ¶ Quarta dos 7c. Quia nulum malum patientur non dolores capitis: non stomachi 7c. Et si corpus esset in fornace ignis non posset vi: nō aqua noceret: non aliqua res mundi. Ex hec gloria corporum de dotibus ipsius corporis hominis. Preterea glorificabuntur omnes sensus. Primo visus in videndo christum iesum. hester xv. Valde mirabilis es dñe. et facies tua plena est gratiarum. Gaudium fuit regine Sabbe videre faciem Salomonis. Gaudium Simeonis videre christum oblatum in templo: sed maius christum videre facie ad faciem in patria in qua visione omnia intelligentur. Secundo auditus audiendo dulces cantus in patria: Cant. ij. Vox tua dulcis et facies tua decora. Si delecrat audire diuersitatem sonorum. harpe chitari ni. multo plus melodia paradisi. Valerius recitat q̄ Pythagoras phis cum sono fistule extinguebat vicia et luxuriam hominum. Cū quadā vice qdaz iuuenis Thamonitanus noie esset accessisset libidine et ad meretricem accessisset. Pythagoras audiens ad ostium meretricis accessit et psalterio canere cepit ita dulciter: q̄ iuuenem relictam meretrice ad sanam mentem reuocauit. Si hoc egit sonus materialis: plus erit paradisi. Aliud exemplum Cum quidam sanctus esset in exitu mortis affuit michael qui rogabat eum scilicet animam illius sancti patrio: vt de corpore exiret: que timens exire nolebat. Cū clamaret ad dominum

Willelmi dauid cum cythara et cantori-
bus celestis patrie hierusalem: quo-
rum cantus audiens anima qui dice-
bat ei. Anima mea leuate vos ad me
quis celeste regnum expectat vos. In
hec verba exiit cum gaudio in eter-
na vita: O gloria beata. Aliud exem-
plum. Cuz franciscus grauerit infir-
maretur. pre dolore fratrem aduoca-
uit cui precepit vt modicum pulsaret
cytharam: ne mens eius tedio afficere-
tur. Videns aut pmissimus deus seruus
suum fessum dolore: misit angelum q
cantilenis ei sonaret. Sonauit. i. So-
nauit. ij. Tanta enim dulcedine fuit
repletus: q si. ij. iterum sonasset ani-
ma extra corpus exalasset. De cantu
isto. Tobie. xij. Per omnes vicos hie-
rusalem. alleluia cantabitur. Uide
qta leticia erit. Tertio tactus. In ta-
gendo xpm beatum. Can. ij. Tenui
eum nec dimittam. Et sponsa. Can. i.
Osculetur me osculo oris sui. O spon-
sem benedicte. Quarto gustus: quia
suauis est qui ipsum spiritualiter gu-
stat. Sap. xij. ca. O q suauis est spiri-
tus tuus in nobis. Unde sancti ieiun-
abant. quia erant cibati cibo spali.
Dicitur. in xl. pane et aqua: katheri-
na sine cibo materiali. Quanto adora-
tus in christi redolentia. Can. i. in odo-
re vnguentorum tuorum currimus. Unde
Anselmus in lib. plogio. c. xij. Exci-
ta nunc o anima mea: et erige totum in-
tellectum tuum: et cogita quantum potes
quale et quantum sit illud bonum. Si enim
singula bona delectabilia sunt cogita-
tente quantum delectabile illud bo-
num qd continet iocunditatem omnium bono-
rum. Ille. practica super libro Ansel-
mi de mundi contemptu et qd homo despi-
ciat omnia propter deum.

¶ Primus dicitur aduersi tolleratio.

¶ Scdo dicitur cordis purificatio.
¶ Tertius dicitur pacis. reformatio.
¶ Quartus dicitur lachrymarum infusio.
¶ Quintus dicitur elemosinarum lar-
gitio.
¶ Primus dicitur. Mat. v. Beati qui perse-
cutionem patiuntur propter iusticiam
quoniam ipsorum est regnum celorum. Non credas
aia cara posse peruenire ad illam ce-
lestem patriam sine aduersitate. Aug.
super ps. lv. Putas te non habere tri-
bulationes: nondum incepisti esse chris-
tianus. et hiero. Ad eusto. Quis san-
ctorum sine certamine coronatus est
In huius figuram Ero. xij. Dns con-
duxit populum suum per viam spinosam
¶ Secundus dicitur dicitur. et in euangelio.
Beati mundo corde: quoniam ipsi et.
Cum deus sit purus: non nisi a puris
vult videri. Jo. Dama. Sanctus deus
non nisi in sanctis habitat. Mediolani
Ber. reperit demonem: cui dixit. Quid
magis deus volebat ab homine. Rndit
demon. sub his verbis palliatis. Dis-
mulum sperare. Sperare cum principe ro-
me. Postulat a nobis totius conditor
orbis. Dumidium sperare. s. c. et o. Con-
iuge. c. cum. o. Et accipe litteram que
componit nomen principis rome. s. r.
et dicit cor vult deus cor mundum ab
homine. Unde lactans. Qui deo seruit
cum cordis puritate contentus vivit
et post beatus moritur.

¶ Tertius dicitur dicitur. et in euangelio.
Beati pacifici: quoniam filii dei vo-
cabuntur. Super verbo filii dei. Di-
cit Albertus magnus super Lucam
Tria sunt que faciunt hominem fili-
um dei esse. Primum est fides. Jo. i.
Dedit eis potestatem filios dei fieri
his qui credunt in nomine eius Scdm
est charitas. de quo Mat. v. Diligite
inimicos vestros: vt sitis filii patris
vestri qui in celis est: Tertius est pa-
quonia filii dei vocabuntur. ¶ Quar-
tus dicitur dicitur. et in euangelio. Beati q
lugent. quonia ipsi consolabuntur. Et
Luce. vi. Beati qui fletis: quoniam
ridebitis scilicet in patria. Esa. xlii.

t iij

Feria tertia.

In hierusalem consolabimini. ridebitis et gaudebit cor vestrum. Unde dicitur fuit diuiti epuloni de lazaro me dico Luce. xvi. Nunc hic consolatur tu homo cruciatus. Unde David. Cantate in primo throno de sanctis. Esites ibant et flebant. scilicet in presenti vita. mittentes semina sua. scilicet bonorum operum. Sequitur. Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Fleuit magdalena et alij postea resurrunt. ¶ Quintus dicitur. et. In euangelio. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. O cuius elemosina est gradus potissimus paradisi: quia associat animam ad hanc gaudia paradisi Ambro. Non sunt hominis bona: que homo seculi ferre non potest: sola misericordia comes est defectorum. Quia vteris pietate in pauperes talem habebis. Tob. iij. Noli auertere faciem tuam ab illo paupere: ita fiet: ut non auertatur a te facies dei. Quod si egerimus eternus deus sua bonitate condonabit hic gratiam: et in aliam gloriam ineffabilem paradisi.

¶ Feria. iij. pasche. De iocundissima pace.

Stetit iesus in medio discipulorum suorum: et dixit eis. Pax vobis Lu. xxiiij. ¶ Secundum Alb. christus iesus in omnibus mediis voluit tenere. Quia secundum philosophum. iij. Ethic. Virtus in medio consistit. In eodem mediis in omnibus est laudabile. Nasci voluit in media nocte Sap. xviij. Dum silentiis prenerent omnia: et nox in suo cursu mediis iter haberet: omnipotens sermo tuus domine exiliens de celo a regionalibus sedibus. Nasci voluit in medio terre habitabilis. ps. Operatus est salutem in medio terre. Nasci in medio animalium Abacuch. iij. In medio animalium innotesceris. In me-

dio doctorum disputavit Luc. ij. In medio latronum crucifixus Jo. xix. post resurrectionem apparens hodie apostolis suis in medio stans obtulit dulce paranympum. Pax. Ego sum. non res fantastica: seu illusio dyabolica. Per omnes quinque sensus voluit christus ostendere veritatem sue resurrectionis. ¶ Primo per visum: cum dixit. Videte manus meas et pedes meos: quia ego sum. Et Iohannes addidit quod ostendit eis latus. ¶ Secundo manifestavit suam resurrectionem per auditum. cum dixit. Pax vobis. Audientes enim discipuli vocem domini cum eum ad loquelam cognouerunt. Maxime quia habebat talem modum scilicet pax vobis per quod datur intelligi ut verba pacis semper habeatis. ¶ Tercio manifestavit per olfactum per hoc quod dicit Iohannes. insufflaui et dixit. Accipite spiritum sanctum. ¶ Quarto per gustum: quia obrulerunt ei partem piscis assii. et sanum mellis. ¶ Quinto per tactum. Unde dixit. Palpate et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet: sicut me videtis habere. Tamen conturbati: existimabant se spiritum videre Glo. Diuina enim providentia permisi sunt dubitare ad maiorem certificationem fidei de dominica resurrectione. Et dixit eis. Quid turbati estis. Et cogitata. ascendit in corda vestra. Videte manus meas et pedes meos. quia ego ipse sum. Glo. Per cicatrices clauorum ibi remanentes ostendit quod erat idem corpus numero. Palpate et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet: sicut me videtis habere. Glo. Per hoc enim ostendebat habere corpus verum non fantasticum. Et ostendit eis manus et pedes. Adhuc illis non credentibus dixit eis. habetis hic aliquid quod manducetur. At illi obtulerunt ei partem piscis assii: non pastillum: quia carnes non comedit nisi de agno. et sanum mellis: et manducauit coram eis. ¶ Queritur vtrum illa comestio fuit

vera vel nō. Respondet Tho. in quo:
liber. iij. q. v. ar. iij. Qd̄ ch̄stus vere
comedit. sed nō in corpus quersus est
cibus ⁊ in carnem: qz erat extra statū
generationis ⁊ corruptionis. Unde
cibus ille fuit virtute xpī resolut⁹ in
piacentem materiā. Cibus assumpt⁹
ab angelo neqz cōuertit in corpus as
sumptum: neqz corpus illud est talis
nature vt in illud possit alimentū cō
uerti. Ideo dixit angelus Tob. xij. cū
essem vobiscum per voluntatē dei vlti
debar quidā manducare ⁊ bibere: s;
ego cibo et potu inuisibili vtor. Ille.
Cum manducasset dixit eis. hec sunt
verba que locutus sum ad vos: cū ad
huc ecū vobiscū. Et aperuit illis sen
sum vt intelli. scrip. ⁊ dixit. Qm̄ sic o:
portebat xpm̄ pati ⁊ resurgere a mor
tuis ⁊ p̄dicare in nōie eius p̄nam et
remissionē peccatorū in quo s̄cto enā
ge. postqz noster triumphās saluator
cū tanto studio ⁊ sic viuis p̄conis pa
cem commendat inducunt me debere
eam vobis relinquere p̄ meo vltimo
sermone de qua tria dulcia mysteria
se offerunt contemplanda.

¶ Prīmū d̄ diuersificationis.

Secūm d̄ specificationis.

Tercium d̄ inductionis.

¶ Circa p̄mū theologi: p̄cipue Tho.
xij. q. xxxix. ar. i. et sup̄ epl̄as Pauli
ij. Corin. xij. ⁊ Bos. in. ij. di. vij. Tris
plex est pax. Prima dicitur inquinata.

Secūda simulata. tertia ordinata. Pri
ma est illoz q̄ sunt in malo cōcordes
inter latrones: inter lusoꝝ: inter cō
cubinarios qui pacifice in malo con
ueniunt. hec aut̄ fuit herodis et p̄
lati. De qua ps. Quare fremuerunt
rē. vsqz xpm̄ eius. hec aut̄ pax non est
bona: nō est Tho. xij. q. xxij. ar. i. qz

h̄a pax fundatur in bono virtuoso et
honesto. Iuxta illud philosophi. vij.

Ethi. Amicitia tunc est p̄fecta que ē
p̄pter virtutem. Sed pax que est inter
malos non est fundata in virtute: sed
sup̄ vicis. Isrl̄ rē. Unde Ual. recitat
de duobus amicis: quoz alter alterū

ad malum inuitabat: qd̄ cōtra Cato.
Qd̄ iustum est petito vel qd̄ videatur
honestum. Nam stultus est petere q̄
possit iure negari. Cūqz ille non as
setiret. Alter dixit. Quid mihi p̄dest
tua amicitia: postqz nō facis que ego
volo. Respondit ille. Amice qd̄ mihi
p̄dest habere te in amicum si me opz
p̄pter te agere turpia. ¶ Secūda
par. rē. De hac ps. Loquunt̄ pacem
cū primo suo: mala aut̄. rē. ⁊ Jere. ix
In ore suo cū amico pacem loq̄tur oc
culis aut̄ ponit insidias. O quot sunt
qui in ore habent pacem. in corde ho
fel. hec aut̄ fuit iude. De qua Math.
xxvi. Aue rabbi: ⁊ osculatus est eum.
hec figura est. ij. Reg. ij. De Joas qui
salutauit amasā di. Salue mi frater
⁊ tenens manū dextram cum pugio
ne eum occidit. Et ille qui ducem Sa
leam occidit. rē. De hac pace hiero.
ad celantiam. Osculabantur quidā
mihi manus. ⁊ ore vipereo detrahe
bant: dolebant ore ⁊ corde gaudebāt
O q̄ti ore salutāt: intus aut̄ sunt plex
ni dolo. Unde zeno phus. Malum ho
minem blande eloquentē agnosce tu
um laqueū esse. Ista nullo modo deo
placet: qz simulata. Eccl. x. Simula
tor ore decipit amicum suū. Et quia
ipse veritas est Joh̄a. xix. Ego sum ve
ritas: ideo abhominatur simulationē

¶ Tercia dicit. rē. Est illoz q̄ cordia
li amore diligunt. De qua xps hodie
Pax vobis. Unde dicunt doc. q̄ nihil
gratius h̄z reperiri: sicut pax Sicut
ipse dicit Eccl. xxv. In tribus b̄nplac
itum est sp̄ui meo que sunt. p̄bata co
ram deo ⁊ hoibz. Cōcordia fratru
amor p̄mox: vir ⁊ mulier sibi bene
consentientes. Et sicut philocaptus
de muliere tria obf̄uare solet.

¶ Primo de ea cogitat.

Secūdo habitat libenter cū ea.

Tercio facit fieri inaytinatas.

Ira ad p̄positum Deus. ¶ Primo de
pace cogitat Jere. ix. Ego cogito cor
sitationes pacis. ¶ Secūdo stat cū
ea Mathe. xviij. Ubi fuerint duo vel

Feria tertia.

tres congregati in medio eorum sumi.
¶ Tercio facit fieri cātilenā: q: ipso nato angeli cecinerunt. Gloria in excelsis. &c. Nō illi qui habent dyabolū in corde. Sed nota. fm Albertum q: hec pax d: haberi tripliciter. **¶** Primo in ore. Ra. vlti. Salutate inuicem in osculo pacis. Cōtra illos infames qui non faciunt: sed tenent loquelam heb. xij. Pacem sequimini cum hominibus: & deus pacis & dilectionis erit vobiscum. Sen. Pacē habeto cum hominibus. cum vicis bellum. **¶** Scō d: haberi in corde Mat. xij. Diliges proximum tuum. s. corde: sicut teipm. Quia. ix. Eth. Amicus ad amicum d: se habere sicut ad seipsum. **¶** Tercio in opere vt subueniatur in necessitate si opus est. i. Jo. ij. Nō diligamus verbo neq: lingua: sed opere et veritate. In vitis patrum legitur q: orāte Machario: vox insonuit ad eum di. Nondum ad mensuram duarum mulierum peruenisti. que habitant in proxima ciuitate. Cū quesisset. Macharius ab ipsis conuersationē earum dixerunt. Nō erāt vxores duorum fratrum: & per. xv. annos simul habitauerant: nec vnq: aliqua earum verbo vel facto aliam contristarat. Et posuerunt in corde suo nunq: verbum seculari loqui in vita sua. Unde meritum earum fuit q: nunq: litigarent: & meritum suum superauit meritum heremite. Unde patet p̄mum.
¶ Secundum principale. &c. fm Egidij lib. de regimine principis. Specialiter pax debet reperiri in tribus generibus personarum.
¶ Primo inter virum & vxorem.
 Scō in tota familia.
 Tercio in tota ciuitate.
¶ Primo. &c. Ad quam habendā due sunt regule obseruande ex parte vtriusq. **¶** Primo ex parte viri: due regule. Prima vt eam diligat. Ephef. v. Viri diligite vxores vestras. Nō non facit qui concubinam tenet. et priam sinit. Vis amari ab vxore tua

ama illam. Sen. Si vis amari ama. Secunda vt eam foueat de necessitate. Nō non facit qui concubine prouidet: de manicis rubris/subris: & alijs & bona domus dissipant. Prouer. xix. Tria sunt insatiabilia. Infern. Terra sitiens. Ignis. Quartum mala mulier. Prouer. xxix. Qui nutrit scortum perdet substantiam. Scō due sunt alie regule ex parte vxoris ad virum. Prima vt virum suum honoret. i. Pe. iij. Mulieres sint subdite viris. Quia. ij. Cor. xix. Vir cepit est mulieris. In huius exemplum legitur Sen. xvi. ca. De sarra que virum suum dñm vocauit in signum reuerentie. Et mulier debet reputare virum suum sapientem & pulchriorem alijs viris. Quia vt dicit phs in lib. Icono. Maxime honor est mulieri: si respicit virum suum. Scōa regula vt res domus cōseruet. i. Cor. xij. Domi viros suos in terrogen. In huius figuram legitur Sen. iij. Nō dominus formauit Eua de costa viri: ipso dormiente. Expectatus autem clamauit ad eam. Hoc os ex ossibus meis: & caro de carne mea. Inter quos ita fuit intimus amor q: lingua exprimi non potest. ideo phs vbi s. Nichil enim homini potest esse melius q: si vir & vxor pari concordia domus gubernēt. **¶** Secundo hec pax debet esse in tota familia. Ad quam habendam sunt due regule necessarie. Prima circa filiorum nutritionē ne faciāt mala: ne ludāt. ne blasphement deum et sanctos. Ad vos dico fratres. In. vi. Eth. Bonus est q: patres corrigant filios ociosos. Eccl. vii. Filij tibi sunt: corrige illos. Non parcas baculo. Ideo Hiero. ad Saluinam. Non est p̄m apud deū meriti: bene filios educaſſe. hely offēdit deum ob vicia liberorū. Ergo placatur econuerso deus virtutibus eorum. Secunda regula est circa seruos. Timorem vt audiant missas: cōfiteātur temporibus suis. Tene sclānam in timore. Et quando vadit per

aquam eam respice. Sed hodie serui famuli sclauē sunt pessimi non obseruantes diuina pcepta. Et rō ē pñi li. 3. cono. Impossibile est negligentibus dñis: seruos esse sollicitos: vñ pñ. 2. c. Tercio hęc pax debet esse in tota ciuitate: fm Augu. v. de ciui. c. xviij. 2. Egi. d. ro. li. de regimine pñcipū: qñ q fuerunt que romanum imperium per multa tempora dilatarunt: et in presentia ciuitates dñia castra dilatantur: 2. in prosperitate continentur. ¶ Primum fuit iusticia. De qua i. Pol. Sine iusticia: impossibile ē habitare ciuitatem. 2. Aug. iij. de ciui. ca. iij. Remota iusticia: quid sunt regna: nisi magna latrocinia. sed hodie non inuenitur: quia pueritur auro 2. muneribus. v. q. iij. c. Pauper. Cito violat auro iusticia. 2. Leo papa. Nulum est in eo refugium iusticie: qui mulieribus delectatur. Clama ptra officiales. Esay. i. Principes tui infideles: focij furum. ¶ Secundus fuit probitas morum. In. i. Poll. Oportet ciuitatem de virtute esse sollicitam: et Aug. loquens de scipione affrica: no dicit. Scipio africanus non contentus reimpub. esse felicem: stantibus edificijs: 2. ruentibus moribus. Ille. hęc autem probitas morum debet ēē in officialibus. Et in populo. Primo inter officiales. Debent esse ornati virtute et immunes a vicijs. Ab ira: a luxuria: ab auaricia: a rapinis. 3. d. pñus. vi. pol. Princeps debz esse dei cola: quia tunc homines solent timere regem: quando vident ipsum timere deum. Ideo 2. lex precipit q qui p sunt alijs in docendo: aut in regimie debent primo esse decorati bonis moribus. C. de pñssoribus et medicis. l. magistros. Magistros studiorum doctoresq excellere oportet morib⁹ pñmiz deinde facundia. Scđo hęc pñtas debet esse in populo. Imunis a latrocinijs: a blasphemijs: ab auaricia. ¶ Tercium fuit zelus 2. amor patrie. Pro quo se exponebant ad omnia

sustinenda: etiam morte: vt patet de mutio scenola de mercurio. de. m. regulo. 2. Torquato. De quib⁹ Aug. in vi. de ciui. c. viij. 2. Virgi. in. vi. hęc duo sūt illa libertas 2. cupiditas laudis humane: que ad facta mirāda cōpulere romanos. Sed hodie relicta patria querunt pñmiz commodū: de siderātes penuriā: 2. caristiā. ¶ Quartum fuit maturitas regentiu. Unde Plato seculum posuit esse felix. quando sapientes regnarent: 2. p oppositū quando fatui. Clama cōtra cōitates que reguntur in consilijs a popularibus: 2. contra monasteria q habēt fatuos prelatos. Ad quod facit exēplū Valerij li. v. d. Tarquinio. Qui cū nō posset expugnare Sabīnos misit filium mulādo verberatus 2. pculsus tanq transfugum ad eos: tanq pfem fugeret. Quo suscepto in ducem electus est. Cum vero ignoraret modus tradēdi ciuitatē scripsit patri: de modo. Pater autem verbis nihil respondit nuncio: sed duxit eum in ortū. vbi erāt multa papauera: 2. capita eorum grossiora virgula cepit pcutere. Nūcius autem reuersus indicat. ¶ Sexto Tarquinio. Ille autem astutus intellexit: 2. cepit principales ciuitatis efcere: 2. ciuitatem tradidit patri. Ideo Ari. iij. Rhetor. Quanto maior populus tanto minor intellectus. ¶ Quintum est pax. Unde scripserunt in pñforibus templi. Templū pacis eternum. Quandiu durat omnia prospera succedunt. Et p oppositum male 2. pessime. Attestante Salustio in Iugurthino. Cōcordia parue res crescit discordia maxime dilabuntur Et quidam vulgaris: veritate 2. non scriptura potest probari lege 2. rōne q pcora dia 2. vnione res crescunt 2. discordia vident perire. Vñ patet scđm. ¶ Tercium dñ. 2. c. Ad pacem inducimur triplici ratione. ¶ Primo rōne admonitionis. Scđo rōne assimilationis. Tercio rōne fructificationis.

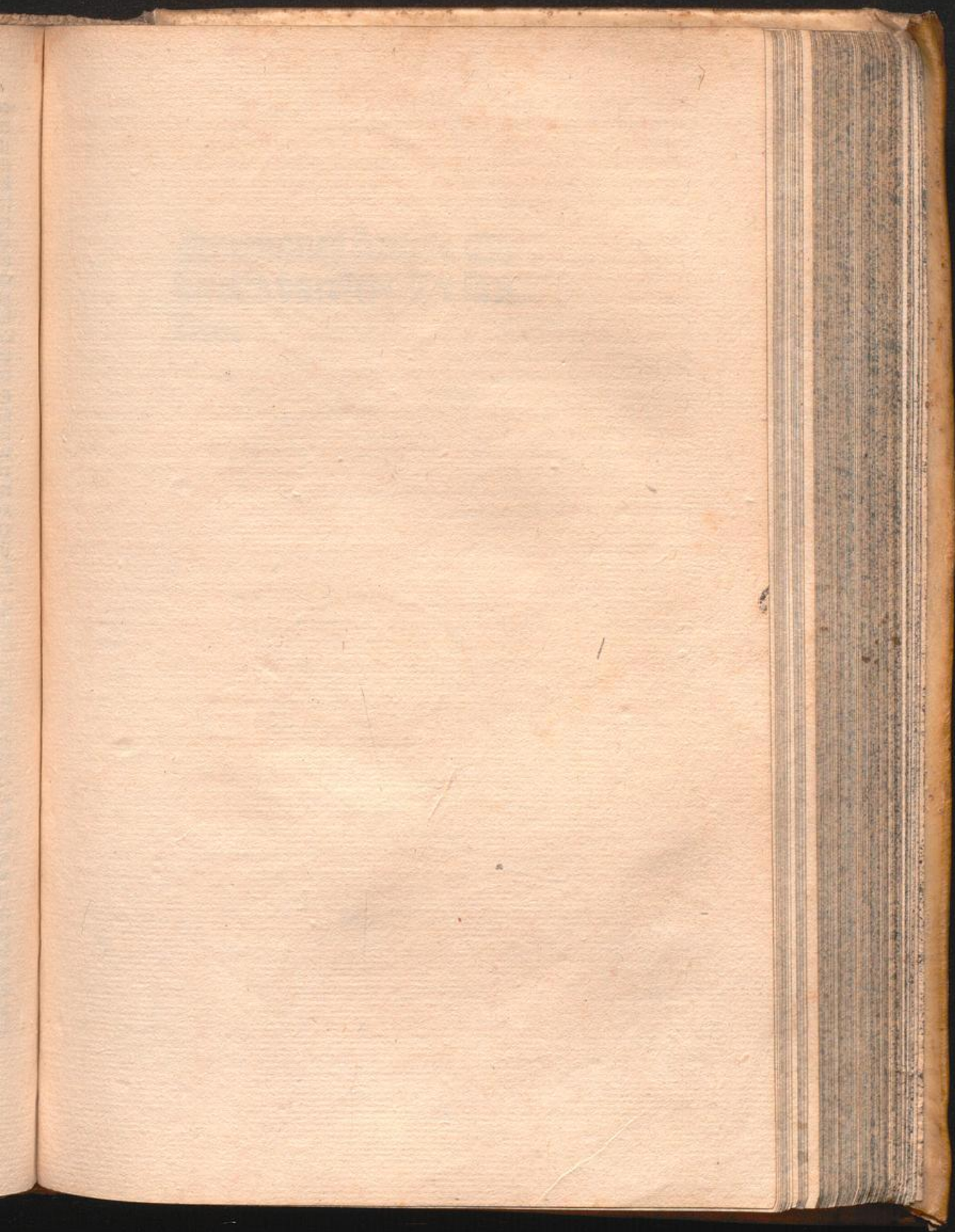
Feria tertia

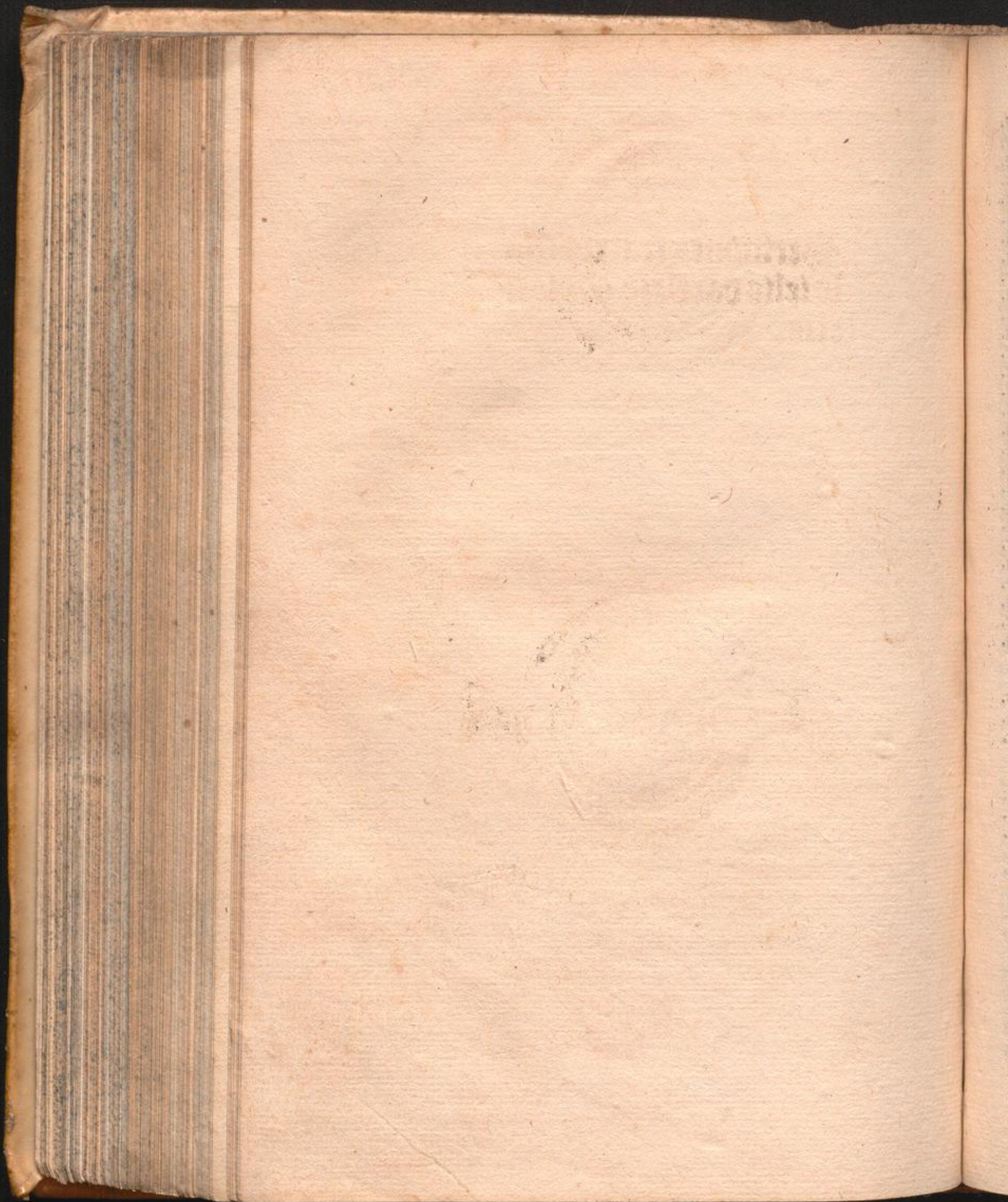
Primo *re.* Triplex est admonitio. Prima diuinalis. Luc. x. In quacūq; domum intraueritis primum dicite. Pax huic *re.* Col. iij. Pax xpi exultet in cordibus vestris. Ro. xij. Cū omni bus hominibus pacem habentes. et i. Corin. vij. In pace vocauit nos de⁹ Heb. xij. Accessistis ad noui testamen ti mediatorē Jesum et sanguinis aspersionem melius loquentem q̄ Abel. Ille sanguis Abel clamauit: vindicta vindicta. Sanguis xpi: parce. parce: Sanguis Abel iusticia. Sanguis xpi misericordia. **S**ecunda admonitio est Cano. iij. q. v. c. falsas. Et in Cle. de sepultu. c. Dudūz vbi dicitur Pacis tranquillitas vigeat feruor cha ritatis estuet. **T**ertia est ciuilis. ff. de legationibus. l. Quēstam. et. ff. de orig. iur. l. ij. §. Nouissime. et. ff. de no ui operis administratione. l. i. vbi. dicitur Nihil aliud agat p̄ses: nisi contro uersias dirimere. et. l. cum pretor. §. Dulcissimi. ff. de. ij. Pretor discordijs propinquorum sedandis prospexit: quas solet communis materia exci tare. Scdo *re.* Quia per illam xpo assimilamur. Mat. v. Beati pacifici qm̄ *re.* Fuit em̄ testamentum xpi. In quo matrem reliquit Johanni. aiam patri. corpus Ioseph. Sz pacez homi nibus. Et vt dicit. xi. q. i. c. Siluester: et C. de fideicō. l. Amplius. heres non seruans testamentum defūcti est ex heredandus. Ita non obseruātes pa cem quam xps legauit: sunt priuati hereditate paradisi: vt non filij dei sz demonis vocentur. Ideo Augu. super Joh. Sola dilectio discernit inter fi lios regni: et filios dyaboli. Practica Talis ad ecclesiam vadit: non cogno sco an sit in gratia: quia accipit aqua sanctam: audit missas: signat se signo crucis: nisi sola charitate. **T**ertio rōne *re.* Triplex fructus acquiritur ex pace. **P**rimus dicit spūalis dilectio. Qz rōiani p̄itentur. ad missas eunt: ecclesias visitāt: et alia bona spi ritualia faciunt. Aug. Pax est serenitas mentis tranquillitas cordis: vinculum amoris. **S**cdo dicitur cor poralis quietatio. Qui pacifice vi uunt: non oportet ferant secum arma securi in via eunt. dormiunt in domo sine aliquo timore. **T**ertio dicit bono rum temporalium multiplicatio. Ex ipsa pace multiplicantur bona tēporalia: coluntur possessiones. crescunt opes. Aug. xix. de ci. det. Tale est bonum pacis q̄ in rebus creatis nil gra tius solet inueniri. Et ex hoc dicit. s. Tho. xxi. q. xxi. ar. ij. Qd oia appetunt pacem. Et rōne conseruationis quia appetunt cōseruari in esse: quod non est sine pace. Et rōne dilectionis. Quia sicut nemo est. qui nolit gaude re: ita nemo est qui pacem nolit habe re. Cūm pax sit causa gaudendi. Sed dicit q̄ non omnia appetit pacem p hanc rōnem. Quod non cognoscit pa cem: non appetit pacem. Sed rōne caritatis non cognoscunt *re.* Respondeo q̄ bella gerunt intēione pacis. Qui em̄ querunt bella non desiderant nisi pacem. quam se habere non estimant. Qz non est pax si quis cuz alio concor det contra illud qd ipse magis vellet et ideo hoies querunt hanc concordia rumpere bellando: tanq̄ defectus pa cis habentem: vt ad pacem pueniant: in qua nihil voluntati eoz repugnet Et propter hoc omnes bellantes que runt p bella peruenire ad aliquaz pa cem pfectiorem: q̄ prius haberēt. Si cut et Tulli⁹. i. offi. affirmat. et Tho. supra. Igitur pax vobis. hēus ex cha ritate vincat fraterna pietas: acutas lanceas: mortiferas sagittas. scinden tes spatias: et altas machinas bellicas Exemplum duorum regū: quorum vnus interfecit filium alterius. Rex cuius filius erat occisus obsedit ciuitatem cum suo exercitu: dicens eam ad maximum exterminium. Videns hoc rex decreuit inimicum pacificare mandauit portas aperiri. Depositis vestibus sola camisia textus cum cor rigia ad collum et veniam petijt super

occlusionem filij. Rex autem inia mo-
tus veniam dedit ei. Dum ecclesiam
ingrederetur imago: crucifixi que in
medio ecclesie stabat inclinans se et
brachia mouens visa est omnib⁹ ast⁹
tibus regnari regi qui pepcit ini-
mico suo. Quapropter astantes mei
q^uantum possum vos oro. q^u amore illi⁹
supremi dei et laboribus quos vestra
causa hac quadragesima suscepi q^u v-
nusquisq^{ue} parcat si quis sibi iniurias
fecisset: et amplexetur hanc dulce pa-
cem. Qm̄ hec est que nos efficit filios
dei. Illa que sola inter filios regni et
baratri infernalis discernit. Hec que
nos ad deum sola perducit. Hinc La-
ctan. noster in. v. li. ca. viij. Ad propo-
situm ita egregie loquitur. Quaz bea-
tus esset q^uq^{ue} aureus humanarum re-
rum status: si per totum orbem inasue-
tudo: et pietas et pax: et innocentia: et
equitas: et temperantia: et fides mora-
retur. Ille. Idcirco et ego eam vobis
pro testamento meo relinquo.

¶ Jam patres et matres cum vtrage
ingenti nauicula per dei adiutorium
ad portum deuenerit et ad terminuz
nostrarum predicationum et lectionu
vobis expositarum: necessarium vide-
tur preterire excusationes coram ve-
stris humanitatibus: qm̄ lingua et in-
geniuz mihi deficiunt. sed q^u extat se-
nece sententia. Beneficiorum memo-
ria non debet senescere habeo vobis
agere gratias summas immortales
et tantis beneficijs vestris in me col-
latis. Manete in pace: manete cum
deo. Pergo in domum dei mei. Roga-
te ergo iesum piuum: vobis et mihi sta-
bilitatem tribuat.

¶ Explicit quadragesimale fratris
Sabuelis Barelete.

**Sermones fratris Ga
brielis barelete De san
ctis.**

Tabula sanctuaris

¶ Primo in festo ascensionis domini. de eadem materia.	Folio. g.
In festo penthecostes de missione spiritus sancti.	v.
Feria. ij. Penthe. de dignitate anime.	vij.
Feria. iij. Penthe. de cognitione gratie vel predestinati.	x.
In festo. s. ioh. an. bap. de eodem.	xij.
In festo. s. Petri apostoli. de eodem.	xvi.
In festo. s. Dominici: patris nostri de eodem.	xvij.
In festo. s. Thome: doctoris angelici de eodem.	xvij.
In festo. s. Vincentij. or. predi. An homo possit meritis suis glificari.	xxv.
In festo. s. Seraphice katherine. Sen. de eadem.	xxvij.
De festo. s. Michaelis archangeli. de custodia et excellētia angelor.	xxix.
De festo apostolorum Simonis et iude de prouidentia dei.	xxxiij.
De festo omnium sanctorum. de gloria paradisi.	xxxvi.
De cōmemoratione defunctorum: de eor. suffragijs.	xxxvi.
De festo. s. Martini episcopi. de victoria sui ipsius.	xxxvij.
De festo. s. katherine martyris: de eadem.	xl.
De festo. s. Andree aposto. de dignitate apostolica.	xlj.
De festo Conceptionis sed potius sanctificat ionis. b. M.	xlvi.
De festo. s. Thome apostoli. de fide.	xlx.
De festo Natiuitatis domini.	l.
De festo. s. Stephani de aduersa fortuna vel de constantia.	liij.
De festo. s. Iohannis euangeliste. de eodem.	lvi.
De festo sanctorum innocentium: de virginitate.	lix.
De festo. s. Tho. martyris: de necessitate boni operis.	lxij.
De festo. s. Siluestri pape. de honore sacerdotum.	lxv.
De festo circumcisionis domini: de eadem.	lxvij.
De festo Epiphanie domini. de eadem.	lxx.
De festo purificationis. b. M. de eadem.	lxxij.
¶ Sermones extrauagantes.	
Sermo. de paucitate saluandorum.	lxxv.
Sermo. De flagellis dei: vel ira dei.	lxxvij.
Sermo de choreis	lxxx.
¶ Sermones per aduentum domini.	
¶ Dominica prima aduent. De conuententia incarnationis christi.	lxxxij.
Dominica. ij. aduentus. De iudicio vniuersali.	lxxxv.
Dominica. iij. aduentus. De iudicio temerario vel suspitione.	lxxxv.
Dñica. iiij. aduentus. De preparatione christi recipiendi.	lxxxvi.
Duo prologi communes.	lxxxix.

In ascensione domini.

Elevata est

magnificencia tua super celos deus. In ps. viij. Ad exaltationem laudem et commendationem diuine iusticie. Conuenit sublimare super celos in uita beata illos qui in mundo isto se humiliauerunt amore sui. i. Petri. v. humilamini sub potenti manu dei ut vos exaltet in tempore uisitationis. Et luc. i. Exaltauit humiles. Jac. iij. humilibus dat gratiam. Christus se humiliauit per passionem et crucem. Ad philip. ij. Semetipsum exinanuit formam seruicius accipiens in similitudinem hominum factus et habitu inuentus ut homo. Humiliauit semetipsum factus obediens usque ad mortem: mortem autem crucis. Ideo meruit sublimitatem ascensionis sui corporis. Unde Bernardus sermone hodierno. Nam cum se dominus uniuersorum que sunt in terra et in mari. et in inferno probasset filius dei: non restabat nisi ut aeris et celorum se dominum esse comprobaret. Terra cognouit: quia ad uocem eius. Lazarum mortuum reddidit. Mare cognouit: quia solidum se sub pedibus eius prebuit. Infernus cognouit: cuius ipse portas ereas fregit et insatiabilem hominidam ligauit. Ad perficiendam igitur domini iesu fidei nostre integritatem restat ut uidentibus discipulis per medium aeris tanquam dominus ascendas super omnes celos. et iam tibi profecto debebitur ut in nomine tuo omne genuflectatur. Ille. Unde ps. xvi. Ascendit deus in iubilacione et dominus. et. Super quo Augustinus. Ascendente christo mirantur astra plaudunt agmina: tube sonant. et in cunctis blanda modulenta chori emittunt. Ille. Elevata est magnificentia et. De qua triumphanti ascensione tria ad eius omni notationes uidebimus in pre-

seuarum.

Primum dicitur congruitatis.

Secundum dicitur modalitatis.

Tertium dicitur locuudinitatis.

Primum dicitur et. Utrum fuit conueniens christum hodie super omnes celos ascendere. Respondet. T. iij. par. q. vij. ar. i. q. sic Et hoc per. v. rationes.

Prima propter loci proportionem. Secunda propter fidei nostre informationem.

Tertia propter charitatis promotionem. Quarta propter triumphalem ascensionem.

Quinta propter nostram propiciationem.

Prima propter et. Conclusio est philosophi. uij. phy. Quod locus debet esse proportionatus locato. Exempli gratia. in corpore humano: quia oculi sunt nobiliores inter. v. sensus. ideo nobiliorum et altiorum obtinent locum.

Preterea in corporibus celestibus nobilior est celum empyreum: ideo ceteris est altius.

Preterea in hominibus hic est ordo. Papa nobiliorum tenet locum: quia est persona nobilior cardinalibus: et cardinales super omnes episcopos: et episcopi super omnes religiosos: et rex super omnes dominos temporales locum et locatum debent esse et.

Ad propositum nostrum. Locus in quo sumus in hac nostra infima instabili et breuissima uita: est locus miserie et calamitatis. Christus iesus post suam resurrectionem nouam inchoauit uitam: quia de mortali factus est immortalis. De passibili factus est impassibilis. Unde apostolus ad Romanos. vi. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur mors illi ultra non dominabitur. Uita presens est miserie. Illa excellentem christi naturam sedem honorificentissimam decet quia ut dictum est. Locus debet esse et uita hec non erat ei locus conueniens cum sit omnibus miserie plena. Augustinus. In ualle sumus miserie in qua magis flendum est: eo quod minus flemus.

A ij

In festo

Et Lactan. in. iij. c. xij. hec vita pñs
beata esse non potest: quia multis ma
lis subiecta est per corpus. De quib⁹
malis. Job. iij. homo natus de mulie
re &c. vñq̃ miseris. Quas miseras
ofendit puer de utero matris egredies
qui quattuor per ordinē facit. Primo
plangit. Augu. Nondū loquit & plo
rat. Sap. vij. c. Primā vocem similez
oib⁹ emisit plorās. Excepto zoroaste
qui teste Sollino primo risisse fertur.
In huius figuram xps nō fleuit mor
tuū Lazarū: sed ipm ad vitā pducēs.
Secundo puer mox manūz ad os mit
t. Ad innuendum quod ad miseras
huius mundi venit ppter pctm factū
in ore primoz parentum qñ comede
runt pomū. Tertio nascitur curuus
et quasi in quattuor pedibus. Ad in
nuendum q̃ pparatus est iumentis.
Quarto ad patrē inferiorē: q̃ ibi ca
ro se rebellavit. Cū g̃ hic non sit aliū
q̃ lachryme: dolores: anxietates: infirmi
tates. Ideo hoc p̃sepe non cōueniebat
xpo gloriozo. Sed qualis locus eius
R̃ideo q̃ celūz empyreū vbi est se
des regalis sua. Unde fuit conueniēs
hac rōne ipm ascendere hodie cōple
to numero quadragenario: sed forte
dicis. Cur nō ascendit statim post re
surrectionem suam: sed p̃ dies. xl. mo
ratus est? R̃ideo q̃ hoc est actum du
plici ratione. ¶ Primo rōne certifica
tionis. Difficilius erat pbare verita
tem resurrectionis q̃ veritatem mor
tis. Tēpus em̃ trium dierum fuit suf
ficiens tps pbatōis mortis eius.
Sed ad verā resurrectionē pbandaz
maius tps requirebatur. Et ideo non
mirū si non statim vt resurrexit ascē
dere voluit. Sed expectare ad infor
mandum eos bene de veritate resur
rectionis eius. Unde Act. i. dñ. Qui
bus. s. aplis p̃ebuit seipsum viuū
post passionē suā in mltis argumentis
per dies. xl. apparēs eis. &c. ¶ Se
cundo rōne solationis fleuit mater
eius iuxta crucē. Cāta. Jo. xix. c. Sta
bat iuxta crucē mater eius. Et Ber.

dicat q̃ tñ fleuit: tñ se maceravit q̃
non poterat se sustinere. Fleuit mag
dalena. Fleuerunt apli et omnes des
uoti iesu xpi Debebant g̃ solari: q̃
vt dicit in ps. Scdm multitudinē dor
loz meoz solationes &c. Et. h. Cor.
i. Sicut abundāt passionēs xpi in no
bis: ita & p̃ xpm abundat et cōsolatio
nostra Debebant ergo solari. Et q̃
ipm fleuerunt mortuū in sepulchro
p̃ horas. xl. quib⁹ iacuerat. Jo eos vo
luit cōsolari p̃ dies. xl. sua corporali
p̃sentia eis apparēs. Vñ p̃ prima rō
de sua congruitate. Bene dr̃ Eleua
ta est &c. ¶ Scōo ratione &c. Conclu
sio est dector: q̃ plus est meriti apud
deum credere et habere fidem de nō
visis q̃ de visis de quib⁹ est cognitio
Sieg. Fides non habet meritū vbi hu
mana rō prebet experu. Antm. Ascu
lanus. Vbi fides non habet meritū
salutare vbi humanus interitus inq̃
rit rationez. Tacenda est diuinarum
reuelationum causa. Ad ppositū Ex
hoc em̃ q̃ xps celū ascendit: fides no
stra est magis meritoria q̃ si nō ascen
disset. Ratio hec est. Quia q̃uis in vi
dentibus xpi humanitatē esset fides
vt in aplis et alijs sanctis hominib⁹
nō quidē de humanitate quā videbāt
sed de diuinitate quā non videbant.
Tamē maior est fides credere & diui
nitatē et humanitatē xpi nō vñq̃: q̃
solum diuinitatē Ex hoc audacter di
co: q̃ fides nostra est maior extensue
q̃ fuerit fides apostolorū. Quauis
intensue fuerit maior fides apostolo
ruz. Quomodo hoc p̃bas pater. Pro
bo sic Apostoli viderūt xpm in carne
cum tpo biberūt: comederunt: dormie
runt: miracula viderunt &c. Nos au
tem non sic: & tamē credimus diuini
tatem et humanitatem simul quam
apostoli non habebāt. Vñ xps Tho.
Jo. xx. Quidisti me Thomas credidi
sti Sed dico tibi. Beati q̃ &c. Ex hoc
dicunt doctores q̃ fides latrōis fuit
laudabilior q̃ fides petri q̃ viderat
miracula facere: cecos &c. Sed latro

nulla miracula vidit: nec aliquid ab eo gestum. tñ in cruce positus fide roboratus q̄ esset deus homo: exclamauit. **Canta. Memento mei dum ueneris in regnum tuum. Cui respōsus est. Hodie mecum rē. O fides sancta latronis: tunc ipse acquisiuit: qñ apostoli eam amiserunt. Et propter hāc rationē dicit christus. Jo. xiiij. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet: et maiora horū faciet. Glo. Alii qui sācti maiora miracula fecerūt q̄ ipsi apli: nec ipse xps. Un̄ decuit ascendere hāc rōne. Eleuata est rē. ¶ Tercio rōne rē. Cōclusio est dionys. iij. de di. Amor est vis unitiua. Exēpli grā De iuvene qui philocaptus occupat oēs sensus in videndo amicā. Ad propositum. Apli toto corde xps amabāt nec miruz p̄pter suam dulcem conuersationē: et eius uerba suauissima. Et hoc exclamauit petrus Mat. xviij. Dñe bonus est nos hīc esse rē. Et Jo. vi. Cum semel quidaz de discipulis a xpo recessissent: ex eo qd̄ dixerat eis. Nisi manducaueritis carnem filij hominis rē. Dixit ad alios qui remanserant. Quid et vos uultis abire. Rēdit petrus. Dñe ad quē ibimus. Uerba eterne uite habes. Tanta ergo uis amoris apostoli trahebantur ex xpi presentia q̄ de celestibus non curabant. Nummodo possent frui ipsa presentia. Ut ergo celestia appetere debuit ascendere. Et hoc est quod dominus dicit. Jo. xvi. Expedi vobis ut ego vadam. s. ad patrem. Si em̄ non abiero paracletus non ueniet ad vos. Si autem abiero mittaz eum ad vos. Super quo Beda. Expedi vobis ut forma seruī a vestris abstrahatur: a spectibus quatenus amor diuinitatis arcti⁹ vestris cordibus insigatur. Ille. ¶ Quarta rō rē. Ut celos aperiret sanctis patribus et patriam nostram diu clausam: ut videbimus in secundo mysterio. ¶ Quinta ratio rē. Ut esset noster aduocatus apud patrem. De quo. i. Jo. ij. Aduocatum habemus apud patrem iesum christum iustum: et ipse est propiciatio pro peccatis nostris. Cum istis est virgo mater eius aduocata nostra. Bern. Securiū habemus accessum ad patrem: ubi mater ante filium: filius ante patrem. Mater ostendit filio pectus et vbera: filius ostendit patri latus et vulnera. Ille. O iesu rē. Eleuata est. ¶ Secundum dicitur rē. Cum quomodo ascendit? Respondet David. Ascendit deus in iubilatione: et dominus in voce tube. Et August. Ascendente christo pauet omne celum: mirantur astra: plaudunt agmina tuba sonat: et in cunctis blanda modulamina chori emittunt. Ille. Merito hoc gestus est quia fuit victoriosus in presenti vita. Ideo in signum victoriae cum triumphis assumptus est. Vide as Uale. lib. ij. cap. iij. sub rubrica de iure triumphandi. Cum quo est Lucius Florus. lib. i. Quod aliquis non triumphabat in populo romano. nisi prius quinq; millia hostium superasset et occidisset in vna acie. Et triūphantibus triplex fiebat triumphus et leticia. Prima q̄ cum ad urbem ciuis triūphalis rediret: occurrebat ei populus cum effusa leticia. Secunda leticia quando ibat in ciuitatem precedebant currum triumphantis omnes captiui manibus ligatis post tergum. Tertia leticia. quia triumphans post se habebat seruum gestantem anulum similem suo. Et a tergo triumphantis coronam auream deferentem. Ipse vero triumphans indutus veste aurea ascendeat super currum tractum a quattuor equis albis. Et ut dicit Valerius fiebant in his triumphis ludi solaciofi: et festiui ioci in honorem triumphantis. Unde martime mouebantur romani ad viriliter agendum: et aggrediendum quecuq; ardua et difficilia sibi commissa. Sic triumphauit Lucius posthumus qui lygures vicit. et samnites. Sic papyrius qui duriciam samnitum fregit.**

In festo

Sic. O Cecilius qui Philippum regem de macedonia victum eduxit. Sic triumphauit Pompeius magnus. qui duos superauit reges. Sic Cesar qui quinquies triumphauit propterea quod gessit in gallia: et britannia: et egypto et affrica. Iesus noster non hunc habuit honorem. sed multo digniorem: quia fuit victor: et verus victor inimicorum demonum: quos expoliavit de regno suo. Unde associatus est triumphaliter in patria sua. De quo ecclesiastica. Omnes gentes plaudite manibus iubilare deo in voce etc. Captiui fuerunt sancti patres quos secum duxit post se in paradiso. De quibus dauid. Ascendens christus in altum etc. Cur rus triumphalis fuit suum corpus gloriosum. Vestitum tunica de sua diuinitate qua totus resplenduit. Ad eius dexteram erat vnus male indutus. Iste fuit latro: vt omni peccatori daretur materia et spes redeundi ad deum. Et volens incipere hunc triumphum antequam inciperet venit ad discipulos suos ad cenaculum vbi erant omnes congregati. Et ibi quattuor egit per ordinem. Primo comedit cum eis. In euangelio hodierno. Marci. xviij. discumbentibus undecim discipulis etc. Secundo omnes increpauit. Sequitur. et exprobrauit incredulitatem eorum. Tertio precepit eis ne discederent. sed expectarent promissionem patris. Actuum. i. Quarto precepit eis vt post missionem spiritus sancti predicarent. Euntes in mundum vniuersum predicate etc. Quibus peractis cum honorabili committua: scilicet. cxx. hominum iuit versus montes oliueti. Et ibi in illo loco tria per ordinem fecit. Primo dedit eis benedictionem. Secundo osculum pacis obtulit. Rom. vlt. Salutate inuicem in osculo pacis. Tertio apparuit nubes mire claritatis sub pedibus christi ascendentis. Non quod nubes illa prebuerit adminiculum aliquod christo sed i vobis in celum sic veniet. Quo audisignum diuinitatis apparuit. Et vi-

dentibus discipulis illa nubes suscepit eum ab oculis eorum secum adducens animas sanctorum patrum. Vnde ergo ascenderet cum maximo tripudio: videntes angeli qui in celo remanserant: toti admirati ceperunt dicere suis fratribus qui christum associabant illud. Esa. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra. Edom interpretatur sanguinea. Bosra. i. murra scilicet glo. super verbo. Quis est etc. De quattuor mirabantur angeli. Primo quod terra id est corpus christi terrenum ascenderet super omnes celos: quod est contra naturam. cum dicat. Salo. Proner. xxy. Celum sursum: et terra deorsum. Mirabantur quod homo ascenderet super angelos: quod nunquam visum est. In ps. Ascendit scilicet christus super cherubin et vo. etc. Mirabantur quod homo ascenderet usque ad deum. Dan. viij. Venit scilicet christus usque ad vtrumque qui sedebat in throno. Mirabantur iij. quod homo crucifixus: lancea perforatus: coronatus: ascendebat cum tanta potestate: vt scilicet super omnes angelos se collocaret. O dignitas nostre carnis: super naturam angeli. quod bene agnouit. Jo. qui dum angelum adorare vellet more solito. Dixit ei angelus. vide ne feceris. Cui seruus tuus sum etc. Ex hoc vt dicit Tho. in. ij. dist. ix. Homo potest plus mereri quam angelus triplici ratione. Et ratione difficultatis que est in homine non in angelo. Et ratione diuinitatis: et merito passionis christi. Unde associatus fuit in throno suo ad patris dexteram. Que associatio inferiorum angelorum reuelauerunt hominibus. vt dicitur Act. i. Cumque inueneretur in celum euntem illum: ecce duo viri id est duo angeli in forma viri: affiterunt iuxta illos in vestibus albis: qui dixerunt apostolis. Viri galilei: quid admiramini aspicientes in celum: hic iesus qui assumptus est a vobis in celum sic veniet. Quo audito discipuli recesserunt de loco: redes-

tes ad cenaculum: ibiq; expectantes spiritum sanctum promissum in penthecostes. Et gloriosus iesus in throno patris est collocatus. Unde dicit. Eleuata est magnificentia tua super celos. Nota q; celum quadruplex est et super omnes xps hodie ascendit triumphanter vt dicunt glose. Celum materiale. Celum rationale. Celum intellectuale. Celum supersubstantiale. Celum materiale. Et hoc est multiplex. Primo aerium. Secundo ethereum. Tercio olympiū. Quarto igneum. Quinto sydereum. Sexto cristallinum. Septimo empyreum: super quos ascendit. Secundo celum rationale. i. homo iustus: qui dicitur celus rōne inhabitationis anime. Quia sicut celus est sedes et habitatio dei: sic anima iusti est sedes. Tercio celum intellectuale. i. angelus. Angeli dicuntur celus: quia super omnes ascendit. Quarto celum. et. Et hoc est equalitas diuine essentie. De quo celo xps venit. Et sic vsq; ad illud xps ascendit. De quo ps. A fumo celo egressio ei. Et occursum eius vsq; ad summum eius. Et super omnes celos hos: hodie ascendit. Et hoc est quod dicitur Mat. ult. Et dominus iesus postq; locutus est eis assumptus est in celus: et sedet ad dexteram dei. Dexteram dei est equalitas dei. De qua ps. Dixit dominus domino meo: sede a dextris meis. Eleuata est. et. Tercium dicitur. et. Contemplatur modo aliqui contemplari q; anteq; pulcher iesus celos ascenderet: essendo mater sua sanctissima simul cum alijs discipulis in cenaculo apparuit sibi dñs et cum eis familiarissime pransus est vt scribitur. Act. i. c vt per effectum comestionis sz Gre. Veritas patesceret carnis. Refectio autem completa precepit eis: vt in montem oliueti versus Bethaniā irent. Aliqui dicunt q; xpus int euz eis: ex eo q; lucas ait. Eduxit illos foras in Bethaniā. Aliqui vero tenent

q; postq; dixit vt irent ad montem oliueti disparuit ab eis. Et iterū in monte apparuit. Erat autem mons ille secundū Nico. de lyra: extra hierusalē in via eundi versus bethaniā. Ibi aliquantulus stetit xpus cum benedicta matre et discipulis suis. sicut amici valefacientes solent figere gradus. Ibi discipulos docuit: q; non erat eorum nosce tempora vel momenta que pater posuit in sua potestate: cum peterent. Si in illo tempore restitendum erat regnū israel. Ibi post multa blanda et consolatoria verba benedixit eis. Contemplantur siquidē hi: q; dum dixisset. O mater mea benedicta. O genitrix suauissima. O dilecti mei discipuli: ecce completa sunt omnia. Tempus est vt reuertar ad eum qui me misit. Igitur suscipite benedictionem meam q; omnes cadentes in terram adorauerunt eum. et benedictione accepta genua tenebant in terra defixa: aspiciebantq; faciem in quam angeli cernere desiderant. At iesus ad orientem respiciens: forte in gemendo: benedicta sis mater mea: benedicti vos discipuli mei. eleuatis manibus paulatim ferebatur in celus. O noua prodigia. O miracula inaudita. Ille qui de virgine natus: mortem tulit abiectissime crucis: nō solum surrexit a mortuis: et suam resurrectionem signis euentissimis comprobauit. Sz post hec omnia: paulam et hora nona vt creditur a monte oliueti ad celos progreditur. Currite ergo gentes vniq; et adorare illum qui est rex regum et dominus dominantium. Postq; vero videri amplius non potuit regressi sunt apostoli et ceteri in hierusalem: laudantes et benedicentes deum: in gaudio et leticia. et. Amen.

In festo penthecostes.
De missione spiritus sancti.

A liij

Repleti sunt

omnes spiritu sancto. **A**ctu. ij. capitulo. **P**rologum huius sermonis nullo modo inuenire potui. De hodierna solennitate hodie erit sermo. In quo tria videnda sunt mysteria in presentia.

Primum de congruitate.

Secundum de manifestationis.

Tercium de requietionis.

Primum. **q**. Queritur dubium.

Utrum fuerit congruum mittere spiritum sanctum hodierna die super apostolos. Respondeo secundum Thomam et alios doctores quod sic. Que congruitas probatur triplici ratione: aut triplici de causa.

Prima ratione instructionis.

Secunda ratione ordinationis.

Tercia ratione roborationis.

Prima. **q**. Maxima una est in theologia. Quod finis humani desiderij est cognitio veritatis. Unde philosophus. i. Metaphysica. Omnes homines natura scire desiderant. et Tullius lib. de Senectute. et Theophrastus. i. parte. q. xij. ar. i. Inter omnia que maxime intellectus desiderat: est scire aliquid de deo qui est principium essendi: a cuius cognitione dependet aliarum rerum cognitio. Sufficiens autem cognitio dei non poterat haberi ab apostolis naturalis cognitione: quia excedebat facultatem ingenij illorum. Et quia debebant esse tubae et buccinatores diuini nominis in toto orbe: et predicare que erant necessarias fidei nostre. De articulis. De incarnatione. De passione. De resurrectione. De ascensione. Ideo debebant instrui de diuinis. Instructio autem ista melius fieri non poterat: quam a spiritu sancto: prout promissum fuit eis a Christo. Ioh. xij. Spiritus paraclytus docebit vos omnia. Et Luc. xij. Spiritus sanctus docebit vos in ipsa hora quid oportet dicere. Et. i. Iohann. scilicet. Unctionem habetis a sancto: et nostis omnia. et Sap. Inspiratio altissimi dabit intelligentiam. Hic est ille spiritus

sanctus quo adam inspiratus euangelistas ab extasi prophetant dicens. Hoc nunc os ex ossibus meis: et caro de carne mea. Hic est ille spiritus quo inspiratus abel obtulit oblationem acceptam deo: quia respexit dominus ad abel et ad munera eius. mittens ignem qui consumeret hostiam eius. Hic est ille spiritus sanctus quo dicente Noe fabricauit archam. in qua saluatus est genus humanum. Hic est ille spiritus sanctus quo inspirante credidit Abraham deo: et reputatum est. **q**. Hic est ille spiritus sanctus quo inspirante Rebecca uxor Isaac mandauit Jacob filio suo ut susciperet benedictionem. Hic est ille spiritus sanctus qui precedebat moysen et filios israel in columna nubis per diem: et in columna ignis per noctem. Hic est ille spiritus sanctus qui tanquam digitus dei scripsit in tabulis lapideis legem dei.

Hic est ille spiritus sanctus qui duxit Caileph in terram promissionis. Hic est ille spiritus sanctus qui docuit prophetas. De quo Joel. ij. Effundam spiritum meum super omnes carnes: et prophetabunt filij vestri et filie vestre. Hic est ille qui docuit omnes apostolos locutionem linguarum. Act. ij. Repleti sunt omnes spiritus sancto: et ceperunt loqui varijs linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui illis illis super quo Beatus Hieronymus. Spiritus sanctus super discipulos in igneis linguis apparuit: et eis omnia linguarum sciam dedit et docuit sciam omnem et intelligentiam. Unum prout est congruitas ratione instructionis Ioh. xij. Ille vos docebit omnia. **q**. **S**ecunda ratione ordinationis. Ordinatus homo ad beatitudinem tanquam ad ultimum finem. iuxta illud Iher. xij. Non enim habemus hic. **q**. Sed hunc finem nequibat homo inuenire quia erat obtenebratus in peccatis. **q**. Ambulabunt ut cecum: quia domino peccauerunt. Et quia finis alicuius oportet esse precognitus: iuxta illud philosophi. ij. aie. Voluntas non fertur nisi in donum precognitum. Opus erat adiutorio spiritus sancti: sicut directorio nefe

Intis: *Uñ xps Jo. xiiij. Expedi vobis*
vt ego vadaz: quia scz mittā spūscm
ad vos: qui vos ad vitā beatā dirigit
z ducet. De quo dauid. Spūs bon⁹ de
ducat me in vitā rectā: scz vitam bea
tam. hic est ille spūsanctus qui omīs
ad vitam beatam conducit. Unde con
ueniens fuit mittere hodie tanq̃ ad
vitam eternam ordinatorium. ¶ Ter
cio. 17. Ut essent fortes et stabiles in
tribulatione. Ubi notandū est q̃ apo
stoli ante aduētū ipūsancti fuere im
perfecti Luc. xxiij. z Mat. xxvij. In no
cte passionis fuit dictum petro. Amē
dico tibi anteq̃ gallus cantet: ter me
negabis. Ad vocē vnus ancille xpm
negauit. Et oēs apostoli fidem amise
runt: vlr̃sine excepta. Nam in ipsa
sola remansit. Unde filius conquerit̃
ps. Confidē abā ad dexteram z vide
bam z nō erat qui cognosceret me. Si
nistrā nō dūit ppter matrem. And
decurit spiritūsanctum mitti propter
roborationem iporum. hodie nāq̃ ro
borati sunt vt omīs sufferrent ppter
nomen dñi. Post illustrationem vero
spūscm custodijs macerati verberib⁹
afflicti gaudentes a cōspectu consili
qm. 17. Quod patz qz petrus in cruce
suspensus paululus decapitatus Bar
tholomeus excoꝛiatus: z millū tormē
tum fuit quod in ipis nō experiretur
¶ Preterea vnde pcessit martyrum
cōstantia. Unde patientia Stephani:
Laurentij: Vincentij: Agathe virgi
nis: Lucie: Agnetis: z Katherine.
Certe a spūsancto. Uñ Ber. in smone
huius diei cōcludit rationes nostras
Spūs paraclytus dat pign⁹ salutis.
robur vite: lumen scientie. Pignus
salutis vt ipse spūs testimonium red
dat spiritui nostro: q̃ sumus filij dei.
Robur vite vt quod per naturā est no
bis impossibile. per gratiā eius nō so
lum possibile: sed etiam facile fiat.
Lumen scientie: vt quicquid boni in
nobis inuenimus illi tribuam⁹ a quo
omne bonum est. Ille. Et sic patet pri
muu mysterium.

¶ Secundum principale dicitur 17.
 Inuenimus q̃ spiritus sanctus in tri
 plici specie fm doctores apparuit.
 ¶ Primo in specie vini aialis.
 ¶ Scdo in spe ignis.
 ¶ Tertio in specie linguarum.
 ¶ Primo 17. Columbe. Luce. iij. De
 scendit spiritūsanctus corporali spe
 cie sicut columba in ipsum: quādo fuit
 baptizatus. Sed quare plus in spe
 cie columbe: q̃ alterius animalis?
 Respondeo fm Thomam in. iij. parte
 questione. xxxix. articulo. vij. propter
 conditiones ipsius animalis spiritui
 sancto conuenientes q̃ alterius ani
 malis. Primo: quia habet gemitū p
 cantu. Sic spiritūsanctus ad cor pec
 caroris veniens ipsum facit gemere
 cum ipsum deducit in cognitionem.
 propriū erroris. O si morerer nūc aut
 vsurari⁹? auarus? concubinari⁹? iurē
 ad infernum. heu me miserum. Sic
 fecit magdalena. Petrus apostolus.
 publicanus. Esa. xxxvi. Recogitabo
 tibi omnes ānos meos: in amaritudi
 ne anime mee. Plange anima cara
 z ora dominum vt det tibi contritiōē
 peccatorum tuorum anteq̃ moriaris
 De qua Job. x. Dimitte me vt plan
 gam paululum dolorem meum. Ma
 thei. v. Beati qui lugent quoniam ipi
 consolabuntur. ¶ Secunda conditio
 columbe quia caret felle. pec autem
 conditio conuenit spiritui sancto: quia
 cum sit amor caret omni felle odij: rā
 coris: et malivolentie. Sapient. i. Be
 nignus est spiritus sapientie. Et. xi.
 O q̃ bonus et suauis est domine spūs
 tuus in nobis. Cuius bonitas appa
 ret in supportatione peccatorū. Isa.
 xxx. Expectat nos deus vt misereat
 nostri. Peccator meretur statim pu
 niri de suo peccato. Diuina clemētia
 expectat. Unde Diony. iij. capitulo
 de diuinis nominibus. Sicut sol ras
 dios suos emittit ad corporum illumi
 nationem: ita diuina bonitas radios
 suos: scilicet misericordie. ¶ Tertia
 conditio: quia nō edificat in foraminē:

Feria scda.

bus petre. O magnum mysterium q̄
est ista petra? Illa est de qua apo-
stolus. Petrus autem erat christus: ni-
dificat quidem christus scilicet in pe-
tra que hominem ponit in contēpla-
tionem sui ipsius: et quinq; plagarum
eius. Ad hanc contemplationē inui-
tat sponsus sponfam suam dic. Cant.
ij. Surge prope amica mea. sponsa
mea. collo m. in for. petre. i. nidifica
contemplare: surge. scilicet ab amo-
re mundi terrenarum rerum et car-
naliū surge a somno peccati prope-
ra ad me. Primo amica mea: quia
omnia signa amicitie ostendit anime.
Secundo sponsa: quia ipsam despon-
savit annulo fidei. Osee. ij. desponsabo
te mihi in fide. Tercio dicit colum-
ba propter simplicitatem et puritatem
quā ei cōtulit in baptismo. Et sic pa-
tet de prima specie columbe. C Se-
cundo in specie. et c. Queritur quare i
specie ignis q̄ alterius elementi. Re-
spondet sanctus Thomas supra pro-
pter tres rationes. siue conditiones
ipsius elementi quas nō habet aliud
elementum.

¶ Prima: qz est calefactiuus.

Scda: qz est purgatiuus.

Tercia: qz est illuminatiuus.

¶ Prima. et c. Sic spūs sanctus corda
hominū calida facit in dei amore de
quo igne Luce. xij. Ignem veni mit-
tere in terram. Et ecclesia in hy. De
patris ergo lumine: decorus ignis
missus est. qui in fide xpi pectora ca-
lore xbi compleuit. Et ad Roma. v.
de se et alijs apostolis. Charitas dei
diffusa est in cordibus nostris. hic est
ignis qui paulū inflammavit vt mo-
ri pro christo et alligari non timeret.
Inflamat quotidie iuvenes vt mun-
dum relinquāt. Ecce prima conditio
ignis. C Secūda. et c. hac ratione au-
rifer ponit aurum in igne: vt ibi pur-
getur. Sic spiritus sanctus purgat pec-
catoris conscientiam a rubigine pec-
cati. hoc Dauid petebat. Cor mūdū
crea in me deus. i. purga et purifica

a peccatis et malis. Ex hoc ecclesia
petit pro filiis suis in ps. cxxx. Emit-
te spiritum tuum et creabuntur: et re-
nouabis faciē terre: sic renouauit cor
Magdalene et aliorum sanctorum a
malis. Unde q̄ multi dant vsuras et
alia illicita faciunt: quia sunt rubigi-
ne peccatorum imbuti et pleni: vnde
indigent purgari igne spiritus sancti
¶ Tercia conditio. et c. Sic spūs sanctus
illuminat cor tenebrosū peccatorū.
Plures de malo in peius vadunt: id
quia sunt ceci. Soph. i. Ambulabunt
vt ceci: quia dño peccauerūt. C Ter-
cio spiritus sanctus ostensus est: in ge-
nere linguarum. Quare plus in for-
ma linguarum q̄ in alia forma. Non
sic manus ac pedes accepit. Respon-
deo q̄ factum est: vt hoc membrū pre
ceteris regularet gratia spūs sancti:
qz pre ceteris difficilius custoditur.
Inter omnia membra hoc maxime est
difficultate custoditur. Jaco. iij. Om-
nis natura bestiarum et volucrum et serpen-
tum et ceterorum domantur: linguam
autē nullus domare potest. In eodē
In ipsa benedicimus deum et patres:
et in ipsa maledicimus homines qui
ad imaginem et similitudinem dei fa-
ctus est. Ex ipso ore pcedit bñdictio
et maledictio. Ille. q̄ cōueniēter
spiritus sanctus in ipsa specie appare-
ret vt sic dirigerentur: Non est signū
tam expressiuū vtrūq; homo spiritus
sanctus in se habeat: sicut ad linguā
cognosci potest. Vbi notandum q̄ de
us tres prouincias fecit: et in qualibz
posuit linguagium suū. Primo ce-
lestem. Secūdo terrestres. Tercio in
fernalem. Linguagium prouincie ce-
lestis est deum laudare ps. Beati q̄
habitāt in domo tua domine Lingua
gius prouincie terrestres est loqui de
terrenis Johannis. iij. Qui de terra
est. et c. Linguagium prouincie infer-
nalis est deum blasphemare. Apoca-
lip. xvi. Blasphemaucrunt deū ce-
li p doloribus et vulneribus suis. Et
sic patet quare missus est in linguā.

Quarto missus est in specie status. Quare potius in statu. Johannis. xx. Inuolauit et dixit Accipite spiritum sanctum. Respondeo quod propter tria que status habet spiritum sancto conuenientia. Primo quia uelox. Secundo quia calidus. Tercio quia necessarius. **P**rimo et sic spiritum sanctus ueloces facit suos ad bene operandum. Gregori. in homelia. Amor dei nunquam est otiosus. Ambrosius. Nescit tarda molimina spiritum sancti gratia. Secundo quia caler: calefacit suos. **T**ercio et sic spiritum sanctus facit suis quo ab eis remoto deficiunt in via spiritus li ps. Auferes spiritum eorum et deficiunt. Johannes. Spiritus est qui uiuificat. Eze. xxxv. Dabo uobis spiritum et uiuetis.

Tertius principale dicitur et. Ad quos uenit. Respondeo quod ad tres personas uenit: ut patet hodie.

Primo ad eos qui sunt uniti in charitate.

Secundo ad eos qui sunt uniti in oratione.

Tercio ad eos qui sunt in puritate.

Primo et. Uenit ad apostolos qui erant uniti. In epistola hodierna. Dum complerentur dies penthecostes erant omnes pariter in eodem loco. Et si cut erant in eodem loco corporaliter sic spiritualiter erant in una charitate in uno amore: ideo acceperunt spiritum sanctum. Et ratio cur spiritus: scilicet amor. i. Joh. iij. Deus charitas est cur illis habitat. Math. xviij. Ubi duo uel tres fuerint congregati in nomine meo. in medio eorum sum. et Aug. super Johan. Sola dilectio discernit inter filios dei et filios dyaboli. Ideo Isa. lxvi. super quem requiescet spiritus meus: nisi super humilem et quietum. **S**ecundo et. Ad apostolos uenit cum dicitur. Erant perseverantes in oratione cum mulieribus et maria matre iesu et cum alijs. Ubi notandum quod spiritum sanctus facit sicut peregrinus qui in itinere est et scit hospitium alicuius

qui libenter eum recipit. Ad illud libenter uadit. Ita spiritum sanctus cum uidet hospitium nostre mentis paratum ad illud intrat. Et hec oratio facit. In hymno orantibus apostolis deum uenisse nunciat. et Jo. xiiij. Uenimus et mansionem apud eum faciemus. et Sap. viij. Inuocaui scilicet per orationes et uenit in me spiritus sapientie. Jo. xiiij. Rogabo patrem et alium paracletum dabit uobis. **T**ercio. et. Uenit ad apostolos qui erant puri. Gregorius in omel. Tergat sordes prauis operis qui deo parat domum mentis. Figura Genes. viij. Coluba emissa de archa a Noe: cum inuenisset terram paludosam non permanet ibi: sed ad archam reuersa est. Columba est spiritum sanctus non permanet in terra paludosa. id est in peccatore: sed ad propria reuertitur. Quomodo sit facta hec missio videamus. Ante ascensionem sepe christus sicut amicis apostolis suis mittere spiritum sanctum promisit. Johannis. xvi. Expedi uobis ut ego uadam. Si autem abiero: mittam enim ad uos: sed tamen non indicauit eis diem neque horam. Ignorantes ergo tempus ipsum expectauerunt. vi. die post ascensionem et sabbato. Transactis his diebus ceperunt contristari et dicere inuicem. Quando ueniet unus inquit cras alius. non: sed die lune. Dum uenisset sabbatum: dicebant. Quid faciemus: rimidi stabant absconsi propter metum iudeorum. Unum istum mane ad mariam uenunt dicentes. Iesu filius tuus nobis promisit mittere spiritum sanctum. hodie sunt decem dies quod ascendit: et adhuc spiritum sanctum non misit. et uirgo. Non dubitetis quia hodie omnino mittet: nec ante mittere debuit. Et ratio: quoniam deus traxit populum de captiuitate egypti: quinquagesimo die descendit in forma ignis in monte syna dando legem: fuit figura quod quinquagesimo die resurrectionis sue nos liberaret et uiuificaret. Unde ponamus nos in oratione Petrus cum alijs se ad unam partem posuit: laza

Feria scda.

rus cum. lxxij. duobus ad aliam: et
Magdalena cum alijs mulieribus ad
aliam: et virgo maria in medio. In ce-
lesti palatio facta est dissentio inter
patres et spiritum sanctum. O pater in-
quit filius promissi apostolis meis pa-
raclytus et consolatorum. tempus ad-
venit ut promissionem attendas. Cui
pater: Sum contentus indica spiritui
sancto. Cui spiritus sanctus. Dic mihi
quomodo te tractare. Cui filius.
Vide me per charitatem. Ostendit ei
latus et manus et pedes perforatos:
heu mihi: Sed vada in alias effigie:
q non audebunt me tangere. Qui de-
scendit cum maximo strepitu. Factus
est repente de celo sonus tanquam adve-
nientis spiritus vehementis: descen-
ditque super eos: et replevit totam do-
mum ubi erant sedentes. Repleti er-
go sunt omnes spiritu sancto.

Cferia scda penthecostes De digni-
tate anime. Sermo magnus.

Sic deus dile-

xit mundum ut filius su-
um unigenitum daret.
Johannis. iij. Stupendum
et mirandum divinum hu-
ius mundi opificium cuius potissima
pars est rationalis creatura. Ita sin-
gulariter in omnibus eius membris
est ordinatum et bene dispositum tan-
taque mensura ut stupidam omnem hu-
manam intelligentiam reddat. Unde
est sciendum quod natura anime nostre
non solum secundum scolam sacrorum
theologantium et sanctam religionem
christianam: sed etiam secundum opi-
philosophantium esse divinarum et spiri-
tualium: cuius veritas probatur per
testimonium sacre scri-
pture. Moyses in persona dei. Gene.
iij. Faciamus hominem ad imaginem et simi-
litudinem nostram o sapia aurea et cele-
branda sententia. Cui sententie est por-
tio colorata fantasie prophetarum. Cui

Plotinus platonius de quo Augu-
stinus. de civi. dei. c. ij. Plotinus platonius
animas nostras intellectualis quam in ce-
lestibus sedibus habitare non dubi-
tat non habere aut supra se nisi naturam
dei. Ille. Et in viij. Ethic. homines di-
cuntur dii propter virtutis excellentiam
et Socrates sepe solebat dicere pro
confirmatione inducantur finium.
Homo perfectus per sapientiam nihil est ali-
ud quam deus in humano corpore hospi-
tatus. Ideo in villa re non potest se be-
atificare ipsa anima quam in deo. Augu-
stinus. ix. de civi. dei. c. ij. Verus deus est
cum quo solo: et in quo solo: et de quo
solo: anima rationalis et intellectualis
lis beata est. Et concludit philosophus. viij.
Ethic. homines perfectos per virtutem
theoricam esse dianos. Ideo prestan-
tia ingenia appetunt conformare se
suo principio. Cum natura veluti di-
vina portio absoluta et libera ab hac
terrena mole corporis: et cupiunt se
abstrahere a cura ex possessione re-
rum mortalium. propterea sublimis
ille monarcha deus ut homo haberet
causam amandi eum: illum voluit de-
corare ineffabilibus donis. Interque
principatum tenet anima rationalis
illi condita. Quam ipse factor tam appre-
ciavit: ut filium suum unigenitum daret:
sicut verba assumpta testantur. Sic deus
et cetera. In quibus verbis de dignitate anime
loquimur De qua tria singula-
ria mysteria proponimus declaranda.

Primum de quiditas.

Secundum qualitas.

Tertium nobilitas.

Primum et cetera. Secundum sententiam philoso-
phi. i. de anima. Omnino et penitus dif-
ficilimum est accipere: quid sit anima
tamen confisus de gratia dei intendo
texere sermonem de illa. Et quia sunt
plures diffinitiones philosophorum
duas tantum principales videbimus.
Unam philosophi naturalis. Aliam
theologi. Prima est Platonis in Ti-
meo dicentis. Anima est essentia ex
quattuor numeris composita scilicet

vnitate. dualitate. trinario. et quaternario. O quid dicit predicator noster. Quia diffinit animam super digitos vt mulieres. Anima ex quattuor componitur: inquit Plato: cum in se habeat quattuor. scilicet scientiam. intellectum. opinionem et sensum. Vocabat autem unitatem intellectum. dualitatem scientiam trinarium. opinionem. quaternarium. sensum. Nam intellectus fertur in simplices naturas rerum: que de se est vna. Scientia est de subiecto seu natura per habitudinem ad proprietates eius que sunt duo. Opinio est circa duo contra dictoria cum formidine et incertitudine alterius. Sensus interiores sunt quattuor. scilicet sensus communis. fantasia cogitativa. et memoratiua. etiam sub mirifico velamine voluit intelligere plato: quod anima est vna secundum substantiam et secundum essentiam est duplex quia habet essentiam et esse. Est triplex propter eius triplicem potentiam. scilicet memoriam intellectum. et voluntatem. secundum quas est ad imaginem dei. Est quadruplex: quia informat corpus compositum ex quattuor elementis. Sed mihi parcant philosophi cum suis sequacibus: quia de anima nihil aut parum intellexerunt. Ideo sententiam Theophrasti audiamus. Vnde Augustinus in libro de quantitate anime. Theo. in libro contra gentes. capitulo vij. Bona. libro di. xxvj. Alex. libro peritac. de anima ita diffinit animam. Anima est substantia incorporea: immortalis de nihilo creata a deo. ad beatitudinem consequendam In quibus verbis ponunt quinque conclusiones. Prima conclusio est Anima est substantia incorporea. Contra democritum. et euripidem erastum. Qui voluerunt animam naturam esse de igne materiali. et contra Diogenem: qui voluit eam de aere. et contra Taletem. Milesium: qui voluit de aqua. vt dicit philosophus. i. de anima. et Cicero de natura deorum. Contra epicurum qui imaginatus est animam esse mixtam. igne. aere aqua. terra. vt ponit Macrobius libro de summo sapientia:

Per hanc materialitatem concluderebant ipsam mortalem et corruptibilem. Que opinio pro heretica habetur ab ecclesia. xxiiij. q. iij. capitulo. penulti. Secunda conclusio est quod est immortalis. Contra Pythagoram philosophum: qui dixit animam cum corpore mori. Cuius opinionis fuere secta ducei: et qui negabant resurrectionem corporum. Cum qua opinione fuerunt multi christiani. De quibus certe dolendum est qui sequentes prauas conscientias virtutibus iesum: dedecurrunt se omni turpitudini. Documenta fidei et euangelium ridentes. tenent animam simul cum corpore mori. In quorum persona. Ecclesiastes. xxx. Unus est hominis interitus et umentorum: et equa vtriusque conditio. et Sapientia. ij. Ex nihilo nati sumus. et post hoc erimus quasi non fuimus. Exemplum illius domini qui mecum in alpiibus Florentie: non credens aliam vitam et animam cum corpore mori: dicebat. O pater quis vidit aliam vitam. Quis reuersus est ad nos: mortuo corpore perit et anima. O bubale a vilior bestia dyabolus et bonum tempus cauaui tibi cerebrum. Que opinio heretica est. Quod bene Gregorius ostendit in libro dialogorum. Tres vitales spiritus creauit omnipotens deus. Unus qui carne non tegitur: nec cum carne moritur. Alium qui carne tegitur sed non cum carne moritur. Tertius qui carne tegitur: et cum carne moritur. Primus est angelicus spiritus. Secundus est spiritus humanus. Tertius est spiritus immonitorum: omniumque brutorum animalium. Ille. Plato in timeo. Anima est immortalis: et secundum quod vicerit passiones: vel victa fuerit: puniabitur: vel punietur post hanc vitam. Sal. in prologo iurgurum. Ingenia et egregia facinorosa: sicut anima immortalia sunt. Lucetius. Redit idem retro de terra: quod fuit ante. Sed quod nullum

Feria scda

est ex ethereis oris. Id rursus celestis
gentia tēpla receptāt. O q̄ confundi
deberent xpiani negātes immortalita-
tē aie: qñ ⁊ ipi p̄hi gentiū verbo ⁊ ope
re animaz nūq̄ mori tam lucidis fi-
ne testati sunt. Tercia conclusio
est: quia ē de nihilo facta. Cōtra Ma-
nicheum qui dixit ipsam factam de
substantia dei: vt ponit magister. ij.
di. xviij. Et contra Menandrium qui
dixit esse de substantia angelorū.
Quod est falsum: quia de nihilo crea-
ta est. Unde Augustinus lib. i. supra
Creant deus animas singulorū per
se: de nihilo. Si de nihilo: ergo nō de
substantia dei. Quarta conclusio:
quia a deo creata. Contra Platonem
qui voluit om̄s animas fuisse ab eter-
no. Contra fidem locutus et contra
philosophum. Primo contra fidem
que nihil confitetur eternum nisi de-
um. Et contra Aristotelem: qui non
dixit intellectum esse eternum: sed p-
petuum. Secundū Albertum. x. ca.
Compedij Differentia est inter tem-
pus. eternum et perpetuum. Tēpus
eternum qđ habet p̄ncipium et finez
Perpetuū quod caret principio: sed
non fine. Anima nostra est perpetua
quia habet p̄ncipium: sed caret fi-
ne: quia semper erit. Quinta con-
clusio est. Ad beatitudinē cōsequēdā
Teste angu. Fecit deus rōnalē crea-
turā. vt summū bonū intelligeret: in-
telligendo amaret: amādo possideret
possidendo frueretur. In p̄ncipio cōf.
Fecisti nos domine ad te: et inque-
tum est cor nostrū: donēc requiescat
in te. O excellentia singularis huius
anime Cū ergo sit ita mirabilis: Que-
ritur dubiū a Theologis Cur deus
corpori efido: passibili ⁊ obnoxio om̄i
miseri evoluit hanc animam figere
Cū dicat ph̄s. iij. Ph̄s. q̄ locus ⁊
locatum debent esse proportionata.
Ad qđ dicit magister. ij. distincti. i. Et
Tho. iij. dist. iij. Qđ hoc acrum est du-
plici rōne. Primo ratiōe ordinatio-
nis. Secōdo accumulationis. Primo

12. Quia ordo vniuersi hoc requirit.
Cū dicat ph̄s. xi. Metha. Bonum
vniuersi in ordine cōsistit. Deus crea-
uerat naturāz angelicā purā: crea-
uerat naturā simplicē materialez.
Restabat ad ordinem vniuersi: vt fa-
ceret mediā creaturam. s. hominem
cū corpore qui participaret de vtroq̄
De spūali quo ad animā. De corpo-
rali. quo ad corp⁹. Idēo corpori ipāz
vniuit. Vñ Aug. ij. conf. Duo fecisti
dñe: vnū p̄ tē: et aliud ppe nihil.
Secōdo rōne 12. vt gloriolius coronare-
tur: quia sic plus meretur cum corpo-
re: q̄ sine. Quia quāto difficultas est
in operatione: tanto plus meretur.
Alia in corpore verat a mūdo. In mū-
do pressurā habebitis. A carne Caro
concupiscit 12. A dyabolo. Aduersa-
rius vester 12. Hiero. 23. Eusto. In
carne preter carnē viuere angelicum
est non humanū. Unde Tho. ij. dist.
ix. dicit q̄ hō plus pōt mereri in cor-
pore: q̄ angelus. Et ratione difficulta-
tis: que est in homine ⁊ nō in angelo.
Et ratione longiturnitatis: q̄ angel⁹
vnico actu meruit paradisi: homo
autem pluribus. Et merito passio-
nis: q̄ infinite operatur p homiē
et non p angelo. Non imerito: quia
est eterni regis filia Qđ patz figura
de quodāz regē q̄ habēs pulchraz fi-
liam: dedit cuidā suo militi vxorē hoc
pacto q̄ si incurreret infirmitatem
aliquā: amitteret caput. Conduxit
autēz illā in ciuitatē p̄p̄iā. Quam in-
gressa: quia erat ibi aer corruptus le-
prosa facta est. Contristatur autēz mi-
les et timens iram regis: habuit ob-
uium quendā medicū. Qui tria res
media p sanitate recuperanda dedit.
Primūz om̄i hebdomada semel in-
grederetur viridarium cā spaciandi.
Secundūz: sumeret tales herbas
et faceret electuariū: et bis manē
et sero anteq̄ iret dormitūm comede-
rēt. Tertium laueret se a qua fons
tis que erat in viridario. Qđ et fecit
et sanata est. Moraliter. Jste rex est

*no. libet ⁊ v̄sp̄m p̄ss-
gō h̄m̄ q̄c̄ solo v̄ij.
i. m̄a de p̄te*

deus qui filiam habet pulchra. id est animam. Unde phis. xvi. de animalibus Anima est nobilior omni corpore et omni possessione. Super omnia pulchrior. Unde archiepiscopus florentinus. i. par. c. ij. §. ij. Anima est angelus pulchrior non ratione sui: sed inquantum est deificata. id est deitativita in verbo. Quam militi. i. corpori coniunxit. Ubi incurrit infirmitate. qz terra corrupta. Corrupti sunt oculi. Seneca libro. v. causarum. Oculi nostri sunt irritamenta malorum. Trench. ij. Oculi mei depredatus est animam meam. Aures corrupte. Ecclesiast. xviij. Sepe aures tuas spinis et facito seras auribus tuis. Corrupta lingua per infamiam. Unde leprosa fit. Sed medicus militi obuius venit. De quo Augu. Magnus de celo venit medicus: quia per totum mundum magnus iacebat egrotus. Qui tria documenta militi dedit ut anima a lepra sanetur. ¶ Primum omni hebdomada semel id est die dominico ingredia tur viridatus: ad contemplandum deum quantum sit magnus: quantum potens: quantum bonus. ¶ Secundum remedium: ut comedat et reficiat omnibus mane et sero que sunt tres. ¶ Primum oratio dominicalis: que excedit omnes orationes. ¶ Secunda fidei articuli de consensu. dist. ij. Symbolus. Tertia Ave: que facta est a tribus. Ab angelo. Ave gratia plena. Ab helizabeth. Benedicta tu in mulieribus etc. Ab ecclesia. Sancta maria etc. Tercium ut se lauet lacrimis compunctionis. Mat. v. Beati qui lugent: quoniam ipsi etc. Unde Asculanus noster. Nil posunt lacrimae sine anime consensu. oculorum tristitia dolor interior correspondeat. Iuste enim tales lacrimae sunt satisfactorie. Et sic patet primum. ¶ Secundum dicitur etc. Qualis est hec anima. Respondet deus per Moysen. Gen. i. Ad imaginem nostram. Et ponunt hebrei hoc verbum. Faciamus hominem ad etc. q. fuit verbum dei ad

angelos. Nos. i. pater: filius: spiritus sanctus. Unde primum miraculum quod deus fecit post productionem creaturarum: fuit formatio corporis humani: que fuit absque mysterio angelorum: que fuit preter ordinem nature sola divina virtute. Nota sunt theologos. ij. dist. xvi. Tho. i. par. q. xcij. Triplex est creatura. Una que nec est ad imaginem dei: nec imago dei. scilicet creatura irrationalis: sed dicitur vestigium dei. Alia que non est ad imaginem sed imago dei: ut filius dei. Colocet. i. Est filius dei imago invisibilis. Et hoc propter ideitatem nature. Unde Ambrosius super illud De quo quis similis erit tibi. Nullus vtiqz. Quia imago patris est filius ut probatur de pe. dist. i. ca. Impropria Alia est creatura que est imago dei: et ad imaginem dei. Quis est. hic? Respondeo quod homo. Oras nobis: lumen spiritualium operans ornamentum de eorum operadili quod imago est secundum naturam intellectualem imago secundum theologia. in tribus consistit.

¶ Primo in dignitate. Secundo in proprietate. Tercio in entitate.

¶ Primo etc. Quia sicut deus est dominus omnium. ps. Domini est terra et plenitudo eius. Et in Symbolo. Visibilem et invisibilem. et hester. xij. Dominus universorum tu es. Ita homo est dominus huius mundi Gen. ij. Domina mini piscibus maris et volatilibus celis: et universis animalibus que moventur super terram. ps. Constituit eum super opera manuum suarum. Unde in signum huius homo fuit creatus post creationem ceterorum animalium.

Ideo apostolus. i. Corin. ij. Omnia enim nostra sunt. Augu. super Gen. ad litteram. Omnia fecit deus propter hominem: hominem autem propter seipsum. Et Plato in Timeo. Bonitas dei: causa fuit factionis mundi propter hominem. In primo Politici. Natura fecit animalia propter hominem. Unde Philosophus constrictus est

Tertia secunda

dicere in. ij. Phi. 7. ij. 8 anima. Finis quodammodo omnium est homo. Et Lactan. lib. de ira. Sicut mundus deus propter hominem machinatus est ira ipsum propter se tanquam diuini templi antistitem: spectatorem operum rerumque celestium. Unde homo est alter deus. ¶ Secundo in proprietate. Quinque proprietates habet deus ut ponit Tho. iij. di. iij. quas et homo habet. Prima est: quod deus est unus in essentia. Exo. ij. Deus tuus unus est. Et anima una est in essentia. Secunda similitudo: quia deus est trinus in personis. Jo. vi. Tres sunt: qui testimonium reddunt. Ita et anima nostra: et trina in potentia. Memoria: intelligentia. voluntas. In hoc solum differunt. quia tres persone diuine sunt deus sed potentie anime non sunt essentia anime sed vires ipsius ab ea fluentes. Tercio deus est immortalis: prime Timo. i. Regi seculorum immortalis. Et anima nostra immortalis est. ¶ Quarto est inuisibilis. Jo. i. Deum nemo vidit vnquam. Et anima nostra inuisibilis. ¶ Quinto deus est vbique. potentia. essentia: presentia: sicut Tho. i. par. q. viij. ar. ij. Et magister in. i. di. xxxvj. Jere. in. xviij. Celum et terram: ego impleo. Tamen principaliter est in celo empyreo. Sic anima nostra secundum aug. vi. de Trinitate. c. vi. est tota in toto et tota in qualibet parte in determinate est principaliter in corde: vnde sentitur influere toti corpori. ¶ Tercio consistit in entitate: Quia sicut in deitate sunt tres persone in una essentia. Sic in vnica anima sunt tres potentie equaliter se habentes. scilicet. pater: filius spiritus sanctus. Nam sicut pater generat filium. Et pater et filius spirant spiritum sanctum. Sic memoria que est prima potentia anime intellectiue generat intellectum: qui est secundus. Vnde dicit aug. quod memoria est mater intelligentie. Intelligentia enim nichil cognosceret nisi memoria sibi influeret. Et sicut spiritus sanctus producit a patre et fi-

lius: sic voluntas que est tertia potentia producit a memoria et intelligentia voluntas enim nihil vellet nisi memoria et intelligentia sibi presentaret. Et deus dedit anime hanc ymaginem ut in ea tanquam in domo per quandam appropriationem habitaret. Pater enim habitat in memoria per continuam recordationem beneficiorum suorum. sicut quod dedit nobis esse. ps. Ipse fecit nos etc. Dedit nobis bene esse. scilicet. gratiam. ps. Gratias et gloriam etc. Dedit nobis temporalia. ps. Oculi omnium etc. usque benedictione. Dedit nobis filium suum. Jo. iij. Sic deus dilexit etc. Dedit nobis regnum suum. Math. xxv. Possidete paratum. vobis regnum ab origine. Dedit nobis corpus suum in refectionem. Mat. xxvi. Accipite et comedite hoc est etc. Pater per talium beneficiorum recordationem habitat in memoria nostra. ps. Hic habitabo: quoniam elegi eam. Filius habitat in intelligentia. per sapientiam: cum sit sapientia patris. hec sapientia consistit in duobus. scilicet. in cognitione dei et cognitione sui. Unde Aug. dicit. Domine deus nouerim te nouerim me: Nouerim te quante sis maiestatis: ut timeam te quante dignitatis ut adore te: quante bonitatis ut sperem in te. Nouerim me: quante sum fragilitatis: quante vilitatis: quante iniquitatis: ut digne possis in me habitare: ut merito de me dicatur. Sapientia edificauit sibi domum. Spiritus sanctus habitat in voluntate per dilectionem. Unde postquam christus dixit Jo. xij. Si quis diligit me sermonem meum etc. subdit. Ad eum veniemus: et mansionem apud eum faciamus. per charitatem. Essendo anima tam sublimis: et ad similitudinem illius summi monarchie dei plasmata: et hospitatrix tanti hospitis dei nulla res potest ipsam quietare: nisi ipse solus. Unde Bernar. sermone de dedicatione ecclesie. Ad imaginem quippe dei facta est anima rationalis: ceteris creaturis occupari potest: replemi autem non potest. Practica. Una vice dispositus

Deus inuenire homines fm cor suum
sed inter homines vnus solū reperit
s. Dauid. i. Reg. xiiij. Quēsiuit dñs vi-
rum iuxta cor suū. quo inuenit. Pe-
te a me inquit dauid qđ vīs. A quo qñ
qđ petijt. Primo petijt nobilitatem.
qua habitus dixit ei deus. Es ne contē-
tus. Nō dñe. Da mihi scđm. s. vxorem
pulchrā Cui dedit Michol. Dedit ter-
tisi: qz fecit eum capitaneum. Dedit
quartū: qz victoriā cōtra philisteos
Dedit et quintū. s. regiam dignitatez
Cui deus. Es ne cōtentus? Rndit nō
Sed factabor cum apparuerit gloria
tua. Ideo Ber. Repleri aut nō pōt. et
Aug. in pñcipio cōf. Fecisti nos dñe
ad te. et inquietum est cor nostrum do-
nec requiescat in te. Propter hanc de-
us mundum fecit. In. ij. de anima. Fi-
nis quodammodo omnium est homo.
Propter hanc factum est celum em-
pireum. In. ij. dist. ij. celum empireū
potius est pro anima qđ pro angelo.
Propter hanc christus tandem mortu-
us est. Qđ considerans. Ugo lib. de
arra sponse ait. Respice vniuersū mū-
dū istū et considera si aliqd in eo sit
qđ tibi nō seruiat. Ois natura ad hūc
finē dirigat cursū suū vt obsequijs
hīs famuletur et vtilitati deseruiat
hīs oblectamentis pariter et neces-
sitatibus fm affluentiā indeficien-
tem occurrat. hoc celum: hoc terra:
hoc mare: hoc aer eūz hīs quē sunt in
eis vniuersis. expellere non cessant.
Ille: o aia ergo nobilis. O aia delica:
satiā dignitatē tuā qđ nulla res qđsi-
cūqđ pñiosa pōt satiare et esse suffici-
ens infinite capacitati tue. Unde. pa-
ter secundum.

¶ Tertius pñcipale dñ nobilitatis.
ps. Venite et audite et narrabo et c.
Quid fecit. Quomodo ipsaz nobilita-
tis. Respondeo in tribus.

¶ Primo eam custodiuit.

¶ Secundo eam redemit.

¶ Tertio eam sublimauit.

¶ Primo et c. Res magne eūz magna
diligentia custodiuntur. Unde thesau-

ri sub multis clausibus custodiuntur
Custodit aīr de aīas et custodit p an-
gelos. plero. super Mathe. Magna
dignitas aīarum est: vt vnaqueq ab
ortu natiuitatis sue habeat angelum
in custodiāz delegatū. Unde eam so-
lam angelis cōmendauit. Quādo em
creat vñam animā: postea subito mit-
tit angelos vt eam defendant ab in-
cursu demonū. Sed quero quo tēpo-
re datur angelus. Respondeo eūz du-
plex sit natiuitas. vt patet de conse-
dist. iij. c. firmissime. Vna. s. in vtero
eūz aīa corpori infunditur. Alia extra
vterum. Quidā voluerunt q angelus
dat in pñia cū infunditur corpi. Que
opinio fuit bona. ij. di. xi. Sed cōis o-
pino est q statim natis datur: vt te-
net magister in. ij. di. xi. c. ij. Sz qre nō
dat in vtero ad custodiāz? Respondet
Tho. i. p. q. xi. ar. vi. Qđ cū tales pue-
ri sūt adhuc aliquid matris. custodi-
untur ab angelo matris. sicut fru-
ctus arboris existens in arboze est a-
liquid arboris. Qui custodit arbozē
patet q eūz fructus. Unde ille ange-
lus qui custodit matrē custodit etiā fi-
lium. Que opinio verior videtur.

¶ Secundo eam redemit pñio san-
guine. Clarū est q de pñitione rei vi-
lis parum dolet homo. sed de perditio-
ne rei pñiose multū affligit. Ad pñio-
sū. Nihil pñiosius in humanis aīa
nostra que valet super omne aurum
Ber. lt. medita. Totus iste mundus
ad vñus aīe pñius estimari nō potest
Et Augu. Maius dānum est in amis-
sione vñus aīe qđ mille corporū. Ille.
Qua perdita tantū doluit pius iesus
vt pro eius redemptione ab immor-
tali et incōprehensibili diuinitate in
carnari voluit et formam serui assu-
mere et tandem mori. Unde ecclesia.
Qui cōdolens interitu et c. Et Augu.
super Jo. Nulla cā fuit veniendi xpo
dñi nisi peccatores saluos facere. Et
ecclesia. Nec abhorres peccatores. si
ne quibus nunq fores: tanto digna
filio. nō vt dicit Tho. iij. par. Nisi fuis

Feria scda

set peccator non esset incarnatus. **Primo** Alexan. dicat oppositum qd venit sicut glorificator et non redemptor. Et in signum eius incarnationis pro salute aievisus est flere. ridere nunq. Non fleuit pro mundo: s; p te anima. Neq; fleuit pro destructione mundi. s; bene p anima nostra. Fleuit in natiuitate. in circuncisione dans pncipiū nostre redemptionis. fleuit sup hierusalem: fleuit super lazarus. fleuit super crucē: Quid dicis o paule heb. v. cu; clamore valido et lachrimis offerens. Clamauit qñ dixit. Pater ignosce illis. Qd verbum fuit tante pietatis qd cccc. sunt pueri. Scdo cū lachrimis qñ dixit. hely. hely. lamazababani. Quare dixit lamazababani. idest dereliquisti me. Dereliquit eum deus et oia alia subsidia: ppter ipsaz aiam. Dereliquerunt angeli apostoli: marie: iudei. gentiles. O quantos labores sustinuit: orando: vigilando: ieiunando: tandem moriendo. Ideo apostolus. i. Cor. vi. empti estis et. Quid o paule argento: auro: non: sed pioso sanguine christi. O thesaur. infinituz qui fuit maioris meriti in infinitū sanguine omnium martyrum. Unde ber. Sublime est aie pium que non nisi sanguine christi redimi potuit. Quaz ergo cōmutationes dabis pro anima tua qui p nihilo das illaz. Ideo ecclesia de pe. et remis. c. cū infirmitas precipitur medicis ne aliquid cōsulant p corporali salute egroto qd sit in periculum aie: ut etiam patet de con. di. vi. c. cōtraria. Exemplum vsurarij. a quo dum quereretur sacerdos de salute aie dicebat: Quantum valet granum in platea. Clama cōtra peccata: quia hō pro vno solido aiam suam damnaret. Tercio eam sublimauit in nobilissimo loco: vbi in mundo. Ad. q. e. animalū locus in paradiso terrestri. Non: quia locus solitarius est. Sed vt dicit Tul. li. de amicitia. Natura nihil solitarium amat. Et phs. vi. Eth. homo solitarius: aut deus est. aut beatus. Respondo qd diuina providentia

primoposuit terraz. Secundo aquaz. Tercio aerem. Quarto ignem quem propter caliditatem longe a nobis collocauit. Demum posuit septem planetas. Et primo celum stellatum: celum christalinum: vltimo celum empyreum: in quo animam collocauit: vt simul cum angelis laudaret deum qui potius est pro anima vt ponit magister. ij. dist. ij. Et quia forte anima potuisset dubitare de hoc loco vtrum haberet. Ideo deus in hoc mundo ipsaz securauit omnibus illis vjs qui bus aliquis solet securare alium. Et hoc fit tribus modis. Primo via iuramenti: quia iuramento se astringit. O deus: quid est hoc quod audio. Gene. xxij. Per memetipsum iuravi dicens dominus: quia benedicens benedicas tibi. Benedictione scilicet gratie in pñenti: et glorie in futuro. Si ergo per viam iuramenti promissit iuramentū debet seruari: vt patet. xxij. q. i. c. clericus. Et in clementinis de iureiurando. Et extra de iureiurando. c. si christus. Et de conse. dist. ij. c. Ego berengarius. et ff. de iureiurando. §. iuranduz. Ideo oportet det paradisu; quia iurauit ergo paradisu; erit noster. Secundo via instrumenti. qd fuit euangelium dictatum per spiritum sanctum in quo paradisu; promissit. Factum per notarios fideles scilicet primo per Math. qui omnia audiuit a christo. Secundo per Marcum qui oia a Petro audiuit. Tercio per Lucam: qui oia a paulo habuit. Quarto p Johāne qui oia a pectore diuino habuit. Qd instrumentuz fuit publicanus per testes fideles. s. per. xij. apostolos. Actus. iij. Eritis mihi testes in hierusalem et. Tercio via pignoris: qñ non sufficit iuramentū et instrumentuz accipe ista cara pignus. s. corpus suū. Math. vltio. Ecce ego vobiscum suz oibus diebus et. quod fit in sacramento altaris. O christiane quid amplius facere debuit. Non fecit taliter omni nationi: non angelis: non cherubin: non seraphinis. Videns ergo

dyabolus gloriam huius anime: mortuus inuidia non cessat eam pluribus modis vexare. vt in peccata cadat.

Et quis eius pena accidentalis attingatur. quotiens eam in mortali cadere facit. tamen vellet eam vt ad infernum deducat. Legitur in Cronica ordinis q̄ dyabolus dixit beato dominico: quod de delectabatur in perditione vnius anime etc. Volens autem deus ipm pacificare dixit. Volo tibi dare terram in tuum dñum. Respondit dyabolus. Nolo arare. dabo aquam. Ille nolo nauigare. Dabo aerem. Nolo inquit volare. Ignem. Nolo comburi. Celum stellatum. Nolo inquit laborare voluendo illud. Celum christallinum. Respondit. O nimis essem ppele. Cui dixit dominus. Quid ergo vis mala bestia. Nihil aliud inquit nisi animas. Cui dñs abste o mala bestia. Idem illam tibi quam feci ad ymaginem meam quam recuperavi sanguine filij mei. Ideo iob. ij. dixit. Ecce oia in manu tua sūt. veruntamen aia illius serua. Unde o homo serua illa. Ecclē. ij. Fili in mansuetudine cōserua animum tuum. Deuter. xij. Custodite sollicitē aias vras. Que pponēda est corpi. xij. q. i. c. precipimus. et. c. de penis. l. sancimus. Et extra de pe. et re. c. cum infirmitas. Anima ē nobilioz omni corpore. et aie bonum prefertur omnibus bonis. Ecce quot ille plus deus fecit pro hac aia pegrina. Ideo Ber. sup lauda aia etc. Expergiscere et lauda: exulta et gaude. quia insignita es dei ymagine decorata si militudine capax rōnis pnceps eterne hereditatis. O dura corda quid facitis. Cur salutem huius anime negligitis. Audite christum dicentem. Mat. xvi. Quid prodest homini si uersum mundum lucretur. anime vero sue detrimentum patiat. Aut quā dabit homo cōmutationē pro aia sua. Queramus ergo et nos saluare illam vt uiuat cum xpō. hic per grā et in futuro per gloriam.

Feria tertia penthecostes. De cognitione gratie spiritus sancti: vel de cognitione pdestinati.

Oauerunt pro ipsis vt acciperent spiritum sanctum. Act. viij. Est trita et vulgata sententia oim theologantur q̄ ille pius et dulcis pater noster deus: hominē fecit ad finē vite eterne. Sed ex peccato velut animal fuit expulsus locatus et positus in hac valle miserie. Unde ps. homo cuius in honore esset etc. De qua aialitate apostolus. i. Corinth. ij. Animalis homo non percipit que sunt spiritus dei. Si volens reuerti ad pristinum locum oportebat incedere per virtutes. Unde Lactantius. vi. c. ij. et. iij. Due sunt vię per quas humanā vitā egredi necesse est. Vna. s. que ad celum ferat: altera. que ad inferos deprimat. Quas et poete in carminibus et philosophi in disputationibus suis induxerunt. Et alterā q̄dem virtutum esse voluerunt alterāq̄ vero victoriz. Ille. Via eundē ad infernum et paludem stigiam lata et pfacilis est. In. vi. Encl. Facilis descensus auerni. Et phs. ij. Ebi. Malū est facile. bonū vō difficile. Via eundē ad paradysū ē difficilis. Mat. vij. Arcta est via que ducit ad vitam: sed in fine remanet aia cōsolata. Unde et Aristoteles solebat dicere: sicuti ponit Lactantius. Studiorum liberalium amare sunt radices: fructus vō dulces. et Sest. Sola virtus prestat gaudium perpetuum et securū. In. ix. Ebi. Beatissima est vita virtuosorum: sed in hac vita posuit iusticiā: temperantiā: patientiam: fidem: castitatem: abstinentiam: concordiam: scientiam: veritatem: sapiētiā et alias virtutes. Sed simul cum his paupertatē. ignominiam: laborem: dolorem: angustias: et amaritudines omnes Ambula cara anima hoc iter si potes. Inter alias virtutes

Si

Feria tertia

res summe necessarias: apostolus po-
suit charitatem et gratiam dei: sine qua
nihil fit. i. Co. xij. Si linguis inquit
hominum loquar et angelorum charitatem
autem non habeam factus sum velut es so-
nans aut cymbalum tinniens. Ille. Si
linguis hominum loquar. Qui in mundo
fuerunt oratores. M. Ciceronis. M.
Anthoni Julij cesaris. Titi liuij. Pla-
tonis Demosthenis. Carmedis. Ly-
sie. Ophiei. Si linguis hominum. Latina
greca hebraica. Et angelorum: illo modo
quo loquitur unus angelus alteri: illi
notificando conceptum suum. Charita-
tem non habeam. i. gratiam spiritus san-
cti: factus sum et cetera. Cum itaque adeo necessa-
ria charitas sit: ideo apostoli qui erant
hierosolymis audientes quod samaria re-
cepisset verbum dei. orauerunt ut deus
gratiam suam eis donare dignaretur: ut
dicunt verba assumpta. Orauerunt et cetera.
In quibus verbis disputabimus ad
propositum occurrentis solennitatis spi-
ritus sancti vnicam conclusionem que est
Utrum cognosci possit aliquem scire
in se habere hanc gratiam spiritus sancti.
Circa hoc theologi precipue Tho. i.
q. xij. i. tertio. di. xij. ar. ij. In quar-
to di. ix. Ric. in. iij. di. xij. ar. ix. di-
cunt quod triplex est cognitio: que erunt
tres partes nostri sermonis.
Prima de cognitio naturalis
Secunda de cognitio diuinalis.
Tertia de cognitio coniecturalis.
Circa primum queritur dubium. Utrum
homo possit in hac vita possit cogno-
scere naturali cognitione se esse de nu-
mero predestinatorum: et in gratia dei.
Ad hoc fuerunt due opiniones. Una dicit quod
sic. Ratio huius est: sicut homo potest
cognoscere se esse in peccato per remotionem
conscientie: ita potest scire se habere gratiam
dei ex quadam dulcedine mentis per
experientiam. Exemplum apostoli di. de se.
Et gratia eius in me vacua non fuit. An-
de. Paulus sciuit. ergo videtur quod ho-
mo posset cognoscere et cetera. Alia opinio
dicit quod non per illud. Job. ix. Si sim-
plex fuero: hoc ipsum ignorabat anima

mea: igitur homo scire non potest. Ad
conclusionem respondeo secundum doctorem quod nemo
potest scire certitudinaliter se esse de nu-
mero saluandorum: et habere in se gratiam
dei: et recepisse spiritum sanctum. Quod pro-
batur quadrupliciter. Ratione. Aucto-
ritate. Exemplo. Figura. Primo ratione
Conclusio est philosophi lib. de sensu: et sensa-
to. Quod nihil est in intellectu quin prius
fuerit in sensu. Exemplum de figura
ad oculum. De cibo ad gustum et cetera. et prius
Poste. Omnis doctrina: et omnis discipli-
na intellectiva ex preexistenti fit cog-
nitione. Nota ex preexistenti cognitio-
ne. i. sensus Contra platonem qui voluit
animam nostram in sua creatioe esse ple-
nam omnibus scientiis. et in. ij. Poste.
deficiente aliquo sensu necesse est de-
ficere scientiam priorum sensibilium.
Idem. Omnis nostra cognitio ortum habet
a sensu. Ad propositum. Queris: anima
cara a me. Si potes scire te esse in gratia
dei cognitione naturali. Respondeo quod non
Ratio quia gratia dei est spiritualis: nec subij-
citur alicui sensui: Non visui: quia non
est colorata. Non gustui quia non ma-
terialiter saporosa: et sic de singulis.
Et omnis nostra cognitio et cetera. Igitur sciri
non potest Job. ap. iij. q. Cor. ij. Que sunt
dei: nemo nouit nisi spiritus dei. Quod cla-
rius declarat Salomone Eccles. ix. Sicut
iusti atque sapientes: et opera eorum in ma-
nu dei: et tamen nescit homo utrum amore:
an odio dignus sit: sed omnia in futurum
seruantur incerta. In qua auctoritas
te pone exemplum b. Constantij de
fabriano. Cum interrogaretur cur non le-
tus incederet: sed tristis per conuen-
tum. cum tamen esset homo austerus.
Respondit cum lacrimis. Ignoro fratres:
an opera mea sint grata altissimi.
Ideo paulus. i. Co. iij. Nihil est
mihi conscius sum. scilicet alicuius peccati mor-
talis. Non superbie: quia erat humilis.
Non luxurie: quia erat virgo: et tamen de se
clamat. Et non in hoc iustificatus sum.
Si paulus vas electionis: et predicator
gentium. Qui raptus ad tertium celum
ubi vidit archana diuina. Qui a pro-

vocatus in forma corporea: tamen nō
audet se extollere sed dicit. Qui iudi-
car me dñs est quanto magis pecca-
tor qui multis pctis plenus est: debet
stare in timore. Unde David. Delicta
quis intelligit. q. d. Nemo: ab o: cul-
tis munda me dñe. Non eleues te in
supbia. O ciuis: o mercator: o vidua
o maritata: sed sta in timore: quia in
certus es de ppria salute. Jō Eccli.
vi. de propiciatu pctōrum: noli esse si-
ne metu. Eccli. xvi. Beat⁹ cui dona-
tus est habere timorez dñi. ps. Serui-
te dño in timore. ⁊ Mesue. ij. Graba-
din. Totus igit dei timor perueniat
ante et pncipiet opera tua: et felicita-
bit te. Quia vt dicit Tho. in phemo
Job. Nihil est em q tantum reuocet
a nobis et indicat ad bona: quantum
dei timo ⁊ Ille. Et dato q homo esset
positus in gratia: et certus esset de p-
pria salute adhuc hz causam timendi
Et rō est tho. i. ij. q. ci. ar. x. vbi dicit.
Postq aliquis est in gratia positus ⁊
per gratiā dei iustificatus: necesse hz
petere a deo donūz perseverantie, vt
scz custodiat a malo vsq in finē. Nā
multis datur gratia quibus non dat
perseuerare in gratia. Practica. Ve-
ni tu mulier. Quaz orationem facis
quotidie. O pater dico tria pater no-
ster: ⁊ tot Ave. ad reuerentiam trini-
tis. Et tu. Decem ad reuerentiam. x.
preceptorum. Et tu. quinqz ad reue-
rentiaz quinqz plagarum. Et tu. Sep-
tem: pro. vij. allegreci. Et tu. lxx. pro
corona virginis. Sed melius orari
non potest deus: q vt det tibi perseue-
rantiam in bono. Quia in gratia fu-
it lucifer cuz suis sequacibus. In gra-
tia Adaz et eua. In gratia iudas. Sa-
lomon. David: plures alij: qñ aliquā
do ab ea ceciderunt. Multis dat gra-
tia ⁊c. Unde legitur de beato Anto-
nio: qui in extremis positus: rapt⁹ ex-
tra se stentibusqz discipulis: et in se re-
uersus dixit. De tribus filij mei val-
de timeo. Primo de visioe demonis ⁊
sua infestatione qui michi apparuit:

que tam terribilis est: vt lingua ex-
primi non possit. Exemplum beati
Constantij de demone viso quez sepe
oprarat videre. Semel in hortu exi-
stenti apparuit demon in ea deformati-
tate q cecidit ex pauore. Dum p spa-
cium in terra stetisset: tandem clama-
re cepit sat est sat est. Secūduz inquit
Anthoni⁹ de quo timeo: est de subtili
et arcta ratione reddenda de omib⁹
et singulis peccatis. De qua hiero.
ad asellaz. Ante tribunal xpī astabi-
mus: ibi patebit qua mente quis vide-
rit. Exemplum Cosme de medicis.
Qui in vltimo dixit omnibus astati-
bus. O iusticia diuina: q subtilis es
que de omnibus rationem exigis: nec
plus locutus est. Exempluz Dñici in
cronica. Qui videns iuuenēz cachin-
ne ridentem reprehendit di. Reddi-
turi sumus rationem de omnib⁹ pec-
catis: ⁊ tu rides. Clama hic contra
iuuenes q verba scurrilia de feminis
⁊ huiusmodi dicunt. Quod contra Pe-
trar. v. Triumpho. tempous. Eya cō-
ualescite inter vestras dementias. O
iuuenes et immensum: metiamini
tps vln⁹ preuisum satis minus dor-
let: verba mea fortasse in vanum iaz-
cto. Sed nuncio vobis vos lesos pro-
fecto esse: graui ac mortifero veneno
litargico. Nam rapidi volant dies
hore: anni: ⁊ menses pariter breuissi-
ma mora concessa. Omnes ad altud
seculum tendimus. ¶ Tertium in-
quit Anthoni⁹ qd timeo est qz anima
mea est incerta de salute sua. Quod
figurate ponitur in scriptura. iij. Re-
gum. xxv. de filiis israel. Qui a nabu-
chodonosor ducti fuerunt captiui in
babyloniā. Cum inuitati essent ad
cantandū. Cantate nobis inquit Na-
buchodonosor de canticis syon. Voce
flebili responderunt. Quomodo can-
tabimus canticum domini: in terra
aliena. Moraliter Babylonia confu-
sio interpretatur que significat pñen-
tem vitam plenam confusionib⁹. In
qua bñiti a hierusalē. i. paradiso in

Feria tertia.

loco miserie non possumus cantare cantica letitie. qz non competit loco: quia sum⁹ in valle miserie. Un Aug. In valle sumus miserie: in qua magis flendum est eo q minus fleamus. Non conuenit tēpori. qd est cursus ad mortē. Nō puenit statui: quia vndiqz periculosus. Status em̄ hoīs est periculosus et dolorosus: quia quocūqz se vertit: periculus et dolorē inuenit. Nam si sursum respicit: videt celum qd amisit. Si deorsum: videt infernū q omnes deuorare appetit. Si a sinistris: aduersitates videt: q vnus de mille nō euadit: qui nō cadat p impatentiam. Si a dextris prosperitates videt: q de decem millibus vnus nō euadit qui non cadat per intemperatiam. Si post se: videt pccōrum multitudinem q cōmisit. Si ante se videt terribile dei iudiciū in quo districtaz rōnem euz reddere oportebit. Qd bene. Pius papa innuit dñe blanche. d. Pius eps: serui⁹ seruoz dei. Fugit vita mortalis: et quasi fum⁹ cito euaneſcit. Querēda est altera que neqz molestias habet neqz fines. Illic thesaurizandum est: illic aspirandum. Ille. Et sicut fatuus reputaret qui sententias ad mortē iret ridendo: cū deberet lachrymari: ita et nos sententiat ad mortem in hac valle miserie et incerti de nostra salute: non debemus stare in letitia s; in timore. Unde patet prima cognitio.

¶ Secunda cognitio d; rē. Quando deus reuelaret alicui: scire posset diuina guidentia aliquibus sanctis lz paucis in hoc seculo reuelauit statuz gratie ex particulari priuilegio vt opera magnifica prosequerentur. vt patet de. ix. in scriptura. ¶ Primo de Abrahā. Gen. xxi. cui dixit angelus in immolatione filij Ne extendas manum super puerum. Nunc cognoui id est cognoscere feci q timeas deuz Et loquitur de timore casto fm tho. qui non est sine grā gratuz fa. ¶ Secundus fuit moyses. de quo Exo. xx.

Cū peteret ostende mihi faciem tuā faciem inquit meam videre non poteris. sed ostendam tibi omne bonum qz inuenisti gratiaz corā me. ¶ Tertius fuit paulus: d quo. ij. Co. xij. Qui cum ter rogasset dñm pro remotōe stimuli. Respondit dñs. Sufficit tibi grā mea. Sup quo Beda. Si paulus hac tentatione caruisset fuisset de numero reprobor. ¶ Quartus fuit magdalena. de qua Lu. vij. Remittuntur ei pccā multa: qm dilexerit multum. ¶ Quintus virgo beata de qua. Lu. ij. Ave gratia plena. ¶ Sextus fuit Johannes bap. de quo Luc. i. Spūs sancto replebitur ex utero matris sue. ¶ Septimus hiere. hiere. i. Anteqz exires de vulua sanctificauit te. ¶ Octauus fuit apostoli qui tēpore missionis spūs sancti ita finire sanctificati vt peccare non possent mortali. ¶ Nonus fuit latro: cui dictum fuit. Hodie mecum rē. ¶ Preterea aliquē extras uagantes ponuntur: sicut de katharina senensi: cui christus apparēs in conuersione pauli. Noli inquit flere quia tota es in gratia mea. Sed querit aia mea cara. Quare et mihi pater et omnibus alijs deuotis: deus non reuelauit statuz gratie: qz multa bona facerem. Rñdet Tho. in summa theologie. Quod hoc actus est rōne timoris: qz si homo esset certus de sua salute superbi ret: qd maluz est. Unde Augustinus. Nulla maior superbia: q de propria virtute supbire. Et de quodā vīro sancto legit de quo Gregori⁹ libro dyalogor. Cū ei reuelata esset mors et finis bonus anime sue cepit esse negligens circa bona opera: tanqz certus de sua salute. Dictus est ei ab angelo. Age qd agis: operare qd operaris. Ad qd facit exemplū. Seneca libro Declamationuz. De vno romano qui duos filios habitos duab⁹ mulieribus cū eos misisset in villam p educatione. Secunda vxor quesuit quis esset filius suus. Respondit ille. Nolo indicare tibi: ne sis mater yui: et

nouerca alteri. Ita deus vt homo non
sit mater corporis et nouerca anime
ei non indicat statum gratie. Contem-
tor p[ro]f[ess]us: sed peto adhuc declarari aliud
dubium. Quare deus cum sit iust[us] p[re]-
destinavit aliquos: et aliquos p[re]sci-
uit. Responder[et] Tho. super Joh. capit.
vi. Et super epistolam. Pauli Roma.
ix. Et August. contra pelagium q[uod] de
p[re]destinato r[ati]o p[re]scito[rum] est loqui dupli-
citer: aut in generali: aut in speciali.
Si in generali damnauit aliquos vt
p[re]sciu[it]: vt in eis fulgeret ordo diui-
ne iusticie. Aliquos saluauit vt in eis
fulgeret ordo diuine misericordie.
Sed si loquimur in speciali: quare hunc
saluat: et quare hunc non. Quare pe-
trus et non iuda. Nabuchodonosor: et
no[n] pharaon[em]. Quare Abel: et non Ca-
in. Respondeo quia Petrus p[re]para-
uit se ad gratiam: et non iudas. Si
queratur vltra quare deus mouit Pe-
trum ad lachrymas et non iudam. Re-
spondeo: quia sic placuit sibi. Iuxta il-
lud. Saluum me fecit: quoniam. et c.
Si vltra queratur quare sic ei placu-
it. Respondeo q[uod] questio stulta est. Jo.
Augustinus super Johan. Si queris
quare hunc trahat: et illum no[n] trahat
noli iudicare si non vis errare. Et
Tho. i. par. q. xix. Non potest assigna-
ri causa diuine voluntatis. Et Aug.
contra Pelagium. Inscrutabilia et
incomprehensibilia nolo interrogas
quia quod lego credo: de primo ad vl-
timum. Nulla ratio potest dari super
hoc potissima ad quiescendum homi-
nem: nisi vt bonum faciat: quia ex bo-
no opere premiabitur. Unde patet se-
cunda. et c.
Tercia cognitio dicitur. et c. Glo. in
l. fulcitur. §. i. ff. quibus ex causis in
possessione eat. Per exteriora co-
gnoscuntur i[n]teriora. Et xps. A frui-
tibus eor[um]. et c. Et medicus cognoscit i[n]-
feriorem in firmam: atem. per faciem p[er]
vinam: per puls[um]: per signa. ergo.
et c. Scdm Tho. super Johan. Et Jo.
de turre cremata. super de conse. dist.

ij. Ponit quattuor coniecturas veri p[re]-
destinati: vel gratiam spiritus sancti
habentis.

¶ Prima redemptoris dilectio.

Scda diuini verbi auditio.

Tercia oris locutio.

Quarta malorum supportatio.

¶ Prima. et c. Quando homo potius
vellet mori q[uam] peccare mortaliter vt
dicit. iij. Ethicor[um]. Melius est mori q[uam]
facere contra bonum virtutis. Exem-
plum sancte monice que flebat super
filium. Urinam inquit mortuus esset
filius meus q[uam] remaneret in peccato
suo. Et de fratre nostro in orando: du-
cuntur caperetur a turcis: nec ces-
saret a predicatione. Descende inquit
unt. Mori potius voluit: et per me-
dium in pulpito sectus est: nec cessab-
at loqui sancta fides: sancta fides:
sancta fides. Sed quando homo pro
vno solido capit sacramenta falsa. per-
iurat nec curat de deo p[ro]pter res m[u]-
danas. Non dicit pater noster cum
corde. Practica notabilis. Incipit in-
mane deuotionem virginis. Pater no-
ster qui es in celis. Prepara equum
o serue vt eamus ad villam. Sanctis
ficetur nomen tuu[m]. O Katherina: po-
ne ad focu[m] illam carnem. Panem no-
strum quotidianu[m]: phibe catuza far-
cimine. Et dimitte nobis debita no-
stra. Da equo bladum. Preterea stas
ad missam totus est occupatus. Sur-
sum corda. Ventiris. Sursum corda:
ad rus: ad adulteram: ad vsuras.
Crede mihi o. N. optabunt illa bona
et horreum erit plenu[m]: tu non eris sz
cadauer in pulneres olaruz: et anima
in inferno. Ideo Petrar. in. iij. Triu[m].
mortis. O stulti. Et tot penose cure q[uod]
profunt. Omnes reuertimini ad ve-
stram matrem antiquam. Quod p[ro]tra-
Aug. vij. conf. Deputentur t[em]p[or]e distri-
buantur hore pro salute anime. Vis
ergo experiri: an sis in gratia dei Re-
spice ad hunc amorem. Quod b[ea]t[us] Au-
gu. sup[er] pos. Duas ciuitates faciunt
duo amores. Hierusalem facit amor

¶ iij

Feria tertia

dei Babyloniam facit amor mundi. Interroget ergo se quisque quid amet et inueniet: ubi sit ciuis. Et si inuenierit se ciuem Babylonie: extirpet cupiditatem: plantet charitatem. Si autem inuenierit se ciuem hierusalem colat charitatem: speret libertatem. Ille. Exemplum illius monialis tempore Ric. Que oculos sibi eruit nolens relinquere amorem sui creatoris. Et quod dicitur. ff. ad. l. aquilam. l. homo. homo non est dominus membrorum suorum. Dic quod diuino instinctu hoc fecit per beato Marco. qui precidit sibi pollicem ne ordinaretur sacerdos. et episcopus. Quod propter hoc Petrus non desistit quin eum ordinaret videns fecisse humilitate. ¶ Secunda dicitur. 12. Jo. viij. Qui ex deo est. 12. Sup. quo Dionysius. iij. de di. Amor est vis mutua que transfert amantem in reamata. ut patet de illo quem amas pro quo occupas omnes sensus in sui amore. Usus ad videndum: aures ad audiendum. 12. Ad propositum. homo qui est in gratia libenter audit diuina. Exemplo sancte Scolastice: de qua Greg. i. dialogor. que per totam noctem cum benedicto stetit loquendo de deo Et de monica matre Augustini: que dum essent positi apud ostia tyberina loquebantur valde dulciter. Et de magdalena que sedens ad pedes iesu audiebat verbum illius. Quod videns Martha dixit. Domine non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare. Cui dominus Martha Martha sollicita es et turbata erga plurima. Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea. scilicet vitam contemplatiuam que est occupare omnes sensus in auditione verbi dei: ubi doctores ponunt hanc conclusionem quod non est in natura aliquid tam necessarium homini sicut auditio verbi dei per quod discernuntur boni a malis. Extra de officio iudicis ordinarij. ca. Inter cetera que ad salutem spectant populi christianum: pabulum verbi dei maxime noscitur necessarium. Ideo

ecclesia stricte precipit prelati et presbyteris curatis ut predicent: aut predicari faciant in ecclesijs suis: ut patet di. xxxvi. ca. Ecce. Et de consensu. di. i. c. Sacerdotes. Clama contra doctores legum et officiales. Et contra negligentes qui inuite audiunt sermones. Tu non es catholicus: nec verus christianus: sed infidelis. ethnicus: ydumeus: agarenus. habeo te suspectum de fide. O pater ego scio quid volunt dicere: et habeo sermones Roberti Bibliam. Ita est. Sed cum his facitias porcum librum. c. nouellarum: versus amatores ubi tor scurrilia et contraria fidei reperiuntur. Ideo Christus. propterea vos non auditis quia ex deo non estis. Exemplum in cronica ordinis de quibus fratribus euntibus bononiam ad capitulum generale. Quibus demon in via apparuit. His appropinquans interrogat quo pergunt: Responderunt Bononiam ad capi. Quid ibi agitis inquit. Ordinabimus conuentum nostrorum predicatorum hincinde assignando. Respondit ille clamans. Predicatio vestra debilitat preteritum meum. Iohannes Albertus super Lucam ponit hoc notabile. Quod quasi impossibile est hominem damnari in morte: qui sermones frequentarit ex eo quia fecit habitum fidei: contra quem diabolus pugnat. Sic per oppositum damnantur illi qui sermones omiserunt in vita. Cicero de amicitia. Cuius aures veritati clausae sunt huius salus desperanda est. Practica hic. De illis que diebus dominicis: postpositis sermonibus quidam ad lupanar: quidam ad tabernas: quidam ad ludos: quidam ad ballandas eunt. Quod habes audaciam o tu paterfamilias: cum filiis ire ad mensas nisi prius dederis cibum anime tue. Unde patet. 12. ¶ Tercia dicitur. 12. Ex loquela cognoscitur homo cuius prauincie est. Figura de petro Mathei. xvi. Saluus es. Nazareth loquela tua manifestus te facit. 12. ff. de tutoribus et curato. datus ab his. l. Is qui. §. si.

Et sermonibus et loquelis noscitur quod sapiens et iudicatur insipiens, et Eccl. xix. Ex visu cognoscitur homo amicus corporis et riuus dentium annunciant de illo. Et faceta de Bergomensi Bononie qui portum transire volebat non soluto precio. Cum vellet transire fecit se florentinū dicens. Ego sum florentinus. Unde fuit cognitus. Uis cognoscere o ciuis de qua prouincia es respice linguam. Secundum Iacobum de voragine. Tres prouincias fecit deus: et quilibet habet suum linguagium. Prima est paradysus in qua est laus dei et sanctorum. Beati inquit ps. qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Secunda est mundus: in qua est sermo de rebus mundi. Iohannis. viij. Qui de terra est: de terra loquitur. Tercia infernus: in qua est blasphemia. Apoca. xvi. Blasphemaueunt deus celum. Pone ab una parte homines deus amantes: et ex alia qui mundum. Quilibet dicet verbis secundum prouinciam cui est ciuis. Luxuriosus de libidine: auarus de auaricia: et sic de singulis. Et catholicus de rebus diuinis. Quia ut dicit philosophus. iij. Metaph. Oppositarum causarum oppositi sunt effectus. Unde Seneca. li. de formula vite. Imago animi sermo est. Qualis vir talis oratio. Ad propositum. Homo predestinatus laudat primum et deum: et linguam propriam circa res dei et primum occupat. Quam linguam finit Albertum homo habuit ad tria officia. Primo ut deum laudet. Esa. xliij. Populus in suum formam mihi laudem meam narrabit. Eccl. li. Confitebor tibi domine rex et collaudabo te domine saluatorem meum nil ages. Rom. ij. Nomen dei per vos blasphematur. In qua prouincia castello: villa: nomen dei et sanctorum non sit laceratum. Ideo. Pius papa. Confusa sunt omnia et turbata. blasphemata deus nullus timor: nulla leuius reuerentia. Ille. Secundo ut se accuset. Prover. xviij. Justus in principio accusator est sui. et Job. xliij. Iudicet

me reprehendo et ago penitentiam. Tercium ut primum edificent. Quod non facis: sed ipsum scandalizas. id est male dicendo de isto et de illo. De illa paupere vidua et de illo iuvene quia nolunt tibi complacere: male agis et grauius erras. Lingua dyabolica quam poneris in questione paradysum. Sed quid debes facere tu qui es diffamatus inique. Porta in pace: quia est magnus meritis quod sancti fecerunt. O quor sunt diffamari iniuste. Si ergo loqueris de deo libenter signum est quod habes gratiam dei. Quarta coniectura dicitur. et c. Quia homo est patiens in tribulationibus: sine quibus nemo coronatur. C. de his qui non expletis stipendiis. l. ij. lib. x. Stipendium quod promittitur militibus non datur exsolui nisi finita militaria. Ita nec sermo dei nisi militarit non datur corona iuxta illud. Non coronabitur. et c. Quod Christus declarauit in suo testamento. Qui legauit pacem apostolis iudeis corpus: latroni paradysum. Marie societatem. Patri aiam. Fidelibus communionem. hominibus tribulationes. Ioh. xv. Si me persecuti sunt. et vos persequentur. Quinta bonorum operum occupatio Greg. Amor dei nunc est officiosus et philosophus. q. Ethic. Signum generati habitus est delectabiliter operari. Et in. iij. habitus virtutis non solum est principium operandi. sed etiam delectabiliter: et facilius constanter operari. et in. v. habens virtutes propter et delectabiliter operatur non habens virtutes: tarde et melancolice. Unum est quod martyres gaudentes ibant ad supplicia. Vere ab ipsa gratia qua erant muniti. iuxta illud Rom. viij. Quis nos separabit a charitate Christi. Tribulatio: angustia. et c. et infra. In his omnibus superamus propter illum qui dilexit nos. Unde patet propositum.

In festo sancti Iohannis baptiste.

Rit magn?

coram domino Luce. primo. Quia divina bonitas illius monarchie summi dei: diuersis modis non cessat vocare creaturam ad viam salutis. Aliquos per inspirationem. Apocalipsis. iij. Ego sto ad ostium et pulso. Cass. v. Vox dilecti mei pulsantis aperit mihi soror mea. Quis conduxit peccatorem ad cognitionem suorum criminum? Certe deus. Quis ad lachrymas et singultus. Deus. Quis indicat superbiam: gulam: auariciam esse peccatum? Deus. Ego sto ad ostium. et c. sed plures huic voci resistunt. Proverbio. i. Vocauit et renuistis. Alios vocat per predicatorum Mat. x. Non enim estis vos qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur. et c. Quia ait dicit ambrosius. Veritas a quocumque dicatur: a spiritu sancto est. Unde dominus. Esay. liij. Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam. i. Timothee. iij. Argue: obsecra: increpa: in omni patientia. et c. Cum hac conuersa est magdalena ad christi sermones: publicanus sed plures huic voci resistunt. i. Timothee. iij. Ad falsas autem conuertuntur. Aliquos vocat per bona temporalia. ps. Omnia subiecisti sub pedibus. et c. Esay. vi. Quid debui facere vinee mee et non feci. hebreorum. iij. Quid habes o homo quod non accepisti. De hac vocacione Gregorius in homel. spiritus sancti. Vocat nos omnipotens deus per patriarchas: per prophetas: per apostolos: per pastores. Nemo contemnat: ne dum vocatus excusat: cum voluerit introire non valeat. Audite quid per Salomone sapientia dicat. Tunc inuocabunt me et non exaudiam. Hinc est quod fatue virgines tarde venientes clamant. Domine dñe aperi nobis. Sed additum querentibus dicitur. Amen dico vobis: nescio vos. Ille. Nouissime autem misit Iohānez ba-

ptistaz: qui dignitate dictus est angelus Mal. iij. Ecce ego mitto angelum meum. Dictus est propheta et plusquam propheta. Primo propheta: quia ex utero prophetauit Luce. i. Exultauit infans in utero meo. Annunciat aduentum christi patribus in limbo. Plusquam propheta: quia nunciat presentia. Ecce agnus. Ioh. erit magnus. et c. De quo tria speculanda sunt.

Primum de opinionibus.

Secundum de magnificationibus.

Tercium de sanctificationibus.

Scriptum namque. C. de veteri iure enucleando. l. Deo auctore. tanta auctoritas nobis antiquitati est habita reuerentia ut nomina prudentum viros tacite turnitate tradere nullo patiamur modo. Ille. et Ecce. Alii. Laudemus viros gloriosos in generatione sua. Queritur ergo dubium ad nostrum propositum in verbo christi Math. xi. Inter natos mulierum non surrexit maior Iohanne baptista. Verum Iohannes baptista maior? sanctis maior? Circa hoc quadruplex opinio. Prima quod apostoli sunt maiores: Et ratio est. Illi sunt maiores omnibus sanctis qui abundanti super omnes habuerunt spiritum sanctum. Sed apostoli fuerunt huiusmodi. Unde Theophrastus super illud Rom. viij. Nos ipsi primitias spiritus habentes dicit. Apostoli et tempore prius et ceteris abundantius spiritus sanctus habuerunt. Ioh. i. parte. q. xliij. ar. viij. In. i. sententia. di. scim. xvi. ar. ij. Ioh. Scotus in. iij. et Durandus eiusdem ordinis Apostoli sunt preferendi omnibus sanctis quacumque prerogatiua prefulgeat. Idem apostoli sunt preferendi omnibus sanctis: tanquam abundantius spiritum sanctum habentes. Vnde per prima opinio. Secunda opinio est. Quod Ioh. euangelista. et si non sit maior tamen equalis. Et ratio huius est quia prerogatiue que sunt Ioh. baptiste precesse: etiam Ioh. euangeliste. et Petrus damianus sunt. v. Priora quod Ioh. bapt. fuit xpo et Ioh. euangelista similiter. qui corrupti non potuit in terra: propter virginitatem eius. Secunda: quia Ioh.

Sancti iohannis bap. Fo. xliij.

hannes baptista fuit germanus xpi filius helizabeth cognate virginis iohannes euangelista in hoc excessit quia fuit nepos eius videlicet filius sororis Salome. Tercia: quia iohannes bap. fuit sanctificatus in utero matris: vt clarius videbimus in secundo mysterio. et iohannes euange. l. non fuerit sanctificatus in utero matris: tñ accepit spiritum sanctum tempore Penthe. cum alijs apostolis. Quarta: quia Jo. bap. fuit ppheta Jo. i. Post me venturus est qui an me factus est et plusq. ppheta iohannis. i. Ecce agnus dei iohannes euangelista fuit ppheta in Apocalypsi: quia futura pronunciat. Et plusq. ppheta: quia fuit apostolus qui excedit. et. Quinta quia iohannes baptista fuit martyr ab herode decollatus iohannes euangelista fuit martyr mentaliter. Quia vt dicit Petrus damianus. Ille gladius qui pforauit cor marie: ille nec cor iohannis euangeliste. Unde ad minus equalis erit iohanni baptiste Et sic xpi verba Inter natos. et. non erunt. et. Tercia opinio dicit q. fuit Moyses: eximius pphetarum. Quia ecci. xliij. Non est inuentus similis illi qui cōseruaret legē excelsi. Alia opinio est iesu xpi: cui qua nos erim⁹ quia vera. Cū qua opinione ē Tho. xxiij. ar. q. clxxij. iij. q. in natos mulier. et. Que conclusio pbat̃ur triplici ratione q. extrahuntur a docto.

¶ Primo ratione diuinalis prenominationis.

¶ Secundo rōne diuinalis pmedationis.

¶ Tercio rōne diuinalis infusionis.

¶ Primo. et. habet Tho. iij. par. q. xxvij. ar. v. q. diuina pudentia quotiens noluit mittere aliquē sanctū vtrum mundo p vniuersali preparatio ne voluit illuz p̃us mūdo ostēdere duplici modo. Primo verbo prophetico Secundo signo diuino. Quod p̃ triplici lege. Primo in lege nature. Quando misit noe: in impositione nois. Gene. v. dixit pater eius Lameth. Vocab̃r

tur nomē eius Noe. Iste cōsolab̃tur nos ab operibus manū nostrarū in terra cui maledixit dñs. Secundo in lege scripturali: de Moysē per signum diuinū: qñ in terrā piecit coronaz regis et. Tercio in lege gratie tpe xpi. qñ missus est iohannes bap. qui ostēsus est verbo pphetico per angelum Luc. i. Erit magnus coram dño magnus quidem fuit eius aduentus mūdo: eius conceptio et eius natiuitas. Et hoc triplici modo.

¶ Primo quo ad nūcium.

¶ Secundo quo ad locū.

¶ Tercio quo ad modū.

¶ Primo. et. Quia ille q. nūciauit xpl cōceptionē. s. angelus Sabriel Luce i. Ecce concipies et paries filiū. Ille p̃us nūciauit Jo. bap. conceptionē Luc. i. Ego sum angelus Sabrielis m̃st ad zachariā q. miss⁹ fuit hoc tibi nūciare. De nullo alio legit nisi de xpo et iohanne bap. q. Sabriel sit missus Et si missi sunt aliq. ad annūciandū natiuitates sc̃torū nō tñ fuit Sabriel qui speciali p̃uilegio fuit p̃seruatus ad xpm et Jo. bap. O excellentia hui⁹ sc̃ti qui xpo iesu p̃paratur. Secundo fuit magnus ei⁹ aductus et. Quia in tēplo est nūciat⁹ quod de nullo alio legitur: nec etiā de xpo. Daveniā o xpe p̃ nūc. Cōceptio sāsonis fuit nūciata per angelum: sed in agro. Iudicij. Et Abrahā i domo apparuit Genes. xij. Et sc̃ti Tho. in domo. Et iesu xpi: s. in camera et i Nazareth Luce. i. S. vbi Jo. bap. nūciatus est: Rñ deo q. in tēplo. Et nō soluz in templo sed in sancta sanctorū vbi nullus ingrediebatur: p̃ter summū sacerdotem. O dignitas magna. ¶ Tercio et. q. cū iocunditate. Et multi in natiuitate eius gaudebunt. Multi inq. Omittam⁹. gaudij qd̃ haberunt sancti illi senes Elizabeth et zacharias q. debebat aperire os genas. in iubilatione tanti filij: vt patet etiam de Sarra Genes. xij. Rñ fecit michi domū et. S. plures alij gaudi sunt

In festo

in hac nativitate. Primo angeli letas
ti sunt: q. debebat facere cōsiliū eoz.
scz virginitatē servare et nūciare po-
pulis salutē: qd est p̄siliū angli. Mal.
iij. Ecce ego mitto angelū meū. ij. p
phe. q. debebat pphetizare Mat. ij.
ppha et plusq̄ ppha. Prio pphe. in
hoc Jo. i. Post me v̄tur⁹ est: q̄ an me
factus est. ij. plusq̄ pphe. Jo. i. Ecce a-
gnus dei: qd est plusq̄ propheta ostēde-
re p̄sencia. Tercio apli gaudiū sunt.
Apostol⁹ interpretatur missus Jo. i.
Fuit homo missus a deo: cui nomen
erat Johannes. Canta. iij. ordo mar-
tyrum. Quia debebat martyrisari ab
herode. Quinto cōfessor⁹ ordo. Qz cō-
stanter confessus est fidē iesu christi.
Mat. ij. Confessus est et nō negavit.
Sexto ordo predicatorū. Qz debebat
predicare Mat. ij. Predicās baptis-
mum p̄nte. Septimo ordo heremitaz
rū. Quia debebat ire ad heremū. Ec-
clesia canit. Antra deserti teneris. et.
Octavo ordo penitentiu. Quia debe-
bat eis penitentiaz predicare Mat.
iij. P̄niaz agite. et. Letantur sarace-
ni: quia ieiunāt huius sancti vigiliā:
et lauant in Jordane. Ecce prima rō.
¶ Scdo fuit magnus rōne. et. Quia
est laudat⁹ Scdm Thom. sup eplās
pauli. Duplex est aus. Propria et a-
liena. Prima non est bona: quia vilis
et sordescit. O pater ego facio sic et sic.
Prouerbio. xvij. Laudet te alienus: et
non os tuum. Quia vt dicit apls. ij.
Corin. x. Non em̄ q̄ seipm cōmendat:
ille probatus est. Figura de phariseo
Lu. xvij. qui se laudavit non meruit
iustificari sicut publican⁹. Vulgo dī-
ci solet. Opus inspicit: opus metozem
approbat. Alta ē laus aliena. Et hec
potest aliquando esse bona: aliquā ma-
la. Quia nō ignorat pbitatē viri. Tu
laudas illū mercatorem esse iustum.
Forte non sic est: sed solū in apparen-
tia. Nūquid scis cor ei⁹: et ei⁹ p̄sciam.
Tu laudas mulierē esse bonā. Quō-
lau. tu. Practica per singula. O quot
laudent qui minime sunt digni. Un

apls. i. Cor. ij. Quis em̄ scit hōim que
sunt hōis: nisi spūs hōis q̄ in ipso est.
Illa ergo laus est bona q̄ est certa et
falli non pōt. Et hec est a deo q̄ nō pōt
mēiri. Ro. ij. Est aut de⁹ verax: ois
aut hō mendax. Ista laus nō pōt erra-
re: qz diuina: qz sc̄a: qz bona. De ne-
mine inuenim⁹ ita digne fuisse cōmē-
dat⁹ i scripturis sicut de Jo. bap. q̄ ab
ipso xpo laudat⁹ q̄drupliciter: vt p̄z in
euāgē. et scripturis sanctis.

¶ Primo. in constantia.

¶ Scdo. in austeritate.

¶ Tercio. in pphetia.

¶ Quarto. in persenerantia.

¶ Primo et. Mat. x. Quid existis in
desertū videre. Ariditē vento agita-
taz q. d. non. qz est cōstās in fide. Dux
non timuit arguere herodē: qz tene-
bat vxorē fratris. Non licet tibi hēre
vxorē fratris tui. ¶ Scdo in austeri-
tate. Mat. x. Quid existis in desertū
videre hōiem mollibus vestitū. q. d.
non. fuit auster⁹ in vestitu. Mat. ij.
Ipse. Jo. habebat vestimentū de p̄-
lis cameloz. Auster⁹ in cōmestione.
Mat. ij. Esca eius erat locusta: et mel
siluestre. Auster⁹ in potu. Lu. i. Vinū
et sicerā nō bibit. Applta de vino a
liquid. Tercio laudat ipsum in pphe-
tia. Mat. ij. Quid existis in desertū
videre prophetaz. Etiam dico vobis
plusq̄ pphetam. Jo. fuit ppheta omi
tempore. Prio an vitaz in vtero ma-
tris qn xpm agnouit esse in virginis
vtero. Et hoc exclamavit helizabet⁹
Ecce em̄ vt facta est vox salutationis
tue in auribus meis. Exultavit infās
in vtero meo. Secundo in vita. Ecce
agnus dei. Tercio post vitam. Quia
primus fuit. q̄ nunciavit in lybo pa-
trib⁹ xpi aduentū. Quarto in pseuer-
rā. Laudat ipm. Mat. x. Inter natos
mulierū. non et. Quidā bñ incipiunt
agere in senectute. De hoc. ps. Usq̄
in senectaz et senex: de⁹ et. O p̄ inci-
pio nouā vitā. Dimisi feminam: gulā
et. Vere. qz plus non potes. Quidam
in iuuentute. Jere. ij. Bonum est v̄

Sancti iohannis bap. Fo. xv

ro si portaueris iugum ab adolescentia
sua puer. xij. Adolescentes abulās iuxta
vitā suā: et cū senuerit recedet ab ea
Quidā in infātia. Talis fuit Jo. bap.
In teneris ānis defctū petijt. Et vt di
xit Alb. etate. v. ānoz. S3 qre tā cito
in etate illa Rñdeo q triplici ratiōe
Prīa ē hiero. Desiderātib9 ocul9 xp9
videre oē ali9 videre dedignabant.
Scda est pauli monachi calinēsis in
hymno honorifico. Ne leui saltē ma
culare vitā famie posses. i. veniali pec
catovitā suā macularet: Tertia rō po
nit in glo. vt sc3 alios ab amore mun
di reuocaret. O excellentia Joh. bap.
Tertia rōne rē. Magn9 dñ. ille. dñ
magn9 cui a dño olim sanctor9 dignita
tes: priuilegia: progiatue cōdonant.
Sed Jo. bap. oēs sanctorum dignita
tes condonatur. Inter natos mulier9
rē. fuit angelus: fuit patriarcha: fuit
apls: fuit martyr: fuit confessor: fuit
virgo: fuit heremita. Dicere possum9
Non est inuentus rē. Eccl. xij. Ecce
ē Erit magnus rē. Rñsio arg. Ad
primū de aplis. Apli pcedunt Jo
hānez baptistaz in hoc. Q: missio spi
ritus sancti facta est super eos in pen
the. in signo visibili: qd non fuit Johā
bap. S3 additur aliqd Jo. bap. digni9
qz ipi mortaliter peccauerunt q non
fecit iste Non fuerūt sanctificati iute
ro materno vt iste. Nō habuerūt hec
priuilegia: vt iste Ad scd3 de Moysē.
Nō ē inuentus rē. Rñdeo q p tūc fuit
vex. Sed adueniēte Johāne bap. qui
medius fuit inter vet9 et nouū testa
mentuz: non sic. Jo ioh. Criso. in eius
laude. et in confirmationē dictoz ait
Inter natos mulierū non surrexit ma
ior iohanne baptista. Quod de nullo
alio dici pōt. Non opponas mihi euā
gelistam: inter ceteros magis dilectū
Non apl9 pncipē oibus aplis ante
lat9 Non vas electionis ad celi ter
tū secreta translatum. Nec apostoli
cus splendor audiat occurrere pre
cussori. Considera mansiones regni:
et ordinē hūane generationis ob am

bula: solūq3 Johāne tā nouis q3 vete
ribus videbis esse prepositum. Ille.
Inter natos ergo rē. Pat3 primū.
Scdm dñ rē. Plures sunt laudes et
magnificētie ioh. bap. S3 tres p nūc
Prīma dñ amorosa sanctificatio.
Scda dñ generosa baptizatio.
Tertia dñ angelica viuificatio.
Prīma dñ rē. Scdm Ric. in. iij. di.
iij. ar. iij. Triplex est sanctificatio.
Una vniuersalis: q est in baptismo a
peccato originali S3 non confirmat
quin possit cadere in peccato mortali
et veniali. Secunda est singularis.
Et hec fuit marie que fuit excelsior
alijs sanctificationibus. Jeremie: et
iohannis baptiste: duplici modo.
Primo ratione muneris: quis fuit san
ctificatus tripliciter. Primo in vtero
matris ab originali. Secundo quādo
concepti xp̄m. Tercio cū alijs tempo
re penhe. Secundo ratione modi: qz
nec peccauit: nec peccare potuit Alij
sanctificati peccare potuerunt venia
liter et forte peccarūt. Tercio ē sp̄s
lis sc3 Jeremie et iohannis baptiste.
De Jeremie. i. ca. Anteq3 exires de
vulua sanctificauit te. De iohanne
baptista. Lu. i. Spiritus sancto reple
bitur adhuc ex vtero matris sue.
hec autem sanctificatio fuit mirabls
lis: quia vt dicit Orige. Dominus ie
sus venit personaliter ad domum za
charie in vtero matris: non solum vt
mater domini seruiret helizabet: sed
principaliter vt iohannem clausum
in vtero sanctificaret sua presentia ab
originali. Et tanta gratia fuit plen9
vt etiam matrem impleret que plena
iubilo exclamauit. Unde hoc mihi: vt
veniat mater domini mei ad me. Et
sm Albertum. In illa hora fuit acces
leratus vsus rationis ei ad cognoscē
dū iesuz christuz. Unde gentibus fle
xis se misit in vtero matris. Erat au
tem hec sanctificatio tante solidita
tis q iohannes non potuit peccare
mortaliter: sicut nec apostoli post mis
sionem spiritus sancti. Ecce ergo

prima magnificentia: quia sanctifica-
tus fuit in utero materno. Erit ma-
gnus etc. ¶ Secunda laus etc. Baptiza-
uit iesum xpm. Joh. i. dixit iohannes
Ego a te debeo baptizari: et tu venis
ad me. Cui xps sine modo. Sic enim
debet nos implere omnem iusticiam. i. qd
aliquis predicamus: nos ipsi faciamus. Unde
xpm baptizavit: ubi gloria Trinita-
tis aperta est. Vox patris hic est fi-
lius meus etc. Spiritus sanctus in specie colu-
be. Filius in carne. O privilegium ma-
gnum iohannis baptiste. Tres ha-
buit pres xps iesus. Primo patrem
eternum. Secundo ioseph. Tertio iohan-
nem baptistam: qui ipsum baptizavit.
Et quis eius baptismus non esset
ablatus peccatorum: erat tamen fi-
guratiuus nostri baptismi. Unde bap-
tizabat ut assuefaceret iudeos ad ba-
ptismum. hec Tho. iiij. di. i. ar. iiij.
Unde sub hac forma baptizabat. Ba-
ptizo te in nomine christi venturi.
Qui modus ab apostolis fuit observa-
tus in nomine iesu: ex instinctu spi-
ritus sancti ut hoc nomen infingeretur
cordibus fidelium: ut ponit Thomas
in. iiij. di. iiij. ar. ij. Unde omnes bap-
tizati a iohanne fuerunt iterum bap-
tizati a xpo Sed queritur utrum io-
hannes bap. fuit baptizatus. Respon-
det Ric. in. iiij. di. iiij. ar. iiij. qd Jo. ba.
virgo maria apostoli fuerunt baptiza-
ti: licet non legamus: ubi vel quando im-
mo. iohan. bap. fuit circumcissus: ut
Tho. ponit in. iiij. di. i. Ecce secunda
magnificentia io. ba. ¶ Tertio laus
etc. quia tenuit viam angelicam. Ecce ego
mitto angelum meum ante faciem tuam
qui preparabit viam ante te. Mala. iiij.
Dictus est autem iohannes baptista:
angelus triplici ratione. ¶ Primo
ratione puritatis Angelus est purus
Iohannes bap. fuit purissimus: ex
quo placuit deo. puer. xij. Qui diligit
cordis mundiciam diligitur a domino. Ita
purum: quia etiam de veniali dubitatur
Secundo ratione obedientie. Angelus est
deo obediens. Baruch. viij. Stelle. i.

angeli vocati sunt et dixerunt. Adfui-
mus. Iohannes baptista fuit obediens
quia missus fuit ad lymbum patrum nunci-
are xpm venisse. Tertio ratione soli-
tudinis. Angelus est de nobis solus
citus: ita iohannes baptista de nra sa-
lute. Mat. iiij. Penitentiam agite appro-
pinquabit enim regnum celorum. Res-
gnum celorum non fuit nunciatum in to-
to veteri testamento: nisi quando iohannes
baptista nuntiavit. O gloriose deus
qui dignatus es magnificare tale virum
O felix iohannes de quo tanta vere di-
ci possunt O zacharia pater tanti fia-
lij de quo tot mira in eo completa con-
speristi. O senex plurimum venerandes
cuius proles ex te genita a deo ele-
cta est. Et quis explicet iocunditatem
et leticiam cordis tui. Quis enarra-
et consolationem anime tue? Non mirum si ceteri
cum qui laudasti deum benedixisti cecimisti
¶ Tertium dicitur etc. Que sunt illa
que iohannem baptistam deo tam gra-
tum fecerunt? Respondeo quod tria. Pri-
mo. scilicet. Albi. sup. Lu. 7. Maxima
¶ Primo eius grata virginitas.
Secundo eius grata humilitas.
Tertio eius grata charitas.
¶ Primo etc. Cum enim xps sit ceteris
lucis eterne: et speculorum sine macula
diligit virginali puritate. quia hec fa-
cit creaturam similem angelis. Ambro-
li. de virginibus. Supergreditur virgini-
tas conditionem humane nature per
quam homines angelis assimilantur
Maior tamen est victoria virginum
quam angelorum. Angeli sine carne vi-
uunt: virgines vero in carne trium-
phant. Ille. Figura apoca. xiiij. Quod
Iohannes videns turbas de nullo
mentionem egit nisi de ista. hi sunt qui
cum mulieribus non sunt coinquinati.
Virgines enim sunt et sequuntur agnum.
¶ Secundo eius grata humilitas. In-
fallibilis a xpo est data regula. Luce
xviij. Qui se humiliat exaltabitur.
hec est summe necessaria qui vult ex-
altari in gloria: quia lucifer se posuit in
primo loco dedit locum xpo qui se humili-

liant. Dives: quia in purpureo throno sedit: dedit locum lazaro sedenti in sterquilino. Moyses cum esset annorum xxxij. cum eligeretur a populo hebreorum in ducatu se excusabat esse impeditioris lingue. Sic Hieronymus. sic Marcus: sic Ambrosius: sic Franciscus. O humilitas iohannis baptiste Cum esset in populo tante opinionis ut messias crederetur? Respondit dicens. Ego vox clamantis in deserto. Unde ciues mei. Triplex de eo fuit opinio. Quidam videntes eius vitam arduam estimabant ipsum esse christum qui eo tempore venit. Aliqui ipsum esse helyam in lege promissum propter sermones zeli iusticie: quia sicut helyas non timuit reprehendere Achab: et Iesabel de homicidio contra naboth. ij. Reg. xxi. Ita iohannes baptista non timuit reprehendere herodem de peccato carnis. Math. vi. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Aliqui opinabantur ipsum esse heliseum qui sciebant per scripturas quod helyas eo tempore habitauerat in deserto ipsum prophetandi et faciendi miracula habebat. Unde ex hoc misersit nuncios iohanni baptiste. iohan. i. Tu qui es? Qui expectantes responsum quod esset aut christus aut helyas: aut heliseus ipse humiliter respondit. Ego vox clamantis in deserto: et non sum dignus soluere corrigiam calciamenti eius. Vide quante fuit humilitatis. Tercio eius grata charitas: quia feruenter dilexit: ideo meruit diligi. Proverbiorum. viij. Ego diligentes me diligo. Pro deo animam et vitam posuit ioh. xvi. Maiorem charitatem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Fuit occisus illo anno quo christus mortuus est. Et ut dicitur. xxx. annis in deserto fuit quibus hominibus fuit ignotus. Cum autem herodes interficeret pueros qui zacharias noluit proderet filium occisus est. Cuius sanguinem sacerdotes in templo ponentes quando

aliquis de familia vel parentela herodis accessisset. non cessabat ebullire. Erit ergo magnus etc. In festo beatorum apostolorum Petri et Pauli.

Ues petrus

et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Mat. xvi. Diuina iusticia illius super premi et alti imperatoris dei. Nullam rem intendit pretermittere: que aliis iustis et sanctis habeat procurare. honorem: laudem: et preconium in illa felici patria paradisi. hec sententia est ipsi in. ij. Metha. Et auctoris in lib. de causis. Quantomagis aliquid appropinquat suo principio in quolibet genere tantomagis precipiat effectus illius principii sui generis. Exempli gratia. De approximatione ignis et solis etc. Unum. Dio. in. i. ij. cele. hierar. Quod angeli qui sunt deo propinquiore magis precipiant de bonitatibus diuini quam inferiores. Appropinare autem deo non fit passibus corporis: sed virtutibus. Unum. Bern. super illud. Gen. xviij. Ego dominus omnipotens ambula coram me: et esto perfectus. Ambulabatur autem coram deo: non corporis gressu: sed mentis affectu. Ille. Et quanto quisque fuerit magnus in virtute scitatis in presenti tanto maior erit in gloria. Unum. Lactan. in. li. de opifi. dei et hominis ad Demetrias. noluit enim deus hominem ad illam inmortalem beatitudinem delicato itinere peruenire. Daturus igitur virtutem dedit hominem prius quam alias hominem cupi ditates et vicia limiteret: quod esset auctor errorum malorumque omnium machinator: ut quoniam deus hominem ad vitam vocat: ille contrarietate rapiat et traducat ad mortem. Magna est vis hominis: magna ratio magni facinus. A quo si quis non defecerit: nec fides sua: deuotioneque perdidit: hic beatus: hic denique ut breuiter finiam si nullis deo sit necesse est. Ille. Beatissimus apostolus Petrus adornatus virtutibus: ob hoc a deo magno

In festo apostolorum

tantum est sublimatis q̄ ipsi cōmisse-
rit regimentū totius reipū. xp̄iane.
Unde verba assumpta. Tu es Petr⁹
inquit et super rē. In quibus v̄bis
ad eius laudem et consolationem nos-
tram spiritualem: tria misteria occu-
runt contemplanda.

¶ Primum dicitur oppositionis.

Secundum dicitur declarationis.

Tertium dicitur conseruationis.

¶ Primum dicitur rē. Queritur cu-
riose a docto. Utrūq; petrus apostolus
sit omnibus primus et a xp̄o super ce-
teros apostolos magis dilectus. Ad
hoc sunt plures opi. Prima quorū
dam q̄ ioh. euan. ppter privilegia ei
concessa: quia virgo electus: quia p-
pheta et plusq; ppheta. q̄ ille gladi⁹
doloris qui mariam transfixit: ille p-
p̄ius fecit in corde ioh. euāgē. q̄ ma-
ter dei est ei cōmendata. Alia opi-
nio q̄ fuit ioh. ba. q̄ inter natos mu-
lierū rē. Qui a xp̄o tantū cōmenda-
tur. Alia opinio q̄ est Paulus aposto-
lus quia in bulla papali a dextris tā-
q̄ digniori loco ponit. Alia opinio
et est vltima quod est petrus aposto-
lus. Cur dicitur Tu es petrus et su-
per et c. Veniamus ad secundum.

¶ Secundū p̄ncipale rē. fm̄ oēs doc.
duplex est familiaritas. Una est que
est in familiaritatis ostensione. Quo
ad hanc plus dilexit. ioh. euan. quia
pmisit ipm̄ dormire i sinu suo: q̄ fuit
signū magne amicitie. Alia est in cōi-
catione donorū. quo ad hanc plus di-
lexit petrus: cui donauit quattuor do-
na vel quattuor localia que nemini
communicauit.

¶ Primum dicitur fidei confessio.

Secundū dicitur ecclie gubernatio.

Tertium dicitur peccati commissi
deploratio.

¶ Quartum dicitur miraculorum co-
ruscatio.

¶ Primū rē. Sine qua nihil fit per
sententiam apostoli. Ad heb. xi. Si-
ne fide impossibile est et c. que quide-
z fides non solum est necessaria in in-

teriori mente sed exteriori per vo-
cē. Ad ro. x. corde credit ad iusticiā: orē
autē confessio fit ad salutē. et. Tho. xxiij.
q. iij. cum confessio fidei inquit cadat
sub p̄ceptis affirmatiuis que non ob-
ligant ad semper. sed p̄ loco et tpe.

Ideo pro loco et tpe: obligatur homi-
ad confessionē huius. hanc cōfessio-
nem habuit petrus q̄ diuinitatem et
humanitatem simul cōfessus est. Mat-
t. x. Vocauit christus discipulos dicens.

Quē dicūt homines esse filius homi-
nis? Alij helyam ppter zelum verita-
tis. Alij jeremiam ppter patientiā
in aduersis. Alij iohā. ba. propter
austeritatem vite. Quos autē quem me
esse dictis. Quid de me O iacobe. O

Johannes O Bartholomee sentis?

Nemo presumpsit os aperire. Solus

Petrus respondens dixit Tu es christus

filius dei viui. O paradisi iuba:

o mundi triumphum. Ante christi re-

surrectionem apostoli christum magi-

strum vocabant. io. xiiij. Vos voca-

tis me magister et domine: sum et c.

sed solus Petrus diuinitatem confes-

sus est. Tu es christus filius dei viui

O sapida aurea et celebranda sen-

tentia. Eya celanter audi. Taceant

Eutropius Paulus. Orosius. Plin⁹

Platarcus. Salustius cū Tito litio

sileat eloquentia mea Tuly Cicero

nis. Plato simul et Lactantius com-

paratione Petri eloquij: qui tali mo-

do intonuit q̄ in stupore posuit angē-

licos spiritus. Tu es christus filius

dei viui. Cui christus. Beatus es sy-

mon bariona: quia caro et sanguis nō

reuelauit tibi. s̄z pater me⁹ qui in celis

est. Et ego dico tibi: quia tu es pe. et

sup hanc petraz edificabo ecclesiam

meam. Ad ostendendum autē firmi-

tatem huius ecclesie Sequitur. Pos-

te inferi non preualebunt aduersus

eam. i. omnis potestas siue inferna-

lis siue temporalis. Que quidē fides

figurata est per nauiculam petri. In

nauis sunt quinq; Primo. xxiij. remi

Secundo malus. Tertio guber-

maculum. Quarto vela. Quinto nati-
ra. Moraliter. Navis est fides petr-
que hz. xxiij. remiges. Ex vna pte. xij.
pphetas: ex alta parte. xij. apostolos
que sunt pformates in sententijs vet-
et nouum testamentum. Secundo li-
gnus crucis super quaz christus iacet
qui hanc nauez rectam tenet. Hiero.
finis fidei mee christus est. Tertio
gubernaculus. i. spiritus sanctus qui
ipsa gubernat. Quarto vela. i. marty-
res qui sanguinez pro ipsa fuderunt
In prima ecclesia a tpe petri vsq ad
sanctus siluestri. xxiij. pape: marty-
rio sunt coronati. Quinto deus pater
nauta de naue qui eaz gubernat: vn-
de non pot errare. vñ christus orauit
p petro et ipsa fide. Luc. xxiij. Ego o-
ran p te petre: vt non deficiat fides
tua. O dignitas petri: que talē meru-
it intercessorē. Et vt dicit Bon. in. iij.
dist. xxiij. ar. ij. Christus iesus semper
fuit exauditus in orationibus suis.
Unde p pmi v3 de petro. C Scds d-
rē. Quia ecclesie cura est illi cōmissa.
Tu es inquit Petrus fm Alber. chri-
st⁹ sex habuit. inter que habuit eccle-
siā: quā ipsi petro cōmisit: non alteri.
Una dieruz vocauit ipsum petruz. di.
Symon iohannis dilgis me. Rndit
Dne tu oia nosti: tu scis qz amo te. Ite-
rum secūdo. Symon iohannis dilgis
me. Tu scis inquit qz amo te. Iterum
ij. Symon iohannis dilgis me. Pa-
sce oues meas. Pasce verbo et exem-
plo. Qd et fecit: quia p ipsa ecclesia
spōsa dno pertulit opprobria. Primū
fuit derisionis: qz antiochie fuit decal-
uatus vt habent hystorie. Ex hac ec-
clesia accepit honorem: quod suo pa-
stori factum est in contumeliam. Ap-
plica si placet de presbyteris: qui co-
mas rē. Archieps de florentia. pre-
scidebat omnes rē. Secundum fuit sus-
pensionis qz in cruce versis oculis in
celum crucifixus est. Quod facere vo-
luit triplici ratione. Prima quia indi-
gnum se reputabat. Cum tali pena
dominus eius et magister esset pmi

tus. Scda quia xps passus est ad m-
duz redimendum: ideo voluit ad mun-
duz respicere. Iose aut patiebatur p-
pter acquirendū celū. ideo debuit ad
celū respicere. Tertia ratio ad signi-
ficandum humani generis lapsum.
Christus enim semper rectus stetit.
et nunq in peccatū cecidit. homo vero
caput mentis in terrā defixit: et con-
tra deū recalcitrauit. Pasce oues me-
as inquit In quibus verbis dignitas
ecclesiastica patet quomodo precedit
secularem. Unde papa vt dicit Tho-
mas lib. de regimine principuz: dum
coronat imperatorem pede sinistro
coronat in signum subiectionis. Cla-
ma contra eos qui ecclesiam perse-
quuntur: qui tandem mala morte vi-
tam finierunt. Ideo dauid in psalmo
dixit. Thronus eius sicut sol. scilicet
ecclesie. in conspectu meo. Et sicut lu-
na rē. Unde patet secundum. C Ter-
tius dicitur peccati deploratio. Quā-
ta sit hec p rogatiua ostendit Tho. pma
secunde. que. c. x. ar. x. Postquam ali-
quis est in gratia positus et per gra-
tiam dei iustificatus necesse hz pete-
re a deo donum perseverantie. vt si cu-
stodiatur a malo vsq in finem. Nam
multis datur gratia quib⁹ non datur
perseuerare in gratia. Ille Unde op-
timū donum homini concessum est
vt cognoscat peccata sua et illa desie-
at in presenti: ne plangat in inferno
Quod Job. x. ostendit. Dimitte me vt
plangam paululum dolorem meum.
et Mat. v. c. Beati qui lugent qm rē.
Asculanus. Nil p sunt lachryme sine
aie consensu oculorū tristitie dolor in-
terius correspondeat. Iuste enim ta-
les lachryme sunt satisfactorie. Unde
petrus peccauit super omnes habuit
donuz vt fletet. Math. xvi. Et reco-
datus est petrus verbi iesu qd dixerat
Priusq gallus cantet rē. et egressus
foras fleuit amare. Canta in cantu
passionis. fm Albertum fleuit tres
lachrymas. Primo amoris. Qui mor-
ri secum voluit. Lu. xxiij. Paratus suz

tecum in carcerem: et in mortem ire. Secundo doloris lachrymas. Quia inquit euangelista. Fleuit amare Tertio lachrymas consolationis. Cum audiuit in camera a magdalena christum esse resuscitatum: pre gaudio lachrymas non continebat. Unde clemens de Petro dicit quod sudarium portabat in sinu ex consuetudine ut sepiissime oculos tergeret: sic erat pronus ad lachrymas eius quod facies erat adusta. Et tu cum petro non cara plaga. si vis remissionem peccatorum. Quartum locale dicitur et quia miraculis claruit. Thoma. i. q. clxxviii. Deus miracula fecit: triplici de causa. Inter quas una est propter sanctitatis alicuius demonstrationem quem pro merito vite vult alijs proponere in exemplum suae virtutis. Miracula gessit tria millia hominum conuertit in die penthecostes sua predicatione. Eneam paralyticum curauit. Cornelium baptizauit. Tabitham resuscitauit di. vixit propter aliam ad martyrium. Memento mei coniungit mea umbra sui corporis infirmos sanauit. Vnde christo assimilatur. christus latrone sua umbra conuertit: et petrus umbra sua infirmos sanabat. Unde patet secundum.

¶ Tertium principale dicitur et. Historia diei dicitur hic. Vnde in hierusalem est quidam magus nomine Simon: qui suis artibus magicis ostendebat populis magna facere. Petrus autem hoc audiens. hierusalem ingressus ipsum confudit. Vnde videns magus iratus terribiliter omnes libros suos in mare proiecit atque romam adiit: ibique rationem imperatorem in amicitias conpulauit. Petrus autem hierusalem de ierens magum usque romam insequitur. In nocte sequenti a christo visitatur ut non timeat. quod socium illi dabit in predicationis officio. Die sequenti paulus aduenit. Simon autem magus gloriabatur in populo quod etiam mortuos suscitaret. Iuuenis autem quidam mortuus offert. Dic quomodo super hoc confusus est. Aliam die gloriaba-

tur se posse volare in celum. Unde lae aera arte magica deportatus est. Simon autem petrus precepit demonibus ut ipsius in nomine christi dimiterent. Qui dimittentes fractis ceruicibus expirauit. Ex morte autem Simonis Petrus in carcere ponitur. In nocte autem conuertit milites custodes. Et ductus precibus fratrum fugit. In porta autem que dicitur sancta maria ad passus. Christo illi occurrenti dixit petrus. Domine quo vadis? Vado inquit romam iterum crucifigi. Intelligens autem de morte sua hoc esse dictum: reuersus est iterum in carcerem. A militibus autem captus ipse cum paulo simul sunt mortis sententiati. Paulus quia ciuis romanus erat capite punitus est. Petrus vero quia forentis cruce suspenditur prout christus dixerat ei. Johan. vlt. Sequere me ut sic verificetur verbum illud. Sap. xviij. Simili pena seruus cum domino afflictus est. Poteris autem videre quomodo petrus et paulus hodie abinvicem se separarunt unus ab altero: volentes pergere ad martyrium. Que separatio non amoris sed persone fuit. Ecclesia gloriosae principes terre. quomodo dilexerunt se in vita et. In quibus verbis merito insurgit dubium in mente tua: ut video. Quis apostolorum Petri et pauli sit maior. Respondeo quod tripliciter loqui possumus. Aut quo ad conditionem apostolicam: aut quo ad prelatonem ecclesiasticam: aut quo ad predicationem euangelicam. Si primo modo: sic sunt equales: sicut unus ita alius est apostolus christi: quamuis primo sit petrus electus in apostolum. Unde deus tantum dedit uni quantum alteri. Quo ad predicationem vero petrus est maior quam paulus: quia papa est maior quam legatus. Petrus fuit vniuersalis christi vicarius. Cui dicit christus. Tu es petrus. tu es symon tu vocaberis cephas: quod grece dicitur maior et primus: quia scilicet fuit

papa. Tertio modo paulus fuit excellen-
tior petro in ardenti predica-
tione et alijs apostolis. Ideo per ex-
cellentiam ipsius dicitur ad Gal. i.
Notum vobis facio euangelium. qd
f. excellen-
tius ad ipm pertinet Insu-
per q; a xpo vocatus ore pprio. Sed
quo ad merituz in celo sunt pares: vt
habet plenē Greg. in. i. li dia. ad Pe-
trum. Meritum vtriusq; inquit dis-
par non est in celo.

In festo beatissimi Dominici, pa-
tris nostri.

Agnus voca-
bitur: in regno celoz
Mathe. v. cap. Ab elo-
quentie flumine: et aureo pelago:
marci Tullij Ciceronis nullam maio-
rem victoriam et singularem trium-
phum esse diffiniēbat excepto homi-
ne preoccupato circa curas: et bona
temporalia huius nostrē ignobilis.
Vilis et caducē vite mortalis in tali
modo disponderet omnes suas huma-
nas operationes: vt per sua bene me-
rita reportaret immarcescibilem et
incontaminatam coronam in regno
beatorum. Unde Lactā in. i. ca. ix.
Hercules qui virtutum preclarissi-
mus quasi africanus inter deos ha-
betur: nonne orbem terre quem pera-
grasse et purgasse narratur stupris:
libidinib; adulterijs inquinavit. Nec
mirum. quum esset adulteris genit⁹
Alcmena. Quid tandem potuit in eo
esse diuini: qui suis ipse vicijs manci-
patus et mares et feminas cōtra om-
nes leges: infamia: dedecore: flagi-
tio affectus. Sed ne illa quidam que
magna et mirabilia gessit talia iudi-
canda sunt: vt virtutibus diuinis tri-
buenda videant: quid enim tam ma-
gnificum si leonem apriumq; supera-
uit. si aues sagittis deiecit si regium
stabulum egressus: si virginē vicit. cin-
gulumq; detraxit. si equos feroces cū
dño interemit. Oia sunt ista fortis vi-

ri: hominis tñ. Illa em̄ que vicit fra-
gilia et mortalia fuerunt. Nulla est
enim qd ait orator tanta vis que non
ferro aut viribus debilitari frangi q;
possit. At aim vincere. tracundiam
cohibere fortissimū est. que ille nec fe-
cit vnq; nec potuit. Hec qui faciat
non modo eum summis viris compa-
ro: sed similitum deo iudico. Ille.
¶ Vulgariza sic Serenissime impe-
rator cōstantie inquit Lact. inter oēs
celebres et admirandas pugnarū z
belloz victorias quas possit habere
homo in pñti militia: excellentissima
potest vocari victoria suimet: et q mlti
ti principes et milites muni si suppo-
suerunt eorū imperio et dño mltas
nationes et populos. Nō subdiderūt
tñ praua desideria sua imperio rōis
essendo dediti vitijs z peccatis. Her-
cules inhumanissimus et virtuosus prin-
ceps apud grecos: per suam ingentē
et grandem magnanimitatem a po-
pulis infra deos fuit connumeratus
Hic est qui dum esset paruulus in cu-
na strangulauit duos serpētes. occi-
dit leonem: vicit ydrā. porcū erpñā
thūm vicit Acheloum Anthēz Bu-
syridem Diomedez regem Thracie
fecit comedere: equos suos: occidit
Centaurum: sustinuit celum descen-
dit ad regnum stigium. z vi traxit cer-
berum: z multas alias experientias
supra numerū. xxx. fecit. Alios vicit
se autē non: cum esset deditus obse-
ne libidini et carni. At aim vincere
dicit Lact. zc. Vñ Senec. Nulla est
maior victoria: qd seipsum vincere fm
Egidij triplici de cā qd dictus ē ma-
gnus ¶ Quidam a pugna. Dñicus
vicit hostes: vicit se zc. ¶ Secūda a
scia Dñicus dicitur doctor. Ecclesia
O lumen ecclesie zc. ¶ Tertia a san-
ctitate Dñicus sanct⁹: iuxta matris
sanctificatus. Magister Reginald⁹
dicit de eo. Hic est in quo Adam non
peccauit. Et merito dictus est Domi-
nicus. quia vt dicitur. i. ij. Meth. Et
insit. de donationibus. s. est et aliud
Cij

et. xij. q. i. c. clericus Et extra de pbe. c. Cū scdm. Nomina imponunt. fin pprietates rerū Dicūt. Dñicus quasi totus dñi Uel dñicus quasi custos dñi. Uel dñicus quasi a dño custoditus. Jō merito iure de eo dñr Magn⁹ vocabitur rē. In presenti sermōe iussendo p̄dicare de. vij. prerogatiuis q̄bus p̄ssim⁹ deus decorauit beatum Dñicu. r quia vt hñr theologi. vij. sūt virtutes quib⁹ anima tanq̄ p̄grad⁹ vni⁹ scale celū ascendit per quos beatus dñicus r ipse ascēdit prout ecclesia canit. Scala celo prominens rē. Ideo dicamus. Magn⁹ vocabit rē. Primo in virtute charitatis. Secundo in virtute fidei. Tercio in virtute sp̄s. Quarto in virtute iusticie. Quinto in virtute temperantie. Sexto in virtute fortitudinis. Septimo in virtute prudentie. Primo prerogatiua dñi rē. pro declaratione notanda est sententia Augustini in sermone de quinqz panib⁹ Et ponit de conse. distin. i. capi. Qui vult. S. Si quis habuerit charitatem tantam vt parat⁹ sit pro fratrib⁹ mori p̄fecta ē in eo charitas. Ille super quo Tho. xij. q. xij. ar. i. r ph̄s. vij. Eth. c. iij. r Cicero de amicitia q̄ tres sunt sp̄s amicorū Quidā pro bono vtili q̄ durāt solū t̄p̄e p̄speritatis. De quibus Eccl. vi. Est amic⁹ fin t̄p̄s: Jdē Est amic⁹ r socius mēse De q̄b⁹ Ouidi⁹ li. Tristiu Dñ fueris felix: mltos numerabis amicos. Tēpora si fuerint nubila solus eris. Et Asculan⁹. li. ij. c. ix. O quot amicos: o quot coniunctos nobis adherēt in felici statu: p̄trarijs non stantib⁹ ventis. Amor taliu fructu tñ durāte p̄manet. Et Ambro Facilis vox r communis tu⁹ suz tot⁹: sed paucos effect⁹ Talis nō est bona amicitia: qz vt hz ph̄s. ix. Ethicorū Amici existētes p̄pter bonum vtile r delectabile. his cessantibus cessat amicitia. hoc amore multi deum diligunt: dum habēt

temporalia ab eo. Que dilectio meracennaria dici potest. De tali delectatione dicit. Sene. deridendo eam. Mel misce sequunt: formice frumētū: caduera lupi. Secundo quidā sunt amici pro bono delectabili r inhonesto vt luxuriosi r carnales: tali amore admauit dauid Bersabee Tarquinus. Lucretiam Paris Helenam Jason. Medeam. Romulus. flora. Hercules Dyaniram. Et M. Anthoni⁹ Cleopatrā. O pater est bonus iuuenis dicit mulier Nunq̄ aliquod malum vidi in eo. Sene videmus qñ vir ga turgescet. Ideo Tul. de amicitia. Hoc vñ sentio: nisi in bonis amicitiam esse non posse. Tercio quidā sunt amici p̄ bono honesto: r iste est verus amor q̄ fundat⁹ in virtute. De quo ph̄s. v. Ehi. Perfecta amicitia est que est p̄pter virtutem. Et Ecclesia. xxv. Beatus q̄ inuenit amicum fidum: qz amico fideli nulla est comparatio Conditio huius amoris est q̄ non solum p̄ amico sp̄ali: ponat temporalis. Juxta illud Ecclesiastici xix. Propter amicū perde pecuniā Sed etiam ponat vitam corpoream. qua nihil charius. ioh. xv. Maiorem charitatem nemo habet rē. Qz ioh. i. Pelle pro pelle r cuncta que habet homo. dabit pro aia sua. In qua amicitia fuerunt illi duo Romani Amon et Phuthius De quib⁹ Cicero lib. de amicitia dicit. Qui adeo se amarunt vt vnus pro altero mortem velleret subire. Qui ergo habuerit tantam charitatem rē. hac charitate fuit decoratus Patriarcha Dominicus q̄ paratus fuit pro fratrib⁹ mori: sicut canit ecclesia Sitiebat seru⁹ xpi martyrium sicut sitit ceruus ad aque flum. Legitur de eo q̄ multo tempore barbaram nutriuit: et alium loco suū fratribus prefecerat intendēdē ire predicare saracenis. r infidelibus p̄fide. Sed diuina p̄uidetia aliter disposit: vnde ipe remansit. Preterea quedam vidua duz lamentaret apud

patrem sanctum de filio unico capto a saracenis et postularent ab eo subli-
dum. Argentum inquit et aurum non
est mihi. sed ecce offero me pro redem-
ptione filii tui. O charitas immensa
voluit seruare illud. i. Johan. iij. Non
diligamus verbo: neque lingua: sed et.
Unde precibus sancti: filius fuit li-
bertati datus. Preterea. Cum esset
iuuenis et studeret. Paupertie in arti-
bus liberalibus: et cerneret in urbe et
se grandem penuriam: motus pietas:
te pauperum vendidit omnes libros
et suppellectilem et dedit pauperibus.
Unde poterat dicere illud Job. xxxi.
Ab infantia creuit mecum misera-
tio et de vtero egressa est mecum: hac
charitate victus et munitus omni die
dabat sibi tres disciplinas duras. Una
p se. Alia p peccatoribus. Tertia p
p peccatis purgatorij. Pro hac chari-
tate discurrebat p villas castella p di-
cans verbum dei. Et dum appropinqua-
ret terre plorabat pcta que ibi fiebat.
Sequens exemplum illud Lu. xix. Vis-
dens iesus ciuitatem fleuit super illam.
Preterea de nouitio q a conuentu re-
cessit quod cum lachrymis impetravit
eum a virgine. Cum semel esset rome et p-
dicaret coram innocentio et ceteris Car-
dinalium miranda et inaudita papa
in stuporem versus interrogauit vbi
ista didicerat. Ille Beatissime pater
in libro paruo charitatis. Magnus
ergo etc.

¶ Secunda prerogativa qua fuit
Magnus dicit fidei. fm Tho. xxiij. q.
clxxvij. ar. i. Virtuti fidei attribuit
operatio miraculorum iuxta illud Lu.
xvij. Si habueritis fidei sicut granum
synapis dicetis huic arbori eradica-
re et obediet vobis. Ad propositum. hac
habuit qua inusitata miracula fecit.
Cum esset perusij. lx. peregrinos ob-
ruptos in illo lacu suscitauit. Preter
ea miracula fecit in pane. in vino: in
aqua. Primo in pane quia Bononie
xvi. fratres satiavit in mensa de pa-
ne multiplicato in manibus suis. Et

rome in sancto Sixto. xxiij. fratres sa-
tiavit de pane asportato manu ange-
lorum. Preterea veniens in italiam
cum fratre Johanne conuerso inter
alpes lombardie cepit socius defice-
re fame: adeo q ire non poterat. O pa-
ter fame deficio. Cui ille spiritu pro-
phetico plenus. Uade ait ad tales lo-
cum et quicquid inuenieris tolle. Qui
iens inuenit optimum panem inuolu-
tum mappa alba portatum a celo p cibum
sancti qui satiatus aliam ptem ibi re-
liquit. Preterea devino rome in sancto
Sixto. Dum caneparius quereretur pu-
blice in mensa. Pater non est de vino
in vegete. Cito respondit. Cito vades
ad vas illud: et dic ei hec verba. Vnde
iesu xpi seruus conuincit vinum. Dic
bis litterali sermone. Statim tale vi-
num exiit de vegete q nunc fratres
tale vinum biberant illi bonitatis.
Preterea in aqua fecit miraculum.
Cremone in conuentu sancti franci-
sci. Dum esset ibi aqua turbida et az-
mara qua fratres infirmabantur: co-
ram francisco fuis p cibum aqua illam
clarificauit et dulcorauit: qua aqua sa-
nantur infirmi usque hodie.

¶ Tertia prerogativa etc. habuit em
maximam spem in deo suo ultra q di-
ci potest: quod ostendit multis exem-
plis. sed omittis alijs unico exemplo
ostenditur. Cum quidam prior cisterci-
ensis mutuo loqueretur cum eo: interlo-
quendum protulit sanctus pater nos-
ter illud verbum mirabile. Quod om-
nia q a deo petebat: ad libitum impe-
trabat. Cui prior. Si sic est impetra-
conuersionem magistri Conradi Teu-
tonici viri docti: quem fratres valde
affectant. Rem inquit difficilem fla-
gitasti. Unde per totam noctem oratio
ni insistens. In mane dum cantaretur.
Jam lucis orto sidere affuit ille do-
ctor cum magna comitiva: in medio
chori se prosternens. Vnde inquit pe-
to o pater vnde cum pluribus disci-
pulis habitum suscepit. Quo factor
ita vox insonuit omnibus Bononiensis

C iij

In festo

Abus: q̄ plures rel sc̄tis bonis pater
his ad ipsum confluēbant. Seruus
autem non ingratius. vt ap̄is argu-
mentosa cepit legere publice in san-
cto Petro quattuor libros. Primo su-
per Mar: et ipsum postillauit. Super
epistolas canonicas super ps̄. et super
Apo. Audiens autem Innocentius
papa famam huius viri: illo accersi-
to fecit magistrum sacri palatii cum
omnibus pertinentijs et gratijs. Odi-
gnitas singulariter ordini concessa.
Quo facto ad pedes pontificis et car-
dinaliū legit publice epistolas pau-
li et eas commentatus est. In quo tē-
pore dū maxima heresis pullularet
in partibus Tolosanis misit ip̄m cum
xij. abbatibus cisterciensibus: et pluri-
bus fratribus ipse Innocentius pro
exequendis negocijs. fidei. In quo tē-
pore Dominicus cepit ordinem suū
anno. M. c. xcij. Sed confirmatio ad
huc non erat cum effectu: que fuit an-
no. M. cc. xxv. Dum esset ibi summ⁹
pontifex ordinans quedam in partis-
bus Tolosanis agenda et deliberans
scribere super his. b. Dominico vidit
in visione ecclesiam minantem rui-
nam magnam. et. b. Dominicum hu-
meris eam sustentantem. Accersito
igitur notario dixit ei. Scribe sic fra-
tri dominico et cum eo predicantibus
in partib⁹ tholosanis. Deinde dixit.
scribe sic. fratri dominico et socijs cū
eo predicantibus. Tertio dixit. Non
non: sed scribe sic. Magistro domini-
co et fratrib⁹ pdicatoribus. Sic enim
iubet dominus. Unde q̄ a papa inno-
centio petierat: eo defuncto a succes-
sore suo honozio impetravit confirma-
tionem scilz sui ordinis qui diceretur
fratrum predicatorū. Qui ordo dicit̄
primus inter medicantes: vt exp̄es-
se habet in glo. in. c. Qz ex eo. li. vi. et
in. c. Quorundam. De electione. li.
vi. et in. c. Cum ex eo. De excessibus
prelatorū: et de preuilegijs. c. In hys
et in cleinen. Dudum. De sepulturis
magna et.

Quarta propositio. et. in. vij. pol.
Sine quattuor virtutibus non dicit̄
tur quis beatus. S. dominicus habu-
it primam prerogatiuam iusticie que
est reddere unicuiq̄ qd suū est: vt p̄
insti. d. iust. et in. l. iusticia. et. ff. eo. l. ius-
ticia. et. xij. q. ij. cap. Cū deuotissim⁹.
Summum in rebus bonum est iusti-
ciam colere: et sua unicuiq̄ iura ser-
uare. Que clamat unicuiq̄ reddere
quod suū est. Cum habeat in se tria
officia.

Primū malis reddit supplicia.

Scdm indigentibus pstat subsidia

Tertiu sibi ipsi parat remedia.

Primum et. Aug. iij. d. ciui. c. iij.
Remota demq̄ iusticia: quid aliud
sunt regna nisi aperta latrocinia. Q
quot mala sunt. ff. ad. l. aquilian. l.
Ita vulneratus. Delicta non debent
remanere impunita. Qz. C. de penis
l. Si quis. Impunitas delicti inuitat
hoies ad malignandū. et. di. l. capi. Si
quis. Que est ista iusticie inimica vo-
luntas palpare: criminosos et vulnera
eorū incurata seruare. Clama contra
dños tēporales. Punire malos boni
est. Vñ Sen. ad Luc. Bonis nocere: q̄
malis parere. hāc habuit Dñs. Qd
pater exemplo illius cōuersi q̄ recepit
a muliere quēdaz pannū lineum sine
sui licentia: quez grauit̄ disciplina
uit. Rogat⁹ a fr̄ib⁹ vt desisteret. Rñ
dit. Vult deus delicta puniri. Scdm
bonum est et. Aug. Perfectio christia-
ne religionis: in pietate consistit. De
qua Ouidi. lib. de ponto. Regia cres-
de michi res est succurrere lapsis.
Plato in timeo. Bonos viros: commo-
dos esse decet. et Iuuenalis Satyra
viij. Miserere inopum. Beatus Do-
minicus fuit multum pius erga pau-
peres: qui voluit fieri elemosynas
ad portas. Patet exemplo illius in
conuentu sancte Sapine: cui dedit
cappam. Tertio sibi ipsi et. Quod ma-
xime fit per orationem. Vita huius
patris fuit in oratione: quia reperit
plures modos orandi. Nam aliquan-

do orabat inclinatus: vbi referebat
xpus de celo ad terrā descēdisse in vte
rum virginis. Aliqñ in terra prostra-
tus: representabat orōnez quam xpus
fecit ad colūnaz. Aliqñ manus tene-
bat in cruce: representās orōnem xpi
pendentis in cruce. Aliqñ manib⁹ le-
uatis in aere: representabat qd xpus
elevatoris manibus ferebat in celum.
Un̄ in legenda dñ de eo. Claustruz
altari lacrymis consecrabat.

¶ Quinta prōgatiua. 2c. Que nichil
aliud ē fm Alber. li. v. Compendij. c.
xxxv. nisi qdam virtus q moderat om-
nes passionēs freno rōis. De qua
apls Ephē. v. Modestia vestra no-
2c. Dñicus fuit ad modū repatus in
oib⁹ modis vero claustrali plurimū
necessarijs fm Bern. in sermone ad
monachos. Verus religiosus debet
esse temperat⁹ quo ad quinq. In quib⁹
bus fuit plene brūs dñicus. ¶ Prio
quo ad potū. ¶ Eccl. xxxi. Nullum
est ibi secretū: vbi regnat ebrietas a
apls Eph. v. Nolite inebriari vino in
quo est luxuria. Quo ad hoc dñic⁹ fu-
it parcus: qd per. x. annos stetit sine
vino. Coactus tandē ab epō. Oromē
fi: vt biberet. ita temperatum sume-
bat qd saporem non habebat. ¶ Se-
cundo quo ad cibū. puer. xxi. Qui
delicate nutriti sūt sūuz: postea sen-
tiet eū contumacē. Non credo homi-
nē bene passū esse saltem sine malis
cogitationibus. Quia dicit Bergo-
mēsis. A buca cliban⁹ calefit Domi-
nicus fuit temperatus. Naz dicit de
eo: qd in Tholosa in quadragesima ie-
iunauit in pane et aqua. In sequenti.
xl. in Carcassona fecit sibi De quo ie-
iunio dicit Hsro. Panis et aque ieiū-
niū inter cetera xpiani ieiunia: ama-
rissimum esse scias. Preterea carnes
non comedit. A quibus se abstinent.
xliij. religiones antique et xliij. phi.
Un̄ Xenocrates tria precepta dedit
discipulis suis. Venerandos deos:
honorandos parētes. Carnibus non
utendum. Ideo Grego. in moral. Ubi

carnes comedant modica pñis est. et
phus. i. Polli. Bonus est corpus regi
ab anima. ¶ Tercio: temperat⁹ quā-
tum ad indumenta. Cuz sit mortuus
mundo. Ideo Augu. in Regula. Non
sit notabilis habitus vester. Contra
pomposos religiosos. Unde Hieron.
Sordide vestes: munde mentis indi-
cia sunt. Dominicus fuit temperat⁹
Quia vilissimas vestes ferebat: vt pz
viden⁹ eas in conuentu nostro Bo-
nomie. Quarto quātū ad dormitiōē
Quia om̄i nocte surgebat ad maturi-
nas et sup stramēta dormiebat. et in ec-
clesia sup bradelas. ¶ Quinto pñis
quantū ad locutionē. Scdm Alber.
ppter duas causas hō debet esse taci-
turnus. Primo: qd lingua est occasio
mali. Prouerb. x. In multiloquio non
2c. Xenocrates phs: cū inter multos
taceret: interrogat⁹ quare hoc face-
ret: Respondit: qd locutus me esse ali-
quando penituit: tacuisse autē nunq̄
Scdo qd signum est stulticie. Eccl. x.
Stultus verba multiplicat. Solon
phus: cuz alijs loquentibus taceret.
rogatus vtrum taceret ppter inopi-
am verborū: aut quia stult⁹ esset. Rñs
dit. Nullus stultus tacere potest. 3o
quantū ad hoc Dominicus fuit par-
cus: quia in arduo silētio se seruauit.
Unde magnus. 2c.

¶ Sexta prōgatiua. 2c. Scdm Alber.
Officium fortitudinis est aggredi ar-
dua et aduersa equanimiter ferre. Qd
est summe necessariū seruis dei. Cū
perfectio vite xpiane sit semper bo-
na agere: et mala pati. Et i hys homo
dz semper esse fortis: vt pz p iura. l.
Inter stipulantē. §. Sacramenta. ff.
de verborū obliga. Aduersa fortuna
non est desperandū. Dominicus hāc
habuit. Quia ab hereticis multa pas-
sus est. Sed in omnib⁹ constans fuit.
Una die cū ptransiret loca: in quib⁹
parate erant sibi insidię: intrepidus
canere cepit. Salue regina mise. 2c.
Preterea. Alia vice dñ quādā siluam
transiret: vbi erant heretici: cū socys
C iij

canere cepit. *Aue maris stella.* Preterea. Rogatus quare plus morabatur in Tholosa q̄ in carcasona: vbi erat sic bñ visus. Respondit. Quia ibi plus persequabatur. Preterea Tholose p̄ edictū publicū factū est: vt nihil cibi ferretur fratribus. Qui sic steterūt per annū in quo sanctus dei eos morose ad patientiam animabat. ¶ Septima p̄rogatiua. 7c. Fuit enim prudens. De eius prudentia. Ecclesia canit in missa. Fidelis seruus et prudens quē. 7c. Quod p̄t̄ Quia posuit omnia media perueniendi ad paradysū in suo ordine. Ordinavit studia. De q̄bus Sen. ad Lu. Scio neminē br̄e vivere posse: sine studio sapientie. Ordinavit ieiunia. Ordinavit ardua silentia: 7 qd̄ ultra. habitū a Mariā suscepit. Legitur em̄ in Cronica ordinis. Quod fuit quidaz magister Reginaldus scientia et virtute p̄ditus: qui in iure canonico. v. annis legerat. Parisius. hic romam veniens: cuidaz cardinali cor suū aperuit se velle p̄mū dum discurrere: vana relinquere. et xpm̄ in paupertate p̄dicare: sed mediū ignorabat. Respondit ille. Novus ordo p̄dicatoz nunc oritur qui 7 fm̄ qd̄ desideras: 7 officīū p̄dicationis et paupertatez voluntariā p̄fitetur. Et magister huius ordinis qui hac vrbe p̄dicat ordini insitit. Ipso autem in uento: voluntatem suam ei aperuit: et ingressum ipsius ordinis deliberavit. Sed mox infirmatur: et a medicis p̄ mortuo relinquitur. Ductus autem per totā noctē: orōni se dedit. Et perseverante in oratione: virgo duabus puellis sociata: p̄dicto magistro Reginaldi: vigilanti apparuit. Pete inquit a me quicquid vis: et dabo tibi. Deliberanti quid peteret: vna ex domesticellis suasit vt nihil peteret: sed regine celi se cōmitteret quod et fecit. Tunc illa habitū ordinis ei oñdit dī. Ecce hic est habit⁹ tu⁹ 7 tui ordinis 7 p̄tinuo disparuit: sano ip̄o facto. Mane veniens bñs Dñicus ei omnia que

viderat intinuit 7 habitiū quem ibi virgo reliq̄rat: dedit. b. Dñico. Qui se 7 magistrum Reginaldū 7 f̄es suos induit. Nā antea vestiebantur vt vestiuntur canonici regulares cū casimilia. Qz tunc t̄pis sub ep̄o vivebant in cōi canonici regulares: sicut nunc religiosi. Que oīa fuere anno. 20. cc. xvi. Unde nulla religio gl̄ari potest habitū suū se habuisse a virgine: preter hāc. O cū q̄ta reuerētia d̄z portari nec vacat mysterio magno. Capa nigra: significat mortificationē carnis. s. vt de eis dicatur illud. Coll. iij. Mortui estis et vita vestra abscondita est cū xpo. Tunica alba: puritatez mentis: quā debent habere predicatorēs: si videre deū cupiūt iuxta illud Mat. v. Beati mundo corde. 7c. Scapulare: obedientia que est iugū christi. De quo Mat. xi. Tollite iugū. 7c. zona: castitate: qua pollere debet Calciamenta: imitationē sanctorum exemplorū. Ephe. vi. Calciam pedes in p̄parationem euangelij. hec est illa religio q̄ in veteri testamento figurata. zacha. vi. vbi p̄pheta dicit. Ecce q̄ttuor quadrigę egredientes de medio duorum montiū. In quadriga p̄ma equi rufi. i. minores. In quadriga scda eq̄ nigri. i. heremitici. In quadriga tertia eq̄ albi. i. carmelite. In quadriga quarta equi varij 7 fortes: 7 q̄rebāt ire 7 discurrere per oēm terram. Ibi Qd̄ intelligit de p̄dicatozibus p̄ione Alexander papa quart⁹ declaravit dī. hi sunt v̄lri p̄bati in lege dñi: fratres ordinis diuī Dñici. Efficaces qd̄ in ope atq̄ potentes in finone. Qui vbi q̄ p̄ totūz mūdūz ip̄oz ora intonāt velut tube: et in oēm terraz exiit sonus p̄dicationis eoz. Et vsq̄ ad fines orbis terre sua salutifera verba sonant Ille. Et pius papa illustri Maumes to scribens de religionibus dicit. Vera 7 catholica ē lex xp̄iana: q̄ diuinis est magnificata oraculis. Et infra Dominic⁹ i extremis hortis hyspanie natus: quasi vespere emicuit: qui nos

num vinendi moduz suis auditorib⁹ tradidit. Et predicatoruz instituta regula: vniuersum illustrauit orbem.

Ille. Ubi nota q̄ quattuor sunt regule religionum. Prima fuit Basilij sub qua militāt monachi orientales: seu greci. Et fratres hermenij: vulgo dicti: que regula est satis dubiosa. Secunda fuit Augustini. sub qua militant Canonici regulares predicator: res heremitani. Seruite. Scopetini. Hierosolimitani sancti Johannis. Ordo sacre bugide ⁊ plures alij. Tercia est. Benedicti sub qua militant multi ordines: vt monachi nigri. De quibus. De statu monachorum. c. Ne in agro. Qui cum essent relaxati: reformati sunt in speciali. Congregatione que dicitur. s. Justine. Militant etiam. Cistercienses: quos Bernar. dilatauit mirabiliter. Sauenadunenses instituti per beatum Romaldum ordinis vallis umbrose. Ordo montis oliuarum. Ordo montis phani. Ordo celestini omnes sub regula Benedicti. Quarta regula est Francisci vt ponitur in clemen. Exiui de paradiso de verboruz significatione. Sed dicis: o pater: vbi vos habetis regulam sicut isti respondeo: quia vltra regulaz Augustini: est secunda regula que dicitur constitutiones vt patet hic p̄ papaz. Et predicatorum instituta regula: sicut carthusiensi. qui nullā acceptāt regulam p̄ter constitutiones suas: que regula appellatur. Nec oportet dicere. Ista regula non ponitur in iure: sicut Francisci ⁊ Benedicti. Cui respondeo q̄ pyllatus ponitur in symbolo. et herodes in euangelio: tñ sunt damnati. Loca sancta dicit hieronym⁹: nō faciūt hominem sanctum. Bene est pater. Sed hec regula nō satis constat sicut fatilia solent. Sed super firmā petrā Petra permanens nunq̄ habuit hereses. hic patriarcha sociū iduiuius sanctū franciscū habere voluit in vinea dñi sabaoth: pro corroboracione ecclesie. Legitur em̄ in Cronica ordi-

nis: q̄ āno dñi. M. cc. xi. magna guerra fuit inter Semienſes et Pisanos per mare. Et tunc vrbs hierusalem erat militū. s. Jo. Rodij. Qui ex triumpho ibant induti pannis aureis. Sz per cūto sepulchro xpi: induuntur de nigro. Tunc t̄pis afflicta fuit ab infidelibus. Tunc papa Innocētius fecit conciliū generale dictū lateranē se in quo fuere plati numero. M. quingenti. Conclufum fuit q̄ fieret pax inter Semien. ⁊ Pisanos. Et fuerunt missi vn⁹ post aliū: circa legatos. xxx. Nec aliquis eorū nunq̄ reuerſus est. nec p̄pter deū: nec p̄pter sepulchrū. Tandē Innocētius se mouit in psona: vt iret p̄ pace fienda: ⁊ infirm⁹ perusij mortuus est. Cui successit papa honori⁹. ⁊ voluit q̄ vnusquisq̄ veniret ad dandū ei obedientiā. Et hoc modo perdita est vrbs hierusalem. Et tunc anno dñi. M. cc. xvi. apparuit xps in aere totus furibundus cum tribus lanceis cōtra tria pctā superbie: luxurie: auaricie. Virgo autez maria genibus flexis ad pedes xpi pronoluta. Parce peccatoribus: q̄ dabo tibi duos seruos meos Dominicū ⁊ Franciscū: qui mundū cōuertent ad te Qd ⁊ factū est. Q̄ hi duo ordines sūt duo candelabra in mūdo. Cō bene innuit Dantis. xi. paradox. Diuina providentia que mundum regit eo consilio quo omnis creatura superatur anteq̄ in perditione caderet propter suaz libidinē. Sponsam ecclesiam in sublimi clamat. Despōsavit ei⁹ cruore sacro In quā ponit curas ⁊ confidentiā Creauit duos p̄ncipes qui in eius fauore. Qui hinc ⁊ inde esset illi duces Unus totus fuit amore seraphicus. Alter sapientia cherubico splendore fuit in terris. Conductus sūt Bononie: post conuersionē multorū pctōrū mortū victus. Cōuocatis. xij. fratribus ad se: testamētū fecit di. hec sūt que vobis iure hereditario tanq̄ filijs possidenda relinquo. Charitatez habere. De qua Augusti. Sola dile-

etio discernit inter filios regni et dyabolici. Humilitatem seruare. De qua Mat. xi. Discite a me. et c. paupertatem voluntariam possidete. De qua Mat. v. Beati pauperes. et c. his dictis. et fratribus osculatis: lugentibusque de suo recessu: consolatus est di. Gaude te viscera mea: quia ad patrem vado et pro vobis et ordine meo orabo. Et quod promissit non fefellit. Nam in breui post suum obitum: creuit ordo mirabiliter tam in numero fratrum quam in scientia. Sumptis omnibus ecclesie sacramentis: tum audita est vox. Veni ad gaudia vite. Veni dilecte mi. Et sic fratribus vale fecit ductus ad illam patriam supernam. In verbo. Veni: fiat practica. Veni gubernator ecclesie. Veni tuba paradisi. Veni splendor tenebris mundi. Veni de triumphali crucis vexillo: crucis indefesse militie. Beatus autem Sualla: tunc episcopus. Buxiensi. qui aliquando fuerat ibi prior: vidit in visione scalam quam Christus ex una parte: et mater ex alia tenebant ascendenti dominico. Que scala habebat. vii. gradus. scilicet Charitatem: fidem: spem: iusticiam: temperantiam: fortitudinem: prudentiam. Et interrogantibus fratribus quare sic fieret amarissime. Respondit quia una columna cecidit ecclesie: scilicet Pater noster Domini eius: mortuus est. Magnus ergo. et c.

In festo diui Thome aquinatis doctoris primij.

Magnus voca

bitur: in regno celorum Mat. v. Anima peregrina ad imaginem et similitudinem summi factoris creata: pro tanto appellatur gradiens: excelsa: et alta. in triumphanti patria paradisi quanto se inuenit: esse vestitus et adornatus virtutibus et bonis moribus in presenti vita. Hieronymus ad Celastiat. Nobilitas summa est apud deum

clarum esse virtutibus. Nam ille apud deum preest portior: non quem nobilitas generis: sed quem deuotio fidei et vita sancta commendat. Et C. flaminius. in oratione contra. P. Cor. Scipione Ego enim non in aliena gloria aut falsis fortune bonis: sed in propria veraque animi virtute nobilitatem esse existimo. Secundum Egidium romanum in. li. de regimine principum et philosophum in Pol. Triplici ratione alii qui sunt dicti magni.

¶ Primo quidam a pugna.

¶ Secundo quidam a scientia.

¶ Tercio quidam a sanctitate vite.

¶ Primo a pugna: ut Alexander magnus qui circa. v. milia ciuitates subiugauit: et quasi totum orientem. Et Karolus rex francorum: qui totum quasi occidentem subiugauit. Et de Pompeio magno: qui dictus est magnus apud romanos: ut refert Orosius ob rerum gestarum multitudinem: populos innumeros subdidit populo romano. Et xxiij. reges orientales vicit. ¶ Secundo a scientia: ut Albertus magnus. De quo pius papa ad turcum. Precipua est Alberti magni scientia: qui nullum doctrine genus creditur ignorasse.

¶ Vere magnus. ideo quia monarcha philosophorum nominatur. ¶ Tercio a sanctitate vite: ut Job. i. Erat autem Job vir magnus super omnes orientales qui morabantur in terra: super quo Gregorius dicit. Magnus enim inter orientales efficitur qui non inter actiones malorum querentium: yma: et fugitiua: sed inter choros conatur perficere supernorum ciuium. Et Johannes baptista. Luce. i. ait angelus zach. Erit magnus coram domino. Et Mat. xi. Inter natos mulierum non supererit. et c. scilicet maiore virtute. Isti triplici modo fuit Thomas. Primo a pugna contra mundum dimicans. Secundo a scientia quod doctissimus virorum. Tercio a sanctitate vite: quod nunquam peccauit mortaliter Ecclesia canit hodie. Collaudet rex gloriose: quod per Thomam lumen ecclesie mundum replet doctrina gratie. Mas

Sancti thome. Fo. xxij.

gnus fuit triplici ratione.

¶ Primo ratione diuinalis prenomi nationis.

¶ Secdo rōne diuinalis ordinatiōis.

¶ Tertio ratione diuinalis gloriſi cationis.

¶ Primo rōne rē. Una maxima est in theologia: qđ diuina prudentia quo tiſcūq; voluit mittere hoīem aliquē p vniuerſali reformatione mūdi pri⁹ ipm ostendit dupliciter.

¶ Primo verbo pphetico.

Secdo signo diuino.

Quod pater triplici lege.

¶ Primo lege naturali.

Secdo scripturali.

Tertio euangelicali.

¶ Primo naturali. Qñ misit in tēpo re nature Noe. p mūdi reformatione ipsum oñdit verbo pphetico. Gene. v. c. Qñ ei⁹ pater Lamech in nōis ipoli tione dixit. Vocabit nomen eius Noe. Iste consolabitur nos in operibus mānū nostrarū in terra: cui maledixit dñs. q. d. Veniet diluuiū p qđ terra maledicetur: et sterilis efficietur. Sz Noe cōsolabitur nos: qz vineaz plan tabit et vinū bibemus p qđ natura in uabitur. Ecce qz ipm ostendit verbo prophético. ¶ Secdo scripturali. De moyſe qñ ipm misit. Cum esset puer educatus a filia pharaonis oñdit ipz signo diuino. qz coronā capitis d rege abstulit ac in terrā piecit. In signum qz in futuro tēpo re destruere debebat regnū pharaonis. Un ex hoc secreta rī pharaonis clamare ceperūt. Mo riatur puer iste. O rex: qz destruet re gnū tuū. Volentes experiri imposue runt ori eius prunas ppter quas bal buriens erat. Moyſes. Quod osten dit: qz postea voluit ipm dñs mittere p ambaliatore: excusabat se: qz esset impeditioris lingue. ¶ Tertio lege euāgelica. Qñ mittere voluit Johan nes baptista oñdit ipm verbo ppheti co: scz p angelū. Lu. i. Erit magnus corā dño. i. sanctitate et virtute. Ad p positū. Dū mundus esset in maxima

ignorātia pctōz: et piſſimus deus cō patiens humano generi vt ipm refor marer voluit mittere. s. Tho. q. vt lu z mē scientie et sanctitatis eccliam illu minaret. Quē voluit ostendere tali ſi gno sicut dictū est: sed dicis. Opater nūquid et alij doctores: Ar. anali⁹ Remigius: Damasc. Ambro. Greg. Rñdeo fm Bona. et Alber. super Lu. Qđ habent hoies repeniri in triplici differētia: in pñti vita. et ſcō. Quidā habuerūt sciam pfundā: sed nō habu erūt claritatē vt euangeliste qui lz di xerint magna: tñ obscura. Ex hoc qui dē plures sunt effecti heretici vt maz nichens valētianus apollon⁹. Fuz erunt insup doctores ecclesie et antiq doctores qui fuerunt obscari: intātūz qz multi sunt facti heretici: non bene intelligentes dictā sua. Quidam ali j habuerunt scientiam claram et pfun dam: sed non habuerunt ſcītutatis ſi gillnz: quod est principale in doctore quia vt dicit pñs li. de pmo et morte. Docentes alios mētiri nō debent. Et Lactā. li. i. c. Nec rā de reb⁹ hūanis bene meretur qz sciam bene dicendi affert qz qui pie atqz innocenter docet viuere hīero. ad Paulinum pſby terum. Epi et presbyteri habeant ad exēplū apostolos et apostolicos viros vt quorum honorem possidētes habe re nitantur et meritum. i. q. i. c. Utili sūmus cōputandus est nisi precellat scientia et ſcītutate qui est honore pre stantior. Ille. in. i. Meth. Signum ſa pientis est posse docere: ideo christ⁹ Math. v. Qui autem fecerit et docue rit: hic. rē. Quidam ali j fuerunt qz ha buerunt scientiam profundam et cla rā: nō dubiosam: nō scrupulosam: non fantastica. Et habuerūt titulū ſācti tatis et bone vite: sine qua nichil fa z impeditoris lingue. ¶ Et in numero istorum fuit Thomas aquinas: qui missus est a deo ad declarandum dubia et obscu ritates. Sed anteqz mitteret ipsuz vo luit prius piſſimus deus ipsum ostē dere dupliciter.

Primo verbo pphetico.

Secundo signo diuino.

Primo pphetico: qz cuz ei⁹ mater domia Theodora esset grauida: ipsa ignorante missus est qdā heremita a spūsancto illuminat⁹ noie bon⁹ q⁹ dixit Gaude domina theodora: qz cōcipies et paries filiū: et thomas vocabit⁹. i. abyssus. hic erit magn⁹. i. in virtutibus: in toto terraz orbe in vita & scia eritqz ordinis ffrim p̄dicatoz. Nō erit ordinis minor heremitaz. sed p̄dicatoz. Nota in xpo p̄dicatoz. Qd iste ordo fuit p̄nunciatus tripliciya. Prima pphali. Secda humanali. Tercia diuinali. Prima pphali. zach. vi. Udi et ecce q̄ttuor quadrige. In q̄drig⁹ p̄ma: equi ruffi. i. minores. In q̄driga secunda: equi nigri. i. heremitani. In q̄driga tertia: equi albi. i. carmelite. In q̄driga q̄rta: eq̄ varij et fortes. i. p̄dicatores: q̄ experunt. et querebāt di scurrere p̄ omnē terram. Ille. Super quo Alexāder q̄rt⁹ papa. hi sunt viri p̄bati in lege dñi: fratres ordinis di in dñici efficaces qdē in ope atqz potentes in p̄dicatione: q̄ vbiqz p̄ mundū ipoz ora intonat velut tube. Et i oēm frā erunt son⁹ p̄dicatidis eoz & vsqz ad fines orbis fr̄e sua salutifera verba sonāt. Secdo humanali Abbas Joachim in sancto Marco venetijs: añ aduentū hui⁹ ordinis fecit depingi habitū ei⁹ p̄ p̄les annos añ. Pietera in constātinopoli in sc̄ā Sophia est ibi sc̄lūs Paul⁹ cuz lris aureis super caput di. Agyo Paul⁹. i. sanctus Paulus. Deñ apd ipm est qdā in habitu p̄dicatoz cum lris sup caput di. Kalo. Dñic⁹. i. bon⁹ dñic⁹. Vere bon⁹ Que quidem figure facte sunt per annos quadringentos ante ordinem. Tercio diuinali: celebrato lateranensi cōsilio. m. ccxv. sūmus pontifex ordinans qdā in p̄tibus tholosanis agenda circa negociūz fidei: et decernens super his scribere brō dñico: et his q̄ cū eo erāt: accercito notario: dixit ei. Sede scribe sup his ffrī domi

nico & cuz eo p̄dicatibus in partibus tholosanis: statimqz ali q̄dū plus cōsiderans: sic dicit. Magistro dñico et fratrib⁹ p̄dicantib⁹: sic dixit domin⁹ Et sic scripsit notari⁹. Et deinceps in curia et vbiqz: ceperunt ipse et filij eius se fratres p̄dicatores nominare. Ad p̄positū. Eratqz ordinis p̄dicatoz inq̄t ille. Audiens aut mater verba: tota leta rñdit. fiat voluntas dñi. Ecce quomodo verbo pphetico. Secūdo signo diuino. iuxta illud verbum heremite: nascit filius cū omni solēntia te domus: totus elegās. Cum nutrit ipm lauaret in vase inuenit in manu sua cedula quā dā in qua erat scriptūz Ave maria. Que charta fuit desuper data diuinitus. Insignum o detractor s. Tho. q̄ de beata virgine debebat scribere alta sup oca doctores. Admirantes omnes de domo erant stupefacti super puero. Pater autē rem taci tus cōsiderabat. Unde pater quo modo fuit magnus ratione. p̄nominatōis: quia rē.

Secundo rōne. rē. Quia ordinavit suā vitam ad dei et proximi vtilitatē Cōclusio est p̄hi in p̄hemio. Metha. q̄ q̄ttuor sūt p̄ditiones veri sapiētis.

Prima est ordinare debite.

Secunda est vitare discretē.

Tertia est docere perfecte.

Quarta est p̄ficere cōplete.

Prima est ordinare rē. in. vi. Ethī. Ordinare est p̄ncipalis pars prudentie q̄ est p̄udentia. In. i. Metha. Sapientem ordinare oportet: nō ordinari. C. de ep̄ali audientia. l. i. humanum. C. de leg. & fidei cōmū. l. i. A sapiente oia bñ fieri intelliguntur. Sapiens & peritus nauta dī ille qñ nauem deducit securaz inter procellas maris ad portum. Finis creature est vita bñ. Unille dī sapiens q̄ nauē aie p̄ducit securā inter picula hui⁹ vite ad portū paradisi. Unde Apoca. ij. Esto fidelis vsqz ad mortem: et dabo tibi coronam vite. Idem. Qui vicerit non ledetur a morte secunda. Thomas angelicus

habuit hanc sapientiā. Quia cum esset annorum. v. et mater recordaretur verborum heremite: misit ipsum ad scholas de consilio patris eius. scilicet domini Landulphi comitis aquino ad monasterium montis cassini sancti Benedicti: ut monachi ipsum instruerent primo in moribus: quia ut dicitur Prover. xxiij. Adolescens ambulans iuxta viam suam: etiam cum senuerit non recedet ab ea. Secundo in litteris: quia ut dicit. Sene. Sine litteris eger est animus. Instructus ergo sufficienter in grammaticalibus patri suaserunt: ut ipsum mitteret ad studium. Qui misit ipsum. Neapolim: ubi vigeat studium. Infra. xij. annum factus est optimus philosophus: et inter perfectos puer in genio: quod lectiones quas a magistro audiebat: subtilius alijs repetendo discurreret. Et non habebat in studio parem sibi. Non immerito: quia eius sapientia potius fuit infusa quam acquisita. Unde legitur de eo quod semper antequam legeret lectionem aliquam prius ad orationemibat. Et cum semel disputasset nimis et acute ultra vires humanas quadam religiosus ordinis minorum admirans de eo super tanta sapientia in ipsum respiciens vidit radios splendentes procedere ad eius faciem: ut sol. In hoc deus ostendebat quod debebat esse sol et lumen ecclesie. Videns autem non esse tutum habitare inter scorpiones spiritu sancto illuminatus ordinem predicatorum decrevit eligere. Sed quare potius elegit hunc quam alios. Respondeo quia aliorum religionum dicitur dignior. Probatum hoc modo. Illa religio dicitur dignior que continet in se vitam activam et contemplativam. Aliqua sunt que sequuntur vitam contemplativam. Alique alie activam. Illa autem utraque. Primo activam: quia opera mirae operatur: pascit esuriētes divino verbo predicationis infirmos pectus visitat. Non occupatur: circa verum assatur. Secundo contemplativam: quia huiusmodi studium orationis et meditationis.

In hanc igitur ingredi voluit. Ad priorem conveniens neapoli vadit et erat frater Johannes de sancto Iuliano. Et tunc attingebat annorum. xij. petens habitum predicatorum Cui prior O fili mi: nimis iuvenis es Cui. tho. O pater prior: scriptum est. Jere. iij. Bonum est viro si portaverit iugum ab adolescentia sua. Et prior. Petentia a patre et matre Cui. Tho. Scriptum est mathe. x. Qui amat patrem aut matrem plusquam me non est me dignus. Et hiero. ad Rusticum. Licet in lumine pater iaceat: huiusmodi pectus et vbera ostendat per calcato perge patre: per calcata: perge matre: et sicis oculis ad vexillum crucis evola. Ille. Et prior. Non poteris portare onera religionis. Respondit Tho. Scriptum est per hiero. Nihil amantibus difficile. O Tho. es bono animo. Unde cum summo gaudio civitatis et conventus fuit indutus hoc sacratissimo habitu. O iuvenes in exemplum. Tho. Audite Bernar. Fugite de medio babilonis. et salvate animas vestras: et convolate ad vbera refugij: ubi possitis: et de preteritis agere penam et in presenti obtinere gratiam et in futuro postolari gloriam. Ille. Secunda conditio sapientis est vitare offendicula et occasiones que possunt impedire hominem a cursu vite eterne: quia huiusmodi phis. x. Meth. Duo contraria non possunt simul stare. Et in. ij. Ethico. Unum contrarium destruit alterum Tho. vitavit omnia peccata mortalia: quia nunquam mortaliter peccavit. uno de venialibus nunquam fuit auditus. Unde dicitur de eo. hic est in quo Adam non peccavit quia in religione cepit vivere cum omni sanctimoniam. fama volat ad parentes precipue ad matrem. Ex una parte gaudet propter verbum heremite: ex alia dolet ratione teneritudinis: quia. vij. Pol. Sene: ante ad genitum: naturaliter est amicitia. fratres qui erant magni domini in curia imperatoris rome egre ferunt. O si fuisset secularis presbyter: potuisset

episcopari. Exemplū Goffredi Si fu-
issem de numero eporum: fuisset de
numero dānator. Mater autē cū nobi-
li comitissa neapolim vadit ut filium
videat. Audientes fratres zelotypi:
de tanto thesauro. duxerunt ipm ro-
maz. Iterum romē vadit s̄res ipm oc-
culte mittunt pulius. Mater sup hoc
turbata: insinuat filijs negotium.
Qui licētia petita ab imperatore ip-
sum sequūt: quē inuenere ad quēdā
fontē cum quattuor fratribus: qui ra-
puerunt eū de manibus eorū sed habi-
tū nūq̄ potuerunt euellere q̄ diuina
potentia ē. Duxerunt ipm in castrū
m̄ris qd̄ d̄ Rocha sicca cū optima cu-
stodia. In quo loco ociosus non fuit p̄
duos annos q̄bus ibi fuit totā bibliā
legit textus sententiarū memoriē mā-
dant fallacias Aristotelis cōpilaunt
Querentes autē fratres sui: diuersis
modis ipm a bono pposito reuocare
duobus modis vñ sunt. Primo intro-
duxerunt sorores suas duas ad eum:
que blanditijs ipm alloquuntur Ipse
autē conuertit ad vitam sanctam: eis
legens scripturas. vnde maiorē soro-
rem conuertit ut mundū relinqueret
Et monesteriū sancte marie de Ca-
pua ingressa est: vbi scito abbatisa
facta est. Scdo mittit inuenē nudā
q̄ euz debebat inclinare ad moliciē
carnis: cū esset annorū. xvi. Nota q̄
demon sagittat homines per mul. erē
tribus modis. Primo per colloquiū
Eccl̄s. ix. Colloquū illi quasi ignis
Scdo per aspectū. Eccl̄. xvi. Nere-
spicias mulieris pulchritudinē: qui
tener illā quasi q̄ apprehēdit scorpio-
nem. Tertio p̄ actū. i. Cor. vii. Bo-
num est mulierē non tangere Quia
per illam cecidit Dauid Salomon
Sansō M. Antomus. Paris. Hercu-
les. Jason. Thomas autem celitus
inspiratus titionem manibus cepit:
ac ipsam de camera eiecit: signo cru-
cis se muniens. Aduenere statim an-
geli post hunc cōficti qui eum strin-
xerunt cingulo dicentes. Ex pte dei

te cingimus cingulo castitatis: quod
nulla: enus dissoluatur. Unde habuit
in terra priuilegium beatorum. Ex
tunc nūq̄ sensit stimulum carnis.
Vidēs autē mater ppositū filij timēs
facere iniuriam spiritui sancto p̄st
sit ipm abire et sic ordini est resur-
tus. et Neapoli associatus est a fra-
tribus cum ingenti gaudio. Unde a-
uide operā dedit litteris: ut ebius.
Ad paucos dies missus est Parisius
deinde Coloniam ad Albertum ma-
gnum vbi sub eo apicem magisterij
adeptus est. ¶ Tertia cōditio est do-
cere perfecte Docuit autē populum
thomas duplici modo. Primo exem-
plo. Secundo verbo Primo exemplo
quia christus cepit p̄rio facere: deus
de docere Thomas hoc egit. Quod
patet in triplici virtute: quibus san-
ctus dei fuit ornatus mirabiliter vñ
patet in eius legenda.

¶ Primo in humilitate.

Secundo in austeritate.

Tertio in paupertate.

¶ Primo rē. Fuit humilis ore: quia
nūq̄ superba verba exierunt de ore
eius fuit humilis corde: q̄ nūq̄ de
se presumpsit sugba: nec vñq̄ superbi-
uit de aliquo actu studiij. Fertur di-
xisse sepe discipulis suis. Regratios
deo. q̄ nūq̄ de mea cathedra magis-
tri: aut actu scolastico motus habui in
anis glorie. Quadam vice quidam
conuersus ipm in suū sociū accepit
per ciuitatē bononiē Sanctus dei nō
designabatur. ¶ Scdo in austerita-
te Non comedendo carnes. dormien-
do super sacones ecclesie seruans ie-
iunia. Non est religio in ecclesia dei
tam austerā. ut nostra. Quia habet
studia habet comestiones graues.
frater thomas non uiuit ad etatem
maturam: caro carnem nutrit. sed au-
diant verbum. Proverbi. xxxi. Qui
delicate nutrit seruū suū. postea sen-
tiet eū cōtumacē. P. Bergoniensis.
A bucha clibanus calefit. O r̄ho. vñ
lūisti rē. Antiq̄ religiones benedicti

Basili Bernardi Cartusienſes car
nes non comedūt: nec xp̄us niſi in ce
na unde eſt de pfectione vite aplice
¶ Tertio in paupertate. Dñz ſemel
cū ſcolariſ ſ rediret de ſancto Dio
niſio et videret ciuitatē p̄pinquam
pariliſem dicunt ei ſtudentes. Uti
nā eſſet o magiſter: dñs hui⁹ ciuitatē
Rñdit potius vellē habere Chriſto
mū ſup Mat. Quia ſcriptū ē in p̄rio
Pol. Deſideriū diuitiarū vadit in in
finitū. ¶ Preterea ſcepta bulla a cle
mēte papa. iij. de p̄mō ad archi
ep̄atū Neapolitanū: cūz additione
redditiūm monaſterij ſancti Petri
de ara renuit olno rogans eūz vt am
plus non p̄moueret. ¶ Preterea dñ
magfari deberet: tunicam habebat
fractāz. O pater eſſet bonum inquit
discipuli haberetis tunicam bonam
Rñdit: non curo: qz pater me⁹ Dñic⁹
ſic incedebat. Et illud biretum qđ fe
rebat in nocte: idem in die Clama cō
tra fratres pompoſos ⁊c. opz incede
re pauper di. xl. c. multi. Qui deſide
rauerit p̄matū in terra: inueniet cō
fuſionez in celo: nec inter ſeruos xp̄i
p̄putabit: qui de p̄matu tractauerit
Ille. ¶ Scđo docuit populū ⁊ bo do
ctrine ſanctiſſime: que apparet opti
ma triplici ſigno.
¶ Primo in frequenti eleuatione.
¶ Secundo in ſanctoz apparitione.
¶ Tertio in multoz approbatione.
¶ Primo ⁊c. Eleuabat ſepe a terra.
Cūz eſſet ſemel ad caſtrū ſororis: in
camera fuit abſtractus. Unde ſoror
eius ip̄m credidit eſſe mortuū: quia
ſe nō mouebat aut aliqd dicebat. vñ
clamare cepit o thoma. Socius autē
ei⁹ narrauit ei conditionē ſancti. Et
ſic per tres dies ſtetit immobilis ſine
cibo. Videns loci⁹ tantāz dilationēz
ip̄z excitauit Cui dixit Tho. Parcat
vobis deus: quia bonūz prandium
mihi abſtulisti. Preterea cum eſſet
in prandio coram rege francie dixit.
Cōſummātū eſt ⁊ cōcluſūz cōtra ma
ticheos. Tunc faciebat libros cōtra

gen. ¶ Preterea dñ legeret librum
Boethij de trinitate difficilē cādelā cō
buſſit ei⁹ digitos. ¶ Scđo in ſcđz
⁊c. Cū qđā nocte ofom inſiſteret fer
uenter vt impetraret declarationē
dubij ſcripture: apparuerunt ei. Pe
trus et paulus: certificantē dubiū
illū. ¶ Preterea alia vice apparuit
ei virgo: declarans aliqua dubia ſan
cto doctoz Thomā glorioſe: q̄ti eſti
manda eſt ſcientia tua. Tertio i mul
toz approbatione. Doctrina eius ē
approbata per quatuor generatio
nes perſonarum.

¶ Primo p̄ ieſum xp̄m.

¶ Secundo per virginē matrem.

¶ Tertio per pontifices.

¶ Quarto per doctozes.

¶ Primo p̄ ⁊c. Cum ſcripſiſſet de cor
pore xp̄i q̄ eſt materia difficilis:
poſuit opus ſuper altare Neapolim
petens informari. vtrum bene. an nō
nō dixiſſet. Reſpondit crucifixus Be
ne ſcripſiſti de me thoma Quāz. mer
cedē accipies pro labore tuo. Reſpon
dit. Te ſolum: expecto. ¶ Scđo per
virginē: que ſemel apparens ei di
xit ſcientiam eius veram eſſe: et filio
gratiſſimam. O ſocie: quis dubitare
poſteſt de doctrina Thome: quando
xp̄s ⁊ mater confirmarunt. ¶ Tertio
p̄ ⁊c. Urbanus. iij. in eplā canoniza
tionis: quam mittit archiepo toloſa
no: que incipit. Lauda bilis deus in
ſāctis ſuis. Volum⁹ ⁊ tenore p̄ſitiū in
iūgim⁹: vt vti thome doctrinā tanq̄
veridicā et catholicā ſectemini:
eāqz totis viribus ſtudeatis amplia
re Ille. Innocentius in ſimone. Ecce
pluſqz Salomon hic. huius docto
ris ſapientia p̄e ceteris: excepta ca
nonica: hz p̄prietatez ⁊ boz modum
dicendoz: veritatez ſententiarū: ita
vt nunq̄ q̄ eum tenuit inueniat a
tramite veritatis deuiſſe. Et q̄ eūz
impugnauit: ſemper fuit de veritate
ſuſpectus. Ille. Preterea eccleſia ca
nit. Scilicet breuis: grata ſacundia:
cella: clara: firma ſua. Firma non

In festo

dubiosa. nō fantastica. Et hoc o socie non legitur alia lectio rome apud cardinales: nisi thome. o sciētia. o doctrina irrefragabilis et moria. ¶ Quarto per doctores Bona. dūz pposuisset officium corporis christi de mandato Urbani. iij. cum vidisset illud thome ipsum summe cōmendauit super doctrina alioz. ¶ Preterea Nico. de lyra laudat Thomaz. qz super Job ad litteram scripserit tam egregie. Augu. de anichona laudat. Egidius romanus discipulus Tho. ipm laudat mirabiliter. Vide ergo quomodo ei⁹ scientia sit estimanda quando rē.

¶ Quarta conditio r. c. Perseuerantia sola coronatur. Tho. fuit perseuerans vsqz ad mortem Greg. x. Lugdum fecit consiliū generale et Tho. de eius mandato fuit vocatus vt contra hereticos disputaret Declinavit monasterium flosse noue. a quib⁹ gratiose fuit receptus. In clauistro dixit fratri reginaldo. hec requies mea in seculum rē. Posuit se in lectorybi composuit librum super cantica. Apparuit stella super locum ppter mortis euentum tho. Approximans mortidata est ei cōmunitio. Cū quereretur a priore. Si crederet ipsum corpus christi esse. Respondit. Credo vtique. Ubi fecit sermonem mirabilem ante ipsum sacramentum hora transitus sui: audite sunt voces angelorum cānentum. Alber. magnus colonie existens habuit vīsum mortis eius.

In mane cum legeret dixit. Oy me qz cecidit columna ecclesie. mortuus est Tho. fleuit qz ecclesia carebat bono auxilio. Preterea eo mortuo suppor cecus rē. Mortuo eo: mulier eius cui insidebat fracto fune in ecclesiam venit ad feretrum. et ibi dolore crepuit.

¶ Tertio magnus ratione rē. Dum frater Alber. Buxie existens oraret vidit gloriam tho. Apparuit ei aug. et Tho. Aug. dixit Equalis mhi ē in gloria: sed me precedit in virginitate lapis preciosus in pectore est bo:

na intētio quā semper habuit de deo Torques ad collum: obedientia mortuus est anno. M. cc. lxxvij.

¶ In festo sancti Vincentij confessoris ordinis predicatorum.

Magnus vocatur in regno celorum Mat. v. Pro plogu huius sermonis accipe illū. b. dominici De beato Vincentio tria erunt videntia.

¶ Primum dicit cōgruitatis.

¶ Scōm dicit adequationis.

¶ Tertiu dicit cōsumationis.

¶ Primum dicitur rē. Utrum Vincentius ex suis meritis meruit premium eterne beatitudinis. Omnis argumētis: Rñdeo fm Tho. i. p. q. xxij. ar. iij. Alexan. d. ales. i. par. q. v. ar. ix. ponēdo hanc conclusionē. Quod opera nostra possunt pcedere a duobus pncipijs. Aut ab agente creato: aut increato. Si creato tantum. i. a libero arb. nostra simpliciter non supposita gratia spiritus sancti. Tunc impossibile est hominē puruz mereri vitā eternam. Et ratio. quia operatiōes nostre sunt finite et modici valoris. Ro. viij. Non sunt condigne passio nes huius rē. et Lu. xij. Cum feceritis omnia dicite quia inutiles serui sumus et in viij. Phi. Impossibile est in corpore finito virtutez esse infinitaz. Si ergo finite virtutis. ergo finite operatur qz vt dicit Boe. iij. de. pso. Agit em vntusculuqz natura qd est ppiū ei. si cut ignis qui non agit vltra suam speciem et sol. et de alijs. vnde tēporale opus non meretur mercedē vite eterne prout est a pncipio creato. Aut pcedit a pncipio increato. i. a spiritus sancto qui per grātiā grātū facientē mouet pncipiū creatū. id est liberum arbitriū ad operandū. sicut fessor mouet equū ad ambulandū et dñs seruū ad operandum. Istō modo homo me:

fecit ex cōdigno: qz valor meriti attē-
ditur fm virtutem spiritus sancti mo-
uentis nos in vitā eternā: iuxta illud
Jo. iij. fiet in eo fons aque salientis
in vitā eternā. Sctus vincen. de cōdi-
gno ex suis meritis meruit fieri ma-
gnus in celo ppter virtutes quas ha-
buit in pſenti vita. Que fuere tres pſ-
cipales in pſenti.

¶ Primo in virtute austeritatis.

¶ Secundo in virtute fidelitatis.

¶ Tercio in virtute humilitatis.

¶ Primo in rē. Cū dei seruus eēt de
ciuitate valētie in Cathalonis de no-
bili familia ferrarioz oriundus a ca-
tholicis parētibus est nutritus in di-
sciplina ac probatis moribus. Pater
eius fuit publicus notarius. Mater
eius tres habuit filios. Primus dicitur
est petrus secundus Bonifacius: i vtro-
qz iure doctor: tertius Vincentius: qui
xvij. annum etatis attingens: aīad-
uertens: nō esse tutū cū scorpionibus
habitare religionē p̄dicatoz ingressus
est. In tantoqz austeritate vixit: q nō
pōt exp̄lmi lingua p̄r annos. xl. fu-
it in religione sine carniū conestio-
ne. Sciebat enim esse vox illis puer.
xxx. Qui delicate nutrit ser. su. post-
ea sentiet eum contumacez. i Greg.
ij. li. moza. Ubi carnes comedunt mo-
dica penitētia est. Ieiunia ordinis in-
tegre seruauit a festo crucis vsqz pa-
scha. In lecto nunqz visus ē dormire
lz ei pararetur: sed semper vel sup pa-
leā aut tabulā gesebat: semel tātū
in die per totum annū cibum sumē-
bat. Sub vestibus humilibus cilicis
portabat. Unde dicere poterat illud
apli. i. Co. ix. Castigo cor. me. i in ser.
redigo. Sup quo Ber. super Cantū.
Tria hoies mundant possident in p̄-
sentī seculo. pmo t̄palia. secūdo corp⁹
tertio aiām. Que oīa verus religio-
sus abnegat. Primo t̄palia reliquit p
votū paupertatis. secūdo corpus p
votū castitatis. tertio aiām
p̄votum p̄prie voluntatis. i. obediē-
tie. Que oīa seruauit sanct⁹ Vincen.

Primo fuit pauper qz solus vnā tuni-
cam et vnū biretum habuit pro die
et nocte. Solā bibliā et breuariū ha-
bebat. Nō imerito: quia dicit Criso.
super Mat. Doctor debet esse pauper
vt auaritiā libera voce castiget.

Secundo fuit castus: qz nunqz carnes
suas contaminauit: immo nec vnqz
corpus suū vidit. Tertio fuit obedi-
ens. quia nunqz suis maioribus re-
sistit. quod ostendit Ber. super Math.
xvij. di. Bonum est nos hic esse scilicet
in religione qz homo viuere puri⁹
cadit rarius: surgit velocius. Ille. U-
uit purius: qz segregatus a tempora-
libus. Cadit rarius: qz habet lectio-
nes i diuina officia. Surgit velocius
qz inspirat. Et religiosus nō pōt diu
esse in peccato mortali. Beatus ergo
Vincenti⁹ fuit magnus in p̄ma virtu-
te que dicitur austeritatis.

¶ Secundo in rē. fm Thom. xij. q.
clxxvij. ar. i. Virtuti fidei attribuun-
tur miracula. iuxta illud. Mat. xvj.
Si habueritis fidem rē. Beatus vins-
centius infinita miracula fecit in pa-
tria Tholosana. Cum mulier lunati-
ca filium perperisset dimisit ipsum in
quattuor partes et coxit. Vir autem
eius cum lachrymis portauit ipsum
sancto dei Ad cuius preces filium su-
scitauit. reseruat in signis in corpo-
re vsqz ad mortem in signum mira-
culi. Preterea cum in ciuitate Illar-
densi provincie arragonie esset: cni-
nesqz meretrices ad deū conuertis-
s indeqz recedēs societas que eis comi-
tabat videns lenones eaz meretri-
cūz armatos contra sanctū dei ei qz et
tūc insinuauit: qbus dixit. Isti sunt le-
nones qui me querunt interficere. I-
pcedatis me: et ego vos sequar. Ap-
proximantes aut illi arma cōtra san-
ctū dei parant. Vir dei signo crucis
se muniens di. Per signū crucis de in-
imicis nostris libera me dñe. Iuue-
diarte artius depositis in terram se p-
sternunt veniam petentes. Miran-
dū valde de seruo iesu xpi. Preterea

hum pascaret cathalonie: et essent ibi
plura hominum milia quodā loco qui
dicitur gragnose ubi non erat vinum
peruenti ad quandā tabernā in q̄ nō
erat nisi parū vas vini: data benedi
ctione creuit vni ex quo oēs biberūt
et iterū vas plēnū remāsit. christo assi
milatur qui in nuptijs etc. Preterea
eo viuentē: cū in claraualle eēt maxi
ma pestis inter mōachos: vtrūq̄ quā
benedictā asperlit per totū conuentū
et sic cessauit pestis. Petrus de taren
tasia h̄z in. iiij. di. xlv. ar. ij. q̄ datū est
q̄busdā sanctis patrocinari sup̄ infir
mitates. vt antonio sup̄ igne. Lucia su
per oculos. Sebastiano et Rocho. sup̄
pestem et huic datum est.

Tertio magn⁹ etc. humilitati dat
p̄mū exaltatiōis. Lu. i. Exaltauit hu
miles. In eodez. Qui se humiliat etc.
Ja. iij. humilibus deus dat gratias
Eccl. iij. Quāto maior es humilia te
in oib⁹. Lucifer sup̄bus dedit locū
xp̄o humili. Eua sup̄ba locū humili
marie: diues sup̄bus dedit locū laza
ro humili. Vtrūq̄ dei fuit humilis.
Cū enim benedictus. xi. pap. ordinis
sui velleret eū cardinales facere ex hu
militate renuit. Intellexit esse verū
illud qd̄ dicit di. xl. c. multi. Quicūq̄
primatus desiderauerit in terre inue
niet confusiōē in celo. de talibus vbi
sunt. Cū enim plures eū sequerentur
et inciderent ei tunicam ex deuotione
et acciperent pilos asini sui eos argue
bat inquit. Nolite hoc facere fili
mei. Ego non sum quez queritis. Et
qñ recedebat de vna terra. nolebat q̄
aliq̄s eū sequeretur: nō curabat de glia
licet dicat Vale. nulla est tam excel
sa virtus que dulcedine glorie nō tā
gatur. Unde patet primum.

Secūdo dicitur etc. Vtrum sc̄s Vincen
tius ex suis meritis sit equalis ange
lis in vita beata. q̄ hodie in eplā dicitur.
Vidi alterū angelū volantē per me
diū celū. Responderet Tho. i. par. c. x.
ar. iij. Qd̄ de hoīe et de angelo est loq̄
dupliciter Aut quo ad naturam: aut

quo ad gratiā. Si p̄mo modo angelus
est dignior hoīe nec pōt ei adequari:
q̄ deus maiora. dona naturalia ei cō
tulit q̄ homini: et minimus angel⁹ ē
p̄fectior quolibet hoīe. Exceptis aīa
xp̄i angel⁹ p̄cedit decorē et p̄fectionē
quarūlibet rex. creaturā corpaliū et
spūaliū. Vñ Aug. xi. de ci. dei dicit de
natū a angelica. Cetera oīa que de
p̄didit nature dignitate p̄cellit. Dio.
Angelus est ymago manifestatio oc
culti hoīs. Sed si loquimur quo ad gra
tiam sic homo pōt angelis equipara
ri ex virtutibus suis: et vt dicit Tho.
ij. sen. di. ix. homo angelum p̄cedit
triplici ratione. Et dñe difficultatis
que est in hoīe non in angelo. Et ratio
ne diuturnitatis: et merito passionis
xp̄i que fuit pro hominibus. non pro
angelis. Vincen. dicit angelo similis
Magnus vocabit. Que magnitudo
habetur in triplici virtute.

Primo in perfecta charitate.

Secūdo in sancta oratione.

Tertio in sancta virginitate.

Primo in charitate. habz Aug. in
sermone de quinqz panibus. Si q̄s ha
buerit tantā charitatem. vt paratus
sit pro fratribus mori: p̄fecta est in eo
charitas: hanc habuit Vincen. q̄
pro amore p̄mi totum occidentem
circulauit p̄dicando pro zelo animarū
Unde cathalonie dicitur tercūdecim⁹
apls p̄ excellentiā: quia sicut apli p̄
dicauerunt p̄ totū orientē. iuxta illud
In oīm terrā etc. Ita sc̄s vincen. p̄
totū occidentē. Et apostolus sp̄s. s.
descēdit in specie ignis. ita in die p̄
the. videntibus oib⁹ sp̄s. s. in sp̄e
ignis visus est descendere sup̄ eū
dñi p̄dicaret. Predicauit enim Ara
gonie. Cathalonie. hispanie. fran
cie. Britānie. Burgūdie. Anglie. Ri
parie. Janue. Mediolanum venire
volēs. impeditus fuit. habuit p̄ule
giū apostolorū. Qui sicut intelligebat
tur ab oib⁹ in lingua sua: ita Vincen
tius ab oib⁹ nationibus. p̄di
cationi aīe eius aderant reuerende

bone. Benedictus pater. x. cuius erat confessor. Imperator Sigismundus rex fernandus. rex Aragonie. Mha Violente eius vxor. et alij barones committes ex qua predicatione ad fidem christi conuertit plurimos. In regno granate vbi sunt Ethioptes de Ma- chometo conuertit de illis. viij. milia In hispania circa. v. milia. Numerus autem conuersorum tam indeorum quam saracenorum. fuit. xxv. milia vt inuen- tum est in quodam processu. Sciebat ve- rum esse illud. Sigo. in homine. Nul- lum est maius sacrificium quam zelus animarum vero predicatorum qui vult bene et fructuose predicare verbum dei quattuor sunt necessaria Omnia autem ista habuit sanctus dei. Prmo in scia. xvi. q. i. c. st. clericatus. Mul- to tpe discere quod post modum doceas et apostolus Argue obsecra. increpa in omni patientia et doctrina. Cata. Secundo est sanctitas vite. Reg. Cuius vita despiciat; restat vt eius predicatione conueniant. et Lact. in. liij. Hoies ma- lunt exempla quam verba quoniam loqui facile est; prestare difficile. et. l. q. i. Utilissimum con- putandus est nisi precellat scia. et sancti- tate. qui est honore prestantior. Tertio patientia. ps. Bene patientes erunt vt annuncient. Quarto est charitas. apostolus. i. Co. xij. Non quero quod mi- hi utile est sed quod multis vt salui fi- ant. Quinto magnus et c. qz orationi se dabat. et dicitur de eo quod quando orabat: se claudebat in aliquo loco secreto: ne impediretur ab aliquo Et vt multum derideret: sepe lux immanis erat circa eum que totam cameram illuminabat. Quod audiens rex aragonie curiosus super hoc factus videre volens si hoc verum esset quod dicebatur venit ad locum in quo orabat: et vidit eum prostratum in oratione et a terra eleuatum. Quo viso territus recessit. Quia sanctus dei dure incre- pauit dei. Quare huc venisti: et socium suum qui eum permiserat venire dei. Nomen dei tibi: ne permitteres ali- quem venire. Felix eum vixit.

vi. annis. Tertio in virginitate. Pro- uer. xij. Qui diligit cordis mundiciam diligetur a domino. Fuit purissimus in carne sua. qui per. xl. annos fuit quod non vidit carnem suam. Et sic patet secun- dum.

Tertium dicitur et c. Confirmato cursu pre- sentis vite: mirabilis deus in sanctis suis miranda operatus est in seruo suo ex hoc. in omni tempore magnus inuentus est.

Primo magnus viuens in mundo. Secundo magnus iacens in sepul- chro.

Tertio magnus regnans in celo. Quarto magnus et c. Que magnitudo apparet tripliciter.

Primo in bona christi apparitione.

Secundo in futurorum prenuiciatione.

Tertio in mortuorum suscitatione.

Primo in bona et c. Cum enim Auinio in grauaretur infirmitate apparuit ei christus cum angelis suis di. Eligo te in meum predicatorum generalem in occidentem. Et statim visum teti- git: et sanus surrexit. In mane vero surgens cepit discurre per predicando. Ob famam autem eius per oes partes a petro cardinali de luna in confesso- rem assumptus est. Quo tpe scisma: te crescente. prefatus cardinalis in papam electus canonice non est: qui dictus est benedictus. xij. qui sanctus dei instituit magistrum sacri palatii. Cum seruus dei illi sepe persuaderet vt papatum relinqueret vt sic scisma de ecclesia tolleretur et tardando dissi- mularer. recessit ab eo: et ad terram sa- racenorum intravit. et ad pristinum rediit officium. Dicitur de eo quod dum semel predicaret de iudicio vniuersaliter diceret illud verbum. Surgite mortui venite ad iudicium. quod vox illa fuit tanti clamoris: quod omnes qui aderant trina vice quasi mortui in terra cecidere. Et tunc ad eius predicationem ade- rant quasi. xxx. milia hominum preterea de eius voce. Exemplum illi monachi qui cupidus erat ipsum audire: sed non

In festo

valens in campanili per .x. miliaria
audiuit. Unde patet quod magnus fu-
it viuens .x. Scdo magnus .x. fuit
ppheta et plures propheta. Officium
pphete est futura pñciare: preter-
rita et pñtia cognoscere. Sanctus dei
scdm omne tempus prophetauit.

¶ Primo pphetauit futura: vt pzde
calixto papa. Cū valentie pñdaret:
amunculus pape Calixti dicitur ferra
dñs pduxit par unum calixtū ad sanctū
dei: vt ei daret suā bñdictionē. Cui
dixit sanctus dei. Mittatis hunc pue-
rū ad scholas: qz magnus adhuc erit
in ecclia dei. s. papa q me honorabit.
Qd factus est. Qz ipse fuit q euz cano-
nizauit. Preterea exemplum illius
qui caput fratris sui sub clamide fe-
rebat: credēs habere caput vituli.
Predixit eū mori iubente iusticia dñi
esset in pñdicatione. ¶ Scdo fuit plus
q ppheta: quia annunciat pñtia Cū
aragonie missā celebraret pñte re-
ge aragonie: moram traxit in missa
et lachrimas fudit plus solito. inter-
rogatus si quid noui accidisset. Rñ-
dit illa hora patrem suū migrasse ad
deum: qui locus erat multum distās
Preterea alia vice in Britannia pre-
dicans. in ipsa pñdicatione ofoni se de-
dit per longam morā. Et postea pre-
dicationem proseguēs dixit populo
Non miremini qz genitricem meam
agnoui migrasse ex hac hora: vñ pro
illa orami nunc. Tertio annunciat p-
terita. Cū sanctus dei haberet sociū
suū in quadā ciuitate infirmū. dixit
sanctus dei socijs suis filijs mei: socius
vester mortuus est: pro illo rogetis:
qz eius aīa ad purgatoriū iuit: et sic
infra dies tres ad paradysum iuit.
¶ Tertio magnus .x. Examinatis
miraculis a Nicolao quinto et Calix-
to eius successore: inuenti sunt. xxviiij
mortui ab eo suscitati Preterea Cre-
me de Matheo armigero facti ange-
li a medicis desperatus: apparuit ei
in visione et mane sanatus est. Pre-
terea ibi puella inuenta est mortua

per horas tres: in puteo inuenta est
sed merito serui dei suscitāt. Preter-
ea mātue: dñia marchesana pepit si-
ne dolore vouēs sancto dei. Preterea
dū missa cātarēt de eo: quedā pepes-
cit sine forma. Dū dicerēt introit⁹ ap-
paruit caput. Dū kyrieleyson: appa-
ruit digitus vn⁹ et sic deinceps. Vñ
in capite misse: tot⁹ apparebat homo
¶ Scdo magnus .x. Cū dei seruus
esset annor. lxxv. morē pñdixit suam
in pñsentia ducisse Britānie. Sum-
pris sacramentis eleuatis in celum
oculis: spm tradidit Epus aut ciuita-
tis: eū manib⁹ suis sepeliuit: q mor-
tuo ducissa Britannie tenuit corpus
eius sup terrā tribus diebus. Quib⁹
claruit miraculis et demū in tumulo
positus est. Dū processus fieret de mi-
raculis suis. lxxvi. peste pculsi: sanati
fuere. Sepult⁹ est in ciuitate Nans-
tes in ecclesia cathedrali: qz forte or-
do quentus nō habebat. ¶ Tertio re-
gnans in celo. Vbi coronā accepit fñi-
tho. ij. de regimine pñcipis. quadrus
plex est coronā qua coronabant et im-
peratores. Prima aurea: qua reges
coronati sunt. In monarchia iudeorū
Saul. Dauid. Salomon. Roboam.
Abias. In monarchia troianorū. Pri-
amus. Alexāder. Hector. Paris. In
monarchia latinorū. Saturnus. Pir-
rhys. Eneas. Ascan⁹. Romulus. In
monarchia persarū. Cambises. Das-
rius Xerxes. Alexander magnus.
¶ Scda corona argētea: qua reges et
imperatores coronantur. ¶ Tertia
ferrea qua imperator ex villa modoe-
tie in signū q prim⁹ imperator ger-
manus. karolus magnus sic dictus:
colla regum longobardorū suarūqz
gentium pdomuit. Ibi accipit coro-
nā ferreā: qz ibi sepulti sunt reges
lōgobardorū. ¶ Quarta laurea: qua
victores romanorū coronabantur: qui
bus dabatur triumph⁹ triplex. Nec
triumphare quis poterat: nisi prius
quinqz milia hostiū in bello viciisset
vt hz Vale. sub rubrica: de iure triū-

phandi. Ad ppositum. Deus coronat
et coronauit scilicet Vincentium hac qua
druplici corona. Prima aurea que da
tur omnibus p premio essentiali. Se
cunda argentea: que dat virginibus
p premio accidentalī. Tercia ferrea
p constantia in tribulationibus. Et
datur martiribus. Quarta aurea: que
datur doctoribus: in signum scientie
his omnibus coronatus est beatus
Vincentius. Applica eas tuomō. Dic
et aliqd miraculū in fine si videbis
Ideo magnus vocabitur et.

In festo Seraphice Katherine se
nensis.

Hanc amauit et
exquisiuit a iuuentute mea
et quesui mihi sponsam as
sumere: et amator factus sum forme
illius. Sap. viij. diuina sapientia illi
supremū excellit: et alti imperatoris dei
quantumq; diligat vniuersaliter om
nes creaturas: ut scribitur Sap. xi.
c. Diligis omnia que sunt: et nihil odi
stis eorum que fecisti. Quia sunt bona in
sua natura Gen. iij. Uidit deus cun
cta q̄ fecerat et. Et apus. i. Thi. iij.
Bona est omnis natura. Tñ speciali
us diligit hominem quē formauit ad
sui imaginez et similitudinē. Uñ Lac.
in. iij. De veri patris officio functus
est: ipse corpus effinxit: ipse aiam qua
spiramus infudit illius est totū quic
quid sumus. Ille. Primo quo ad cor
pus: nō curū s; rectū. Qui. i. Meta.
Pronaq; cū spectet aialia cetera ter
raz. Os homini sublime dedit. celūq;
videre iussit et erectos ad sidera tolle
tur vult⁹ et Lac. in li. de opifi. dei et ho
minis ad demetrianū Cum statisset.
deus ex ossibus animantibus solū ho
minē facere celestē: et cetera vniuersa
terrena: hunc ad celi contēplationē ri
gidum erexit: bipedemq; constituit. Al
le. Secundo quo ad aiam cū suis po
tentis. Memoria intelligentia: volū
tate. Qd considerans diuus Ber. su

per Can. Parū ne tibi videat o homo
Cogita qualem te fecit. Nempe fm
corpus egregiā creaturā: fm aiaz ma
gis imagine creatoris insignē: rōnis
pticipē: eterne beatitudinis capacem
Ille. Et lz amauerit oēm creaturā in
sumo amore: tñ pticularitē amauit spō
saz suā katherinā: quaz dignatus est
ornare altis immensis: et angelicis p
uilegijs. Uñ bñ dz. hāc amauit et. In
reassumptione thematis et declarato
fiat practica Ista est illa q̄ habuit om
nē sciētā. hec est q̄ habuit desponsa
tionez celestis sponsi. hec est q̄ facun
dia sua obtinuit a sumis pontificib⁹
q̄cquid voluit. hec est q̄ habuit tripli
cez coronā s; ginitatis martirij docto
ratus. Qua ppter cōsideranti me ma
xima merita lingua heret palato offe
humanū ingenij deficit: tñ volo cone
mur q̄ de multis pauca pstringamus
in eius laudez et ad nostri cōsolatio
nem spūalem. Et hoc faciemus in tri
bus misterijs.

¶ Primū dz puritatis.

¶ Scdm dz conformitatis.

¶ Tercij dz sublimitatis.

¶ Conclusio est phi m. viij. Eth. vt
etiam h; Plato in Timeo et Tho. i.
ij. q. xvj. ar. iij. Qd similitudo est caus
sa amoris. Et Sap. xij. Omne aial di
ligit simile sibi. Exempli g̃ra de cane
ad canē: de catta ad cattā. Et rō hu
ius dilectionis est: qz sunt vnus spēs:
vñ mutuo se diligūt. Et similitudo ē
cā amoris. Ecōuerso quidem. Dissimi
litudō est cā odij. Qz vt h; phs. ij. de
generatione. Cōtrariorū p̃trarie sunt
cause. vt p; de odio inrer canē et cattā
canē et lupū. Et si diceret. O pater in
domo mea habeo canē et cattā. qui se
mutuo diligūt. Rñdeo: q non est natu
rale sed per accidēs. Qz se assorane
re p assuefactionez. Ad ppositum. Si
similitudo est cā amoris. Creatura est
similis suo factori p virtutes. Ge. iij.
faciamus hominem et. Et q̃to est meli
or: purior: et sanctior: tanto plus a deo
diligitur. quia plus est ei similior. Si

W ij

In festo

multitudo est causa amoris. Deus est mea. Scdm Tho. l. q. q. xij. Quibus
 summa puritas et pulchritudo. In ps. dam personis fuit declaratus status
 Speciosus forma pre filiis hominum gratie sue in plenti: vt Abrahæ. gen.
 Can. v. Dilectus meus cadius et rui xij. moysi Exodi. xij. Paulo. ij. Cor.
 bicundus. Cū sit pulcher nō nisi pul rinth. xij. Magdalene. Luc. ij. Was
 chros spirituali plchitudine diligit. rie virgini. Luc. ij. Johāns bap. Jere.
 Unde Damascē. Sanctus deus non Latroni ex privilegio speciali. Sic
 nisi in sanctis habitat. Et ps. Domus etiam sponse katherine senens vthie
 maz domine decet sanctitudo. De pri patet. Ecce quomodo habuit primaz
 mo ad vltimū. Deus diligit creatu puritatem baptismalem. Beatus qui
 ram bonā et sanctā: et plus q̄to fuerit hāc custodit: quia pauci sunt. Scdm
 pulchrior et sanctior: et melior. Ad p fuit pura puritate et. Scdm Tho. in
 postm nfm: katherina fuit purissi quolibet. ix. q. x. Ad veram virginitas
 ma. Et hoc quidē: triplici puritate. tem duo concurrunt. Unus materia
 Primo puritate baptismali. le. aliud formale. Materiale vero
 Scdm: puritate virginali. est priuatio omnis delectatiōis. For
 Tertio puritate cordiali. male vero est ppositum nūq̄ expe
 Primo puritate et. Et est q̄ homo riendi delectationes carnales. Et si
 baptizat: tunc purgatur a pctō origi quis haberet virginitatez quo ad pri
 nali. Et vt dicit Ric. in. iij. dist. iij. ar. mū: et non quō ad secundū: non ppie
 iij. q. iij. Alia sanctificat in baptismo dicere virgo. Nec si talis moreretur
 vniuersali sanctificatione q̄ purgat haberet coronā siue aureolā: que da
 a pctō: in qua sanctificatione gfa con tur virginibus. in patria. Unde puel
 fertur: sed non pfirmatur quin possit le que sunt in domo parentū et cupi
 ab illa recedere. Hec autē sanctificatio nnt habere viros: quia tales sunt vir
 datur oib' baptizatis. Qui baptism' gines fm corpus: et non scōz mentez
 vt dicit Tho. in. iij. di. iij. ar. hz puri pnantur aureola virginitatis. Que
 ficare baptizatū ab oi pctō. et actuali ergo vere est virgo: coronatur ab al
 et mortali et originali: vt pz in adultis tissimo. Maxima gfa est ista: que deo
 qui contrite accedat. Unde si iudeus summe placet. Prouer. xij. Qui dilis
 nouiter baptizatus moreretur ad ce git coram mundiciam diligitur a do
 lum statim euolaret. katherina senen mino. Et Lactan. in. vi. Nihil em san
 tis hanc habuit puritatē ppter quaz cta et singularis illa maiestas: aliud
 fuit adanata a xpo sponso. Quia a pñ ab homine desiderat q̄ solā innocent
 cipio sue natiuitatis se immūne serua am. Quaz si quis deo obtulerit satis
 uit ab omni pctō mortali. Quod de o pie religioseq̄ litabit: et Ambro. li. de
 bns sanctis nris legim'. Si tñ in ali virginibus. Supergreditur virgini
 quo minimo errabat. cum Johannes tas conditionem humane nature. Fi
 dicat. Si dixerimus q̄ peccatum non gura. apoca. xij. Qd Jolēs vidēs ce
 habemus et. ita fiebat ac se macera tum virgineū de eis mentionez fecit.
 bat ac si fuisset mortale. Unde dicere q̄ non est de alijs. hi sunt qui cū mu
 poterat cū Thobia. Mundani serua lieribus non sunt coinquinati. hāc
 uij animaz meaz. Similiter in. ij. par puritatem habuit bta katherina. De
 te legende sue. c. vi. Quod in conuer es legit q̄ cū esset septennis votū vo
 sione Pauli dum ptemplaretur eius uit xpo virginitatis. Et vt melius pos
 conuersionem: cepit amarissime flere set eā conseruare voluit assumere. re
 super vitam suam. Et xps illi appa mediū scz scām penitentiā. Quia cor
 ruit di. Noli flere o filia mea contem pus hois est: sicut equ' bñ pastus q̄ re
 platinā katherina: qz tota es in gfa calcitrat. puer. xij. Qui delicate nū

trit serum suum: postea sentiet eum
ptumacē. Dum esset iuuenis: cepit ab
stinere a carnib⁹. Grego. Ubi carnes
comedunt modica p̃tia est. Et vinuz
lymphatum sumebat: sine omni sapo
re. Nō dimmerito. Quia vt dicit apls
Ep̃i. v. Nolite inebriari vino: in quo
est luxuria. ⁊ puerbi. xxiij. Luxuriosa
res est vinū. ⁊ hiero. Uter vino estu
ans facile dispumat in libidine. O iu
uenes seruate vos a vino. In. viij. Po
litico. Iuuenes maxime ad ebrietate
custodiri opt̃. Katherine se priuauit
in etate. xv. annorum isto vino totali
ter. ⁊ p. xx. annos soluz bibebat liquo
rem de succis herbaruz. Preterea er
ga carnē induebat cilicio et cingeba
tur quodā cingulo ferreo: qd̃ erat san
guine tinctum. Dormiebat super asse
res. Et p. cervicali habebat quoddā
lignum. Ad tantū devenit: q nō dor
miebat plusq̃ p. horam. Preterea se
disciplinabat quadaꝫ cathena ferrea
tribus vicib⁹ omni nocte: ad modū pa
tris sui d̃sici. Ex quo factū est: vt cor
pus eius macilentū redderet. Et in
signū huius cum mortua esset: pelis
vmbilici inuenta est adherere ossib⁹
renuz eius. Vide quō se afflixit p. con
seruatione virginis. Magna fuit
p̃tia marie egyptiace: q. xviij. annos
stetit in deserto: cū herbis crudis. Ma
gna p̃tia marie magdalenē: q. xxx.
annos in penitentia fuit. Magna pe
nitētia Thaidis meretricis: q alexā
drie p̃bussit oia sua: ⁊ desertum petijt
Magnā p̃tia hieronymi: qui in des
to fuit pluribus annis. Sed non mi
nor Katherine seneñ. De hieronymo
scribitur: q nō gustauit vinū n. ad re
p̃men. ⁊ libidinez. De Katherine
habes q. xv. annoz ex̃s priuauit se
vino. Et per annos. xx. fuit cū succis
herbaruz. De hieronymo d̃r q indu
ebatur sacco. Ihec aut̃ cilicio ⁊ cingu
lo ferreo. De hieronymo dicit q dor
miebat super terrā nudā. Ihec autem
super asseres. De hieronymo d̃r q se
disciplinabat cathena ferrea: virgo

autem hec idem agebat. De hierony
mo d̃r. Quotidie lachryme: quotidie
genuit. De Katherine d̃r q semp in
meditatione pctōꝝ suoz etiam mini
ma deslebat. Qd̃ totū egit hec sc̃tā p.
p̃seruatione sue h̃ginitatis. Unde de
mones inuidētes sue puritati et h̃gi
nitati quadaꝫ vice intulerunt ei plē
molestias apparētes in diuersis for
mis bestiarū. Vñ ex hac visione cepit
sc̃tā dei virilif d̃micare. Cui x̃ps ap
paruit cū maximo lumine: ⁊ effugauit
illos sp̃s immūdos. Qd̃ illa videns:
tanq̃ alter Anthomi⁹ d̃r. Ubi eras o
bone iesu. Quare p̃misisti me tot per
cussionib⁹ p̃turbari. R̃ndit x̃pus. Bñ
aderam. O Katherine in corde te for
tificans. Si non fuisses tecū: nequa
q̃ victoriam habuisses contra demo
nes. ¶ Tercia puritas. ⁊ c. h̃z p̃hus
ij. p̃h̃y. Omne agens agit propter fi
nem. Ad quem finem creatur homo
Certe ad finem vite eterne: vt dicit
Magister in. ij. dist. i. Ad istum finem
non possumus peruenire nisi per me
dia. De quib⁹ Mat. xix. Si vis ad vi
tam ingredi: serua. ⁊ c. Ar. ij. p̃h̃y. Ne
mo potest tēdere in finem: nisi per me
dia. Sed nullum medium efficacius
q̃ puritas cordis quam querit deus
puer. xxiij. Fili prebe mihi cor tuū.
Et. xiiij. q. v. ca. Si quid Deus inter
rogat cor: non manā. Iō x̃pus. Math.
v. Beati mūdo corde: qm̃ ipsi. ⁊ c. Qui
cupit videre deum: habeat cor mū
dū. Ad hoc studuit beata Katherine
Cum enim semel diceret. Miserere
mei deus: ⁊ peruenisset ad versum il
lum. Cor mundum crea in me deus:
apparuit sibi dominus: ⁊ abstulit ei⁹
cor. In capite trium dierum: quibus
stetit sine corde. dedit ei domin⁹ cor
nouum d̃i. Filia mea Katherine: d̃di
tibi cor nouum: vt sis totaliter mū
da in conspectu meo. Et claudens lo
cum illuz consolidauit. In hui⁹ signū
semper remansit cicatrix quedam.
Unde in oratione sua d̃i. Domine cō
mendo tibi cor tuū: ⁊ non meum. Vñ
D iij

ex hoc: ad tantam venit puritatem: qd nichil cogitabat aliud nisi xpm & matrem eius. Cum quibus sibi apparentibus officiū in camera dicebat. Unde patet p̄mum.

¶ Secundum dicitur. 1c. Sponsa se debet conformari sponso. Quia Katherina fuit xpi sponsa. Quasi inquit mihi sponsam: ideo fuit ei conformis in tribus.

¶ Primo in primi dilectione.

¶ Secundo in mundi despectione.

¶ Tercio in stigmatiz susceptione.

¶ Primo. 1c. Tho. xxi. q. xliij. ar. i. Divina p̄cepta ad duo reducuntur.

¶ Primo ad dei dilectionem.

¶ Secundo ad primum. sine dilectione: nihil agimus ad vitam eternam. Beata Katherina hanc habuit qd ardebat p̄ xpi charitate. Senis fuere duo ius uenes ad mortem sententiam. Unum super currum ducerentur vi doloris clamabant deum blasphemabant et sanctos. Sancta autem erat in domo et videns eos desperatos cepit eis p̄dicare. & iram eorū conuertit in dulcedinem. unde ad mortem libenter uerunt. Migrantes ad purgatorium eos liberavit. ¶ Preterea in eadē ciuitate. quidam nicolaus noie de perusio qd morti sententiatus: qd verbum p̄tra statum dixit. Caue dñum. Exēplū dñi Cicchi qui dixit in morte qd sui filij n̄ se intrinmitterent de curia: qd dñorū curia est fortune similis. Desperans de vita sua: virgo ipm in carcere visitauit & verbis suis ad mortem deduxit gratenter. ¶ Preterea quidam ciuis nomine Andreas qui habebat vuln⁹ cācri in stomacho cui null⁹ seruire volebat ppter horrorem vulneris: ipsa eidem seruiuit. Et dū haberet vomitum sumpsit p̄ potu reliquias vulneris. O charitas immensa. Preterea cū ppl^s romanus occidere vellet Urbanum papam. vi. ipsa orauit xpm qd hoc nō permitteret. Et xpo r̄ndente. Quod tanta erat nequitia illius populi: qd illo scelere p̄petrato volebat

ipsum pplm submergere. Respondit illa se velle oēm penā portare: dū illud malū auferret: qd & factum est. Fuit em̄ data in manibus demonū: qd eaz crudeliter vulnerauerūt: qd mortui sinentes. Assumitur paulo Emilio: qui a dīs petijt fortunam se uire in domum suam: vt respu. incolūmus seruaretur. Et Codrus atheniensis qui oraculo Apollinis cognouit patriam fore victicem contra douēs: si ipse in p̄lio moreret. Qui habitu mox mutato in mediū hostiū se iniecit: vbi interfectus est & patria victrix exiit. ¶ Secundo cōformis fuit xpo. 1c. Xps iesus semper mundū despexit qui per Iohannez dixit p̄mo Johā. v. Nolite diligere mundū neq. 1c. Et Augu. ad heremitas. Scriptū est fratres charissimi qd mundum nō diligamus quia qui voluerit mundū diligere inimicus dei constituetur. Ille. Ex hoc matrem pauperem elegit patrem Ioseph carpentariū. xij. piscatores. Katherina senensis fuit christo cōformis: qd mundū despexit. Cum em̄ esset annoz. xij. cogitantes parentes eā nuptiū dare miserunt eā ad sororem suāz nuptā vt eā hortaret ad policias & mūdi pelicias. Sic pater & mater ad hoc pretendebant. Un offerunt ei ornamentum capitis iocale torques. Rēdit virgo. Xpus meus portauit in capite coronā de spinis. Unde nō decet sub capite spinoso mēbrum fieri delicatum. ¶ Scdm̄ ornamentū annulos & cyrothecas. Respondit virgo. Xpus meus habuit clauos ¶ Tercium ornamentum pedū caligas pulchre increpide. Respondit virgo. Xpus meus habuit clauos in pedibus. ¶ Quartum ornamentū fuit vestis cum cauda cum alijs indumentis. Respondit virgo. Xpus meus fuit indutus alba veste in derisum. ¶ Quintum ornamentum est in pectoris: amuli decori cū adamate. Respondit virgo. Xpus meus habuit latus p̄foratū. Et ego misera talia deferam. Videntes

adhec parentes in despectu dederunt ei vilia officia ad faciendum. s. coqna. Voluit aut in hoc humilia. ut exalta ret: q. ut dicit Lactā. in. vi. c. v. Quis quis vitā a se voluerit vitam corporis contēnat necesse est. Et Eccl. iij. Quāto maior es: humiliā te in oibus. Po. fuit aut se in oratione in qua rapta ē et vidit oēs patres ordinis cuz habiti bus suis. Querētes aut quālē vellet habitū recipere: oculos suos fixit ad habitum p̄dicatoz. s. patrem Dñicu. se contulit: q. est religio sancta realis non fantastica: nō duplex. Unde dici tur ordo: malleus hē reticorū: hortus deliciarum. De quo ordine dixit Ale xander quartus papa. Hi sunt viri p bati in lege domini: fratres ordinis diui Dominici: efficaces quidem in opere atq. potentes in predicatione. Quia vbiq. p mundū ipsorum ora in tonant velut tube. Et in omnem ter ram exiit sonus predicationis eoz. et vsq. ad fines orbis terre sua saluti: fera verba sonant. Ille. Eugilās au tem ipsuz cuz summa deuotione susce pit. Qui dicitur ordo tercū habit⁹ s̄a: cti Dominici: quia ē altercatio mior contra nos de isto tercio habitu: ideo audiant. Beatus dominic⁹ fecit scho lares de militia iesu xpi: sic nuncupa ti qui dicuntur sic adhuc rome in me mouam illius schole. Elimatis au tem hereticis per ipm sanctū Dñicu per italiam et totā xpianitatem: illud nomē d milita fuit mutatu in nomē de penitentia sancti dñici qui dicunt tercū ordinis. Qui terci⁹ ordo fuit so lenniter approbatus per pontifices: inter quos per Johannē. iij. Per Bo nifacium. ix. per. Innocentiu. vij. qui plura priuilegia eis concessit. Unde nec plus nec minus habet tercius or do minorum sicut iste. ¶ Tercio fuit conformis. et. Quattuor legimus ha buisse stigmata: sed diuersimode. Pri mus fuit Paul⁹ q de seipso dicit Gal. vi. Ego stigmata dñi iesu: in corpore meo porto: nō corporaliter. s. signa pas

sionū in manibus et pedib⁹: sed picun tur stigmata. i. passionēs et tribulatio nes quas apostolus habuit p ceteris apostolis: ut ipse alibi dicit. Crucifi xus sum. Scdus fuit beata Marga reta de vngaria regina que realiter habuit. Tercius fuit franciscus: sed modo particulari quo nullus ali⁹ ha buit in monte auerni. Cui xps in mo do seraphin apparuit. et impressit ma nibus et pedib⁹: et lateri signa sue pas sionis. O dignitas. Quartus fuit Ka therina in sancta christina de pisio: q die dominica cōdicatura ante altare existens cū diceret sacerdos. Dñe nō sum dign⁹ ut intres. et. Respondit xps vocaliter. Et ego sum dignus o Ka therina. Eleuata est in extasi post co munione et petijt a xpo experiri dolo res ipsius xpi quos habuit in cruce n cōtenta mori donec habuisset hanc g tiam. Vidit iesum in forma crucifixi sibi apparentem super se radios san guineos emittentem ex quinq. cicat ricibus sui corporis videntibus pluri bus vtriusq. sexus. Ipsa autem peti uit ne apparerent visibiles illi radij in suo corpore: et mutati sunt in radijs solaribus. Et ex hoc quasi mortua re manuit. Reuersa ad se narravit patri spūali per ordinem rem. O fatuitas quorūdā. O demētia q grununt tra scm dei p̄dicant p̄dicatores antichri sti. O sine rōne. O inuidia. O pueri applica ad libituz.

¶ Terciu dñ. et. Sublimauit eā xps sponsus in tribus priuilegijs.

¶ Primo in fidei desponsatione. Scdo in miraculoz coruscatione. Tercio in glie coronatione.

¶ Primo et. Magnū priuilegiū est esse sponsā regis frācie: neapoli. vn garie: sed magis iesu xpi. ut fuit ka therina semel in camera existens vir go scitissima: apparuit ei xps cuz ma tre sua et cū his Jo. euā. paulus ap̄ls David cū harpa in manib⁹: et beat⁹ Dñicus. Virgo maria porrexit manū katharine filio suo. Et xps eā despon

In festo

sanit anulo suo de quo Osee. v. c. De-
spōsabo te mihi in fide. O priuilegiū
magnum: nō est concessus hoc nisi huic
virgini et Katherine martyri. Ecce
de primo priuilegio. ¶ Secundus est
et. Claruit miraculis tripliciter. Pri-
mo in vita: qz dum esset romē cū. xxx.
personis in conuentu nec esset panis
p pradio: publice multiplicauit panē
in mēsa in abundātia. Preterea alia
vice multiplicauit vinūz dū non esset
in vegete. Secūdo in morte: quia plu-
rimos infirmos sanauit varijs lāguo-
ribus detentos cecos illuminans. et
¶ Tercio post mortem quia non ces-
sat implorare p nobis auxilia. Ex-
plūz de byreto suo: quomodo dux Sa-
leam fuit sanatus a febre continua:
qui in palatio suo eam pictam habet
cum fignatibus suis. ¶ Tercium dī
et. Anno dñi. ccclxv. ciuitas florētis-
na contra pontificem circa. lx. ciuita-
tes detinebat et innumera castra.
Quamobrem Greg. papa. xi. excoicā-
uit eos. unde coacti sunt implorare Ka-
therinam p ambassiatrice quam mi-
serunt Auunione ad Grego. xi. q tunc
papa erat. Papa aut cōmisit cām Ka-
therine. Que reuersa est florentiam:
et exhortationem maximā fecit pplo
super pacem. Interim res aliq̄tum
dilata est. Et Grego. xi. moriens suc-
cessit sibi Urbanus. v. Sub quo per
sanctam dei facta est pax. Dum autē
virgo senas esset reuersa: vocata est
per eundez Urbanum romā. Que ve-
niens fuit rogata vt sermonem habe-
ret corāz papa et cardinalibus super
scisma quod erat inter eos: quod et fe-
cit. et eos ad pacem reduxit. Sed que-
ris quare p̄dicauit cū paul⁹ inhibeat
mulierib⁹ p̄dicare. i. Cor. xiiij. Muli-
eres in ecclesijs taceant. Et. i. Thi-
mo. ij. Docere mulieri non permitto.
Respondeo q est ver⁹: sed tñ cuz qui-
busdā dispensatum est vt predicarent
ppter maximas virtutes in eis exi-
stentes: vt Magdalene que marsiliā
conuertit Katherine martyri q quia

quaginta oratores cōuertit: et cecilie
que cōuertit Valerium Theodora q
conuertit Silinnium: vt sic verifica-
retur verbū apostoli. i. Cor. viij. San-
ctificatus est vir infidelis per mulie-
rem fidelem: inter quas sc̄as mulie-
res: p̄cipue Katherine senensis. Dū
esset romē: consumato vite sue cursu
collectis filijs et filiabus suis: nuncia-
uit eis vltimūz cursum vite suē: dādo
eis quattuor regulas. ¶ Prima fuit
ad timorē vt dei timorē in se haberet
De quo ps. Initium sapientie. et. Et
Tho. in phemio super Job nichil est
q tā reuocet homines a malis: et in-
ducat ad bonū sicut dei timor et amor.
Unde tot mala: qz nō est timor. ¶ Se-
cunda regula: ne ponerent sp̄z in di-
uitijs sed in deo ps. In te dñe speraui
¶ Tercia: vt caueret a iudicio teme-
rario Mat. viij. Nolite iudicare: nō
iudicabimini. Videas o socie lib⁹: p-
prie consciētie. ¶ Quarta q p̄seuera-
rent in bonis vsqz in finez: quia vt in-
quit Bern. Sola perseuerantia coroz
natur. his auditis ab eis: et dictis be-
ato fine quieuit. Post mortēz autē ap-
paruit cuidam mulieri romane cum
tribus coronis in capite. Una de ar-
gento erat: alia de auro: alia de lap-
dibus p̄ciosis. Prima de argento que
datur virginibus: que rara est. Aug.
de agone xp̄iano. Inter omnia xp̄isti-
anor certamina: duriora sunt p̄elia
castitatis: vbi continua pugna et rara
victoria. Secunda d auro: que datur
martyrib⁹: de qua ps. Corona aurea
super. et. Tercia de lapidibus p̄cios-
is: que datur doctoribus et p̄dicatori-
bus. his coronata fuit Katherine de
senis: o felix mulier. Mater xp̄i osten-
dit pectus et vbera filius latus et vul-
nera et Katherine beata sua sacra
stigmata: quib⁹ eam inuocantibus p̄-
stat sua beneficia.

¶ In festo sancti Michaelis
archangel.

Sancti michaelis. Fo. xxx.

Uidete ne cō-
temnatis vnum ex his
pusillis. Math. xv. In
per omnes miras et stupendas opera-
tiones: quas deus operatur in pre-
senti mundo excellentissima vocari
potest sua clementia per quam miser-
rimus nephandus prophanus: et sce-
lestis peccator de iniusto efficitur iu-
stus de lupo rapace et leone feroci ef-
ficatur bonus feruus iesu christi.
Bernar. super Cañ. Domine dominus
noster q̄ admirabile est nomen tuum
in vniuersa terra. Quid est homo: quia
innotuisti ei: aut filius hominis. quia
reputas eum. Denique mittis ei vni-
guinum tuum: immittis spiritum tuum p̄
mittis vultum tuum et ne quid vacet
in celestibus ab opere sollicitudinis
tue illos etiam beatos spiritus ppter
nos mittis in ministerium nostrum.
Ille. Vulgarizare. O benigne et dul-
cis et clemens dominus inquit Bern.
Ipsi est immensus et ardens amor quē
geris hōi ingrato et incognoscenti q̄
non cessas indefesse illi cōicare admi-
randa bñficia: vt videat q̄ nihil aliud
cures. nisi illum sublimare. Illi nāq̄
misti filiū tuū: de quo. Johā. iij. Sic
deus dilexit mundū vt filiū rē. Mit-
tis cōtinue spm̄ sanctū. de quo Johā.
xvi. Mittam spiritum ad vos. Promi-
ssi etiam videndū vultus tuum. Exo.
xxij. Ostendā tibi omne bonū. Quar-
to non sufficit q̄ illū creasti eleganter
q̄tum ad corpus: sed etiam donasti ei
siam rationalem cum libero arbitrio
quod nulli alij inferiori creature vo-
luisti concedere et in auxiliū illius de-
disti angelum bonū qui de illa sollici-
tam curam haberet. Unde ps. Ange-
lis suis deus mādauit rē. Quod Ber.
declarat di. Magna est dilectio cari-
tatis: quis quibus. de quo et quid mā-
dauit. Siquidem deus mandauit. Et
angelis suis mandauit. Et de homine
mandauit. Et vt custodiant ter in omni
bus vīs tuis mandauit. Quādam re-

uerentiam debet tibi hoc verbum in-
ferre: afferre deuotionem: offerre fidu-
ciam. In quouis diversorio: in quouis
loco reuerentiam exhibe angelo tuo
ne audeas illo presente quod me pre-
sente non auderes. Ille. Videte ne. rē
In quibus verbis de laudibus ange-
lorum erit hodie sermo. De quibus
tria videnda sunt.
Primum dñ necessitatis.
Secundum dñ nobilitatis.
Tertium dñ localitatis.
Primum dñ. rē. Utrum fuit necessa-
ria hōi in pñt: angelica custodia. Ar-
guitur p̄vna opinione q̄ nō. Et ratio
illi nō est necessaria custodia siue au-
xilium alterius que p se pōt. Sed ho-
mo est liberi arbitrij: per quod elige-
re pōt bonū et malū. Eccl. xv. An ho-
minem bonū et malum: vita et mors.
mors: quod ei placuerit dabit ei. igit̄
rē. Alia opinio dicit q̄ sic: quia in
ter pericula morat̄. Apoc. xij. De ter-
re: et mari: qz descendit dyabolus cum
prāte magna. Rñdeo fm̄ Tho. et om̄s
doc. Quod homini viatori fuit neces-
saria oīno custodia. Que conclusio pba-
tur triplici medio. Rñdeo. Auctoritate
Exemplis. Primo ratione. Una
maxima est Tho. i. par. q. xxiij. ar. iij.
q̄ illa creatura indiget custodia: ad
iutorio atq̄ subsidio: cui imminet pe-
culum anime vltterius. Sed in statu
vite huius seculi hō est pñtut⁹ quasi
in via quadā in qua tendere d̄z ad pa-
radisum. In qua via plurima imminet
pericula. Et ideo sicut hominibus p
viam non tutam ambulantibus dan-
tur custodes: ita cuilibet homi q̄ diu
est viator custos deputatur qui ēz an-
gelus q̄ eū adiuvet: igit̄ rē. Que sunt
illa pericula ofēdit dauid. In via hac
qua ambulabam: absconderunt sup̄
bi. i. demones laqueus mihi. et ps. lv.
Multi bellantes aduersum me. Et
Ber. sup Cañ. Castrū anie tue in ter-
ra inimicorū situm est: et vndiq̄ oppu-
gnatur: sed a quibus. Rñdeo q̄ a tri-
bus hostib⁹. De q̄b⁹ Ber. Quid caro

In festo

demonia. Primo a mundo Johā. xvi. In mundo pſuraz habebitis. Scđo a carne. Gal. v. Caro concupiscit ad uersus spm̄. Et August. Inter omnia xpianorum certamina duriora sunt p̄lia castitatis ubi continua pugna et rara victoria. Tercio a demone qui rationē seducit: voluntatem abijcit & tutez operatiuaz opprimit. Qđ bene conqrit gubernator ecclie Petrus. i. Pet. v. Fratres sobrii estote et uigilate: quia aduersarius uester dyabolus. &c. Et in tantis periculis est hō posuit. Qđ ut dicit Bon. in. iij. dist. xxv. art. ij. Impossibile est hōem esse sine uenali: excepto xpo & ei⁹ matre In tantis ergo piculis indiget custodia angeloz bonoz q̄ ipsuz adiuent De q̄bus ps. Angelus suus deus mandauit de te: ut custodiant te in omib⁹ uis tuis. O benignitas dei qui nos in omnibus uis nostris defendit. fm̄ Dominicum Tholosanuz. Triplex ē via hominis. Prima qua mundum ingreditur. Secunda qua in mundo pgredit. Tercia qua de mūdo egreditur per mortem. Prima qua nascitur. In hac defendit. Et nisi esset angelus noster defensor: nos destruerēt demones Bernar. Si bonus spiritus se elongaret: malozum impetus quis sustineret. Quando creatura nascitur a demone suffocaretur: ne baptismum haberet. Sed deus omnipotēs cito angeluz vocat qm̄ mulier dz pare re filiū vel filiā dī. Uides hanc mulierē. Tali hora pariet filuz vel filiaz tibi eam cōmendo contra demonem. Rñdet angelus. O mī dñe: michi re: puto ad magnaz dignitatem q̄ creaturam tuā ad tuaz ymaginem factaz et sanguine redēptaz mihi sit pmissa. Unde nata nūq̄ deserit eā quousq̄ est in paradiso: aut i inferno: aut purgatorio. Unde Hieron. super Math. Magna dignitas aiarum est: ut una queq̄ habeat ab ortu natiuitatis sue angelum delegatum. Uere dignitas q̄ pastor multis ouib⁹ dat vñū pasto

rem ad custodiendū: & nō cuiuslibet. Sz deus cuiuslibet pſone dat vñū angelum. O sublimitas anime. Sed dubiū querit quo tēpore dat iste angel⁹: an in vtero: an extra vteruz. Rñdeo: q̄ cum duplex sit natiuitas scđz Cano. de conse. dist. iij. firmissime tene. In vtero. Ex vtero. Quidam voluerunt dicere: q̄ datur in prima in vtero. Que opinto fuit bona in. ij. di. xi. m̄ declaratiōe littere. Sed cōis opinio est: q̄ natis immediate. Quod tenet magister in. ij. dist. xi. c. i. qđ incipit. Illud quoq̄ sciendum. Sed q̄re non datur in vtero ad custodiā. Respōdet Tho. i. pte. q. iij. ar. vi. Qđ cum tales sint adhuc aliquid infis: custodiūt ab angelo matris. Sicut fructus arboris in arbore existens: est aliquid arboris. Qui custodit arborem patet q̄ etiam fructus habet in custodiam. Un̄ ille angel⁹ q̄ matrez custodit: custodit et filiū. Scđa via est qua in mundo pgredit: dūz vsuz rōnis hz in qua peccare potest: in hac ipsuz custodit. Quod facit fm̄ Thom. in. ij. sen. dist. xi. ar. iij. ipsum pſeruando a malolculpe & a malo pene. Primo culpe non cogendo: sed pſuadendo ut peccata sinat: aut non faciat. Dicit pctōl. Ne retineas adulteram o libidinose nec vsuram. O vsurarie: nec odium. O odiose. Et sicut demon persuadere incitat ad malum: ita angelus ad bonum. Figura de Balaam Numeri. xxi. ca. Cui angelus euaginato gladio occurrit: reduxit eum ne populo ut malediceret apparenis ei in via. Scđo preseruat a malo pene: quia cū quis mortaliter peccat: meretur statim ut demones possint sibi frangere collum: et ducere ad infernum. Sed angeli boni arcent ipsos: ne possint exercere suam maliciam in peccatoribus quōd vellēt scirēt & possent. O bona custodia. Figura. iij. Reguz. xix. De helya ambulante per destruz tendens ad montē oreb: dormiuit sub vmbra. Cui cito angelus occurrit dī

tens. Surge. quia gradus tibi restat
via. Moraliter. Helyas est pctori qui
dormit in peccatis: nec cogitat pctā
ppria: offensam dei futuram penam
sed semper in voluptatibus pompis
delictis. De quibus Job. xxiij. Tenet
tympanū & cytharā & gaudet ad so-
nitum organū: in puncto autē ad infer-
na descendit. Facetia illius cardia-
lis: quies in domo magnifici lau-
rentij in conuiuio positus ubi erant
pulchre iuvenes: dixit Vellem habe-
re hic meum paradysū. Preterea de
cardinali Januensi. Janus. cum fra-
tres nostri accessissent pro elemosi-
na petenda. Illa accepta fratres ege-
re sibi gratias dicētes. Deus det vo-
bis et ipse paradisum. Respondit.
Cardius quo poterit. S; huic pctori
sic dormienti occurrit angelus ipsū
excitans di. Surge o infelix ab usu-
ris a malis: a pctis: nec magis differ
quia senex: q; ppe mortē. Unde qui-
dam. Jam senescis et barba canescit
nec contereris. O anima dānata ne
vniq; tardes ad vltimum hyarū. Nā
multos decepit bene faciemus. Et.
Petrar. vi. diuinitatis. Felix q; seni-
tam cepit huius nostri montuosi
et rapidi torrentis q; est vita nra mul-
tis adeo grata infelix mortaliū gētiū
cecitas in talibus reb; spē cōstituens
q; leue tps tam rapacitatis aufert.
Ecce quō angelus rē. Tertia via
est q; de mūdo egredit. s. per mortem.
quia i morte mentiunt: nitunt demo-
nes rāpe animā: sed ipi eos fugant
atq; adiunant. O dulcis consolatio
mortui. Ab omnibus derelinquit ami-
cis: sed solus angelus assistit: atq; a-
nimam associat. Unde Exod. xxiij.
Mittā angelū meū qui pcedat & cu-
stodiat te in via & introducat te in lo-
cum quē pparauī. Ille. Exemplum il-
lius monachi q; impugnabat a forni-
catōe. Obellam grande Aug. Inter
oia xpianorū certamina rē. Sic tens
tatus reliquit heremum: & in vicus
egypti perrexit. Et vidēs filiam pul-

cram cuiusdam sacerdotis paganorū
eam adamauit: et dixit patri eius:
Da mihi eam in vxorem. Ille respon-
dit. Non possum nisi prius deum me-
um: interrogauero. Et abiens ad de-
monem quem collebat: dixit ei. Mo-
nachus quidam venit volens accipe-
re filiam meam. Demon respondit.
Da ei si negat deum suum: & baptis-
mum: & ppositū monachi. Ipsum in-
terroga. Veniens sacerdos dixit ei.
Nega deum tuum: & baptismū: & pro-
positū monachi. & dabo tibi filiā me-
am. Ille autem consensit. Pergēs au-
tem sacerdos: ad demonem dixit se-
tris illa facturū. Cui demon clama-
re cepit. Noli eaz dare: quia q̄uis re-
nunciauerit istis tribus: tñ deus su-
est ita bonus q; ipm nō deseruit: sed
adiunat euz: et ab eo nō recessit O bo-
nitas diuina. fiat practica. pctor: cē-
ties immo miles deum blasphemāt.
Dat ei ficus ad oculos: tñ pctorē
nō dereliquit. Ad ppositū. Sacerdos
dixit. Non possum tibi illam dare:
quia deus a te nō recessit sed adhuc
adiunat. Frater autē audiens inge-
muit: et penitentiam egit de peccato
manens in penitentia plurimarum
hebdomadarū. Ecce o anima cara
quomodo deus per angelū suū pec-
catorem non derelinquit.
¶ Scdm dñ rē. Duplicem naturam
creauit ille opifex ver⁹ deus Sed in-
quirendum est: quam naturam nobi-
liorem cōstituit. an angelicam an hu-
manā. Ad hoc Tho. i. p. q. cxiij. Ma-
gister in. ij. di. ij. Bona. i. ij. di. xi. Qd
de hoīe & angelo possum⁹ loqui dupli-
cit: vt sic videri possit eorū dignitas.
Aut q; ad pditionē nature: aut q; ad
efficaciā gratie. Quo ad pmiū: ange-
lus pcellit hominē in quattuor.
¶ Primo in creationis dignitate.
¶ Secundo in vite puritate.
¶ Tertio in seruitū facilitate.
¶ Quarto in pmiū citiori perceptione.
¶ Primo in rē. Sunt enim creati
digni⁹ q; homines ratione loci. quia

In festo

in celo empyreo: ut dicit magister in
q. di. ij. homo vero de limo terre in
terra: qua nil est vilius inter omnia
elementa illi in monte glorie. homi-
nes in valle miserie. Illi ante homi-
nem in die letitie: scz dnica die sunt
creati: homines vero post angelos in
die tristitie: scz feria sexta illi immor-
tales: immateriales: impassibiles:
homines vero materiales: mortales
passibiles. Unde philosophus in. xij.
Meta. appellat eos substantias se-
paratas: quia imateriales. ps. Qui
facis angelos tuos spiritus. Unde
xpus quantum ad hoc fuit minor di-
stulit eum paulo. rē. ¶ Secō in vita
rē. Angeli enim qui in celo persite-
runt nūq̄ aliq̄ veniale commiserūt:
et in omnibus dei voluntatē perfici-
unt. homines autem ad minus venia-
liter peccant Eccl̄s. vij. Non est ho-
mo qui non peccet. Prover. xx. Quis
potest dicere mundum est cor meum:
et purus sum a peccato. In aut. de
monachis. s. Triennij. Natura hūa-
na labitur ad delicta. r. xij. q. i. Ois
etas ad malum prona est ab adole-
scentia sua. et prover. xxiij. Septies
in die cadit iustus. ¶ Tercio in serui-
tū rē. Angelus est spiritus: non ag-
gravatus per corpus vt homo. homo
enim in seruiendo deo plus laborat
vna die q̄ omnes angeli ab initio
mundi. Cū quātis laboribus miser
homo et fatigationibus opz pueniat
ad paradysū: quilibet ex nobis. expe-
ritur quotidie. Nā labor est ieiunare
vigilare orare: abstinere facere.
Quorum oīm angelus est immūnis
ab his. Unde patet quomō precellit
nos in his. ¶ Quarto in premiū citio-
ri. Angeli enim percipiunt premiū
suum citius q̄ homo. Quia in prima
die sue conuersionis ad deū suū
premiū essentiale acceperunt. homo
vero celeste premiū post mortē suam
ac. ipit a deo. Sunt beati iam per tot
annos: homo autem tardius beatifi-
catur. Ideo Augu. xi. de ciuitate dei

Cetera omnia que condidit deus na-
ture dignitate precellit. Et Grego.
In angelo similitudo diuine imagi-
nis insinuat exp̄ssa. Unde patet
de ip̄is quomodo nobiles sunt aut lo-
quimur quoad efficaciam gratie tūc
dico q̄ natura humana precellit an-
gelicam. vt ponit Tho. in. ix. distin. se-
cundū libri sen. Qd probat triplici ra-
tione in presenti.

¶ Primo rōne vnionis.
Secō rōne reparationis.

Tercio rōne acquisitionis

¶ Primo ratione rē. Quia naturā
nām vnuit cū sua: et naturā angeli
cā reliq̄t. heb. ij. Nūq̄ angelos ap-
prehēdit: sed semē Abrahę. Vñ patz
maior fraternitas inter christum et
hominē: q̄ inter xpm et angelū. Et
in signū huius christus noiat homi-
nes fratres suos. Unde ps. Narrabo
nomen tuum fratribus meis. et Jo.
xx. dicit xpus magdalene. Vade ad
fratres meos: et dic eis Ascend ad
patrem meum et patrem vestrum.

Nūq̄ in scripturis inuenit q̄ xps
angelos nominauit fratres. hāc di-
gnitatem nouerat bene angelus qui
ante hanc vnionem incarnationis
permittebat se adorari quod post pro-
hibuerunt. Apocalypsis. xix. c. Vnde
ne feceris: quia conseruus tuus sum
et fratrum tuorū. Et ideo circa hanc
vnionem et incarnationis mysteriū
adminstrauerunt ip̄i angeli mirabi-
liter. Primo ad conceptionem nū-
cius fuit angelus. Luce. i. Ecce con-
cipies. Secō ad natiuitatem. Lu-
c. ij. Annuncio vobis gaudiz magnū
Tercio ad passionem. Luce. xxij. Ap-
paruit angelus cōfortans eū. Quar-
to ad resurrectionē. Marci. xvi. An-
gelus dn̄i descendit de celo: et dixit
mulieribus: scio q̄ rē. Quito ad ascē-
sionē. Act. ij. Ecce diuiri as̄i erunt
iuxta illos in vestibus albis. s. ange-
li. Ideo dicit leo papa. Et habetur
de conse. di. i. Duo hymni in nouore-
stamēto per angelos fuerunt decāta

Sancti Michaelis Fo. xxxij

N. Primus. **Alla.** Secundus Gloria
in excelsis deo. Et rō: qz ordines
eorum facti sunt ruinosi per eorum
biam. Unde videntes deum homines
nati. ceciderunt. Gloria in excelsis
deo. Vidētes p resurrectionem aīas
liberatas: ceciderunt. Alleluia. Qd
fecerunt propter eorū vtilitatē que
hoc consistebat q eorum ruina ex ho
minibus debebat restaurari: quia ho
mines saluandi intrabunt in locum
cadentium angelorum. Aug. Un āge
li ceciderūt illuc venturi sūthomies
¶ Secōdo rōne reparationis: qz homo
peccauit mortaliter: angelus simili
ter: sed tñ homo reparatur p xpi san
guinem. De quo apłus. i. Cor. vi. ca.
Empti estis precio magno. Sz quō
o paulē: auro: argēto. Non: sed precio
so sanguine. Apocalip. i. Lauit nos a
peccatī nostris in sanguine suo. O puz
uilegium intrabile. Angelus aut nō
est reparat⁹. O amor dei ad hominē.
Ideo Gregori⁹. O mira circa nos tue
pietatis dignatio. Cāta. Ex hoc cōclu
sio hec extrahitur: q quotiens pec
cat homo: totiens diuina bonitas est
parata ipsum suscipere: si reuertat
tur: quam dignitatem non habet an
gelus: unde addit Albertus. q et an
geli gaudent de nostra conuersio
ne. Primo quia vident tam gloriosum
fructum sue custodie. Secōdo gaudēt
quando vident ex peccatoribus con
uersis sum adimpleri numerum.
Tertio gaudent quādo vident in lau
dando deum. tale se habere confor
tium. Olim quidem laudabat deum
natura angelica. sed nunc addita est
natura humana. et ideo modo veraci
ter dici potest illud Job. xxxvij. Cuz
me laudarent astra matutina hoc p
tinet ad laudem angelorum. Et ubi
laudent omnes filij dei. hoc pertinet
ad laudem hominum. ¶ Tertio rati
one rē. Tho. ij. di. ix. homo pōr acqui
rere et mereri amplius et copiosius
premiū q angelus triplici ratione.
Et ratione difficultatis que est in ho

mine et non in angelo Angelus vni
co actu consecutus est pmiū suū: hō
aut reiterat actus suos per ieiunij
p vigilias et hñōi. Et ratione longi
tuitatis que est in hōie qui diutius
moratur in penitentis q non ange
lus. Et ratione meriti passionis xpi
que operatur infinite p homie q non
facit p angelo qui p illo non est mor
tuis non crucifixus: nō derisus: O di
gnitas humana. Ecce quō rē. In qui
bus verbis due sunt vidende difficul
tates. Prima qtius sit numerus an
gelorum. Utrum possit sciri. Ad hoc
sunt due opiniones. Una Tho. i. par.
q. l. ar. ij. r. i. ij. di. ij. ar. ij. Quod an
geli sunt in maxima multitudine om
nem materialē multitudinem exce
dentes. r. Johannis. xxv. Nunquid ē
numerus militum eius. Unde nō po
test sciri cum sit numerus infinitus
Et vt dicit Damascē. in. ij. di. ij. c. iij.
Angeli non solum dantur omnibus
hominibus. sed omnib⁹ creaturis in
sua spē: oib⁹ equis in sua spē rē. Qui
sunt plus boni: an mali. Respondeo
q boni vt dicit Tho. i. par. q. l. xij. ar.
ix. ¶ Secōda opinio est Alber. in. ij. li.
cōpendij. The. c. de casu locali ange
lorum. quod chori angelorum diuidū
tur in. ix. choros: r. quilibet chorus di
uiditur in. vi. M. lxxvi. legiones an
gelorum. fm Albertum legio facit
angelos. cccccc. Unde in summa. vi.
M. lxxvi. legiones faciunt trecenti.
es nonies centena milium nonagen
tesies nonagintasepties mille. xxx.
M. xcvi. ¶ Secunda difficultas:
Utrum angelus differt spē. Una o
piniō scoti q non. Alia Tho. i. par.
q. l. q sic que verior tenetur: Unus p
cedit alium in decuplo pulchritudi
ne. O nobilitas angeli. Unde patet se
cundum.
¶ Tertium dicitur rē. In quo loco
collocantur anime nostre Responder
Thomas in. ij. di. ix. articulo. vij.
in cor. c. r. Grego. in homelia de an
gelorum distinctione Magister. ij.

In festo

di. ix. Bona. ibidem q̄ homines assu-
muntur ad ordines angelorū. Et scōz
q̄ plus vel minus habent in merito
supra vel infra cum angelis colloca-
buntur quia p̄mia correspondent me-
ritis. Nā infimi in meritis erunt cū
infimis in celo Mediocres cū medijs
supremi cū supremis ordinantur. In
primo ordine angelorū ponuntur vir-
gines corpore et mente: quia angelus
est cognata virginitas. vt Laucia sa-
gues et c. de q̄bus Mar. v. Beati mī-
do corde: qm̄ et c. In. ij. ordine archan-
lorū ponuntur penitētes: qui cūz ma-
ximis lachrymis fleuere sua peccata
de quibus Mar. v. Beati qui lugent
qm̄ et c. Alculanus. Nil p̄sunt lachry-
me sine aie cōsensu. oclorū tristitia do-
lor: interius correspondeat: Iuste em̄
tales lachryme sunt satisfactorie.
In tertio ordine thronorū ponun-
tur misericordes qui primo fuerunt
p̄ij: de quibus Mar. v. Beati miseri-
cordes: quoniam et c. O auare aq̄ ma-
num: quia hi sunt q̄ te debent perdu-
cere ad paradysum. In. iij. ordine
dominationum ponuntur patientes
in tribulationibus. de quib⁹. Mar. v.
Beati qui persecutionē patiuntur p̄-
pter iusticiā. Ro. xij. In tribulatione
patientes. In. v. ordine potestati po-
nuntur contemplatiui et boni religio-
si qui regulam et maiorum suorū insti-
tuta seruauerunt. In. vi. ordine p̄nci-
parum ponuntur p̄lati et p̄sone eccle-
siastice: iudices et officiales qui iusti-
ciā fecerunt De q̄bus psal. Iuste iu-
dicate filiū hoīm: et non per munera.
quia. xi. q. iij. paup. Munera peruer-
tunt iudicia. In. vij. ordine virtutum
ponuntur virtuosī oībus virtutibus
theologicis et cardinalibus. Que fa-
ciūt hominē beatū et laude dignum.
Hierō. Nobilitas summa est clarum
esse virtutibus. In. viij. ordine cheru-
binorū ponunt p̄dicatores et doctores
qui verbo et exēplo docuerūt. In hoc
ordine Dñicus vincētī⁹ Franciscus
De quibus Dñes. xi. Para. Diuina

pudentis q̄ mundus regit. Creati
duos principes qui in eius fauorem
Quihinc inde essent illi duces. Un⁹
totus fuit amore seraphicus. Alter
sapientia cherubica splendore fuit in
terris. Qui duo candelabra fuerūt in
mundo. In. ix. ordine seraphinorū po-
nuntur ardentes charitate et amore
dei. In hoc sunt apostoli Johan. bap.
Super choros angelorum nullus est
nisi maris. Videre ergo ne contem-
natis et c.

In festo apostolorum Simonis et
Jude.

Propter te mor-
tificamur tota die. estis
mati sumus vt oues oc-
cisiōis ad Ro. viij. Postq̄ natura
humana cecidit ab altitudine sue di-
gnitatis. s. a statu innocentie in mise-
riam peccati. et q̄ sensualitas facta
est rebellis rationi p̄pter infectam et
corruptā radicem et culpam p̄morū pa-
rentū nostrorū: opus est vt homo labo-
ret in exercitijs bonis: p̄ acquisitione
vite eterne. Unde. gene. iij. dicit figu-
ratē deus p̄mo homini. In sudore vul-
tus tui vesceris pane tuo donec reuer-
taris in terram de qua assumptus es
quia et c. Que sententia affirmatur a
Hierō. ad Cresiphontem Tepidus di-
scipulum non amat xps. Sed qui vult
inquit meus esse discipulus: abneget
semetipsum et tollat crucem suā et se-
quatur me. Oportet nos per multas
tribulationes introire in regnū celo-
rū. Beati estis cū maledixerint vobis
hoīes et persecuti fuerint. Gaudere et
exultate quoniam merces vestra co-
piosa est in celis. Future vite gloria
p̄sentis vite incommodis cōparatur. Il-
le. Et pius papa. pius episcopus ser-
uus seruorum dei. Charissimo in xpo
filio nro Frederico romanorū impera-
tori augusto: salutem et apostolicam

Apostolorum Simonis & Iu. Jo. xxxiiij

benedictione. Oēs qui pie & iuste vi-
uere volunt: persecutionē patiunt. O-
dit mundus quietos principes. rapti-
res sanguinarios omni scelere iniqua-
tos & infideles: vt sui similes amat et
et diligit. Tuxo qui miris es: velleſq;
quinte & bene viuere: inſido aduerſa-
ris: et mundus tibi aduerſabit. Sed
beati qui pſecutionē patiunt ppter
iusticiā. Ille. & Amb. li. de Abel & Ca-
ym. Sicut bellator sine armis esse nō
pōt. ita nec virtus sine exercitio. Un-
xps in euangelio. A diebus Jo. bap.
regnum celoz vni patit: & vno. ra. il.
Nō dormientibus sed vigilantibus
pollicentur premia. Ille. Et Dantes
super hoc. Regnū celoz violentiā pa-
titur ob amoris feruorez et spem diui-
naz qui diuinā superuoluntatē. Et qz
pūs posset terreri: cōsiderata fragili-
tate pprua. Da q. Sen. viij. Sensus em
& cogitatio cordis humani prona sunt
ad malū ab adolescentia sua. Cōſide-
rare habet illd qd dicit Aug. in ome.
Opus cū fine. merces sine fine. & apo-
stolus ro. viij. Nō sunt cōdigne rē. et
i. Cor. ij. Oculi non vidit: nec auris
audiuit: nec in cor hominis aſcēdit q
rē. Apostoli ergo hoc cōſiderātes tor-
menta ſuſtinuerunt ppter deum vt
mercedem conſequerētur. iuxta illud
heb. xi. Operati ſunt iusticiā. adepti
ſunt repromiſſiones. vnde dicūt ſba
aſſumpta. Propter te rē. In qbus ver-
bis: volo hodie diſputemus vnā altaz
materiam ſatiſq; curioſam: que eſt de
puidētia diuina. Si deus hz puidē-
tiam de hoc mūdo qui ſciuit charis ſu-
is euenire tot mala de illa ergo tria
videbimus miſteria.

Prīmū dicit oppoſitionis.

Scdm dicit declarationis.

Tertiū dicit reſponſionis.

Primum dicitur rē. Dubiū querit
Utrum deus habeat curam & puidē-
tiam de nobis & de hoc mundo. Circa
hoc due ſunt opi. Una dicit q nō: alia
q ſic. Prima dicit q nō: ſz oīa eueniūt
a caſu et fortuna ſine fato. Que opio

fuit antiquoz philo. vt ſuit epycurus
democritus: & plures alij. Que pbat
intentum ſuum triplici medio.

Primo ratione.

Secundo auctoritate.

Tertio figura.

Primo rōne: et hoc dupl. Primo
rōne diuine ſapientie. Secundo rōne
diuine iusticie. Primo diuine ſapien-
tie. Cōcluſio eſt philoſophi. i. Meth.
Sapientez ordinare opz & non ordina-
ri. i. regere & nō regi. Exēpli gratia.
De patrefamilias qui quantū pōt dz
expellere oēs errores. oīs defectus
a domo et familia ſua. & rex in regno
ſuo debet malos expellere: furcas plā-
tare. Quia vt Augu. iij. de ciui. dei.
c. iij. Remota deniq; iusticia. quid al-
lud ſunt regna niſi aperta latrocinia
que ſententia verificatur. C. de epali
audientia. l. humanum. & C. de lega-
tis et fideicom. l. i. A ſapiente omnia
bene geſta eſſe intelliguntur ad ppo-
ſitum. Deus hoc non facit: qz videm⁹
tot errores. tot defectus. tot mala:
tot peccata fieri in mundo. Unde opz
vnū de tribus dicere: aſūt iſti philoſo-
phi. Aut q deus nō pōt remouere hu-
iſmodi defectus: & ſic nō eſt omnipo-
tēs. Aut non vult: & ſic eſt cā peccati.
Quia vt dicit di. lxxvi. c. Facientis
pculdubio culpam habet: qui qd pōt
corrigere & negligit emendare. Scri-
ptū quippe eſt. Non ſolum qui faciūt
ſed etiā qui cōſentiūt facientibus di-
gni ſunt morte. aut nescit & ſic eſt igno-
rans. Sed iſta nō ſunt ponēda in deo
Primo q nō poſſit qz eſt omnipotens.
In ps. cxliij. Omnia quecuq; volu-
it rē. & alibi. Dixit & facta ſunt. Et be-
da in omel. zachai. Que impoſſibilia
ſunt apud hoies poſſibilia ſunt apud
deū. Secūdo q non ſciat: cuz ſit ſapia
inſinita ps. Omnia in ſapientia feci-
ſti. ad Ro. viij. O altitudo diuitiaz rē.
Tertio q non velit: cuz ſit cauſa nſi
boni. Qui vult omnes ſaluos fieri in-
quit apoſtolus. Sed iſta non ſunt po-
nēda in deo. Et q non tollat hos de

£

Infectio

fectus hoc nō est: qz nō possit et nō ve-
lit: et nō sciat. Sed qz eius puidētia
non se extendit ad ista inferiora: sed
oia eueniunt a casu et fortuna: a casu
et fato intelligendo fatum dispositio-
nem syderū sub qua quis est concep-
tus vel natus: ut dicit Tho. ij. di. xxxij.
Ubi Job. xij. Nubes latibulū ei⁹ et cir-
ca cardines celi perambulat: nec no-
stra cōsiderat. Deus non curat nostra
infima inquit noster lombardus. Ubi
patet p̄ma ratio huius rē. ¶ Secun-
da ratio est diuine iusticie. Iusticie
distributue conuenit reddere unicui
qz qd suum est. A canonistis. xij. q. ij.
c. Cum deuotissimam. Summu⁹ in re
bus bonum est iusticiam colere. et sua
unicuiqz iura seruare. Et Instituta
de iusticia et iure. l. Iusticia. Iusticia ē
cōstans et perpetua voluntas ius iustū
vni cuiqz tribuens. et Ascu. lib. ij. c. v.
Iusticia aliud non est modo videri dā-
do cui libet quod suum est q̄ cōstans
ppositum et perpetua voluntas Sed
hec iusticia non videtur esse in deo:
quia non reddit fm merita et demeri-
ta et bona bonis. et mala malis. ut
dicitur. C. de officio rectoris prouin-
cie. l. Ut virtutum. et. C. de statutis et
imaginibus Boni sunt remunerandi
mali vero puniendi. In. iij. Ethic.
honor est exhibitio reuerentie in te-
stimonium virtutis. In eodez. Solus
bonus est honorandus. fm virtutem
Et per oppositum: malus nō. In. iij.
ethic. Præuius non est dignior honore
In presentiarum vero mali prosper-
rantur: boni deprimuntur. Qui sunt
communiter qui sublimantur ad ali-
qua officia. Ad dignitates. Ad hono-
res. Mali: proterui: prophani. Si va-
cat aliquod beneficiū proh nephas
accipitur. In presentiarum senten-
tia. Salomonis Proverb. x. fallitur
Qui ambulat simpliciter ambulat
confidenter. Immo ambulat insipien-
ter: qui simulat se ouem a lupo rapi-
tur. Unde Jeremi. admiratus. c. xij.
Quare via impiorum prosperatur.

Bene est omnibus qui preuariantur
et inique agunt. Plantasti eos et radi-
cem miserunt: p̄ficiunt et faciunt fru-
ctum. O bone iesu. Si iustus es. quare
vsurarius: dissipatores pupillorū
viduarum orphanorū viuunt sub celo
Quare cubinari⁹. Quare amici tui
tribulantur. Derident Triumphat Nō
est dicendū qz non sis iustus. Sed qz
non extendit se ad ista inferiora pui-
dentia tua. Ex hac ratione dixit epy-
curus. De quo Lact. in. iij. c. xvj. Vi-
debat epycurus bonis aduersa semina
per accidere paupertatem: labores.
exilia carorum amissiones. Malos
contra bonos esse: augeri potentia.
honoribus affici. Videbat innocenti-
am minus tutam. scelera impagne cō-
mitti. Videbat sine defectu mox sine
ordine ac discrimine a morum sentre
mortem: sed alios ad senectutem per-
uenire alios infantes rapti: alios iam
robustos interire. alios in primo ado-
lescentie flore immaturis funeribus
extingui in bellis potius meliores et
vinci et perire. Maxime aut commo-
uebatur homines in primis religio-
sos grauioribus malis affici. his au-
tem qui aut deos oīno negligerent aut
nō pie colerent vel minora incommo-
da euenire vel nulla. Ipse etiam tem-
pla fulminibus conflagrare. Cū hec
igitur cogitaret epycurus earum re-
rū velut iniquitate inductus: sic enī
causaz ignorant: videbatur existima-
uit nullā esse puidētiā. Ille. Et sic
patet rationibus quomodo nō videt
rē. ¶ Secūdo pbatur auctoritate. et hoc
triplici auctoritate.

¶ Primo diuinali. Scōdo paganalī
Tertio philosophicali.

¶ Primo diuinali. Job. xxi. Quare i-
p̄ij. vniū sublimati sunt cōfortati sūt
diuitijs et Abacuh. i. Usqz quo dñe cla-
mabo ad te: et non exaudies. Vocife-
rabor ad te vim patiens et non salua-
bis. Quare nō respicis cōtemptores
et taces conculcas te impio iustorem
se. Unde patet prima. ¶ Secundo pa-

Apostolorum Simonis & Iude. Fo. xxxiis

ganali. Quidam libro tristis. Ratio
fatum vincere nulla valet. Tullius
h. primo de diuinatione. Fato oia vi
nūt. Iuuenalis libro tertio. satyra p-
ma. Seruis regna dabit captiuus fa-
ta triumphos. Quintilianus in De-
clamationibus. Fato viuimus. cōua-
lescimus morimur. Vñ patet secūda
auctoritas. Tercio auctoritate phi-
losophicali Cōmē. Auerrois. xi. Me-
th. intellectus diuinus vilesceret: si
minima nature attenderet. Et Boe-
tius. i. de cōsolatione loquens philo-
sophie dicit.

Ostelliferi conditor orbis.
Qui perpetuo nixus folio.
Rapido celum turbine versas
Omnia certo fine gubernas.
Solos hominum respicis actus.
Merito rector cohibere modo.
Nam cur tantas lubrica versas
Fortunavices premittis insones.
Debita sceleri noxia pena.
Latet obscuris condita virtus.
Clara tenebris iustisq; tulit.

Crimen inquit. Ille.
Thuius opinionis fuerunt parme-
tides. Simonides. et Manichei. De
quibus. xxiij. q. iij. c. Quidam autem
heretici. qui aiebant principium esse
dyaboli. De quo Iohann. xij. Venit
enim princeps &c. Et bonum. i. Deus
Unde patet auctoritate. Tercio
figura vtriusq; testamēti. Primo
ut dicit. iij. Reg. vi. Benadab rex sy-
rie dum Samariam opprimeret: ad
tantam miseriam deduxit: ut mater
proprium filium comederet. Et ibi ca-
put asini fuit venditum. lxxx. argen-
teis. Si in te erat providentia o deus
&c. Præterea. in nouo. Mat. viij. De
xpo ascendente in nauiculā cū discipu-
lis cepit dormire: cūq; naus periculi-
taretur fluctibus: ceperunt clamare
apli. Dñe dñe salua nos. perimus. ip-
se ergo inquit euāgelista dormiebat.
Moraliter. istō mare denotat mūdū
ubi est naus aie nostre. Vere mare
q; amara in principio: in medio: amarū

sumum in fine. In quo tot mala: tot p-
curia. tot blasphemie. tot odia. perpe-
tratur. Fides xpianorū quasi ad nū-
lū deuenit. Ubi est cultus diuinus. O
regniū grecorū. O Constantinopolis.
O Capha. O Argos. Ubi estis. In
manu turci. Ubi non est religio dei.
Nō celebrat officium. Ecclesie dei sunt
mischie turchorū. Ubi est prudentia
diuina. Unde Hiero. ad Eliodo. hor-
ret animus nostrorū tēporū ruinas &
mala psequi. Viginti & eo amplius
anni sunt. q; inter Constantinopoli et al-
pes iulias: quotidie romanus sanguis
effundit. Scythiam. Tractā. Macedo-
niam. Daciā. Dalmaniam: cunctasq;
pannonias. Sottus. Quadus. Alanus
vastant. trahunt. rapiunt. Quot ma-
trone: quot virgines dei. et ingenue
nobiliaq; corpora: his bellis fuere lu-
dibrio. Capti presbyteri: interfecti
episcopi subuerse ecclesie. ad altaria
christi: stabulati equi martyrum effu-
se relique. Ubique luctus. Ubique
gemitus. et plurima mortis imago.
Ille.

Scdm principale &c. Tho. i. parte
q. xxiij. ar. ij. In. i. iniarū dis. xxxij. ar.
ij. In. iij. li. cōtra gēti. c. lxxij. Nico de
lyra sup Job. ca. xxiij. Circa diuinam
puidētiā quattuor fuerūt opiones fa-
mose. Quidā posuerunt nullo modo
ēē puidētiā in pñtivity: sed oia casu
cōtingere. Que positio fuit qñ oium
phorū antiquorū. Quidā alij posuerūt
deū hñe puidētiā solū de substātis
incorruptibilibus & supiorib: nō aūe
de inferiorib: que subiacēt corruptiōi.
Et si purā habebat puidētiā: hoc
erat in vniuersali. Rō eorū erat. Qñ
intellectus diuinus vilesceret: si talia
determinate & in particulari cognosce-
ret. Unde negabāt deū hñe puidētiā
determinatā ad ista inferiora pticula-
ria & corruptibilia. Quidā alij posue-
runt duos deos. Unū bonorū habere
puidētiā. s. pñā cām deū. Aliū ma-
lorū. s. dyabolū habere curā de istis in-
ferioribus et infamis. Que opinio est

In festo

doctoz catholicorū que est vera. Qui posuerunt omnia subiacere diuine pudentie Sap. viij. Attingit autē a fine vsq; ad finē fortiter: et disponit oia suauiter. et xij. Non est alius de^o qm: cui cura est de oibus. Et ecclesia canit i introitu misse dnica .xvi. post festū trinitatis: In uolūate tua dñe vniuersa sunt posita: et nō est q; possit resistere uolūtatī tue. Tu em̄ fecisti oia: celum et terram et vniuersa que ce li ambitu continentur. Dñs vniuersorū tu es Ultimus. Si curā hz de oibus euz sit iustus. cur permittit bonos tribulari et malos prosperare. Rñdeo q; ipsa diuina pudentia hoc facit quādruplici rōne: vt aiunt doctores.

Primo rōne cōmutationis.
Secdo rōne p̄seruationis
Tertio ratione .sc̄ificationis.
Quarto rōne augmentationis.

Primo ratione .sc̄. Una est maxima in theologia qd non est hic a deo bon^o q; aliqñ non peccet excepto xp̄o et ei^o matre. Aut mortaliter aut venialr. Eccl. viij. Non est homo qui faciat bonum et non peccet. prouerb. xx. Quis pōt dicere mūdum est cor meū: et purus sum a peccā. Et. i. Jo. iij. Si dixerimus: q; peccā non hē. In autentico de monachis. S. Trienij. Natura humana labitur ad delicta. et xij. q. i. c. ois. Omnis etas ad malū prona est. Ad ppositum nrm. In paradysum nullus ingreditur sine puritate vite. Apoc. xij. Sine macula em̄ sunt .sc̄. Contra illos stultos: de macula Bernardi de conceptione. Unde necesse est vt de peccis suis purgentur: aut hic aut in purgatorio vbi sunt pene atrocissime que superant omnem huius seculi plenam. Et q; p̄ssimus deus aliquos diligit peculiari amore: vō ex magna sua pudentia purgat eos a peccis suis p̄ntibus tribulationib⁹. Infirmi: tibus penurij: p̄secutionibus: ne crucietur postea in penis purgatorij. Cñ Aug. dicebat. Dñe hic vie: hic se es: vt in eternū parcas. Cñ hō mur,

murare non debet contra deū dñ. ipm esse partialē q; hoc agit vt ipm p̄seruet a penis purgatorij: et pingeret hōem a peccis pmissis. Quapropter videm⁹ plures seruos dei in p̄nti vita. mala morte mori: quo ad corpus. Qd quidē ab optimo deo factū fuit vt electi hic purgarentur pro culpis pmissis suis. Exēplis p̄. In scriptura. iij. Reg. xij. De sc̄o pphā noīe Semeia q; fuit missus a deo ad ierosolam: ad ipm reprehendendū de ydolatria. Sed domū reuertens pacto officio in via strangulatus est a leone. Q; hñs pceptū a deo ne i via biberet aut comederet: sed deo inobediēs fuit occisus. Sup quo dicit Nicola^o de lyra. Qd peccm̄ inobediētie: expirant morte corporali. Ille. Glo. Quā dure punitur⁹ est de peccā grauiā iniquorū q; pena mortis punitur peccm̄ leue sc̄i hois. Ille. preterea aliud in vitis patrum de heremita q; in deserto per annos lxx. fuit in maxima austeritate: infirmus ad mortē: misit discipulū in ciuitatē pro medicinis. Qui reperit quēdam vsurariū mortuū: q; cāntibus presbyteris. Subueniente sc̄i dei merito sui thesauri. In manu dyabolī est. Dñ p̄dicare. Mutine: quidā demoniacus sub altare sc̄i geminatus: ni adiuuaret⁹ fuit de multis inter alia: quare non vexauit illū iā p̄res dies. Rñdit. Q; associauimus quēdā p̄ntē in inferno cū tripudij et honore. Ad ppositum. Discipulo reuertens ad domū repperit p̄rem suū a leonibus totū laceratū. Cepit p̄tra diuinā pudentiā clamare: et ipm p̄sanum. Dicens q; ille vsurarius cum honore .sc̄. Affuit angelus dñ. Nō mireris: quia vsurari⁹ hic suū recepit p̄m̄um pro paucis bonis: q; .sc̄. cum honore ad sepulchrū defert. Sc̄us autē iste p̄culis leuib⁹ punit⁹ est hac morte. Cñ purgat⁹ est .sc̄. preterea aliud exemplum. Quidē heremita fuit q; i corde suo admirabat de diuina p̄uidentia cū boni tribularent: et mali .sc̄. Anger

tas autem missus est illi. ut ei declararet diuina iudicia. Sequere inquit me frater mi. Cōduxit senē ad domū cuiusdā heremite quē inuenerunt laceratū a leonibus. Admirās heremita super hoc. Dixit ei angel⁹. Vidisti pumū iudicium. veni ad scōm. Duxit eū ad aliū senē cuius domus erat sita supra mare: ipm p̄cipitauit in mari et mortuus est. Cū senex iste fugere vellet tenens ipsū dixit illi. Venias ad tertiu. Uenerūt ad domū cuiusdā militis: q̄ eos recepit in nocte gratiose. Mane aut factū dum puer huius militis eis viam ostenderet: p̄cipitauit ipm in aqua et mortu⁹ est. Angel⁹ oīa ista declarauit. Primus heremita a leonib⁹ laceratus ē. Longo tpe martyriū affectauit et deus ipsū exaudivit: quia mori p̄misit ipm tali morte qua volebat. Scōs heremita quem p̄cipitauit saluus ē. Qz si inpuisset iterū ad scōm redire volebat. O quot sunt q̄ cito moriunt et bñ. Qz si vitam haberēt plixā. plura mala facerent. Un Sap. iij. c. Rapt⁹ est ne malicia mutaret intellectus eius. Tertius. f illius militis p̄cipitauit filiū: qz sñq̄ ipsum haberet erat liberalis. mō effectus erat auarus. O quot sunt de istis Unde ipsum occidi: vt ille ē. Iste asit edificat⁹ deū glorificauit de tali visio ne angelica. Un petrus rauē. in sermone. Ideo te punit. vt eterne mortis euadas interitū. Et sic p̄ prima rō. quare boni tribulant vt. f. p̄seruentur a penis purgatorij rē. Cōclūsiō rōne rē Cōclūsiō est Tho. in. xij. q. cxxvi. ar. 1. Qd̄ patientia in aduersis maxime est custos oīm virtutum p̄seruans bonū rōnis. Assimilatur herbe hynule: q̄ qñ non est bona rē. Comedit cūz cocleari rabido rē. hugo de scō victore. iij. li. de aia. Quosdā sciens deus in multis peccare posse flagellat eos in infirmitate ne peccent: vt eis vilius sit frangi languoribus ad salutem: q̄ remanere incolumes ad damnationē. O quot mala p̄mitteren-

tur nisi essent tribulatiōes hui⁹ mundi. Et rō est: qz prosperitas hui⁹ mundi. est causa obliuionis proprie salutis. et oīm malorum. Deutero. xxxij. Incrassatus est dilectus me⁹ rē. Et O Curtius. Fragilitatis humane nimis in prosperis obliuio est. T. Lilius. lib. ij. d. bello punico. Ferme efflit vt scōe res negligentiam creent. Experientia patet. Annis elapsis in dñio Buxiēsi. O quot choree. O quot festiuitates pluriū voluptatum. Sed postq̄ senserunt bella ducis calabriē dsmiserunt omnia. Tribulatio ergo est causa bonorum. Exemplis patet. Primo de paulo. ij. ad cor. xij. Qui sepe orauit dñm pro remotione stimuli carnis. Dicit Beda. Si paulus hac tentatione carnisset fuisset de numero reproborū. Et de martha que. xij. annis fluxum sanguinis sustinuit: vt dicit Amb. Que infirmitas ipam custodiunt a pctis que non custodierunt magda. q̄ fuit in croceis et meretrix rē. Et Dauid in tribulatione positus ab emulo suo Saule semper fuit bonus. Unde de seipso dicebat. Cantaversum. Tribulatio et angustia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea est. i. causa tue meditationis. O quid dicem⁹ de Job. Qui habuit. vij. filios et. vij. filias: eius possessio fuit vij. milia ouium. iij. millia cameloz quinquaginta iuga bouum: quingente asine: ac familia multa nimis. Que oīa abstulit deus. Et p̄ demonē ipsū tribulauit qui Job tria mala intulit. Primo in substantia. ij. in filiis. iij. in p̄sona sua et mulier q̄ ipm deridebat di. Bñdic deo et morere. i. maledic: tñ gfas in oībus egit di. Dñs dedit: dñs abstulit rē. Sit nomē dñi bñdictum. Ex his oībus dicit Alber. c. Visitatio tua custodiuit spm meum. Sup quo hiero in eplā ad paulam. Respice Job. O paula quāra sustinuit: et vide bis te nimis delicatam. Ecce quō tribulatio est causa bonoz. In q̄b⁹ h̄b̄is talis ponit conclusio. Qd̄ homo non ē iij

In festo

tribulatus est in pessimo statu dam-
nationis. Et per oppositū in statu sal-
nationis. Probat auctoritate. et exem-
plis. Primo auctoritate. Grego. lib.
moralium. Continuus successus rez
temporalium eterne dānationis est indi-
cū. Apoc. iij. Ego quos amo arguo et
castigo. Et puerbi. xij. Qui perit vir
ge odit filium: qui asit diligit iustāter
erudit. heb. xij. Quem enim diligit
dñs castigat: flagellat autē omnes fi-
lium quem recipit: qđ si extra discipli-
naz estis: cuius participes facti sunt
ocis: ergo adulteri et nō filij estis. Su-
per quo Aug. Si excepr⁹ es a passio-
ne flagellorū receptus es ab amore fi-
liorū. Et lactā. in. v. lib. c. xxiij. Deus
homines p liberis habet: sed corrup-
tos et vitiosos luxuriose et delicate pa-
titur viuere: qđ non putat emendatio-
ne sua dignos. Bonos autē quos dili-
git castigat sepius: et assiduis labori-
bus ad vsuū virtutis exercet: nec eos
caducis ac mortalib⁹ bonis corrup-
pi ac deprauari sinit. Unde nemini
debet mirū videri si pro nostris sepe
delictis castigemur a deo: immo vero
eū vexamur ac premimur: tunc ma-
xime gratias agimus indulgentissi-
mo patri: qui corruptelaz nostraz nō
paritur longius pcedere: sed plagis
ac verberibus emendat. Et quo in-
telligimus nos deo esse cure: qm̄ eū
peccamus: irascitur. Ille. ¶ Secū-
do exēplo Cosme de medicis qui ha-
bens podagras: cum filijs laurentio
et iuliano dicebat eis: o filij mei si nō
essemus in infirmitate cecidissemus
in multa peccata. Eccl. xxi. Infirmi-
tas grauis sobriaz: facit aīaz: p̄ scda
rō. ¶ Tercio rōne. et. Ut exemplum
nobis det qđ sine his tribulationibus
non possum⁹ ingredi paradisu. Et si-
cut miles non recipit palliū nisi per
p̄us hastiludat viriliter: vt dñ. C. de
his qđ non expletis stipēdijs. l. ij. li. x.
Stipendiū qđ promittit militib⁹ non
debet solui: nisi finita militia. Ita ser-
uo dei nō dat coronā: nisi militauerit
prius in p̄senti seculo. Unde ap̄lus. q.
Thi. ij. Non coronabit: nisi qui. et.
Act. xvj. Per multas tribulationes
opz nos introire in regnū dei. Et xp̄s
dixit filijs zebedei Math. xx. Calicē
qđem meū bibetis. Et hiero. ad Euz-
stochij. Quis sanctorū sine cermie
coronatus est. Abel iustus occiditur
Abrahā vxorem periclitatur amit-
tere. Et ne in inmensū volumen me
extendaz: quere et inuenies singulos
aduersa perpeffos Salomon solus in
delictis fuit. e. forsitā corruit. Et au-
gu. in. li. solilo. Venale habeo. Quid
domine. Regnū celoz. Quos semit
paupertate regnū. dolore gaudium
labore requies: ignominia gl̄ia: mor-
te vita. Ille. In huius figuraz. Ezo.
xliij. Dñs adduxit pplū suū in terraz
pmissionis per terrā petrosā: et sp̄no
faz. Et Aug. in. li. v. de ciui. c. xij. po-
nit qđ romani fecerūt duo templa ho-
noris et virtutis: ita p̄igua vt nullus
posset ingredi templū honoris: nisi p
tēplū virtutis. Moral. Duo templa
est p̄ns vita et futura: sed in tēplū ho-
noris vite eterne. non possum⁹ ingre-
di nisi p̄us gradiamur per tēplū vir-
tutis. Preterea katherina senensis pe-
tuit coronaz de spinis: vt in alia vita
haberet de rosie. Qui hic paradisu
h̄z in alio dñe necessitate habebit infer-
nū. Post placebo. Sequit. heu me.
Et qui habz in ludo plus de baculis
et minus de denarijs vicit. In p̄posito
Qui verberibus et tribulationibus.
Exemplū Petri martiris cui in cel-
la oranti apparuit bt̄a virgo comita-
ra duab⁹ puellis sc̄tis. Cui loqueret⁹
eū Petro martyre audite sunt a fra-
tribus circumstantibus. Accusar⁹ est
pori qđ feminas in cella haberet. Ob
hec p̄cluserūt eū in camerā. Cui con-
quereretur de innocentia sua crucifi-
xus eū allocutus est di. Et ego petre
qđ feci. Enumera hic totaz vitaz xp̄i.
Qui de celo descēdit. Qui nat⁹ in p̄se
pio. Qui miracula. Qui infamatus
Et ego petre qđ feci. O mi iesu. O iesu

in cele. Quarto rōne rē. Augmen-
tantur scōꝝ merita in celesti palatio
Ubi scī cupiebant tribulari: et gloria
bantur in his. Ad Ro. v. Gloriamur
in tribulationibus. Et. ij. ad Corint.
xij. Libenter gloriamur in infirmita-
tibus meis. Quare hoc glo. Quia per
tribulationes xpo assimilantur. cui
assimilari est magna gloria. Eccli.
xvij. Magna est gloria: sequi dominū
Super quo glo. Magna est gloria spō
se: assimilari sponso. Nichil glorioli⁹
reputatur. q̄ xpi portare opprobriū
Et sic patet secundum.

¶ Tertiu dicit rē. Rndet doctor para-
disi. Tho. i. parte. q. ix. ar. ij. Cui de⁹
sit vniuersalis prouisor totius entis.
ad ipsius prudentia pertinet vt per-
mittat aliquos defectus esse in rebus
ne impediat bonū vniuersi pfectū
Si enim omnia mala unpedirentur
multa bona deessent vniuersa. Si nō
esset occisio animalium: non esset vi-
ta leonis. Non esset patientia mar-
tyrum: si non esset persecutio tyran-
norum. Ille. Practica: qz vt dicit phi.
i. Eth. Bonum q̄to communius tan-
to melius. Si nō fuisset ade peccatū
nec xpi incarnatio: per consequē na-
tura humana esset priuata xpi et ma-
tris presentia. Albertus in sequenti
is: nec abhorres peccatores sine qui-
bus nunq̄ fores tāto digna filio. Si
non fuisset iude peccatū. nec xpi mors
per sequens nec sancti essent in pa-
triar: celoz aperta ianua. Si nō fu-
isset Decius: nec Laurentius. Si nō
fuisset Nero nec Petrus aut Paulus
martyrizati. Unde pretor suspendit
latronem ne bonum comm une conta-
minetur. Ecclesia tollerat meretrices
vt euitet maiora mala: quibus amo-
tis sequeretur q̄ fratres haberent
rem cum fororibus. Quot consobri-
ni cum consobrinis: nisi essent iudei qui
vsuras darent: quot essent christiani
qui hoc facerent. Ideo deus vt dicit
Tho. cum sit vniuersalis prouisor per-
tinet vt aliquos defectus permittat

ne impediat bonū vniuersi perfe-
ctum. Ad prouisorē vero particula-
rem non decet permittē malum q̄-
tum potest: vt auctoritates supra alle-
gate dicunt. Oportet sapientem ordi-
nare rē. ¶ Ad scōm: quia iustus nō est
punit malos: aut pmiat bonos. Rndz
Tho. q̄ verum est. Iusticia dei in pre-
sentiarū dormit. Si non punit malos
aut pmiat bonos in p̄senti: ergo in
alia vita. Auctoritate pbatur hie-
ronymi ad Eusto. Difficile unmo impos-
sibile est: vt r̄ p̄sentibus r̄ futuris q̄s
fruat bonis vt ventrem hic et ibi
mentem impleat: vt de delictis ad de-
licias transeat: r̄ in utroq̄ seculo glo-
riosus appareat. Exemplum diuitis
r̄ lazari. Luce. xvi. Unus tripudiabat
in p̄senti: nec p̄ suis demeritis pu-
niebatur. ali⁹ pauper. nec p̄ suis me-
ritis puniebatur. Tamen post mors
tem vnus damnatur: alius factus est
saluus. Fili inquit Abraham recorda-
re: quia recepisti bona in vita tua. La-
zarus similiter mala. Unde patet re-
sponsio ad rē. Legendam sanctoꝝ dic-
breuiter tuo modo.

¶ In festo omnium sanctoꝝ.
De gloria sanctorum: vel de
gloria paradisi.

Merces vestra

copiosa ē in celis. Mat
v. A fluuio eloquentie
et aureo pelago publico Cornelio sci-
pione. Nulla maior victoria vel sin-
gularior triumphus diffinit esse q̄ si
homo cognito presentem vitam non es-
se beatā neq̄ felicē sed subditā mul-
tis miserijs et calamitatibus vt ostē-
dunt nobis et indicant celoz eterno-
rum motus velox et infixus suspira-
ret ad illa bona eterne vite beate. Pro-
pterea vt vult philosophus. viij. Eth.
Natura maxime fugit triste r̄ appetit
delectabile. Et in lib. de bona fortun-
na. Appetitus naturalis naturaliter

¶ Euij

In festo

tendit in bonum. Quod quidem bonum ab oibus desideratur. In. i. Eth. Bonum est quod omnia appetunt. Et Dionysius. iij. de diuinis nominibus. Pulchrum et bonum omnia desiderant. Istud autem bonum maxime est vita beata et nostra beatitudo: in qua erit perfectio omnium bonorum. Unde Boetius. iij. de consolat. Beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus: sed circa hanc beatitudinem plures philosophi errauerunt. Quidam posuerunt eam in bonis corporis: ut Epicurus cum suis sequacibus. Quidam in comestibus: ut sarraceni et mauri. Quidam in diuitiis. In quorum persona Dauid loquitur. Beatus dixerunt populum cui hec sunt. Sed has opiniones ostendit falsas ipse dauid di. Beati qui habitant in domo tua domine. Que sententia per Bernardum affirmatur super Cantica. O beata regio paradisi: o regio deliciarum ad quam inspiro de valle lachrymarum: ubi sapientia sine ignorantia: ubi memoria sine oblivione. Ubi intellectus sine errore: ubi ratio sine obscuritate fulgebit. Beati qui habitant ibi et laudabunt deum in secula seculorum. Ille. Et philosophus in. x. Eth. Speculum veritatis. i. cognitio veritatis est ipsa felicitas: de qua cognitione Iohannis. xviij. c. hec est vita eterna ut cognoscant te te solus deum verum: et quem misisti iesum christum: quem petebat Philippus di. Jo. xiiij. Domine ostende nobis patrem: et sufficit nobis: quia ut dicit Augustinus. Visio est tota merces nostra qua nos implebit cuius vultu suo. Quod bene vulgares poete locuti sunt. Patri filio et spiritui sancto datur gloria a toto paradiso: ita ut inebriarer dulci melodia. Petrarca in diuini. Beati spiritus qui in summo choro reperientur: vel reperiuntur in tali gradu quod eorum nomen sit in eterna memoria. Sancti ergo tales cogitantes gloriam: operati sunt bona: pro quibus merces eis data est vestra. etc. In quibus verbis de gloria sanctorum et

paradisi erit finis. Ubi tria videbimus: Sermonem habes. Feria. ij. pasche. folio. cxlvi.

In commemoratione defunctorum
De suffragiis.

Miseremini

mei: miseremini mei: saltem vos amici mei. Job. xij. Ad laudem commendationem et precationem illius summe et alte iusticie et distributius summi dei: conuenit premiare illos qui amore suo laborauerunt. et re belles secundum exigentia merita punire. hec est aurea sententia diuini Dionysii in. iij. de diuinis nominibus. ca. viij. Oportet autem videre in hoc vero existentem veram iusticiam quod unicuique tribuit secundum vniuersumque existentem dignitatem. Et cythareda modulante dauid in ps. Duo hec audiui: quod preces dei est et tibi domine misericordia quod tu reddes unicuique secundum opera sua. Et Math. Reddet unicuique secundum opera eius. Et. i. Cor. iij. Unusquisque propriam mercedem accipiet. Et apoc. vltimo. Ecce venio cito: scilicet ad iudicium et merces mea mecum est: reddere unicuique secundum opera sua. Secundum sententiam Augustini in decre. xij. que. ij. c. Tempus: in Glo. Tres sunt differentie personarum: que ab hac vita exeunt. Quidam sunt valde mali. Quidam valde boni. quidam mediocriter mali: mediocriter boni. Primi sunt damnati: ille dolentes aie a celesti patre propter sua demerita reprobare: que sunt in illo tetro barratro inferni clausis: pro quibus nullum suffragium alicuius mortalis potest valere Job. xvi. In inferno nulla est redemptio. Et Augustinus. Si scirem patrem meum esse in inferno: non plus orarem pro eo: quam pro diabolo. Et Dionysius in. vi. cele. hierar. Summus sacerdos pro inimicis non orat: quia in hoc auerteretur

Sancti martini. Fo. xxxvif.

diuino ordine. In eodem. Diuinus sacerdos pro mortuis orans p illis orat qui sancte vixerunt. Quidā sunt valde boni: p his non est orandū. Ex tra de cele. mis. ca. Cuz marthe. Inu riaz facit martyri qui orat p marty re. Quidā mediocriter sunt q sunt in purgatorio: p his bene faciendū est. Qui dicunt. Misereamini mei. rē. De suffragiis tris videbimus in pſentia: ruz. hunc sermonē habes in quadra: gesimali. folio. xc.

In festo sancti Martini episcopi.
De victoria sui ipsius.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo. Eccl. xliij. ca. Nullares qualis sit interclusa in tra speras celestes: cū tāta cura r ad miratione respicitur q̄ humana ope ratio: mediante qua fragilis r cadu ca natura hominis a statu lubrico et transitorio cōmutat in statu eternuz. Neq; hic stupor mētis iaz sine ratioe habet originē. Cū sit q̄ influentia ce li: pparatio elemētōr: dispositio ter re habent pducere varios r ita mira biles effectus nō ppter ea permutāt a consuetudine nec ab instinctu qua lem sēper naturaliter continuerunt. Sed homo qui sua ppetate mortalis terrenus: r labilis pstitutus p suā so laz operationē puerit se in instabile immortalē: r celestē. Ubi discurrens p omnes res q̄ possūt a nobis possideri: sola fctus intelligitur illa esse q̄ nos constituit in statu digno omī laude r honore. Und Plautus in Amphitrio ne. Virtus in se habet omīa. hec est que facit homines deū. In. vij. Ethic. Homines dicunt dī: ppter virtutis excellentiā. Ab hac ergo eximia r sin gulari virtute nascitur premiū homi nis. Quod fm phi. iij. Ethic. Est ho nor r glia que est hominibus attri bu

ta: aut in vita aut in morte. Un Lact. in li. de ira ad Donatum. c. xxiij. Nō faciunt beatum vitiose ac mortifere voluptates: non opulencia libidinum incitatrix. nō inanis ambitio: non ca duci honores quibus illaqueat⁹ ani mus humanus r corpori mancipat⁹ eterna morte damnatur: sed sola in nocentia: sola iusticia: cuius legitti ma r digna merces est immortalitas quam statuit a principio deus sanct⁹ r incorruptis mētibus que se a vitijs r ab omni labe terrena: integras in uiolatasq; conseruant. huius premij celestis ac sempiterni participes esse non pnt: qui fraudibus: rapinis: cir cumscriptionibus conscientiam suaz polluerunt. quiq; iniurijs hominū ne pharijs cōmissis: indelibiles sibi ma culas induxerūt. Proinde vniuersos oportet. qui sapientes: qui homines merito dici volunt: fragilia contem nere: terrena calcare: humilia despi cere: vt possint cuz deo beatissima ne cessitudine copulari. Ille. Ideo bea t⁹ martinus: qz fuit adornat⁹ omī vir tute: qz suas passiones suos appetit⁹ seipm deniq; totum subiugauit ac vi cit: a magno deo dilect⁹ est r sublima tus tandem in regno celorum. Ecce sacerdos. rē. In quibus verbis ad lau dem sancti martini: de victoria sui ipsius hodie erit sermo. Ubi tria p ordi nez videbimus.

Primū dī oppositionis.

Scdm dī declarationis.

Tercuz dī pfirmationis.

Ad pmut queritur dubium. Qua lis triumph⁹ maior sit honore gloria r thesauro quem homo possit acqui rere: r habere in pnti vita: r corā hoibz mundi: r tota curia celesti Circa hoc q̄druplex opinio. Prima fuit militū: quod erat ars militaris et ex ercitus bellicū. eo q̄ fuit prima ars mundi r nobilior. In quam nō nisi ho mines probi ingrediebātur. De qua Tho. iij. di. i. ar. v. Apud gētiles mi litia sacra reputabatur: pro qua gen

In festo

tiles et moderni stupēda fecere: vt pz
per Augu. v. de ciu. dei. ca. xviij. hec
duo sūt illa libertas et cupiditas lau
dis hūane. q̄ ad facta mirāda compu
lere romanos. Ille vt patet exēplis.
De magno Alexandro qui regem.
Darius vicit et paruulo interuallo to
tū orbem subiugauit. Qui in septez
annis totam Asiam et partem Euro
pe subdidit. Et siluit terra in conspe
ctu eius: vt dicit. i. Reg. i. Apud quē
fuit Karolus magnus qui occidentez
saxonā: eq̄tantā domuit. Et magnus
Pompeius qui. xxiij. reges vastauit:
qui dictus est magnus ob multitudi
nem rerum gestarum. vt loquit. Oro
sius. Et Cesar romanus. v. vicibus
triumphauit de inimicis suis. Et Qi
Cecilius qui Philppū macedonicū
et macedonia victū eduxit. Et Leli
Tribunus: qui. cxx. plagas habuit et
semper victoriosus fuit: vt ponit vas
lerius lib. iij. cap. ij. Et. M. Sergius
qui. xxiij. plagas accepit in pectore
qui manu sinistra amissa: ferreaz fe
cit. Et Thebanus Epauimundas: or
namentum regie dignitatis. De quo
Iusti. vi. li. de bellis externis. Qui fa
ciens bellū vulnus mortale accepit
aliquārisper alleuatus perijt a circū
stantibus: si scutū remanserāt in ma
nibus inimicorū. Responsū est q̄ non
Ante seipsum ferri fecit: sepe osculās
ipm appellās consortem sue glorie: et
sic expirauit. Quid dicemus de mili
tibus modernis. De duce. Francisco.
Bertholomeo coleo. Nicolao paruo.
Seuerino. Roberto: et alijs multis.
Qui miranda fecerunt sub armis:
reputantes nō posse dari gloriā ma
iorem: q̄ istam. Patet prima opinio.
¶ Scōda opi. fuit antiquorum philoso
phorū q̄ maior triumphus non pote
rat homini dari q̄ habere sciam. Pro
qua mira fecerunt: vt ponit hies. ad
Paulinum. et Lactan. in principio de
multis philo. De quo Aristoteles. pri
mo x̄peta. Omnes homines natura sci
re desiderāt. De numero quorū su

it Pythagoras qui pro scientia acqui
renda iuit in egyptum. deinde persiā
deinde italiam. et Plato multas regi
ones lustrauit: in quibus grādia peri
cula sustinuit: inter alia fuit vendit
vt Laertius ponit. Iuit in egiptū: vt
audiret legem iudeorū. Deinde venit
italiam iterum. et Simonides occu
pauit se i studio. lxx. an. Anaxagoras
lxxij. Thales. lxxvij. Solō. lxxx. So
crates. lxxxiij. Mileti. xcviij. et Apo
lonius. xix. regides circūiuit. et Tit
Luius paduanus: aureum pelagus
eloquētie: qui scripsit de gestis roma
norū. cxi. libros: incipiens a roma
condita: vsq̄ ad tempus Octoniani
imperatoris plenus litterarū anno
etatis sue. lxxx. padue tumulatus in
solemni sarcophago. Et Plinius vero
nēsis. qui hystorias scripsit romanas
a principio rome vsq̄ ad tēpora sua.
libros. xxxviij. Et d. naturali hystoria
libros. xxxviij. cū alto et excellēti stilo
Et Salustius ciuis romanus: scripsit
exitū Catiline. Et de guerra Jugur
te. Isti autem nullum maiorem trist
phum posse dare homini iudicarunt
q̄ ornatum scie. De qua Macrobi
ij. Saturnaliū sine doctrina vita est
quasi mortis imago. Et Lactan. iij.
Nemo enī potest iure dici homo: nisi
qui sapiēs est. Et iuris. ff. de fideiuss
ribus libertorū. l. Apud iulianū.
Cupiditas descendit: est optima ratio
viuēdi. et Sen. Ocī sine litteris mor
est: et vsui hominis sepultura.
¶ Tertia opinio est auarorū. Quod
maior gloria dari nō potest homini q̄
possessio auri et argenti: quia non nisi
diues sapiēs videtur et honorat. Pau
per. autem fatuus et stultus videtur et
reputatur. i. Ethī. Impossibile est in
digentem operari bona In. iij. Omis
indigentia mala. O quot mala fiunt
propter paupertatem. Prouer. xxvij.
Propter inopiaz multi perierūt. Ci.
in arte noua. Due res sunt q̄ pnt hoc
mines ad turpe compendium cōmone
re inopia atq̄ auaritia. Quot homini

Sancti Martini. Fo. xxxviij.

bus lapides iacerentur in calcaneis si pauperes essent. Sed vocatur dñs talis: magister talis: dñs talis: ppter diuitias quas habent. **Quarta** opinio catholicorū est. q nulla maior gloria potest dari hoi q vincere seipsū & submittere pprias passionēs impetio rationis. Sēñ. Nulla maior victoria q propria vitia domuisse. Idez li. de Clementia. Summa super omnes potentias est regere seipsum vincere et bene regere. Multi enim habuerunt potestatem vrbium pauci vero sui Salomon. Prouer. xvi. Melior est sapiens viro forti: & qui dñatur a nio suo expugnatoze vrbium. Quod vt melius veritas pateat: veniamus ad secundum.

Secundum dñ. 7c. Pono conclusionem fin omnes theologos. Quod nulla maior victoria: gloria: honor: triumphus: pōt dari homi in pñti vita: q vincere seipsum. Et qui habet victoriam de se: certe plus acquirit: q si gregaret accumulare etq omēs thesauros mundi sapientiam. 7c. Que conclusio triplici medio probatur. Ratio ne. Auctoritate. Exemplo ratione triplici.

Primo ratione libertatis.

Secdo rōne formalitatis.

Tercio rōne fatuitatis.

In prima rōne pbabo q hō q vincitur a passionibus est maximus seruus dyaboli. Pro fundamento pono conclusionem iuristarum. ff. de regu. iur. l. Libertas. & Insti. Ex quib⁹ causis manumitti non pōt. S. Sed cum libertas. Inest inabilis res ē libertas & omnibus rebus fauorabilior & ff. d. verborū obligatione. l. liber homo. Liber homo estimationē non habet. Et Esopus. Nō bene p toto libertas vēditur auro. hoc celeste bonum preterit orbis opes. Quam veritatez affirmat Thom. ij. q. ciiij. ar. iij. Quod abnegatio proprie voluntatis que acquiritur per obedientia: est maxima inter omnes virtutes. Quia egredi-

tur a nobiliori subiecto. Et quolibet. ij. ar. i. Quod heresis est: si quis diceret. q seclāris ita potest mereri sicut religiosus. Ex eo q priuauit se dono libertatis: quia nihil melius. Si ergo nihil pulchri⁹ debet reperiri libertate: ergo nil turpi⁹ seruitute. Ideo Cicerō de natura deorū. Miserius seruitute. quid possum⁹: aut dicere: aut excogitare. Et in autētico de nuptijs. S. Si vero Seruitus morti equiparatur. Et ratio est philosophi. i. De rhapsisice. Non est liber: qui alteri⁹ gratia est: vt paret de illo qui est in compedibus aut in galea. Qui maximum beneficium reputaret si redimeretur. Unde Bergontas. Melius est esse auis in sylua: q rex in cauea: 7c. Ideo in fabula Esopi dicitur.

Quod lupus dixit cani. Unde frater: q sic inuidus et pinguis es. Domini inquit custos sum. Datur mihi de pane albo: dantur ossa amat me tota familia. Cui lupus. Unde hoc q iugus attriuit collum tuū. Respondit: quia in nocte soluo: in die ligor. Et lupus Tene tuam pinguedinem: et ego prome meam libertatem. Ad propositū. Que est maior seruitus mundi. Unius mani. Arabi. Idumei. Aggarent. Tartzari. Nō vere. Sed seruitus peccati. Johānis. viij. Qui facit peccatū seruus est peccati. Et. i. Petri. ij. A quo quis superatus est: huius seruus est Romanos. viij. Serui facti estis: cui obedistis. Et de penitentia distinctione. i. capitulo. Conuertimini. Solo enim peccato dyaboli serui sumus. Et Thomas. ij. q. questione. lxxij. articulo secundo. Homo peccando perdit dignitatem suam et incidit in seruitutem. Ad practicam christi. Concubinariū est seruus illius femine que ipm priuat omni libertate et bonorū temporalium domus. Quia habet clauēs oim. Et libertate suūpius. Qz non audet loqui cū aliqua: ne infirmitatem cadat. Nec audet imitare aliquem: nisi de suo cōsilio: nec elemo-

In festo

synam facere: nec ad ecclesiam ire. Contra quos apostolus. Epheseo. v. Mulieres sint subdite viris. Asculanus domus displicet in qua gallo silente: gallina cantat. Qd bene. Cicerone in. v. paradoxa. concludit. An liber ille tibi videtur: cui mulier imperat leges imponit. Vocat: veniendum est eicit: abeundum est. poscit: vandum est. minatur: extimescendum est. huc ego non tantum seruum: sed nequis simum seruum iudico. ibi. Applicat hic exemplum illius romani: qui ad paradysum introire volebat: nisi ibi essent femine. Et de Petro ciri: in domo magnifici Laurentij de medicis existentis in conuiuio puellarum. Uel leu inquit paradysum meum in hoc loco. Et de cardinali Senuesi. a quo cum fratres elemosynas petissent de dit. Accepta dixerunt. Deus det vobis paradysum. Ille. Tardus quo potest. Preterea auarus est seruus auaricie: quia non audet comedere qtu sufficit. Comedit panem milij vt vendat frumentum: contra famulum clamat. Neqz vos comedistis ossa. Et tu o Katherine nescis: quia tēpore belli sacculus filique valuit vnum aureum qd contra. Ecclesiast. vi. Est et aliud malum qd vidi sub sole: vir cui dedit diuitias deus: nec tribuit ei potestatem ex eis comedat. Practica. Erunt illa bona temporalia in puluerem ollarum. Assimilantur tales alii bus: de qbus Tho. sup Job. xl. Qui licet sint feroces: tamen si ponatur animalus in naribz eoz: ducunt quocunqz homo voluerit etiam a puero. Ita et homo licet habeat vires liberi arbitrij tñ dñ est in mortali: seruus a diabo lo ducit quocunqz voluerit Grego. ij. moral. Per qd per penitentiam nō diluitur: mox suo pondere ad aliud trahit. Et. xxiij. q. i. c. miramur. Ipse dyabolus exercet potestatem in malis tanqz in pectore suo. Ideo Eutropius de hysto. romanor narrat de magno Alexandro. Qd cum inuenisset Dio-

genem in silua cum vellet ipsum alio loqui et sibi suo corpore vmbrem faceret. Uellez inquit michi non auferres: qd dare non potes. Imperator hoc intelligens ad aliam partem se vertit cui. Diogenes. Respōsum tibi non facio quia potentia mea maior est tua: que variatur per tria tēpora. De preterito et de futuro non es dñs De presenti idem: quia seruus es superbie: luxurie: gula: ire: et tot demoniorum quot vitiōrum. A quibus ego immunis sum. Practica cuqz discursu vince linguam: oculos: viria. Et hec est maior victoria que haberi possit in presenti vita. Sen. Nulla maior. Et asculanus. Qui seipsum non vincit alium non superabit in se habendo patestatem dominum et huius opinionis semper fui. Concludamus ergo rationem sic. Per victoriam sui ipsius acquiritur vera libertas qua nihil melius. Et per oppositum. homo sit seruus quo nihil vilius. Igitur patet prima ratio. Secūdo ratione et c. In hac rōne pbabit. Qd homo est bestia permittendo se vinci a proprijs passionibus. Conclusio est Aristote. ij. anime. Et auctoris. vi. principior. Forma est que dat esse rei: qua ablata res non est. Exempli gratia. Ecclesia vel domus dicitur: qd tu retinet in se formam ecclesie vel domus. Si domus vel ecclesia destruat nō est amplius ecclesia. vel domus: sed est amplius ecclesia. vel domus: sed est amplius ecclesia. Ad propositum. Forma hominis est ipsa ratio. ix. Ethic. homo est maximi intellectus. et ij. Pol. Intantum quis dicitur homo: inquantum vitur ratione. In. vij. Inter omnia animalia solus homo habet rationem: et magister. ii. di. xvi. homo quo ad plura superatur a bestijs. A cane in odore. A porco i auditu. A schimia. in gustu. Sz in duobz superat omnia animalia. In lingua et in ratione: qz sit illis dignior. Qui ergo remouet ab ipso rationē: non est amplius homo: sed bestia. In. vi. To

pi. A quocūq; remouetur diffinitio et
ipsum diffinitum. Et Commentator
ix. Meths. Qui tollit a rebus suam
operationem: tollit ab eis suam ef-
ficientiam. Exempli gratia. Remoue
ab igne calorem. A sole lumē: non est
plus sol: etia cū tollitur essentia eorū
Clama. Remoue ab hōe rationē: nō
est hō s; bestia. De quo Ber. puto iu-
menta dicerēt si loqui possent. Ecce
Adam quasi vnus ex nobis factus ē
ps: Comparatus est rē. fm Robertū
holcot sup sap. et Boe. iij. prol. iij. hō
non viuens fm rationem ijs bestiis
assimulatur p imitationē. Primo ali-
no p negligentiam. O mulier vidisti
vncq; in domo tua asinos bipedes. O
pater nō. Et ego dico q sic: Qui sunt
Respondet. Qui vsq; ad tertiam stāt
in lecto: qui nesciunt ire ad diuina.
Tu habes in domo tua filium pigru:
cape baculum: dic heus surge nam
inbet predicator. ¶ Scōo assimula-
tur leoni p iracundiā. Ita hō impati-
ens qui plures facit fatuitates. Vi-
di multos q byreti de capite proiece-
runt in terrā: frangūt vasa domus p:
curiūt se pugnis deli dicūt pertesantū.
¶ Tertio porco p luxuriam. Pratica
cōtra cōcubinos. Cū figura San-
sōnis. Judi. xvi. vbi dicitur qd mere-
trix Dalida Sansonem molestant.
Indicaret ei vbi esset fortitudo sua.
Et cum eum decepisset: tandem rem
ei innotuit di. Nazareus sum id est
domino cōsecratus ab vtero matris.
Nouaculum sup caput meū nō ascē-
dit. Si ergo septem crines abraferis
ero siliis aliorū. Cum aut blanditjs
demulceret euz in sinu dormiuit et se-
ptem crines abrafit: et vocatus philis-
teis oculos ei eruerunt. Moraliter
Dalida est caro. Sanson ratio: et forti-
tudo: sunt septē crines. i. septez dona
spūs sancti sed philistei ipm rapiunt
cum rō sensualitati consentit et ei au-
ferunt oēm suam ptatez et ligāt eum
funibus pctōz. Et auferunt ab eo lus-
men rationis ne cognoscat grauitas

tē pcti sui. Applica exēplū illi docto-
ris veneti et boni igenij qui philoca-
ptus erat de sua sclaua. Veneths p re-
dicare hoc accidit. Quadam vice coa-
ctus amore illius vestiuit se vestibus
illius et cū illa buratabat: vocat⁹ ego
propria vxore veni inqt pf: vidi scien-
tiam nrī doctoris. Rapperi ipm cū
sclaua. Cur domie talis: talia facitis
Rfidit. O pat nescio vtrum sim hō an
bestia: ita sum philocaptus: cui dixi
Estis bestia vbi est sciētia: tua doctri-
na: qz hō ergo imbutus pctis. caret ra-
tione: ideo fit bestia per imitationem
Vñ pz scōm misterium: ¶ Tertio et c.
Qd pctōr est stultior omnibus hoib⁹
mundi. qd pbat⁹ per phi. v. Ethico.
Pluribus bonis appositis: melius
semp est eligendū. et Cice. in thopi.
Plura bona: paucioribus bonis ante
ponantur. Ad practicā. De muliere
q vult nubi habz in se tria bona Priz-
mū magnā dotē. Scōz pulchritudinē
Tertiū virtutē qd magis est eligendū.
Rfidet amator q dos bona Lux-
uriosus autem pulchritudo. Rfidet
ciuilisq; virt⁹. Iste dicit sapientior:
qz pluribus bonis et c. Preterea in cō-
uiuio: ponunt ex vna parte optime
carnes: ex alia porra cepole. Quid
magis est eligendū? Respondet phūs.
Qd plurib⁹ et c. 30 fratres predicator-
res sunt stultiores omnibus mundi hos
minib⁹ et c. Preterea dic mihi. Sapi-
unt tibi confectiones: o pater hāc con-
ditionē mecum tulī ab vtero matris
q dulcia sunt amica nature. Si tibi
donaret vna pecies coriandorum: et
de super essent deaurati: sed in fundo
esset venenū. qd sup hoc esset eligendū.
Dicit phūs q pluribus bonis et c.
Preterea si vis ire romam vbi nūq;
fuissti. interrogas de via et tibi dicitur
q vna est plena malendrinis qui te
occident si per eam eas. Alia est secu-
ra. Quid super hoc esset eligendum.
Dicit phūs et c. Ad ppositū. homo q
vincitur vitijs proprijs: fit de libero
seruus. De capace rationis bestia. A

In festo

vita sapiente. stultus cum habeat ante se bonum capit malum: ante se dulce capit amarum: ante se lumen capit tenebras: ante se viam rectam capit tortuosam. Ideo Aug. Nulla maior stulticia q̄ ppter bonum momentaneum perdere bonum eternum. Er̄: plurim illius romani: de quo Eutropius dicit. Qui in testamento legauit aureos mille illi qui stultior esset in ciuitate. Quo mortuo quidam nobilis inuentus est: qui a senatu honorari poterat: sed nolens ad hoc deuenit vt porcos pasceret. Iste ab oibz stultior iudicat⁹ est. Quia pluribus bonis r̄. malū elegit. Vñ Petrarca. vi. triumpho diui. Misera vulgaris et ceca gens que constituit spem in talibus rebus hic quas fugax temp⁹ tā repente aufert. O vere sordidi et nudi et fragiles iudicij et consilij expertes totaliter egri et miseri mortales.

¶ Tertius dicitur r̄. Confirmat nostra conclusio exemplo Valerij. Qui cum esset octogenarius: et a plurib⁹ narrarentur eius victorie dixit. Scitote cines: q̄ nulla victoria maior fuit apud me que me beatum fecit: nisi quia passiones meas subieci imperio rationis: qua nulla maior. Unde et plato interrogat⁹ quis esset iter homines fortior. Qui potest inquit ppriaz iracundiā vincere. Interrogatus. q̄. quis esset debilior inter homines. Respondit. Qui suum secretum non pōt celare. Unde cōcludit Cicero r̄ Lac. in. i. Nulla est enī tanta vis que non ferro aut viribus debilitari frangiq̄ possit. At animum vincere iracundiā cohibere: fortissimi est: que hercules nec fecit vnq̄ nec potuit. Hec qui faciunt: non modo eum summis viris cōparo: sed filij deo iudico. Ille.

¶ Et hystoria Martini.

¶ Martinus natus ex parētibus pagans sicut rosa de spinis ortus ex quodā opido nomine Sabaria pāno in partibus francie. Pater eius tribunus. i. princeps sub imperato-

ribus Constantino et Iuliano. Et p̄cepto illorum filij eliguntur in milites et Martinus in erate annorum xij. cathecuminum se fieri petijt. In erate vero .xx. cum pater eius esset senex militiam commisit martino.

Qui violenter eam acceptans: erat contentus vno seruo. Cum quadam vice tempore hyemali iret ad bellum: ipse vrbis: nudus quidā sibi se presentauit. Cui medium mantellum dedit. In sequenti nocte vidit xpm illo indutum di. Martinus adhuc cathecuminus r̄. Super quo Bēn. fmo: ne hodierno. Martine si sciuisses vbi pallij dimidiū ponebas: puto q̄ pallium non dimidiasses sed integrum dedisses. Ad propositum. Per triennium militauit tamen integer ab alijs vitijs. r̄. Clama hoc loco. cōtra sodomitās: q̄ hoc peccatum maxime regnat in militibus. Cum sit reprobatum a lege diuina. Leni. xx. A legēcano. xxxij. q. ij. c. hoc ipsum. s. seq. r̄. a lege imperiali. c. de extra ordinarijs criminibus. l. Qui puero. Cum esset annorum. xvij. fecit. se baptizari: et renūciās militie mit picturās ad sanctū hylariū ep̄m: qui ipsum in accolitum ordinauit. Interim autem admonitus a sp̄scto vt iret ad visitandū parentes adhuc gentiles: de monium ei apparuit in via di. Quos cūq̄ ieris diabolus tibi aduersabit: Rēdit. Dñs mihi adiutor r̄. qui statim euauit. Peruentus ad patriam matrem conuertit. Et cum heresis arriana ibi pullularet: solus restitit. Ex quo publice cesus est. Mediolanum veniens igitur monasterium cōstruxit: sed inde ab arrianis pulsus est. Qui ad insulam gallinariam iens cum solo presbytero vitam arctam ducebat. Interim autem cum plebs turonica episcopo vacaret voce omnium: Martinus in ep̄m electus est. Quam electionem cum lachrymis acceptauit. c. de ep̄s et clericis. l. Si q̄cquid Non precio: sed precib⁹ ordinetur an

Sctē katherine martyris. Fo. xl.

ristes et. viij. q. i. c. Nullus debet eligi gubernator populi nisi deus reuelauerit. Applica ad libitum tuum. Quidam autem epus nomine defensor: qui eo venerat cū pluribus alijs epīs ad ipm ordinandum videns euz deformem desperat. Quidā autē clericus psalteriū cepit. et primum psalmum repperit. In quo erat versus. Cāta. Ex ore infancū et c. vsq; defensorem. Facecia de gonella de nouo papa rome. Veni sancte spūs. Ordinatus in epm: extra urbem monasterium fecit: vbi morabatur cum. xxx. discipulis sine vino et carnibus. Facecia de presbytero Cremonensi: qui ordinatus in epm non poterat canere. Deus in adiutorium et c. quia nimis pinguis. Infirmanti grauer demō apparuit in forma regali cum purpura et corona in capite di. et Agnosce o martine xpm tuum. Respondit Christus meus fuit iudutus vili veste paup. nudus. Tu autē et c. recessit ab eo Martinus autem obitum suum reuelauit discipulis. Et flentibus illis et dicentibus. Cur nos pater deseris et c. Cōpactēs eis orauit dñm di. Dñe si adhuc populo sum et c. Super quo Tho. iij. di. xxx. Martinus volebat v uere et mori iuxta beneplacitū dei qz diligebat p bentuolentiā et nō per concupiscentiā. Cum discipuli vellēt ipm super paleas ponere: quia grana batur vi februum di. Non decet xpi anū nisi in cilicio et cinere mori. Au. Sub capite spinoso: non decet mēbrū fieri delicatum. Sequitur Oculis autem ac manibus in celum semp intentus: inuictū spm ab oratione nō relinquit. Et cōgregatis ad se discipulis ut ad aliam partem eum verterēt: et tollerent ab eo benedictionē et c. Si nūc inquit me celum videre et c. subito vidit demonem. Cui dixit. Quid hic astas cruenta bestia: nihil et c. his dictis quieuit in pace.

In festo sancte katherine, martyris.

Hanc amauit et exquissit a iuuentute mea et quesitū michi sponsam assumere et amator factus suz forme illius. Sap. viij. diuina sapientia illius supremi: excelsi et alti imperatoris dei quantūcūq; diligit vniuersaliter omnes creaturas. vt scribitur Sapient. xi. c. Diligis omnia que sunt et nihil odisti eoz que fecisti. Quia sunt bona in sui natura. Sen. iij. Uidit deus cuncta qui fecerat et c. et apostolus. i. Thimo. iij. Bona est omnis natura. Tamen spiritualius diligit hominem quem formauit ad sui imaginem et similitudinem. Unde Lactant. in. iij. Deus veri patris officio functus est: ipse corpus efūxit: ipse animam qua spiramus infudit: illius est totum quicquid sumus. Ille. primo quo ad corpus: non curuum. sed rectum. Ouid. i. Metha. Pronaq; cū spectent animalia cetera terram. Os homini sublime dedit celumq; videre. Iussit: et erectos ad sidera tollere vultus. et Lac. in li. de opifi. dei et hominis ad demetrianū. Cuz statuisset deus ex oibus animātibus solum hominem facere celestē: et cetera vniuersa terrena: hunc ad celi cōtemplationem rigidū erexit. bipedemq; constituit. Ille. Scbo quo ad aiām cum suis potentijs. Memoria intelligentia voluntate. Quod considerans diuus Ber. super Can. Parū ne tibi videat hō. Cogita qualem te fecit. Nēpe fin corp⁹: egregiā creaturā: fin animam magis imagine creatoris insignem: rōnis picipē eterne beatitudinis capacem. Ille. Et lz amauerit oēm creaturam intimo amore: tñ piculariter amauit sponsam suam katherinam quā dignat⁹ est ornare altis inuēstis et angelicis priuilegijs. Vñ bene dicitur. hanc amauit et c. Immediatē in resurrectione thēnatis. Ecclesia canit. Adoretur virginis: ex in seculoy secula: virginis qui katherine cōtulit

In fesso

celestia. fiat practica. Ista ē illa que habuit omnem scientiā. hec est que habuit desponsationem celestis spōsi. hec est que quinquaginta oratores cōuertit hec est que reginam et porphirium cōuertit. hec est que super oēs dotata fuit omnibus priuilegijs. hec est que habuit triplicem coronā virginis: martirij doctorat. Quapropter considerant mihi copiosissima merita lingua heret palato omne humanum ingenium deficit katherine: quia illa electa sit in sponsam filij dei. De ea namq scribuntur vba assumpta. hanc amauit et. fm sententiam doctorum inducitur quis sponsus naturalis accipere in coniugem aliquā spōsam tribus rōnibus: quibus rōnibus inductus est sponsus celestialis. Iesus christus accipere katherinam sponsam suam.

¶ Primo ratione speciositatis.

Secundo rōe nobilitatis.

Tertio rōe locupletabilitatis.

¶ Primo ratione et c. Pro maiori noticia: nota sententiā philosophi. vij. ethi. et platons in Titi. et tho. i. ij. q. xxvij. ar. ij. q. similitudo ē causa amoris. et Sap. xij. Omne animal diligit sibi simile vt pz de cane ad canem: de lupo ad lupo: de catra ad cattā. Et ratio qz sunt vnus speciei ideo mutuo se diligunt. Figura Gen. xvj. de iacob qui xij. filios habuit iter quos ioseph qui preceteris fuit dilectus: eo q magis esset similis patri. Alij autem matri Rebecce. Similitudo ē causa amoris. Si igitur similitudo ē causa amoris. A cōtrario sensu. dissimilitudo est causa odij vt patet de discordia inter canem et cattam lupo et agnum. Unde hoc. Quia sunt dissimiles i specie. Et si diceret. Opater: ego canem et cattam habeo: qui mutuo se diligunt. Respondeo q non est per se et simpliciter: sed per accidens. Ad propositum. Tanto sponsus eternus diligit creaturam: quanto plus creatura est magis ei similis. Quia si

militudo est causa et c. Deus est mirē pulchritudinis: qui superat pulchritudinem omnium rerum. Solis stellarum. In ps. Speciosus forma et c. Et sponsa in Can. vi. c. Dilectus meus candidus et rubicundus. Cādidus per virginitatem. Rubicundus per sanguinem fusu. Cum sit pulcher diligit pulchros non pulchritudine corporis qz parum valet decorus carne. Proverb. vlti. Vana est pulchritudo. Sed pulchritudine spiritali: que est per virtutes. De pe. dist. ij. §. Romanos. Virtutes sunt anime ornamenta. Ut charitas. spes et c. que polliunt mentem nostram. Has virtutes habuit virgo katherina quibus fuit pulchra unde meruit amari a christo sponso. hanc amauit et. Et hoc sponsus christus ei communicauit tria primilegia sup oēs virgines et sanctas in signis amoris precipui.

¶ Primum fuit virginitas specialis. Secundum. fuit desponsatio singularis.

Tertiū fuit sapientia supernalis.

¶ Primum et c. Ubi nota fm Alber. super Luc. Et Ricard. in. iij. sum. Qd virginitas tanto est maioris meriti. qto plura habet impedimenta: aut repugnantia. Exēpli gratia. De vetula virgine. et iuuenula. Qz plus meretur iuuenis qz vetula: qz plus meretur iuuenis: cum omnia in ea vigeant membra. Unde philosophus. ij. ethi. Iuuenes magis qz senes molestantur a cōcupiscentijs carnis. Urgo aut katherina habuit tria impedimenta que cōmuniter impediunt virgines a sua virginitate.

¶ Primum. fuit eius iuuentus.

Secūm. fuit eius pulchritudo.

Tertiū. fuit eius sollicitatio.

¶ Primum fuit eius et c. Que precipue solet impedire virginitatē. Erat em iuuenis. ideo infestabatur a libidine. Unde. ij. Tho. ij. iuuenilia desideria fuge. Propterea de paulo. Quia vt dicit Salo. Ecclesia. xij. Adolescent

Sc̃te katherine martyris. Fo. xli

lia enim voluptas vana sunt. Ista aut iuuetus sibi non nocuit. aut hocce potuit. Quia licet esset iuuenis cor pore: tñ intellectu erat grauis. Non enim stabat cū iuuenib⁹ ad colloquendum aut ad fenestrā stabat: sed in domo: vt hodie agūt nostre domicelle: q loquuntur cū illis. Et sepe euertunt situlā aque ter et quater. vt habeant cām videndi. Nō sic egit beata virgo sed grauitate vigeat. ¶ Scdm dicē rē. Pulchritudo in muliere est cā mul torum malorū. Hiero. Gladius igneus est spēs mulieris. Cum paris dixisset helenā: philoso. faciem et oculos suos cooperuerunt ne eam viderent. In vitis patrū. Cl. s. Agaton rogaretur a discipulis. Pater dic nobis vbi salu tis. Melius inquit est videre demonem: q mulieres bene ornatas. Et de Paphutio q videns Pelagiā meretrix se ornātem fleuit di. Eo q nō ita in alia se ornabat: sicut i corpore. 3o phs Theophrastus. Mulier pulchra cito adamat. Et difficile est custodire: quā multi amant. Et in. ij. Pol. Melius ē dicere mulieri modicā vel mediocrem esse: quā magnā. Istud impedimentū non potuit frāgere. vrginitatē Cathe. Quia lz esset pulchra corpe: imo admirabilis pulchritudinis non tamen de ipsa curauit sed potius de pulchritudine anime vt dicere posset ei spīritus sanctus. Can. iij. Quā pulchra es amica. s. quo ad corpus q pulchra es quo ad animā. Oculi tui columbarū ppter rē. ¶ Tertiu eius impedimētū rē: fuit enim sollicitata a trib⁹. primo verbis. Scdo muneribus. Tertio tor mētis. Primo vbi: qz filius impatoris Maximiani: volens ipsam in vxorem accipere nūcios misit ad matrem p ipsa habenda: Vñ mater gausa est et filie insinuauit di. Filia mea: filius impatoris petit te in vxorem. Rñdit katherina. O mater mea: alium volo sponsum. s. iesum. O quātū est bonus sponus. De beato hylario legi. Cū esset missus in exiliū ab Arrianis in

frigiā vltra mare. Filia eius Affra nomine de frācia scribit q ei de marito pūdeat: quia vult nubere. Pater sibi rescribit: q in suo reditu daret ei xps sponsum: ipm laudans: intautē q sibi placuit. Unde de cetero nullū aliū cōcupiuit. in reditu patris ista petijt ad impleri. Pater missam celebrauit. et in fine misse porrexit filie hostiā consecratam di. Iste est sponus tuus: filia mea. Sumens aut hostiaz. mortua qz ad pedes patris eius ania volauit ad celum. hunc sponsum voluit katherina. Secundo fuit sollicitata muneribus. quia impator sibi pmissit diuitias et honores. et q pma esset post regiam in palatio. O quot cadunt ppter munuscula: vt pōr sotulariū: manice: increpidē rē. Unde in cano. hec dona hec munerā. Rñdit katherina. O impator desine talia dicere. Intellexit verbum philosophi esse verū. In pmo ethi. Bona aie sunt maxima bona. Tertio tournamentis: quia cū sibi minaret: nō timuit nec vrginitatē suā ppter hoc violauit. Quia xps dixit discipulis suis. Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus et post hoc non hnt amplius qd faciāt. Non timuit hoc: qz p xpo iesu erat parata mori. Et sic p pimum pūilegiū nostri sermonis. ¶ Scdm pūilegiū rē. Magnū donū ē desponsari vni comiti: maius regi et duci: et impatori. Sed maximum iesu xpo katherina fuit desponsata iesu xpo Cū quidā heremita mitteretur a matre ad filiam p matrimonio carnali. Sanct⁹ dei inspiratus spīritu sancto suauit ei matrimonii spīrituale. vt. s. xpm in sponsum acciperet. Qd illa in orōne se ponēs: appuit ei vgo maria cū filio in camera. d. Salue filia mea vñ a filio desponsata est: mfe digitum porrigente. Cui dixit mater: Katherina filia: mea necesse est sequaris vestigia et pditiones tui spōsi filij mei. At illa. Que sunt mater mea. Illa Rñdit virgo maria q erant tria pncipalia. volentibus ipm sequi in patria. Pū

In festo

mo humilitate cordis. Quia ipse dicit. Mat. xi. Discite a me etc. Secundo mundicia cordis. Quia ipse dicit. Mat. v. Beati in simplici corde etc. Tertio patientiam in aduersis. Quia ipse dicit per apostolum. ad eph. iiij. Obsecro vos: ut non deficiatis in tribulationibus. O katherina.

¶ Tertium privilegium etc. duplex est sapientia secundum doctores. Prima est acquisita Secunda infusa. Prima acquisita ut fuit in prophetis. et in alijs: qui insudauerunt litteris ibuendis. Valerius Rubrica de studio et industria. dicit quod Solon philosophus assistentibus amicis ad eius mortem et disputantibus de exitu anime a corpore caput erexit: volens illud quod conferebant dicere. Demosthenes cum explevis centum. et viij. annis doluit quod ex hac vita discedebat: quando ad discendum acciperet Appolonius. xix. puincias discurrit ut ad discendum vocaret scientia acquisita propter labores. A. b. c. d. etc. Secunda est sapientia infusa. fuit in apostolis qui nunquam ad scholas uenerunt katherina. autem habuit sapientiam infusam et acquisitam. Acquisitam quia in scholis fuit docta. in viij. artibus liberalibus. Unde de ea dicit in legenda. Per varias conclusiones syllogismorum: allegorice: mystice: et diserte coram cesare disputauit. ¶ Secundo habuit sapientiam infusam. cui non poterant resistere aduersarii sui. Unde dicitur ei possumus illud puer. vlt. Multe filie congregauerunt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Quod patet in tribus modis. Primo alie conuerterunt homines simplices. Ista autem sapientia sua conuertit reginam porphyriam capitaneum imperatoris. Alie conuerterunt homines illiteratos ista autem. l. oratores. Alie et si habebant sapientiam deficiebant in aliquo aut sapientia: aut eloquentia. Ista autem habuit omnia et sapientiam et eloquentiam et prudentiam. Unde in eius legenda. Est autem apud nos puella: sensu et prudentia incomparabilis: que omnes confutat: et deos nostros demones esse confirmat. at igitur hanc amant etc.

¶ Secundo ratione etc. Multi matrimonio

contrahunt ratione nobilitatis. O pater est de nobili prosapia. Ubi nota secundum Alber. super Luc. Quod quadruplex est nobilitas.

¶ Prima est ex carnis propagatione. Secunda est ex animi formatione.

Tertia est ex legali adoptione.

Quarta est ex diuine imaginis ordinatione

¶ Prima etc. Cum quis respicit ad carnis nobilitatem. O pater ego sum de tali: et tali domo. Sed de hac non multum est curandum. quoniam deest nobilitas virtutis. C. Fiammens contra P. Coruclium. Scipionem. Ego enim non in aliena gloria: aut falsis fortune bonus. sed in propria veraque animi virtute. nobilitatem hominis esse existimo. Et ratio est Apulei li. de deo Socratis et Seneca. Si pulcher es: lauda naturam. Si nobilis: lauda parentes. Si diues: hoc fortune debetur. Si virtuosus lauda teipsum. Practica per singula. De diuitijs. De pulchritudine etc. Ideo non ponas spem in huiusmodi nobilitatibus: sed in virtutibus. In huius figuram christus. xij. elegit piscatores: matrem pauperulam. patrem Ioseph carpentarium: ut doceret nos ista relinquere. katherina fuit nobilis genere: quia fuit filia Costi: tamen de ea non multum curauit. Secunda etc. Cum quis virtutibus vacat. Que nobilitas a prophetis Iosepho in. ij. Rero. dicitur generositas. de qua Iste. in epistola ad Celantiam. Nobilitas summa apud deum est clarum esse virtutibus. Hec est que nos filios dei. efficit. In. viij. Ethico. homines dicuntur diij: propter virtutis excellentiam. Et apuleius lib. de deo Socratis. Nihil est deo simili: quam vir animo perfecte bonus. katherina hanc habuit: quia virtutibus infusa fuit. Unde fuit etc. ¶ Tertia nobilitas etc. Et est quando quis aliquem adoptat in filium. Figura de moyse. Exo. i. Quo nato et posito in fiscella a matre in mari. Filia pharaonis ipsum in filium adoptauit: et tanto dignior est filius quanto qui adoptat est dignior. Je

Beate katherine martyris. Fo. xlii

his aut adoptauit katherinam in fili-
 am. Et cum christus sit nobilissimus
 iuxta illud prouer. vi. Nobilis in por-
 tis vir eius: ideo nobilissima dicitur.
 katherina. ¶ Quarta dicitur. Quā-
 tis p̄ssimus deus omnes creaturas
 amet vniuersali amore: iuxta illud.
 Sapient. xi. Diligis oia que sunt. Th
 singulariter amat creaturam rōnālē
 q̄ ad eius ymaginem est facta. Sed
 qualis est hec ymago dei? Respōdet
 canonista. de pe. di. ij. §. Illa Similez
 esse dei: est habere iusticiam. sapienti-
 am: et virtute esse perfectum. hec au-
 tem ymago viuūt in homine quando
 virtuose operatur: et quando seruat di-
 uina p̄cepta. Sed moritur et obfuscat
 q̄ vitiose viuūt. Nō conqueritur dñs
 per zere. c. iij. di. Quid obfcuratū est
 aurum. s. bonuz virtutis mutatus est
 color optimus. s. de puritate in nigre-
 dinē peccati. O christiane q̄s et c. hāc
 nobilitatem habuit katherina. quia
 nunq̄ deturpauit hanc per peccatum
 mortale. Unde dicitur katherina a
 katha. q̄d est totum et ruina. quasi vni-
 uersalis ruina vitiōrum. Ex hoc sp̄s
 eternus ipsam amauit. hāc ama-
 uit et exsiliū et c. Et q̄ est snia: prouer.
 vij. Omni tpe diligit qui amicus est
 et phis in. vij. Eth. Vera amicitia ē
 intransmutabilis cōtra illos qui di-
 cunt. O pater aliqui illum dilexi: nūc
 aut nō. Nō fuit vera amicitia: q̄ per-
 seuerasset. Omni tpe et c. Tripliciter
 xps eam dilexit.
 ¶ Primo in vita.
 Secundo in morte.
 Tertio post mortem.
 ¶ Primo in vita. quia ei donauit tria
 que sunt necessaria cuilibet posito in
 certamine.
 ¶ Primo perseueranciam.
 Secundo fortitudinem.
 Tertio victoriam.
 ¶ Primo perseuerantiā. figura. Pro.
 vij. De agno q̄ esset sine macula q̄ es-
 set cum capite. et q̄ esset cum cauda.
 Unde. ij. Reg. v. Cecus et claudus nō

intrabunt in templuz. et philosophus
 in philosophia. Caue et precaue a sis-
 gnatis. Nunc autez ceci claudi. et c.
 ¶ Tertio cum cauda. i. perseuerans
 tia. hieronimus ad furtam. Nō que-
 runt in christianis initia: sed fines
 katherina fuit perseuerans. Dicere
 poterat illud Job. xxvij. Donec desis-
 ciam non recedāz ab innocētia mea.
 Secundo tribuit ei fortitudinem con-
 tra aduersarios. Unde dicit ipse suis
 fidelibus per ecclesiam. Estote fortes
 in bello. katherina fuit fortis. unde
 meruit amari. Tertio tribuit ei et c.
 Sapient. x. Certamen forte dedit illi
 vt vinceret. hanc amauit. et c. ¶ Se-
 cundo amauit eam in morte. Si gūis
 amicitie est quando amicus alium vl-
 stat in tribulatione. Ad Ro. xij. Ples-
 re cum flentibus: gaudere cū gaudē-
 tibus. Et in. ij. R̄he. Verus amicus
 gaudet bonis amici. et cōdolet tristib⁹
 ipsius amici. Iesus amorosus sue sp̄s
 se katherine in ei⁹ morte. v. dona ac
 priuilegia ei tribuit ppter amorē in-
 tensum quem ad eam habebat.
 ¶ Primum est xpi visitatio.
 Scdm est celestis refectio.
 Tertiu est ofonū exauditiō.
 Quartū est angeloz accessio.
 Quintū est lactis emanatio.
 ¶ Primum est. et c. Cū esset in carcere
 xps ad eā venit cū angeloz multitu-
 dine ac virginum di. ei. Agnosce o fi-
 lia tuū creatorem p cuius amore la-
 boriosuz subisti cōflictum. Constans
 esto quia tecū ero. Assimilatur autē
 johāni euange. quis sicut ad eū venit
 xps ita ad hāc venit. ¶ Scdm et c. Cū
 esset in carcere misit ei de⁹ cibū p; co-
 lūbaz ne fame moreretur: vñ verifica-
 tur ps. Non enim vidi iustū derelictū
 nec et c. Assimilatur magdalene: que
 per angelos celesti cibo pasta fuit in
 marsilia fr̄cie. ¶ Tertio et c. q̄ i sua
 passione orauit deum: vt q̄cūq̄ ages-
 ret memoriam: vel in morte e ei com-
 mēdaret in quacūq̄ necessitate eā in-
 uocaret diuine mie effectuz sentire

In festo

Fuit exaudita iuxta illud ps. Clama-
bat ad me: et ego etc. O christiane habeas
ipsam in deuotione: quia est magna apud
deum et apud sanctos. ¶ Quartum etc.
quia angeli ei obsequium presterunt
in martyrio suo: quia angelus perum-
xit plagas suas et rotas confregit: ac
inimicos eius confudit. ¶ Quintum
etc. Cum decollata fuisset: vnda lactis
emanauit in signum puritatis. ¶ Ter-
tio amauit eam post mortem: quia eius
corpus honorauit quod per angelos
collocari voluit in synai monte per
spacium. xx. dierum a loco mortis. in
quo loco deus dedit legem humano ge-
neri. In quo loco moyses. xl. diebus et
noctibus loquebatur deo facie ad fa-
ciem ut verificaretur verbum Isa. xl.
Sepulchrum eius erit gloriosum. An-
te ecclesia canit. Deus qui dedisti legem
moysi in summitate etc. Et sic per seculum
da ratio. etc.

¶ Tertio rōe etc. Quia fuit locuplex
et ex hoc deus eam amauit. Solent mu-
lieres dare viris suis vnam tantam dotem.
Katherina autem quinq; tribuit.

¶ Prima fuit ardētissime charitatis.
Secunda fuit purissime virginitatis.
Tercia fuit contentus mundane
delectationis.

Quarta fuit maxime perfectionis.

Quinta fuit excellētis predicationis.

¶ Prima fuit etc. Amore dei et proximi
languēbat. Primo dei pro quo omnia
mundana desperit ut dicere posset il-
lud. Can. v. Amore languēo Secundo pro
mi: quia omnia bona pauperibus dedit ut
dicatur illud. Prover. xlii. Manum
suam aperuit inopi. Inter ceteras mu-
lieris prerogatiuas vna est quod sit libera-
lis. Vis cognoscere feminam nobilem.
Respice liberalitate ei. Que sunt vil-
lane: auare sunt. he stant post ostium:
et dicunt pauperi: vade cum deo. ¶ Secunda
dos fuit etc. Fuit enim homo. Tho. i quo
libetis. Duplex est virginitas. Men-
talis et corporalis. Oportet plures sunt cor-
pore virgines: mente meretrices. O
quot moniales virgines corpe. Unde

illa cenabat post exitum. Jam quia foris
sum: nolo esse amplius monacha etc.
Katherina fuit mente et corpore virgo
Tertia dos etc. Alii. ad heremitas.

Scriptum est fides carissimi omnes mundi
amatores dei esse inimicos: pretempit
homo sanctam honores et dignitates impa-
toris ut christi lucrum faceret. ¶ Quarta
dos etc. Nihil in ea fuit reprehensi-
bile: sed in omni exemplum boni vivendi
exemplum humilitatis virginibus et puel-
lis dedit. Exemplum verecundie. ¶ Quinta
dos etc. Cum fuerit preceptum non predi-
care per apostolum. i. Thim. ij. Mulieres do-
cere non permitto. Et. i. Corin. xij. Mu-
lieres in ecclesia taceant. Et hoc ut di-
ctum. Tho. xij. q. lxxvij. Quia sunt intellectus
debiles et aspectu puocabiles ad ma-
lum. Katherina fuit mire grauitatis
et sapie: quod per. Imperator perducit. l. ora-
tores doctissimos in omni sapia: ut Kas-
therinam confunderent. Sic adducti:
vnde cepit arguere. O Katherina scri-
ptum est Dent. iij. Audi israel: dominus
deus tuus vnus est. Et illa respondit. Oñdo
tibi esse tres. In ps. dicit. Benedicat nos
deus deus noster: benedicat nos deus: vbi inui-
tur Trinitas personarum. Secundo arguit
O Katherina. vij. phi. dicit. Frustra sit
per plura quod potest fieri per pauciora.
Si ille erat verus deus quod iesum dici-
tis poterat redimere genus humanum
solo verbo: iuxta illud. Dixit et facta
sunt Respondit homo. Verum est quod potuit:
sed non debuit. Et ratio est. In deo est
miseria et iusticia. Si enim solo verbo omnes
saluaret: maxima fuisset miseria. Sed vbi
esset iusticia. Si homo omnes dānasset: vbi
esset sua miseria. Ideo voluit incarnari et
nasci: ut appareret sua miseria. Et pro no-
bis voluit pati: et sanguinem suum soluit
in bācho crucis: ut scilicet apparet sua iusti-
cia Confusus. ij. Tercio surrexit di. O
Katherina tu dicis deum esse hominem
Probo impossibile: quia in. iij. phoz. fi-
niti ad infinitum nulla est proportio.
Respondit homo. A gentilibus est predicatum
Sybilla cūana. Felix ille deus qui ligno
pepedit ab alto. Et sybilla erithrea.

Inultima etate humanabitur proles
diuina uiuetur humanitati diuinita
tes: et puellari officio educabit. Ille.
Confusi oēs dixerunt imperatori. O
imperator nos sumus cōfusi. Indigna
tus. imperator iussit eos igne crema
ri: q̄ nec lesi celuz ascendunt. Virgo
aut nolens imperatori assentire quin
q̄ genera tormentorū in eā exercuit.
Primo scorpi onib⁹ flagellata. Secūdo
in carcere clausa. Tertio fame cruci
ata. Quarto super rotas posita. Quin
to decollata. hanc amauit rē.

In festo sancti Andree apostoli.
De dignitate apostolica.

Relictis rheti
bus et nauis: secuti sunt e
um. Mat. iij. Conclusio
est sacrorū theologorum q̄ hoīm xp̄m
sequentū habent reperiri in triplici
differentia. Quidā sequuntur xp̄m p
fidē: sed ab eo recedunt p̄ operationē
De quib⁹ apls ad Tituz. i. Confitē
se nosse deū: factis aut negant. Et Za
co. ij. fides sine operibus mortua est
Quidā sequuntur deū per fidem et
operationē sed non p̄ finalez consum
mationez quia cito a via dei recedūt
Josue. ij. Cito deseruerunt viā p̄ quā
ingressi sunt p̄ses eorū. Hiero. ad fru
riā. Nō queruntur in xp̄ianis initia
s̄ fines. Et Tho. i. q. cix. ar. x. Postq̄
aliqs positus est in gratia et p̄ grām
dei iustificatus necesse habet petere
a deo donū p̄seuerantie: vt. s. custodi
atur a malo vsq̄ in finem. Nam mul
tis dat̄ grā quibus non dat̄ p̄seuera
re in grā. Ille. Quidā sequunt̄ xp̄m: et
per fidē et per operationē et p̄seueran
tiam: vt Andreas apls et Petrus. Uñ
Greg. in homel. ljo. Audist is fratres
charissimi: quia ad vñ⁹ iussioneis vo
cem: Petrus et Andreas relictis rhe
tibus secuti sunt redemptorem. Nulla
vero hunc facere adhuc miracula vi
derant: vel ab eo de p̄mio eterne retri

butionis audierant: et tamen ad vnū
domini preceptum: hoc q̄ possidere
videbantur obliti sunt. Ille. Secūduz
sententiā Tho. super Joh. lec. ij. Tri
bus vicibus a xp̄o vōcati sunt. Primo
vocaui eos ad sui noticiā: vt quan
do stante Andrea quadam die cū ma
gistro suo Joh. bap. ad Jordanem et
dicente. Ecce agnus dei. Andreas dī
xit Simoni fratri suo. Inuenimus mes
siam qui dicitur xp̄s: et conduxit ip
sum ad iesum. O q̄tum obligatur Pe
trus Andree: q̄ cōuersus est rē. Die
sequenti reuersi sunt ad piscationem.
Secundo vocauit eos ad sui familia
ritatem. vt quādo erat cū eis ad stag
num genezareth: et ceperunt piscium
multitudinem. Et iterum ad propria
sunt reuersi. Tertio vocauit eos ad
apostolatū: vt euz ambulātem suz
per mare galilee eos vocauit. Veni
te post me. Jere. xvi. Ecce ego mittaz
piscatores et piscabuntur. Ideo illi di
uino amore succensi reliquerunt om
nia vt aiunt verba assumpta. Relictis
rhetibus rē. In quibus verbis quia
Andreas et petrus cū tanta prompti
audacia omnia reliquerunt et securi
sunt redemptorem. Ideo in eorū laudē
de apostolatu: vel dignitate apostoli
ca sermonem teremus. De quo tria cō
templabimur.

Primum dī opinionis.

Secūm dī declarationis.

Tertium dī operationis.

Primum dicitur rē. Utrum aliqui
sancti sint maiores apostolis in p̄tia
Ad hoc due sunt opiniones. Una q̄
sic. Alia q̄ non. Prima q̄ sic: q̄ pbat
triplici ratione in presentiarum. Ad
propositum.

Primo rōne passibilitatis.

Secūdo rōne cōtemptibilitatis.

Tertio rōne humilitatis.

Primo rōne rē. Una est maxīma
in theologia q̄ q̄to plus homo patit̄
tribulationes tanto plus premiabi
tur. Veritas hūus conclusionis pro
batur p̄ xp̄m. Mat. v. Beati qui lu
st iij

gent quoniam ipsi consolabuntur. Et
Johan. xiiij. Tristitia vestra vertet
in gaudium. Et ps. Scdm multitudinē
dolorum meorum in corde meo: consola
tiones. 7c. Et Criso. Quanto magis
quis patitur: tanto magis in eterna
vita glorificatur. Et Hiero. Quot vul
nera patimur: tot coronas meremur.
De primo ad ultimum q̄to plus pa
timur: tanto maior premium erit. Ad
propositum. Multos legimus san
ctos plura aduersa tollerasse q̄ apo
stoli. Quod patet in vtroq̄ testamen
to. In veteri abel a fratre suo occisus
est. Daniel in lacu leonum. zachari
as est lapidatus. Isayas sectus lignea
ferra. Jeremias gladio occisus est.
Ezechieli cerebrum excussum. Prete
rea in nouo testamento. Stephanus
est lapidatus. Laurentius in craticu
la exustus. Vincentius pectinibus
ferreis dilaniatus. Ignatius de mē
bro ad membrum. 7c. Erasmus per
viscera dilaniatus. Sic dico de virgi
nibus que per tormenta ad paradisi
sum iuerunt. De quibus ad heb. xi.
Sancti per fidem vicerunt regna. Et
infra. Secti sunt: lapidati sunt: tenta
ti sunt: in occisione gladij: mortui sūt
Talia apostoli non sustinerunt: igit
non sunt maiores. ¶ Secūdo ratione
7c. Conclusio est Tho. in opusculis d
p. preceptis 7 incipit. Tria sunt ho
ne. cessaria: q̄ duo maxime augēt cha
ritatem. Primum patientia in aduer
sis. Secundum separatio a terrenis.
Perfectio ergo ch̄ristiane religionis
est bona agere et mala pati. Et sepa
ratio a terrenis. Dico sic. Ubi est ma
ior contēptus rerum tēporalium: ibi
maius premium in gloria. Veritas cō
clusionis pbatur Mat. xix. dixit Pe
trus x̄po in persona oim apostolorum.
Ecce nos reliquimus omnia: et secuti
sumus te: quid ergo erit nobis. Rñ.
dit. Amen dico vobis q̄ vos qui reli
stis omnia 7 secuti estis me: centuplū
accipietis 7 vitā eternā pos. Omnia
demignitas q̄ non vult vinci bñficijs.

Si das pauperi: copiose tibi reddet.
Greg. iij. dia. Tēporalis substantia cū
distribuit: multiplicat. Ad ppositū.
Ubi est maior contēptus: ibi est maius
premium. Sed quidam sancti maiora
contēperunt bona p x̄po q̄ apli. Sā
ctus Ludouicus rex francoz. Alexi
us romanus. Roch⁹. Thomas de aq̄
no cardinalatum renunt. Sic sanctus
Vincentius. Sic Bonauentura ber
nardinus episcopus senēsez: igit sūt
maiores. Et si dicei es. Nunquid nō
apli talia egerunt: q̄ Petrus et An
dreas a x̄po vocati fuere: 7 ipsi sunt
secuti. Sed quid Math. iij. Relictis
rhetibus. 7c. O diuitie. x. solidoz. Un
ptz scda rō. ¶ Tercio rōne. 7c. Regus
la datur a magistro meo iesu x̄po in
fallibilis Luce. i. 7. xviij. Qui se hu
milis exaltabitur. Eccli. iij. Quanto
maior es: humiliat te in omnibus. Et
Jaco. iij. humilibus deus dat grāz.
Non immerito: quia sūme ei placet.
Superbus lucifer: dedit locū ch̄risto
humili. Diues epulo: lazaro humili
eius superba: marie humili. Ad ppo
situm. Ubi est maior humilitas: ibi
maius premium. Sed aliqui sancti maio
rem habuerūt humilitatem: q̄ apli.
Gen. xvi. de Abrahā. Loquar ad dñz
cum sim pulvis 7 cinis. Et. ii. Regn⁹
xvi. Lugem vt vilior sñā plusq̄ factus
sum: 7 ero hūilis in oculis meis. Pra
ctica de sancto marco. de franco. de
moysē. de Dñico. Hanc hūilitatem
non habuerūt apli: immo supbi Luc.
xxij. Facta est p̄tentio inter aplos: q̄
eorū videretur maior Petr⁹ se lauda
bat di. Ego sum princeps eim vestrū
Andreas. Ego sum p̄mus xpianus 7
discipulus fui. Joh. bapt. Jaco. 7 Joh.
di. Nos sum⁹ filij zebedei. 7 Bartho
lomēus di. Ego sum filius regis. 7 Lu
cas di. Ego sum medicus. Mathēus
di. Ego fui mercator spoliōz et pelli
um anguillarū. Unde fuerunt superbi
igitur aliqui in patria sunt maiores
aplis. vñ patz p̄ma opinio. ¶ Secūda
opinio est doctorum. Qd apostoli sunt

simpliciter maiores omnibus sanctis
Quid dicis o Thom. super illud ad Ro.
viiij. Nos primitias spiritus habentes di.
Apostoli sunt preferendi omnibus sanctis
quacumque prerogativa prefulgeat: siue
virginitatis: siue doctrine: siue mar
itum: tanquam abundantius spiritus sanctum ha
bentes. Et super verbo ad Ephes. i.
Secundum diuinitas gratie eius dicit. Ex quo
apparet temeritas illorum ne dicam
error: qui aliquos sanctos presumunt
equiparare apostolis in gratia et in gloria.
Ille. Ad secundum veniamus.

¶ Secundum dicitur 2c. secundum Thom. i. ii. q.
cxi. ar. iij. In i. sen. dist. xvi. In i. p.
q. xliij. ar. viij. et super Ro. vi. Conclu
sio hec extrahitur. Quod apostoli sunt
omnibus sanctis maiores dignioresque
Que conclusio probatur triplici ratione.

¶ Primo ratione approximationis.

¶ Secundo ratione electionis.

¶ Tercio ratione repletionis.

¶ Primo ratione 2c. Conclusio est au
ctoris. li. de causis. Quod quanto magis
aliquid appropinquat suo principio
in quolibet genere: tanto magis parti
cipat effectum illius. Exempli gratia
de illo qui appropinquat igni soli
plus participat de virtute illorum. Ad
propositum. Appropinquare deo anima
chara mea: non fit passibus corporis
sed affectibus mentis. ut ponit Ber.
super Gen. xviij. Ambula coram me
et esto perfectus. Tribuis elemosinam
pauperi: passum unum accessisti apud
deum: et sic de singulis. Et quanto quis
est deo proximior: tanto est dignior et
perfectior. Christus est principium gratie et
origo omnium gratiarum atque bono
rum. Jo. i. Gratia et veritas per te super
Christum facta est. Sed nullus fuit preter
virginem hunc principium christi proximior
atque propinquior quam collegium aposto
lorum: qui immediate a Christo fuere edo
cti de omnibus secretis vite eterne. hie.
ad Paulinum. Quod alijs exercitatio:
et quotidiana in lege dei meditatio tri
buere solet hoc illis spiritus sanctus
suggerebat. Iohannes rusticus et pesca

tor indoctus. Et vñ vox illa obsecro
In principio erat verbum: et verbum
erat apud deum. hoc plato nesciuit:
hoc Demosthenes ignorauit. Ille fu
it eis reuelatum secretum totius tri
nitatis: Vñ Christus quadaam vice vocauit
apostolos di. Jo. xv. Vos autem dixi ami
cos: quia omnia que audiui a patre meo
nota feci vobis. Et. i. Jo. i. de se et alijs
dicit. Quod fuit ab initio quod vidimus
quod audiui: annunciamus vo
bis. O cancellarie spiritus sancti. Non im
merito. Quia ut habet philosophus. viij. Eth.
Nil est tam proprium amicorum: quam simul
conuiuere et conuersari. Cum Christo dor
muerunt: vixerunt: comederunt: confa
bulati sunt que omnia erant amicitie.
Ipsi sunt qui miranda viderunt in ipso
Christo cecos illuminare: mortuos su
scitare: infirmos sanare: et facie vide
runt eum. O privilegium apostolorum
videre Christum oculis corporeis. O si vide
res eum. Refert Aug. li. de ciuitate dei.
quod tria concupiuit videre. Primo ro
mam in suis triumphis. De qua Lu
canus. Roma quanta fuit: ipsa ruina
docet. Secundo Paulum predicantem.
Tercio Christum in carne. Adam vixit
annis. ix. c. xxx. Noe. ix. c. l. Lamech.
viij. c. xxiij. Babilusale. ix. c. lxx. sed non
viderunt ipsum in carne: quam tanto
pere desiderarunt. Ipsi autem sic. Un
de dixit eis Lu. x. Beati oculi qui vi
dent que vos videtis. Dico enim vobis
quia multi prophete et reges voluerunt
videre que vos videtis et non viderunt
fuerunt ergo maiores: quia primiores
De his Dan. lxi. li. Paralip. Ipsi alij
igniti contemplatores homines extire
runt eo calore accensi: vnde flores ori
untur et fructus sancti. Unde patet
prima ratio. ¶ Secundo ratione 2c.
Conclusio est Thom. ii. par. q. xxvij.
ar. iij. Quod unicuique datur gratia secundum
illud ad quod eligitur. Exempli gra
tia de archa Noe: quanta gratia dei perfecit
de moyse ad pharaonem. Ad propo
situm. Apostoli fuerunt dicti: ut essent
tube in ecclesia dei et ambasciatores

¶ Iij

diuini nominis: et super omnes ydonei. Unde. ij. Cor. xij. ca. in persona oim apostolorum. Idoneos nos fecit ministros noui testamenti. Hi fuerunt missi ad predicandum: ad baptizandum ad docendum Mat. xviij. Eunt docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine patris et filij et spiritus sancti. Et ut dicit Albertus super Lucam. Christus misit illos cum illa auctoritate qua pater misit filium suum Johannem. xx. Sic ut misit me pater. scilicet cum eadem auctoritate et ego mitto vos. O quomodo staret mundus: nisi fuisset apostoli. Qui suis sermonibus mundum conuerterunt. De his figuratiue fuit dictum hieremie. xvi. ca. Ego mittam vobis piscatores et piscabuntur. Ubi dubium queritur. Quare non sunt electi homines probi ad officium apostolatus sed simplices et piscatores. Respondet Albertus super Lucam quod triplici ratione. Sed vnam tamen adducit in presentiarum: videlicet propter fidei veritatem. Non elegit sapientes philosophos aut doctores: sed viros indoctos ad veritatem fidei comprobandam. Quae si a sapientibus fuisset introducta: ascribi potuisset scientie et probitari illorum. Sed indoctos elegit: ut veritas fidei manifestaretur Apostolus. i. Cor. i. Videte fratres vocationem vestram: quoniam non multi nobiles sunt in carne: non multi potentes: non sapientes: sed que stulta sunt mundi elegit deus ut confundat fortia. Ille. Et Thomas super ps. Apostoli sine litteris idiote et simplices destruxerunt omnes inimicos christi. Et sic falsa est sententia Porphyrii. Qui dixit tres fuisse garrulatores qui totum mundum ad se conuerterunt. Primus fuit moyses in populo iudaico. Secundus machometus. Tercius christus. Unus pater: secunda ratio. Tercio ratione. et. Quicumque receperunt spiritum sanctum excellentius et abundantius: hi profecto sunt perfectiores coram deo. Sed apostoli spiritum sanctum receperunt et tempore prius et ceteris abundanti. Ido

sunt maiores. Actus. ij. Repleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt loqui. Super quo Albertus. Quadruplex est plenitudo spiritus sancti. Prima est effluentie que sola fuit in christo. De qua Jo. i. De plenitudine eius omnes accepimus. Secunda est excellentie que sola fuit in maria. De qua Lu. ij. Ave gratia plena. Tercia est sufficientie qua pleni sunt omnes sancti. De qua Luce. i. Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto. Quarta est abundantie que fuit in apostolis: qui pre ceteris fuerunt pleni. Unde ex hoc nullus potest apostolis equiparari. Glo. super illud. Constitues eos principes. et. Beate virgini: nulla mulier comparatur: sicut nec aliquis sanctus potest apostolis comparari. Ille. Cur frater Gabriel. Quia fuerunt ecclesie fundatores. Apoc. xxi. Murus ciuitatis hierusalem habens fundamenta. xij. Et nomina. xij. apostolorum erant in eis scripta. et Math. xvi. Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Ubi dicit Albertus super Luc. quod christus in hac vita quinq; habuit.

¶ Primo corpus quod tradidit iudeis. Secundo animam quam patri commisit.

¶ Tercio substantias temporales quas tradidit iudeis.

¶ Quarto matrem quam Iohannem donauit.

¶ Quinto ecclesiam: quam solus petrus et apostolis commisit. Sunt ergo maiores in huius signum ecclesia in suis certaminibus post summum pontificem qui est ecclesie caput: immediate collocat cardinales: qui sunt pre ceteris digniores. Quod ideo facit: quia papa in ecclesia christus representat cum sit eius vicarius: ut patet di. xx. §. vlti. Cardinales autem loco apostolorum ponuntur. Ex quo patet: quod apostoli in ecclesia post christum et eius matrem primus locum tenent. ¶ Preterea ecclesia in cantico. Te deum laudamus post cherubin et seraphim: ante patriarchas et prophetas: sequitur apostolorum chorus. Canta. Te gloriosus apostolorum chorus. Concludamus ergo sic. Ubi

Sancti andree apli. Fo. xlv.

est maior gratia ibi maius meritum
per consequens et gloria. Quanta est
gratia: tanta est charitas. Quanta est
charitas: tantum est meritum. Quan-
tum est meritum: tantum est premium.
Apostoli fuerunt huiusmodi. igitur patet
conclusio nostra. Ad solutionem argu-
i. Unica responsio nobis sufficit: que est
Johannis Scoti in. iij. sent. sic perfe-
ctio et sanctitas vite alicuius: non con-
sistit principaliter in paupertate: aut in
patientia: aut humilitate: sed in cha-
ritate. iuxta illud apli. Super omnia
charitatem habete quod est vinculum
perfectionis. Et de penitentia dist. vi.
Sine charitate non est salus. Et ratio
Quia paupertas vel vite austeritas.
et huiusmodi: non notant perfectionem.
nec hominem perfectum faciunt: cum sint
instrumenta iunctoria ad perfectionem
ut habet etiam Tho. Non sequitur quod
Johannes bap. aut alius sanctus vivendo
in maiori paupertate quam Christus: quod fuerit
Christo perfectior. Absit a seculo. In pro-
posito. Si alii sancti inuenerunt quod ma-
iora egerint quam apostoli: non propter hoc
fuerunt perfectiores: quia fundamentum
omnis virtutis est charitas: et ipsi super
omnes eas habuerunt. Plus meruit Pe-
trus relinquendo nauiculam: quam Zachaeus
dando tot diuitias: quia cum maiori
charitate hoc egit sic dico de alijs. Vnde
Greg. super verbo Math. iij. Relictis
rhetibus. etc. Multum dedit qui totum
reliquit. Unde patet. In vitis patrum
legitur de quodam patre qui optabat in-
formari cum quo erat glorificandus in
celo. Respondit angelus. Cum gregorio
papa. Respondit. Quia abundauit delictis
ego sum pauper. Respondit angelus. Tu
magis delectaris in vna catta quam
habes in cella: quam Greg. in omni gloria
sua. Ad propositum de apostolis. Vnde
patet quod sunt maiores: et sic per prius des-
bent plus honorari. Sed plus hodie
sancti non venerantur: et veteres re-
linquuntur. Facetia de presbytero qui
crucifixum veterem ferebat. O crucifixe
veteris doleo super te valde. Surrexit

crucifixus novus qui. etc.

¶ Tercium de. etc. Tres sunt operati-
ones quas apostoli sunt operati in pre-
sentiarum.

¶ Prima dicitur predicatio.

Secunda de miraculorum patratio.

Tercia de martyrii consummatio.

¶ Prima de. etc. Ad hoc officium fue-
runt precipue electi apostoli: tamquam pri-
mi predicatorum et fundatores ecclesie.
Johannis. xv. Ego vos elegi de mun-
do ut eatis et fructum afferatis: et fructus
vester maneat: et postquam resurrexit a
mortuis: dixit eis Marc. ultimum. Eun-
tes in mundum uniuersum predicate
euangelium. etc. Mat. ult. Euntes do-
cite omnes gentes. Et hoc officium
predicationis dicitur applicum ad quod
assumpti non debent nisi persone suffi-
cientes. Fiat practica Apostoli habu-
erunt principatum in toto mundo iux-
ta illud. Constitues eos principes. etc.
Albertus super Lu. Andreas fuit prin-
ceps populi achalensis in greca. Ja-
cobus maior princeps populi hispa-
nie Thomas indie: Philippus scythie
Bartholomeus indie minoris: Ma-
theus ethiopie: Symon mesopotas-
mie: Thadeus egypti: Mathia inde
am in sortem accepit: Petrus prin-
ceps totius ecclesie. Unde Crisostomus.
super Mat. Tria totus mundus mir-
rabatur. Primum Christum post mor-
tem resurrexisse. Secundum carnes in
celum ascendere. Tercium duodecim
apostolos piscatores totum mundum
conuertisse. Ille. Secundum opus. etc.
Secundum Thomam. xxiij. que. clxxvij.
Deus miracula fecit: maxime propter
tria. Primo propter sanctitatis alicuius
demonstrationem quem pro merito vi-
te vult alijs preponere in exemplum
sue virtutis: ut fecit de Antonio et
de alijs sanctis Secundo miracula fe-
cit ut fidem approbet. Glosa. super il-
lud ut det illis hereditatem gentium
hec fuit intentio miraculorum ut ge-
tes crederent. Que quidam miracula
non sunt in alia natione: nisi in ca-

In festo

tholica. Tercio miracula facit deus ad confirmandam virtutem predica-
tā: et sic sunt facta miracula et signa p-
dicantibus apostolis: qui super omnes
miraculis et signis claruerunt. Nam
post xpi passionem maiora miracula
fecerunt in virtute nominis christi: q-
fecit ipse xpus fm quod ipse promise-
rat eis. Johan. xiiij. Qui credit i me:
opera que ego facio et ipse faciet: et ma-
iora horum faciet. Quod patet. Ma-
ius miraculum fuit: q- ad umbram pe-
tri infirmi sanaretur: quā q- ad tactū
Martha sanaretur a fluxu sanguinis.
Maius miraculū fuit: q- Paulus Dio-
nysius converteret q- q- christus La-
zarum suscitauerit. Maius miracu-
lum fuit q- roma ad vocē vnus pesca-
toris omissis secularium studiis et de-
posita omni infidelitate ad xpm se con-
uerterit q- q- christus filius vidue su-
scitauerit. O miraculum miraculorū.
O tuba paradisi. O rectores sancte
ecclesie. O veri patres et amatores xpi
fidelium. O splendoros tenebrosi mū-
di. O bauiatores triumphantis veritatis
sancte crucis. Terciu opus est mar-
tyrij cōsummatio Apostoli ante q- ha-
berent spiritus sanctum erant debiles
in fide. Unde Leo papa ante aduen-
tum spiritus sancti sub ipso crucis dñi
ce tempore: alij ex discipulis effugan-
tur: alij vnus voce ancille terrentur
Ille. Sed post spūs sancti confirmati-
onem cōstantes fuerunt ad oia susti-
nenda. Ac. v. Ibant gaudentes a con-
spectu. et. Et ad Ro. viij. Quis nos
sepabit a caritate christi. q. d. nullus
Nullū gentis tormentorum intactus
remāsit. Petrus crucifixus. Paulus
decapitatus. Unde rabanus fmone olim
sanctorū. Apostolis est subiectus triū
phale martyrij nomē qui p diuersa
tormentorū genera xpi nomē vbiq- p-
fessi sunt. Unde patet ppositū. Et hy-
storia sancti Andree succincta. Et p-
dñi ascensionē aplis dispersis p mū-
dum ad predicandum euangelij An-
dreas in Achaia ingreditur et ipaz

ecclesijs replenit: vt et rex hyspanie
in granate expulsis infidelibus: ipsuz
lauda super omnes pncipes. Et populū
ad xpm conuertit: et sup omnia yrores
Egee proconsulis romani ad fidem
conuertit: atq- eam baptizauit. Audis-
ens hoc Egeas iratus ingreditur ci-
uitatez que dicitur patras et xpianos
omnes cōpellebat ad sacrificia idolo-
rum. Cui occurrēs Andreas di. Opor-
tebat vt tu qui iudex hoim esse metu-
isti: iudicē tuū qui in celis est agnosce-
res et agnitiū coleres et colendo sinu-
tuū ab his dñs penitus reuocares.
Cui Egeas. Tu es Andreas qui sup
stultosam sectam predicas quaz roma-
ni principes iusserunt exterminari:
cui Andreas: romani principes non
cognouerunt quomodo dei filius ve-
niens in mūdū docuerit idola esse de-
monia. Respondit egeas. Quia docuit
hic cruci est affixus merito a iudeis.
Cui Andreas p nostra salute non p
sua culpa mortuus est. Quod patet p
scripturas Isa. liij. Omnes nos quasi
oues errauim⁹ et dñs posuit in eo oim
nostrum iniquitatem. Cui egeas. Si
mihi obtēperaueris: o Andreas ipaz
crucem te faciam experiri. Respondit
Andreas. Si crucis patibulum ab-
horrerem: crucis gloriam non pēda-
rem. Eccl. iij. Pro iusticia agoniza-
re. et. in. vi. Echi. Duobus existentib⁹
amicis scim⁹ est honorare veritatem.
Extra de re. in. in. vi. Si de veritate
scandalum nascitur: tutius scandalū
nasci permittit: q- veritas relinquat⁹
Irat⁹ egeas ipm in carcere posuit
Et mane facto p tribunali sistitur et
ab ipso inuitat⁹ ad sacrificium idolorū
At q- ipm supplitijs grauib⁹ afficiet
cui And. Quicqd via fac: qz tāto dño
meo ero gratior q- to fuero in tormen-
tis cōstātor. Ad hoc ppositū. Cice. l.
Tuscu. q. d. De theodoro dñ ei lesima-
cus rex minaret⁹ facere mori i patibu-
lo. Respondit voce viua. Istis tuis
purpuratis ista horribilia minaret⁹
so. Theodoro nihil inter est humi: an

Conceptionis bte marie. Fo. xlvj.

Sublimi potrescat. Unde iussit a. xx. ho-
minibus ipsuz cedi: et cesuz manibus
et pedibus cruci alligari: vt sic longio-
rez cruciatu reciperet. Cum ad cru-
ce duceret factus est concursus po-
ploz di. Innocens eius sanguis effu-
ditur sine causa dñatur. Vidēs cru-
cem a longe eam salutauit di. Salue
crux preciosa que in corpore xpi dedi-
cata es: et ex mēbris eius tanq̃ mar-
garitis ornata. O bona crux diu desi-
derata: accipe me ab hoibus et redde
me magistro meo xpo vt per te me re-
cipiat qui per te me redemit. hec di-
cens exiit se et vestes ministris dedit
Sicq̃ eum in cruce vt iussu fuerat
suspendunt. In qua biduo viuens.
xx. milibus hominum astantium pre-
dicauit. Minante autem turba egee
mortem et dicente. Viruz sanctū man-
fuerunt et piū non debere ista pati: ve-
nit vt ipsuz deponeret. Quez videns
Andreas di. Quare venisti egea. Si
p penitētia ipsā a nobis consequeris
Si aut vt me deponas scito q̃ viuus
de cruce non descendā. Jaz em video
regez meū qui me expectat. Et cū vel-
lent euz soluere nullo modo potuerūt
ad euz pertingere. Tunc splendor ni-
mus de celo veniens dimidia hora
euz circumdedit: ita vt null⁹ eū vide-
re posset. Et abscedente lumine spm̃
euz lumine simul tradidit. Maximil-
la vero tulit corpus eius et optimo lo-
co euz aromatibus sepeliuit. Egeas
autē anteq̃ domū redisset arreptus
a demone in via corā om̃ibus expira-
uit. felix igitur et gloriosissim⁹ fuit il-
lus martyriū finis: nā andreas p illō
meruit secreta scandere celi: vbi euz
xpo fruiť etna pace in sc̃la sc̃loz.

In festo cōceptiōis bte yginis ma-
rie. In quo finone explodit ac pfutat
impia opinio quorūdam vulgarū igno-
rantū: et vera assertitur: fm̃ dicta oim̃
sapientū et maxime sanctorū doctoz
xpiane religionis.

Uelucidat

me vitam eternam ha-
bebunt. Ecclesiastici.
xliij. Quanta sit
Marie virginis laus
dignitas et excellētia nulla pura cre-
atura enarrare potest. Augu. in quo-
dam ser. De te o virgo maria quid di-
cam pauper ingenio: euz de te quid
dixero minor laus ē: q̃ tua dignitas
mereatur. Si celum te vocem: excel-
sior es. Si matrem gratiarum dicaz:
precellis. Si formam dei appelles di-
gna es. Si dñam angeloz te clamis-
tē: per om̃ia sic esse pbaris. Quid er-
go dicam: quidue referā: euz non suffi-
ciat lingua carnis tuas enarrare vir-
tutes. Ille. Ideo ipsa de se ait. Qui e-
lucidant me: hoc est qui me veneran-
tur: qui me laudant: qui me inuocant
vitaz eternaz habebunt. Veruz quia
quidē falso illā laudare videtur asses-
rentes eaz sine originali conceptā de
hac conceptione erit sermo. In quo-
tria sunt videnda per ordinez.

Primū dñ opinionis.

Scdm̃ dñ declarationis.

Tercū dñ confirmationis.

Primū dicitur. et c. Queritur dubi-
um. Utrum virgo maria sit concepta
in peccato originali. Circa hanc dif-
ficultatem due sunt opiniones famo-
se. Una dicit q̃ non: alia q̃ sic. quas
videbimus per ordinem. Sed prius
videbimus breuiter: quid est pecca-
tum originale vt sic intelligam⁹ ma-
teriaz. Egidius in tractatu de pecca-
to originali. et Thomas. i. q̃. questio.
lxxvj. ar. i. In. ij. distin. xxx. In. iij. di-
stinctione. iij. ar. iij. Peccatū ori-
ginale est carētia iusticie originalis.
Ille. Aduertenduz est fm̃ theologos
q̃ deus fecit hominez rectuz iuxta il-
lud. Ecclesiastici. xv. Inueni q̃ deus
fecit hoiez rectū. Qz sc̃z in eo oia infe-
riora erāt subiecta superioribus. Caro
em̃ in eo erat subiecta sc̃z anime. Qz
null⁹ morib⁹ nulla passio aut indisposi-

In festo

tio poterat insurgere in carnem que anime ipsi⁹ repugnaret. Preterea vires inferiores erant subiecte superioribus vt concupiscibilis et irascibilis ita erant subiecte menti et rationi: vt nihil in eis insurgeret: nisi fin dictamen rationis. Iste ordo dicebatur iusticia. Quia iustum est vt inferiora superioribus subiciantur. Dic ergo in diffinitione. Est carētia iusticie. Dicebat autē hec iusticia originalis: quia erat in posteros p originē transferenda. Adā ergo peccāte et a suo superiore se auertente. ordo rōnis poscebat qd euz ipse nollet suo superiori esse subiectus: qd eius inferiora superiorib⁹ rebellarent. Propter qd caro statim cepit rebellare ante: et insurgere in corpore cōtrarie dispositiōes ipsi⁹ forme. Ideo adā qui potuit non mori: si non peccasset: eo peccante necessitatem habuit moriendi: qd diu stetit adam in sua rectitudine poterat non mori: et poterat non peccare. Poterat non mori: qd eo sic stante: nihil insurrexisset in corpore qd repugnaret anime. Poterat non peccare: quia vires inferiores erāt oīno subiecte superioribus. Acceperat em̄ Adā ppter hanc originale iusticiam vt posset stare. Poterat enim peccata vitare. Eo autē peccante et a deo se auertēte perdidit hanc originale iusticiā et hanc rectitudinem qua inferiora superiorib⁹ erant subiecta. Et quia hūmōi rectitudinem peccando pdidit: non potuit in posteros eam transfundere. hoc est ergo pctm originale qd dixim⁹: qd ipm origine cōtrahim⁹. s. carētia hui⁹ rectitudinis: hui⁹ iusticie originalis: cū subito habendi eā. Scdm em̄ ordinem naturę in iusticie necessariū erat iusticia originalis ad salutem consequendam. Quia ergo ea carem⁹ et eaz tenemur habere vt sum⁹ membris ade. Prius tū vel carentia originalis iusticie cū debito habēdi: est pctm originale. Et sic patz denominatio hui⁹ vocabuli. Nonnulli tenēt virginē fuisse immunē

ab hoc. Quā conclusionē pbāt tripl^r rōne. Auctoritate. Exemplo. ¶ Pri^{ma} rō hec est. Virgo maria in matres dei electa erat exaltanda super omnes angelos: vt ecclesia cant. Exaltata es sancta etc. Sed angeli fuerunt pseruati ab omni peccato: igit et virgo maria a fortiori cū esset supior. ¶ Scda rō. Absurdū est credere virginē mariam fuisse aliqui in odio et indignatione filiū sui xpi et obligataz supplitio euz esset mater carissima: sed p pctm originale psona dicitur filia ire et deputata eterno supplitio: igit et. ¶ Tertia rō etc. Virgo maria debebat fieri spale habitaculū dei. ergo debebat spalius pparari: s. si cōcepta fuisset in pcto originali: non fuisset spalius preparata: igitur non fuit concepta. ¶ Quarta ratio. Qd deus potuit facere et decuit: fecit. Sed de⁹ potuit et decuit facere ipm: qd virgo maria sine originall conciperet: igitur fecit. ¶ Quinta. rō. Nulla dignitas conueniens virgini est ab ea auferēda. S. cōcipi sine pcto originali: cōueniens fuit virgini. igit non etc. ¶ Sexta rō. Df. ff. de officio qstoris. l. i. Illi opinio nī standū est. q plurimoz testimonio pbāt. Et phis li. de som. et vig. Qd ab omnibus vel pluribus dicitur: fidem hz q ita sit. Et. i. Eth. i. fama quam omnes famāt vel exclamant: non pōt in toto esse falsa. Ad ppositū. S. quasi oēs et maxime vulgus tenēt vel exclamant ipam sine originali pcto conceptā: igitur etc. De cētū. xciiij. hāc tenēt opi. igit et. ¶ Septima rō. Festū non celebrat. nisi de re scā. Sed festū cōceptiōis ipsius celebrat: igitur fuit scāta ex consequēti sine pcto originali: igit et. ¶ Octaua rō. Indulgentie non dant nisi p re scā. Sed sirtus papa. iij. de dit celebratibus cōceptiōē indulgentiaz p totā octa. igit fuit etc. ¶ Nona rō. Miracula non pnt fieri nisi a scā. S. cōceptio virginis fecit et ptnue facti multa miracula: q cōtinue recitantur a pdicatoribus: igit ista cōceptio

fuit faucta. **¶** Decima ratio, arguit quidam. Illud qd est per angelum, reuelatū: est firmiter tenendū. S; bea- tā virginē fuisse conceptā sine pctō fuit a deo reuelatū: vt patet de quo- dam helisino abbate, qui cū in me- dio maris fluctibus mergeretur: appa- ruit ei angelus dī. Quod si voluisset annuatim celebrare celebrandamq; predicare conceptionem virginis, a naufragio liberaretur. At ille cū se hoc facturū promississet statim sedata tēpestare: saluus cū vniuersa comiti- us i patriā reuersus est. Pz de primo Scdo arguunt auctoritatib;. Primo Aug. li. de natura et gratia. Excepta virgine maria: cum de pctis agit pro- pter honorē dñi nullā volo prorsus ha- bere q̄stionē. preterea Tho. in. i. sū. di. xliij. q. iij. Beata virgo semper im- munis ab omni pctō originali et actua- li fuit. Preterea inducūt. s. Dñicū de quodā li. quē edidit de corpore xpi ptra Albigeſes sic dī. Sicut p̄mus Adam fuit in agro damasceno de terra virgi- nea et inactata format;. sic scōs Adā scz xpūs fuit de carne virginē et im- maculata pcept;. Preterea Ansel. in epla ad coepos anglie: de celebranda cōceptione. Nō est deuotus nec ver⁹ amator virginis q̄ respuit colere festū cōceptiōis marie et c. De illo p̄dicato- re q̄ Tolose p̄dicans contra hanc con- ceptionē: exiēs de pulpito quidam ca- nis niger affuit qui ipm fratrē deuor- auit. Et sic patet p̄ma opinio nostri sermonis.

¶ Secundū dī et c. Opi. ij. dicit oppo- sitū. Et pbat itentū suū duplici mō.

¶ Primo ratione theologicā.

Scdo auctoritate legalī.

¶ Primo rōnibus plimis efficacissi- mis. P̄ia hec est. Id qd maxime resi- stit fidei nostre est impiū et crudele: et oīo nō tenendū: imo respundū quia est resistere spū. s. Sed dicere. b. vir- ginem fuisse sine peccato orig. conce- ptā: ē resistere fundatissime fidei igit- ur fuit cōcepta in peccato orig. Ma-

ior est vera. Minor pbat. Aug. in. v. li. cōtra iulianū. Oēs hoies vulnera- tos esse pctō p̄thoplausti: apls appro- bat cū dī. Oēs em peccauerūt et egent grā dei: dicendo oēs. nullū excepit: s; totū declarauit genus hūanū. Pecca- uerunt em oēs cū ex vno pctōre oēs nascant pctōres. Nos aut dūz aliquē excipitis resistitis fundatissime fidei vbi apls ait. Per vnum hoīem: pctm intrauit in mūdū. et p pctm mors et ita in oēs p̄trāsūt in quo oēs peccauē- rūt. Nūqd hec falsa sūt. Quis audeat hoc dicere nisi diuinorum eloquiorū aptissimus inimicus. Idē in epistola ad Optatum de origine anime Illud vbi per maxime fides xpiana consistit est vt credamus q̄ per vnū hominem peccatū intrauit in mūdū. et p pecca- tum mors: et ita in oēs pertransūt. in quo omnes peccauerunt. Secunda ra- tio. Contradicere sacre scripture est erroneū et impiū. vt dicitur in dez- cre. distin. ix. cap. Ego solus. ca. Quis nesciat. cap. Si ad sacras. Et. xxiiij. q. iij. c. Quidāz autem. et. ca. heresis Sed dicere virginē fuisse cōceptam sine pctō originali: est contradicere sacre scripture: igit fuit concepta et c. Quid dicis o Paule. Ro. iij. Omnes peccauerunt: Et. c. v. per vnum. et c. Sup quo Augu. Apl̄s dicēdo omnes nullū excepit: q̄nimo totū genus de- clarauit humanū. Ille. Cur pater Aug. nō excepisti hic matrē dei: cum de illa fueris deuotus. Respōdet. Nō possū in hoc loco: quia in nūero aliorū est In quo oēs inq̄t apostolus. Exce- pi eam q̄n debui: et q̄n locutus sum de pctō actuali. Et vbi o pater Augusti- ne Ju li. de natura et gratia: vt etiam ponit a magistro in. iij. di. iij. Si oēs sc̄ti et sc̄tē cū hic vīuerēt interrogati fuissent: an pctm haberēt: omēs vna voce clamassent. Si dixerimus quia pctm nō habemus ipsi nos seducim⁹ et veritas in nobis non est. Vbi. Au- gu. loquitur de actuali: nō originali pctō: vt qdā garrulant. Vñ patet rō

In festo

Tertio rō. Null⁹ dānat pena mortis nisi ex pctō originali. Patet Gene. ij. vbi dicitur. Morite moriemini. Virgo maria mortua est. Immo patet: quia ecclesia confitetur: igitur fuit subiecta morti. Mortis fuit pena pcti originalis. Ipsa cum alijs mortua est: igitur fuit concepta in originali. De xpo dicitur quod pro nobis. **Q**uarta rō. Attribue re virginitati quod est soli⁹ xpi: est impium et nephariū: sed concipi sine originali est solius xpi: igitur et c. Un⁹ Bona. in iij. dist. iij. q. i. ar. ij. Non enim omnis honor quod attribuitur filio: attribuendus est matri. Quia sic non esset virginē honorare: sed potius contumeliā facere. Et Bernar. Virgo regia: falso non eget honore: veris bonorum titulis tumulata. Ostulti seculares: qui putant virginem honorare: et ipsam vituperant. **Q**uinta rō et vltima erit. Asserere contrariū et oppositū eius quod fere omnes famosi doctores tenent. est impium et temerariū. Sed beatam virginem non fuisse conceptā in pctō originali est oppositū ei⁹: quod fere omnes doctores tenent. igitur dicere virginē non fuisse conceptā in originali est impium. Unde Glo. super c. Decimas. de decimis: vbi dicit Innocenti⁹. Opionib⁹ magistrorum non vult derogare. Et de restitutionibus spoliatorū. c. Litteras. ff. de origine iuris. l. ij. §. Post originem. Unde quod a plurib⁹ et precipue sapientib⁹ dicitur. firmiter est tenendū: et illud negare est temerariū. Ad propositū. Non solum antiqui doctores: sed etiam posteriores tenuerunt: et in scriptis reliquerunt. quod virgo beatā et omnes homines preter xpm in sui conceptione pctm contraxerunt. Quod per triplicem testimonio iustificatur: **P**rimo ecclesie doctorum. **S**ecundo canonistarum. **T**ertio religionum. **P**rimo Augustini in. vi. contra Iulianū. Omnes ad mortē per adā: omnes ad vitam per xpm. Quia sicut in adā omnes moriuntur: ita et in xpo omnes vivificantur. Vos autē dum non omnes sed multos siue per

adam condēnatos: siue per xpm liberatos vultis intelligi: horrenda pueristate christiane religioni estis infesti. Ille. O Gregori quid dicis in. xij. moral. Nullus sine pctō fuit nisi ille qui in hoc mūdo venit sine peccato. O hier. quid dicis super illo verbo. ps. xij. De manu canis vnicā meam. Unica: est aia xpi: quia sola est sine peccato. O Ambro. quid dicis super Luc. ij. Quod enim ex te nascetur sanctum. Sol⁹ enim per oia est nat⁹ de femina sanctus Dominus Iesus. Et Ber. in epistola ad Lugdunenses de festo conceptionis non celebrando. Libenter virgo hoc honore carebit quo vel peccatum honorari vel falsa: videtur induci scitās. Nulla enim ratione placebit contra ritū ecclesie presumptā novitas: mater temeritatis: filia superstitionis: soror leuitatis. Ille. Sic tenet Leo papa: in multis suis finonibus. Sic Ansel. in lib. Cur de⁹ hō Et beda in homel. super Missus est Cassiodorus super ps. Vgo in libro de sacramentis. Alanus in expositione symboli. Guillelmus durandi in rationali diuini officii. henricus de gauda uo in quolibetis. Preterea iterum Augustinus in. ij. contra Iulianum. Omnes inquit homines illi primorum parentum peccato nascuntur obnoxij: hoc qui negat: christiane fidei fundamenta subuertere conatur. Una est enim omnium catholicorum firma fides: qui per vnum hominem peccatum intrasse in mundum: et ita in omnes pertransisse: vno corde credunt vno ore fatentur et vestras novitias presumptiones catholice antiquitate subvertunt. Propter quam catholicam veritatem sancti ac beatissimi diuinorum eloquiorum clarissimi sacerdotes hyreneus. Ciprianus. Reticus. Olimpius. Iulianus. Ambrosius. Gregorius. Theodosius Innocentius. Johannes. Basilius. quibus velis nolis addo hieronymum presbyterum: ut omittam eos qui nondum dormierunt aduersus

Cōceptionis btē marie. Fo. xlviij.

vos proferat de omnium hominum pctō originali: obnoxia successione suam. Un nemo excipit: nisi solus ille quem virgo sine lege peccati concepit. Ille. Ad canonistas vemo. Gratianus compilator decreti. De conse. disti. ij. et iij. per totū inter alia ca. in capitulo firmissime tene. sic dicit. Firmissime tene et nullatenus dubites: q omnis homo qui per concubitus viri et mulieris concipitur cum peccato originali nascatur.

Johannes theutonicus glosator. decreti. De conse. di. ij. c. Pronūciandum. Et disti. iij. super. c. Per bap. ubi sic dicit. Festum conceptionis virginis marie non est celebrandum q fuit concepta in peccato sicut ceteri sancti excepta unica persona christi. Johannes andreas doctor bono. super. c. Conquestus. Extra de feris.

Idem dominus hostie. in summa sua. Ti. de pe. et re.

Idem dñs Johannes calderinus doctor bono. sup. c. Conquestus supra Idē dñs Petrus de bruto in suo reposito in littera cōceptionis.

Ordo minorum Bona. in. ij. Si btā virgo non habuisset aliquod peccatū nō fuisset xpī morte redempta: qd est impiū et nepharium.

Alexander de ales doctor parisiens. i. ij. p. sū. dicit. Si. b. virgo maria non fuisset concepta in pctō originali non fuisset obligata pctō nec pene: nec habuisset reatu peccati: sed q non hz reatū pcti non indiget redēptione: q redēptio est solum propter obligationem pcti vel pene: et propter reatu peccati: ergo. b. virgo non indiguisset redēptione facta p xpm: q non est fm catholicā fidē ponendum. Ille.

Idē tenet Ric. de media vil. m. iij. di. ij. Anima iust beate virginis ex sui unione ad carnem originale peccatum contraxit. Et Nicolaus de lyra super illud. Spūs sanct⁹ superueniet in te. Bene dixit superueniet in te quia venerat spiritus sanctus super virgi-

nem adhuc in vtero matris existentē ab originali peccato purgando vt communiter dī. Et frater Jacoponus de eodē ordine in laude vulgari: sic e legāter et optime loquit: O virgo supra feminas. Sancta maria beata: supra feminā dico Quilibet nascit in intus postq ala in vtre clausa fuit infusa virt⁹ altissimi te scitificauit.

Diuina vinctio te sanctā fecit: et ois immūdicie fuisti expers. Ab originali pctō q adā seminauit: et cū quo qsq nascitur: tota fuisti mundata. Ille

Idem dicit doctores sequētes.

Aluarus hispanus: eiusdem ordinis Johannes de rupella.

Robertus canton.

Reginald⁹ archieps rothomagensis:

Johannes rigaldi.

Bertrādus de turre cardinalis.

Bartholomeus de pisis.

Straldus odonis in li. de figuris.

Ordo heremitaz. Egidi⁹ de roma in quolz. Btā inqt hgo sine dubio originale pctm in sui cōceptione praxit Augustinus de anchona: super epl stolas Pauli. facinus de ast. in. ij.

sen. disti. ij.

Gregorius de Arimino in ij. senten. di. xxx. q. ij. dicit Scdm auctoritatem sacre scripture et Augu. et Ambro. et ansel. firmiter tenendū est. virginē in originali pctō fuisse conceptā.

Ordo carmelitarum. Suido episcopus in. iij. quolibet. q. xij. Sequendo rationes et auctoritates canonum et sanctorum salua puritate virginis. teneo q beata virgo fuit concepta in peccato originali.

Et Paulus de Perusio in. iij. dist. iij. firmiter tenendum est beataz virgī nem fuisse in originali peccato conceptam: tum quia fuit concepta per cōcubitū viri et mulieris: tum quia solus xps fuit cōcept⁹ sine peccato

Ordo cartusiensium: qui per totū orbem festum hoc non celebrat: nisi sub nomine sanctificationis: dicens in prima oratione. Supplicationem

In festo

seruorum tuorum deus miserere: ut qui in sanctificatione. Ideo dominus Johannes calcar in sermone de natiuitate: et ceteri alij.

Ordo cisterciensium. Oddo abbas in homel. super euang. Stabat iuxta crucem iesu. Et dñs anibaldus super iij. di. iij. et alij plures.

¶ Preterea doctores seculares de uotissimis et in scientia famosi. Ugo de sancto victore lib. de sacramentis. li. ij. par. ij. c. vi. Ricardus de sancto victore. super illud spiritus sanctus superueniet in te. Petrus lombardus i suo. iij. li. sen. di. iij. ¶ Ordo predicatorum. Tho. in iij. parte. q. xiiij. ar. iij. i. ij. q. lxxxi. ar. iij. in. ij. sen. di. xij. ar. ij. Sic petrus de taran. in. iij. di. iij. et Ugo gallicus in. iij. di. iij. Durandus in. iij. dist. iij. Petrus de pal. in. iij. di. iij. Albertus in. iij. di. iij. dicere inquit beatam virginem fuisse conceptam in peccato originali: est heresis condemnata a b. Bernar. et ab omnibus magistris parisijs. herueus ordinis generalis. Ugo cardinalis in expositioe Luc. Nicolaus traneto. Robertus holcot. Martinus qui fecit Cronicas Vincentius qui fecit specula. Jacobus de voragi. Et omnes alij qui sunt numero. xlix. huius ordinis affirmantes hanc opinionem. Quid vobis videtur ciues mei super hoc. Quare omnes religiones non pugnant pro doctoribus suis. Ecce quot doctores quot sapientissimos hoc affirmant. Sed dicit emuli nostri quod fuit privilegiata. quod a peccato preservata. Ostendant illud privilegium et eis fidem dabimus.

¶ Tertium principale dicitur responsionis. ad ar. ubi supra. et ad rationes. Respondeo ad singula.

¶ Ad primum de angelis qui preservati fuerunt: multo magis virgo maria. Angeli non habuerunt possibilitatem ad contrahendum peccatum originale. quod fuerunt omnes immediate creati a deo et non per originem seminaliter propagati: sicut virgo maria

sed bene habuerunt possibilitatem ad peccandum actualiter: et ideo non fuerunt preservati a peccato originali: sed ab actuali: quod preservatio a malo presupponit possibilitatem eius qui preservatur ad illud malum quantum est in se. Et sic patet responsio ad primum.

¶ Ad secundum de indignatione filij. esse odiosum deo potest contingi dupliciter. Uno modo per actum voluntatis proprie: et hoc fuit in virgine.

Alio modo non propria voluntate: sed uterina conceptione propter inordinatam voluntatem primi parentis: a quo seminaliter persona propagatur. Et hoc non est absurdum. sed necessarium credere hanc iram habuisse. Sed postquam fuit mater dei: vel postquam fuit ex utero nata nunquam fuit deo odiosa: vel in indignatione filij. sed semper fuit ab eo dilecta.

¶ Ad tertium de habitaculo. Respondeo. Virgo maria fuit speciale habitaculum: dato quod in peccato originali fuerit concepta: quod pre ceteris sanctis specialius fuit ab originali peccato mundata. In sua sanctificatione copiosius ceteris munus gratie accepit ut non solum purgaretur a peccato: sed ut etiam tota eius vita redderetur immunis a peccato actuali: mortali et veniali quod nulli sanctorum concessum est. Unde excelsit omnes in sanctificatione. ¶ Ad quartum respondeo. Quod licet deus de potentia absoluta potuisset preservare virginem a peccato originali: cum hoc non implicet contradictionem. quod non erit impossibile omne verbum: non tamen potuit de potentia ordinata que consideratur circa ordinem diuina sapientie institutum secundum quem ordinatus fuit ut christus esset omnium redemptor: quod si fuisset preservata: non inderet redemptione facta per christum.

¶ Ad quintum. Respondetur secundum egiptum. de roma. or. heremit. in. vi. quolibet. Conceptio in originali peccato non derogat dignitati virginis: quin immo plus commendatur et congruit officio

Conceptionis btē vginis. Fo. xlix.

no per qđ facta est: vt esset mediatrix
nostra et membrū xpī. Quāuis em̄ cō
cipi in peccato originali: nō sit fm̄ se
laudabile tñ inq̄tum per hoc sit hos
mo membrum xpī. prout a tali pecca
to liberatur pertinet ad laudem ei⁹.
Uñ negare virginem originale pctm̄
nō cōtraxisse. est negare illā ad xpī
ordinem habuisse et negare illā mem
brū xpī fuisse. Unde magis est lauda
bile cuz peccato fuisse. ¶ Ad sextum
Rideo. Qđ plures sunt qui credūt et
affirmant conclusionem de originali
qđ in partem oppositam. Nā ducēti qñ
quaginta doctores istud asserunt. Et
quāuis plures vulgares hoc teneant
Nos autē fidez prestamus doctis.
¶ Ad septimum. Respondet Alber
tus de bria in summa de instructio
ne confessoris. Quāuis virgo in ori
ginali fuerit concepta tñ creditur in
vtero matris sue sanctificata fuisse
anteq̄ nata ex vtero. Et ideo circa ce
lebrationez conceptionis eius diuer
sa consuetudo ecclesiarū seruā. Ro
mana ecclesia considerās virginē fu
isse in originali cōceptā: non celebrat
festū conceptionis eius. Alique vō
ecclesie considerātes sanctificationē
eius in vtero matris sue: post aiatio
nem factāz tollerante romana eccle
sia festū conceptionis eius celebrāt
Uñ illa celebratio non est referenda
ad conceptionez rōne conceptionis: s3
rōne sanctificationis eius in vtero fa
cte post pceptionē: cui⁹ sanctificationis
festū in die pceptionis celebrāt: qz quo
tēpe sanctificata fuerit ignorat Ille. pre
terea hoc festū tolleratur inquantūz
refertur ad sanctificationē virginis
concepte: et non ad conceptionē eius.
Et ita dicit oratio que dicitur in hoc
festo rome in sancta maria maiori.
Deus qui sanctificationem virginis
marie. Unde non est festū conceptio
nis: sed sanctificationis. Concordat
super hoc Johan. Andree. super. c. cō
questus. Extra de ferijs. et alij q̄plu
res. ¶ Ad octauum de indulgentijs.

Respondeo. De ipso solo legitur qđ sic
istius opinionis cū alij sanctiores fue
rint opinionis contrarie: vt patet de
suis antecessoribus. Preterea vt vica
rius christi errare nō potest sed bene
talis homo et persona. ideo et. ¶ Ad
nonum de miraculis. Respōdet. Tho
mas. xxi. q. xvi. ar. ij. Qđ miraculorū
aliqua quidem non sunt vera: sed fan
tastice facta. quibus scilicet ludifica
tur homo vt videatur ei aliquid quod
non est. vt quotidie fieri cernimus
pe incantationes. Quedam sunt ve
re facta: sed non vere habent ratio
nem miraculi. quia sunt virtute cau
sarum naturalium. Unde concluditur
qđ huiusmodi miracula: forte sunt ar
te demonum: vt demones deiciant
eos et in hoc errore teneant: vt susci
tet discordias inter viros religiosos.
Ad ppositum. Ex deuotione quam
homo habet ad virginem erit mira
culum: non ratione conceptionis: sed
deuotionis matris quam ad illāz ha
bet et ratione fidei. ¶ Ad decimum
de reuelatione. Respondeo qđ non est
verum de reuelatione illa: nec sunt
ista dicenda d̄ Anselmo vt pbat Vin
centius in speculo lib. xxvi. c. xxxvi.
sed maliciose sunt posita. Anselmo
imposita. Sicut false beato Bernar
do de macula in frōte: quod est absur
dum: immo prophānum hoc asserere
immo hereticum. Unde scriptura in
Apoca. Sine macula enim sunt ante
thronum dei. Et alibi. Non intrabit
in ea aliquid coinquinatūz. Secundo
probat auctoritate. Ad verba Au
gustini. Respōdeo qđ loq̄tur de actua
libus contra Pelagium: a quibus im
munis fuit virgo maria: et nō origina
libus. Ad illud de sancto Tho. Respō
deo qđ Tho. bene dicit: quia xgo fuit
immunis ab omni peccato p eo tēpo
re quo incepit esse mater dei: et dei
ceps vsqz in perpetuū fuit immunis
a peccato originali. Cū hoc tamen ve
re stat qđ fuerit pcepta in peccato ori
ginali: non omnes christiani sunt im

In festo Sancti thome.

munes a peccato originali: tñ fuerūt concepti i peccato originali. Nō em̄ dicit Thom. q̄ virgo fuerit immunis in sui conceptione a peccato originali sed dicit q̄ fuit immunis a peccato originali. quando. s. p̄parata fuit et esset mater dei. Et sic patet respōsio ad argumenta illius opinionis. Ad illud de. s. dñico. Respondeo q̄ Vincenti⁹ hysto. li. iij. c. xvi. hystoriam recitat illius libri qui in flammis p̄ectus ter extitit illesus penitus. S; q̄ fuerit de corpore xp̄i. nullā facit mentionē. Unde non p̄statutur fides talibus. Preterea nunq̄ fuit reputatus hereticū tenere beatā virginē fuisse conceptā in originali: ideo non erat opus ut per illā auctoritatē beatus dñicus impugnet hereticos Preterea talia ap̄d nos non sunt. Ad illud de Anselmo. Non est devotus: nec verus amator virginis. A fide q̄ vere non sunt verba Anselmi sed conficta ab aliquo volēti decipere stolidum vulgus. Ad illud exemplū de illo qui comedit fratres illi sunt dementie et fatuitates.

In festo sancti Thome apostoli.
De fide sermo magnus.

Noli esse incredulus: sed fidelis. Jo. xx. Ab optimis et excellentibus theologis cum stabili et firmo fundamēto p̄rites tā theologicis q̄ cardinales: maxime esse necessariū eundē ad paradysum virtutem sc̄tē fidei: quia ut vult Tho. xxij. q. iij. ar. i. In p̄mo cōtra gen. c. v. vi. vij. In. q. di. de. veri. q. xij. ar. ij. Fides est substantia. radix. et origo oīm virtutum et bonorū spūaliū dyo. li. de diuī. no. c. vij. Fides est vnicūq̄ credentiū fundamētū: radix oīm virtutū: et bonorū spūaliū. Et sicut radix arboris est fundamētū oīm fructū: ita fides oīm bonorū spūaliū. Unde apls. i. Cor. ij. Fū

damenta aliud nemo pōt ponere. s. necessarium ad salutem. p̄ter id quod positū est. quod est christus iesus. s. fides iesu xp̄i: quod affirmat p̄ Augu. de fide ad petrum. Firmissime tene et nullatenus dubites: non solū omnes paganos: sed et omnes iudeos et oēs hereticos atq̄ scismaticos qui extra ecclesiā p̄sentem finiunt vitā: in ignē eternum ituros qui paratus est dyabolus et angelis eius. Ille. Et pius papa episcopus servus servorum dei illi: s. i. machometo turcho. p̄ncipi: timorem diuini nominis pariter et amore Sapientibus et insipientibus debitor sumus et omnes cupimus saluos fieri: grecos latinos iudeos: sarracenos: oibus optamus bona. Sed scim⁹ vera bona neminez assequi posse: qui extra ecclesiam desit et a xp̄o dño alienus est Ille. Quod considerans apostolus. Tho. cū fuisset incredul⁹ per dies aliquot de xp̄i resurrectione: et dicentes alij: vidim⁹ dñm: ille dixit. Nisi videro in manibus eius fixurā clavos. et mittā manū meā in latus ei⁹ non credam. Apparenti autē ei dixit. Dñs meus et deus me⁹. Cōfessus est humanitatē in x̄bo. Dñs me⁹. et diuinitatē in vero deus meus Et vtdicit Grego. in omē plus p̄fuit nobis Tho. infidelitas q̄ fides credentiū discipulorū. hoc fuit magnū p̄ilegiū sup oēs apostolos. Scdm̄ iniam Alb. super Lu. Quidam cognouerunt xp̄s resurrexisse i visu: vt Cleophas. et Lucas euntes in Emmaus. Lu. vii. Quidam ex auditu: vt petrus Mar. x. Dicite discipulis eius et petro. Quidam ex gustu. vt discipuli qui ad piscationem fuerunt. Jo. vi. Quidam ex tactu et visu. vt Thomas qui christū tetigit. Un̄ ecclesia. O Thomas didicim⁹ qui meruisti christū tāgere. Cui xp̄s dixit assumpta vba. Noli esse rē. In q̄bus vbis de laudibus fidei Thomae. ac nostre erit hodiernus sermo: vbi tria videnda sunt de ea. Sermonē habes. Jo. xlij.

In die natiuitatis domini.
Sermo inestimabilis.

Euangelizo vobis
bis gaudium magnum
quod erit omni populo: quia
natus est nobis hodie
saluator mundi. Luce

ii. Grande facilius et stilu ac vboz or-
natu refut solenitas hodiernae nati-
uitatis specialis vbi incarnati et in tali
die per recuperatione et redemptione ihe-
sus humane nature nostra passibili et
mortali carne vestitus est. Et vere si-
cut deus voluit ostendere suam infi-
nitam potentiam in principio mundi
in creatione creaturarum eas produ-
cendo de non esse ad esse: iuxta illud. Vi-
xit et facta sunt. Idem omnia quaecumque vo-
luit dominus fecit. Et Beda in home. 3. a-
chet. Que impossibilia sunt apud hos
mines possibilia sunt apud deum. Ita
in ultima etate huius temporis voluit o-
stendere suam infinitam misericordiam quod de na-
tura humana facta captiva in manu
dyaboli illam voluerit liberare me-
diante incarnatione filii sui. O magni
privilegium nobis concessum secundum
Thomam super epistolas Pauli. Deus di-
versis modis voluit loqui populo in-
daico et patribus antiquis. Modo per
columnam igneam in ea apparendum. mo-
do per personam mediam. scilicet per angelum.
modo per visionem et corpalem et ymagi-
nariam et intellectuale. sed nobis mo-
do singulari locutus est per filium. Unde
apostolus ad hebraeos. i. Multifarie mul-
tisque modis olim deus loquens patribus
in prophetis novissime autem diebus istis
locutus est nobis in filio quem constituit
heredem universorum per quem fecit et se-
cula. hoc est quod spiritus petebat. Cañ.
i. Osculetur me osculo oris. scilicet per in-
carnationem. Quod Leo papa premedi-
tans in sermone hodierno: exportat
nos ad grande exultationem spirituales
dei. hodie dilectissimi saluator noster
natus est gaudeamus. Neque enim phas

est locum esse tristitie: ubi natalis est
vite. Nemo ab huius alacritatis par-
ticipatione secernitur. Una cunctis
leticie communis est ratio. Exultet
sanctus. quia appropinquat ad palmas
gaudeat peccator: quia invitatur ad
veniam. Animetur gentilis: quia vo-
catur ad vitam. verbum enim dei de-
us filius dei propter liberandum ho-
minem ab eterna morte: factus est
homo. Ille. Euangelizo vobis et cetera. De
christi natiuitate et cetera. rursus videnda
in presentiarum

Primum est filius dei eternalis de
terminationis.

Secundum est filius dei cordialis sup-
plicationis.

Tertium est filius dei humanalis in
carnationis.

Primum est et cetera. Utrum fuit necessa-
rium christum incarnari pro redemptione
generis humani. Respondet thomas.
ii. parte. q. i. ar. ii. In. ii. distin. ii. In.
iii. di. contra. ge. c. xv. Alex. de ales.
in. ii. par. sum. Ric. de media viii. in
ii. distin. xx. ar. i. Ansel. i. li. Cur. de
homo. Et philosophus. v. Meth. Quod
duplex est necessitas. Prima est ab-
soluta. Secunda conditionata. Exem-
plifica de ambabus. Quo ad primam
non fuit necessarium christum incar-
nari. Et ratio est: quia cum deus sit
omnipotens erant alii modi ad ipsum
liberandum. Unde Augustinus. lib. xii. de
trini. c. x. Si queratur utrum alio mo-
do potuerit genus humanum liberari:
quod per incarnationem filii dei. Dicimus
et alium modum possibilem ei fuisse:
cuius potestati cuncta subiacerent. unde
ps. Omnia quaecumque voluit dominus
fecit. Idem. Dixit et facta sunt. Ma-
thei. xii. Abba patet omnia tibi pos-
sibilia sunt. Beda in omel. 3. achet.

Que impossibilia sunt apud homi-
nes possibilia sunt apud deum. Po-
terat enim mittere angelum. pro-
phetam patriarcham et cetera. Unde erant alii
modi ad genus humanum redimendum
Si loquimur de secunda necessitate

64.

In die natiuitatis.

dico non fuisse aliud modum q̄ q̄ ille qui erat immortalis: impassibilis: in finitus efficeret mortalis. Un̄ Dan̄ tis lib. iij. Cañ. viij. Omnes alij modi erāt inefficaces ad satisfaciēduz: nisi dei fili⁹ ad incarnationē sui non fuisset humiliat⁹. Et hoc de scōā necessitate Voluit diuina prouidētia vt ista que scio disputaret in consistorio sc̄issime trinitatis. Facta est aut̄ hec disputa tio: inter iusticiam: et misericordiam. Iusticia erat aduocata p̄ natura an gelica: misericordia pro natura hūa na. Iusticia erat contra genus huma num. Que surrexit p̄tra hoīem dicēs. O domine rex: tu posuisti hanc p̄clu sionem disptandam. Utum homo de beat liberari. Probo q̄ non: r̄ rationi bus et testibus. Primo ratione que est triplex in presentiarum.

¶ Primo ratione iusticie.

Scōdo rōne ingratitudinis.

Tertio rōne cognitionis.

¶ Primo ratione r̄c. Domine tu es iustus. In. ps. Iustus es domine et re ctum iudicium tuum. Baruch. i. Deo nostro iusticia. ihere. xij. Iustus es domine: si disptem tecum. Alterius: Si iustus: debeas illā facere. Iusticia vult vt tanta sit penā quanta fuit cul pa. Deut. xxy. Scdm̄ mensuram deli cti erit r̄ plagarū modus. Et. xvi. q. i. c. Si quis. Scdm̄ qualitatē delicti im ponenda est penitētia. r̄. C. de penis. l. Sācimus. Et. ff. quibus vt indignis l. rescriptuz. Et extra de his q̄ sunt a maiori p̄te capituli. Sed culpa hoīs fuit infinita: vt pote contra bonū infi nituz. Si infinita: ergo merebatur pe nitentiā infinitā. Penitentia aut̄ in finita: non pōt esse homine cum sit fi nite operationis. In. iij. Ethi. In. viij. Phi. Finiri ad infinitū nulla est pro portio. In. viij. Phi. Impossibile est in corpore finito esse potentia infinitam: igitur satisfacere non potest. Si satisfacere non potest: ideo debet t̄ am nari. Et sic patet prima ratio. ¶ Se cundo rōne r̄c. Domine inquit iusti

cia: tu fecisti angelos r̄ homines: que ambo peccarunt. Lucifer ex supbia. Esa. xliij. In celum ascendam: super astra dei exaltabo solum meuz. Et ho mo etiā. Gen. iij. Erimus sicut dii r̄c. Luciferuz damnasti cum suis sequa cibus in p̄petuū. Apoc. ix. Diabolus qui seducebat eos missus ē in stagnū ignis: vbi cruciabitur in secula se culorū igitur a simili debet homo dā nari p̄petualiter: sicut r̄ demō: alioqn poterit demō conqueri de te esse par tialē et partesanum. Sed cum nō sis o dens. Act. x. In veritate comperi: qm̄ non est acceptio personarū apud deum. Et extra de p̄bendis et digni tatibus. c. venerabilis. Igitur debes ipsum damnare in perpetuū. ¶ Ter cio rōne cogni. Illi danda est venia: qui suum agnoscit delictū. Extra de re. iij. in. vi. Venia nō datur nisi cor recto. Unde est q̄ multi non se corri gunt de peccatis suis: q̄ nō se cognos cunt. Unde Lactan. i. lib. c. i. hec est enī prauitatis causa: ignoratio sui. Gen. epistola. xviij. Corrigi non vult qui peccare se nescit. Bern. Initiam salutis: ē noticia peccati. et Macro: vt dicitur in li. de somno Scipionis a dijs habuit responsum. Notis elicos i. nosce teipsum. Ad proposuiz. Adāz non cognouit pctm̄ suū. immo redar gutus de eo: illud redorsit in muliere di. Gen. iij. Mulier quaz dedisti mihi seduxit me. q. d. Si non fuisset illa et si mihi non dedisses non peccassem. Eua attribuit illud serpenti di. Serpens inquit decepit me. Facecia b̄ se mina que in calopodijs inuit ad collis gendum ficus: r̄ cecidit fractis cruri bus: r̄ dixit. Maledicatur diabolus. Respondit diabolus. Maledicta sis tu. An ignoras si ascenditur cum calopodijs in ficum: igitur non debet li berari. Et q̄ est conclusio iuristarū: ff. de officio p̄sidis. l. Illicitas. §. Ueri tas Iudex non nisi fm̄ allegata r̄ pro bata debz iudicare Ideo tibi adduco in robur meum tres idoneos testes

ad hoc negotium probandum. Prim^o fuit natura angelica. Domine homo erat creatus ad replendum sedes vacuas paradisi. Quia ut dicit Tho. 4. 1. sen. dist. ij. Celum plus est pro hominibus q^{uam} p angelis qui loco non indigent. Homo agnouit hoc bonū: igitur indignus est redimi. ¶ Sc^os testis est celum empyreum di. Dñe tu me creasti nobilissimuz cōp^o ac me fecisti ppter hoīez. nō agnouit bonū hoc p^{ri}mari debet rē. ¶ Tertius est paradus terrestris di. Domine me fecisti amenū pro hominis recreatio^{ne}. Et fecit contra preceptum tuum: comedens de pomis. vitū sancti Blasij: non cognoscens hoc bonum: merito p^{ri}uari debet tanto bono et dānari. ¶ Assurrexit mīa: pro humano genere aduocata dicens. O domine soror mea iusticia locuta est audi me: quia tribus rationibus et testibus p^{ro}bo p homine.

¶ Primo rōne finis.

Sc^os rōne inconueniente.

Tertio rōne p^{ro}prietatis.

¶ Primo rōne rē. In. ij. phi. Omne agens agit ppter finem. finis mouet agentem. In. ij. Meth. finis est causa causarum. Ad propositum. Ad quem finem creasti hoīem: nunquid ppter sui damnationez. Non: sed ad finem vite eterne. Si ipsum damnas: frustra fecisti illū et in vanum. Et q^{uod} vt habet p^{ro}ph. i. celi et mundi. Deus et natura nihil agunt frustra. In. ix. Meth. Nihil est ociosum in natura. In. li. de regu^m in principum. Deus gloriosus nihil ociosus fecit in natura. Ne ergo frustra sit creatus: ipsum debes saluare. ¶ Secundo rōne rē. Si homines non reparas a sua dānatione. De tribus op^{er}ib^{us} sequi vnum. Aut quia non potes ipsum saluare: et sic non omⁿⁱps. Aut quia nescis: et sic es ignorās. Aut quia nō vis: et sic eris inuidus. Sed in te. O dñe: hoc non ē. Primo: quia es potens. ps. Omnia quecunq^{ue} voluit dñs fecit. Secundo

q^{uod} es sapiens. ps. Omnia in sapientia fecisti. Tertio: quia non es causa peccati. Aug. lib. lxxij. q. Deo auctore non sit homo deterior: igit^{ur} debes ipsum saluare: ne tibi ista opponantur. ¶ Tertio rāōne rē. Dñe immatura tua est mīa et clemētia. Ecclesia. Deus cui p^{ro}prium est misereri semper et parcere. De pe. di. i. c. Quia diuinitatis. Diuinitatis natura clemēs est et pia. Et sicut est p^{ro}prium igni calefacere: soli illuminare: ita tibi misereri. vñs de debes homini parcere. Quia vt dicit p^{ro}ph. ij. Meth. In. iij. de anima. Unumquodq^{ue} agens operatur fm p^{ro}prietatem sue nature. ¶ Et adduco tibi tres testes. ¶ Primus Abel di. Domine mi. pater meus Adā peccauit contra clemētia tua: sed tu domine amplia misericordia tua. Quia vt d^{icit} extra de regu. iur. in. vi. Odis sunt restringenda: fauores autē amplian di. 7. l. Cuz quidā. ff. de liberis et post humis. Odis sunt restringenda. o p^{ro}ptis. ¶ Sc^os David cum cythara. Dñe mi: illi debes misericordia: impendere qui illam petit et tristitia habet de pctō. Quia scriptum est in ps. Cor contritus rē. Adā cū lachrymis per plures annos tibi petit veniam: igit^{ur} illi debes eā impendere. ¶ Tertius testis Abraham cum barba pliza. di. Tu dixisti domine per David. Si filij mei non custodierint mādāta mea: visitabo eos in virga eorū. Misericordiam autem meam non dispergam ab eo neq^{ue} nocebo ei in veritate mea. Adam pater noster peccauit. Tu autem debes magnificare misericordiam tuā: nec ipsam amouere ab eorū genere humano. Audiens autem deus pater has fortissimas rōnes sanc^{te} misericordie: conclusum est q^{uod} omnino redimeret gen^{us} humanum soluz: et non lucifer et natura angelica. Et hoc triplici rōne. vt ponit Alex. de ales. iij. volu. sum. et Tho. 7. Boñ. in. ij. dist. vij. ar. i. ¶ Prima rō quia angel^{us} peccauit ex se nullo sug

Et ij

In festo

gerente: quia non habuit infestatio:
nem ad malum. Homo autem alio sug
gerente: quia ab uxore fuit suavis. v.
por: autem a lucifero siue serpente fu
it suavis preterea a carne infestus.

¶ Secunda rō: quia angelus peccauit
ex malicia. Adāz peccauit ex aliqua
ignorantia: quia mortale credidit esse
veniale. Preterea non credidit tantū
peccare quantum peccauit. Preter
ea homo habuit propositum penitendi.
Angelus autem non. Preterea ange
lus erat spiritus: ideo debebat esse pro
ptus ad omne bonum. Mat. lxi. Spi
ritus quidem promptus est: caro autem
infirmā. Hō autem erat caro: que est in
firma. ¶ Tertia rō ē. Adam pecca
uit in patre: quia ex quadam infirmi
tate peccauit: cui attribuitur poten
tia. Eua peccauit in filiā. quia ex qua
dam ignorantia feminea supbiuit: dñi
scientiam dei appetijt. Erimus sicut
dñs: unde in filius peccauit: cui attri
bitur sapia. Demō peccauit in spiritū san
ctū. quia lex propria malicia intumuit
extra spiritū sanctū: cui attribuitur clemen
tia. Et q̄ peccat in spiritū sanctū non remit
titur ei: neq; in hoc seculo neq; in fu
turo: vt dñs. Mat. xij. Vñ hō solū debu
it redimi. Unde dixit angelus. Euan
gelizo vobis: q̄. quia natus est vobis
non nature angelice.

¶ Secundum dicitur q̄. Quis ab eter
no deus predestinauerit incarnatio:
nem sui filij et salutis generis huma
ni: voluit tamen vt nostris precibus
et sanctorum patrum impetraretur.
Quia vt dicit Grego. xliij. q. iij. Ob
tineri nequaquam possunt que predesti
nata non fuerint: sed ea que sancti vi
ri orando efficiunt ita predestinata
sunt vt precibus obtineantur. Ille.
Unde sancti patres cum lachrymis
imploauerunt hunc diem. Et q̄tum
fuit eorum desiderium apparet ex scri
pturis. Vixit adā. lx. c. xxx. annos pe
lē. xliij. Enos. lx. c. v. Enoch. ccc. lxxv
Methusalem. lx. c. lxx. Lamech. viij.
4. xlvij. annis. Noe. lx. c. l. annis sem,

perpetentes xpm incarnandū. Non
habentes suum intentum disposue
runt mittere ambasciatores. pro gra
tia impetranda. ¶ Primo patriarche
mittunt Esaiam. Esai. xvi. Emitte
agnum dñe dñatorem terre. Ad iun
git aliud Esai. v. Rozate celi desuper.
Et. lxiij. Utinam disrumperes ces
los et descenderes. Secundo ppheta
mittit moysen. Exo. iij. Obsecro do
mine mitte quem missurus es. i. alā
misisti me: sed fuit particularis libe
ratio: mitte nunc p̄ vñ liberatione.

Tertio reges mittunt dauid di. Oñs
de nobis domine mias tuā. et salu. et.
Cāta. Quarto sacerdotes mittunt aa
ron di. Dñe inclina celos tuos et respice
de. Quinto ecclesia di. Excita dñe po
tuā et veni. O deus surge videntes q̄
non exaudirentur. mittunt mulieres.

¶ Primo venit dñā Eua di. Ob no
stram culpā tu nos p̄dēnasti: sed deus
ne respicias ad hoc. l. bera me a tene
broso carcere. Cui deus. O eua tu pec
casti: non es digna meo filio. Secdo do
mina sarra: o deus adiuua nos. Cui
deus. Nō es digna: q̄ infidelis fuisti de
filio isaac. Tertio dñā Rebecca. Cui
deus. Tu fuisti p̄ialis in Jacob. et Esau

Quarta fuit dñā iudith Cui deus fui
sti homicidiaria. Quinta fuit dñā he
ster. Cui deus. Nimis fuisti vane glo
riosa poliendo te vt placeres Assue
ro. Tandē missa est ancilla etate quat
tuordecim annor. Que oculis depref
sis tota verecunda dixit genibus fle
ris. Canta. Veniat dilectus meus in
ortum suum: vt comedat fructum po
morum suorum. Ortus fuit vterus vir
ginalis. Audiens autē filius hoc ver
buz dixit patri suo O pater hāc ama
uiz exquisiti a iunēture mea: et quesi
ui eā mihi sponsam assumere: et ama
tor factus sum forme illius. Immedi
ate deus pater vocat gabrielem di.
O gabriel vade cito in nazareth ad
maria et defer ei nunc et ex parte mea
has litteras. Et dic ei q̄ ipsam eligo
in sponsam meam. Et filius subisist

Dic ei ex parte mea q̄ eligo ipsam in
matrem: de cuius visceribus sumam
mibi corpus: eroq; eius filius et ipsa
mea mater. Da ei has litteras. Ter-
cio sp̄s sanct⁹ dixit. Et ego habitabo
in ea: eritq; templū meum. Da ei has
litteras ex parte mea. Ingressus gabriel
ad eam dixit. Ave gratia plena dñs
tecū. Ab a qđ est sine: et ve culpa. Im-
munus a triplici ve. De quib⁹ Apoc.
xij. Ve ve ve habitantibus in terra.
Gratia plena hierony. Bene gratia
plena: q; ceteris per ptes. Marie ve
ro se tota infudit gratie plenitudo.
Dominus tecum. Ser. plus tecum q̄
mecum. Dñs pater: domin⁹ filius: do-
minus spiritus sanctus. Audiens an-
geli verba: turbata est in sermone.
Maria secum habebat tres dominice-
las: prudentiam: virginitatem: humi-
litem: consuluit prudentiam. O so-
cia mea: quid agas. Rñdit prudentia
Considera o maria: quia scriptum est
Ecclia. xix. Qui cito credit: lenis est
corde. Vñ bene dicitur: Maria anteq̄
cogitabat qualis esset ista salutatio.
Eccl. xxxvi. Audi tacens: et p reuerē-
tia accedet tibi bona gratia. Videns
angelus eam sic turbat⁹ dixit. Ne ti-
meas maria. Cur times. Virgo consu-
luit scđam. s. virginitatem. Cui dixit.
O maria. pete ab angelo de modo ha-
bendi hunc filium. Et si tibi nominas-
uerit de semine virili: ipsum cū bacu-
lo expelle. O tuncule qñ vestri ama-
tores noiant impudica. et c. Quō fiet
istud: qñ virum non cognosco. Respō-
dit angelus. Spiritus sanctus super-
ueniet in te: et virtus altissimi: cum
habibit tibi. Quare non dixit ventet.
Videas Nicolaum de lyra ibi. Virgo
consuluit terciam: scilicet humilita-
tem. Respondit ei. Assentire preci-
bus angeli. Illa autem proci dens in
terra dixit. Ecce ancilla domini. Fi-
at michi sm verbum tuum. Statiz for-
matus est deus et homo in vtero eius
Orto est questio: quis deberet facere
hanc redemptionem: an pater: an fili-
us: an spiritus sanctus. Conclufum nst
q̄ filius. Et rō Scoti et Alexandri
tractatu de conuenientia incarnatio-
nis. In deo est potentia que patri at-
tribuitur. In filio est sapientia: q̄ ei
attribuitur. In sp̄s sancto clementia.
Demon appetit dei potentiam: quan-
do dixit Jsa. xiiij. In celum ascenda-
z et exaltabo solium meum: et ero simi-
lis altissimo. Unde iniuriam fecit
patri. homo appetit dei sapientiam
quādo dixit Gen. iij. Erimus sicut dñi
scientes bonum et malum. Unde ini-
uriam fecit filio. Antichristus quan-
do ventet miracula faciet: vñ iniuris
am faciet spiritui sancto: q̄a miracu-
la fiunt a bonitate sp̄s sancti. Breui-
bus dico. Demon offendit patrem: hō
offendit filium. Antichristus offendet sp̄m
sanctum. Ad illuz spectat dare indul-
gentiam qui recipit iniuriam. Si na-
tura angelica q̄ cecidit redimi debu-
isset: ad patrē spectaret. Si antichri-
stus redimi debuisset: ad spiritus san-
ctum spectaret. Quia igitur homo e-
rat solus redimendus: ideo ei⁹ redem-
ptio ad filium spectabat vt hominem
recuperaret. O priuilegiū singulare
hōmī concessū: vbi dicit Alber. super
Lu. q̄ hodie quattuor sunt facta pla-
cabilia que in veteri testamento fue-
runt dura et inflexibilia. Primo celus
qđ nullū hōiem recipere volebat: ho-
die incipit suscipere. Scđo angelus
qui nullas anias ad celus portare vo-
lebat. Etiam si fuisset ania marie ho-
die incipit. Tercio de⁹ qui humanū
genus recōsiliare nolebat. hodie pec-
catorem suscipit. Quarto mors q̄ bo-
nos et malos ad infernum portabat:
hodie benigna facta ē: vt a sanctis o-
sideretur. Cupio dissolui et esse. et c. In
quibus verbis dubium querit. Vtrū
si homo non peccasset. christus incar-
natus fuisset. Ad hoc due sunt opinio-
nes Una ē Alexādrī ordinis minor
Alia est Tho. Alexāder dicit q̄ etiā
pccō non existente: xps esset incarna-
tus. Rāō illius est. homo est creatus
sua

In festo

ad beatitudinem consequenda: et est
beatificabilis in utroque: et quo ad cor
pus: et quo ad animam. Sed beatitudo ho
minis quo ad partem sensitivam est in
aspectu humanitatis assumptae. Quo
ad animam vero in visione divinita
tis. Ut igitur beatificaretur quo ad
corpus decuit Christum incarnari. Ale
xander quo ad hoc nihil probat: quia
cum beatitudo hominis sit ex ipsa di
vinitate Aug. Visio est tota merces:
qua visa ab anima beatificatur corpus ex
redundantia ipsius anime ad corpus. In
visione vero humanitatis resultat quod
dam gaudium accidentale. Unde si non
peccasset. et c. Secunda est Thoma. iij. par. q.
i. ar. iij. q. non esset incarnatus. Ratio est
Haec enim que ex sola dei voluntate pro
cedunt supra omne debitum creature no
bis innotescere. non possunt: nisi quatenus
in sacra scriptura traduntur per quam
nobis divina voluntas innotescit. Un
cum in sacra scriptura: ratio peccati pri
mi hominis assignatur: dicitur esse in
remedium peccati. Aug. Nulla causa fuit
veniendi Christo domino: nisi peccatores saluos
facere: tolle morbos: tolle vulnera: et
nulla erit causa medicine: et super Luca.
Si homo non peccasset filius hominis non
venisset. Et idem super illo verbo Math.
i. Ipse enim saluum faciet populum
suum. Si ergo inquit homo non pec
casset: virgo non peperisset. Idem in
oratione ad virginem. Ad quid ma
ter fieres saluatoris: si nulla esset in
digentia salutis. et Damasius in sequen
tia ad virginem loquens. Nec abhor
res peccatores sine quibus nunquam fo
res tanto digna filio. et Paulus fuit
huiusmodi optimus: quando dicit. i. Tim. i. Christus
Iesus venit in hunc mundum peccatores
saluos facere. Unde patet secundum.
¶ Tercium dicitur. Completis ab Adama qua
tuor milibus annis. Secundum anti
quos. vi. milibus tempore Octaviani
impatoris. ut describit Lucas. Exijt
edictum a Cesare Augusto: ut describe
retur universus orbis. Dicit Augustinus
Ab augendo: quod auxit imperium roma

nam mirabiliter. Voluit scire quot pro
vincie: civitates: castra essent in suis
dominio: iussitque ut omnes ubi trahebant or
iginem: ad patriam propriam pergerent. Et quod
liber denarium unum accipiebat in capite
di. Ego profiteor me esse subiectum roma
no impio. Ioseph autem cum esset de ciuita
te bethleem: duxit secum virginem de nazareth: quam erat gravida filio dei. Imposu
itque super asinum matrem dei: et ad mam
ducebat bouem. O bona societate. Cum
essent in bethleem: inuenere hospitium
plena: unde ibi hospitari matrem non po
tuerunt. Duplex ratio est. Prima quod
erant plena hospitia militibus: quod eo ve
nerant causa huius descriptionis Se
cunda: quod sunt duo genera pleborum: qui
inuite suscipiunt tabernarium.
¶ Primo religiosos.

Secundo pauperes.
¶ O quanta tristitia erat ioseph: pro
pter matrem domini. Virgo enim confortabat
Extra ciuitatem inueniunt porticum
unum in via publica: in qua erat presepe
ubi forenses ponebant animalia: ubi pa
raverunt locum. Cum esset nocte media
lux erat ut dies. iuxta illud psalmi. cxxvij.
Et nox sicut dies illuminabitur. Ma
ximam sensit gaudium virgo filium pe
perit et reclinavit in presepio: quia non
erat locus in duerforio. Cum esset na
tus: adoratur a tribus. Primo a ma
ria: que secundum origenem habuit notitiam
ipsum esse mortuum per humano ge
nere. Secundo a Ioseph. Tercio ab
animalibus. De quibus Esai. i. admiratus
Cognovit bos possessorem suum: et as
inus presepe domini sui: et Abacuch. xij. Do
mine audiui auditum tuum et timui consi
deravi opera tua et expani: in medio
duorum animalium. Fuit admiratio prophete
que in loco tam humili reclinaret Christus
unde animalia ceperunt ipsum calefacere
in presepe. De isto presepe Hieronymus
in Marcellam. Ecce in hoc paruo ter
re foramine: celorum conditor natus
est. hic pannus involutus. hic visus
a pastoribus. hic stella demonstratus
hic a magis adoratus est. Ille. Si

Stephani prothomar. Fo. liij.

tu es christus et dei filius: ubi palatium
ubi aula regia: ubi seruitores: ubi fre-
quentia personarum. o paupertatem. In
ipsa nocte qua natus est: in hora eius
natiuitatis omnis creatura aliquod si-
gnum ostendit. In oriente apparuerunt
tres soles qui paulatim in unum sunt
redacti. Ex hoc significat quod noticia
vnius dei et trini inuinebat mundo.
Preterea Eusebius in cronica de O-
ctauiano imperatore: cum totum mundum
subiugasset romanorum imperio: infan-
tibus placuit senatus: ut eius pro deo cole-
rent. Prudens vero imperator mortu-
lem se intelligens nomen immortaliz-
tatis noluit usurpare. Ad instantiam
illorum impotunam: sybillam prophetis-
sam aduocauit: volens scire per ora-
cula si in mundo eo maior aliquando
nasceretur. Cum in die natalis domi-
ni in camera imperatoris oraculis in-
sisteret sybilla: in die media circulus
aureus apparuit circa solem: et in me-
dio circuli virgo pulcherrima stans
super aram puerum gestans in gremio.
Tunc sybilla cesari ostendit. Cum su-
per hoc Cesar admiraretur: audiuit
vocem dei. hec est ara celi. et Sybilla
dixit ei. hic puer maior est te: ipsius a-
dora. Eadem camera in honorem san-
cte marie dedicata est: et dicitur ca-
mera are celi. Preterea fons aque in
liquorem olei conuersus est qui erum-
pens se usque ad tyberim perfluxit: tota
die emanauit oleus: ut sybilla predixit.
Preterea in oriente vinea engadi flo-
ruit quod balsamum dedit loco myrrhe.
Preterea rome. xij. annis fuit pax.
Unde romani templum pulchrum pacis
fecerunt. et ibi statuum Romuli posu-
erunt. Consultantes Apollinem quantum
duraret. Respondit eis. Quousque rego
pareret. titulum posuerunt. Templum
pacis eternum. In hac nocte corruit. et
est ibi ecclesia sancte marie noue. Pre-
terea angeli cantauerunt in hac hora Glo-
ria in altissimis deo. etc. Preterea ec-
clesia signis letis se ostendit hodie: quia
tres missas celebrat. Quod facit secundum

Ric. iij. dist. xij. et de cons. di. i. ca. No-
te. in glo. hac ratione. Una dicit an-
te lucem in tenebris: signat tempus ante
legem quando eramus in tenebris.
Secunda cum dies sit: signat tempus sub
lege: quando nondum plena agnitio de
deo habebatur. Tercia in die plena
significat tempus gratie: quando iam
plena cognitio de deo habetur. Prete-
rea pastores sunt letati: quia adorau-
runt christum hodie. et nos debemus
facere: ut dicit laus sancta. Canta.
Laudemus amorem diuinum iesum il-
lum decorum infantulum natum de
virgine maria. Laudemus tota men-
te iesum nobis presentem.

In festo sancti Stephani protho-
martyris.

Gloria et hono

re coronasti eum domine. In
ipsa. Quot fuerint tormen-
ta angustie et vexationes quilibet stre-
nui et indeficientes vite eterne mili-
tes fuerint et sint afflicti in presenti vita
pro diuino honore: aperte declaratur
si scripturas et eorum gesta inspicimus
Vnde ex hoc quidam antiqui philosophi
nullas dixerunt esse diuinam prouiden-
tiam. Vnde Lactantius in iij. li. ca. xvij. in-
troducitur epicurus. Videbat Epicurus
bonis semper aduersa accidere
paupertatem labores exilia: carorum amif-
siones malos contra bonos esse. auge-
ri potentia honoribus affici. Videbat
innocentiam minus tutam esse. sceler-
ra impune committi. Ex hoc extima-
uit nullam in deo esse prouidentiam
Ille. Et dauid in celo. Usquequo pec-
catores domine. usquequo. etc. Si tu es
iustus quare mali prosperantur et bo-
ni tribulantur: Vidi impium super-
exaltatum et leuatum sicut cedros li-
bani. Et ne tales admirentur. cogita-
re habet illud quod scribit apostolus
ad hebreos. xij. Flagellat autem deus

In festo

omnem filium quem recipit. Et sicut bonus pater corripit filium suum: quem diligit: ita deus pater electos suos affligit: ut gloriosius coronentur. Quod pulchre declarat Lactan. in. vi. li. ca. xxiij. Deus homines pro liberis habet sed corruptos et vitiosos luxuriose ac delicate patitur vivere: quia non putat emendatione sua dignos. Bonos autem quos diligit: castigat sepius: et assiduus laboribus ad usum virtutis exercet nec eos caducis ac mortalibus bonis corrumpi ac depravari sinit. Unde nemini mirum videri debet: si pro nostris sepe delictis castigamur a domino. Immo vero: cum vexamur ac premimur: tum maxime gratias agimus indulgentissimo patri quod corruptelam nostram non patitur longius procedere: sed verberibus emendat. Ille. Stephanus per hanc viam fuit coronatus: qui dicebat in tormentis. Video celos apertos. et. h. Albr. tum. Quidam sunt in celo tantum corde: ut pigri: qui bona proposita que habent opere non implent. Quidam tantum ore: ut predicatorum verbosi. Quidam tantum opere exteriori: ut vane gloriosi. Quidam omnibus modis: ut Stephanus. Quare a deo magno coronatur ex una incontaminata corona. Sicuti verba proposita attestantur: que in eius proconio canit ecclesiastica sancta. Gloria et honore. et. Et quibus multa fuerint causa coronationis sue tamen precipue constantia martyris sui. De qua volo pertractemus. Ubi tria videnda erunt.

Primum de diffinitionis.
Secundum de determinationis.
Tercium de consuetudinis.

Primum de. et. Ex verbis Tullii in rhetorica sua talis datur diffinitio. Constantia est voluntaria perpessio rerum difficilem et arduam. Circa intelligentiam prenarrate diffinitionis et clariorem evidentiam notanda est sententia theologorum. Quod opera hominis fortiter principium a voluntate. Et pro tanto peccatum dicitur quando a voluntate procedit: ut et sancti canones affirmant. xv. quest. i. c. Non est causa. Merito. c. Illa et. xxiij. questione. iij. c. Nabuchodonosor. et per Juristas. C. de postulando. l. Nemo. C. ad Juliam nra iestatem. l. Quisquis. et. C. de episcopis et clericis. l. Si quis non dicam rapere. et. C. ad. l. Cornelian de. Sicariis. l. i. Crimen non contrahitur: nisi voluntas nocendi intercedat. Exemplum de oculo: qui vagatur. Et manu que occidit. Quod totum a voluntate procedit. Et opus primum: sic est bonum et meritorium pro quanto est voluntarium. Ideo psalmus. Voluntarie sacrificabo. et. et. Ambrosio. Voluntarium sibi militem eligit Christus. et Tullius in. ij. Rhetorice novum Voluntatem in omnibus rebus spectare convenit. Ideo dicitur. Constantia est voluntaria perpessio. Quia si non voluntaria: non est meritoria. Sequitur. Rerum difficilem et arduam non ex punctura dicitur quod martyr: sed difficilem. Quia ut ait Albertus quinto Compen. Virtus constantie est aggredi ardua et adversa equanimiter ferre. In quibus verbis sunt tres conclusiones notande.

Prima est. Quare deus per adversam fortunam et non prosperam volunt suos coronare.

Secunda. Quale remedium est tempore adversae fortune.

Tercia. Quale primum datur huic adversae fortune.

Circa primum. Respondent theologici. Quod deus voluit agitari suos in hac vita adversa fortuna et non prospera. Quia prospera fortuna est causa multorum malorum. Deutero. xxxij. Incrassatus est dilectus meus. et. Osee ij. Dedi eis frumentum vinum: et oleum et multiplicavi eis argentum: et ipsae fecerunt Baal. l. conuersi sunt ad idolatriam: et omnia mala. Ad practicas Ille deprehenditur habere multa bona temporalia: et lumbos pingues et

Sancti Stephani pthomae. Fo. liiij.

dicit huius qui habet hic paradisum in mundo habet in alio. Dicant predicatoribus quicquid est. Que veritas habetur de altera vita. Nemo ad nos reuertitur. Voluptatem et tempus bonum capiam. Et negligit diuina: spernit deum: spernit proximum. Quis est talis. vnus medicus. Incrassatus est dilectus meus et recal. Quod patet exemplo. Primo de David qui multis victorijs adeptis fortuna prospera eius deiecit quia commisit adulterium: homicidium et superbiam. Preterea Salomon in prosperis positus. In diuitijs quatercenties mille. In sapientia tria milia para. v. M. versus. In fama etc. Vbiq; fortunatus tamen prospera fortuna deiecit circa mulieres. Preterea Zeroboam ante regium sceptrum bonus fuit: rex coronatus: adorant vitulos. Preterea Nabuchodonosor fretus prosperitate: superbiuit contra deum dei. Nonne hec est haby. etc. Preterea. Manasses regno habito pessimus fuit. Fortuna ergo prospera: est causa multorum malorum. Unde o ciues mei quod Italia facta est spelunca latronum. ac viciorum sentina. Vere ob epulantiam bonorum temporaliu. Ideo Turchus rome quesit ab Antonio de pistoria di. Italia vbi dormit inter crassum et nudum. Respondit: id est pinguedine auaritie. quia mundus nunq; fuit tam diues vt nunc. et nunq; sic auarus. Et hoc totum propter pompas que fiunt. Mulier vnus plebani: vult equiparari mulieri vnus comitis: non est sermo nisi de rapinis et vfuris. O pater hoc anno: granu tantu valebit. Scio quid loquor. Maximianus. Rex Neapolitanus faciunt: veniunt. o heretice morteris. Unde quidam vulgaris super Italiam scribens di. Dulcis antiquorum hystoriarum memoria me ad cantandum hos versus inducit de Italia et lombardia infelicitate de genere bastardita dicitur: quia degenera et a bonis moribus. Et Danielis. vi.

Purgatorij. O Alberto alemano. Vbi reprehendit impatorem: quia non visitauit Italiam. Et romam reprehendit propter peccata sua: et quia fortuna prospera est causa multorum malorum. Ideo piissimus deus per aduersam fortunam que est causa omnium bonorum suos voluit coronare. Quid dicis. o David. Cata. Imple facies eorum rure vsq; donec. Quod per elapsis annis diu pestis crassaret in hac miserabili Italia. Sed nodu finis. Populi construiebant ecclesias: ad deum clamabant: letanie cantabant. s. Petre: s. Stephane ora pro nobis. Et tu o ciuis qui dormis in diuitijs. prudentia diuina te tetigit cum aduersa fortuna filius infirmus quem doctorare volebas. Domus incendiis Equus moritur. Uxor infirmatur. Sclaua ingrauidatur. hec oia deus facit vt per aduersam fortunam ad eum conuertaris. Quod patet exemplo Vincentij hystorialis. De illo duce qui dicebat deus partesanus Cui angelus apparuit dixit ei. Veni mecum. Qui reperit in via solus caput cum barba. Inde pergre diens inuenit aliud caput vni militis abscissum: Inde reperit filius vnus magni domini: submersum in aqua: quem pater cum lachrymis querebat. Expositum autem ei angelus omnia ista. Caput illius barbati: fuit cuiusdam heremite qui sub preteritu scititudinis: et barbe multa mala intendebat facere. Cui deus collu fregit: et dolens saluus est. Caput illius militis fuit vnus ciuis: qui plura mala intendens facere: miles fieri voluit: sed occisus est: et saluus. Filius illius ciuis aqua submersus est. erat occasio damnationis patris si vixisset. Sed fortuna aduersa ipse ciue ad gradum pietatis reduxit. Et de rege Alfonso: qui puerus in Sicilia di. Collaudo deus qui me aduersa cum fortuna liberauit. Coronam regni abstulit: reginam meam in manibus barbarorum redit: vt sic me ad eum conuerterem. Exemplum Melame. De qua Hieronimo. ad Paulam que orbata duobus filiis et viro vno et eodem die. Oppressa

In festo

in vno puncto tot infortunij noluit
desperare existimans p aduersas for-
tunas coronari. Idcirco puoluit ad
christi pedes dixit hec verba. Expedi-
ti tibi seruitura sum dñe: quia tan-
tome onere liberaasti. Quia hoc q qui-
dā sunt lapidati. Quidā omnib⁹ mem-
bris laniati. Quidam vsti. Vere vt
p aduersam fortunā ad verū deum
reducerent. ¶ Scda conclusio. Qua
le remediū est homin: posito i aduer-
sa fortuna. Rñdeo q sola constantia.
Et ratio Tho. xxi. q. cxxxvi. Quia in
hoc mundo positi⁹ est in loco certami-
nis iuxta illud. Militia est vita etc.
Et vndiqz habet angustias: iuxta il-
lud. In mūdo pressuraz habebitis. O
quot diuitiarū angustie: de filiis: de
fama. Hier. ad heliodorum. Ubiz
luctus: vbiqz gemitus et plurima mor-
tis imago: et si quando homo fulget
gloria: honore: diuitijs. Tibi dico.
o tyranne. Tñ expecta modicū. q for-
tuna. pspira vertat tibi spatulas. Qz
post pspira succedunt aduersa: post
diuitias paupertas. O qñti antiquus
ferebant vestes et mātellum rosati: et
manicas rubras. et edebant panem
frumenti: et nunc edunt gemitus in-
ter ostia clausa magne miserie. Et quot
dñi spales foris videntur honorari q
tñ intus cuz vxore et filiis comedunt
panem doloris. Ideo Seneca. Nescit
fortuna quiescere: letis gaudet: tristi
a miscet. Nemo scōis confidat. Idē
Neminem eo fortuna puerit: vt non
tantū illi minaretur qñtum piniserat
Noli huic tranquillitati confidere.
Memento mare reuertit eodem die
vbi luserunt nauigia sordent. Qd pz
exemplis paganorū: et modernorum
¶ Primo etc. De dionisio. dño Ceci-
lie: q fortunam in oibus obsequiosam
habuit. Tandem de patria expulsus
transiit in greciam: et ppter inopiam
pedagogus fact⁹ est puerozum: vt re-
fert. Gal. lib. vi. c. ix. et Crasso roma-
no: q in consulatu fuit tanta gfa: vt
patronus patrie diceretur. Deinde

opinionē ppli conuersa contra ipsū
procurante aduersa fortuna ante con-
spectū totius ciuitatis manus carni-
ficum lacerauerūt. ¶ Preterea. M.
Alexan. post celebres victorias semp
Casandruz venenatus est in potu in
mensa. Quo hausto in media portione
velut gladio perfoissus ingemuit. De
portat⁹ a conuiuiō: die quarta mortu-
us est anno etatis sue: xxxij. et mens-
se vno cū regnasset ānis. xij. i. Mach.
i. Preterea Xerces rex persaz q sub-
uertit montes: maria constrauit bello
infelicitate gesto in grecia: contēpti-
lis suis factus fūm Iusti. occiditur ab
Arihabano pfecto suo. ¶ Preterea
Romulus fundator rome in palludi-
bus capre: in tam magna tempestate
amplius non est visus. Rex etiam Sa-
miorū nomine Polycrates. De quo va-
lerius. vi. c. ix. Qui a deo fortunaz ad-
libitū habuit q omnia ad voluntatē p-
ficiēbat. Ad quā moderatā iecit p-
cio sum anulū in mare. Quē statim inue-
nerunt piscatores: sibiqz oblatum est.
S; fortuna pspira pfa est in luctu.
Qz mouēs bellū cōtra dariū regē per-
sarū cōprehensus a militib⁹: in furca
suspensus est et relictus aubus lace-
randus. Et qui felix in terra fuit infe-
lix in furca expirauit. ¶ Preterea qd
dicā de Galeaz maria qui occisus est
etc. De Seuerino Roberto: qui in flu-
uio dilapsus. Et de comite iacobo ne-
apoli balsamato. Quid ergo est pñs
vita tante mutationis. Hodie diues:
cras pauper. Hodie sanus: cras infir-
mus. Ideo ad tanta sustinenda neces-
saria est homin Constantia. Ipa est q
hoiem qerat: ad oia sustinenda paci-
cat. ¶ Tertia conclusio. Quale pre-
miū dat huic aduerse fortune: respon-
det hier. ad exupantiū. Nuduz xpm
nud⁹ seqre. Durū: grāde: difficile. sed
magna sunt pñia. Et in cronica ordi-
nis. De fratrib⁹ cāstantibus matuti.
lippis oculis: et voce rauca. Quibus
apuit hgo. b. d. Fortiter fratres mei
q pñia sunt vobis maxima parata.

¶ Secundū dicitur 2c. Constās debet esse homo in. v. fm Alb. super Lucas.

¶ Primo in contumeliarū illatione.

Secundo in tpaliū bonorū perditione.

Tertio in carorum amissione.

Quarto in corporis flagellatione.

Quinto in voluntaria operatiōe.

¶ Solēt namq; hoīes mali molestare bonos detrahendo eis et infamando: aut contumelias inferendo. Quia ut dicit hier. in Epistola Pauli. Sepe virtutes sequitur invidia. Sz ibi est virt⁹ cōstātie: et laus hominū: quando scit equanimiter ferre. Ideo Grego. xxiij. q. iij. c. hec autem vita. Si boni estis: q̄diu in hac vita subsistitis equanimiter malos tolerare. Nam q̄s malos nō tolerat: ipse tibi testis est: quia per impatiētā bon⁹ non est. Abel em̄ eē remittit: quē Caym malicia nō exercet. Ille. 3o Salo. in pro. uerb. Ne rīdeas stulto. Sup quo dī. i. tuis tolo. q̄nq; gñib⁹ psonarū nō est rīdēdū: nec cū eis litigādū. ¶ Primo cū dñs tpalib⁹. Eccl̄s. viij. Nō litiges cū hoīe potēte: ne forte icidas in manus illi⁹: Seco cū diuitibus. Idem. Multos em̄ perdit aurū et argentū. et. xi. q. iij. c. paup. Cito violatur auz ro iustitia. Qz par caponū et caseus placētū. 2c. Tertio cū hoīe liguaro Quarto cū hoīe iracūdo. Quinto cū propria vxore. Unde cū quidā diceret Diogeni. O uirtutissime responsit. Oportet em̄ sapiam ab insipiētibus ferri pulchrior mod⁹ ad vincendū inimicū: est illū patiētia et cōstātia vicere. Expiētia p̄t. Qz qdā cū in iurias inferūt: mitomō affligunt: q̄n nō rīdet eis putāt eum se deludi. Qd appet exēplo bñdicti cū diabolus nō rīderet. d. bñdicte: irat⁹ dixit. Male dicte n̄ bñdicte. gre. terti⁹ dia. Glosi⁹ est irā faciendo frāgere q̄ rīdendo su perare: qd p̄tinet ad magnanimitatē. ¶ Seco 2c. q̄n hō amittit tpalia se despat. O quot se occiderūt: et ratio p̄t est in. ix. ethi. di. Qd cū magno labore acq̄rit magis diligit. 3o quādo

amittit tpalia bona maxime hō affligit: qz diuitie cū sudore acq̄rit excep tis vsuris. Un q̄n amittunt d3 hō esse patiens. qz non sunt sua. sed bona fortune. Ad hāc inducimur exēplis pa ganorū. Cratis: thebani: zenonis: eutigenis miletj. Anaxagore clazc menij. Diogenis cinici. Biatis pri en nensis. et fabricij romani qui bonis amissis patiēter tulerunt: inio eas repudiarunt semp tanq̄ cā multorū as fanorū eryitior: et lygurgus spartan dus uti monstrat Justin⁹ in suis legibus oēm vsum tulit auri et argenti et Eutropius ponit exemplū ad hoc scz q nō est doledū: qd cū vrbis cartago vastaretur a Tito maudio et cathone censorino cōsulib⁹ romanis. Quidam phīs inuēt⁹ est q̄ summe gaudebat. Qui rogat⁹ q̄re nō tristaretur vidēdo bona sua consumi. Rīdit. Nihil at stulit de meo. Sensus prudentia i tellectus mea sunt q̄ auferri nō p̄t. Tpalia aut ista non sunt mea: sed fortune: id expetit qd suū ē. Un Seneca Si pulcher es lauda naturā. Si nobilis lauda parentes: si diues hoc fortune debetur: si virtuosus: lauda teipsū. Ideo Job. i. Dominus dedit 2c. ¶ Tertio 2c. sunt plures q̄ impatiēter ferunt mortem carorū. Deū dicūt p̄fanti. et dolori se cōmittūt. Quod cōtra Sen. ad Paulinū. Quid tā muliebri: q̄ cōsumendū se dolori cōmittere. Et phs li. de pomo. Sapiens debet letari de morte et nō dolere: qd omnibus communis est. Eccl̄s. xxiij. c. Modicum plora super mortuum quoniam requieuit. In verbo modicum. quia non totaliter interdicat fle tūm super mortuum cum sit natura: le sed excessuum Tho. super Job. De amicis mortuis non dolere duri cor dis est: sed virtuosū est hunc dolorem non immoderatum habere: quia etiā xps lazarus fleuit. Et dauid filium Ambrosius martyrum et satirum. Alber. et Thomam. ¶ Ad quam con stantiam inducimur exemplis paga

In festo

nostrum Solonis. Anaxagore. Filij mei
telli quierant. xvij. nepotes et nep-
tes tulerunt fortiter mortem eius:
quem ipsi per civitatem tulerunt. ut
Cicero ponit in Tus. Et de priamo
qui habuit. l. filios et perdidit: for-
titer ferens. Ferenda est ergo con-
stanter mors carorum: quia ad hoc nati
sumus. Sen. ad Salionem fratrem
hac conditione intraui ut exirem.
hic est humani officij suis. Omnes
me antecesserunt: omnesque sequen-
tur. ¶ Quarto et c. prover. xxxi. Infir-
mitas gravis sobriam facit animam.
In cronica predic. Dum. s. Pater dñi
cuius premeretur languoribus quos so-
rores vocabat: et semel gravis urge-
retur solito: socius eius dixit. Pater
ora deus: ut mitius tecum agat. Quo
audito dixit. Nisi viderem te simpli-
cem esse te expellerem a me quia talia
dixisti. Et totus festus se i terram nu-
dam proiecit di. Gratias tibi ago dñe
de omnibus tribulationibus meis: et da cē-
tū si placet. et ang. de semet. d. Domine
hic vie. hic seca ut i eternū pccas. Qui
to cōstans in ieiunijs: in orationibus et i
omnibus usque in finē deus bñdicere. In
Cronica ordinis. Dum idem patriar-
cha esset Bononie et hñet sociū quen-
dam carū. Socius preuentus est mor-
te. Videns patrē morti proximam di.
Nolo pater ampli⁹ supervivere post
te. Sed in omnibus benedic⁹ de⁹ q mihi
voluntate pōptam concessit in omni-
bus opibus meis: quibus dictis mor-
tuus cecidit ad pedes patris dñici.
Unde patet scdm.
¶ Tertium dicitur et c. homo pres-
sus aduersa fortuna debet instar bo-
ni tabernarij: qui carnes putridas
suavi sapore conseruat. Ita et homo
debet conseruare constantiam suam:
tribus saporibus.
¶ Primus dicitur recogitatio.
Scdm dicitur auxilio.
¶ Tertius dicit exemplificatio.
¶ Primus et c. Quotiescūq hō sentit
aduersa sibi imminere: debet prete-

rita pctā cōmissa recogitare. Et dñi
cere illud. Mich. v. Fram dñi porta-
bo: qm peccavi ei. Et fratres Joseph
Merito hec patimur: quia peccavi-
mus in fratrem nostrum. vidētes an-
gustiam aie eius: dñi deprecaret nos
An Scor⁹ in. iij. Qd cōstātia in tri-
bulationib⁹ apud deū p merito habe-
tur. Teste Greg. Sine ferro et flam-
mis martyres esse possumus si patien-
tiam veraciter in animo tolerem⁹. Et
Tho. in. iij. di. xvi. dicit. Quod tribu-
lationes: sicut famies: postilentie: car-
stie: tempestates: infirmitates: non so-
lum pctā purgant et a pctis pseruant:
sed merita etiā augēt: sicut patet de
Job et c. ¶ Scdm et c. qd diuinū auxi-
lium adest nobis: iuxta illud. Cum ip-
so sum in tribulatione. Et alibi iuxta
est dominus his qui tribulato sūt cor-
de. Exēplum Antonij qui dum esset a
dyabolo vexatus et sentiret xpm: cla-
mare cepit. Ubi eras o bone iesu.
Rñdit. Aderā. Sed expectabam vide-
re certamē tuū. Nunc autem: qm vi-
riliter dimicasti: faciā te in toto orbe
nominari. Et de primo magistro ordi-
nis post beatū dñicū. s. fratres. Cōra-
dum. In morte pōstus audiuit vocē
celitus dicentē. Surge: surge. Veni
mecum ad gaudia paradisi et c. ¶ Ter-
ciū dñ. et c. Adest exēplū xpi et mar-
t. Primo xpi. Si grauius infirmitate:
audi illū dicentē. Ego a planta pedis
p tua salute nō mea usq ad verticē
totus sum vulneratus. Si dixeris:
heu iniuste infamoz. Et mihi inquit
dictum est. Samaritanus es et demo-
num habes. Si dixeris. heu. quia
pauper sum. Rñdet tibi. Ego pauper
rior. Pauper in natiuitate: in vita: in
morte. In natiuitate fuit pauper ab
omnibus necessarijs. Non habuit lē-
ctū ubi quiesceret. sed in psepio rede-
iit. Non habuit pños quibus mater
involueret: nisi viles. Non habuit fi-
uientes nisi bonē et asellum. In vita:
quia nō habuit domū ad habitandū.
Vulpes fo. et c. Non habuit diuitias

Sancti stephani. Fo. lvi.

ad possidendū. Nō habuit cibos ad comedendum : immo ter esuriit : et non habuit qd comederet. In morte: quia corp⁹ paup⁹ et vacuum sanguine et remansit aridum vt lignum. Alia vacua fuit omī cōsolatione et plena dolore. Passio sua vacua fuit utilitate : quia in illa die solū vnum latronem lucrata est. Water vacuata fuit omī gaudio plena omī amaritudine : sua familia vacuata fide: qz apli fidē perdidērūt. Jō Bern. sup Can. Utrūq es mihi o dñe iesu et speculū patiendi et premiū patientis. Utrūq fortiter puocat et vehemēter accendit. Ex cronica ordinis. Exēplū nouitij : qui bono nie panez portauit in sinu. Cuz egredere extra claustrum obtulit ymagi in marie. Et ipsa in plagis filij posuit etc. Jō hoc exemplo puocat homo constanter pati : qz vt dicitur ff. de re militari l. desertorem. §. vl. li. v. Capite puniendus est qui dominū suū in bello dimittit mori et fugit. Sic et ille q fugit persecutiones et non pseuerat cōstanter cū suo caputio dz puniri. Scdo exemplo scōrū. habemus exēpla multorū sanctorū: sed maxime stephani.

¶ Ex legenda Petri de Calo.

¶ Stephan⁹ in hierlīm ortus est. Pat⁹ eius Rubē diues hēbat vxorem sterilem ambo in dei q deum rogabant daret eis filiū quos exaudiuit et stephanū vocarūt. Quo nato dyabolus inuidens tot eorū bonis et cupiens iducere eos ad despationē asportauit filiū de cunis per aera: et loco eius similē illius i quo demon irrat in cunis collocauit. Qui die noctūqz vlulans : clamoribus familiā cōturba bat. Cuz autem demō paruulū per aera deferi er: qdā. s. pater qstēs in dextro pcepit de moni vt infantulū ei daret: q virtute scī posuit puerū ad pedes eius. Quē nutrirī et lactari fecit. Peruenit autē ad annum. xv. cum illo heremita ab apostol⁹ baptizat⁹ est. Dñs autē reuelauit stephano tribulationem patris: et vt demon de demo sua infugaret man

dauit qui sup̄o habitu pegrini ad hominū p̄s pucit hospitū pet̄s. Cui p̄ filiū hēo i domo q nos om̄s turbat et neminez dēscere sinit. Cui stephanus filius tu⁹ san⁹ est: et qñ videbis i calice tuo vinū in sanguine conuerti: scito q fili⁹ tu⁹ a iudeis interficietur p noie xp̄i. Vñ totā familiā baptizauit ei ab eis discessit. Post ascēsiōē aīe xp̄i remanentib⁹ aplis in hierlīm in officio p̄dicatiōis elect⁹ est stephan⁹ vt p̄dicaret euāgelij. Inuidētes autē iudei et cupiētes eū sup̄are: aggressi sūt triplici iaculo. P̄mo disputatione libertinorū: Cyrenē. Alexadūnorū. Asia norū. qbus victis vñ sūt scdo mō. s. re hū pductiōe: qz falsos testes submisertunt: qui eū accusabant de blasphemia in deum: et in Moysen. Ipse autē de his se purgauit. Aggressi sunt eūz Tertio. tormentorū illatione. Redarguit eos. Vos inquit semper spūi sancto restitistis. Tormenta vestra nō timeo: quia video celos apertos: et iesum stantem etc. Clamauerunt voce magna: continentes aures suas. Si ne: scz audirent blasphemantem. Et elecerunt eum extra ciuitatē. Et duo falsi testes iecerunt lapides in eum. Unde orauit pro se et pro suis crucifixoribus. Pro se rectus stetit. p̄ crucifixoribus ingenuculauit se. Ubi Beda dixit. Qd si stephanus nō orasset: ecclesia Paulum non haberet. Et gl. disposui in mēte mea perdere te nisi stephanus meus orasset pro te: et sic obdormiuit in dño. In illa passionis hora vinum versum est in sanguinem in mensa patris. Quo viso surrexit de mensa: intrauit vibem et filium lapidatum inuenit.

¶ In festo sancti Johānis euāgeliste.

Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his Johānis. xx. Est vulgata et trita cōclusio sacro

In festo

rum q̄ quattuor sunt differentie amoris. Primus dicitur amor carnalis. Secundus amor naturalis. Tertius amor sp̄ialis. Quartus amor gratuitus. Primus amor carnalis quo hō n̄ mis diligit corpus suū: de quo. Joh̄a. iij. Qui amat animam suā. i. corpus suum p̄det eā. i. in inferno. Et Sap. xv. Maloz amatores digni sunt morte qui spem habent in talib⁹. Uñ noli illis multum blandiri. Prouer. xxix. Qui delicate nutrit seruū suū postea sentiet eū cōtumacē. Ideo ph̄s in. i. li. de regimine principum. c. xij. O clemens imperator noli te inclinare ad coitū mulierū: q̄ coitus est quedā proptetas porcorū. Que tibi gloria erit si exerceas ad coitum viliū vestiaz et acutus brutoz. Serua igit antiam tuā nobilissimā angelicā et superiorem que data est tibi non vt dehoneſtetur sed vt gloriſetur. et nō sit de conditione iustorum sed de numero sapientū. Ille. Et Dauid. lib. i. Inferni. c. xxvi. Considera te vestraz originē. Creati non fuistis vt brutaliter viueretis: sed ad insequendum virtutez et intelligentiam.

¶ Scd⁹ ē amor naturalis. quo non solum hoies mutuo se diligūt. sed etiam animalia. Sap. xij. Oē animal diligit sibi simile. Plato. in Timeo. Et ph̄s in vij. ethico. Similitudo est cā amoris. In. vi. Poli. Generantia ad genitum naturalis ē amicitia. Tali amore diligit deus oīa. q̄ sunt bona i sui natura. Sap. xi. diligis omnia que sunt et nihil odisti eorū que fecisti. Gene. ij. Vidit deus cuncta que fecerat: et erāt valde bona. Unde ph̄s i li. de causis et propositionibus maximis. Prima causa influit bonitatem suā in oībus rebus. ¶ Tertius amor est sp̄ialis i quo est vera amicitia. Tali amore diligit x̄ps naturā humanā pro qua mori voluit. Jere. xxxi. In caritate perpetua delexi te ideo attraxi te miserrans. Et Greg. O mira circa nos dei pietas. ¶ Quartus est amor gratuitus. quo ab externo dilexit saluandos

in li. vite scriptos. De quo amore. Jo. vi. diligebat aut̄ iesus Mariā et sororem eius mariam et lazarium. Et Joh̄a. vi. Ipse enim pater amat vos. Isto amore dilexit Jo. euangelistam. De quo Beda. Diligebat aut̄ eū iesus non exceptis ceteris singulariter solum: sed pre ceteris quos diligebat familiarius vnus. hic est discipulus et c. de quo tria videbimus.

¶ Primum dicitur opinionis.

Secundum dicitur cognitionis.

Tertium dicitur conseruationis.

¶ Primum dicitur et c. Dubium queritur. Quis inter apostolos fuit magis dilectus. Ad hoc sunt due opi. Una dicit q̄ petrus apostolus. Alia q̄ Joh̄a. Prima q̄ petrus per verba scripture puer. vij. Ego diligentes me diligo. Et Jo. xij. Si q̄s diligit me diliget a patre meo et ego diligam eū: vt sit sicut dicit: qui vult oīo ab anima amari. Et Math. xxij. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo et in tota anima tua: et in tota mente tua. Vis amari ab eo. Ama. Et Sen. epistola. vi. Si queris quō sis factur⁹ amicitiam: monstrabo tibi. Si vis amari. ama. Et Marcialis lib. Undiq̄ suscepto. Miraris q̄ nullus amat te. Cicaliane nō q̄ amas nullū. dilige. car⁹ eris. Nulli carus erat herodinus et sibi nullus. Et Aug. Nulla est maior iustitatio ad amorē: q̄ preuenire amādo amantem. Uñ Juli⁹ cesar. et Octavianus impator: ita amabant q̄ pro dijs adorabant a romanis. Et hoc totum q̄ diligebant. Ad ppositum. Petrus super oēs apostolos christum amauit. Super iohannem Jacobū et c. Math. xxvi. tpe passionis super oēs alios dī. Et si oportuerit me mori recuz: nō te negabo. O magister animam meam et c. In. ij. anime. Oīa appetūt eē Job pmo. Pelle pro pelle et cuncta que habz homo dabit pro anima sua. Preterea Jo. xxi. interrogat christus petrum. Simon iohannis diligis me? Respondit. Domine tu scis: q̄ amo

Sc̃ti ioh̃anis euange. Fo. lviij.

re. Interrogatus. ij. Diligis me rē. vt
prius respondit. Interrogatus. iij. re
spondit. O magister tu es fastidiosus
Domine tu nosti om̃ia. Tu scis quia
amo te. Preterea Math. xvi. Inter
rogauit om̃s apostolos x̃ps semel dī.
Quē dicunt hoies esse filiū hois. Rñ
derunt. Alij Johanne bap. alij aīit he
lyaz. alij vero hieremiā aut vnū ex p
phetis. Dixit iesus. Vos aīit quē me
esse dicitis. Facti sunt muti. Solus
Petrus dixit. Tu es x̃pus filius dei
viri. Ubi dicit Alber. Quod nūq̃ re
pertus est aliq̃s ante passionē qui sit
confessus humanitatē et diuinitatez
x̃pi nisi solus petrus. ante passionem
x̃pi ipm vocabant magistrū. Jo. xij.
Vos vocatis me magister. Solus pe
trus sup oēs apostolos confessus ē di
uinitatem. Ideo cū sup oēs x̃pm ama
ret. sup oēs meruit diligī. et sic super
oēs erat rē. ¶ Secunda opinio dic it
q̃ est Jo. Et ratio est q̃ ex h̃bis euan
gelij r̃ doctor videtur plus iohannes
amasse. Jo. xx. Hodie conuersus pe
trus vidit illuz discipulum quem dili
gebat iesus sequentē. r̃ Jo. xij. Erat
recubens vnus ex discipulis eius in
sinu iesu. quez diligebat iesus. Jo. xx.
Venit ad simonē petrū r̃ alij discipu
lum: quē amabat iesus. Et ecclesia in
offi. hic est io. qui priuilegio amoris
rē. Rñdeo ad h̃ac dī. f. 3. Tho. i. parte
q. xx. ar. iij. Ad tertū. Idez in postil
la super iohannem. Duplex est amo
ris sp̃es. Vna que consistit in familia
ritatis ofiōne alia in donoz cōdicatio
ne. ¶ Prima est rē. Quo ad hanc. scz
cū quis donat plura encenia et dona
x̃ps plus donauit petro q̃ iohanni. qz
ei plura bona cōtulit q̃ iohā. nec alte
ri. Inter alia dona duo precipua sunt
Primū: quia ei curā ecclesie cōmisit.
q̃ fuit donuz singulare. Mathe. xxvi.
Tu es petrus rē. Secundū quia vica
riū suū fecit. Mat. xvi. Tibi dabo rē.
Vñ dicitur p̃nceps apostolorū: quod
nulli est concessuz. Quo ad hec dona:
Petrus plus est amatus. ¶ Secun

da species rē. ad hoc magis Jo. ama
uit: quia signa amicitie ei ostendit. qd
nulli fecit. Quē sunt quattuor inter
alia principalia.
¶ Primū: quia super pectus domini
in cena recubuit.
¶ Secundū: quia p̃ditionez sibi et non
alteri reuelauit.
¶ Tertiū: quia oīm sc̃toz dignitates si
bi contulit.
¶ Quartū: quia matrez virginem vir
gini cōmendauit.
¶ Primū rē. x̃pe passionis immediate
in mensa super pectus dñi recubuit.
Quēadmodū pat̃ filiū cariores tenet
in brachia sua. Quid ibi fecerit in il
la dormitione ostendit. Jñ. li. de obitu s̃a
ctoꝝ. Quod raptus fuit vsq̃ ad tertū
celum: et vidit archana diuina et finit
ibi doctus de celestibus: qd postea oñ
dit in euangelio suo. Unde ecclesia.
Beatus apostolus: cui reuelata sunt
secreta celestia. et Petrus Dam. ser.
hodierno. h̃ac aīit gratiā diuine sciē
tie ex illo celesti gazophilatio traxit
in quo sunt oēs thesauri sapientie et
scie absconditi: quo nō p̃pheta. non pa
triarcha: nō deniq̃ quisq̃ ab ipso pri
mordio mundi cognoscitur aspirasse
Ille. Vñ ecclesia canit de hoc priuile
gio Valde honorandus est beatus io.
qui supra pect̃ dñi in cena recubuit.
¶ Sc̃m dicit rē. Scribit Joly. xliij.
q̃ dū x̃ps eēt in mēsa cum apostolis sa
tis dixit eis. Amen amen dico vobis:
quia vn⁹ ex vobis me traditurus est.
Ex hac voce territi. inuicē se aspice
bant nemo audebat loqui. Solus Jo.
dixit x̃po. Domine quis ē q̃ trader te.
Respondit x̃ps. Cui intm. pa. por. Ut
amico h̃o x̃ps reuelauit secretū. Qz
vt dicitur Prover. xxv. Causam tuam
tracta cū amico tuo. Et Sen. Secre
tū cū amico pertracta. Christus ami
co suo iohanni indicauit secretū. Vñ
Petrus Dam. O incōparabilē virum
p̃fert x̃ps verbū in medio r̃ totus ta
cet senat⁹ apostolorū. Tacet lingua q̃
clauis facta est celoz. Nemo audet

In festo Scti

os aspire. Jo. in se discipulorum psona accepta pultor accedit. Ille. Ubi dicunt doc. qd xpus petro pditorē manifestasset ipm dentibus lauiasset.

¶ Tertiu signū 7c. Dignitates iohānis fuerit quattuor. Prima aplūs in apostolis. Euāgelista in euāgelio. ppheta in apoc. martyr in supplicio: vñ Petrus dām. Quid in cunctis virtutibus. Jo. incōparabiliter nō excedat Apostolus siquidem in aplis. Euāgelista in euāgelio. propheta i apo. martyr etiam fuit. Ex quo ceteris aplis i carnem plixius mansit: eo durioris martyriū tormenta sustinuit. Ille. De apo. dicif. Qd qdā demoniacus. Aduntine dixit. Qd deus et dyabolus tm libū. illuz intelligebāt. ¶ Quartum signum 7c. Jo. xix. dicif. Qd xps in cruce positus videns matrē ad pedes crucis totā lachrymosam et mēstā cōpafus est illi. Et dixit Johāni. Cāra. Fili ecce mater tua. Credendū est qd si meliorem inuenisset inter eos ei vti: qd recōmendasset. qd non inuenit. Secundū sniam Alber. Sex xps habuit in hac vita et possedit. Primo corpus suū qd cōmēdauit nichomēdo. Secundo aliam. quā patri suo. Tertio substātiā tpalem: quā iudeis. Quarto ecclesiam quāz commisit petro. Quinto apostolos quos cōmisit patri in recessu. Johā. xvi. pater sancte. serua eos quos dedisti mihi. Sexto matrē: quāz Jo. fili ecce mater tua. Ubi dicit Alber. qd sicut Petrus fuit pater ecclesie ita io. fuit pater spiritualis matris. Tria facit pater spiritualis. ¶ Primo cōstetur. ¶ Secūdo Baptizat.

¶ Tertio sacramenta ecclesie ministrat. Ita iohannes euāge. virginē baptizauit. et oia sacramēta ecclesie ministravit. Fili. ecce mater tua. hoc at fuit maximū pūilegiū triplici rōne. Primo rōne recōmēdationis: qd s. tm thesaurū sibi cōmisit. s. matrem dei.

¶ Scōdo rōne recōmēdationis: quia oblitus suoru vulnerū matrem nō dat obliuioni: et de discipulo recordatur.

¶ Tertio rōne modi recōmēdandū qd non dixit matri. Ecce nepos tuus: sed filius tuus. Fili: ecce mater tua. Deinde dixit matri. Mulier ecce filius tuus. Quare non dixit mater. O iesu: quare non vocasti illā meschinā: mater. qd forte recupasset 7c. Circa hoc est duplex opio. Prima ē Chrys. qd mortua cecidisset. vt dicif. ff. de of. pñdis. l. diuus. Afflictio non est dāda afflicto sed eius miseris miserendūz Ubi dicit Dām. Qd oēs dolores fuerunt ei seruati in passione filij: qui susperarūt cēs dolores. Nō dixit mater ne ei dolor maior angeref. Qñ parvulus patitur magnā penā: mater ei cōpantur. Et si loquimur dulciter: cōquerendo ei: magis cōpatit et magis affligitur. sic et beate marie cōpatientis filio: cuiz videret eum in angustijs ne dolorem ei xps augeret nesciuit ei loqui dulciter di. matrem qd est nomen dulce. sed dixit mulier. Alia ratio ad tollendū opi. aliquoz hereticoz dicen tium virginem fuisse angelum. et non mulierē. Mulier ergo ecce fili⁹ tuus Ubi dicit Rabanus: qd iohā. fuit pso rarus gladio illi⁹ doloris. quo pia mater fuit perforata. Uñ dantes. xrv. paradi. hic est ille qui iacuit supra pectus nostri pellicani: et iste fuit ex cruce ad magnū electus officiū. Quid in cruce dixerit nostri in seipso ostendit poeta qdaz. Mea bñdicta mater Uade afflictam te video. lachryme tue sunt sagitta: que cor meum transfixit: noli flere mea mater. Nā tuus luctus est mihi pena: differ donec a morte resurrexero. Quare non respondit hgo ad illud verbum filij in cruce Respondeo qd erat tota fessa habens cor trāsuerberatum doloribus.

¶ Scōm 7c. Pone hāc conclusionem: qd sapientia pfunda Joh. pcedit oēm scīaz huius mūdi oīm theologoz: oīm doctoz oīz phōruz. Magna fuit sapia Salomo. qui disputauit 7c. Magna orig. qui. vi. M. vo. li. legit in scolis. Nō credo ipm dānatum. Magna Au

Johannis euangeliste. Fo. lviij.

ga. qui de epistolis et tractatibus. iij. m. vo. scripsit. Magna. Alber. mag. de quo Pius papa Precipua est Al-
berti magnificentia qui nullum do-
ctrine genus creditur ignorasse. Ma-
gna Tho. de qua Innocenti⁹ papa. hu-
ius doctoris sapia: p^{er} ceteris excepta
canonica h^{ab}et p^{ro}prietatem h^{ab}et modum
dicend^o: veritatem sententiarum ita
ut nunq^{uam} qui eum tenuit: inueniatur
a tramine veritatis deuiasse. Qui scri-
psit cent^{um}. iij. libros sed maior toh^{an}es
euange. sup^{er} o^mes. que fuit figura
ta Eze. xviij. vbi dicit. Aq^ua gradis
magnarum alar^{um}: longo membroz du-
ctu plena plumis et varietate venit
ad libanum et tulit medullam cedri
Moraliter. Ista aq^ua est Jo. qui cōpa-
ratur aq^ue. Apo. iij. et. iij. alas simi-
les aq^ue. fuit pec aq^ua magnaz ala-
rum qui altissime sup^{er} o^mes volauit al-
titudine scientie. Venit ad libanum. i.
celum: tulit medullā cedri: qui est x^ps
medullā diuinitatē: nō corticem. i. hu-
manitatē. Unde nō immerito aquile
cōparatur p^{ro}p^{ter} condiciones quas a-
quila habet que sunt tres.

¶ Primo in volata altitudinē.
Sec^udo in venatu generositatē.
Tertio in fructu nidū sagacitatez.
¶ Primo rē. Alius oibus volat: et di-
citur regina auiū. Sic Jo. in eloquen-
do de filio dei: altior oibus alijs euā-
gelistis volauit. et loquutus est: ap^{ud} gre-
cos. Orig. Chri. Dam. vocantur doc-
et iij. Apud latinos paulus vocat^{ur}
doctor gē. sed Jo. euang. oēs antecel-
lit. Unde Orig. de paulo dicit. et de io.
euāg. Paulus raptus est vsq^{ue} ad ter-
tium celum. Jo. trāsiit omē celū. Paul⁹
rapt⁹ vsq^{ue} ad paradysum. Jo. supra oēm
paradysum inerat in cām carū. Unde
Ric. dicit eē triplicē spiritū. Primū
humanū. Secūm angelicum. Tertiu
diuinū. Jo. nō trāscendit humanū et
angelicū et puenit ad diuinū. Qd p^{ro}
Jo. i. In principio. i. ante oīa erat h^ubus
Super quo hiero. ad Pau. hoc pla-
to nesciuit. hoc Demosthenes eloquē

ignorant: quod Jo. piscator indoctus
edocuit. et Aug. Si altius Jo. intonas-
set: ea mundus capere non potuisset.
¶ Sec^udo aq^ua habet rē. q^uia eū sit auis
generosa nō querit pastuz de ppe sed
de lōge. i. in cacumine aeris. Ita Jo.
euāg. venatus est pastuz suū: q^uia sic p^{ro}
Alij euāg. locuti sunt de x^po quo ad
humanitatē. et que erāt humanitatis
vt Mat. de incarnatio. Mat. ij. Liber
generationis rē. Mar. de resurrectio-
ne. Lucas de morte. Sed Jo. de istis
noluit se intromittere: sed altior ascen-
dit: quia ad diuinitatem ascendit
loquens de nat. eternali: qua filius ē
patri equalis. Unde figurate loquens
Eze. i. dicit se vidisse. iij. facies ania-
lium. ¶ Primo faciem hoīs per quā
Math. Sec^udo faciem leonis: per quā
Mar. Tertio faciem viruli: per quā
Luc. Quarto faciem aq^ue: per quā. Jo.
Et dicitur ibi. Et facies aquile desu-
per eoz quattuor. Unde dicit tho. sup^{er}
io. c. xxi. q^u io. scripsit euang. post oēs
Unde oīa alia euāg. legerat. Et solus
repliat. Amen amen. ad maiores ve-
ritatis confirmationem. ¶ Tertio
aq^ua rē. Ubi h^{ab}et Alber. lib de naturis
rerum: q^u q^u construit nidum ponit in
eo quosdam lapides preciosos habentes
virtutem fugandi serpentes: ne
pillos suos occidant Sic Jo. euange.
in hoc acq^ue comparatur: nidum. i.
euangelium construxit vbi posuit la-
pides contra hereticos. i. tot yba: tot
sententias. vt confuteret hereticorū om-
nes opiniones. ¶ Prima opinio fuit
Nestorij cum suis sequacibus qui
dicit christum habuisse p^{ri}ncipiu quo
ad diuinitatem: et q^u non fuit ante vir-
ginē. Et q^u conceptus et nat⁹ de vir-
gine: tunc cepit esse Johan. confutat
di. In principio rē. i. in eternitate: et
ante omnia erat verbus. scz deus. Si
ante omnia. ergo ante virginem.
¶ Secūda opinio Sabellij qui dicit
q^u nulla erat distinctio in diuinis quo
ad personas. Johan. destruxit dicens
Et verbum erat apud deum. In quo

In festo

denotauit psonales distinctiones realem in diuinitis. Quia ista ppositio Apd dicit distinctionem realem: sicut nullus dicitur apud seipsum quoniam scilicet persona non inuenitur. Tertia opus fuit aris. quod dixit filius dei esse minorem patre. Ioh. destruxit di. Et deus erat verbum. id est in eadem equalitate cum patre: iuxta illud. Ego et pater unum etc. Quarta opus fuit manicheorum quod dixerunt omnia visibilia esse a demone: invisibilia a deo. Ioh. destruxit. Omnia per ipsum etc. visibilia etc. Ultima opus fuit etiam manicheorum quod posuerunt christum habuisse corpus non de virgine: sed de celo delatum Ioh. destruxit di. Et verbum caro etc. Si erat corpus fantasti: cum caro dici non posset: cum caro diceretur aliquid ppositum ex quattuor elementis. Vnde beatus dicit hic est discipulus etc.

¶ Tertium mysterium etc. Amor christi multus fuit erga suum discipulum. Iuxta quod decorare voluit duplici privilegio.

¶ Primum dicitur miraculorum conuersionis.

¶ Secundum dicitur admirabile conseruationis.

¶ Primum etc. Miracula stupenda fecit. Iuxta. Cum esset post penthe. diuini essent discipuli per mundum. Ioh. in Asia fuit ubi innumeras ecclesias fundauit. Quod audiens Domitianus imperator misit eum in dolio feruentis olei a quo illesus exiit: sicut fuit immunis ab omni corruptione carnis. Videns autem imperator quod non ob hoc cessabat a predicatione: delegauit eum in quandam sulam que dicitur patmos. Ubi sanctus non otiosus scripsit apoc. In capite anni ipse imperator a lenatu Ro. occisus est. Et Ioh. Ephesum reuersus est cum maximo tripudio magnorum et parvulorum. Cum ingrederetur ciuitatem nunciatum est ei quod quedam deuota sua nomine Drusiana ad sepulturam deferretur mortua que querebat eum videre. Ioh. autem eam suscitauit. ex quo miraculo duo iuuenes conuersi sunt ad christum cum essent nobiles post dies aliquot videntes isti seruos suos bene inuitos: fuere male contenti. O quot sunt de hoc numero qui dicunt ut multi

er male maritata que dicit. Si esset ad etc. Beatus Ioh. videns eos tristes misit eos ad mare: ut portarent lapides et virgas quas fecit in bonum argentum et aurum. Accipite inquit et redimite bona que amisistis: quia paradisum perdidistis. Interim autem alium suscitauit iuuenem quod narrauit istis de paradiso et alia vita. Preterea quod ad templum Dyane oras corruit. Et ex hoc. xij. M. gentilium conuersi sunt. Et aristodemus conuersus est. Et de filio quem ipse dedit etc.

¶ Secundum privilegium etc. Cum esset annorum. xcix. apparuit ei dominus cum discipulis suis di. Veni dilecte mihi: quia tempus est ut epuleris in conuiuio fratrum tuorum. Dominica die sequenti fecit se conducere ad ecclesiam et populo fecit sermonem de pace: post modum foueam fecit fieri in ecclesia ante altare maius in quibus ingressus amplius non est visus: vnde sublatus est in paradisum. Unde. Ioh. fuit dilectus in omni statu. Prius in vita tractatus est supra. Secundo in morte: quia cum apostolis ad ipsum venit christus. Tertio post mortem: quia ipsum ad conuiuium inuitauit vite eterne. De corpore eius est quadruplex opinio.

¶ Prima dicit quod adhuc vivit in hoc seculo. Ratio: quia dicunt. manna scaturire de ei sepulchro. Sed Aug. reprobat hanc opinionem di. Quod christus modicam gloriam caro suo fecisset: si ceteris apostolis cum christo regnaret ipse sub terra esset.

¶ Secunda opinio quod est in paradiso terrestri. Et tempore antichristi veniet ad predicandum enoch et Elye in fine mundi. Sed hec opinio reprobatur a doctoribus: quia cum ipse Apoc. scripserit: fecit mentionem de duobus enoch et Elye. de tertio fecisset. scilicet se ipso: sed nihil dicit: igitur etc.

¶ Tertia opinio: quod est in celo tamen cum anima. Corpore autem est in alio loco nobis incognito: sicut de corpore moysi quod non inuenit. Sed hec opinio videtur falsa: quia Ioh. esset minus dilectus alijs cum corpora aliorum apostolorum reperiantur et honorantur. Corpus autem Ioh. euangelium non inuenit nec honoratur.

¶ Quarta opinio. verior videtur quod Ioh. post mortem statim cum corpore et anima

celum ascendit. Rō cum xps em custo
dierit. Jo. ne in oleo corrūperetur ne
dolorē mortis sentiret. Si fuit libera
lis in mundo: plus in celo quē in ipso
collocavit i vtroq. Querit dubiū qua
re tñ dilexit Jo. Rōdet Tho. sup Jo.
han. c. xxi. Qd triplex causa. Prima ē
puritas: quia virgo fuit ecclesia. Vir
go est elect^a a dño. Scōa est accelera
ta puerio: quia magis est q̄ alij in
venis ad xpm est puerus. Tertia su
tura adoptio: quia intendebat ipsum
ponere in sinum matris.

In festo innocentium.
De virginitate.

Virgines em
sunt et sequuntur agnū
quocumq. ierit. Apoc.
xiiij. cū durina sapiētia sit summa pu
ritas et pulchritudo vt cōtinent sacre
scripture in ps. Speciosus forma pre
filijs rē. Cān. v. Dilect^a me^a cādida
et rubicundus. Candidus p puritatez
virginitatis. Rubicundus p sanguinis
effusione. Ideo sūme diligit eos q̄ am
bulant in puritate baptismali. Vñ La
ctā. in. vi. li. c. i. Nihil em scā et singu
laris illa maiestas aliud ab hoie desi
derat q̄ solā innocentia. Quā si quis
deo obtulerit: satis pie religioseq. lita
bit. puer. xij. Qui diligit cordis mun
diciā habebit amicū regē. Figurati
ue Apoc. xiiij. de turba quā Johānes
vidit: de nullo mētionē fecit: nisi tñ
de virginib^{us}. Hi sunt q̄ cū mulieribus
nō sūt coinquinati virgines em sunt
sequunt agnū quocumq. rē. Et canta
bant canticū novum. Sup quo Greg.
Singulariter canticū novū agno ca
nere est cū eo in perpetuū pre ceteris
fidelibus de carnis incorruptiōe gau
dere. et iō Ambro. in li. de offi. In cun
ctis sacrificijs. Nullū est deo grātius
q̄ q̄ innocēs pseruet innocentia: fm
Alber. sup Lucā. sex sunt sacrificia
sed nullū est deo grāt^{ius} q̄ innocentia

Primum est ieiunium. Joelis. ij.
Cūvertimini ad me in toto corde vō
in ieiunio in fletu. Scdm oīo Jacobi.
v. Multū enim valet oratio iusti.

Tertium est elemosyna. Isa. lviij.
Frāge esurienti panē tuū et egenos va
goses induc in domū tuā. Quartū
cōtritiō. ps. Cor contritū et humi. et.

Quintū p̄fessio: ps. Dixi p̄fitebor
aduersum me.

Sextum satisfactio.
Aug. Nō dimittit p̄ctm: nisi restitua
tur ablatum. Ideo in cōmendationem
virtutis: puritatis: matrem virginem
assumere voluit vt oñderet virginita
tis excellentiā. hāc habuerunt puuli
ppter quaz deo adheferunt. Ep̄la ca
nit. Sine macula enim sunt. Jo dicit
thema. Virgines em et c. Ad laudem
ergo horū innocentū: de virginitate
qua deo suo plucuerunt: loquemur.

De qua tria videbimus in p̄fenti.

Primū dē oppositionis.

Scdm dē declarationis.

Tertū dē p̄mationis.

Primū dē rē. Dubiū querit. Quid
sit meli^{us}: et p̄s nobilius. Aut serua
re virginitatē. Aut matrimoniū con
trahere. Arguunt p̄ugati q̄ m̄fimo
nūz dignus: p̄s seruandū triplici
medio.

Primū est tale. Omē quod
est p̄tra p̄ceptū legis nature et legis
diuine: oīo est illicitum et a nullo ob
seruandū: q̄ scz est p̄ctm. Sed status
x̄ginalis est p̄trari^{us} legi nature et di
uine: igit^{ur} et c. Primo contra legem
nature: quia vt h̄z p̄hs in. ij. d̄ aia. et iij
i. celi et mundi: et in. v. de aialib^{us}. Na
tura appetit generationē indiuiduo
rūz ppter conseruationē suarū speci
erum. Si nō esset m̄fimonū: iam non
esset p̄creatio hoīm. et sic mundus de
ficeret. Contra hāc legē maxime pu
gnat x̄ginitas. Igit^{ur} virgi. et c. Sec
undo est p̄tra legē diuinā. Sen. i.
Crescite et multiplicamini: et replete
terrā. Cōtra hoc p̄ceptū maxime pu
gnat x̄ginitas. Et sicut illicitum est
seruare legalia antlque legis sic licit
um est seruare castitatē. Unde eam

h̄ iij.

seruantes in veteri lege et non relin-
quentes post se semen: erant maledi-
cti maledictione opprobrii: vt patz de
Joachim 7c. Qd figuratur Mat. xxi.
qn xps maledixit ficulnee. quia sine
fructu. Secundum argu. Bonuz quā
to cōius: tanto diuinius: vt pz p phm
y. Etpi. Sed matrimoniu est ordinu
ad bonū cōe. i. ad multiplicandū
genus humanū. Hierofi. xxxij. q. i. c.
Nuptie. 7 est ad Paulaz. Nuptie re-
plent terrā: 7 ginitas autē est bonum
particulare et p se. Unde nō est seruā-
da. Ex hoc plaro motus et vt Aug. re-
fert de vera et falsa religione: q vir-
go vsq ad mortē māsit: unino posuit
studium in villa q dicebatur Achade-
mia que ei ar pestilentis aeris: vt di-
scipulos in terrore mortis poneret.
et sic virginitatez seruauit. In morte
positus dñs sacrificarent vt ei parce-
rent pctm virginitatis: p eo q erat
contra bonum cōmune. Unde vos se-
culares dicitis qn videtis aliquē reli-
giosum. O fuit peccatū: quia vxorari
poterat. Qd aplius videtur cōfirma-
ce. i. Coz vij. Alligatus es vxori. no
li querere solutionē. i. genera filios.
¶ Tertiū. argu. Pena non datur nisi
p peccato. vt patz. C. de penis. l. San-
ctus. et ff. quibus vt indignus. l. Re-
scriptuz. et extra de hys q fiunt a ma-
tori pre capituli. 7 ner cano. xvi. q. i. c.
Si quis. 7 p Tho. in iij. di. xviij. q. iij.
ar. i. Pena imponebatur apud roma-
nos seruantibus virginitatē: et qui vi-
tam celibem ducebant: vt patz per Va-
lerium. et in veteri lege Deut. vij. p-
hibebatur seruare virginitatē. ¶ Se-
cunda opinio est virginitas que pbāt
tū intentum virginitatem esse digni-
orem triplici medio. ¶ Primum est
tale. Ille stat⁹ est dignior de quo xps
nasci voluit. Sed xps non de cōiuga-
to: sed de virgine nasci voluit. Et hoc
totum vt dicit Beda super lucam: vt
osideret p cōtinu virginitatis: et quā-
tum ipam diligebat. Ex hoc Jo. evā.
p patrē putatiuum ioseph virginem

custodiuit. Uñ Tho. in iij. di. xxxv. q.
iij. ar. iij. Virginitas supremū decorē
vindicat. ¶ Secūm est. Ille status di-
gnior q maiorem recipit fructum. Sz
virginibus datur maior fruct⁹: quia
virginibus datur fructus centesimus
viduis sexagesimus. cōiugatis trige-
simus. vt patz p parabolam. Mat. xij.
Amb. lib. de 7ginitate. Bona est con-
tinentia coniugalis: melior cōtinētia
vidualis. optima munditia 7ginalis.
Ille. 7gī 7c. ¶ Tertiū est tale. Ille.
status est nobilior qui pmo est institu-
tus in nobiliori loco: sed virginitas p-
us fuit qm matrimoniu et in nobiliori
loco: qz angeli virgines pri⁹ sunt cre-
ati qm hō. et in nobiliori loco qz in em-
pyreo celo. Preterea et Adam polit⁹
est virgo in paradiso et de terra 7gines
creatus. igitur 7c. pz primum.
¶ Secundum principale 7c. Tho. in
iij. di. xxxij. ar. iij. q. iij. 7. xxij. q. clv.
ar. iij. Ric. in iij. dist. xxxij. ar. iij. q.
ij. Petrus de pal. in iij. di. xxxij. Ubi
querunt an status coniugalis sit ma-
ioris meriti: qm virginalis: an econuer-
so: per ector et excellētor. Rñdēt q
status continentium et status cōiuga-
torū pōt dupliciter considerari. Una
modo ad tps legis scripte: et tempus
legis nature. Alio modo ad tēpus le-
gis euāgelice. Si primo modo maio-
ris meriti fuit status coniugatorū qm
abstinentiū: et status ille preferēba-
tur statui 7ginitatis. Et rō est quia
erat tps multiplicandi genus huma-
num. Et hoc status infimior h pferē-
batur et status 7ginitas phibebat
et hoc ppter mltiplicationē fidelū.
Si autē referēbat ad tps legis euā-
gelice qz est tps mltiplicationis fide-
lium p gñationē spūalē: est maioris
meriti status abstinentiū qm stat⁹ con-
iugatorū. Et dico q virginitatis sta-
tus est dignior matrimonio. Que cō-
clusio pbatur triplici rōne.
¶ Primo rōne difficultatis.
¶ Secūdo rōne utilitatis.
¶ Tertiū rōne conformitatis.

¶ Primo rōne. rē. Conclusio phi. q. martirium virginitatis durat per an
 Epi. q. virt^o et bonū circa difficile cō
 sistit. et Bon. in. iij. di. xxxix. Vir^o est
 de bono difficili et arduo vbi est maior
 difficultas: ibi ratio. virtutis est maio
 ris pmi^o et meriti. Op^o p^o qm̄ ieiuno non
 possum dormire: ibi mai^o pmi^o non
 possum comedere: orare. ibi maius p
 muni. Ubi difficultas: ibi rō spali^o
 virtutis. Ad ppositū. Peto a te o mu
 lier: qualis maior difficultas accipe
 re virū: an seruare virginitatem. Ue
 re p^o virginitatē seruare: qz caro ho
 minē stimulat: et stimulat^o iste ita gra
 uis est q^o pauci euadunt immunes.
 Au. in li. de agone xpiano. Inter oia
 xpianoz certamina: duriora sunt pla
 castitatis: vbi cōtinua pugna et rara
 victoris. Ille. Ad practicā. Fortis fu
 it Ianson q^o leonē occidit. Iud. xliij. li.
 milititer et dauid. i. Reg. xvij. Sed am
 bo amplexib^o mulierz molefcunt. Sa
 piens Salo. S. tñ a mulierib^o defe
 ctus est. Fortis Alex. q^o eloquentior
 Marco Anthonto: tñ in cleopatrá in
 faniuit. Quis fortior hercule: q^o tñ in
 Delanirā exarsit. Quis prudentior
 Iasone: q^o tñ in Medea pstratus est o
 duruz bellū. o magnum plū vere. Ido
 exclamat Ambro. lib. de virginitate.
 Maior certe est victoria virginuz: q^o
 angeloz. Angeli em̄ sine carne v. aut
 virgines vero in carne triumphant.
 Ille. et hiero. In carne pter carnē vi
 uere non terrena vita est: s. celestis.
 Ille. In quib^o verbis: merito dubiuz
 notabile qritur. Quale mai^o op^o est.
 An pati martiriu: vt martyres. An
 seruare xginitatem. Opinio vna fuit
 Aug. q^o est pati martirium: vbi dicit
 sup^o xbo Math. v. Bti q^o psecutionem
 pa. ppter iusticiā. Oēs alie beatitu
 dines pficiuntur in ista. Alia opinio
 Amb. Cū quo teneo ego Gabriel frat
 q^o mai^o op^o est xginitatis. Et ratio ē
 phi in. iij. phi. In. iij. Topi. bonū q^oto
 pmanens: tāto melius. Et si mar
 tyres sint passi tormenta: tñ cito prez
 tereunt p horā: p diē: p mensem. Sed

nos. l. et lx. Magnū martiriu: mchē
 videt illi^o religiosi. q^o p annos. xl. lx. et
 hmoi stabit in claustro suo. Et illius
 monialis q^o hāc seruat. In vitis pmi.
 Exēplū anastasiū monachi q^o ānis. xl.
 a demone infestat^o fuit de carne die
 bus ac noctibus q^o tñ victor fuit. Mos
 riens eius discipulus vidit ipz pluri
 bus coronis decorari: et de pfe dñico
 q^o a fratribus rogatus. P^o dic inqunt
 nobis verbū salutis. O filij vobis cō
 mendo carnis pfe integritatem. Qz
 maius miraculuz est de ppta carne
 fomitē eradicare luxurie q^o imundos
 spūs expellere. et Ber. in sermone ad
 monachos. Cū mulierib^o habitare et
 de mulierib^o nō cogitare: mai^o est q^o
 mortuos suscitare. Adde rōnem scōz
 Tho. in. iij. di. xlix. Qd virgines ma
 ximā pugna hnt: cā experiēdi: qz ma
 iorē delectationem estimat: q^o sit. Igi
 tur virginitas est dignior. ¶ Scō
 rōne rē. Conclusio est Auctoris li. de
 causis. Virtus vnita fortior est q^o se
 parata. Exēpli grā. Ignis hinc in
 de dispersus pars calefacit. Sed ecō
 tra simul vnitus plurimuz calefacit.
 Ad ppositum. Peto a te o ciuis i cha
 ritate dei. Quis plus amat deū: cōiu
 gatus: an virgo. Op^o inq^o coniugat^o
 qd dicis: Ego quotidie ad missā ppe
 ro: et die dñico audio sermones: et dico
 deuotiones meas. Coronā virginis.
 Quinqz p^o. et Ave maria. Tria ad re
 uerentiā trinitatis. Quero a te cum
 qua mente. Vere patiens est ad fi
 lios. Quō habet ad viuendum. Quō
 solū salem. Quō molituram. Et tot
 angarias. et tu o mercator. Ad mercā
 rias. Artista ad artes. Et sepe corp^o
 domini leuatur: q^o nō recordaris. Er
 go amor iste est desperius. Una pars
 mundi: alio dei. Quid dicis o paule
 i. Corin. vij. Mulier enim que nupta
 est cogitat q^o sunt mundi: et quō place
 at viro. Quāuis mēmorum sit sanz
 ctum sunt tñ plura impedimēta quib^o
 mēs retardat ab amore: o mulier

pūll

In festo

is qui uxorem duxisti & speciosa ca-
 tēna vincit es: a qua mors sola te
 liberabit. O quot labores: o quot tri-
 bulatiōes. Si mulier est pulchra: vir
 est zelotipus. Si nigra: despiciit. Si
 generat plēs filios: vir vsurarius ef-
 ficitur. vt ipsos foueat. O quot lachri-
 me. O quot gemitus. ¶ Preterea de
 vxore que virum increpat. O scio: q
 alias pter me respicis. Preterea in
 domo. non sunt ligna. non oleum. Nō
 sunt fructus matrimonij. Virgo autē
 hz cor purū ad deū. & fortiorē cāz hz
 diligēdi. Hier. ad sacras hēgines. o fe-
 lix virgo in cui⁹ corde pter amorē xpi
 nullus alius hēatur amor. Ille. Quia
 ix. Ethī Vera amicitia nō est nisi ad
 vñū. Scdm Tho. xxi. q. clj. ar. ij. Et
 phi. x. Ethī. Duplex ē vita. Una acti-
 ua q. ptiuet ad cōiugatos: alia ptepla-
 tiua. q. ptiuet ad virgines: q. dī optia
 qui deū contēplatur. De qua apls. i.
 Cor. vj. Mulier q. inupta est & hgo
 cogitat que dñi sunt: vt sit scā & corpo-
 re & spū. Ille. Vñ tanq̃ amicus virgi-
 nuz & familiaris: fecit eis miranda.
 Ambro. recitat exēplū de quadā hgi-
 ne Elizabeth noie: q. cū iret cū duab⁹
 puellis quadā vice p quadā viā: dum
 eiset nox viā pēderūt p siluā ploian-
 tes. Affuit angelus dñi. Nolite flere
 nuncius sum vestri sponsi. Que dire-
 runt. Quis est iste noster sponsus.
 Xps inquit iesus. ppter virginitatez
 Que xps copulat. Prouerb. xxi. Qui
 diligit cordis mundiciā habebit ami-
 cum regē. s. deū. Et Sap. vj. In cor-
 ruptio facit primū deo. Vñ eas regu-
 lauit p viā suam. Preterea auxilium
 prebuit virginibus: vt sue virginita-
 tis seruarent decorem. Quis Lucā
 eripuit de tor malis. Quis Agnetem
 Quis Appolloniā. Quis Katherinā
 Vere xps iesus ob gratias virginita-
 tis. hanc virginitatem inuenimus a
 pud antiquos fuisse in maximo pre-
 cio: & eos miranda fecisse p conserua-
 tione eiusdem. Ut fuit Engoldrada.
 Virginia. de hippogreca: q. vno die

iens ad littus maris: fuit a pyratīs
 maris rapta & conducta in aliā pu-
 tiam. Dū esset ista in viā: sensit loqui
 pyratas vel e secū capere amorē car-
 nalez. Vbi cognoscens q. huic non po-
 terat resistere: nisi morte interceden-
 te. ne suaz perderet pudicitiam: se ap-
 proximauit extremitati galee: & se in
 mare iecit. Eligens poti⁹ in aqua in-
 ter pisces vitā finire: q̃ inter crudes-
 les pyratas corrūpere suā pudicitia.
 De hac petrar. ij. Trium. castitatis.
 Et illa mulier greca que in mare se
 precipitauit vt celebs moreretur et
 duram euitaret sortem. Preterea de
 Thucia virgine. De qua Vale. li. viij
 Que fuit romana: tēpore dee Veste
 dū esset iniuste accusata: q. cōmissz
 sacrilegiū. Dū esset cōstitutā ante sa-
 cerdotem: vt audiret sententiā patē-
 di supplicii ignis statuti legibus ro-
 manis ab alia parte sciens ipsa suam
 integritatem: atq. non haberet aliaz
 viam qua posset se purgare: tandem
 cū ingenti cōfidētia dee Veste: cui pu-
 ra mēte seruiet: q. nō sineret oppri-
 mi innocētiā sue minstre: cribruz ce-
 pit & in presētia sacerdotis dixit hec
 verba: o dea Vesta: si ego semper in
 tuis sacrificijs vsa sum manibus
 meis castis. pcor facias q. in isto cri-
 bro portez aquā a Tyberi in ipso. Qd
 factuz est: oratione premissa. De hac
 Petrar. li. supra. Inter ceteras il-
 la virgo sacra deueste que audacter
 currens ad tyberiz se ab omī infamia
 purgatura ad templuz retulit ex flu-
 mine aquaz cōbro. Preterea duodeci-
 ciz Sybille. merito sue virginitatis
 teste Tho. pphetiā meruerūt. Lōgū
 esset narrare de alijs innumeris vir-
 ginibus: ac pudicissimis mulierib⁹ q.
 pulchra et digna auditu essent: vt de
 domina Didone. dñā Lucretia specu-
 lo toti⁹ honestatis. dñā herilia. dñā
 Sapha. dñā Penelope. dñā Thomis-
 ta. dñā Judith. dñā hester. Vide Au.
 li. i. de Ciui. & Petrar. in. ij. Tri. Ca-
 stitatis. Vñ p̃z scā rō. ¶ Tercio rō:

Sctōz innocentium. Fo. lxx.

ne pformitatis. Cōclusio Auctoris li: de causis. Tanto aliqd pfecti⁹ ē: q̄to maiorē h̄z pformitatē cū suo pncipio. ⁊ Tho. xxiij. q. cliij. ar. vi. Tanto vna virtus est maior: quāto p eam magis aliqd xpo cōformatur. Ille. Ad ppositū. Homo em̄ p virginitatē conformatur xpo: modo singulari. Quod patet Apoc. xxiij. Cū iohānes vidisset hoīz multitudinē pcessionaliter incedētē post regem: post omēs venit comitua albis induta. Cui angelus dixit. O iohānes hi sunt q̄ cūz mulieribus nō sunt coinquinati: virgines em̄ sunt: et sequuntur agnū quocūqz ierit. Nota in verbo. Sequuntur ag. Nunqd non aliq̄ sancti. Vere sic. Sed non illo mō quo virgines. s. mō singulari. Qualis sit ille modus ostendit Aug. li. de virginitate: qz gaudent integritate mentis ⁊ corporis. Sequitur. Cantabant canticū nouū: quē alius non cātabat. Qualis cantus nouus est iste. Ostendit Greg. in pasto. Canticū nouū cūz agno singulariter cātare: est cūz deo in perpetuū de incorruptione carnis gaudere. Ille. Hec est illa p̄clara virginitas quē xpm̄ de celo ad terras cōducit. De inuisibili: mortali visibili mortalem fecit. Unde ecclesia. Sancta ⁊ immaculata virginitas: quibus te laudibus efferam nescio. Quia quem celi capere non poterant tuo gremio contulisti. Et Ambro. li. de offi. Quanta est gratia virginitatis: que meruit a xpo eligi. Ille.

¶ Terciuū dī. ⁊c. Tho. in. iij. dī. xlix. ar. i. Duplex est corona. ¶ Prima dī aurea. De qua ps. Corona aurea super caput. ⁊c. Que est quoddāz p̄miūz essentialē cōmune omnibus: quod consistit in visione diuine essentie. De qua Augu. Visio est tota merces. Et cōis est omnibus beatis q̄uis vnus lūpt: dius videat q̄ alius fin graduz charitatis. ¶ Secunda corona dicitur aureola: que est quoddāz gaudiū ac identale: datū in signū victorie: ⁊ h̄z tūis. Quod quidē datur pugnantib⁹

contra mundū: carnem: dyabolū. De qua corona: in ps. Posuisti dñe super caput eius. ⁊c. Et datur tribus generibus personarum: virginitatibus: doctoribus: martyribus. Sed perfectius virginitatibus: q̄ alijs. Quia nobilissimū gen⁹ victorie est: nūq̄ cessisse. ¶ Sed dubia tria sunt querenda. ¶ Primum. Utrū hec aureola detur viduis. Rñz deo q̄ nō. Quia corona non debet pugnē: sed victorie de pugna. Uñ victoria h̄ginū est pfectior q̄ victoria viduarum: eo q̄ perfectissimū genus est victorie: nūq̄ hosti cessisse: vt virgines faciunt. Uñ non datur viduis. ¶ Secundum. Utrū hec corona debeat marie virgini. Videtur q̄ non Aureola debet victorie de pugna. Ubi nulla pugna: nulla victoria. Sed maria nullaz habuit pugna carnis. per consequens: nec victoriā: ergo nec aureolam habuit. Rñdit Albert⁹ q̄ maria habuit aureolam p p̄mo virginitatis. Et rō: q̄uis maria non habuerit pugnaz p tentationē que est a carne habuit tñ p tentationē que est ab hoste demone qui nec xpm̄ reuerit⁹ fuit tentare. ¶ Terciuū dubium. Utrum aliqua mulier vi oppressa si cōcipiat an amittat meritū h̄ginutis. Thomas in. iij. dist. xlix. ar. iij. que. vi. Si aliqua virgo per violentiā fuerit oppressa non amittit ob hoc aureolā virginitatis. Dūmodo ppositum perpetue virginitatis seruande inuiolabiliter seruet: illi actui nullo mō consentiēs. Uñ Lucia dixit pascasio. Si me inuitam feceris violari castitas mīz hi duplicabit ad coronā: n̄ q̄ habeat duas coronas virginitatis: sed q̄ duplex p̄miūz reportabit: vnum pro virginitate custodita: aliū p iniuria passa in martyrio. Ille. ¶ Hystoria Innocentiū. ¶ Herodes ascalonita sub quo natus est xps. Sex habuit filios inter quos duos plus dilectos. Aristobolum ⁊ Alexandrū. Quos romā misit litteris imbuendos. Completo Andio domū redierunt. Qui ceperūt

In festo

tractare d morte patris: vt ipsi regnū
patris obtinerent. Quod pater audie
ens a se expulit. Illi autem Cesarem
adeunt: et de patris iniuria sunt que
sti. Interim autē magi hierusalez ve
niunt: cōquerētes de nouo rege nato
herodes aut nimis turbatus: timēs
ne a regno auferretur, magos rogat
vt eo inuento sibi renūciēt: simulās
se velle adorare quem occidere vole
bat. Unde magi iuerūt p aliā viā. Pu
tans aut eos deceptos a stella inq̄si
tionez pueri iesu penitus reuocauit.
Citatus aut a sanatu et a Cesarē au
gusto super respōsa filiorū sententiaz
habuit p se. scz. vt filij pfi obedirent.
Reuersus cum victoria et audacior
factus. dū audiret de puero q a pa
storibus et a magis esset adoratus et q
natus esset: occidit omnes pueros qui
erant in Bethleem: abimatu. et infra
id est ab infantibus duoz annoz vsq
ad pueros vnius noctis. Sed deus n̄
est passus tantaz herodis neq̄tiam: se
ipz occidit. Et ita ea morte mortuus
est: qua alios affectit. Sancti hō Imo
centes sunt in celo et in terra glificati

In festo sancti Thome cantu.
De necessitate boni operis.

Desisti dñe
super caput ei⁹ coronaz
de lapide p̄cioso. In ps.
Cuz alto conceptu et artificiosa cō
elusione antiqui phi. lege naturali p
lustrati: in tres differentias vitam ho
minis declararunt. Una dicta volup
tuosa et carnalis. Una politica et ciu
ilis. Una dicta deuota et p̄templatiua.
Causa harz positionū ponitur a phi.
in. i. pol. Qz phi. hoīem p̄siderauit
in tribus modis. Primo inq̄atūm
discedebat a lege naturali et lumine
rationis insequendo appetitū sensiti
uūz. Ito mō attribuebāt ei vitā carna
lem. De hoc n̄ romanus Paulus. i.

coz. ij. Animalis homo non p̄cipit ea
q sunt spūs dei. Et ps. hō cū in hono
re eēt. rē. Et Dātes li. i. Causa. xvi.
Considerate vestraz originem. Crea
ti non fuistis vt brutaliter vueretis:
sz ad insequendū fructem et intelligen
tiaz. Et in. ix. paradisi pen aīe decez
pte et creature impinguate q a tanto
bono deslectitis corda diligendo ad
vanitates sensuzv̄m. Secūdo inq̄
tū sequebatur lumē rationis. Ex hoc
attribuebāt ei politicam. In. i. pol.
homo est animal politicum et ciuile.
Apuleus li. de deo Socratis. P̄stā
tissimum animal in terris: est homo.
quia ratione est vigens in. vij. pol.
Inter omnia aīalia solus hō rationem
habet in. ij. pol. In tantūz inquit est
homo inquantum habet rectitudinez
in seipso per subiectionem passionūz.
Tercio inq̄tum erat deditus vite
contemplatiue et virtutibus. Ex hoc
dicebant ipm diuinūz et sanctū in. vij.
Ethi. homines dicuntur dñi p̄pter
virtutis excellentiā. Apuleus d deo
Socratis. Nichil est deo similis q̄
vir animo p̄fecte bonus inducendo p
omnes res que a nobis possit sola h̄
tus intelligitur illa esse que nos con
stituit in statu digno omī laude et ho
nore. Unde Plautus in amphitro
ne. Virtus in se habet oia. Ille. Qua
lis fuit vnq̄ ille: in quo diuina h̄tus
habitaſſet: qui aduersas influentias
celi: calamitates terre euz animo for
ti non tolerarit. Et imperio ille sup
mus et celestis deus honorauit suis
bene meritis gloriosum Thomaz. rē
super quo posuit coronam aureā. Pos
uisti domine super caput ei⁹ coronā
martyrj: doctoratus: virginitatis: in
quibus verbis quia sanct⁹ Thomas
de quo hodie ecclesia festuz celebrat
fuit sollicitus in opere bono propter
q deus euz sublimauit in celo. De ip
so bono opere loquamur ad noīnū do
cūmētū. De quo tria videbimus.
Prīmū d̄ argumentationis.
Secūm d̄ declarationis.

Tertii de responsione.

¶ Quantu ad pmiu querit. Utrum
homo viator possit coronari sine meri
to bonorum operum. Duplex fuit opi
nio. Una dicit q sic. Alia q si. Primi
arguit tali medio. Deus est immuta
bilis. Mala. iij. Ego deus et non mu
tor. Et Nume. xxiij. Non est de⁹ qua
si homo vt mentiatur : neq vt filius
hominis : vt mutet. Et Jaco. i. Apud
quem non est transmutatio. Et Augu
sti. in libro de natura boni. Solus de⁹
immutabilis est. Et Bona. in i. disti.
viij. Diuina essentia est immutabilis
Et Boetius Stabilisq manens dās
cuncta moueri. In. xi. Methaphysico
rū. Deus est mouens omnia immobi
lis. Ad ppositum. Aut deus vult oēs
saluos fieri. Aut damnari. Non vult
dānari. Teste Augustino libro. lxxiij
questione. De auctore: non sit homo
deterior: ergo vult omnes saluare p
apostoli verbum. Vult omnes et c. Cū
sit ergo immutabilis: erit oīno quod
ab eterno ordinauit. Et sic nō sunt ne
cessaria bona opera. ad mutandū qd
ab eterno decreuit cū sit imutabilis.
¶ Alia opinio dicit q sic. Thomas
prima parte questione. xxiij. ar. viij.
Predestinatio conendum est ad bene
operandum et orandū: quia p hūmōi
predestinationis effectus impletur. et
i. Pe. ij. Satagite vt per bona opera
certaz vestri am vocationem faciatis
igitur et c. Ad maiorem intelligentiā
conclusionis. Respondeo fm omnes
theologos. Quod ad salutē sequēdā
necessaria sunt bona opera. Qd pba
tur quadruplici modo.
¶ Primo ratione.
¶ Secundo auctoritate.
¶ Tertio distinctione.
¶ Quarto exemplo.
¶ Primo et c. Conclusio ē. iij. phil. Qd
nihil pōt rēdere in finem: nisi p debi
ta media. Exemplum de medicina.
De cultura vinee. De scolari. De mu
liere que filat et c. Ad ppositum. Si
mo noster de⁹. Teste Aug. fecit de⁹

rationalem creaturam et c. Ad quē
nem non possumus peruenire nisi per
media. In. xi. Ethic. Non peruenitur
ad finē nisi et c. quia finis licet sit vlti
mus in executione : tñ est primus in
intentione. Ad quem finem ordina
mur per media. Sed que sunt ista me
dia. Declarat christus. Mathei. xix.
Quid faciendo vitam eternam et c. Si
vis inquit ad vitā ingredi: serua man
data. Que in veteri lege fm Alber
tum super Lu. erant. cccclxij. In le
ge aut noua. x. que reducuntur ad duo
pncipalia. Ad amorem dei: quod diui
ditur in tribus. Ad amorem prini: qd
diuiditur in. viij. Serua inquit māda
ta. Ama deū: neminem blasphemēs.
Ama primū: ne diffames per taber
nas: qz soli hoi puenit laborare et ope
rari bona: nō alteri. qz hoc medio. scri
ptus est in lib. vite. Vñ phus. ij. celi.
Eoz que nata sunt habere bonū pfe
ctū aliqd hz ipm sine motu: aliqd vñ
co motu: aliqd plurib⁹ motib⁹. Quod
Tho. declarat. i. ij. q. v. ar. vij. Qd pri
ma persona cui cōpetit summū bonū
sine motu alicuius operationis: ē de⁹
Ex eo quia naturaliter est summū bo
num essentialiter. Igitur illi et non al
teri conuenit sine motu alicuius ope
rationis et. iij. par. q. ix. ar. iij. Xps iesus
inqt ab instanti sue conceptionis fuit
beatus quia aia erat vnita diuinitati
Vñ non meruit: nec beatitudinez aie
pprie: nec sciaz: nec diuinitatē. Et rō
est qz meritū est qd nondū habet. Vñ
si xps ista meruisset: aliqñ hīs carnis
set quod non est dicendum fm fidē no
stram. Unde xpo hoi sine motu ope
rationis conuenit ei summū bonū. **¶** Se
cūda persona est angel⁹ cui vnico mo
tu conuenit summū bonū postqz fuit
creatus. Et rō est: qz talē naturam de
dit ei deus vt suas operationes acqui
rat vnico motu li. arbi. sine discursu et
motu tps: sed in instanti. Vñ creatus
subito et in instanti vnicoqz motu lib.
arbi. consecutus est suā beatitudinez
¶ Tertia psona est hō: cuz sit inferio

In festo

ris nature q̄ angel⁹: op⁹ est vt pluri
bus monb⁹ opationū lachrymar: ie.
iunior: elemosinar: vt ipam b̄titudi
nē acq̄rat. Et rō: qz cū b̄tudo n̄ra in
cōpabilr excedat facultatē ois natu
re create: iō nulla pura creatura pōt
eā psequi sine merito p̄cedentis opis
que q̄uis sint finita ⁊ mīni valoris
ex eo q̄ a creatura pcedunt q̄ est fini
te virtutis. Tamē vt dicit Tho. i m̄
tis locis: merito passiōis xp̄i opa n̄ra
infinitant ⁊ sūt infiniti meriti: iō sunt
nobis necessaria. Uoca inquit xp̄us.
Matth. xxiij. oparios ⁊c. Qd̄ patuit in
veteri testamēto de Abrahā Gen. xviij.
cui de⁹ dī. Non vocabis vltra vxorē
tuā Sarrai: s; Sarra: qz ex illa dabo
tibi filiū. Qd̄ audiens senex in corde
suo risit dī. Putasne centenarius nasce
tur puer: ⁊ nonagenaria pariet. Itē
Plini. li. viij. de naturali hystoria: qd̄
vt in plib⁹ post annū. l. cessat secundi
tas mulier. Vir aut. lxxx. anno ḡnat:
sed Masinissa rex numidar post. lxxx
vi. filiū genuit. Et Cato cēsorinus ex
filia salemis cliētis sui genuit. cū iā
trāsisset. lxxx. annos. Preterea Gene.
xviij. Apparuit angel⁹ Sarre. dicens.
Dabo tibi filiū. R̄ndit. Postq̄ senui
et dñs meus vetulus est: voluptati
opam dabo. Et. xxi. ca. concepto filio
dī. Risum fecit mihi dñs: ⁊ qui cūqz
audierit corridebit mihi. Ad pposi
tū. Si de⁹ ab eterno pposuit dare fili
ūz abrahe: cur dedit ei Sarra sterile
R̄ndeo: qz sic erat ordiatū q̄ mediātī
bus p̄cibus ipetraret: sicut ⁊ filio tuo
decreuit dare sciaz si non fugerit ire
ad scholā: ⁊ tibi dare sanitatē: s; p de
bita media. Ad ppositūz. Ab eterno
disposuit dare paradī dñō t̄pali: iusti
cia mediāte diuiti elemosyna. paupi
pactētia. ffibus. f. Dñici: nō comedē
do carnes: ieiunare p. viij. m̄ses. Dor
mire cum vestibus. Sic dico de alijs.
Ad ppositū. Pulsat cāpana dic opa
terfamilias filijs tuis. Eamus ad f:
mones: qz hoc deus a nob̄ acq̄rit. Je
rualem⁹ qz hoc medio sum⁹ scripti. Jo

Mat. xvi. Reddet vniciqz sm opera
sua. Apo. vi. Ecce venio cito ⁊ merces
mea mecū ē: reddere vniciqz sm opa
sua. Uoca oparios ⁊c. In q̄bus verbis
due cōclusiones extrahunt. Prima
q̄ hō faciat malum de necessitate et
peccet veniat. Secūda q̄ faciat bonū
Ad ppositū: q̄truo: sunt qui peccare
non p̄nt. Deus: angelus: bestia: res in
aiata. Inter que hō est medius. Non
est deus: non angelus: nō bestia: non
lapis. Clama. Est hō s carne fragili
Jo. Mat. xvi. Caro aut infirma: p
pter quā infirmitatē habēt theologi
in. iij. di. xviij. Qd̄ hō non pōt diu esse
sine veniali xpo ⁊ matre ei⁹ exceptis
De hoc canonista. xij. q. ij. c. ois etas.
⁊. xx. q. iij. c. p̄clius. Et in autētico
de monachis. f. triēnij. hūana natu
ra labit ad dīcta. ⁊. f. si q̄s ergo. col.
i. Et scriptura. Gen. vi. Sēsus ⁊ cogi
tatio cordis hūani p̄ni sunt ad malū
⁊c. Et. i. Jo. iij. Si dixerimus qz p̄c̄m
nō h̄emus ⁊c. Eccl. viij. Nō est hō q̄
nō peccet. Et Lact. iij. Natura ho
miū p̄clius est ad vicia. Idē i. li. de
ira dei. ca. xx. At em̄ si de⁹ statiz pec
cantē puniret: nemo superesset. Nul
lus est em̄ qui nihil peccet. Et multa
sunt q̄ ad peccādūz irritant. Etas: vi
nolentia: egestas: occasio: premium.
Adeo subiecta est peccato fragilitas
carnis qua iduri sum⁹ vt nisi huic ne
cessitati deus parceret: nimis fortal
se pauci viuerēt. Ad p̄cticā. Talis
tenet cōcubinā noli scādalizari: quia
caro infirma. Talis cōmittit vsuras.
Caro ⁊c. Alius blasphemat. Quare.
Qz caro infirma. de pe. di. i. c. Petrus
flevit ⁊ doluit qz errauit vt hō Glosa
sup hoc. Errauit: qz hō facile corrūit
Si fuisset de⁹: aut angelus aut bestia
nō peccasset. Jo ppter hāc infirmita
tem xp̄s dimisit adulteraz impunitā
ei cōpatiens. Jo. viij. Uader amplius
⁊c. Et Ambro. flebat peccata penitē
tium tanq̄ sua eis compatiens. In
terpone exemplum beati Constantij
de fratre fugitio in ciuitate asculas

na. Cū frater qdam fugisset a cōuēru
sine licētia prioris et redire vellet p̄s
or nolebat eum recipere absq̄ grandi
penitētia. At vir sc̄tus. b. Constanti:
us increpauit priorē cōpatiēti fratri
Si inq̄ sc̄tus dei tot labores sustinu:
isses vt xp̄us passus est pro pctōre re
dimendo: non tam austerus esses. Et
exēplū Jo. enāge. De capitaneo latro
num ad quem clamabat. Reddā ratio
onem pro te. Ad hoc ppositum adduc
fabulā Esopi de rustico qui serpentē
in sinu posuit: quo calefacto ipsuz mo
rordit. Cum argueretur a rustico de
ingratitude. Respondit serpens.
Facio debitū meū: qz hoc mihi propri
um est. Caro autem infirma. Propri
um est ei si errat et mala facit. Patet
p̄ma conclusio. ¶ Sc̄da conclusio. O
portet de necessitate q̄ homo faciat
bonuz: quod probatur per p̄m. ij. de a
nima. Qz vnaqueq̄ potentia facilitor
est ad actum suum q̄ ad alienum.
Exēpli gratia. Oculis videt facilitus
q̄ audiat et auris audit q̄ videat: qz
sui officij est. Ad propositum. Poten
tia intellectus hominis ad virtutes in
clinatur: vt capax ratiois. Facis mas
lum tenes concubinā exgis vsuras.
Facis p̄tra naturā huius potētie que
inclinatur ad bonum ex natura sui: vt
pote capax ratiois. Exemplum Xe
nocratis phi. Qui cum vocaretur ad
dormiendum cum femina respondit.
Erubescere celum intrare in cenū. Ad
q̄d etiam bonū inclinat dñs Sindere
lis que duo facit in homine. De qua
Tho. iij. di. xxxix. Sindere lis est q̄d
daz lumen ratiois. Alius officium est
retrahere hoīem a malo: et incitare
ad bonum. Clamat viatori. Dimitte
pctā. Cito cōfiteri: qz cras morieris
In. vi. Conf. Aug. Deputentur tem
pora: distribuant hore pro salute aīe.
Clamat o damnate: o ribalde qui pro
pctis hic dānaris in perpetuum. Et
hic patet conclusio nostra: ratione.
¶ Sc̄do probatur auctoritate. P̄so.
diuinali. In ps. xliij. Dñe quis habi

tabit. et c. Auar? luxuriosus: gulosus:
piger? Non. Sed qui ingreditur sine
macula et c. In ps. xviij. Retribuet mi
hi dñs fm iusticiā meam. Md. xvi.
Reddet vniciūq̄ iuxta opera eius.
Roma. ij. Red. vii fm opera eius.
Apoca. vlti. Ecce venio cito et mers
ces mea meū est: reddere vniciūq̄
fm opera sua. et Amb. in li. de Abel.
et Caym. Nō dormiētib? sed vigilan
tibus pollicent̄ premis. Sre. in dial.
Sine labore certaminis: non est pala
ma victorie Et. ff. de iure iurando. l.
cum qui. Et in autent. Constitutio
de dignitatib? col. vi. honorez habe
re nō possumus sine leboze Quidam
poeta. Felices puto qui celum corde
tuent. Visibilis de? his p̄ secula cun
cta manebit. et p̄iero. ad Paulinum.
Nihil sine magno labore natura de
dit mortalibus. Et dantis. x. padis
Regnū celozū violentiam patitur ob
amoris feruorem et spem diuinam
qui diuinam superat voluntatem. ff.
ex quibus causis maiores. l. Non em.
Negligentibus non subuenitur
Facetus. c. ij. Absq̄ labore grani vix
munera magna dabuuntur. Gratus et
est plenus vtilitate labor et Aristo. x.
Ethi. c. x. Sine opatione non fit dele
cratio. ¶ Tertio probat̄ distinctione.
Querit̄ dubiū a theologis. Utr̄ deus
sua potētia possit dare paradysum ho
mini pctōri absq̄ meritis. Circa hūc
modum triplex opi. Una Scoti. alia
Ric. alia Tho. Opinio Scoti fuit in
iij. di. xliij: cū quo est Paul? carmeli
ta. Qd cū in deo sit duplex potentia.
vna ordiaria: alia absoluta. Quo ad
ordinariā: nō potest: ex eo qz iā ordia
rit quis debeat esse beat? vnde opus
est bono opatione. Sed quo ad potens
tiam absolutā: pōt. Sc̄da est Ricar.
iu. iij. di. xv. ar. i. q. vij. in corpe. Cui
q̄rit. Utr̄ deus possit hoīem saluare
absq̄ satisfatione di. Qd aut loqui
mur de lege cōi: aut de p̄uilegio spe
ciali. Primo: cōi: nūq̄ dimittitur pec
catū sine satisfatione: aut de p̄uile

In festo

gio speciali. Et hoc modo pectm morta
le dimittitur absqz satisfactione et gra
tie infusione. Tertia opi. fuit Th. in.
iij. contra gen. c. xviij. Et. Jo. de bi
blia in quolibetis. Quod de pte ab
soluta non potest: qz contradictio seq
retur. s. q. peccator simul esset pctor et
beatus. Scdo de ordinaria non po
test: quia iam ordinavit hominem ad
paradisum mediantibus medijs. Un
Ambro. super illud. i. Timothei. ij.
Vult ocs homines et c. Voluntate con
ditionata non absoluta. Si domino o
bediant in preceptis suis: ergo opus
est operatioe bona. Quarto proba
tur exeplo. De monacho qui desertuz
petijt relicto clauetro vt melius gule
et ventri vacaret accipiens habitum
sanctitatis sub pelle lupina. hie. co
tra Pelagium. Et si sls vitijs care
re possumus: maculam autem hypo
criseos aut paucor aut nullorum est.
Exemplum. b. Whici. Qui quesitua
demonio qd erat coter peccatum re
lucioforum. Rndit hypocrisis: quia
sancti videri volunt. Ad propositum
Rustici autem audita fama eius: visi
tabant eum pluribus muerib. Nota q
quatuor sunt generationes per
sonarum que gaudent in hoc mundo.
Primi sunt mansueti. De qbus. Wat.
v. Beati mites et c. Scdi adulatores.
Tertij fatui. Quarti gabadei q mun
dum deludunt: cum velit deludi: ali
ter sibi homo non est amicus. Ad pro
positum. Cum in croceis maneret mo
nachus audiuit primam vocem. Ave
porce bene passe. In mane sequenti
surrexit et loca deserta girabat.
Audiuit scbam vocem. Ave pecus er
rans. Qd audies reuersus est ad clau
strum: penitentiam religionis ample
ctens. Audiuit tertiam vocem di.
Ave fili: implens dei voluntatem.
De qua Johannis. viij. Non ois qui
dicit mihi dne et c. qz scz bona opera et
diuina precepta seruabat. Ideo dicit
Tho. in q. de veritate. q. xxiij. ar. viij.
Qd pdestinatio nra non est absoluta

sed pditionata: mediantibus medijs.
Qd ptz in parabola xpi. Mathe. xx.
quam volo sub breuitate discurrere.
De ptesa. qui exijt pma mane pduce
re oparios in vineaz sua. In qua alios
misit summo mane. scz hora prima.
Alios hora. iij. Alios hora. vi. Alios
hora. ix. Alios hora. xi. fm doc. Pater
fami. est deus: qui habet tria palatia
in quibus habet tres fami. Primum
est celus: vbi est familia filiorum. ps.
Fili tui sicut nouelle et c. Secudu est
mundus: vbi est familia militantium.
Job. vij. Militia est vita hominis sup
terra. Tertium est infern. vbi est fa
milia incarcerator. Esa. xxiij. Con
gregabuntur in congregatioe vni fa
scis in lacum: et clauduntur ibi in car
cere. habet vineaz. i. pnt ecclia. De
q. Esa. vi. Vineam dni sabaoth domus
israel est. misit operarios i quqz hois
Que sunt. v. etates mundi. Prima
fuit ab adam vsqz noe. In hac misit
operarios. scilz abel. Caym. Tubal
Jubal. Secunda a noe vsqz ad abrah
am. In hac misit ptiarchas scz regez
Salem. Melchisedech. Jacob. Isaac.
Tertia ab abrahā vsqz ad moysen
In hac misit prophetas. Quarta a
moysen vsqz ad aduentum domini pro
phetas eos iterum multiplicando
Quinta ab aduentu domini vsqz ad
finem mudi. in hac misit aplos. docto
res. fundatores ordinum. Enumera
si libet. Moral. p. v. etates signantur
v. etates hominis: in quibus deus ho
minem vocat ad vineam paradisi.
Prima hora pueritia. De qua
Mat. xix. Sinite paruulos venire ad
me. Quos vocat vt incipiat bene vine
re. Tertia hora e adolescentia. in hac
vocat adolescentes ad normam hone
statis. De quibus hier. iij. Bonum
est viro: si et c. Sexta hora est iuuenus
quos vocat ad perfectionez virtutum
De qbus Eccli. xij. Memeto creator
ris tui in die iuuetutis tue. In hora
ix. vocat senes. O semculi cito cito
se pulso trema. Vlgaris. Jam ses

nescis et barba canescit. nec conter-
ris. O anima damnata ne vnq̃ tar-
des ad vltimum hyatum. nani multos
decepit: bene faciemus. ¶ In hac ho-
ra. xi. vocat decrepitos octogenarios
et sexagenarios. Exemplum. Quidam
nomine Giraldus miles: cum esset oc-
togenarius et dux latronum in siluis
existens: cum vidisset capillum canis
cadentem de capite suo: dixit. heu me
quia senex factus sum in latrocinio.
Vñ conuersus est. Vñ patet scdm.

¶ Tertiu' c. Rñdet ad argumentuz:
in quo arguit: q' de' est imutabil'. Et
si dispōit dare alicui bonuz dabit sine
opere. Dicit q' de' sine sui imutatiōe
mutat finem suū: fin qd opera nra re-
quirunt. Qd probat. Auctoritate. Ex
emplo ¶ Primo c. ptere. xij. vbi de'
sic loquitur. Si pñiam egerit gens il-
la a malo suo qd locutus sum aduer-
sus eam agā et ego pñiam super malo
qd cogitavi: vt facere ei. Et iterū E-
ze. xxij. de' dixit. Si dixerō ipso mor-
te morietis: et egerit pñiam a peccato
suo vita viuet et nō moriet'. Et hoc est
qd dicit. xij. q. iij. vñsq̃. Ipe dñs fre-
quēter mutat finem et in. c. In comu-
tabilibus idem hētur. Et de peni. dif. i.
c. Nouit deus mutare finem: si tu no-
ueris emēdare delictum. Exēplo Eze-
chie regis isrl: cui de' dixit. Dispone
domui tue: quia cras morieris et c. Vol-
uit se Eze. ad parietē et flevit: et pre-
cat' est deum et c. Cui deus. Exaudiui
orōnē tuā. Ecce addā. xv. an. et c. Ex q̃
bus habetur. q' fin nos mentem no-
stram et volūtaris op' in bonum siue
in malū dirigimus. ita et ipe sentētiā
suā: aut reuocat: aut immutat. aut ex-
equit sine immutatione sui. Nam vt
dicit Arist. vij. phis. et xi. Meta. De-
us est mouēs omia: immobilis. Nam
non mutat loco: quia vbiq̃ est. Non
tpe: quia eternitas simul est. Non for-
ma q' pure factus est. Unde mutatio-
nem secūdu formam tollit simplicitas
fin tempus tollit eternitas. fin locum
tollit immensitas. Et ideo in deo est

sūma stabilitas et inde causalitas oīs
mot'. Sine sui ergo imutatione pdu-
xit in tpe mūdū. Sine sui imutatione
carnē assumpsit. Sine sui mutatiōe pe-
tētib' et orātib' suis dñs largit'. Et q' se
puertūt et bñficiūt dat regnū celozū.

¶ Hystoria sancti Thome mar.

¶ Thomas cātuariensis dñ in curia
regis anglie moraretur et illi summe
esset gratus. Videns multa fieri in cu-
ria illa: reliquit curiam regis. Quia
mala societas est causa multozū malo-
rum. Unde. xxvij. q. i. Sepe malozū
consortia: etiam bonos corrumpunt.
Et prouerbiorū. xij. Quicum sapien-
tibus gradit'. sapiens erit. Amic' stul-
tozū similis efficietur. Unde adhesit
archiepo ciuitatis a quo licet inuitus
factus est archidiaconus eius. Et
post eius mortē: quia erat in opinio-
ne maxima ppli: factus est ciuitatis
eps. Cui electione sibi pñtata cum in-
strumento publico: renunciavit. Quia
vt dicitur. di. vi. c. Multi. Quicunq̃
desiderauerit primatum in terra inue-
niet confusionem in celo. Nec iter ser-
nos chisti computabitur: qui de pri-
matu tractauerit. ¶ Ille. Unde recur-
sum habuerunt ad papam Alexan-
dram. Qui ipm coegit per sententiam
excommunicationis. Qui flens acceptauit
Post aliquantulum vero tempore
videns tantum onus: venit ad papā
iterum supplicans ei vt ab hoc onere
liberaret. Qui dedit ei habitum mo-
nachalem. Et cum nullus inueniret
sufficiens pro episcopatu ciuitatis
itey coact' ē p papā reassumere. Qui
hoc assumpto officio in alterum virū
pmutatur: et caro eius ieiunijs mace-
ratur. Tredecim pauperum pedes
quondie lausbat curuatis genibus
et ipsis refectionis cuilibet quattuor ar-
genteos dabat. Et quia ecclesia illa
et archiepiscopatus ille erat magni
valoris: quemadmodum alias habu-
it pastores ad sui complacentiam do-
minus et rex anglie vt suo modo bo-
na ecclesie dispensaret credidit: et

In festo

Thomā hoc facturum. Sanctus thomas oīno renuit. Unde rex turbatus cōtra virū dei. cōmouit omnes p̄ici- pes suos et magnates. Qd̄ videns dei seruus a patria sua recessit et Seno- nas perrexit: vbi tunc erat Alexander papa cū tota curia: a quo receptus est honorifice. Rex autē anglie oīa que erant ecclesie cōfiscavit: et totā p̄ges- niem episcopi male tractauit: nō par- cens etati vel sexui. Cū in his aūt an- gustijs esset in nocte reuelat ei q̄ ad sponsam suā ecclesiā esset rediturus et ad christum cū palma martyrii mi- graturus. Septimo die sui exilij redi- re cōceditur et ab oībus suscipitur ho- norifice. Per dies aliquot ante eius mortē quidam iunēs de ciuitate mo- riens per sanctū dei fuit resuscitatus. Qui retulit q̄ ad sup̄remum ordinem sanctorū fuit ductus. et inter apostolos sedem vnā vacuā vidisse. Vñz an- te quereret cuius esset illa sedes. Ange- lus r̄ndit q̄ seruabatur magno plato anglozū. Cū ergo nō posset a rege fle- cti minis vel p̄ciis. Ecce milites re- gis armati ad archiep̄m vociferando veniūt. Quib⁹ ille occurrēs dī. Quid vultis. Venim⁹ inquit vt occida- ris. R̄ndit. Ego pro deo meo mori pa- ratus sum pro defensione ecclesie et li- bertate ei⁹. Unde ex parte dei oīpotē- tis p̄cipio vobis: ne meorū quemq̄ oc- cidatis vel noceatis. Deo et marie et beato Dyonisiō et sanctis patronis hu- ius ecclesie cām cōmēdo. Quibus di- ctis. Caput sancti percutiūt et coronā capitis amputarunt. Dū autem sacer- dotes Requiem canerent et officium p̄gerent: angeli cantū illorū interrū- punt. et letabitur iustus in domino cā- tare ceperunt: tunc canonici depōsi- tis vestimentis funeralibus alia re- assumpserunt indūmēta festiua. Vñ eadem die fuit canonizatus a papa ie- su xpo in celo: nūtrēs canoniza- tione in terram per angelos vt faceret offi- cium martyris: deinde fuit canoniza- tus a papa Alex. in terra.

In festo sancti Siluestri papa
De honore sacerdotis.

Ecce sacerdos
magnus qui in dieb⁹ su-
is placuit deo. Ecclesia.
xliij. cap. est licita cōgrua et conueni-
ens homini graui et maturo de ingen-
to pelegrino et perspicaci: de aīo nitis
do et terso. de corpore venusto et omni
virtute adornato: debere cū summa
auaritate et desiderio appetere et af-
fectare bonum. In. i. Ethī. Bonum ē
q̄ omnia appetunt. In. iij. Ethī. Bo-
num est obiectus voluntatis. Dio. iij.
de di. no. Pulchritudo et bonum omnia
desiderāt. et ps. Delectasti me et c. De-
us est summus bonū. In. xij. Metaph.
Deum dicimus sempiternum et opti-
mum. et plato in Timeo. Deus est sū-
mum bonum super oēm substantiam
oēmque naturam. Qd̄ bonū homo post
positis oībus mundi curis cum omni
studio d̄z amplecti Augū. in. li. cōfēs
Nouerim te: nouerim me. Vniuersi
ratio. Dñe care precor te cū summa
cura et indefessa oratiōe: vt sic me pec-
cato et lūib⁹ peccati de eterna ser-
uitute veluti apostatā et idignū posset
forez ad statū gratie cōduci: ita cō-
cedere digneris hoc lūm q̄ ego tres
res faciā in te et tres in me. Primū vt
agno scām in me meā vilitatē iniqui-
tatem: fragilitatē: vt veluti in apto
vase habites in me: sicut imperator
in vno apparato domicilio. Secundo
cognoscā tuā dignitatē: maiestātē: bo-
nitatem: que quidē bonitas infinita
est: immensa et ineffabilis quā elegit
b. Silvester totis visceribus ac toto
corde amauit et dilexit. Propter qd̄ ab
ipsa summa et infinita bonitate a deo
dilectus est ac sublimatus tam in re
gno celesti q̄ in presenti ecclesia q̄ il-
lum cōstituerit dignū suum ministrū
et summum sacerdotem fecerit. Ecce
sacerdos et c. Ad cōmēdationē. s. silue-
stri de dignitate sacerdotali loq̄mur

de qua tria videbimus.

Primum de obligationis.

Secundum de potestatis.

Tertium de inductionis.

Primum dicitur. Ut hnt doctores duplex e dignitas i mudo. Una ecclesiastica. alia tpalis. Querit mo dubi us a theo. cui maior honor debet et reuerentia dignitati spiali aut tpali.

Rideo simpliciter q spiali sine compatiode maior honor et reuerentia debet. Un si ab vna parte essent oes milites comites barones ab alia pte poneret simplex sacerdos maior honor debet sacerdoti q omnibus mundi dñis: q conclusio pbatur triplici ratione.

Primo rone utilitatis.

Secundo ratione paternitatis.

Tertio ratione finalitatis.

Primo rone. Cōckō est phi. ij. Topi. qd bñficiatus tenet rependere vires. suo bñfactori: et ius ciuile. l. sed si lege. ff. de petitione hereditatis. §. Cōsultit. Bñficiatō bñfacere debemus. et Sen. li. de bñficijs. Bñficiorū memoria senescere nō dz. Idē Ingratus est qui non reddit. Ingratissimus oim qui oblitus est. Ille Canis applaudit dño suo a quo accipit bucellā panis. Leo. b. Hieron. deferebat ligna qz b pede spinā extraxit. Et curiales suis dñis honore pbent qz ab eis bñficiā accipiunt. et tātō bñficiatus tenet suo bñfactori: qto maius bñficiū ab eo inscipit. Ad ppositum. Sacerdos maiora bñficia impendit cuilibet homini qz simul oēs dñi tpales. Que sūt quattuor optima.

Primum de mundacionis.

Secundum de remissionis.

Tertium de cibationis.

Quartū de apparitionis.

Primum dicit. Qz hominem mundat a peccato originali. Cōclusio idubita bilis est doctor. l. iij. di. iij. et Can. de cōse. di. iij. c. firmissime tene. Qd hō nascitur cū peccato originali xpo ex cepto. David in ps. in psona oim. Ecce in iniquitatibus et c. Ad Ro. v. c. Per

vnū hominem peccatū intrauit in mundum et per peccatū mors in quo oēs peccauerunt super quo Aug. Vos aut si quē excipitis resistitis fūdatissime fidei: et nullus pōt saluari: nisi fuerit ab originali mūdatus. Mūderi non pōt nisi per bap. Jo. ij. Nisi qz renatus fuerit ex aqua et spū sancto nō pōt introire in regnū dei. Et Lu. vlti. Qui crediderit et baptizatus fuerit: salu⁹ erit hoc bñficiū baptismi solus sacerdos pōt dare. Nō dñs non rex: non dñs qz. Et ratio est Tho. Et Ric. in. iij. dist. ij. ar. i. Qz solus sacerdos est minister bap. Et quis in necessitate qd bet possit baptizare: aut fidelis: aut infidelis: vir aut mulier: dñmodo habeat intentionem baptizandi et formā seruent. Non tñ mulier pōt baptizare presente viro qui est eo dignior. Nec clericus pñte dyacono: nec diaconus pñte sacerdote: sed bñ sacerdos pñte toto mūdo. Et hoc totū: qz sacerdos est principalis minister huius sacramenti. Un nullus pōt absolute hoc beneficium dare: non rex: non dux: nō psona mundi nisi sacerdos. Ex hoc honorari dz. Secūdu dicitur. et vide bim⁹ ad oculū hō post baptismū cadit in peccatis mortalibus vel venialib⁹ ppter fragilitatem ipsius. Eccle. vij. Non est homo qui nō peccet. Ad Ro. iij. est aut deus verax omnis autē hō mēdax. In autentico de monachis. §. triennij. Natura humana labitur ad delicta. xij. q. ij. c. Omnis etas ab adolescentia ad malū pna est Unde frangit fidem quaz in baptismo pmissit ab renuncio sathane et pompis elus. S nullus pōt saluari nisi fuerit purgatus a peccatis. Purgatio ista fieri nō pōt sine remissione. Que quidem remissio a solo sacerdote dat qui a xpo hanc auctoritatem accepit. Jo. xx. Accipite spiritum sanctum quorū remiseritis peccata remittuntur eis: et quorū retinueritis retenta sunt. Ubi dicit Ric. in. iij. di. xviij. qz solus deus effe

Luce. x. c.

In festo Scti

Quis potest dimittere peccata nisi solus deus. et solus sacerdos instrumentaliter qui te absoluit a peccatis ut clauum hoc beneficium nullus dare potest. Non angeli. non archangeli. non cherubi non seraphim non denique virgo maria. Ex hoc beneficio teneris sacerdotibus honorare: et sicut medicus honorari debet pro sanitate infirmo impensa: iuxta illud. Eccle. xxxviii. honora medicum propter necessitatem. Et fortiori medicus spiritualis sacerdos pro curatione anime tue. honorari debet. Un. vi. q. i. c. Sacerdotes qui proprio ore corpus domini conficiunt ab omnibus sunt obediendi et in medicis: non dilacerandi aut detrahendi. Ille. Un. pater officium multos fratres ad predicandum honorem sacerdotum eis recomendauit. Ex hoc beneficio honorare eos. Tercium dicitur. et. homo componitur ex corpore et anima. quod ad corpus indiget comestione. In lib. de generatione et corruptione. Omne viuens quod diu uiuit indiget alimento conuenienti sue nature. Sic anima indiget cibo spirituali quod recreet. quod ut dicitur Mat. xiii. non in solo pane uiuit homo: sed in omni re. Sed qualis est iste cibus. Vere de quo Io. vi. Caro mea uere est cibus et sanguis meus uere est potus. Cetera. In eodem. Nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis uitam in uobis. Sed hunc cibum et potum anime solus sacerdos conficere potest in uerborum uirtute. hoc est corpus. et. ex hoc beneficio teneris honorare sacerdotes. Quartum dicitur. et. Si rex terrenus qui magnam habet thesaurum clauem illius non nisi personis dignis tribuit. Ita rex glorie habens thesaurum paradisi: clauem solis sacerdotibus tribuit. Un. christus petro in persona omnium sacerdotum. Mathe. ix. Tibi dabo clauem regni celorum. Et quodcumque solueris super terram: erit solutum: et in celis. Quis est qui te aperit in celo. Quis est portinarius pacti. Quis est clauicularius. Vere est sacerdos. Unde super omnes honorandus est.

Secundo ratione. Omnes fideles tenentur de necessitate salutis honorare personas ecclesiasticas. Fundamentum rationis sumitur a christo Mathe. xxi. Si uis ad uitam ingredi serua mandata. Inter que mandata precipue est unum de honore parentum. Exodi. xx. honora patrem tuum et matrem tuam secundum Alex. in tertia parte summe triplex est pater.

Primo celestis.
Secundo carnalis
Tercio spiritualis.

Primo celestis. qui est deus qui dat homini esse et omnia bona. De quo deus. xxi. Ipse est pater tuus qui possedit et fecit et creauit te. Secundo carnalis. qui dat filio substantiam corporalem ut per christum li. de alalibus. Substantia corporis filii est corporis patris substantia. Tercio est spiritualis. qui ministerialiter per regenerationem et efficaciam baptismi et aliorum sacramentorum dat gratiam paruulis et adultis. Ad propositum. Ex quo omnes isti sunt patres: ex vigore precepti merentur honorari. Primo pater celestis: quia dedit animam cum potentia suis et eam cupit saluare. Unde merentur honorari spiritualiter honore laurie. Secundo etiam uirtute precepti: honorandus est pater carnalis: quia ex eo homo habet esse. Hiero. honorandi sunt parentes: quia nobis sunt causa nascendi. Eccle. vii. honora patrem tuum: et gemitus matris tue ne obliuiscaris. Mememento: quoniam nisi per illos natus non fuisses. Tercio uirtute huius precepti honorandus est pater spiritualis: scilicet sacerdos ex eo quia dat homini nobilissimum bonum quod pater carnalis: quia dat gratiam per sacramenta ecclesie. Un. plus honorandus est pater spiritualis quam carnalis: et plus quam omnes homines mundi. De hac paternitate dicitur. c. c. Quis dubitet. Quis dubitet sacerdotes christi regum: principum: omnium fidelium: patres et magistros censeri. Si ergo sunt patres regum: principum. et omnium dominorum. cur non honorantur ab istis. Cur uilipenduntur

tur. sicut enim maledixit filius, erga
patrem carnalem: ita spiritualem.
Exo. xxi. Qui maledixerit patri vel
matri morte moriatur. O seculares
honoretis maiores vestros. Tertio ra
tione 7c. Cōclūso philosophi. iij. To
pi. Cuius finis bonus est: ipm quoq
bonū est. Exempli gratia. Quanto
his artis est nobilior. tāto ars est no
bilior. De collegario 7 aurifice. Quas
le est offi. tā dñer: am tpalium. Rūdeo
q regere remou. iusticiam ministras
re: occupare se ad temporalia. officiū
sacerdotū est nobilius: qd est hñe cu
ram animarū. Jo. xxi. Simon iohānis
diligit me. ter dixit ei interrogati q
sic ipse dixit pasc oves meas. Cū er
go sit nobilior offiū sacerdotū q dñorū
id honor maior debet eis. Un p3 pñū.
¶ Secundum dicitur 7c. Sacerdotū
potestas superat omnem mundi potē
tiam fm Alber. sup lucam. Tres sunt
potentie mundi quas sacerdos supe
rat sua potentia.

¶ Prima est demonum.

¶ Secunda est angelorum

¶ Tertia est marie.

¶ Prima 7c. Job. xli. Nō est potestas
super terrā que cōparetur ei. Apoca.
xij. De terre 7 mari: qz descendit dya
bolus ad vos habens iram magnam.
Si daret ei auctoritas: posset aquas
maris spargere super terrā: subuertere
montes: et alia magna facere. Ipc
est qui procurat oia mala. omniavitis
omnia crimina. Diony. iij. de di. no.
Multitudo demonū: est causa omniū
malorum sibi 7 alijs. Dam. ij. sen. Ois
malicia: 7 ois immundicia a dyabolo
sunt excogitata: sed hanc potentiam
superat sacerdos. Qd patet sic. Demō
claudit regnū celorū peccatoribus p
peccatum. Sed sacerdos sacramenta
ecclesie ministrando virtute clauium
ipsum celum aperit. Un Petro dictū
fuit in persona omnium sacerdotum.
Mathe. xvi. Tibi dabo clauēs regni
celorum. 7 Mat. xviij. Amen dico vo
bis: quecūq alligaueritis super ter

ram erunt ligata 7 in celo. Et quod
demon facit sua iniquitate hoc sacer
dos absoluit sua bonitate. In huius si
gurā: vt dicit magister in. iij. sen. di.
xix. Sacerdotes cū ordinant ab epō
recipiunt potestatem clauium 7 cara
cterem. Qui caracter est quedam di
gnitas indelebilis. Unde talis casus
ponit in iure. Quod sacerdos a mori
tuis resurgens non amplius reuertit
tur ad suum beneficium. nisi denuo re
stituatur sed tamen eius dignitas se
per manet. Et hoc ratione indelebili
tatis characteris. iuxta illud. Tu es
sacerdos in eternum. ¶ Secundo su
perat 7c. Un angelus. vt dicit Tho.
in. ij. i pma pte. q. no. arg. iij. In. q. de
maio q. ij. ar. iij. voluit totum firma
mentum: 7 singulū singulos celos et
planetas: sed tamen non ita cito sicut
sacerdos mouet regem celorum. de ce
lo ad terram. Qui statim prolatis qñ
q verbis. hoc est enim corpus meum
aperiuntur celi ad ipsius vocem: et
christus descendit cum angelorum
turba. Unde Grego. lib. dial. 7 ponti
tur a magistro in. iij. distin. xi. Quis
fidelium dubiū habere potest: in ipsa
immolationis hora ad sacerdotis vo
cem celos aperiri in illo iesu christo
ministerium angelorum cporos adesse:
summa ad yma sociari. Ille. In gestis
anglorum. Rex anglie dum quodam
mane ad aucupandum pergeret epis
copo precepit vt ipsum ad missam ex
pectaret. Episcopus in extasi ante als
tare eleuabatur: 7 auduit voces an
gelorum dulciter canentium Kyrie el.
Quem cantum episcopus in partib
illis docuit suis clericis canendū. In
signum q misse adfuit angeli. Unde
ita cū deuotione. Tertio superat po
tentiam marie. quāuis virgo in se sus
ceperit filium dei: in quo erat diuinitas
humanitati coniuncta: tamen nō
tam cito sicut sacerdos. Quia vt dicit
tur Luce. i. Fuerunt octo verba: inter
ipsam et angelum. Ecce ancilla dñi:
fiat mihi fm verbum tuū. Sacerdos

In festo

autem in paucioribus verbis mouet
verum corp⁹ xpi de celo empyreo vsq³
ad terrā scz in qnq³ scz. hoc est enim
corp⁹ meuz. Preterea virgo semel nri
recepit in se filiu³ dei: sacerdos autez
totiens quotiens illa verba profert.
Preterea est similis marie sacerdos.
Sicut em illa per quinq³ verba. fiat
mhi fm verbū tuū: cōcepit xpm sic sa
cerdos. Et sicut post cōsensum marie
totus fuit xps in vtero eius sic platis
qnq³ verbis est totus xps in altari.
Vñ teneris o homo veteri ipsum pro
pter talē ptātem. Qd bene innuit pō
tifer: q³ pede sinistro coronaz ponit car
piti imperatoris in signum subiectio
nis. Et seculari dño exhibēdus est ho
nor cum pede sinistro: qz dñs huius vi
te: que per sinistram designatur. Sa
cerdott vero cum dextro: qz est dñs in
spūalibus. Sed non est sic. Exēplum
Dixit de rectore veneto: q³ ante epm
locum volebat.
Tertium dī zc. Tria sunt q̄ indu
cunt ad reuerētiam sacerdotum. Si
ue tria sunt precepta: q̄ inducunt ad
reuerentiam zc.
Primum est diuinum.
Scdm est humanum.
Tertium est dyabolicum.
Primū est p̄ceptum zc. Eccl̄s. vij.
honoza deū et honozifica sacerdotes.
Exo. xx. Dñs nō detrahes. i. sacerdo
tibus: inqt̄ Glo. 3sa. lxi. Vos sacerdo
tes dñi vocabimini ministri dei nri
dicez vobis. et in ps. Nolite tangere
xpos meos. et Grego. xi. q. ij. Mauri
tio imperatori ca. Sacerdotibus. In
diuinis scripturis sacerdotes aliqñ
dij nuncupantur. Dñs non detrahes.
Quid igitur mirū: si vestra pietas di
gnetur eos honozare. qbus in suo elo
quio honozē tribuēs eos: aut āgelos:
aut deos. etia³ ipse appellat de⁹ Ille
Preterea de xpo q³ leprosis dixit. Ite
ofidite vos sacerdotib⁹: in signū reue
rentie: z de xpo Mat. xxvi. a seruo p
cussus. rñdit benigne: qz sciuit hoc es
se de pōtificia mente. et de Aaron: qz

vitulum fecit. vnde mortaliter pecca
uit. De pñia nihil habet tñ egit s³ nō
est in scriptura ob eius reuerētiā. In
signum q³ sacerdotes sunt honozadi.
Impatores hoc egerūt. De Theodos
io impatore: vt dī in historia triparti
ta. Qd cū apud thesalonicā occidisset
octo millia nullo precedēte iudicio. z
Mediolanū venisset. ac templū ingre
di vellet: occurrit ei Ambro. di. Ne
scis miser quanta mala egisti. Rece
de hinc. Ad ppria est reuersus. Cūq³
octo menses transissent: et vellet ite
rum ingredi: quis instabat dies nata
lis: iterum Amb⁹ acriter reprehendit
Vñ cū pñia ipsū ingredi pmisit: non
in choro. sed in ecclesia. In cōstantino
poli positus: dñs sacerdotes vellent ip
sum in chorū pducere: respōdit: p nos
men sanctum dei. nō ponaz me in tali
loco: qz est locus deozū sacerdotū Pre
terea in historia scolastica: legitur de
Alexandro magno. Cū capta gaza z
tota grecia hterlm vellet ire summus
sacerdos pauidus orabat pro populo
Cui dñs. Ne timeas: sed vade ei i oc
cursum pōtificali b⁹ indut⁹ et obuiam
pge Alexandro sine timore: z tecum sit
pplus. Cū alexander ipm videret de
equo descēdens reuerentiā exhibuit.
Suis petētib⁹: quare iudeoz sacerdo
tem honozauisset. Rñdit. Non hunc
simp̄r honozau: sed illū cui⁹ p̄cipa
tum tenet. Nā p somniū vidi deuz me
um tali habitu indutū: q³ mhi pmisit
dñm p̄sari se daturum. Scdm dī zc.
In decretis. xi. q. i. c. Sacerdotibus.
De cōstātino impatore q³ post susce
ptum baptismū studuit q̄tam potuit
honozare sacerdotes. Cū quadā vice
litem adinuicē haberent imperatores
adeunt. Rñdit impator prudens. Ire
et inter vos causas vestras disponite
qz nō est dignum vt iudicemus deos
nros. Vocās deos. z. dis. lxxi. fertur il
le dixisse. Vere si oculis pprijs vides
rem sacerdotē: aut aliquem eozū qui
monastico habitu sunt cincti peccan
tem: clamidem meam explicarem et

etiam cooperirent: ne ab aliquo videre
tur. Practica notabilis. O seculares
qui ita lete mala de religiosis dicitis
et contra eos scandalum sumitis audi
te quid dicitur tertia questione. i. ca. Nulli.
Dñm crucifigunt in suis sacerdotib⁹
cum persequuntur. Ille. Inspice o se
cularis: inspicere o hō rē. Tercium
dicitur rē. Tempore Remighi epi. Cui se
mel corpus xpi deferret cuidaz infir
mo: ei demon obuiuit. Quem demon
intuens: se in terras prostravit. Postq̃
vero reuertetur: iterum illi demon oc
currit: genu flectēs. Cui dixit Remi
gius. Cur prostrabaris ante: nunc ge
nua flectis? Rñdit demon. Prima vi
ce deum meum portabas: nūc autē te
simpliciter honoro genib⁹ q̃ illius es mi
nistri. Quā eludi pōt p hoc exemplū
q̃ dyabolo sunt peiores: q̃ sacerdotes
inhonorāt. Summa ergo cū reneren
tia sunt honorandi: cum sint maiores
oib⁹ hominibus mundi. An. i. Pe
tri. i. Vos estis genus electū: regale
sacerdotium. Et ps. Ecce reges ter
re congregati sunt. Reges sunt: quia
coronati hñt. quā hñt triplici ratione.
Prima ppter petri imitationem.
Secunda ppter ipsorū distinctionē.
Tertia ppter spūalē significationē.
Prima ppter rē. Cū Anthiochie
raptus fuisset. et ibi primam missam
cantasset: ob xpi iniuriam summatē
capitis abarserunt. Clerici hoc vidē
tes: idem sibi fieri fecerunt. Ecclesia
seruare voluit in honorem qd sibi fu
erat irrogatum in ptineliā. O sacer
dotes: q̃ comas nutritis sicut secula
res. Non conuenit vobis. Archieps
florentie. cū scutella comā rasit mul
torum. Secunda ppter rē. Voluit de
us sacerdotes ab alijs distigui ad hoc
signum. sicut olim populū iudeorū ad
signum circuncisionis: et vestimento
rum. Numeri. xv. Loquere filiis isra
el: vt faciant sibi simbras per quat
tuor angulos palliorum. Tertia
propter rē. Sicut abrasio capillorum
fuit: ita debet fieri in sacerdotibus vt

nihil sit negotiationis aut cure secul
laris: nisi tantummodo vacare cultui di
uino. An. xij. q. i. Rasio corone in capi
te signat depositionem spūalium. De
bet ergo sacerdos totius absorberi in
supernis: et omnem suam curam ibi
ponere. Qd bene egit. s. Siluester cu
ius festum colimus. Dic hic legendū
tuo modo: et breuiter.

In circuncisione dñi.

Postq̃ cōsum
mati sūt dies. viij. vt cir
cuncideret puer vocatū
est nomen eius iesus. Luc. ij. Quanta
fuerit auditas sanctorū patrū veteris
testamenti hñdi noticiā huius nomi
nis xpi nati. p̃ si diuinas scripturas
inspicimus. An. Sen. xxxij. Jacob lo
quens angelo dixit. Quo nomine vo
caris. Qui rñdit. Cur vis nomē meū
q. d. Sciri. adhuc non pōt. Et Ex. ij.
Mittens dominus moysen ad pha
raonē p liberationē pp̃l. Sic dices
inqt filiis israel. Qui est: misit me ad
vos. Qui est. i. potentie infinite. De
qua ps. Omnia quęcunq̃ voluit dñs
fecit. Qui est sapientie infinite. Ad
Roma. viij. O altitudo diuitiarum sa
pientie et scientie dei: q̃ incōprehē
bilia rē. Qui est potius iusticie q̃ mi
sericordie. plero. de filio prodigo ad
Damascum papam. Lex quippe iusti
cie tenax clementiam non habebat.
sed q̃cunq̃ adulter: fraudator: homi
cida: et vt breuiter dicam mortali cri
mine detinebatur nulla venia p̃uēla
xabatur a crimine. oculum pro oculo
dentem pro dente: Nam p animas in
bebantur exoluere: sed misit deus fili
um suū natū ex muliere factū sub le
ge q̃ austeritatē legis euangelij gra
tia tēperauit. Ille. Qui est. i. iusticie:
qui luciferum expulit de paradiso. q̃
dilutū misit in terra: qui ignem et
sulphur. rē. An dicit Alber. sup lucā
q̃ in testamento veteri. Deus non d.

In festo

estur pater quasi misericors: sed deus
quasi iustus et rigidus. Un moysi appa-
ruit di. Ego si deus zelotes. i. vindicte
vindicans patrem et filium usque in tertiam
et quartam generationem. Qui est ergo mi-
sericors ad me ad vos. Un scilicet in ecclesia: aui
da huius nominis scire additionem et propue-
tatem per multos annos clamavit: can. i.
O scilicet me osculo oris sui. i. mihi no-
nificet suum nomen sponsus meus. hodie
autem circumciscus: hoc nomen sibi imposi-
tum est. v. Jesus. Quod diuinitus fuit im-
positum ab angelo. vocatum est nomen eius
Iesus inquit Lucas: quod vocatum est ab an-
gelo et c. Jesus. i. saluator. Quia Mar.
i. Ipse enim saluum faciet populum suum
a peccatis eorum. hoc est illud nomen quod
a patre per generationem eternam est datum
filio. Isa. lxiij. Vocabitur tibi nomen
potum: quod os domini nominauit. hoc est
illud quod a prophetis est pronuntiatur
Abachuch. iij. Ego autem in domino gaude-
bo. et exultabo in deo iesu meo. hoc est
illud quod ab omnibus est desideratum
Isa. xlvij. Nomen tuum est desiderabi-
le. Gen. xliij. Salutare tuum expecta-
bo. hoc est nomen excelsum. ps.
xv. Memoro quoniam excelsum est nomen
eius. hoc nomen in terra diuulgatur
Act. ix. Nomen electum est michi: ut por-
tet nomen meum coram gentibus et
regibus: et filiis israel. hoc est illud
nomen quod a Gabriele est impositum
luce. i. Vocabis nomen eius iesum.
Vocatum est et c. De festiuitate hodi-
e in tres sunt videnda. De circumcisi-
one iesu benedicti.
Primo. de congruitate.
Secundo. de conditione.
Tertio. de significatione.
Primo de c. Utrum fuit conueni-
ens christum circumcidi. Circa hoc due
sunt opiniones. Una quod sic. alia quod non.
Et ratio est. Circumcisio data est in re-
medium peccati originalis. sicut nunc
baptismus. Sed christus non contraxit ali-
quod peccatum. Non originale. quia de spiritu
sancto. Ecclesia canit. Et incarnatus
est de ipsa sancto. Non veniale. i. pe-

ccatum. Qui peccatum non fecit: nec de-
lus inuentus est: in ore eius. 30. vij.
Quis ex vobis arguet me de peccato
Igitur non debuit circumcidi. Alia
opinio: quod sic. Quia Gen. xvij. dicitur. Circun-
cidetur ex vobis omne masculinum. Ut
legem et ipse implet: debuit circun-
cidi. Rideo fin Tho. iij. pte. q. xxxvij.
ar. i. In. iij. dist. i. argu. y. Alexan. de
ales in. iij. vo. sum. et Ric. in. iij. dist.
i. quod omnino debuit circumcidi et hoc
quadruplici ratione in exemplis nostris
et documentum.

Primo ratione manifestationis.

Secundo ratione incitationis.

Tercio ratione liberationis.

Quarto ratione explicationis.

Primo ratione et c. Ut ostenderet veri-
tatem sue carnis. Fuerunt quidam
heretici. de quibus. xxiij. q. iij. capit.
Quidam autem heretici: ut Mani-
chei et Valentiniani: et alij quod plures
qui dixerunt christum non habuisse verum
corpus tractum de maria virgine: sed
illud attulisse de celo: et habere corpus
fantasticum. Machometus voluit
christum non vere pati. in cruce: sed fantas-
tice. Infamia. Christus autem ut
ostenderet veritatem sue carnis et ha-
bere corpus verum et non fantasticum
voluit circumcidi et sanguinem suum
a loco carnis emittere quod non potest
emittere corpus aerium et fantasticum
figurare ponitur Exo. x. ubi dicitur quod
deus misit Moysen ad populum israel
in egypto: ut eos liberaret de ma-
nu Pharaonis. Et ut daretur sibi ma-
ior fides a Pharaone quod esset verus
ambassador: cum esset ante phara-
nem misit manum suam in sinu et ex-
trahe leprosam. et sic ostendit se verum
nuncium. Moraliter christus verus nun-
cius missus a patre de celis ad nos ut
nos liberaret de manu diaboli ut cre-
deretur verus messias noster. et ver-
us homo nobis similis posuit se in
uterum virginis et leprosum se. osten-
dit et infirmum et similem uni pecca-
tori: propter carnem quam assumpsit

et circumcidi voluit. Unde Isay. liij. Putauimus eum quasi virum leprosum: et percussimus a deo et humiliatum fecit xps hodie in hac circumcissione ut facit bonus mercator qui veniens ad munditiam: et inueniens bonam mercantiam emit eam: sed solum soluit partem precij: et dat archam. Christ⁹ bonus mercator veniens in hoc mundo inuenit bonam mercantiam: scilicet et animam nostram: sed non soluit totum precium: sed partem ut hodie: quod cepit sanguinem emittere: sed in die pasceus totum soluit in ara crucis quia ex omni parte sanguis exibat. O diuina bonitas. figura Leui. xij. q. preceptum erat in lege q. vnus leprosus qm mundari debebat a lepra: ut templum posset intrare: q. acciperet passerem et de ei⁹ sanguine tingeret lignum cedrinu et sic liberabatur. Ad ppositu. Xpns volens nos mundare a lepra peccati: ut possemus ingredi vitam eternam: de sanguine suo tinxit lignum crucis. Unde queritur dubium. Vtrum sanguis iste hodie sufficiens ad redimendu genus humanu. Dic q. sic. et. Scdo ratio. et. ut nos incitaret in ei⁹ auxilium. In. i. Macha. vi. legi q. quando volebant pugnare habebant elephantes et eis ostendebant sanguinem iue et mori. i. vinum rubeum. ut eos incitarent ad bellum Tho. super Job. xl. lect. ij. dicit q. elephas est animal pigrum et forte: et ad multa eruditur p vim estimatiua. Unde incitatur ad bella per colorem rubeum. Preterea dicitur Job. xxxvij. Quis dedit gallo intelligentiam Tho. super Jo. Intelligentia in gallo vocatur naturalis estimatio: q. sicut in hominibus sterminatis noctis canit: ac si intelligeret distinctionem horarum noctis. Tres enim vigilias facit. Primo circa principium noctis: vñ tarde cantat. Scdo in nocte media magis frequentat. Tercio cito: cito canit. Et rō est. Q. isto res vna plus se pro

ximat suo principio plus gaudet. Lux est principiu omni aliu. Vñ oia pl⁹ gaudet de die: q. de nocte excepta noctua q. soles non patit. Gallus cito canit: q. lux appropinquat. Alexander magnus in archa vitrea ipsum voluit cum cane et catta. Canis ut ederet sterius: catta ppter statum: et gall⁹ ppter horas. Ad ppositu. Ex vi estimatiua incitat elephas ppter colorem rubeu. Xps videt nos pigros esse et negligentes in amore suo: hodie nobis ostendit sanguinem suu in effusione mēbri quasi diceret nobis. O filioli mei: amorem quem habeo ad vos non possum ostendere nunc: q. pnis suu. s. vij. dier: s. facio qd possum: quia vobis mitto a corpore meo sanguinem meum: ut vos incitez ad bñ opandū: s. in die veneris scilicet clare ostendat. et. Tercio rōne. et. Con. lo est Tho. in. iij. di. i. ar. ij. et Ugo de sccto victore q. p pectm pmi hois: originale peccm est transfusum in hoies ita ut omnes q. nascunt etiam modo nascantur cū originali ppter qd oēs erāt in peccate dyaboli: et qm moriebant oportebat q. omnes irent ad infernu. Volens autem deus q. merita factor hominū non pderent inuenit remediū ptra istud peccm: ita q. non ibant in infernu et hoc fuit in omni lege. Que remedia fuerunt quinq. in lege nature. Primo remediū fuit oblatio. Que incepit hec lex ab Abel et durauit vsq. ad diluuiū. Gene. iij. vbi dñs q. Abel obtulit deo de primogenitis gregis: et de ouibus eoz Caym vero de fructibus terre. Scdm remediū fuit sacrificioru immolatio. Et hoc incepit a Noe et durauit vsq. ad Abrahā. Gen. xviij. Terciu fuit decumatio et hoc incepit ab Abrahā: et Melchisedech Genes. xij. Quartum fuit circumcisio in lege scripta. Gen. xviij. Circumcidetur ex vobis omne masculinum. Quintum fuit baptismalis sacra regeneratio et tūc incepit in lege grē qñ xpus venit. Et sic p. rō quare fuit conueniens circumcidi. Sed hic duo

In festo

queritur dubia pulchra. **C** Pulchrum est hoc dubium. Quare mulieres non circumcidebant: sed viri. Respondet Thomas in. iij. dist. i. que. ij. ar. ij. q. peccatum originale descendit a patre in filios: et non a matre principaliter quia pater est causa efficiens in generatione: et mater materia: ministrat. Circumcisio data est contra originale peccatum ad tollendum culpam que est a viro. Et quia transgressio a femina inceperit: in causa transfusionis peccati originalis non fuit femina quia si vir non peccasset originale transfusum non fuisset. Ideo apostolus per unum hominem. **R**ec Thomas. **S**ecundum dubium: quare magis in membro generatio fiebat hec circumcisio quam a libi. Respondet Thomas in. iij. di. i. q. ij. ar. ij. Alexander in. iij. volu. sum. Ric. in. iij. in declaratione littere. Medicina datur et dari debet ubi est infirmitas. Facit a medico grosso. Qui curam habenti in oculo festucam. Voluit medicus ad curationem dare ei clysterium. Et ille. Magister non habeo malum infertus: sed in oculis. Erat grossus. Ad propositum. Debet circumcisio fieri in loco illo: quia per actum generationis contrahitur peccatum originale et hoc in illo loco. Unde debuit esse in illo loco medicina. ubi maxime est infirmitas. In huius signum Gene. ij. Adam post peccatum cum vidisset se nudum consuit folia figens: quia ab illa parte rebellabat ratio eius. Ille. Et sic patet ratio: quare voluit circumcidi. **Q**uarto ratione. **U**t nobis exemplum circumcidendi daret spiritualiter hodie: ut ipse materialiter. Primo circumcidere oculos ne videant vanitates. Unde David. Auerte oculos meos. **Q**uot mala procedunt ex oculis. Tresh. ij. Oculi mei deprecatus est aiam meam. **S**ecundo aures ne audiant inhonestas. Legitur quod serpens quando audit incantatorem: ponit aurem suam in terram: in alia causam ne audiat incantatorem. Sic homo ne audiat

mala de primo. **E**ccl. xxiij. Septem res tuas spinis. **T**ercio os ne strum ne loquatur malum de aliqua persona: aut dicamus verba inhonestas: quia ut dicit puerbiorum. xvij. Lingua terrena multos commouit. Et David. Posui os meum. **P**rover. xvij. Verba in manu lingue. Apertis nunquam descendit nisi super aliquos pulchros flores ad comedendum: sic persona bona non nisi. **Q**uarto gustus ne comedamus ultra necessitates. **P**roverbi. xix. Qui delicate nutrit seruum suum postea setiet eum etumace. Accipiter nunquam descendit ad predam nisi quando fame scit: ita et homo comedere non debet. **Q**uinto tactus: ne alienum tangat. Deutero. xxi. Radet cesariem: circumcidet ungues. In omnibus his sensibus Christus circumcisus est. Primo in oculis: quia flevit quinquies. Primo in nativitate Sap. vij. Prima voce similis omnibus emisit plorans. Secundo hodie. Tercio super hierusalem. Quarto super lazaro. Quinto in cruce. Secundo circumcisus est auribus. Jo. xix. Ave rex iudeorum et dabant ei alapas. Tercio in pedibus et manibus. Ps. Foderunt. **Q**uarto in gustu. Ps. Potauerunt me aceto. Quinto in olfactu quia in calvario loco. **E**t in facie similiter. Patet primus. **S**ecundum principale. **P**ostquam visus est de circumcissione. Nunc vero de nominis impositione: quia conclusum est per. iij. de. et in. de. donationibus. **S**ed est et aliud et xij. q. i. clericus de prebendis et dignitatibus. c. cum finem apostolum. Nomina imponuntur a presbyteris. **T**heo. ij. par. q. xxvij. ar. ij. Quatuor modis nomen imponitur vel a patre. sicut imponitur nomen alicuius scilicet: quia in tali festo natus est: vel a cognatione: sicut cum filio imponitur nomen patris. Vel alicui de cognatione eius: ut propinquus Joh. bapt. qui nomen patrie zacharie volebant imponere. Vel ab eventu: ut sicut Johannes vocavit primogenitum suum Johannem. Gene. xli. di. Obliviscere me fecit deus omnes labores meos. Vel ex aliis

Circumcisionis dñi. Fo. lxx.

qua qualitate eius cui nomē imponitur: vt dñs. xxv. q̄ esau erat ruffus totus de egressu matris sue. Vñ vocatū est nomē eius Esau q̄ interpretatur rubeus. Noia autē q̄ imponunt aliq̄bus diuinitus semp significant a liq̄ bonū gratitū eis diuinit⁹ datū sicut Gen. xvij. Dictum fuit Abrahe. Appellaberis Abraā q̄ patrē multarum gentium te p̄stitui. Et Math. xv. Dictū fuit petro. Tu es petrus: sup hanc petrā edificabo eccliam meā: q̄ hoc nomē iesus fuit nomē diuinit⁹. Jd ab angelo imposuit fuit. Qd est tate excellētie q̄ sup oia nomina tres in se habet conditiones.

¶ Prima est nomen honoris et excel-
lentie.

Secūda ē nomē amoris et beniuolentie.

Tercia ē nomē valoris et omnipotentie.

¶ Prima est. rē. Qd ostēdit apls ad Phil. i. Dedit illi nomē qd est sup oē nomen: vt in noie iesu oē genu flectat celestis terrestriū et infernoy. Si possibile esset ire ad paradysū et q̄s clamaret. O iesu omis se incuruaret. Sic dico de dñatis. Et p̄to magis nos i vita debem⁹ hoc nomē honorare. Ab urbano papa dantur. xxx. dies indulgentie si q̄s caput inclinet ad hoc nomē. Et fm canones q̄i hoc nomē in ecclia noiatur sp̄ dz caput inclinari. Vñ Dauid. Laudat⁹ nomē dei et ma. eū in laude. Et p se o Sabaſtel: q̄ vt dicūt Act. iij. Nō est aliud nomē sub celo datū hoib⁹ in quo oporteat nos saluos fieri. O nomen glorioſū. Vñ p̄ cessit totius mundi conuersio. R̄ndet Bern. de iesu p̄dicato. Merito dñs iesus. i. saluator: q̄ vt dñs Math. i. Ipse em saluū faciet pplū suū a pctis eoy. Apli totū mundū quererūt hoc noie vt Paulus et Petrus romā. rē. Vbi dicit Tho. in. iij. dis. iij. q̄ apli p multū t̄pis baptizauerūt in forma iesu venturi. Qd factū fuit ex instinctu sp̄s: facti vt hoc nomē in cordib⁹ fidelū ifigeret. Vñ patz p̄ma. ¶ Secūda p̄ditio rē. Quid dic⁹ o iesu. Nomē tuū et me

moriale tuū in desiderio est a me meo et Bern. hoc nomē iesus est mel in ore tubilis i corde. Exēplo p̄z de Ignatio martyre q̄ in tormentis posit⁹ hoc nomē assidue psonabat: a quo cūz pagani quērerēt: quare incessanter hoc nomen inuocaret. R̄ndit q̄ in corde suo scriptū hēbat qd obliuioi tradere nō valebat. Cū esset mortu⁹ inuenerunt cor in quo sculptū erat litteris aureis iesus. Paulus capite abscisso et a corpore sepato tres saltus fecit: clamas ter iesus: vbi tres fecit fontes. Preterea in eplis suis q̄ngenis vicibus ipm nomē iesus notauit: et sic p̄z ¶ Tercia p̄ditio rē. In virtute hui⁹ nois nihil nocuum sit hōi. Ad Ro. x. Quicūq̄ inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit. Recitat magister hystoriarum q̄ virtute hui⁹ nois Diony. ad fidē est quersus. Cūz qdā cecus corā pplo: et Dionysio athenis duceret dicit dios nysii⁹ paulo. Si dixeris huic ceco in noie iesu vide et viderit: ego credam. statiz. Et paulus r̄ndit. Sum p̄tentus Et Diony. scripsit hec vba dñs paulo. In nomē iesu nati crucifixi mortui q̄ resurrexit et ascēdit in celū vide Dixit et vidit. et Diony. quersus est ad fidē. Preterea Act. iij. Quidā claud⁹ ab vtero uisus vidēs Petrū itroesset in tēplū petijt elemosinā. Cui petrus. Argētū et aurū. rē. Surge in nomine iesu et ilico sanatus est. Preterea Greg. in. iij. li. dial. De illis q̄ vngās acceperunt ad p̄ceptū abbatis Isaac. In. i. li. de mona. ortulana que sp̄eti p̄ceptū vt ortū custodiret rē. In iij. li. de Sauino placētino q̄ pado p̄cepit ne terras ecclesie suaderet. De sc̄to Vincentio nostro q̄ sup egros rē. Sic patet secundum.

¶ Tertū dñs. rē. hoc nomen iesus cōponitur ex quinq̄ litteris. Sicut etiā nomē virginis: q̄ signat q̄nq̄ bñficia que recepit gen⁹ hūanū p ipm nouē glorioſum. ¶ Prima littera est. J. id est ianua celoy: q̄ p ipm regnū celoy acquiritur: et in ipm ingreditur. Cū

In festo

ipse dicit Jo. x. Ego sum ostium. Per tu mense. Secundo a morte corporis Jo. me si quis introierit saluabit. Exemplo xv. Ego sum resurrectio et vita qui cre- p. 3. Cuiusdam esset assuetus quando dormitum die in me eris. 22. Quinta littera e- ibat: et quando de lecto exibat dicere. Jesu S. id est sanctas infirmos. Cuius puer nazarene rex iudeorum: miserere mei, infirmatur grauitur: medicus parat O bona ofo. Et tria signa facere crucis medicina amarum nec dat puero qui eam Oramus deum ut daret ei hanc gratiam ut non sumeret ratione amaritudinis: sed non pmitteret eum ex hac vita migrare dat nutricia: quia est fortis ad ipsam su sine peritioe: cum subita morte preoccu scienda et virtus medicine transit ad patus esset: et demones vellent eum ra manillas. et efficit lac: et illud lac re- pere vir quidam clamare cepit. Non fa tineretur medicine: et puer suggendo ciatis: non faciat. Dux quereret quere. vbera recipit salutem medicine: et sa Redit. Quia in deuotione habuit nome natur. Ad propositum. Omnis eramus in- iesu. vñ patz. Sexta littera est E. i. firmi propter peccata. Miserere mei domine quia exemplar corruptorum: quia iesus fuit ex- infirmus sum: sed medicina penitentie emplum corruptorum. Bñ scis o ciuis quia non poteramus iufferre: quia amara quia scriptor huius libri corruptus omne quia sed nutrix nostra. i. iesus xps ista me- scribit erit corruptus. Ad propositum. De dicinas scilicet mortem pro nobis susti- us dedit huiusmodi principio in huiusmodi nuit et sanguinem pro nobis fudit: quod debeat esse exemplum totius mun fecit sex vicibus. di et iste fuit pater noster Adaz qui nos Primo hodie. instruere debebat: sicut pater filios. S. Secundo in oratione in orto. malus scriptor. i. demon ipsum falsifica Tercio in flagellatione. uit. s. huiusmodi libri. Vñ omnis qui post eum ve Quarto in coronatione. nit fuit corruptus. Vñ Dauid Corruptus Quinto in crucifixione. et sunt et abominabiles. 22. Et apostolus Sexto in lanceatione. Omnes peccauerunt. Vides autem deus to- Isa. liij. Vere languores nostros ipse tuis- tui mundi corrupti misit nobis exem- lit: et dolores nostros ipse portauit. Ex- plum verissimum: ad quod possemus corri- emplum pschyteri qui cum iudeis nego- gere vitam nostram: et hoc fuit iesu nate ciis habens parces in ecclesia in sab- iesu cese: iesu crucifixe. O exemplar bato sancto volentes ipsum vituperare: 22. Si es superbus respice quia est humili- pschyter nomen iesu implorant et om- lis. Si auarus respice quia est largus nes sunt ceci effecti et muti o iesu. 22. 22. Tercia littera est. S. i. scutum bellatorum. homo in presenti vita est in bel- In epyphania domini. lis assiduus. In ps. lv. Muli bel- lantes aduersum me: sed deus misit scutum eius quo possumus pugnare. s. sensum. De quo in ps. In noie tuo spernemus insurgentes in nobis. Cuius hoc scuto ibat apli gaudentes a prospectu consilij: quia digni erant pro noie iesu contumeliam pa- ti. Act. v. Quarta littera est. U. i. vita mortuorum pro peccatis sunt huiusmodi dupli- cem mortem incurrimus: anime et corporis. Ab hac duplici morte nos iesus dul- cis liberavit. Pro a morte anime: quia pro nobis mortuus est. Jo. x. Niam meaz pono pro omnibus meis. Cuius in cau-

In epyphania domini.

U Adim? Stella
eius in oriente et ventum
adorare eum Math. ij.
Quam digna sit laude et quidam et
honoranda et triumphosa apud oia
los mortales hodierna solennitas
clare ostenditur: si oculo intellectus
li inspicimus stupenda et grandia mi-
racula et excelsa et alta mysteria: que
sunt in eis consummata. Vbi fin docto-
res tribus vocabulis decoratur. Pri-
mo epyphania. Secundo theophania

Epyphanie dñi. Fo lxx:

Tercia bethphania. Præ epyphania ab epy quod est supra et phanos apparitio. Quia hodie. xij. diebus stella apparuit magna que christum natum illis ostendit et manifestavit Math. ij. Vidimus stellam eius in oriente. Secundo theophania a theos quod est deus et phanos apparitio: quia hodie reuolutis. xxx. annis fuit baptizatus xps a Johanne Bap. in iordane in quo apparuit trinitas. pater in voce. hic est filius meus dilectus Math. ij. filius in carne. Spūs sanctus in specie colūbe. Tercio bethphania: a beth quod est domus et phanos apparitio: quia reuolutis. xxx. et vno anno ad natiuitatem fuit inuitatus Johannis. ij. Ubi aquam mutauit in vinum. De quibus miraculis: videlicet his tribus. Dixit maximus in sermone hodierno. Hodie saluator celestibus ostensus iudicij a caldeis est adoratus. Hodie xps beati Johannis ministerio fluentis iordanis benedictione proprii baptismatis consecrauit. Hodie inuitatus ad natiuitatem diuinitatis sue potentiam manifestans aquam mutauit in vinum: quas sanctificauit in baptismo: nobilitauit in nuptijs. Tria quidem hec misteria vnius diei per inuidum dignationis trinitatis impleuit. Ille. De istis tribus miraculis canit ecclesia in hymno. Ibant magi quā viderant et c. De secundo Lauacra puri gurgitis. et c. De tertio. Nouum genus potentie et c. Et quia hodie de primo miraculo festum agimus: sed de stella assumpti verba. Vidimus et c. De celebritate hodierna tria deuotissima mysteria occurrunt contemplanda.

Primum de manifestationis.

Secundum de inuestigationis.

Tercium de adorationis.

Primum de et c. Dubium querit. An christi natiuitas sit conuenienter manifestata. Circa hoc due sunt opinionēs. Una quod non: alia quod sic. Præ quod non: quia fuit occulta: cui debuit esse manifesta. Ratio est ista. Deus plus inclinat ad

magis quam ad iustitiam de pe. di. l. Quia diuinitatis natura in. c. Multiplex. Et. C. de nup. l. Imperialis. Jaco. ij. Super exaltat autem misericordia iudicium. Ad propositum nostrum. Duo fuerunt aduentus in mundo. Primo aduentus misericordie scilicet incarnationis. Secundo aduentus iusticie scilicet iudicij vltis. Aduentus iusticie oibus erit manifestus per. Deus noster manifestus veniet: igitur debuit esse manifestus aduentus nostre. scilicet incarnationis sed non fuit: igitur et c. **Secunda opinio.** dicit esse congrue factum: ut scilicet esset occultus et secretus. et hoc secundum the. ij. par. que. xxxvi. ar. i. duplici ratione.

Primo ratione curationis.

Secundo ratione perditionis.

Primo. et c. Cum enim adam peccasset intellexit demonum diuinum verbum esse incarnandum pro humano genere et se expoliandum de limbo: et hoc quidem sciuit per scripturas: sed tamen ignorabat tempus. Videns autem angelos canentes pastores adorantes: boues et animalia venerantes: ipsum aggressus est in deserto ipsum tentans. Primo de gula. Si filius dei es. Secundo de vana gloria. Si filius dei es: mitte te deorsum. Tercio de auaricia: si cadens adoraueris me. Cui respondit christus. Vade satana. Non tentabis dominum et c. Preterea ut dicit The. in. iij. di. xxx. Demonum non erat diuinitatem christi: sed confitebatur suspicando. Unde ipsum tentauit in cruce volens expiri an esset messias. Unde Jo. xij. De seipso loquitur di. Venit enim princeps. et c. Et ut dicit Chrys. Demones nunquam habuerunt de aduentu christi firmam noticiam: sed quidam coniecturas. Idem concludit rationem. Si ergo christi natiuitas fuisset oibus manifesta: per ipsos et demonum fuisset nota: et sic fuisset impedita reformationem nostra per ipsos demonum. Vnde non debuit oibus. et c. **Secundo ratione et c.** Conclusio est The. ij. par. q. xxxvi. arti. i. quod deus perfectissimus non debebat impedire illud: per quod genus humanum

In festo

debebat liberari Debebat autem libera
ri p sanguine et passione xpi. Quid ut di
cit hiero. in epla qdam. Sanguis xpi
fuit clavis padisi. Et ideo si fuisset in
deus natiuitas xpi manifesta ipedita
fuisset redemptio nra: que facta est per
xpi. Quia iudei non posuissent man
fuit in xpm. Unde apls. i. Cor. ij. Si
cognouissent: nunq dnm glorie cruci
fixissent. Et act. ij. Scio fratres q p
ignorantiam hoc fecistis. Super quo
dicit. Nico. de lyra. q in populo iude
orum aliqui erant minores: ut rusti
ci et vulgares non intelligentes scri
pturas. Isti non cognouerunt christi
nec quo ad diuinitate: nec quo ad hu
manitatem. Quia licet agnouerunt
ipm esse verum hominem: non tamen
esse xpm a deo missu. Tales intra a
postolus. Si cognouissent: nunq dnm
glorie crucifixissent. Maiores autem
agnouerunt ipsu esse veru pphetaz
a deo. promissum: non tñ agnouerunt
ipsum esse deum. Et fm hoc loquitur
auctoritas apostoli. Si cognouissent
et. quasi dicat. Nunq agnouerunt e
ius diuinitatem: sed tamen non excu
santur: quia viderunt plura signa de
monstrantia ipsum esse deum: ut ce
cos illuminare et. Que omnia dabat
intelligi ipsum esse messiam: et ve
rum deum ac creatorem. Ad ppositu
Debit ergo paucis et non oibus na
tiuitas xpi manifestari: precipue istis
magis de quibus aliqua videamus.
Nato xpo in bethleem regnante hero
de in iudeam eadem hora apparuit
stella magis sup monte victorialem.
In quo tres magi adorabant. fuit e
nim prophetatum per quenda astro
logu nomine Balaam. de hac stella
Nume. xxij. Qui in morte positus
dixit discipulis suis. Orietur stella
ex iacob. s. de terra pmissionis: et con
surget virga. de isrl. Glo. de israhel. i.
hierlm eriet messias. Discipuli autē
istius Balaam. post eius mortem ordi
nauerunt. xij. homines qui omni anno
ex eis tres deberet observare stellam

hanc et steterit sup monte victoria
lez p tres dies et noctes: vñ orabant
O deus celi quando veniet ista stella
In nocte autē qua natus est apparuit
eis qui erant tunc in monte illo. Sed
nota: q de ista stella tres sunt opi. vñ
ponit Tho. ij. pte. q. vbi. §. Prima
q ista stella fuit spūscū d sicut ap
paruit pastorib⁹ in spe ageli ita istis
magis in spe stelle. Scda opinio q fuit
ut xps qui appuit eis in forma pneri
et allocut⁹ est eos dicēs. Ite cito i pti
bus iudee: et inuenietis messia nostru
Tertia opinio est: et ista ē verior. Qd
fuit de nouo creata q officio pacto re
ducta est in piacentē materiā: q ab a
lis differebat i sex: ut ponit Thomas
tertia pte. q. vbi. §. et Nicola⁹ de Ly
ra in euangelio hodierno.

¶ Primo in natura.

Secundo in situ.

Tertio in fulgore.

Quarto in motu.

Quinto in manifestatione.

Sexto in magnitudine.

¶ Primo in natura. Quia alie stelle
semper manent fixe in firmamento
suo nec desinunt: aut deficiunt quia
sunt incorruptibiles. hec aut officio
suo pacto redacta est in preiacentem
materiā. ¶ Scdo in situ. Alie stelle
sunt posite in firmamento. hec autem
non. sed pendebat in meditullio aë
ris prima terre: quia per eā venerit
ad locum destinatus. Tertio in fulgo
re: quia erat ceteris splēdidior: quia
non solum in nocte: sed etiam in die
splendebat q erat contra naturā stel
le: et hoc ppter presentiaz solis: sed so
lum in nocte ppter absentiam.

¶ Quarto in motu: quia alie mouent
motu circulari: de oriente in occiden
tem et de occidente in orientem. hec
autem motu progressiuo recedebat a
septētrione. et ferebatur ad meridiem
scilz versus hierlm. que est in medio
terre. ¶ Quinto in manifestatione. qz
qñq se manifestabat: qñq se occulta
bat. Unde hierusalem ingressi: se oc

Epiphanie dñi. Fo. lxxi.

cultant. Alie autem se habent eodez modo in apparitione. Sexto in magnitudine: quia hec erat parua. alie sunt maiores tota terra. vt dicit Origenes super illud Mat. xxiij. Stelle cadent de celo. Vñ si fuisset vna de celestibus totam terram cooperuisset. Unde fuit de nouo creata et pacto officio. c. videntes aut stellam se preparauerunt cum magno gaudio ad ipsum videndum: et consiliu fecerunt ad inuicem dicentes. Iste est rex. Iste est deus. Iste est hō. Quid est rex: portem ei auz. Quid est hō. portem ei thronum. Quid est hō portem ei myrrham: q̄ mortui vnguntur: in signum qd̄ est mortalis et mori debet p̄ oim salute. Et quis scriptum re nihil dicant: tñ pie credendum est qd̄ sicut diuersa obtulerunt munera: qd̄ etiā eēnt iduti diuersa indumentia: vn⁹ erat indut⁹ auro. alius de purpura: alius de scarlato: sic bene induti posuerant se in via et ducebantur a stella: sicut hō ducitur ab alio. Vñ in xij. diebus perduxit eos in hierlm. Sed qrit aia chara quō fuit possibile in tam paruo tempore: Rñdeo qd̄ erāt sup̄ dzomedarios qui tantum exquirant vno die. c. Juxta illud dzomedarj madiā et effa. Ingressi hierusalem amiserunt stellam. Sed quare hoc. Respondet Tho. iij. parte. q. xxxvi. ar. viij. q. triplici rōne. Prima quia querentes auxilium hōanū a scribis amiserūt diuinū. Secūda rō: vt inde cogerent ciuitatem ingredi et iudei videntes gentiles a longe venire: inexcusabiles redderentur: quem illi de ppe nō adorabāt. Unde bene conqueritur dñs Esa. vii. in epistola hodierna. Surge illuminare hierusalem: q̄a venit lūmez tuum. Surge a peccatis inuidie: auaricie: odij: quia venit lūmen tuum. Tuum quidem: quia de iudeis natus est: nata est maria nati pphete: nati patriarche: et gloria dñi super te orta est et ambulabunt gentes in lumine tuo et re. in spl. ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos et

vide. Oēs isti cōgregati venerūt tibi. Argumētū fortissimū p̄tra iudeos qd̄ nat⁹ est messias: s̄z dū cogito in mente mea. vñ est qd̄ tā ceciderāt. vt ipm non adoraret cum alijs quē i domo hebāt. Rñdet qd̄ tunc erat sicut nūc. Nonne ipm hēm⁹ in altari iuisibile: immortalē tñ nō adoram⁹ fide. O ignorātia supina. Ignorātia crassa. Dormit xp̄ianus cum iudeo. Secūda d̄z. c. Postq̄ fuerunt in ciuitate hierlm: cōmota est vniuersa ciuitas inq̄t euangelista. glo. Vniuersa ciuitas. i. regi adherētes. Qel sic vniuersa ciuitas pars p̄ toto. i. pars ciuitatis. Audito qd̄ tres erāt magi qui veniebāt cū magno comitatu: et q̄rebāt vbi est qd̄ nat⁹ est rex iudeorū. fm Chryso. Maxia fuit magorū deuotio: qd̄ xp̄m nōdū viderāt: et tñ p̄ eo mori pati erāt qd̄ regē nouū cōfitebant q̄si nō timētes herodē. herodes aut hoc audiens turbat⁹ est valde. S̄z q̄re turbatus est valde. Rñ. q. triplici ratione. Prima ne iudei natū regē tanq̄ suū reciperēt: et ipm tanq̄ alienigenam expellerent. Secūda ne a romanis posset calūniari: si aliq̄s rex nouus vocaretur: quē imperator roman⁹ non constituisset. Addit Aug. in sermone hodierno de dyabolo. Turbat⁹ est cum herode dyabolus dī. Quis est iste qui me nesciente igressus est mundum. huic nato: celum radio stelle aridet: quā nouitatē nō intelligo: quo me conuertā. Fortiorē sentio. Puto illum in regno meo velle regnare. Ne forte deus sit iste quem nullus pōt maculare delictum. Ille. Vñ eos vocauit clam et cām q̄siuit itineris quid. s. quererent. Cui dicit. Regē iudeorū querimus. Vidim⁹ stellā eius. c. Qui congregauit oēs sapiētes et doctores legis et. q̄siuit de loco istius. De sapientibus dicit Deut. xxiij. Ad verbū sapientū sacerdotum dependet oīne negotium qd̄ erant. xxiij. vt hic d̄z: et certificauerunt ipm de loco p̄ pphetā Micheaz. vi. c. Et te bethleem terra iude p̄puls

In festo

es in milibus iuda. Et te exiet dux q
regat pplm mesi israel: scz verbo r ex
emplo: quia in lib. de pomo r morte.
Docentes alios mentiri non debent.
herodes autem tristiciam suam simu
lans dixit eis. Ite r interrogate dili
genter de puero: r si inueneritis re
nunciate mihi vt r ego ueniens adorē
eum. O ribalde quare occidere que
ris. Super quo Greg. Adorare uelle
se simulat: vt hic si inuenire posset ex
tingat. Ideo ecclesia canit. hostis he
rodes impie r c. Cum audissent rege
s abierunt. Et vt dum fuerunt ad por
tam ciuitatis hierusalem in egressu
eis apparuit stella. O quis posset co
gitare gaudium quod habuerunt. Vñ
euangelista. Videntes stellam magi
gausi sunt gaudio magno valde. Su
per quo fulgentius sermone hodiern
no. Ille gaudet gaudio magno valde
qui de deo gaudet qui est verum gau
dium. Ille. Super quo Crisosto. super
Matth. quattuor sunt genera perso
narum que gaudent. sed non gaudio
magno valde. Quidā in pulchritudi
ne corporali. vt mulieres pagane. Po
lisenna. Cleopatra. Lucretia. Cassan
dra. Thémira. Iherusalem r c. que in bes
letis r huiusmodi. Si vis pone quare
plus se ornant q̄ viri. Cōtra eas. Isa.
xl. Vox dicētis. Clama. Quid clama
bo. Ois caro fenum: r ois gloria eius
quasi flos agri. Perrarcha. v. Trium
pho tps. hic humana spes r deliciae:
hic miseri homines caput attollunt:
et nemo scit quando uiuat aut obeat.
Quidam in diuitijs gaudent: sed non
gaudio magno valde: quia post hanc
vitam nihil restat de bonis huius se
culi. Unde David. Dormierunt som
num suum r c. Job. xij. hoc solum mi
hi r c. In. vi. Poli. Teste deo in bonis
exterioribus: non potest esse felicitas
Quidam gaudent in fama sed nō gau
dio magno valde: quia vt dicit Sefi.
Omnis fortune felicitas instabilis est
et Boe. iij. de consolatione. Nemo
Est tam composite felicitatis: vt non

aliqua ex parte cum sua fortuna risce
tur. O quot honorati deueniunt ad
maximam miseriam. Glo. sa huius mī
di est ludus pile. Quidam gaudēt in
vite prolixitate: sed non magno valde
Opf mi modo mihi de^o vitā dederit
dicā factāq. O paup scire debes: quia
mortalis es r vitā ignoras. Ecclesia.
v. Nescit homo finē suū. O r c. Quidā
gaudēt gaudio magno valde: qz in deo
gaudēt: r hi magi qui spē suā r c. Vi
dentes inquit stellā gausi sūt gaudio
magno valde. Sed nota q̄ viderunt
quintuplicem stellam.
¶ Primo materialem
Secundo spiritualem
Tertio intellectualem
Quarto rationalem.
Quinto supersubstantialē.
¶ Primo materialem que eos cōdu
xit. Secundo spiritualem: id est fidem
quam habuere de christo qua uener
unt r c. Tertio intellectualem: id est
angelum qui eis apparuit in somnis
ne ad herodem redirent: sed per aliā
viam r c. Quarto rationalem: scilicet
mariam de qua stella ecclesia dicit.
Aue maris stella. Quinto supersub
stantialē: id est christum. Propter vi
sionem prime r secunde r tertie stelle
gausi sunt gaudio. Propter visionem
quarte stelle gaudio magno. O q̄ grā
dis leticiis eis fuit videre mariam so
le splendidiorē. Diony. dixit. Si de
tuo filio non esset mihi reuelatum fa
cile crederem non esse alium deū pre
ter te. Propter visionem quinte stelle
gausi sunt gaudio magno valde. Cla
ma hic. Vere valde. Ad propositum
redeamus. Cum essent extra hierus
salem ecce stella antecedebat eos vs
qz ad locum vbi erat puer: r quando
fuerunt prope bethleem: veniunt prin
cipes illius ciuitatis obuiam eis dis
centes. Quid queritis? Qui dixerunt
messiā christū. Vidimus enim stellā
in oriente r c. r illi. Aliū nō habemus
Mentiebant in caput: quia erat illos
r. m. messias: r eis per scripturas p̄

phetarum pmissus. Tandem deueni-
runt ad locū ubi erat puer: ubi dicit
Rabanus virgo adhuc erat in loco
ubi puerum pepererat: et ibi non erat
Ioseph: ne pater carnalis putaretur
Virgo maria sentiens personarum
multitudinem summe timuit et pue-
ruz abscondit in presepio. Fulgor stel-
le irradiabat super locum tuguri. Vi-
dentes autē magi litum stelle mirati
sunt cur ibi non esset aliqd palatium
et miruo se aspiciabant dicentes.

Quid est stella non mouetur. O magi
denoti palatium queritis et aulā re-
giā pauper est: non querit ista. Et ut
dixit. Maximus in sermone hodie-
no. Stella emittebat novos radios
clariore: quasi dicens regibus. Et
hic est rex quē queritis. Et de diome-
datis descenderunt accedentes ad
locum. Bona vita. Maria tota vere-
cūda accessit di. Quid queritis. Regē
naturū iudeorū querimus. Spiritus
sc̄lis intinuit marie de messia et de
aduentu magorum. O maria noli ti-
mere. Virgo maria ostendit eis pue-
rum: narrans quō de sp̄s sc̄to erat con-
ceptus: et quō angeli et: et quō pasto-
res et. quō circūcisus. viij. die et quō
iesus vocatus. Ecce quō venerunt ad
ipm et. Quō adorauerunt. Aldeam
fertum.

¶ Tertium dicit et. Magi adorauerūt
ipm octuor modis s̄m doctores.

¶ Primo p vocalē confessionē.

Secūdo q cordialē deuotionē.

Tertio p corpis humiliationē.

Quarto p realē oblationē.

¶ Primo per vocalē et. In hoc ut di-
xerunt. Ubi est q nat⁹ est rex iudeorū.
In quibus p̄bis cōfessi sunt humanita-
tem et diuinitatem. Primo humani-
tatē cū dicit: ubi est q nat⁹ est. Nasci
em̄ sp̄aliter p̄inet ad hominē. Secūdo
diuinitatē cū dicit. Venim⁹ adorare
eū q cōuenit soli deo et xp̄o hoī. s. ado-
ratio latrie. Nota ut dicit Tho. in. iij.
dist. ix. ar. ij. Triplex est adoratio.
Prima latrie.

Secunda dultie.

Tertis hyperdultie.

Prima fuit magorū: qz latrā et exhi-
buere. Secūdo p cordialē et. qz eo inuē-
to i f̄ terrā se pstrauerūt ipm adoran-
tes di. O dñe iesu qui p nra salute ve-
nisti i hūc mūdū et. Un osculabant
eius pedes et caput totū corp⁹. Sup
quo exclamat Bern. Quid facitis o
magi: qd facitis: quid aux offertis.
Ergo rex est ipse. Ubi aula regia ubi
thron⁹ aure⁹: ubi curie regal frequē-
tia. Isti facti sūt inspicies: ut fierent
sapientes. Ille. Tertio per corporis
et. Quia puoluti in terram adoraue-
runt ipm. Qd fecerunt duplici rōne
quib⁹ induit ois homo. Homo enim
cōponit ex aia a corpe: quo ad aiam
deū adoramus mente. Quo ad corp⁹
adoram⁹ toto corpe. De istis duobus
modis dicitur Iohā nū. Venit hora
sc̄z tpe legis ḡfe: in qua veri adorato-
res adorabunt patrem in sp̄s: scilicet
quo ad aiam: et veritate quo ad corp⁹
Quarta p realē oblationē. Quia di-
cit euangelista. Intrantes domum:
inueniunt puerum cū maria matre
eius. Qui puer credi p̄t: q applausē-
rit illis senibus. Et q mater accepit
manū filij faciens dari eis benedicti-
onem: et q illi oscularētur per omnia
mēbra filij: et q mille regraciamē-
ta darent matri. Chrysosto. sup verbo
Inueniunt di. Inueniūt vginē nō
dyademate coronatam: aut in lecto
aureo recumbentem: sed vix tunicam
vnam habentē. Non ad ornatum cor-
poris sed ad regūmentum nuditatis:
qualē habere poterat vxor carpenta-
rj p̄gre constituta. Ille. Obtulerūt
ei munera: aurum: thus et myrrham.
Quia ut dicit Remigius: sic erat con-
suetudo antienorū ut nullus ad regē
ingredere vacuē. Aux primo: quia
erat rex. Apoca. i. Rex regū et. Se-
cundo th⁹: qz erat deus. Tertio myr-
rhā: quia erat mortalis. Peracto ob-
sequio fuerunt edocti in seminis per
angelum: et palā viā reuersi sunt in

In festo

regione sua: qz ad mare descenderunt
z per nauem transfretantem i Char-
sis abierunt. Propter qd herodes ira-
tus postea nates tharseniluz incedit
fm qd pphetatum fuerat per Dauid
ps. xvij. In spiritu vehementi conte-
res naues tharsis. Et vt dicit Chrys.
Dñs Tho. apostolus deuenisset ad re-
gionem illam magor eos baptizauit:
z facti sunt adintrores xpiane fidei. et
pro xpo fuerunt martyrizati. Horum
corpa integra deposita fuerunt per
sancti enstochii in ecclesia que nunc
est predicatorz vbi fuerunt p multum
tpis. Ubi nunc est camera eoruz apud
mediolanenses. Sanctus aut Estochi-
dñs horz corpa duceret cū duabz vache-
tis. In hocce lupus vnā rapuit. San-
ctus dei pcepit lupo vt se poneret sub
iugo ad curru. qd et factum est. Post
multum vero tps Federicus barba-
rossa: detulit ea coloniā in conuētū p-
dicatorum. Vidimus ergo stellā eius
in oriente

In purificatione virginis marie fe-
stum est de matre et filio.

Suscepim? de

ns misericordiam tuam
in medio templi tui.

In ps. Sapida. aurea z
celebranda sanctetia est

illa vnuerse scole theologantium: q
regina celoz: aduocata peccatorū in
peratrix angeloz: stella perennis gran-
dis maris: solidū scutū afflictarū mē-
tū maria virgo: cum fuerit electa ab
eterno in matrem illius veri dei: illi
merito fuit cōcātū pūlegiū sup om-
nes creaturas plenitudinis et absidā
tie olum gratiarū. Maria mater grē
canit sancta ecclesia fm sniam Tho.
in postilla sup Johā. z Alber. quadru-
plex est gfa. Prima effluens que est
in solo deo. Secūda sufficiens q est
in sanctis. Tertia absidāe q fuit in
aplis. Quarta excellēs que est in
maria p quā toti mūdo debitorū se fe-

cit. Uñ Ber: super Cass. Emone. lxxx.
viij. Maria oibus oia facta est: sapi-
entibus et insipientibus copiosissima
charitate debitorū se fecit: oibz pnie
signum aperuit: vt de plenitudine ei-
accipiant vniuersi. Captiuus redem-
ptionē: tristitia consolationē: infirmus
sanitatem: iustus grām angelus: leti-
tiā fili- dei humane carnis substantiā
ille. Vltimū supbo Ber. Non
possum lacrimas cōtinere inqt ber.
ex diuino amore charitatis dñ cogito
imensam charitatē ipsi- regine que
oibus debitorū se fecit Gaudeat dul-
citer peccator: qz per mariā remissio-
nē pctōz obtinuit. Gaudeat iustus: qz
per mariā grām pmeruit. Gaudeat ca-
ptiuus: qz per ipsam liberat a vinculo
peccati. Gaudeat angelus: qz per eam
sedes vacue reparant. Gaudeat fili-
dei: qz p eā carnē de ea assumpsit: Et
quē celi cape nō poterat: ei- gremiū
cōtinuit. Uñ pro sui humilitate et le-
gis obseruatione: hodie obtulit filiu
in tēplo cū muneribz. Qd ecclesia fe-
stius et letabunda cōgratulat sponso
suo dñ. Suscepim? deus. in qbus ver-
bis de hodierna solennitate loquimur
de qua tria videbimus.

Primum dicitur purificationis.

Secūm dicitur oblationis.

Tertiū dicitur declarationis.

Primū dicitur. zc. Precepit deus le-
uitici. xij. Qd mulier que suscepit
mīne filiū peperisset: immūda eet. vij
diebus a cōsortio holūm. et. xxij. ab
ingressu tēpli. Cōpleris. xl. diebus tē-
plū intrabat. Et querū cū muneribus
offerebat. Agnūz si diues par turturū
aut pullos colūbarū si pauper. Et hoc
modo se purificabat ab illa irregula-
ritate contracta per partū. Querimur
modo dubium. Utrū virgo debuit ho-
die templū ingredi cū filio et facere
hanc purificationē. Vere o maria vi-
detur q non qz filiū nō peperisti de se
mine: sed mystico spiramine in circū-
cisione purgabatur puer ab originas
li: qd a parentibus cōtraxerat. In pu-

Purificatiōis .b. marie. Flxxij.

rificatiōe purgabatur mater a pe-
nis quia in libidine concepit. Sed
nihil horum in christo et in matre. igitur
incongruum videtur purificari ho-
die. ¶ Alia opinio dicit qd sic: vt legē
seruaret licet non teneretur. Rñdeo
fm Thomam. iij. parte. q. xxxvij. ar.
iij. Bernar. sermone hodierno q tri-
plici ratione.

¶ Primo rōne humiliationis.

Secūdo rōne occultationis.

Tertio rōne exēplificationis.

¶ Primo rōne. Una est maxima theo-
logorum: qd omnes gratie que sunt in
Maria originem habuerunt a chri-
sto: qui est fons omnium gratiarum
Unde debuit conformari humilitati
filij qui humilibus dat gratiam vt di-
citur Jaco. v. Christus iesus ex humi-
litate cordiali omnia onera legis por-
tare voluit quibus non tenebatur: in
sua natiuitate habuit se vt pauper.
Qui natus est in psepio et in vilibus
pannis in nocte media dum esset fri-
gus. ad Phi. i. Exinanauit semetipm
formam serui accipiens. De inuisibi-
li immortalis infiniti: visibilis: morta-
lis: finitus est factus. O immensa hu-
militas: o miraculum miraculorum: o
bonitas sancta. In circuncisiōe habu-
it se vt peccator quia circūcidi voluit
cū esset illa in remedium peccati ori-
ginis. Cui non tenebat cū esset de
spiritu sancto conceptus. i. Petri. ij.
Qui peccatū non fecit et Jo. viij. Quis
ex vobis arguet me de peccato. Non
de peccato oris: cordis: opis. Pretea
et baptizari voluit ex humilitate: cui
non tenebatur. Un N. bap. tremens
di. Ego a te debeo baptizari. et tu ve-
ni ad me. Cui christus. Sine modo. Sic
enim decet implere oēm iusticiā. Su-
per quo Amb. hec est iusticia: vt qd
alterum facere velles: prius ipse in-
cipias. Hodie autē se habuit vt paup-
er in eo qd pauperū oblationem obtulit
vt peccator et seruus in eo qd sacrifi-
cia que erant in expiationem peccat-
i: pro se offerri voluit. Un hoc o care

dnē. Clama ex humilitate. Unde Au-
g. Erubescat homo eē supbus: qd hu-
milis factus est deus. Ad ppositū. Si-
cut ista facere voluit qbus nō tenebat
sed ex humilitate. Per eandem ratio-
nem voluit et matrem purificari licet
non teneretur. Unde Ber. fmone ho-
dierno. Vere btā virgo nō habes cām
nec tibi opus est purificatiōe: sicut
nec filio tuo circuncisione. Esto inter
mulieres quasi vna illarū: nam filius
tuus sic est in medio puerorum. Ideo
Moyses dans preceptum de purifi-
cations ex diuina ordinatione dixit
Mulier si suscepto semine. Posuit
hanc conditionem sic dans intelligi:
qd mulier aliquādo esset paritura ma-
sculum non suscepto semine. Ex quo
doctores dicunt qd moyses fuit ita lo-
cutus ad excipiendā matrē dei ab im-
mundicia. et Ber. in sermone hodie-
no. Timuit moyses in matrē domini:
blasphemiam irrogare. Unde Jac. in
mariali. Mulier in suo matrimonio
cupit quattuor ex superbia: que xpo
respuit ex humilitate. ¶ Primo viz
iuuenem maria senez. ¶ Secundo vi-
rum pulchrum et diuitem: maria autē
despectum et pauperē. ¶ Tertio pul-
chram domum maria tugurium.
¶ Quarto celum et quietē in partu
et post. maria autē hodie non est ociosa
pperat ad templum cū oblationib⁹
sollicita de legis obseruatione. o ma-
rie humilitatez. ¶ Secundo rōne rē.
vt occultaretur esse mater dei diabo-
lo h3 Aug. sup Gen. ad litterā q post
peccatū Ade lucifer: sciuit xbum dei
incarnandū sed ignorabat tps et horā
videns nocte natiuitatis sue: ange-
los canere gloria in altissimis rē.
Pastores ipm adorare. Magos de lō
ge venientes cum muneribus vocem
celitus audiens. hic est filius meus
dilectus. In deserto ipsum aggressus
est tribus iaculis experiri volens an
esset messias. Sed tali modo rñdit de-
mont: qd ppter hoc: ignorabat an ille
esset. et vt dicit Tho. iij. dist. xxx. De
h

In festo

mon cognitione clara nūq̄ scīuit an
esset messias. Quāuis fiat mētio ab
euangelistis q̄ demones cognouerūt
ipsum esse xpm. vt dicitur Math. iij.
et Luc. iij. qd̄ intelligit quo ad conie
cturas. nūq̄ tamen scīuit nisi in cru
ce. Vñ de seipso xps. Jo. xij. Veni
enim princeps mundi huius. et in me
non h̄z quicq̄. Ad pposituz. Si virgo
hodie ad tēpluz non iussit cuz filio et
oblationibus: in mentem demonis ve
nisset suspitio q̄ vere esset mater dei
ex quo legi non subijciebatur. Et p̄ cō
sequens impedisset eius passionē ali
quo modo. Vñ Tho. in. iij. di. xxx. ar.
i. Demon phibebatur diuina virtute
ad inuestigatione beate Marie. Vbi
et Albertus super Missus est. Demon
nūq̄ agnouit virginem esse matrem
dei: ante filij passionē. Et dum vixit
miracula non fecit aperte: ne ipse de
mon agnosceret eā et per cōsequēs im
pediret passionem filij sui. Unde pa
tet secunda ratio. ¶ Tertio rōne rē.
In exēplō nostre purificationis. Se
cundū Alber. sup. Luc. hodie in vers
bo dies purgationis marie: triplex ē
purgatio. Una vulgaris: que phibe
tur a iure canonico. ij. q. ij. per totum
Et extra de purgatione vulgari. Cuz
q̄s est suspect⁹ de aliquo crimine. vt ho
miciū furti et h̄mōi: et vult purgare
suā innocentia per aliqd̄ experimen
tum per modum suspitosum: vt offe
rendo se bibere aquā bullientē: ingre
di ignem sine lesione qd̄ est peccatum
Et contra illud Math. iij. Non tenta
bis dñm deum tuuz. Exēplū impera
toris henrici qui vxorē habens suspe
ctam de adulterio cuz quodaz milite
voluit hanc purgationē facere: ita vt
nudis pedibus super ignitos carbo
nes incederet. Unde in morte anxia
tus punitus est. ¶ Sc̄do purgatio di
citur legalis. vt cū quis grauā inu
sit de aliquo crimine pōt purgari per
aliqd̄ iuramentuz vt se purget: vt ptz
ij. q. iij. in. glo. ad hāc tenebantur mu
lieres per legem: que purgabatur in

templo in capite. xl. dies offerēdo sa
crificia aialū. Et per illa dicebantur
purgari. s. ab illa irregularitate con
tracta in partu: quia phibebāt vt im
mūde ad tēpluz accedere. hanc mari
a fecit hodie. ¶ Tertia dicitur sp̄s
lis q̄ est necessaria. Jacobi. iij. Mun
date manus peccatores: et purificate
corda Clama. O Senensis purga te.
per om̄es sensus in exemplum marie
¶ Primo visum p̄s. Auerte oculos
tuos ne videant vanitatem. Treno.
ij. Oculi mens dep̄datus est animā
meā. Quintilianus orator. Oculi n̄i
sunt tota luxuria nostra. Sc̄do audia
tum. Ecclesia. xxvij. Septi aures tuas
sp̄is et facito seras auribus tuis. O
socie. ¶ Tertio linguaz purifica. pro
uer. xviij. Veris. et vita: in manibus
lingue. ¶ Quāto manus ne aliena
rapiāt Aug. Non dimittitur peccatū
nisi restituat ablatū. Et sic per om̄es
sensus. hanc purificationem virgo fe
cit. Pura i oculis. p̄s. Oculi mei sem
per ad dñm. Pura in auditu. Luc. x.
Audiebat verba illius. Pura in ma
nibus. Qz puer. vlti. Panē ociosa nō
comedit. 3do sp̄s sanctus Cant. iij.
Tota pulchra es amica mea. s. in om̄
ibus membris. Et Luc. ij. Dñs tecum
Tecuz in oculis. Tecuz in manibus.
Tecuz in ore. Dñs tecuz. Vñ Apo. xij.
Signum magnum apparuit in celo.
Quid o Johannes. Mulier amicta so
le et luna sub pedibus eius. et in capite
eius corona stellarum duodecim.
Unde quidam. O maria diana stella
et c. Et petrarcha. O sole pulchrior. et
luna plena. Dei mater alma O maris
stella. o formosa: licet fusca sis. Unde
patet primum. ¶ Sc̄dm dicitur rē. Maria obtulit
par turturū: quia paupercula. Diues
autē agnū offerebat. Queritur dubi
um. Vtruz conuenienter sacrificia de
buerunt offerri domino deo prout lex
precipiebat Tho. i. ij. q. iij. q̄ sic tripli
ci ratione. ¶ Primo rōne: recognitionis.

Purificatiois .b. marie Fo. lxxiij.

Secundo ratione reuocationis.

Tertio ratione prefigurationis.

¶ Primo .i. c. vt homo recognosceret oia bona se habere a deo. i. para. iij. tua sunt omnia: et que de manu tua accepimus dedimus. Ad propositum qd homo non est dominus. sed dispensator rerum. Omnia enim sunt dei.

Secundo ratione .i. c. vt per honorem qui i deo reddebatur: traheretur populus a cultura idolorum. In signu huius precepta de sacrificijs non fuerunt data populo iudeorum: nisi postquam declinavit ad idolatriam adorando vitulum conflatilem.

Tertio ratione .i. c. Quia animalibus illis et singulariter per agnum prefigurabatur verus agnus filius dei: qui debebat offerri pro salute mundi. De qua oblatione apostolus ad Ephese. v. Cantu. Tradidit semetipsum oblationem et hostiam deo in odorem suauitatis. Et vere hec oblatio fuit necessaria ratione diuine placationis: vt habet Alber. super Lucam in testamento veteri. inclinabatur deus ad iustitiam et non ad misericordiam. Unde. ps. Deus ultionu dñs: deus ultionum Exodi. xxiij. Ego sum dominus deus tuus fortis. zelotes visitans iniquitatem patrum in filios in tertiam et quartam generationem. hic est ille deus. seque re vulgarizationem. Applicata per vinctas quas fecit in testamento veteri. vt fuit de Adam. de Sennacherib. de holoferne. de Nabuchodonosor. de Dauid .i. c. Uidentes sancti patres ipsum iratum: decreuerunt ipsum placare muneribus. Quia vt dicit in. iij. eneydos. Virgilius.

Quid non mortalia pectora cogis. Auri sacra fames.

Quidam obtulerunt ei oblationem lachrymarum. vt Adam. qui peccatum suu fleuit. iij. mille. ccc. annis: sed non fuit placatus. Quidam oblatione penitentie. vt Dauid: qui obtulit templo edificando: centies milia auri et totius milia argenti pondera. Quidam

vitam propriam: qua nihil preciosius Job. ij. Pellem pro pelle et cuncta que habet homo dabit pro anima sua: vt Isaias. qui lignea serra secatus est. Quidam decimas vt Melchisedech. Quidam immolationem animalium. vt Noe. qui altare construxit. Quidam humilitatem: vt Abraham. Quidam colubas et agnos vt iudei. Sed tamen placari non potuit. Un Dauid dicebat ei. Sacrificia et oblatione nolui. Et Isai. i. holocausta arietum et adipem pinguium et sanguinem vitulorum agnorum et hircorum nolui. Unde hoc. Quia oblatio non erat ei oblata: sed hodie in templu ingressa cum brachio clauso in quo filius erat dixit illud. i. Regu. xvj. c. Suscipe oblationem hanc. quam obtulit ancilla tua. O pater sancte. O vere deus. Ecce filius tuus. Qui a prophetis: qui a patriarchis. qui ab angelis. et a pastoribus: qui a magis honoratur est. Ecce tuus filius qui pro mundo deridebitur: collaphizabitur: occidetur. O iesu nate: cese: mortue. Parce. O deus hominu: pro tuo filio. Quid vides deus misericordia motus dixit. Non permanebit spiritus meus. i. indignatio mea: in homine in eternum: quia caro est carnalis et infirmus. Unde bene ecclesia. Suscepimus deus misericordiam tuam. In illa hora. vt hodie quattuor inceperunt esse placabilia que dura fuerunt. ¶ Primo deus qui dulcis effectus est. Secundo angelus: qui totus iocundus est factus. Tertio celum quia ante durum et clausum tandiu stetit apertum est. Quarto mors: qui mittebat homines ad lymbum: nunc ad celum. Suscepimus deus misericordiam tuam Misericordia filij tui: atque misericordiam tue matris. o iesu. De qua Augustinus. Reuolue: diligentius diuine historie seriem. et si quid increbatorum: si quid durum occurrerit in ea de cetero suspectam habearis. et accedere verearis Applicata figuram hester. et Uasti: concludens qd est mater misericordie et non iusticie. Unde patet secundum

h ij

Sermo.

¶ Tertium principale dicitur. In pre-
senti euangelio: quattuor difficultates
sunt vidende. Prima quare deus pre-
cepit in lege. ut in .xl. die puer portar-
etur in templum. Et in femina dupli-
cabantur dies. scilicet .lxxx. dies. Rñdeo: qz
mulier plus peccauit q̃ hō. hō enim
vñ pctm̃ comisit: qz pomū comedit cō-
tra diuinā iusticiā. id duplici pena pu-
nitur masculus. ¶ Prima in vtero qz
.xl. diebus stat in vtero. materno sine
anima. Quamuis p̃p̃isci dicant. xlvj.
Secunda extra vterū: qz priuatur die-
bus. xl. ab ingressu tēpli. Mulier duo
peccata comisit. Primum: qz superbi-
uit. Sēñ. iij. Erimus sicut dū: scientes
bonum et malum. Secundum: qz homi-
nem cōduxit ad peccatū sua p̃suasio-
ne: ideo punit quadruplici pena. Pri-
ma: qz eius corpus stat sine aīa. lxxx.
diebus. Secunda: qz totidem priuaba-
tur ab ingressu templi. Tertia: quia
subiecta viro effecta est: qz superbiuit
Unde ad Colo. iij. Mulieres subdite
estote viris. Ausculan⁹. Illa dom⁹ mi-
hi displicet cuius gallina cantat gal-
lo tacente. Quarta pena: ut cū dolore pa-
riat. Sēñ. iij. In dolore paries filios.
vnde pater prima. ¶ Questio secunda
Quare maria et ioseph obtulerunt in
templo par turturum et duos pullos
columbarum et non agnum ut erat pre-
ceptum. Rñdeo quia illa oblatio agni
erat diuitiū: Maria erat paupercula
licet nobilis: et ioseph paup. Mat. iij.
Quid est fili⁹ fabri. Sed dicis. Ubi
erant thesauri magorum. Rñdet ber.
qz pauperibus maria erogauit: taliter
qz hodie oblationē pauperum oportu-
it offerre. ¶ Questio tertia quare po-
tius voluit offerri turtures et pullos
colūbi: q̃ alia animalia. Rñdet Tho.
iij. parte. q. xxxvij. ar. i. ratione sue si-
gnificationis et proprietatis. Turtur
tres habet proprietates q̃ xpo cōueniūt
Prima: qz est avis casta. Secūda ani-
mal solitarium. Tertia avis loquax.
Quo ad primam signat puritatez xpi.
Quo ad secundam signat eius contē-

plationē. Christus solitari⁹ alii nūc
orum: montem elegit ad contemplan-
dum. Quo ad tertiam signat eius pre-
dicationem. Columba vero est animal
mansuetum et simplex mansuetudinez
ipsius xpi signat. Quare non par col-
umbaz: sicut pulli queruntur. Rñdet
Tho. vbi. s. qz est avis libidinosa. q̃
in sacrificio non debuit offerri ¶ Que-
stio quarta. Quare cādele portantur
in manibus. Rñdeo ad ostendendam
virginis puritatem. Aliq̃ em̃ audien-
tes virginē purificatā possent crede-
re ipsam indignisse purificatione. Igi-
tur ut ostendat qz tota fuit purissima:
ordinauit ecclesia ut luminosos cere-
os portem⁹ iaci ipso facto ecclia dicat
O maria nō indiges purificatione: qz
tota splendida es: et tota pulchra: sicut
lumen huius cādele: quas in manib⁹
gestamus: de quo lumine Dām. Aue
fulgens margarita p̃ quam venit mū-
do vita: xps sol iusticie.

De paucitate saluandoz.

Vlti sunt vo-

cati: pauci vero electi.
Matth. xxij. Contremi-
scunt humana viscera
ligna palato heret om-
ne humanum ingenium deficit quan-
do humana mens venit in considera-
tionē horribilissimorum verborū xpi in euāge-
lio hodierno qz multi sunt vocari et
pauci electi. Scōz doctores q̃druplex
est vocatio. ¶ Una p̃ certū signū. i. per
inspirationem. Scia per verbū vniūz
i. predicatorēs. Tertia per infirmita-
tes. Quarta per scripturas. Quid
clamant prophete: euangeliste: docto-
res. Vere illud apostoli. Impleamini
agnitione voluntatis filij dei. Sed no-
lunt venire. Unde Gregorius papa su-
per Mattheum. Ad fidem christi plu-
res veniunt: sed ad celeste regnum
pauci perducuntur. Ille. Quod et sal-
uator affirmat in parabola illa. Matth.
xxij. Ubi post parabolam intulit in fi-

ne euangelij verba assumpta. Multa inquit. 2c. De qua saluandoy pau-
citate tria videbimus.

Primum de opinionibus.

Secundum de declarationibus.

Tercium de responsionibus.

Primum de. 2c. Queritur dubium
notabile in pñti. Qui sunt plures nu-
mero damnati: an salui. Circa hanc
materiam due sunt opiniones.

Prima dicit q salui.

Secunda q damnati.

Prima opinio probat intentum su-
um triplici ratione.

Primo rōne inclinationis.

Secundo rōne reuelationis.

Tercio rōne electionis.

Primo rōne. 2c. Una maxima est
phi in. ij. Methaph. In. ij. de anima.
Unusquodq agens operatur fm pro-
prietatem sue nature. Ignis: qz cali-
dus: ideo calefacit. Sol: qz lucidus il-
luminat. Lapis deorsum vadit: qz g-
ravis est. In. iij. Ethico. Unusquisq di-
rigit opera sua fm optimum eorum
que sunt in ipso. Et Boetius. iij. de cō-
sola. profa. iij. Agit enim cuiusq na-
tura: quod est proprium ei. Ad pposi-
tum. Si hoc agit creatura a fortiori
deus qui est omnium creator debet ope-
rari fm proprietates sue nature: quia
vt habet phus. ij. Metha. Qd est cau-
sa aliorum. vt sint talia: illud maxime
est tale. Exēpli gratia. Si calida est
aqua a fortiori ignis. Sed que est na-
tura dei 2 eius inclinatio. Respondeo
q est misericordia 2 clemētia. In ps.
xix. Apud dñm misericordia. 2c. de pe-
nitent. dist. iij. ca. Multiplex. Miseri-
cordie domini: nec mensuras ponere
possumus: nec tempore diffinire. De
pe. distinc. i. c. quia diuinitatis natu-
ra. Diuinitatis natura clemens est 2
pia. xxij. q. iij. c. Unusquisq. 2 di. xxx
ix. c. diaconi. 2. xxvi. q. ix. ca. si presby-
ter. 2. C. de nuptijs. l. imperialis. Nā
ita credimus dei beniuolentiaz 2 cir-
ca genus humanum clemen-
tiam qtuor nostre nature possibile est

imitari. 2. Dan. ij. Purga. c. iij. Pecca-
ta mea horribilia fuerunt: sed diuina
bonitas habet taz lata brachia q ca-
pit quecumq ad illaz pueruntur. Si
igitur misericors: ergo inclinatur ad
miserendum fm naturam. Igit plus
debet in pluribus misereri. Et p con-
sequens plures saluare qz damnare.
Et si quis diceret q etiaz inclinatur
ad iusticiā. Rñdeo q magis ad mise-
ricordiā q ad iusticiā inclinatur. Ja-
cobi. ij. Superexaltat autē misericor-
dia iudicium. Unde Ric. in. iij. dist.
xvi. ar. ij. Misericordia est deo natu-
ralior q iusticia: quia respicit boni-
tatem sue nature: iusticia vero respicit
pctā. Si est magis misericors: ergo
plures saluabit qz damnabit. Et sic
erunt. 2c. Secundo rōne. 2c. Omnes
electi qui ad paradysum hñt ire: sunt
figurati i pmissionib⁹ factis abrahe
ad eo: vt sancta canit ecclesia. Signi-
fer sanctus michael representat eas
in lucem sanctam: quam olim ab. p.
2 se. eius. Ad ppositū. Semē abrahe
fuit amplissimum. Gen. xij. Egredere
de terra tua. Et infra. Faciā te cre-
scere in gentem magnā. Et. xij. ca.
Faciam semen tuū sicut puluerē ter-
re. Si quis pōt hominū numerare pul-
uerem terre: semen quoq tuūz nume-
rare poterit. Et. xv. añq abrahā ha-
beret filios eduxit eum foras di. Sus-
cipe celoz 2 numera stellas. Incepit
numerare. Unum duo. 2c. O domine
non possum. Cui dominus. Sic erit
semen tuum. Preterea Job. xv. Num
quid est numerus militum eius. q. d.
non. Et dauid induxit filium loquen-
tem patri. Minumerabo eos: 2 super
arenam multipli. Preterea Apoca.
vij. Uidi turbam magnam quam di-
numerare nemo poterat. Et audiui
numera signatorum. cccc. milia si-
gnati ex omni tribu filiorum israel.
Ex tribu iuda. xij. 2c. Ex tribu Rubē
xij. 2c. Ex tribu Gad 2c. Ex tribu As-
sur 2c. Ex tribu Neptalim 2c. Ex tr-
bu Manasse 2c. Ex tribu Symeō 2c. ci
R iij

Sermo

Ex tribu Leui. xij. rē. Ex tri. Isaac. xij. rē. Ex tribu Zabulon. rē. Ex tribu Benjamin. xij. rē. Ecce q̄ta multitudo electorum. Et sic numerus electorum erit maior. Tercio ratione. rē. Deus est immutabilis. Malach. iij. Ego de⁹ et non mutor. In. x. Metha. Deus est mouens omnia immobilis. Bona in. i. d. viij. Diuina essentia est immutabilis. Boetius. Stabilisq; manens dans cuncta moueri. Ad propositum. Aut deus omnes predestinauit: aut partem. Si omnes: ergo omnes saluabuntur: quia ut dicit magister in. i. ca. iij. Predestinatio est origo et fundamentum humane salutis. Que sententia affirmatur p̄ August. xxiij. q. iij. cap. Nabuchodonosor. Si vero dicis q̄ non omnes predestinauit: sed solum partem vnam. Videatur hoc falsum. aiunt isti. Et ratio: quia videretur q̄ deus esset personarum acceptor: quod est falsum: quia dicitur Actuum. x. In veritate comperi: quia non est acceptor personarum deus. Sed ut dicitur Sapient. ii. Equaliter est ei cura de omnibus ut etiam dicit. xxiij. q. iij. cap. sicut. Et extra de p̄bendis et dignitatibus capi. Venerabilis. Et sic plures erunt salui q̄ damnati. Patet p̄ma opinio. Secunda opinio est christi: qui non potest mentiri. Multum sunt vocati. Ad humilitatem ad bona opera. Sed pauci sunt electi. Et sic vtz p̄mū mysteriū in presenti.

¶ Secundum principale dicitur. rē. Pono hanc conclusionem s̄m omnes doctores. Qd̄ pauci sunt saluati: respectu damnatorum. Que conclusio p̄batur quintupliciter. Primo ratione. Secundo auctoritate. Tercio exemplo. Quarto figura. Quinto experientia.

¶ Primo rōne infidelitatis. Secundo rōne malignitatis. Tercio rōne deuiabilitatis.

¶ Primo ratione rē. Conclusio maxima est omnium theologorum. Qd̄ nullus saluari potest: nisi in fide catholica. Neq; vera: immo falsa est illorum opinio qui dicunt vnumquodq; saluari posse in sua secta. Ad hebre. xi. Sine fide impossibile est placere deo. Eph. v. Una fides: vnum baptisma: vna ecclesia: vnus deus. Extra de summis tri. rē fide catholica. c. firmiter. Una est fidelium vniuersalis ecclesia. extra quam nullus omnino saluatur. Et. xvi. q. v. cap. episcopi. Qui rectam fidem non habet: hic non est eius sed illius in quem credit id est dyaboli. Et. xxiij. questione. i. ca. Quoniam verus. Supra petram ecclesiam fundatam scio. Quicumq; extra hanc domum agnum comederit prophanus est. Et Marci. vii. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. rē. Et Athanasius. Quicūq; vult saluus esse: ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem. Quam nisi quisq; integram inuolatamq; seruauerit absq; rē. Et Tho. xxiij. questione. iij. rē in. iij. distin. xxiij. rē alij doctores idem tenent. Numeremus ergo in hoc loco multitudinem fidelium si possibile est a principio mundi vsq; ad christum: et videbimus q̄ plures sunt immo fuerunt infideles q̄ fideles.

Tempore abrahe solus ipse erat cum familia sua qui deus colebat: omnes alij quasi infiniti idolatre erant: et omnes damnabantur. Preterea de centum milibus personis nullus ingressus est terrarum promissionis preter Josue. et Caleph: vbiq; colebatur diabolus: aut sol: aut luna: excepto in iudea cuius difficultatē vbi notus erat: iuxta illud. Notus in iudea deus. Post christi aduentum quibus totus mundus audierit de christo et multi credidisset tamen parum durauit illa fides: quia venit machometus qui quasi totum mundum a fide christi deuiavit. Preterea iudei per mundum desperi damnantur: quia non credunt. Quid vltima de malis christianis qui non habent veram fidem: petores pagani et infidelibus. Non credunt anime

immortalitatem. O pater mortuo corpore deficit anima. O quis reuer- sus est a partibus illis. Quis vidit deum aut paradysum. Negant aliam vitam: facectia illius ianuenta nomi- ne Ruffus. Iuxta fecit depingi in tar- geta sua christi ymaginem ab una par- te in derisione fidei. Ab altera parte dyabolum: et se in medio cum breue di. Domine si me nolis: iste me rogi- tat. Preterea tempore facini cani. Cum quidam fratres conuentuales conquerentur quod sui milites sibi ab- stulissent tunicellas suas: Respondit Non sunt de meis: quia simul et tuni- cas abstulissent: quia sic precepi eis. Unde quod domini temporales faciunt tot strages: tot latrocina pauperum. tot angarias ponunt: quia non habet veram fidem cum non credant reci- pere penam acerbam pro suis deme- ritis. Unde quod concubinariis tenet fe- minam. Usurarius res pauperum. Unde quod mercator non facit iusticiam: Unde quod homines non habent timo- rem dei. Vere quia non veri catholici et fundati in fide. Et per consequens in sua infidelitate damnantur. Et se- cundo ratione 7c. Tanta est hominum malignitas quod non debemus mirari si pauci saluantur. Clamat Ioh. Totus mundus in maligno positus est: sicut Egidium. Mundus diuiditur in no- uem status qui omnes corrupti sunt. Et per consequens pauci salui. Pri- mus est status prelatorum et clerico- rum qui est plenus malignitate: Qui status adeo perfectus est ut nulli lice- at accedere nisi vocatus. Iob. v. Nec quisque sumat sibi honorem: sed qui vo- catur a deo tanquam Aaron. Antiquitus eligebantur prelati ad columbe si- gnum: ut patet de Ambrosio. de Au- gustino. et alijs. C. de episcopis et cleri- cis. l. Si quemquam. Non precio. sed precibus ordinetur antistes. Vincen- tius lib. iij. Speculi moralis dicens A sancto petro usque ad tempora Sil- uestri fuerunt. xxxij. pape. qui per mar-

tyrium fere omnes transferunt. Un- de post Sixtum diu vacauit papatus et nullus volebat assumere hoc. omnis et propter paupertatem: et propter mortem. Sed hodie per munera: per symonias ingrediuntur ad eum. Un- de Dan. xix. inferni. Clamat contra hos. O symon magis: o eius miseri imi- tatores qui res diuinas: que bonita- tis debent esse sponse: vos rapaces: auro et argento contaminatis. Quid dicam de presbyteris curatis. Appli- ca ad libitum. Quid de religionibus Vere deficit calor illorum primorum pa- trum circa penitencias circa austeri- tates. Conclude. Multi sunt vo. 7c. Secundus status est dominorum temporalium qui plenus est maligni- tate. Quia cum deberent esse patres populi: iusticiam seruantes causas pauperum defendentes: oppositum a- gunt: quia dum interueniunt nummi et aurum iusticia non habet locum. Vergilius. iij. Eneidos. Qui non mor- talia pectora cogis: auri sacra fa- mes. Lucanus. iij. Ferrum mortemque timere auri nescit amor. Verificatur sententia. xi. qu. iij. capi. Pauper dum non habet quod offerat opprimitur. 7. xi. questione. iij. capitu. Qui recte. Munera peruertunt hominum iudici- a. Unde conqueritur dominus. Isai. i. Principes tui infideles: socii furum. Ubi sunt queso iusticie paganorum. Iusticia Seleuci. Bruti romani. Con- stantini. Plures ergo damnantur. Multi sunt 7c. Tertius est status nobilium malignitate plenus. Qui debent esse mites liberales et mode- sti que conditiones faciunt homines nobiles. Hierony. ad Celantiam. No- bilitas summa est apud deum clarere virtutibus. Peto a te o Lugdunensis Quis dicitur nobilis. Qui habet au- rum. possessiones: pulchram mulie- rem. Vere non: sed sola virtus que ho- minem honore dignum facit. In. iij. Eth. hono- r est exhibitio reuerencie in testimonium virtutis. Sed hodie sunt

Sermo

miseri: mendaces: usurarij inhonesti
superbi pomposi. Quod contra Dan-
tis. x. Purgatori. O elati christiani
infelices et vani: qui estis mente et in-
tellectu capti. et confiditis in spe lon-
ge vite. Nonne aduertitis: qd vermes
sumus. Et apostolus. Precipe diuiti-
bus huius seculi non superbe agere.
Et contra mulieres pomposas q val-
de peccant. De istis. Multi sunt voca-
ti &c. ¶ Quartus status est conjugato-
rum. Qui fidem pacemq inuicem de-
bent seruare. et cum omni timore do-
mini. Exemplum mulieris que coe-
quabatur sancto Patricio in gloria
propter fidem thori et pacem cum vi-
ro. Sed hodie non est fides non pa-
x: quia sunt mali: ideo et filij participat
De his. Multi sũt vocati &c. ¶ Quin-
tus est viduarum: que debent esse de
note ecclesiam visitantes. De quibus
i. Timothe. v. Viduas honora: que ve-
re vidue sunt. Sed hodie sunt vaga-
bunde. Multi sunt &c. ¶ Sextus vir-
ginum. Ubi sunt. O quot gaudieli. O
quot filij in latrinis. O quot ad hospi-
tale in nocte deferuntur. ¶ Septimus
est mercatorum: qui debent esse vera-
ces: non iurare: vel periurare. Quod
christus docet Math. v. Sit sermo
vester: est est: non nõ. Sed hodie mille
periuria: per corpus: per sanguinem.
Contra christus Math. vi. Nolite
iurare omnino: neq per celum: neq
per terram neq per caput. Et vt di-
cit Thomas in quolibetis. Periuri-
um grauius est homicidio. ¶ Octa-
uus est artificum. Qui artes suas cor-
rumpunt: sed puniuntur dum fallunt
alios artes eos fallũt. O pater artes
nichil valent. Scis quare: quia comit-
tis i ea mille fraudes. Osee. ix. Area
et torcular non pascet eos: vinum me-
tierur eis. ¶ Nonus est pauperum.
qui equiparari volunt ciuibus. Non
agnoscitur plus vrox rustici et ciuis.
Et rusticus vult deferre caputuz cũ
veluto. Vade ad custodiendum peco-
ra. Multi sunt ergo vocati &c. Unde

patet secunda ratio. ¶ Tercio ratios
ne &c. Conclusio ẽ philosophi. ij. Ethic-
orum. Virtus in medio consistit: et
versatur circa difficile. Exempli gra-
tia de sagitta ad signum. Nam cõtra-
gere punctum siue centrum est diffi-
cile. Recedere autẽ ab hoc medio est
facile vt patet in sagittantibus ad si-
gnum. Ad propositum. Virtuose age-
re consistit in attingendo mediuz: qd
est difficile. Recedere autem ab hoc
medio est facile. In. ij. Ethicor. Diffi-
cile est esse bonum In eodem. Mas-
lum est facile: bonum vero difficile.
Ideo hieo. aduersus vigilantium.
Rara est virtus: nec a pluribus appe-
titur. Ouidi. lib. ij. de pomio. Nec faci-
le multis inuenies milibus vnum.
Virtutẽ precij qui putet esse sui. Cũ
ergo sint plures vitiosi q virtuos. Ido
plures erunt damnati q salui. Ver-
te te ad crucifixuz. O domine deus q
vadunt luxuriosi: auari: superbi: blas-
phematores: perituri. Clama ad in-
fernum quo vadunt prelati mali: epi-
cardinales: de grege nõ curantes: s-
de canibus: ad infernum. Quo vadũt
monachi mali male viuentes. Ad in-
fernum quo incantatores quo nigro-
mantes. Ad infernum. Quo vadunt
tot advocati: procuratores: notarij.
Ad infernum. Quo tot mercatores:
artifices: laboratores. Quo tot mul-
eres vane: luxuriose: carnales. Quo
vadunt tot ignorantes: quorum ple-
nus est mūdus. Que ignorantia: non
excusat sũ Thomã. i. ij. que. lxxvi. &
Alexander in. lvi. partesum. Et di. xx
c. Si decreta. Ignorantia crassa & su-
pina neminẽ excusat. Nonne est ma-
ior numerus ignorantinz q scientiã
O pater sic. Ergo multi sunt vocati:
pauci &c. ¶ Preterea ciues mei: san-
cta ecclesia tenet: q nullus in mor-
tali decedens intrabit eternam vitã
etiã si christianus sit. Sed quis est hic
& laudabimus euz. Quis hodie est a-
lienus a xpo domino. Vere est xpia-
nus qui nõ facit opera: & nomen xpis

De paucitate saluandorū. Fo. lxxvij.

nitatis falso sibi usurpat. Quod tra-
Ambro. xxiij. q̄stione. v. c. Cauete. Mē-
daciū nāq̄ est christīanum se dice-
re: et opera christi non facere. Ille. Et
per charitatez dicite michi. Quid so-
nat hoc nomē dignū. Quid significat
Audite queso cplm illud. Cum venis-
se. extra de sacra vinctiōe. A christo
christiani dicuntur. Et Aug. lib. iij.
de doctrina christiana. Ex sacramēto
vinctiōis vocabulum omnium chri-
stianorum descendit et nomen. Quod
nomē ille frustra fortitur qui chri-
stū minime imitat. Ille. Turba te ipsum.
Si christiani nuncupamur: cur non
erubescimus. omni timore dei postpo-
sito in tot facinorā viuere? Non est
amplius verecundia tenere feminaz:
vīras dare: odia tenere. Cur non cō-
cordant facta cum nomine. Quia ut
dicitur: xij. que. i. Clericus: et extra de
prebendis et dig. c. Cum fm apostoli
et iusti. de donationib⁹. §. Est et aliud
In autē. de defensoribus ciuitatū. in
p̄m. Nomina debent esse consona re-
bus: quibus imponuntur. Sed imple-
tum est apostoli verbum. ad Titum.
ij. Confitentur se nosce deū: factis au-
tem negant. Sed audite auribus cor-
dis christum. Mat. vij. Non omnis q̄
dicit mihi domine dñe: intrabit in re-
gnum celorum: sed qui facit volunta-
tem patris mei. Sed quis est qui fa-
cit eius voluntatē: pauci sunt in quo
libet statu et gradu: imo male viuunt
Virtutes fugiunt. vitia amplectūtur
Et sic multi sunt vocati: pauci vero e-
lecti: unde patet ratio. ¶ Secundo
auctoritate Aug. li. ij. de ciuitate dei:
Plures homines currunt in penas q̄
in gloriam. Et in xxi. idem affirmat.
Et in li. de vero cultu. Arbitroz enī
tres mundi partes esse damnandas.
eo q̄ in ipsis regnant infideles. De
quarta autem: quid dicam. nescio nisi
q̄ iohannes dicit. Totus mundus in
maligno positus est. Ille. Practica in
verbo in maligno posit⁹ est. Quis si
ne horrore cogitare queat. quantum

hodie abundauit iniquitas in fide.
Illam persequuntur fideles non eru-
bescunt publice fornicari adulterari
O quot mala fiunt. Et Grego. super
Mat. Ad fidē plures veniunt: sed ad
celeste regnum pauci perducuntur.
Asculanus lib. iij. c. iij. O elati xp̄as
in infelices et vani: qui estis mente et
intellectu capti et confiditis in spe lō-
ge vite: nonne aduertitis q̄ vermes
sumus. Idem affirmat. Iohannes de
lignago. Et zaberella in cle. de sum.
tri. et fide ca. ¶ Tertio probatur figu-
ra. Iudicum. vij. de. gedeone. Cuz pu-
gnaret contra madianitas et secuz ha-
beret. xxiij. mille viros. Dixit illi do-
minus. Multus populus tecum est.
Unde licentiauit ex eis. xxiij. milia: et
remanferunt. x. milia. Cui dominus.
Adhuc populus est multus: duc eos
ad flumen: et ibi p̄babis viros aptos
ad pugnam. Qui aquam biberint in
flumine: ut canes eos separabis ab
alia parte ut aptos. Qui autem cur-
uatis genib⁹ biberint separabis eos
ab alia parte ut ineptos. Fuit autem
numerus eorum qui aquaz biberunt
manus proficientes ad os. M. ccc. vi-
ri reliqua multitudo remissa est: et sic
pauciores fuerunt electi. Moraliter
pauci sunt qui sunt apti ad bellū spi-
rituale contra vitia: q̄ plus se curuāt
in peccatis. Quidam vincuntur vitio
gule. Quidam vitio superbie. Et ita
pauciores erūt salui q̄ dñati. Quar-
to probatur exemplis. Primo sacre
scripture. In veteri testamento. Gen.
vij. Tempore diluuij octo anime vtri-
usq̄ sex⁹ unt saluate in archa: ex tot
milibus personarum. Preterea Gen.
xix. Ex Sodomā et Sodoma: solus
Loth cum vxore sua saluati sunt oēs
alij sunt igne consumpti per peccatū
sodomie. ¶ Preterea Numeri. li. ca-
inuentes q̄ ex centum milibus exce-
ptis paruulis et mulieribus nemo il-
lorum a. xx. annis et supra excepto Jo-
sue et Caleph intrauerunt terram p̄-
milionis. Que terra signat vitā bea-

Sermo

tam de qua ps. Portio mea dñe sit in terra uiuentium. Secundo exemplo sanctorum Bernar. post dies. xv. sui obitus apparuit cuidā monacho: cui inter alia interroganti: si difficile esset saluari ut scriptura testatur. Respondit q̄ verum erat. Et iuravit. Eadez die qua ex hac vita migravit. iij. m. ccc. hominum recesserunt. Et ego solus euz quodam heremita vitaz celestem intrauimus. Et quidam bonus secularis penas purgatorias saluandus intrauit. Alij autem in infernuz

Preterea quidā monachus lugdunensis: qui fuerat in heremo: per annos tres in maxima penitentia: post mortem apparuit episcopo ciuitatis lugduni. d. Ah ah iusticia dei q̄ terribilis es. Et mirans eps adiurauit istuz di. Quis es? Qui respondit. O Johannes age penitentiaz grādis tibi restat via. Eodez die quo ego decessi ex hac vita recesserunt octo milia anime que omnes fuerunt dānate: exceptis q̄nq̄. Duo eternaz gloriā: et tres purgatoriaz intrauerunt. Et quid miruz si tot dānantur euz totus mundus sit plenus laqueis. Unde sanctus Anthonius raptus in spū: vidit totū mundū plenuz laqueis. Et flens clamauit. O dñe quis euadet tot laqueos? Respondit ei dominus. Sola hūilitas anthoni. Sed pauci illaz sequuntur. Unde patet quōd et c. Unde Bernardus. Recessit custodia a prelatīs: deuotio a religiosīs: reuerentia a subditīs: cōsiliuz a senibus: lex a sacerdotibus: iusticia a rectoribus: equitas a iudicibus: charitas a ciuib⁹: fides a mercatoribus: charitas a mundo. Ille. Un patet secundū et c.

Terciu⁹ dicit et c. Ubi respondens dū est argumentis factis. **A**d primū respondeo q̄ veruz est de diuina misericordia: sed peccator indignū se facit. Exempluz de sole: de igne: de pane. Que et si agāt suos effectus: nō tñ in omēs nisi in dispositos: et ad recipiendū aptos. Peccatores nō red

dunt se ineptos: cū opere ei resistent

Ad secundū: q̄ de electis et dānatis est loq̄ dupliciter. Aut absolute et simpliciter: aut comparatiue. Si primo modo: sic electorū numerus est magn⁹ imo quasi infinitus. O quot patriarche: quot pphete: quot martyres: ubi dicit hiero. q̄ posset fieri quotidie festuz quinq̄ milia martyruz. Et sic auctoritates et rationes supra adducte habent intelligi. Que dicūt numerū electorū esse magnū: est verum simpliciter. Aut loquimur scō modo cōparatiue. Sic dico q̄ electi sunt pauci: si boni malis cōparentur. Quod probō exemplis. Accipe pugilluz arene in manibus a litore maris: absolute grana arene sunt magna et innumeraabilia. Sed cōparando illis que sūt in litore maris dicuntur pauci: sic ē de electis. Multi sunt electi absolute: sed in cōparatione dānatorū sunt pauci. Ideo de⁹ absolute loquēdo dixit ad abrahā: q̄ semen suū multiplicaret sicut puluerem et stellas celi simpliciter loquendo non cōparatiue. Ita pauci sunt boni. ut possint stare in pugillo dei. Sap. iij. Iustorū anime in manu dei sunt.

Ad tertium q̄ vult omnes et c. Bonauentura in. i. disti. xvi. ar. i. Tho. in. i. distinctione pe. Quod duplex est voluntas. Antecedens et consequens. De prima vult omēs saluos fieri: quis ad hunc finē homines creat: et dat ei naturāz capacem: liberū arbitriū: documenta salutis: ut possit procurare suāz salutes. Secunda consequens quo ad hāc non vult. Exempluz de mercatore qui filiu⁹ adoptat in suū et ei cōmunicat omnes libros apothecę: et omnia bona in manibus: quibus possit mercantiam perficere. Vult hic mercator q̄ filius sit bon⁹: sed post multos annos iste dissipat oia sua bona. Quid facit mercator: sup furcā suspendit: et p̄dit oēs amores. Ad p̄positū. Ita deus de prima voluntate vult omēs saluos fieri. S; non saluantur. q̄ faciunt oia

mala. Quo ad hanc voluntatem eos dñat. Un patet q multi sunt vocati: pauci ho electi. In fine exēplū pñs. Dhici. qui a pluribus visitatus. Dic nobis inquit hūz salutis pater. Chlach: ymnis rñdit. homo sp ster i timo: re dñi: qz vane est creat: si postea dñ naret. Igitur multi sunt. &c.

In sermone de flagellis dei. &c.

Venit ira dei

in filios diffidentie. E phe. v. Tanta est dignitas & excellentia veritatis q scdm oim theologozū sententia precipue Tho. in. iij. di. iij. Nūq̄ debet preter nutti etiā si forte aliqui egre ferant. Unde August. lib. de libero arbitrio. et ponit extra de re. tur. in. vi. Si de veritate scandalum nascitur: tutius scandalum nasci permittitur q̄ veritas relinquatur. Et phus. i. Eth. Sāctum est prehonozare veritatem. i. su per omnia veritatem. Non innumeris: quia non est aliquid ita dignum: si cut veritas. Un. ij. Esdr. iij. Forte vñ: fortis rex: fortis mlier: sed sup oia veritas vñcit. Ideo Aug. ad hieron. Incōparabiliter pulchrior ē veritas xpianoz q̄ helena Grecoz. Ideo philosophus. i. Eth. Duobus existentib⁹ amicis sanctus est honozare veritatē De qua nunciāda Isa. lx. Super montem excelsus. Ascende tu qui euangelizas syon. Exceda in fortitudine vocem tuam qui euangelizas hierl: exalta noli timere. Et. i. Thimo. iij. Argue increpa obsecra &c. Cum igitur in presentiarū michi predicandi sit officium concessus: opus est obedire voci domine ac aperire scelera populi huius vrbis. N. Et mala que p ipis sceleribus a iusto iudice pueniunt cito: nisi conuertantur. Jam pluribus diebus laborant: clamant: misas ex parte dei pdixi: ac ventura fla

gella tamen modicam video emendationez. Nunc a sit magis clare et aperte d flagellis in cōi smonē habere institui: de qb⁹ tria videbim⁹ mysteria.

Primū dñ opinionis.

Scdm dñ inductionis.

Tercius dñ remediacionis.

Primū dicitur &c. Utrū mala que veniunt in presenti vita: fama: pestis carissima: infirmitates: et hmoi sint a deo. Circa hoc triplex est opinio Una dicit q demon est horum malozū causa. hec opinio fuit Manicheozū. De quibus. xxiij. q. iij. c. Quidaz autē heretici. Ratio illorū est: quia ponebat duo principia: vt etiam posuit. Parmenides & Symōides. Bonū & malū Malum principium dicebant esse dyabolū. De quo Johānis. xij. Venit em princeps mundi huius &c. a quo dicebant omnia esse mala: scilicet pestes penurias &c. De bono principio deo dicebant se nō intromittere. Secunda opinio quorūdam philosophoz qui credebant omnia ista venire ab influentia corporū celestium: quia vt dñ phus. i. Metheoz. A virtute superiorū regitur ista inferiora. Et in li. de regimine principum. Inferiora a superioribus reguntur. Corruptio aeris dicebant h: inducat pestē & alia mala in presenti. Tercia opinio q erat de: quia vt dicitur. Eccl. xi. Bona & mala vita et mors paupertas et honestas a deo sunt. Igit dicebāt oia mala esse a deo altissimo. Respondet Tho. i. parte. q. xix. ar. ij. In. xij. que. lxxix. Et Bona. in. ij. di. xxij. Quod triplex est malū.

Primū est culpe.

Secundū est pene.

Tercius est dñi.

De malo culpe: de nō ē cā mali qz non est cā pñi: sñ nra volūtas: imo clamat hoi. Eccl. xi. Quasi a facie colubri fuge pñi. Ex hoc dedit libez arbitrium homi. Ecclesiastici. xv. Deus ab initio cōstituit hominē: & cōstituit euz in manu consilij sui. Unde non est

Sermo

causa peccati et mali culpe. **¶** Scdm maluz est dñm: vt Job cui deus abstu-
lit omnia bona. **¶** Tercium est ma-
lum pene. Et sic deus est causa oium
maloz que sunt in presenti vita. In-
firmitates: caristie: pestilentie. &c. A-
mos. iij. Si est malum in ciuitate qđ
dñs non fecerit. & Isa. xlv. Ego dñs
et non est alter: formans lucem et cre-
ans tenebras faciens pacez & creans
malū. Et hoc de malo pene. Quis cō-
ducit infirmitates. Quis pestes. Quis
caristias. Quis bella: Vere de? Qđ
quidem facit duplici ratione.

¶ Primo ratione punitionis.

Secdo rōne transgressionis.

¶ Primo punitionis: vt mala que fi-
unt puniat: quia vt dicitur in. l. vul-
neratus. ff. ad. l. aquil. Delicta nō de-
bent manere impunita. Et ratio est:
quia vt dicitur. C. de furtis. l. si quis.
Impunitas delicti inuitat homines
ad malignandū. Unde tot mala. tot
latrocinia: tot homicidia. Occiditur
homo: & adhuc malefactor stat in ter-
minis patrie sine pauore: quia nō est
iusticia: et vt dicit Aug. li. iij. de Ci.
c. iij. Remota deniq; iusticia: quid a-
liud sunt regna: nisi apta latrocinia:
Unde quando vides aliquē suspendi
aut decapitari: non doleas sed poti⁹
gaudeas: quia iusticia habet locum
hīero. Non est crudelitas pro deo pi-
etas. s. malos punire. Et Boe. libro.
iij. de conso. Punire malos iustū est:
sed ipsos euadere impunitos iniustū.
Unde Alexan. mag. faciebat honore
furce dicens esse matrem iusticie ex
hoc dicit Aug. li. de Ci. dei qđ impij
romanoz fuit dilatatum super omnes
mūdi monarchias propter iusticiam
que in romanis regnabat: et quare
tandē ad nichilū deuenit: qđ defecit
in eis iusticia: sed hodie non inuenit
in terra. Unde bene clamat Job. i. 3.
iij. Torus mundus in maligno posit⁹
est. nūq̄ fuit tūz malus vt nunc nec
separatus a dei amore et proximi: vt
nunc est. Primo dei. Antiquit⁹ homi-

nes erāt calidi de amore dei: qñ ibāt
dormitū orabāt genib⁹ flexis ppter
pericula iminentia in morte: vt pater
noster. De quo Math. vi. Cū oratis
dicite pñ nñ. &c. & credo. De quo de cō-
se. di. iij. Vos ante oia symbolū dica-
tis: & Ave maria: cū signol crucis i frō-
te cū filijs suis. De qua Chri. Crux
est aduersus demones victoria. De
mane ibāt pmo ad missam: qđ Math.
viij. Primi qñte regnū dei. Et sicut
vis corp⁹ reficere qñdie: ita animā
cibo spūali misse: qđ illa die nō potes
male capitare. modo aut non fit: imo
vt bestie dormitū eunt absq; orōne et
cruce. Ad missas non vadūt: qñ in fe-
stis. Et adhuc hñt cor ad mūdi nego-
cia. Qđ contra dñ. di. i. c. Qñ stamus
ad orōnē frēs carissimi insistere & in-
uigilare ad pces toto corde debem⁹.
Cogitatio tūc carnalis hominis & se-
cularis abscedat. Murmurāt contra
sacerdotē esse plixum in missa. Non
sic fuit mediolani tpe. s. Ambro. Qui
ad altare in missa p tres horas rāp-
tus fuit: et interfuit exequijs sancti
Martini: pplius stetit deuote. Preter
ea diebus festiuis stabant ad vespas:
ad cōpletoriū ad diuina officia. Mō
aut sup apothecas: p plateas sub vi-
mo vbi aliq̄ ludunt thesseri: aliqui ad
triūphos: in verbis inutilib⁹ & ihone-
stis. Cōtra xps Mat. xij. De omni ver-
bo ocioso qđ locuti fuerint homines:
reddent. &c. Audunt mala de primo
In. ij. Metha. Cōmē. di. Consuetudo
audiendi fabulas magnū impedimē-
tum est in cognitione veritatis. Pre-
terea antiquitus ieiunabant cū fami-
lia: apostolorū: vigilias: et alioz san-
ctorum de precepto. Modo pō irri-
dent. O pater non possum dormire in
cumbit fratribus et presbyteris. Et
ideo si ieiunant: in sero collatio cardī-
nalis. Ex hoc veniunt libidines. Pro-
uer. xxi. Qui delicate nutrit seruu⁹
suū: postea sentiet euz contumacem.
Preterea seruabāt festa: prout dicit
Ero. xx. Opus seruale non facietis in

De flagellis. Fo. lxxix.

eo. 7. C. de ferijs. l. Dies festos. Dies festos: dies maiestati altissime dedicati: nullis volumus voluptatibus occupari: nec ullis exactionū verationibus pphanari. Dñicū diem semp honorabilē decernimus venerandū vt a cunctis executionibus excuset. Mō aut nihil. Mulieres laborant vsq ad tertā & quartā horā noctis: & artifices sūt. Preterea ptebant oi pascha te: vt xpianus debet facere. De cōse. dr. ij. ca. Seculares qui in pascha non cōcauerint: catholici non credantur: nec inter catholicos habeantur. Ille. Mōdo aut o quot sunt qui iā per. x. annos stant sine cōione: vñ in amore dei totaliter defecerūt. ¶ Secūdo in amore pxiimi. Antiquitus si mercator vel alius venisset ad paupertatē: alij euz adiuuabant. Qz vt dicit phūs. ij. pol. Amicis auxiliari: delectabilissimum est. & ei pdebant. In. ij. Rñe. Amic⁹ gaudet bonis amici & cōdolet tristib⁹ amici sui. Juxta illd. Flere cū flentib⁹ Mōdo non sic: immo gaudent. O sine nunc: quis nunc deus eū castigat. Preterea antiquit⁹ si hō vendebat domū: res vineam: amici ipsi pecuniās mutuant. Mōdo autem si pauper venit ad diuitem: mutuat pecuniās cū vsuris. Ol upone: video te. Preterea antiquitus quando diues videbat viduaz puellam petebat a patre quare nō maitabat eam. Respondentes propter inopiam: dabant eis pecunias et modum. Mōdo autem querunt eas pro vitio carnis. Mittunt ambassiatores et lenones. Preterea antiquitus erāt homines benigni: charitativi: largi: liberales non tenaces. Quia vt dicit phūs. iij. Ethī. Amicitia est melior diuitijs. nunc non curant de amicis: sed solum vt congregent diuitias. Preterea mercatores olim vendebant sine fraude & sine vsura ad tempus modo autem cum mille rapinis. Ex hoc nutrit deus flagella. Unde. xvi. q. i. c. Reuertimini. Si quando fames & penuria: & rerū omnū egestas opprimit

mundū sciamus hoc ex ira dei descendere. Preterea Auenzoar medicus. Pests inquit contingit: qz dñs mādāt eam ad hominum punitionem. Aut. cēna. x. metha. Intendas dispositionē oim rerū que proueniūt. Et credo qz de⁹ dederit pestē de flagellis diuinis que descendunt super ciuitates flagitiorum. Secundo ratione & c. In ps. Propter irā inimicorū distuli. Cur luciferus de empyreo. Cur adam de terrestri paradiso. cur diluuium in terra. cur sulphur super Sodomā. cur. lxx. peste de populo Dauid mortui sunt. cur de Sēnacherib. clxxxix. milia & c. vere propter peccata. vnde est qz dñs punit Italiam. Ciuitatem vnam & c. Propter peccata que ibi regnant. Vñ patet primum.

¶ Secūdu dicitur & c. Que sunt ista peccata: que deum inducunt ad flagella. Sex.

¶ Primum est mandatorum diuinorum transgressio.

Secūm est diuini verbi despectio.

Tertiu est vicij carnalis abhominatio.

Quartum est pauperum & orphanorū oppressio.

Quintū est pxiimi nri oditio.

Sextū est malorū imprecatio.

¶ Primum est & c. Qñ non seruantur diuina pcepta. Denf. xxvij. Si nolueris audire vocem domini dei tui vt custodias & facias omnia mandata eius et cerimonias quas ego precipuo tibi hodie. Venient super te omnes maledictiones iste & apprehendent te. Maledictus eris in ciuitate. maledictus in agro. maledictū horreū tuū & maledicte reliquie tue. Maledictus fructus ventris tui: & fructus terre tue. armenta boū tuorū: & greges ouī tuarū. Maledictus eris ingredies. & maledict⁹ egredies: qd ita factū ē. Faci⁹ fuit seru⁹ in egypto: qdringētia annis sub pharaone: postea seru⁹ eglo sub rege Moab. xvij. annis. postea seruus in Babylonia. lxxvij. annis sub Nabuchodonosor: s; ex pietate liberati su e

Sermo.

reg heſdra & zorobabel. Videamus
nūc ſi diuina pcepta ſeruant in hacve
ſtra terra. Vere nō ſed plus obeditur
demoni q̄ deo. Clamat de⁹ hoī. Non
habebis deos alienos. Et demō dicit
Sint tibi dī tui bona t̄palia ⁊ magis
ea q̄ deū diligas. Un facit ea ſuū pa-
radīſū. Clamat de⁹. Nō assumes no-
men dei tui in vanū. Et demon dicit.
Sis piur⁹: blaſphema ſepius. Male-
dic nomē dei: ⁊ ſctōrū. In cantilenis
involue nomē dei ⁊ c. Clamat deus.
Sabbata ſcifices. ⁊ demō. In diebus
feſtiis nulla ſit in te mēoria dei: nul-
la recordatio ſalutis tue. fuge ecclia-
ſtica officia. Clamat de⁹. honora p̄ez
tuum ⁊ matrē tuā. ⁊ demō: ſis eis infe-
ſtus verberis vitupa. Clamat de⁹. Nō
occides: ⁊ demō. iniuriā noli ſufferre.
Clamat de⁹. Nō mechaberis. ⁊ demō
nō erubefcas adulterari. Clamat de⁹
Nō furtū facies. ⁊ demō: rape: depre-
dare. ſ. graſigna. Clamat de⁹. Non fal-
ſū testimoniū dices. nō cōcupiſces rē
p̄xi tui ⁊ vxorem ⁊ c. Et ſcōm p̄c̄m
⁊ c. Ieremi. xxi. hec dicit dñs deus
exercitū. Ecce ego mittā in eos gla-
dium ⁊ famem ⁊ peſtem: ⁊ perſequar
eos in gladio et fame et peſte. et per
hoc dico. Quia non audierunt verba
mea que miſi ad eos per ſeruos meos
Iſe. Ubi ſunt q̄ audiunt diuina. pau-
ci quidem. O quot plures remanent a
miſſa. O quot plures vadunt ad ſola-
ciū: nec vacant diuinis: alij ad taber-
nas: alij ad chorizandū. O pater ſcrip-
tum eſt. Interpone tuis ⁊ c. Utiq; ſo-
cie. Sed tamen non dimiſſis diuinis
Ideo propter hoc veniunt flagella di-
uina. Aug. Omne genus chriſtianorū
pcepta vite accepit: q̄ ſi ab oib⁹ ſer-
uarentur: nulla in terris eſſent mala.
Ternū eſt ⁊ c. In autentico. Ut non
luxurient contra naturā. col. v. Pro-
pter talis eſt delicta ſc̄ luxurie ſodo-
mite ⁊ c. fames ⁊ peſtilentie ⁊ terremoto
ſunt. Ex hoc miſit diluuiū in ter-
ra. Geneſis. viij. Ex hoc ſuper ſodomā
et gomoram ignem: ⁊ ſulphur pluuit.

Geneſis. xviij. ⁊ Gene. xij. ſi q̄ dñs
abrahe apparuit. ⁊ indicauit interiū
ciuitatū ſodome ⁊ gomorre ppter in-
iuriā illorū. Abrahā nolēs videre tm̄
exterminiū dixit ad dñm. Nunq̄d per-
des iuſtū cū impijs. Si fuerint iuſti in
ciuitate peribunt ſimul ⁊ nō pces il-
lis. Cui dñs. Si inuenero in ſodomis
quinquagita viros bonos: p̄cā eis. Ite-
rum orauit p quadraginta. Iterum p
triginta. Iterum pro decē. Un ciuitas
euerſa eſt: ppter vlem cōtūmāciam.
Et loth ſolus cum vxore: ſunt boni in-
uenti. Que vxor retroſpicēs: cōuerſa
eſt in ſalis ſtatūam. O quot luxurie. O
quot ſodomie. O quot fornicationes
clamant latrine latibula vbi ſunt pue-
ri ſuffocati. Un Ezechie. xxij. hec dī-
cit dñs exercitū. Oculos veſtros le-
uatis ad imūdicias veſtras. Et feci-
ſtis omnes abhominaciones veſtras.
Unuſq; vxorem proximi ſui polluit.
Sed viuo ⁊ ego: dicit dñs. Quia va-
bo terrā hanc in ſolitudinem ⁊ in deſ-
ertū. Ille. fugies in ſiluas cum filijs
propter peſtem. Quartum dicitur ⁊ c.
Un pauperes opprimuntur orphani:
pupilli. Ex hoc ira dei ppe eſt. Exo.
xxij. Vidue ⁊ pupillo non nocebitis.
Si leſeritis eos: clamabunt ad me: et
ego exaudia clamorē illorū: ⁊ pcutiam
vos gladio. Ille. Opprimuntur hodie
q; paupercule ſunt. Et dicit. xi. q. iij. c.
Pauper duz non habet quod offerat:
non ſolū audiri p̄emnitur: ſed etiam
cōtra veritatē opprimis. Cito viola-
tū iuſticia. Ille. Vis o ſocii vincere
lites. Unge manus iudicis ex qua via-
ctione veritas opprimitur. xi. q. iij. c.
Qui recte. Acceptatio munerum p̄es-
uaricatio eſt veritatis. ⁊ Deuto. xvi.
Munera pervertūt verba iuſtorū.
Qui. de arte. Munera crede mihi: ca-
piunt hominesq; deoſq. Geneſis. xxij.
Placabo eū munerib⁹: ⁊ propitiabit
mihi. Ad vos clamo o iudices: o p̄o-
res: audite quid per Iſaiam dicitur:
Iſaie primo. Principes tui infideles
ſocij ſurum. Diligunt mūera: ſequū-

pur retributiones. Pupillo non iudi-
cant: et causa vidue non ingreditur
ad eos. Ille. De rege Cambise qui
fuit filius Cyri regis persarum. Cum
regnum patris obtinisset: et depre-
hendisset quendam suum iudicem in-
iuste iudicasse propter munus patris
contrarie: iussit eum vitium exco-
riari et filium eius loco substitui: ut fili-
us memor supplicij. timeret iniuste
iudicare. et Valerius libro quinto ca-
pitulo octauo. de Mavlio Torquato
qui filium suum decimum Syllanum no-
mine indignum a domo sua abdicar-
uit. eo quia quendam iniuste senten-
tiau: propter munera. Unde filius
ex tristitia priuationis se suspendit:
cuius exequijs nec pater interesse vo-
luit. O iudices notate bene. Unde se-
cundum sententiam Alber. quinque
sunt necessaria in omni bona ciuitate
aliter oportet ut corruat. Primo
bonus pater spiritualis scilicet epis-
copus. Secundo bonus magister
scolarum: qui paruulos instruat.
Tertio medicus materialis.
Quarto apothecarius. Quinto
bonus pater. Quia ut dicit philo-
sophus libro de regimine principum
Tunc solent homines timere regem
quando vident ipsum timere deum.
Unde patet quartum. Quintum
peccatum est. Quando ciues odium
se inuicem: prope est flagellum dei.
Unde dominus. Leui. xix. Non stabis
contra sanguinem proximi tui. Exo.
xxij. Si videris asinum odientis te
iacere sub onere: non pertransibis:
sed subleuabis eum. Quando ciui-
tates sunt diuise a deo flagellantur.
Deutero. xxvij. Adiunget tibi domi-
nus pestilantiam donec consumat te
de terra: percutiet te egestate: frigo-
re: ardore: estu: et aere corrupto: sper-
sequetur donec pereas. Ille. Turcus
scripsit pio: quod non timebat quemque: ut
quo regnabat guelfus et gibelli-
nus. Quia scilicet essent occupati in-
ter se ad se destruendum. Sextum

peccatum est. Videlicet blasphemias
dei et sanctorum. Sed dicitur Isa. i. De
reliquerunt deum. blasphemauerunt
sancti israel ab alienati sunt retro: et
Sequitur punitio. Terra nostra des-
serta: ciuitates nostre succense sunt
igni. Unde tot flagella. Certe a blas-
phemis. Pius papa. Confusa sunt om-
nia: et turbata: blasphematur passim
pietas: et in mandatis suis contemnis-
tur deus: nullus dei timor: nulla le-
gum reuerentia.

Tertium dicitur et c. Sunt tria reme-
dia. Primum est vite imitatio. Ephes.
iij. Renouamini spiritus mentis vest-
re. Et. i. Regum. ij. Recedant vetera
de ore vestro. Secundum orationum
proclamatio. Quidius de arte. Flecti-
tur iratus prece rogante deus. Exe-
plum Dominici de tribus lanceis et c.
Tertium dicitur sanctorum inuoca-
tio. Jo. v. Uoca si est qui tibi responde-
at: et ad aliquem sanctorum conuerti
Applica hystoria sancti cuiuslibet cu-
isto notando Petri de pal. iij. di. xlv.
ar. ij. duplici ratione. Primo ratione
deuotionis. Secundo patrocinantis.
quia gratiam habent super mala: ut
Anthonius super ignem. Rochus sup
pestem. N. super et c.

De choreis.

Arerūt i bo =

nis dies suos: in pun-
cto autē ad inferna des-
cendunt. Job. xxi. Post
quam natura humana deci-
dit in miserandam peccati seruitutem
et quod sensualitas est facta rebellas ra-
tioni: propter infectam et incorruptam
culpam et radicem primorum nostrorum
parentum: est necessarium homi-
ni constituto in presenti vasta solitudi-
ne et valle miserie: se lassat ita in exer-
citijs corporeis sicut in spiritualibus
in promerendo regnum celorum. Hoc habe-
ur figuratur. Eccli. iij. In sudore vultus
tui vesceris pane tuo. Et Hierony. ad

Sermo de choreis.

Thelisonem. Tepidum discipulum non amat christus. **Vulgariza.** Et qz q homo in hoc tempore carnis paup parum cogitat de hac penitentia suorum criminum: cum sit occupatus totus circa ineptas leticias chorearum cantilenarum et conuiuioz. Ideo ille dulcis et amozosus deus audis scilicet filiorum suoz: nos auisat: vt temperemus nos ab ineptis his leticis per os sanctissimz speculi patientie Job. qui dicit verba assumpta. **Duxerunt in et c.** In quibus verbis de choreis loquamur: in quibus homines cum damno anime ac corporis se occupant et hoc sub tribus mysterijs.

Primu dicitur offensionis.

Secundu dicitur malignationis.

Tertiu dicitur punitiois.

Queritur dubium. Utrum ducere choreas sit peccatum: aut mortale aut veniale: aut nullum. Videtur quibusdam q non Ratio. quia aliquando conuenit homini recreari. Unde phis. viij. Et xi. Omnis laborans indiget requie. In x. Eth. Ludere per tempus rationem boni habet. Cato. Interpone tuis: interdum gaudia curis. Ad hoc responderet Alb. in. iij. dr. xvi. Durandus ordinis minorum. in. ij. sent. Archiepiscopus. in. ij. parte sum. Qd chorea et hmoi ludi. fm se no sunt mali. Quia bene possunt fieri sine peccato: maxime. v. coaditionibus cooccurrentibus prius erit licita chorea. Aliter no: sed erit peccatu: graue. Prima. i. q sit tpe debito: vt puta tpe gaudiij. s. in nuptijs tempore victorie: aut liberationis patrie vel hominis: aut in aduentu amici de terra longinqua: vt fecit pater filij prodigij. Luc. xv. Qui fecit in aduentu filij fieri magnos triumphos. Secunda q sit cum honestis personis de quibus no sit presumptio mali. vt cum meretricibus: concubinarijs: et huiusmodi. Quia tales psoe ne no habent dare bonum nomen: vt faciunt quidaz qui chorizant in lupanari. O maliuoli quid facitis. Tertia

q fiant a personis secularibus non religiosis: quia debent se in alijs occupare in libris: in casibus conscientie. Unde de eis. ij. Mach. i. habentes solatio libros sanctos in manibus vestris. Quia di. lxxxvi. Ignorantia mater est omnium delictorum. Quarta q honesto modo fiant: et non cum gestulationibus nimis inhonestis. et inordinatis: vt faciunt plures. Stringere digitum el calcaneo et c. Quinta q cantus vel musica excitans in his no sit de illicitis. sed de moribus et honestis ne sonetur in eis cantio mala. O excubantes. Istis non concurrentibus: semper est peccatum mortale. Quod pbatur triplici ratione: vt chorizantes nullaz causam habeant excusationis.

Primo ratione finis.

Secdo ratione priuationis.

Tertio ratione incitationis.

Primo ratione. Et c. Conclussio philosophi. ij. d. asa. Et. ij. phy. Et Tho. i. ij. q. i. ar. iij. Quod actus humani speciem sortuntur a fine. Quia si finis bonus est operatio bona est. Si autem econuerso operatio erit mala. Exemplum de illo qui dat elemosinam si dat pro amore dei bonum est. si ex vana gloria malum est. Cuius finis bonus est et c. Ad ppositum. Finis chorizandi coiter et vt in pluribus est malus. s. propter libidinem et petulantiam. Quis te inducit o iuuenis ad choreas: no cu oibus. sed cu illa et illa: non cum alia: vere ppter libidinem voluptuosam. Unde hier. ad heliodorum. Non credam vii. dicenti mihi se illu euasisse a spectaculis mulierum: cum Dauid ex eo q vidit versabee lauandem: in libidine: sit puocatus. Si Dauid ad visum cecidit quanto plus iuuenis ad tactum. et Ber. Cum mulieribus hitare. et de mulieribz non cogitare maius est q mortuos suscitare. Et hiero. xxxij. c. hospitium tuum aut raro: aut nunq: mulier pedes terant quia non potest toto corde cum

deo habitare qui feminas accessibus copulatur. Unde Ecclesiast. xviij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et quis alius hoc agat ut chorizent bono fine ut antiquitus: tñ pauci sunt. **S**ecundo rōne rē. Illud per quod pua mur glia paradisi est mortale peccatū quia nō nisi p mortale dānamur. Sed p choreas priuamur gaudijs paradisi. **I**gitur rē. Quid dicis Augu. in sermone. Hoc enim decet christianum toto alio odisse aut dānasse. quod seculū diligit. Amat enim sermones impudicos: diligit saltationes: motus impudicos et incōpositos: et saltationes mundi cōmercia sunt demoniorū. Ille. preterea exēplo patet per Gre. in. i. dia. de puella quadā noie musa que choreis erat dedita. Virgo ei apparuit cū multis puellis: albis indutis: et cum illa tam deuotam processionem aspiceret: et secum vellet sociari: virgo p hūit di. Quod donec eēt choreis dedita: nunq̄ venire posset ad choreas celi. Die. iij. migrans: ad celum iuit. Sic in proposito: nec chorizans poterit saluari. **T**ertio ratione rē. Mulier inquit. Origenes arma dyaboli ideo demon bellat contra hominem per medium mulieris. Et hoc tripliciter. Primo per colloquū. Secundo per aspectū. Tercio p tactū. **P**rimo per colloquū. Apostolus. Corrupti bonos mores colloq̄a mala puer. xi. In multiloquio: non deerit peccatū: maxime hoc colloquū est in choreis. **O** facies singularis. **O** paradisi oculi: jo labia rubicunda: et alia verba inhonestā prouocantia ad libidinem. Et ut dicunt doctores. Omne verbum prouocantium libidinis est mortale. **O** quot dicuntur. Ecclesi. ix. Cum saltatrice ne sis assiduus: nec audias verba illius. Et prouer. ix. Colloquium mulieris: quasi ignis. Ad loquelam homo agnoscitur. Mathe. xvi. Loquela tua manifestum te facit. et ff. de tutoribus et curatoribus datis ab his. l. hie: qui. §. si. **E**x sermonibus et loque

lis cognoscitur quis sapiens: et iudicatur insipiens. **S**ecundo per aspectum. Hiero. Gladius igneus. facies mulieris. Et in vitis patrum. Quidam pater dixit fratribus. Melius est videre demonium: q̄ mulierem ornata. Ecclesiast. ix. Auerte faciem tuam a muliere compta. i. ornata: practica. Iste sunt que se ornāt de uersis coloribus: et vnguentis. O katherina. Da mihi scardotium. et alia illam piscidaz. Que oia sunt peccatū ut Tho. dicit. Cōtra tales David. Facies peccatorū suntis. peccatorū. i. de mundi. Afaytant capillos. Exemplū in li. de. vij. donis. Quedam comitissaz multum esset liberalis ad pauperes. et orationibus dedita: sed multū vana in ornatu capillorum: apparuit cuidam familiari mulieri sue di. se esse dānatam ppter ornatum capillorum capitis. Unde vidit mulier illa caput habere plenum serpentibus mordentibus ipm loco capilloz in penam illius vanitatis. **O** vane mulieres. Deferunt secum mille farlinge. **E**x vna parte leuitates. ex alia Coral la ab alia pectorale. Et alia cultros desunt ei forpices: ut appareant fabri equoz. Talis ornatu est meretricibus. Prover. vij. Ecce occurrit illi mulier in habitu meretricio. pparata ad decipiendas animas. Quod domus nūc conqueritur. Isa. iij. Eleuate sunt filie et ambulauerunt extento collo et nutibus oculorum ibant et plaudebant: et ambulabant. et pedibus suis composito gradu incedebant. Inducunt plura mala cum paris duceret helenam pulcherrimam Troyam philosophi ne ipsam eius faciem viderent: faciem cooperuerunt. **T**ertio per tactum. i. Cor. vij. Bonum est viro non tangere mulierem. qz palea stat male apud ignem. De Leone papa legitur. Cū manus eius quēdaz mulier ex deuotione esset osculata incidit in grauem tentationem ppter q̄ spiritus sancto dictante manus ab

Sermo

scidit: sed virgo postmodum restituit
Preterea cum quendaz nouitium re
prehenderet magister Jordanus eo
q mulieris manus terigisset. Respon
dit ille frater. O pater est bona muli
er. Cui dixit. Terra utiqz bona est et
aqua bona tamen ex vtraqz se contin
gente fit lutuz. Unde patet quomodo
chozea est peccatuz ꝛc.

¶ Secundum dicitur ꝛc. Tres mali
gnitates huius vitij fm doctores no
stros inuenio.

¶ Primum dicitur diabolica inuen
tio.

Secundum dicitur diabolica excec
tio.

Tertiu dicitur facilis periclitatio.

¶ Prima dicitur ꝛc. Dyabolus inue
nit chozeas: quia vt videm⁹ ad oculi
chozea est quidam circuitus de vno
loco ad alium. Et hoc est iter dyabo
li. Ipse enim circuit. Johan. i. Inter
rogatus a domino. Unde venis. Re
spondit. Circuitui terram ꝛc. Et. i. Pe
tri. viij. Aduersarius vester circuituit
ꝛc. Qui ergo tripudiat dyaboli fa
cit officium quod ipse inuenit: scilicet
chozeas. In hystoria scolastica legi
tur. Quod in egypto erat quidaz tau
rus: quem testatur Plinius se vidisse
hic sepe egrediebatur de flumine.

Ad quem cum confluerent egyptij cu
omni genere musicorum. ipse eleua
batur in aere super eos saltando et
chorizando. Et illi egyptij ad statio
nem ipsius: in terra movebant. Hic
erat demon in forma tauri. Et sic di
ciderunt a demone balare in tauro
transfigurato. Et exinde deuenit il
le modus ad alias nationes. ¶ Pre
terea in libro de apibus. In quodam
castro alemaniae. Apparuerunt demo
nes in formis diuersis masculorum
et feminarum balantes et tripudian
tes. Ad quorum spectaculu exiere om
nes de castello. Et cum ipsi demones
compleissent suos basillos enauere.
Unde viri et mulieres didicerunt ab
eis dyabolicas tripudiationes et in

honestas saltationes.

Secunda malignitas ꝛc. Excecantur
tales a demone. quia chozeas ducunt
in loco quo non oportet: quod fatuum
esse ostendo triplici ratione fm archi
episcopum in. ij. parte.

¶ Prima: qz non competit loco
Secunda: qz nō competit statui.

Tertia: quia non competit tempori.

¶ Prima: quia non ꝛc. Sumus in exi
lio qui deberemus esse in celo. Unde
flendum est. Augustinus. In valle su
mus miserie in qua magis flendum
est: eo q minus fleamus. Figura. iij.
Regum. xxv. de filiis israel. Cum in
iustarentur ad cantandum dixerunt.
Quomodo cantabimus ꝛc. Ad pro
positum de nobis. Ecclesiastici. xxij.
Musica in luctu importuna narratio
Quod insinuat nobis puer dum nasci
tur qui statim plangit. Unde Solinus
libro. ij. capitulo. iij. de mirabilibus
mundi. Nascentium vox prima: vagi
tus est: sensus leticie differtur in xl.
diem solus zoroastes eadem hora re
lisse fertur: nec hoc naturale fuit bo
num. fuit enim inuentor: ydolatrie.

¶ Secundo non competit statui: qui
est vbiqz periculosus. Et quocunqz se
vertit reperit vbi tristetur. Primo si
sursum videt celum quod amittit. Se
cundo si deorsum: videt infernum pa
raturum pro malis. Tertio si ante: pec
cata sua. Quarto si retro: tempus ma
le amissum. Quinto si a dextris: demō
caro: mundus. Sexto si a sinistris. mor
tem cum pharetra et sagittis. Inter
tot pericula positus homo: chorizare
non debet. Fatuus esset quis si ad
furcam ductus vellet ridere. Omnes
sumus sententiati ad furcam mortis.
Unde non est nobis gaudendum.

¶ Tertio non competit tempori. Tē
pus enim vite nostre est cursus ad mor
tem. Ecclesiastici. xxxvij. Mihi heri.
et tibi hodie. Et plus papa Domine
Blance in epistola ne obstaret viro
deliberanti ire pro fide catholica
contra tuncum. Fugit vita mortalis

et quasi finis cito euanesce. Querenda est altera: quod neque molestias habet neque finem. Illic thesaurizandum est: illic aspirandum. Unde legitur de Alexandro magno. quod eo mortuo accessit Diogenes philosophus ad tumulum suum. et ait. O Alexander. heri non sufficiebat tibi totus mundus. hodie autem sepultura quingentorum pedum contentus es. Ille. Et ideo. Petrar. v. Tristis. Transseunt vestre pompe et elationes. Transseunt dominia: transseunt regna. Omnia mortalia tempus intercidit. Tertia malignitas est. In nullo peccato ita de facili homo cadit: sicut in choreis. Quid dicis o pater Augustine. In saltationibus dyabolus spargit dulcedines luxuriarum. Redit matrona domum multis vocibus stimolata. Redit virgo iniquitatis auribus: nec virgo integra: nec mulier maritata. Redit turba adolescentium: nec dum mulieribus coniuncta: et conscientia lacerata. Ille. Et vere non est passus: quos demon non numeret. Job. xxxi. Nonne gressus meos dinumerasti. Et communiter tales sunt implicari in dominicis diebus et festis. Et ita fit ut quod non respexerunt festa sanctorum. In morte neminem habeant advocatum. et sic desperati moriuntur. Ad quid dedit deus oculos: aures: pedes: manus: omnes sensus. Vere ad corporis officium. Sed chorizantes in laudem demonis. omnia ista occupant. Preterea inuasi sunt christo in omnibus membris. Quidam sanctus orant iuxta crucem. quid magis iram diuinam provocaret ad vindictam. Respondeo quod chorizantes precipue ab illis vituperantur. Extensio brachiorum: representat extensionem christi in cruce pro nobis. Sertum capitis christi coronam signat. Ritus qui fuit in eo. Quomodo fuit derisus a Iudeis. Beletum signat quomodo fuit velatus facie.

Tertium dicitur et c. Duplex puni-
tio. Una temporalis. Alia spiritualis.
Primo temporalis in presenti. Ecclesiastici.

xxxij. Cum Moyses de monte descendisset cum duabus tabulis. et ad castra appropinquasset vidisset choros mulierum et hominum chorizantium ante vitulum argenteum confregit tabulas. Fratresque occidit omnes chorizantes scilicet. xxij. milia. Preterea Jacobus de vitriaco refert quod in quadam villa saxonie: quidam stabant ad chorizandum in natalibus diebus. Presbyter eos redarguit cum non vellet desistere. imprecatus est eis ultionem dicens. Placeat deo ut sic steteris per annum. Quod et factum est. Nam per totum annum nec fames nec sitis eis aduenit. sed sub aqua et nixie per annum stantes quasi bestie. In capite anni veniam postulantes veniam obtinuerunt. Episcopus Coloniensis Ubertus nomine ab hoc vinculo eos absoluit et eos deo suo reconciliavit. Preterea. Mar. vi. c. de Johanne baptista qui fuit decolatus ab herode Antipa propter saltationem puelle in conuiuio. Punitus est cum muliere et puella. Unde tot flagella: carissime: bella. Certe a choreis: quia dum deberent deum laudare et sanctos diebus dominicis et festis. chorizant. Unde Ezechiel. xxv. Pro eo quod plausisti manibus. et gaudia es ex toto affectu tuo per terram. Idcirco ego extendam manum meam super te. et tradam te in direptionem et interficiam te scilicet eterna morte. Et Job. xxi. Tendent tympanum et cytharam et gaudent ad sonitum organi. In puncto autem ad inferna descendunt.

Secunda pena spiritualis. Cyrillus discipulus beati Hieronimi refert se habuisse nepotem: qui in sua iuuentute mortuus apparuit Cyrillo dicens se esse damnatum. quia in ludis et choreis se miscuerat. Preterea de muliere choreis dedita. Quidam iuuenis in balo quodam venit omnibus ignotus. postquam multum cum quadam trepidasset: sustulit mulierem cum qua chorizabat in vlnas.

Dñica prima

que amplius non est visa. Erat enim demon ille iuuenis. Unde ad infernū conducta est.

¶ Dominica prima aduentus.
De aduentu messie.

Ecce rex tuus

venit tibi mansuet⁹ se
dens sup a sin⁹. Mat.
xxi. Cōfundit ⁊ ad mo
dum inexcusabilez red

dit rationale creaturam bonitas diuina illius supremi dei: q̄ indefesse non cessat vocitare errantes aiam ⁊ vepribus ⁊ spinis pcti ad statū pprie salutis p vartos ⁊ diuersos modos: sic p cōmunicationē bonoz tpalium. Sic p bonas ⁊ sanctas inspirationes. Sic p patibula mūdi. Sic etiā principaliter per piam ⁊ deuotā representationem adueniēti filiū sui in carne mortali fm representationē sacrosanctē ⁊ militantis romane ecclesie. Et licet grande fuit desideriu illoz barbarorum antiquozū patrū veteris testamenti: vidēdi illum facie ad faciem: ita etiam nostrum ad sancte operandū: qđ deuot⁹ Ber. gliderās in. ij. sermone sup Cañ. dicit. Ardorem desiderij patrum inspirantiū xpi in carne presentiaz frequentissime cogitans: cōpungor ⁊ cōfundor in memetipso: ⁊ vix contineo lachrymas: ita pudet tēporis corporisq̄ miserabiliū temporū horū. Cui nanq̄ nostrū tm ingerat gaudiū gratie huius exhibitio optum sanctis veteribus desiderij pmissio. Interfere supplicationes patrū. In verbo cōfundor. hic est q̄ a patriarchis est acclamatus. Isa. xvi. Enutre agnū dñe dñātozem terre. ¶ Secūdo a prophetis. Isa. xlv. Rorate celi desup: ⁊ nubes pluāt iustum. Tercio a regibus. Ostende nobis dñe miam tuam: ⁊ salutare tuū da nobis. ¶ Quarto a mulieribus. O Emanuel rex ⁊ legiser noster expectatio gentium ⁊ saluatio earum: veni ad saluandum nos dñe deus noster. Ab

ecclesia. Excita dñe potentiam tuā ⁊ veni: vt ab imminētib⁹ ⁊c. Et qz inuict⁹ pcti fuit supbia. Ad qđ curandū necessaria erat humilitas: quia in. ij. Ethy. Contraria contrarijs curantur. Ideo humilitatē amplecti voluit q̄ ad nos ventens humilis in carne venit. Ideo di. Dicite filie syon. i. hierusalē. Ecce rex tuus ⁊c. In quibus verbis: qz hodie sancta mater ecclesia in officijs suis nobis pponit illud stupendū admirāduq̄ beneficij aduentus in esse filij dei in carne quē tanto desiderio antiq̄ patres petendo expectarunt. Ideo de eo ⁊ nos loquimur. De quo tria contēplabimur in presentiarum.

¶ Prīmū dī congruitatis.

Secundū dī inductionis.

Tertiū dī modificationis.

¶ Prīmū dī ⁊c. Queritur dubium. Utrum fuit conueniens xpm incarnari. Circa hoc dup ex opinio. Una concludit q̄ non. Rō illius est: qz vt dicit phūs. ij. phi. Frustra fit ⁊c. Sed deus humanā generationē poterat liberare alijs modis q̄ p incarnationē. Aug. li. de tri. c. x. Dicimus ⁊ alius mod⁹ dūz possibilē ei fuisse: cuius potestati oīa subiacēt. Alia opinio q̄ sic: qz iste modus fuit dignior. Dah. li. ij. Cañ. vij. Oēs alij modi erāt mihi efficaces ad satisfaciendum nisi dei filius ad incarnationem sui nō fuisset humiliatus. Ad hanc difficultatē. Tho. ij. p. q. i. ar. i. In. ij. di. i. q. i. ar. ij. In. iij. cōtra. ca. xlix. Et. lv. Bona. iij. di. xx. magister. iij. di. xx. qđ cōueniens fuit xps incarnari. Que cōclusio pbatur ⁊a triplici ratione in presentiarum fm doctores.

¶ Primo ratione diuinalis communicationis.

¶ Secundo: ratione diuinalis liberationis.

Tercio: ratione nature humane exaltationis.

¶ Primo ⁊c. Conclusio est. Tho. ij. parte. q. xi. ar. i. Qđ vnicuiq̄ rei illud est sibi conueniens qđ ei conuenit fm

proprietate sue nature. Exempli gratia. Conuenit soli illuminare. Igne calefacere: homini sermocinari. Unicuique rei. &c. Ad propositum. Natura diuina summus dei: non est aliud nisi misericordia & clementia ut probat Dionysius. iij. de di. Cum ergo sit summe bonus & misericors debet illam communicare homini: ostendere & declarare & facere nobis intelligibilem. Quia ut habet Dio. iij. di. Et phis. i. Ethic. & iij. anunt. Bonum est sui diffusi. Proprium bonum est seipsum communicare. De ipsa dauid. Apud dñz. &c. de peni. distinc. i. ca. Multiplex. Misericordie domini nec mensuras ponere possumus &c. Et de pe. di. i. Diuinitas natura clemens est & pia: magis quod ad indulgentiam prona quam ad vindictam. C. de nuptijs. l. Imperialis. Nam ita credimus dei beniuolentiam & circa genus humanum nimiam clementiam quantum nostre nature possibile est imitari Qui quotidianis hominum peccatis semper ignoscere dignatur: & penitentiam nostram suscipere. Ibi. Et Dauid. li. iij. Purga peccata nostra horribilia fuerunt: sed diuina bonitas habet tam lata brachia quod capit quocumque ad illam conuertitur. Benignus ergo deus debebat illam misericordiam communicare. In testamento veteri. Deus erat rigidus. ps. Deus ultionum dominus. &c. Eccl. xx. Ego sum dominus deus tuus fortis zelotes visitans iniquitatem patrum in filios. in tertiam et quartam generationem eorum qui oderunt me. Non dicebatur pater: sed deus iusticie. Quidam ligna colligens die sabbati: precepto domini lapidatus est. Similiter alius blasphemans. Damnauit luciferum in perpetuum. Ex pulit Adaz de paradiso. Gene. iij. Misit sulphur & ignem super sodomam. &c. Gen. xij. Submersit pharaonez. Exo. xiiij. Percussit. xxiij. milia propter adorationem vituli. Exodi. xxxij. c. Der

cussit. clxxxv. milia ex peccato blasphemie de populo Sennacherib. i. Regum. xix. De populo Dauid. lxx. mortui sunt. ij. Regum. vlti. Debat ergo misericordiam suam declarare. Sed meliori modo eam non potuit ostendere quam ut nobiscum conuersaretur. Quia ut habet phis. viij. Phis. Nihil est tam proprium amicorum quam simul viuere & simul conuersari. Non te scandalizat si quem vides associatus. Ipse autem ut hanc amicitiam ostenderet nobiscum commoratus est. Baruch. iij. Post hec in terris visus est: & cum hominibus. &c. Sed hec amicitia plene completa est: quando verbum factus est caro. Unde hieron. ad Dama. pam de filio prodigo. Que maior potest esse clementia: quam ut filius dei filius hominis putaretur: decem mensum fastidia sustineret: partus expectaret aduentum. inuolueretur panis: subiceretur parentibus: per singulas adoleret etates. et post contumelias vocum: alapas: & flagella crucis pro nobis fieret maledictum ut nos a maledicto legis absolueret. Ille. O vere beata etas. O vere aureum seculum: in quo experimur dulcedinem filij dei pro nobis incarnari. Ex speciali privilegio: videbis christus in carne: in presepio: in feno iacere: ab animalibus adorari & a pastoribus. hoc privilegium non est concessum Abrahe sanctissimo homini: non Isaac: non Jacob. Unde christus Luce. x. c. Beati oculi qui vident quod vos videtis. Secundo. &c. Conclusio est Tho. iij. pte. q. xlv. ar. iij. Alex. iij. pte. Et Bon. iij. di. xix. Quod propter peccatum primorum parentum nobis clausa est ianua paradisi. Ad quam aperendam nullus inuentus est idoneus. Non angelus: non cherubin: non patriarcha: non propheta: nisi solus filius dei. Unde. ps. xxiij. Omnes declinauerunt simul in utiles. &c. In scriptura Deut. xxv. Secundum mensuram delicti erit et plagarum modus. & xvi. que. i. Secundum quam

Dñica prima

litate delecti: imponenda est pñs
O confessores notate. Sed pctm pri
mi holo fuit infinite offeufe: et iniu
rie. igit requirebat satisfactioez in
finita que non erat in alia pura crea
tura. Quod fuerit infinite offeufe pro
batur hoc modo. Est vna maxima ca
nonistarum et iuristarum. Primo cano
nistarum de pe. di. i. c. duo facta. 7. xij.
q. ii. c. Gloria epi. 7. xij. q. ij. c. mo uet
7. xxvj. q. i. c. Nuptiarum. Secundo
per iurist. l. Item apud. S. quod ait p.
for. ff. de re militari 7. l. Omne deli
ctum. S. qui manus. ubi habetur: q. of
fensio et iniuria mensuratur sz digni
tatem persone. Exempli gratia. De
percussione serui et dñi. De infamia
secularis et religiosi. O socie 7c. De
cardinali et papa. Ad ppositum. Cuz
dens sit infinite bonitatis. Juxta il
lud Apo. xix. Rex regum 7 dñs domi
nantium. Sequitur q. culpa primi ho
minis fuit infinita. si infinita ergo re
quirebat satisfactionem infinitam que
non erat in pura creatura cum sit fi
nite operationis. Et fm phum. iij.
phi. Et prima celi. finiti ad infini
tum: nulla est pportio. In. viij. phi.
Impossibile est in corpore finito esse
potentiam infinitam. Unde Chrys. Ne
mo inter mortales repiri poterat qui
non interim indignus videret. Et dan
tes. iij. paradisi Cafi. vij. Vestra na
tura licet tota peccauit in origine et
posteritate ab his dignitatibus vñ a
paradiso repulsa fuit: unde se non potu
it si bene inspicias redimere aliqua
arte et via. Vñ opus fuit q. xps mite
teretur vt portaret facinora nostra.
vñ Dauid. Que non rapui exolvebā
Tertio 7c. Conclusio Angu. in. ij. di.
i. c. vi. Fecit dens rationalem creatu
ram vt summum bonum intelligeret
intelligendo amaret: amando possi
deret: possidendo frueretur. Sed ho
mo deus factus erat et viam perdi
derat: p pctm primi holo 7 nemo hāc
viam sciebat. quidam adorabant so
lem. quidam lunam. quidam stellas.

Sap. v. Errauimus a via veritatis
et iusticie lumen non luxit nobis. Ut
ergo hanc viam inuenire possemus
missus est nobis. bonus dux iesus dul
cis. Unde de se dicit Jo. xij. Ego sum
via. Super quo Augu. Si celus d est
deras: ego sum via. hunc ductorem
sancti patres affectarunt. Esa. xvi.
Emite agnum domus domatores
terre. Et quia homo poterat terref
cōsiderata sua fragilitate: in omnib
exemplis dedit patientie. Si graui
ris infirmitate: ipse a planta pedis.
Si infamia: ipse a iudeis derisus. De
montium habes. Si paupertate. ipse
pauper. Vulpes inquit foueas habet
7 volucres celi 7c. Nudus ponitur in
cruce. spinis coronatur vt nos subli
maret. Unde comparatur filio cuius
dam regis qui philocaptus de quadā
rusticana muliere ipsam in vxorem co
pit: dimissis filiabus ciuium suorum.
Quis est filius regis. Est xps qui ce
pit in vxorem carnem nostram que est
filia Ade. Et super omnes hanc con
radinam exaltauit. f. super angelos.
hanc dignitatem cognouit angelus
Apo. alt. xix. quando Johannes an
gelus adorare voluit. Uide inquit ne
feceris. Super quo Grego. Tinnit
adorari a natura humana propter af
fumptam euz verbo carnis nostre sub
stantiam. Vñ pz quomō fuit 7c.
¶ Secundū dicitur 7c. Triplici rati
one inducimur ad ipsius suscipiendū.
¶ Primo rōne status.
Secō ratione effectus.
Tertio ratione bñficii.
¶ Primo 7c. Quia eius status est sub
limis: quia est rex. Ecce inquit rex 7c.
Si enim ad vos venit aliquis magnus
dominus: dux comes. rex vere euz tri
pudio ipsum acciperemus: multoma
gis xpm. qui nobiscuz sociatur in hoc
aduētū: qui est rex. Ecce rex. Qui rex
triplex habet regnum.
¶ Primus celeste.
Secōm terreste.
Tertium infernale.

De quibus apls. Phil. ij. In nomi-
ne iesu omne genu flectatur: celesti-
um terrestrium et infernorum. Et si-
cut habet triplex regnū: sic habet tres
differentias militum quos posuit in
his regnis secundū illoz merita et de-
merita. Quidam sunt milites trium-
phantes. Quidam sunt milites terga
p̄bentes. Quidam. et. qui pugnauerūt
contra vitia mundū: dyabolū. oc-
cupantes se in bonis operib⁹: vt apo-
stoli: martyres: confessores. Domini-
cus: frāsciscus. Tales coronati sunt
in primo regno. Apocal. ij. Esto fide-
lis vsq; ad mortem: et dabo tibi coro-
nam vite. ij. Timo. ij. Non coronabit
nisi qui legitime certauerit. In Cro-
nica ordinis. Dum fratres mat. dice-
rent pigre et somnolenter: virgo eis
apparuit di. Fortiter fratres: q; grā-
dia premiū sunt vobis p̄parata. Non
credas coronari in primo regno: nisi
fueris strenuus miles xp̄i. Quidā. et.
hi sunt qui nolunt regnare: sed in oi-
streptu terga vertunt: non sunt stren-
ui milites. Tales non sūt apti: quia
pigri. Figura. Jud. vij. de Sedeōe dñi
pugnaret contra Madianitas et se-
cum haberet. xxxij. milia virorum di-
xit illi dominus. Multus populus te
cum est. Unde licentiauit ex eis. xxij.
milia: et remanserunt. x. milia. Cui
dominus. Adhuc populus est mult⁹:
duc eos ad flumen et probabis eos.
Qui biberit aquam de flumine vt ca-
nes non curuando se: eos separabis
seorsum vt apri. Qui curuatis geni-
bus biberint: separabis eos ab alia
parte: vt inepti. Qui numerus eoz
apti ad bellū fuit. M. ccc. et reliq; mul-
tudo remissa est. Moraliter. Pau-
ci sunt apti ad certamen in hoc mun-
do. Tales ponuntur in tercio regno
scilicet in inferno: quia octosi steterūt
Quidam sunt qui assidue pugnant
contra vitia: de quorum numero erat
qui dicebat. Ephes. p̄mo. Non est no-
bis colluctatio aduersus carnem et
sanguinem: sed aduersus principes

et potestates. Qui vult poni in primo
regno oportet pugnare. Quia vt dici-
tur. C. de his qui non expletis stipen-
dijs in. ij. libro. x. Stipendium quod
promittitur militibus: solū non debz
nisi finita militia. Secundo ratioe
et. Quia frater noster est et propin-
quus. Unde dicitur Tuus. Glo. id est
de tua progeme genitus. Duas pro-
genes fecit Deus.

Primam naturam angelicā.

Secundā naturā humanā. Potius
voluit contrahere affinitatez cum na-
tura humana: q̄ angelica. Hebreo. ij.
Nusq; angelos apprehendit Ideo di-
cit Tuus. Gen. xxvj. Frater enim et
caro nostra ē. Et dauid. Narrabo no-
men tuum fratribus meis. Super
quo Bernard⁹. Puto quia iam me de-
spicere non poterit os ex ossibus me-
is: et caro de carne mea. Desperit de-
us generationem humanam per an-
nos. v. milia. Quia ad lymbum illos
mittebat nunc autē inquit Bernar.
non sic. Unde possumus contempla-
ri: q; quando voluit incarnari et relin-
quere suos ciues. Angelici spiritus
miserūt ambassiatores. Venit pri-
ma ambassatia que missa fuit a pri-
ma hierarchia di. incuruando se. Do-
mine dominus noster: quid est homo
quia magnificas eum. Enumera hīc
beneficia. Dorasti eum lumine ratio-
nis. Ad tuam imaginem creasti. Po-
tisses eum lignum: lapidem facere.
Et nunc vis ad illum ire et te indue-
re sclauina. Respondit eis. Amore
languet. Secunda ambassatia mis-
sa est. secunda ambassatia di. Cur vis
o bone magister. ire ad homines ma-
los et p̄phanos. Vere si ibis: eris ma-
le contentus. Te percutient. te ad lo-
lumnaz ligabūt: oculos imbindabunt
te cruci affigēt: pedes p̄forabūt et ma-
nus. Rñdit illud verbū. Prover. vij.
Delicie mee eē cū filiis hoīm. i. sunt
cū filiis hoīm. O charitas immensa.
Tercia ambassatia: missa a tercia
hierarchia. Vera amicitia fundatur

Liiij

Dñica quarta

in aliquo hominum bonorum. Aut in bono
nobili. Aut delectabili. Aut honesto
ut habet Tul. li. de amicitia. et Tho.
xxij. q. xxij. ar. i. Et philosophus: vij.
Ethi. Sed dic nobis quam utilitatez
habebis de homine. Ille est qui te nul
lus blasphematur: qui falsa sacramen
ta capit. Est saccus verni mendicus
tribicen etc. Respondit eis xps. Amo
re langueo. Unde assimilatur filio cu
iusdam regis qui cum interrogaretur
a patre. Fili quantum me amas
ostende. Non potens verbo exprime
re: opere ostendit. Extendit brachia
et capite inclinato: totum posuit se su
per patrem di. Tantum te diligo: et
me totum do. Ad propositum. Tantum
xpus homines amavit: qd totum se de
dit in manibus peccatorum Johannis
Maiorem charitatem nemo habet: qd
ut animam suam ponat quis pro ami
cis suis. Tertio ratione etc. Quia
nobis beneficia contulit. Unde dicitur
Venit tibi mansuetus. Glo. i. ad tuas
utilitatez. Ubi nota sunt philosophum
lij. ethic. Quod tres sunt differentie
amicorum.

Quidam pro bono utili.

Quidam pro delectabili.

Quidam pro virtuoso.

Quidam pro bono: ut sunt amici
mercennarii: qui ad tempus diligunt
scilicet in tempore prosperitatis. De istis
Ecclesi. vij. Est amicus mense. In eo
des. Est amicus et socius mense et Qui
dus. lib. Tri. Cum fueris felix mul
tos numerabis amicos. Asculan. O
quot amicos. O quot confunctos no
bis adherent in felici statu contrariis
stantibus ventis. Amor talium fru
ctum tamen durante permanet. De tali
bus Ambro. facilis vox et communis
tutus sum totus: sed paucorum effectus
Cane ne incidas in miseriaz. qd pau
cos inuenies amicos. Exemplum. Job.
vi. postquam amisit omnia bona dixit. Ec
ce non est auxilium mihi: necessarii quo
q. recesserunt a me. Unde apostoli se
cuti sunt xpm ad nuptias sicut amici

pro bono utili: sed in passione ipsum re
liquerunt. Preterea milans sequi
tur mulierem dum portat tripam ad
aquam quam non sequitur dum vadit
ad ecclesiam. Secundo quidam etc.
ut sunt carnales qui iuenculas amant
amore carnali. O pater amat me. Et
si dedit manicas rubras illecebrarum: a
lia dona fecit pro bono amore videbi
mus quando turgescet virgultus. Te
lis amicitia non est bona: quia non est
fundata in virtute. In. vij. Ethicor.
Amicitia tunc est perfecta quia est pro
pter virtutem. Exemplum valerij de
duobus amicis de quibus lib. vi. Qui
amici inuicem cum unus alterum inui
taret ad malum. Respondit quidam
nomine Publius. Quid mihi de tua
amicitia si propter eam me oporteat
inhonesta agere. Unde patet secunda
differentia. Tertio. Quidam sunt
amici pro bono virtuoso. Isti sunt qui
omni tempore amant: et prosperitatis
et aduersitatis: iuxta illud puerb. xvij.
Omni tempore diligit qui amicus est.
Qui ponerent vitam pro amico. In hac
amicitia duo fuerunt romani Anon
et Phrygia de quibus valerius li. iij.
de amicitia quorum alterum cum vellet
Dionysius tyrannus Sicilie damnare
ad mortem petijt dilationem a rege:
ut ire posset ad ciuitatez suas ut dispo
neret facta sua. Et cum tyrannus peteret
fideiussorem dedit amicorum suorum di. ty
ranno. Quod si hora statuta non redi
ret: ille pro se occideretur. Ille autem
expeditis negociis suis: hora statuta
reuersus est. Et tyrannus considerata
amicitia eorum sibi precepit cordiali ani
mo et petijt acciperent eum in illa ami
citia. Clama hic. Solus xps fuit verus
amicus qui mori voluit pro nobis.
Johannis. x. Aliam meam pono pro omni
bus meis. O immensa amplitudo di
vine charitatis. O profunda bonitas
summi dei: quod Greg. considerans ani
mando cantabat. O inestimabilis dile
ctio charitatis ut seruus redimeres
filium tradidisti. Quid suauis. Quid

dulcius potest audiri: O peccatores
igrati diligite xp̄m q̄ nos redemit q̄
patres antiqui illum redempturū ex
peccantes toto corde dilexerunt.

¶ Tertiū dicitur 7c. Tribus modis
suscipiendus est: quem admodū iudei
susceperunt.

¶ Primo cum laudibus diuinis

Secundo cū mundicia cordis:

Tertio cū operibus charitatis.

¶ Primo 7c. Sicut iudei cum vocib⁹
puerorum. Osanna 7c. Ista autem lau
datio debet fieri:

¶ Primo ore:

Secundo corde:

Tertio opere:

De qua Ephe. vi. Cantantes et psal
lentes in cordibus vestris domino.

Nota in verbo cantantes hugo. lib.
de claustro 7c. Nōt cantare cum luci
fero in celo: seu cum primo homine in
paradiso: sed cum christo in templo.

Cantus dyaboli: cupiditas. Cantus
primi hominis. superbia. cantus chri
sti humilitas. Ille. Lucifer cepit an
tiphonam alte. scilicet La. dum dixit
ponam sedem meam ad aquilonem.

Adam cepit ad Sol: dum dixit. Eri
mus sicut dy. Christus cepit submis
se ad Ur: que est vltima nota. Laudem⁹

ergo christum: et ipsum recipiemus.

¶ Secusio 7c. Sicut ipsi cum oliuis
que non arescunt. Ita nos cum viridi
conscientia: et cordis puritate. Pro.

uerbio. xi. Iusti quasi oliue germina
bunt. Dic cum Tob. ix. ca. Mundam
seruauit animam meam. hec puritas

est illa vestis quā debemus christo oc
currere. De qua dicitur Apocalip. iij.

Vestimenti albis induis. vt non
appareat confusio nuditatis tue.

¶ Tercio 7c. Quod notatur per hoc
q̄ vestimenta sua stenebant in via.

Vestimenta spiritualia anime sunt
bona opera. Apoca. xv. Beatus qui vi
gilat et custodit vestimenta sua. Ista

vestimenta in via. p̄seruamus quanti
do bona temporalia pauperibus ero
gamus. Ecce rex tuus 7c. Practica in

verbo apostoli. hora est iam 7c. Vere
hora. quia es. xx. aut. xxx. aut. l. anno:
fū. 7 adhuc es in peccatis. Noli plus
expectare: quia vt dicitur. Ne tardes
ad extremum 7c.

¶ Dominica secunda aduentus.
De iudicio vniuersali.

Uidebunt fili-

um hominis venientes
in nubibus celi cum po

testate magna 7 maiestate. Luce. xxi.

Contremiscunt viscera: lingua heret
palato: omne humanum ingenium de

ficit: dum humana mens venit in con
siderationem q̄ sit horribile et timis

dum vniuersale iudicium: quod inuisi
bile credimus confirmandū supra pas

sibilem et mortalem carnem. Propter
ea sicut diuina iusticia nullam rem

intendit pretermittere. Que animas
bus sanctis et iustis debebat procura

re gloriam et honorem et laudem 7
triumphum. Ita per contrarium dā

natis in ergastulis et carceribus in
ferni quod possit porrigere tristiciam

dolorem: ignominiam et confusionem
Aude Lactantius libro. vii. capitulo

xxv. Deferatur si fieri p̄ test via per
ditionis et fraudis: in qua mors vos

luptatis illecebr̄s ad opera celatur.
Et quanto quisq̄ annis in senectutem

vergentibus appropinquare cernit il
lum diem quo sit ei ex hac vita migrā

dum cogitet q̄ purus abscedat q̄ in
nocens ad iudicium veniat. Non v̄

faciunt quidam cecis mentibus niti:
qui iam deficientibus corporis virtu

bus in hoc admonentur instantis vlti
me necessitatis: vt cupidus et ardens

tius hauriēdis libidinibus intendat.
Qua ex voragine liberet se quisq̄ dū

licet: dura facultas adest: seq̄ ad des
tota niente conuertat: vt illū diē secu

Dñica terciā.

rus expectet: quo p̄ses dominusq;
mundi deus de singulorum factis co-
gitationibusq; iudicabit. Ille. Decla-
ratio verbi Lactan. Deus audi veni-
gne inquit Lact. Quandiu homo has-
bet in se liberum arbitrium flexibilez
ad bonum et ad malum dimittat pec-
cata ⁊ celeragines: ⁊ induat se aure-
is vestimentis virtutum. Et conside-
ret q; habet sese presentare ante tri-
bunal iudicis xpi: ⁊ ibi reddere ratio-
nes de omnibus operibus suis bonis
aut malis. Hic est ille equissimus iu-
dex qui facta nostra omnib⁹ notifica-
bit. Mat. iij. Reuelabo pudenda tua
in facie tua ⁊ ostendaz in gentib⁹ nu-
citate tuam ⁊ regnis ignominiam
tuaz. Et ecclesia in sequentia p̄ mor-
tuis. Liber scriptus p̄feretur in quo
totum continetur: vnde mundus iudi-
cetur. Iudex ergo cum censebit quic-
quid latet apparebit: inultū remane-
bit. Hic est ille qui rationem exiget
de anima. Deut. iij. Custodi temet-
ipsum ⁊ animā tuaz sollicite. Hic est
ille qui rationem de tempore volet.
Eccl. iij. Fili cōserua tempus ⁊ deu-
ta a malo. Ille. Conserua tempus ra-
tione preciositatis Ber. Nihil preci-
osius tempore. Et ratione breuitatis
i. Cor. vij. Tēpus breue est. De quo
in. iij. Phil. Nihil habemus de tem-
pore nisi p̄sens nunc. Hic est qui ra-
tionē requirit de verbis ociosis. Ma-
thei. xxi. De omī vbo ocioso. ⁊ c. San-
cta ergo mater ecclesia auida salutis
filiorum suorum facit in hoc aduentu
officium bone matris que dñica p̄e-
terita proposuit aduentum benigni-
tatis scz de incarnatione xpi: hodie au-
tem de iudicio vniuersali vt qui nolūt
se corrigere ex benignitate: corrigant
se ex timore scz iudicio vniuersali qđ
hodie dicit Tpo. Videbit ⁊ c. De quo
iudicio tria videbimus. Require in
quadragesimali. Jo. xxvj.

¶ Dominica tertia aduentus,
De iudicio temerario.

¶ Cum audisset

Johannes in vinculis o-
pera xpi: mittens oñs
os de discipulis suis ait illis. Tu es
qui venturus es: an alium expecta-
mus. Mathe. xi. Evangelista recitat
q; Johā. baptista in carcere positus
ab herode antippa audire opera xpi
mirāda: misit duos discipulos dicens
eis. Tu es q; vēturus es: an aliū expe-
ctamus. Scđm Criso. triplici de cau-
sa Johannes incarceratus est.

¶ Prima quia reprehendebat heros-
dem propter herodiadem vxorez fra-
tris sui Marci. vl. Non licet tibi hab-
bere vxorem fratris tui. Ad eius sug-
gestionem ipm̄ incarcerauit. ¶ Secū-
da quia Johannes predicabat iustici-
am ⁊ baptisimū: ex quo popul⁹ enī seq-
batur. herodes cũ ēet alienigena et
pplo odiosus: p̄tmesces tumultū po-
puli ipm̄ incarcerauit. ¶ Tercia quia
Johānes quendā magnū regem post
se venturū p̄dicabat. Et cum romanī
ordinassent: ne aliquis sine auctorita-
te senat⁹ nonus rex nominaret timuit
offensam Cesaris: vnde incarcerauit
Et tūc misit discipulos dicēs. Tu es q;
ventur⁹ es: an aliū expectam⁹. Vide-
tur dubitasse an ēet Messias: q; mī-
cū ipm̄ oñdit. Ecce agn⁹ dei. Vñ ipm̄
baptizauit. Sp̄m̄ sc̄m̄ in specie colū-
be vidit: R̄ident doctores n̄ri Tho.
xxij. q. ij. ar. vij. Archieps. in. iij. par
⁊ Raynetius q; triplex est dubitatio
Prima est infidelitatis qualis fuit in
iudeis. Scda tarditatis: qualis fuit i
discipulis eūib⁹ in Emaus: ⁊ q̄busdā
alijs Mat. vl. Tercia est amoris siue
pietatis. Et hec pprie non est dubita-
tio. Talis fuit in Johāne. s. qđam hor-
ror quosia ad modū dubitatis se hz.
Vñ amb. Non fide s; pietate dubita-
uit. horrebat em̄ p̄siderare q; fili⁹ dei
ad inferna descēderet. R̄idet etiā Jo-
hannes Crisostom⁹ ⁊ bene q; Jo. non
dubitauit de primo aut scdo aduentu
q; alijs pphete p̄nunciauerunt. Sed

domm esset morti vicinus curans de discipulorum salute qui in christus non credebant misit eos ad xpm. Tu es q ven. 2c. Ut scz ab ipso in fide solidarerur. Xpus autē factis multis miraculis in presentia eorū dixit eis. Eūtes renunciate Jo. que vi. et audi. Ceci. vi. clau. q. d. Si verbis non creditis Jo. bap. me esse messiam: saltem operibus credatis. Johā. x. Opera que ego facio 2c. Sequitur. Beatus qui non fuerit scandalizatus in me. Glo. hoc verbum tangit discipulos Johannis qui in ipm non credebant que purus hominem putabant. Recedētibz discipulis cepit xps laudare Johā. bap. Rō: quia potuisset turba Jo. bap. leuē reputare q in xpm non crederet. Un de quattuor laudat. Primo in constātia. Quid existis in desertum videre. Arundinem vento agitatā: quasi di. non. Secundo in austeritate. Quid exi. in deser. videre hominem mo. re. q. d. non. Tercio. in pphetia. Quid exi. in deser. vi. prophetam: immo plusq prophetam. Quarto in natura ange. li. Ixc est de quo scriptum est. Mala. ii. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam ante te. hoc qptum ad hodiernum euangeliū. In dnica preterita egimus de iudicio vniuersali quo omēs deus iudicabit. hodie vero de iudicio quo homines se mutuo iudicant dicemus. De quo apostolus in epistola. No' ite ante tempus iudicare: Ubi tria vidēbimus. hunc sermonē habes. In qua dragesimeli. fol. lxxxviij.

¶ Dominica quarta aduentus.
De receptione spiritali Westie iesu christi.

Go vox cla-

mantis in deserto. Jo hāus. i. Cū sit famosa opinio apud indeos: q tempus aduentus Mes-

sie esset de primo. Et videntes opera

stupenda in ipso. Johā. bap. morti sunt ad opinandum ipsum esse christum: veri cupidi miserunt ad ipsum Johan nem nuncios solennes: sacerdotes: et leuitas: et personas ecclesiasticas: vt interrogarent eum. Tu quis es scilz an messias noster in lege promissus. Confessus est et non negauit. Qz non sum ego christus. fm Chrysostomum: qdriplci de causa iudei pl' opinabātur Johan. esse messiam qz de christo.

¶ Prima ppter habitus asperitatem. Qz xps ferebat vestes cōes et vestem inconsutile: quā maria ei fecerat. Jo. bap. i. indutus erat de pilis cameli. Mar. iij. Ipse Jo. habebat vestē de pilis camelozū. Scda propter vicer' paritatem. Qz xps panem et vini gustabat Jo. aut nō. Lu. vi. Venit. Jo. non manducans panē: neq bib. vinum. Lucē. i. Erit magnus coram dño. vinum 2c. Deute. xxiij. Bui. Mel et locuste fuerunt dapēs que intrauerunt Jo. bap. in deserto. propter quod est tam glori osus et magnus.

¶ Tertia causa: propter genus illustre. Qz xps fuit pauper: filius ioseph Math. xij. Nonne hic est fabri filius. Jo. bap. filius sum mi sacerdotis zacharie. Quarta propter baptismi nouitatez. Qz ante Jo hāne nullus prophetaz ausus est baptizare vt ipe. Unde baptismus Joh. quandaz nouitatem pretendere videbatur. Tu quis es. Non sum christus. Scdo ponunt aliā petitionē. helias es tu. De helia petunt. Qz sicut aduētus xpi fuerat pmissus iudeis: ita et aduentus helie vt dicitur Malac. vi. ti. Ecce ego mittā vobis heliam prophetam. Respondit Johannes. Non sum. Sed videtur cōtra illud qd dixit xps Math. xi. Si vultis scire: ipse est helias. Rñdet Chris. q erat helias non in persona: sed in operatione. Qz sicut helias nō tñiuit reprehendere regem Achab et iezabel de pctō homi cidij in Naboth. iij. R. xi. ita Johan. bap. reprehendere herodem de concubina Marci. vi. Non licet tibi ha:

Dñica tertia

berē vxorem fratris tui. Et sicut helias
 erit p̄cursor secundi aduentus ad
 iudicii. ita Johannes bap̄. p̄mi. ad in
 carnationē. Non sum ergo t̄c. **T**er
 tio p̄ponit aliā. Propheta es tu. R̄n
 dit. Non sum propheta. Sed contra.
 Mat. xi. Quid existis in desertū vide
 re. Prophetā. Enī dico vobis plusq̄
 p̄phetam. R̄ndeō q̄ erat opinio: tunc
 t̄pis famosa apud iudeos q̄ ante mes
 siam veniret vnus magnus p̄pheta:
 p̄ eo quod d̄r Deute. xviij. Prophetas
 suscitabo eis de medio fratrum suorū
 quīs de x̄po intelligatur: licet iudei
 intelligerent eaz de alio p̄pheta. Jo:
 hannes propheta negauit esse illum:
 Non sum propheta. Quid dicis de te
 t̄po: vt responsum demus his qui in
 ferunt nos. Ego inq̄t vox. s. predica
 tionis de celestibus: clamantis in de
 sertō. Mat. iij. Penitentiā agite: appro
 pinquabit em̄ regnum celoz. Quod
 nunquam fuit auditum ante. ipsum.
 Quid ergo baptizas si tu non es x̄ps
 neq̄ helias: neq̄ propheta. Respon
 dit. Ego baptizo vos in aqua. exteri
 us tantū lauans corp⁹: non interius
 cor. ad designandū illū qui suo baptis
 mate lauabit animas: Nota in verbo.
 Baptizo vos in aqua. Glo. interline
 aris. Tm̄ corpora lauo: quia peccata
 soluere nequeo. Tho. sup̄ epl̄as p̄au
 li ad Eph̄. ij. Baptism⁹ Joh̄an. dicit̄
 baptism⁹ aque: quā tantūz exterius
 mundabat: interius autēz non sancti
 ficabat. Et ideo de consecra. di. iij. c.
 Aliud. Si quos baptizauit iudas ite
 rum non sunt baptizandi. Et si quos
 baptizauit ioh̄anes. iterū sunt bap
 tizandi. Jō dicit. Baptizo vos in aqua
 Medius autēz vestrū stetit. i. cōiter
 viuens inter hoīes: quasi vnus ex vo
 bis: quia x̄pus vitaz cōmūnem duxit.
 Quez vos nescitis. i. vera cognitione
 non cognoscitis quo ad eius diuinita
 tem. Ipse est qui post me venturus est
 predicaturus et baptizaturus. Qui
 ante me factus est. i. dignitate polles
 et mihi platus. quia ab eterno fuit fm̄

diuinitatē. Cui⁹ ego non sum dign⁹
 vt solū eius corrigiam calciamenti.
 In quibus v̄bis querit̄. Vtrum x̄pus
 portauerit calciamenta. Vides dice
 re Nīco. de lyza super Jo. i. q̄ hoc cal
 ciamentū non intelligit realiter: sed
 est quedam methaphorica locutio et
 ego dico q̄ portauit. Quia vt dicit a
 postolus ad hebreos. vij. Debuit per
 omnia fratribus assimilari. Cum fue
 rit communis in victu: ita in vestitu:
 Vñ portauit calciamenta: q̄ habent̄
 in sancto Joh̄an. laterano rome. hoc
 sufficiat quantum ad euangeliz̄ hodi
 eritū. hodie volo videamus: quia in
 stat dies quo deus filius nostro amore
 incarnat⁹ est debeam⁹ et nos p̄parare
 saltē sp̄sualiter ad eū recipiendū. Qñ
 aliquā p̄sonā nobilē expectam⁹ in p̄
 ximo: quattuor cōsueuim⁹ facere: que
 sunt facienda iesu x̄po. quem in pro
 ximo: expectamus in hac natiuitate se
 cundū eccl̄ie representationem.
 Que sunt ista.

Primo viam dirigere.

Secūdo hospitium p̄parare.

Tertio epulas ordinare.

Quarto vestes pulchras assumere.

Primo viam t̄c. Dirigite inquit
 viam domini. i. mundate: omnia p̄
 ua remouete. Quod faciendū est de
 necessitate triplici ratione. si x̄pm ho
 spitem apud nos volumus suscipere:
 in hac festiuitate.

Primorōne dispositionis.

Secūdo rōne locationis.

Tertio rōne maioritatis.

Primo t̄c: q̄ tu d̄ bene disposit⁹
 Una martiū est Thomae. in. i. ij. q.
 cxij. arti. ij. Quod peccatum mortale
 facit hominem distare a regno dei et
 ab ipso deo. In. ps. Lōge a peccatori
 bus salus. et Prover. xv. Longe est do
 min⁹ ab impijs. Que quidā distātia
 non est localis: cum deus sit ubiq̄. Et
 per potentiā: essentiā: presentia
 am: et Thomas. i. par. q. viij. dicit: et
 David in ps. Si ascendero in celum
 tu illic: vsq̄ ad dexteram. et Jore. viij.

ra. Celuz ⁊ terraz ego impleo. Distan-
tia hec ergo non est localis: sed forma-
lis ppter pctm̄. Exempli gratia. Al-
bum et nigrum: licet simul essent loca-
liter et ppe: tamen formaliter distāt.
Quia vt dicit apostolus. ij. Corin. vij.
Non est conuentio lucis ad tenebras
Ideo si luc. Johānis. Ego sum lux m̄i
di. ⁊ Jo. i. Lux in tenebris lucet. Pec-
cator est tenebris. Deus est iustus pec-
cator iniustus. Deus est bonus: pecca-
tor malus. Deus est sapiēs: peccator
incipiens. Distant ergo deus ⁊ pecca-
tor formaliter in infinitum per pec-
catum: ita vt xpus non habitet in aīa
peccatoris per gratiam. Et hoc rōne
indispositionis. Et nisi sit disposit⁹ p
gratiam nunq̄ susciperet Iesum chri-
stum. Igitur requiritur dispositio. i. q̄
gratia disponat peccatorem per su-
gationem culpe. Dirigite viam dñi
id est remouete opera praua. Unde
theo. ponunt casuz disputabilē. Si iu-
das cum mala voluntate. i. cuꝝ pecca-
to produtionis ingrederetur celuz pe-
tunt. Si deus posset eum facere bea-
tū sine p̄dicta dispositione gratie. Ad
hoc sunt due opinionones. Una est muno-
ruz scz Scoti in. iij. di. xliij. Et Pauli
carmelite in p̄ma sum. in pun. tenent
q̄ de potestate ordinaria nō pōr: quia
iam scz ordinauit: q̄s debet esse beat⁹
Vñ oportet q̄ habeat talē dispositio-
nem: i. q̄ gratia sit purgata ab oi forde
pcti. Sz quo ad p̄tēz absolutā dicit
q̄ deus iudam posset saluare ⁊ beatū
facere absq̄ ista dispositione. Sz doc.
nostri aliter tenent Tho. ⁊ Alber. Jo.
de biblia de bonōtia in suis quolibet
tis q̄ nec de ordinaria potestate: nec
de absoluta posset iudā aut quēlibet
a iūm peccatores beatum facere abs-
q̄ dispositione p̄fata. Et ratio illoꝝ
est: qz implicat p̄tensionē: quia seq̄-
retur q̄ aliquis esset in gratia et non
in gratia: ⁊ esset beatus ⁊ non beat⁹
et haberet in se statum omnium bono-
rum cum statu peccati: sed hoc est im-
possibile. Si igitur tāta est turpitudō

peccati et malicia q̄ faciat totalit̄ ho-
minē indispositū ad xpm recipiendū
quare peccator miser non deserit ipm
peccatū. Cur non finis concubinā vsu-
ras ⁊c. Et si forte non credis: audi Jo-
hannes in apo. xxi. Nihil inquinatū
intreibit in illam. Si fecisses mille
opera bona: ⁊ post mortem cuꝝ vno so-
lo mortali ires ad celuz: ⁊ diceres. O
vos qui habitatis hic: aperiat̄is mihi
quia beatificari volo. Aperte: quia ie-
iunauit: orauit elemosinas fecit: feci sic
⁊ sic putas q̄ daret introitū Nō pla-
cet deo. Similiter in presenti nec in
anima tua per gratiaꝝ venire in pre-
senti. Nihil inquinatū. Fiat practica
de singulis peccatis semper addendo
Nihil inquinatū. Dirigite ergo viam
dñi o mortales: qz dñs venit.

¶ Scdo ratione ⁊c. Cōclusio est p̄fī.
iij. p̄fīsc. Locus ⁊ locatū debent eē
proportionata. Exempli gratia. Tu
habet bonū vinūz nihil scio ego men-
te adhuc. Ponis illud in vase propor-
tionato non marcido sed bono. Ne: O
ita pater: quia olidūz vini facit capil-
los albos. Anima nostra cū sit ratio-
nalis et capax summi dei cū sit p̄pin-
qua ei per similitudinē: vt docet Tho-
mas. i. pa. q. xcij. in. i. di. viij. oportet
q̄ si debet esse apta ad suscipiendum
ipm deū q̄ ei proportionetur. Et hoc
nō fit: nisi per gratiā et lumen glorie.
quod non pōt esse in locoybi culpa est
id est aīa que est peccati subiectum.
Oportet igitur q̄ aīa a peccato mun-
detur: si debet ingredi paradisum vel
xps suscipere. Putas o miser homo q̄
deus iustus velit liquoreꝝ illum p̄cio-
sum sue gratie ponere in fetido vase
immūditiaꝝ ⁊ repleto: id ē anima ple-
na peccatis. luxurie: auaritie: odi ⁊c.
Unde hiero. ad p̄amachium ⁊ ccea-
num. Vasa limo plena liquorem puri
elementi recipere et retinere nō p̄fit.
Ager spinosus: nisi oīno fuerit cultō-
ris labore extirpatus: non nutrit in
se iactata semina: sed suffocat: ita et
animus secularium sollicitudinū ple-

Dñica quarta

mas illecebras: verbū non pōt sustine
re diuinū nisi prius ipas mundi solli
citudines culparumq; om̄ materias
euangelica in se falce succiderit. 31.
le. Nonne reputaretur fatuus ille q
lapidem preciosūz pōticeret in latri
na ad ibi semp̄ manendum. Vere sic.
Nonne reputaretur insipiens q opri
mā romanā: vel maluatūz poneret
in vase misulento. Vere sic. Ita facit
deus. Faciet tibi deus: vt fecit quidā
florentinus qui habebat bonū vinūz
ad quē multi confluebāt et petebant
aut pro infirmis: aut p̄ medicina cū
vase honesto et mundo quidam bestia
lis mulit quēdam famulū cū vno bari
leto satis magno: vt daret ei de vino
precioso. Quod videns dñs rusticitā
tem illius ciuis facere: licentiauit fa
mulū dī. Uis in hoc vase portare vi
nū. Nolo inquit. Accipiens dñs vas
vini: odoratusq; est p̄ forameu dī. Abi
in malā horam. Nolo ponere bonum
vinum meū in vase misido: vt est hoc
O anima rusticana: ita erit tibi i pec
catīs permānes. Dirigite ergo viam
domini. 28.

Tercio ratiōe 28. Cōclusio est phi
li. Top. Si id quod min⁹ videtur in
esse inest: ergo 28. Exempli gratia.
de rege legem condente contra quāz
filius eius contra faciens punit. Cla
lerius refert de Tito manlio torqua
to: qui filium Titum: quia contra fece
rat edicto p̄fīs. quod erat ne q̄s ini
ret bellum nec certaret: q̄uis filius
certans inimicum picisset: fecit eum
ligari in presentia sua ad stipitem: et
ibi decollari. Et illudmet legitur de
quodam duce veneto. Si filium suūz
punit rex: magis punitet famulum.
Si angeli vel sancti oēs et virgo bea
ta peccare possent et peccarent. deus
expelleret eos a sua visione: nequa q̄
cum eis esset. O paule da testimoniū
si forte rōnes non capiunt. ad Eph. v.
hoc enim scitote intelligentes: quia
oīs fornicator: aut immundus aut au
arus: quod est idolorū seruitus: nō ha

bet hereditatez in regno xpi et dei. ad
Ro. xij. Abijciamus ergo opera tene
brarum. Et dauid. Dñe quis habita
bit in tabernaculo tuo. Qui ingredie
tur sine macula Math. v. Beati mun
do corde. 2c. De pe. dist. l. c. Non pōt
quisq; gratiam vite celestis accipere
nisi purgat⁹ fuerit ab om̄i sōrde pcti
per penitentie confessionē: vel per do
num baptismi salutaris. 31le. Exem
plum nepotis Cyrilli ad Aug. scribē
tis. Nepos inquit quidē meus. Ruf
fus noīe vtroq; priuatus parēte a tes
teris annis ad meas deuenit manus
qui vrinam ex vtero nō exisset: ne il
li quod sustinet cōtegi sset: quez tanta
diligētia enutritū: vt a plurib⁹ a me
genitus putaretur. Crescens itaq; i
felix puer etate: sed non sapia: ingen
ti pulchritudine corporis decorat⁹: s̄z
nō anime: a cunctis dilectione super
flua colebatur. 38 nāq; xviij. etatis
sue anno imbecilis et inferrimus ex
pirauit. De cuius morte tantus ab oī
bus insonuit luctus q̄ vir per mēse
potuit quietari. At ego nimis er⁹ in
cūbens dilectioni pluries rogau glo
riosum h̄ies. Ut mihi quid acciderat
nepoti meo reuelaret. Oranti autem
mihi die quadā hora. xvi. tantus af
fuit fetor q̄ nullatenus potui sustine
re: et dū tacitus mirarer vnde tantus
fetor esset supra meum h̄ticem eleua
tis oculis infelicem nepotem meū vi
di terribili visione ita q̄ visum in eū
imprimere non audebam. Nā cati
e: nis igneis circūligatus flammās fe
tidissimas erūpebat: ad hanc terribi
lem visionē subito me tantus timor
inuasit vt dum pluries loqui vellem
formare vocē penitus nō valerē. po
stremo aliquantulum ad me rediens
si meus erat nepos voce cepi perquis
rere trenebunda. Ad hec inquit ille
vlulatus et suspirijs. Utinam non
essem ne taz diris essem cruciatibus
deputatus. Nam scias me perpetuis
tēpibus mansionibus tartreis pman
surus. heu quid dicam. his dictis tā

rus mihi dolor affuit vt pluries sim
miratus quomodo e vita p̄tinus non
decessi. Longius autem expletis col
loquijs ab eo siscitatus fui: cur ita di
uinam misericordiaz perdiderat: cu
tot virtutibus videretur pollere. Pro
nulla inquit me scias causa fore dam
natus nil quia in ludis maxime dele
ctabar atq; in morte voluntarie post
posui confiteri: quibus dictis dispa
ruit. Et tantus fetor remansit vt in lo
cus illū per magnū spaciū nullus au
sus sit introire. hec Cyrillus. Ne igit
his qui cu; talia vel legunt vel audi
unt: non timent: non mutant: non con
uertuntur ad dñm deuz suuz. Nam si
pro vno peccato solummodo homines
dei iusticia eternaliter damnat: quid
faciet pro multis. Dirigite ergo vias
domini rē.

¶ Secundo debemus domuz dignaz
et hospitium preparare. Ambro. Pro
picia diuinitate fratres charissimi iā
aduenit dies quo natalez domini sal
uatoris cu; gaudio desideramus cele
brare. Idcirco rogo vt q̄tū possumus
cum dei adiutorio laboremus vt in il
lo die cum sinceritate: et pura conscia
et in lido corde et casto corpe ad altare
dñi possimus accedere. et corpus vel
sanguinem eius non ad iudicium: sed
ad remedium anie nostre mereamur
accipere. Ille. In hac domoz hospitio
ste nostre sunt tres camere: que debēt
esse pure et munde. Memoria: intelli
gentia: et voluntas. In memoria qui
dez habitat pater. In intelligentia fi
lius. In voluntate spūs sanctus. Me
moriam em̄ fm̄ Aug. est mater intelli
gentie. quia intelligentia nihil cogno
scret sine memoria q̄ ei influit. Sili
voluntas generatur a memoria et in
telligentia. Nemo enim vult aliquid
nisi in memoria habeat. Et nisi p̄ intel
ligentiam aliquam cognoscat. Et
sic memoria est mater intelligentie.
Et intelligentia est proles memorie.
Voluntas vero ab utroq; pcedit. Et
ideo per quandā appropriationē: pa

ter habitat in camera memorie. Fili
us in camera intelligentie. Spūs sanctus
in camera voluntatis. In camera me
morie pater habitat per. bñficioz dei
recordationez continuaz. Vñ ps. Me
mor fui et delectatus suz. Fiat practi
ca de beneficijs dei per modū contē
plationis. In camera intelligentie
habitat fili⁹ per fidē veraz. ad Ephe.
iij. habitare xpm per fidē in cordibus
vestris. Et hec fides habet purificare
Act. xv. fide purificans corda eoz.
et xv. q. vi. fides ola purgat. et Ambro
sius. Ubi fides integra ē etiā vbi sal
uator docet: vigilat et exultat: ibi req̄
es: ibi tranquillitas: ibi cunctorū cri
minū est medicina. In camera volun
tatis habitat spūs sanctus. scz per
amorem. Unde postq; dñs dixit Joh.
xiiij. Si quis diligit me sermonem
meū seruabit. Subdit. Ad euz venie
mus et mansionez apud euz faciem⁹
scilicet per amores. Sed dicunt quidā
Si vult venire in domū meaz in istis
festis parauī plura. Si voluerit lus
dere ad triumphos sunt in domo ad: tes
seres habeo plura tabularia: ad auz
raz habeo taxillos grossos et minutos
Grossos vt si forte male videret: quia
deus senuit. O ceci qd agitis. Unde
Ber. super. Can. ij. Ecce q̄ multi in
hac eius que primo est celebrāda na
tiuitate gaudebunt: sed vtiā de na
tiuitate. Ille. Dirigite ergo viam rē.
¶ Tertio. Debem⁹ epulas ordinare
Inuenio triplicē cibū in quo christus
delectatur.

¶ Primus est materialis.

Secūs est spiritalis.

Tertius est celestialis.

¶ Primus rē. Iste dz dari pauperib⁹
qui xpi psonā gerūt. Xps em̄ in pau
pere se reputat esurire et pasci Mat.
xxv. Esuriui em̄ rē. et vij. q. i. c. om̄is.
Qui negāt misericordiā faciendā fugiē
tib⁹: et necessitatē parietib⁹ ipm xpm
negant q̄ est misericordia et veritas.
Practica. vt si qd videret xps ad ostiū
et ipm licētaret. O q̄tuz esset graue

Dñica quarta

ita fit panperi quē licentias dicendo
vade cū deo ꝛc. ¶ Scōs ꝛc. hunc de
bemus preparare in anime iustifica-
tionē de quo Jo. iij. c. Deus cib⁹ est
vt faciā voluntatē patris mei qui in
celis est. Et que est hec voluntas pa-
tris. O bone iesu. Certe iustificatio
peccatorū. Ezech. xviij. Nunquid vo-
luntatis mee est mors impij. Ihsuꝝ ci-
bum it xpus querendo hostiatum di.
Apostol. iij. Ego sto ad ostiū et pulso:
si quis aperuerit mihi intrabo ad il-
lum et cenabo cū illo: et ipse mecum.
hoc est dicere. Ponemus ad scotum:
scilicet quantū dabis mihi: ego dabo
tibi. Quid ergo faceres o anmꝝ qñ
xpus veniret ad cenandū tecū. O pa-
ter facere ei de assato et alia plura.
Nō querit ista deus a te: sed alia. In
hac cena peccator debet ponere tria
pro suo scoto. Confessionē: contritio-
nem: satisfactionē. Deus aūt pro sco-
to suo ponit alia tria. Remissionem
culpe: infusionē gr̃e: collationem glo-
rie. O bona cena. Sed heu multi sunt
similes ioculatoribus qui sempervel-
lent cōdere de alieno ꝛ nūq̃ de suo
Tales vellent q̃ deus poneret partē
suā: et ipsi nihil volunt de suo ponere.
¶ Tercius cib⁹. ꝛc. i. laus dei prepa-
randa est. dicitur em̃ cibus celestis.
Deus em̃ est frater scilicet Dñici non co-
medit carnes: sed libenter gustat lau-
des imolatas. Unde dicit. Nunquid
manducabo carnē taurorum aut san-
guinē hircorū: potabo. Subdit. Im-
mola deo sacrificiū laudis. i. omnibus
his diebus precipue occupa te in ve-
speris missis. ꝛc. O quot sunt qui istū
non preparabunt: sed blasphemias
propter ludū qui fit diebus ꝛ noctib⁹
O pretores quid agitis.
¶ Quarto pulchras vestes assumere
Inuenio tres vestes quibus ornare
debemus nos.
¶ Prime sunt albe.
Scōe sunt deaurate.
Tercie sunt varie.
¶ Prime. ꝛc. Vestis alba est puritas

de qua Apoca. iij. Vestimentis albis
induaris: vt non appareat confusio ni-
ditatis tue. ¶ Secūda est deaurata.
Ista ē charitas: charitas ē vestis ru-
bea que facit animā rubentē. i. igne
amoris feruentē. ¶ Tercia est varia
id est diuersitas virtutum. Eccl. xvi.
Vestim te discoloribus. De hac tri-
plici veste in ps. Astitit regina a dex-
tris tuis in re. deau. circum. ꝛc. Bea-
ta anima que xpo aduenienti occur-
ret ei cum veste alba puritatis cum
veste deaurata charitatis et varia
multiplicis virtutis. Sed ve illis: qui
sibi econuerso occurrent cū veste ni-
gra: sanguinolenta et sordida pecca-
torum. Non est olla magis nigra q̃
anima in mortali posita. Nauis. scō.
Facies eorū sicut nigredo olle. Non
ergo cū nigra sed alba veste. Mater
em̃ tenens filiuꝝ in gremio nō vult q̃
aliquis amplectet eum qui eū facit
plorare. Tria genera hominū timent
pueri. Primo homines male indutos.
Scōo hoies q̃ habent longā barbā.
Tercio illos qui auferunt puero q̃
primo sibi dederūt et gratāter in ma-
nu tenebat. Moraliter. Paruul⁹ iste
qui natus est nobis: vel nasci debet
primo abhorret hoies male indutos.
i. illos qui habēt mortale pctm̃. O si
videretis tunc quē lachrymas mī-
ret: qñ in die natiuitatis tangeret eis
cū peccato. Scōo barbuto. i. in pec-
cato perseverantes. Quia sicut bar-
ba p̃ longa t̃pā crescit sic peccatū per
consuetudinē. Unde puer non vult e-
os habere prope cum illa barba: nec
mater vult. Et si veneris ad eū pro
malo hēbit. O maria da ei licentiam
Dicatur exēplū. i. dial. de illa que fu-
it incontinens et accessit ad ecclesiā
sancti sebastiani. Tercio illos qui au-
ferunt q̃ p̃mo dederūt. Isti sunt reci-
diuantes et cadentes a p̃nta qui aue-
runt deo aīas suas q̃s sibi dederāt ꝛ
quas sicut pomum gratum et odorife-
rum in manu tenebant: iuxta illud.
Sap. Justorū anime in manu dei sūt

Prologus cōmunis. Fo. lxxxix.

Si enī debet venire ad consecrandus nos in hoc festo requiritur q̄ habeamus illa q̄ requirunt in consecratione ecclesiarum. Primo requiritur missa celebratio. De cōse. di. i. c. i. r. c. de fabrica. ita requiritur oratio in hoīe. Scō. reliquie sanctorum. De cōse. di. i. c. De fabrica. c. Placuit. Reliquie sanctorum est imitatio bonorū r. sanctorū. Terno requiritur electio cadauerū paganorū. De cōse. di. i. c. Ecclesiam ita requiritur in homine ut cadauera carnalia vitia efficiat. Quarto debet dotari anteq̄ consecratur. xvi. q. vii. c. Pie. Dos ista est fides in homine. Uñ patet sermo.

Prologus cōmunis.

Gloria et hono

re coronasti eum dñe. In ps. C. Uilis r. ignobilis vere potest iudicari vita hoīs dum illa sit supposita regimini celorū r. tantis miserijs quantas inducunt celestis motus r. dominiū sperarū eternarum. Doni accomodate. Jacob vocitavit hanc nostram vitam propter suum continuum defluxum: peregrinationē Gene. xlvij. Dies peregrinationis vite mee centum triginta annorum sunt prauī r. mali. r. Job similiter cognoscens defectum r. miseriam vite nostre dicit Alber. vij. ca. Memento qz ventus est vita mea. r. Alber. xxi. subiungit. homo natus de muliere breui uiuens tempore r. letur multis miserijs. O quot patibula: quot sunt egreditudines corporis. Quot immense passionēs animi. Quot excidia. Quot ruine. Quot supplicia. Quot lacture. Quot naufragia. Quot alie dispositiōes: quibus suppositus est homo. Uñ est necessarium q̄ animo suo cōtinue adiungatur molestia. Unde Petrus. in v. triumpho tempo. Apparet mihi ingens vanitas cor figere in illa que tempore pereunt que quanto plus retine-

as preterierunt. Cum itaq̄ sit vnum damnum irremediabile quod nobis producit tempus: propter hoc merito vilis r. abiecta est iudicanda hec nostra terrena vita. Et quantū sit fallibilis ipsa mortalis vita: r. vera pre iudicta poete sententia. ostendit Salomon in principio. Eccl. di. Vanitas vanitātū et omnia vanitas. O sapientia aurea: et celebranda sententia. O ceci r. inaduertentes mortales cupidinis rerum caducarum etq̄ transitoriarum. Ubi sunt diuine r. thesauri possessi a principibus secularibus r. ecclesiasticis. Ubi sunt splendida vasa aurea et purgati argenti. Ubi multitudo equorum. Vanitas vanitatum r. omnia vanitas: dicit Salomon. Sed vere nullū remediū est magis congruū q̄ ista p̄ calcare r. vertere oculos mentis nr̄e ad imitandos sanctos: presertim gloriosissimum. N. q̄ r. c.

In festo alicui⁹ sancti plogus communis. vt Anthoni. Siluestri r. c.

Dedit illi clari

tatem eternā dñs deus noster. Eccl. xliij. Cōclusio est phi in lib. de bona fortuna. q̄ appetitus naturalis naturaliter tendit i bonū. Dio. iij. de di. no. Pulchri et bonum oīa desiderant. Cum bonum inquit phis. iij. Ethic. sit obiectū volūtatīs. inter oīa bona precipuum est virtus. In. ij. Ethic. Virtus est que facit bonū habentē: r. opus eius reddit bonum. hec est q̄ facit hoīem laude dignum. In. ij. Ethic. Virtuti debet laus hiero. ad Celatiā. Nobilitas summa apud deū est clarū esse virtutib⁹. hec est q̄ facit hoīem deū. In. vj. Ethic. homines dicunt dñi ppter virtutis excellentiam. ps. Ego dixi: dñi estis. hec est que facit filios dei. Jo. i. Dedit eis potestatem r. c. hec est que hominē deo assimilāt. Apuleius in lib. de deo Soeratis. Nihil est deo simili⁹ q̄ vir ani-

Prologus cōmunis.

mo perfecte bonus. Et quia sunt plus
res mali q̄ boni propter difficultatez
boni. In. ij. Eripi. Malum est facile: bo
num vero difficile. In eodem. Diffici
le est esse bonum: unde pauci saluan
tur. Matthei. xxiij. Multi sunt voca
ti & c. Asculanus super hoc lib. iij. ca.
ij. Multi sunt vocati et pauci electi:
ad consequendas tantas virtutes et
contemplandum diuinum conspectū.
Ideo oportet prouocare ad virtutem
per p̄mia et promissiones. et bona
exempla. Unde Hiero. ad Paulinum
presbyterum. habet vnumquodq; pro
positum principes suos. Romani du
ces imitentur Camillos. Fabricios.
Regulos. Scipiones. Philosophi pro
ponant sibi pythagoram. Socratem.
Platonem. Aristotelem. Poete emu
lentur. homerum. Virgilium. Menā
drum. Terentium. hystorici. Tucidi
dem. Salustium. herodotum. Liuium.
Oratores. Lysiaz. Ciceros. Demosthe
nem. Tullium. Et vt ad nostra venia
mus. episcopi & presbyteri habeant ad
exemplum apostolos & apostolicos vi
ros: quorum honorem possidentes ha
bere nitantur. et meritum. Nos autē
beamus propositi nostri principes.
Paulum et Anthonium. Iulianū. hi
lariū. Macharium. Et vt ad scri
pturarum auctoritatem redeam: no
ster princeps helias. noster heliseus

nostri duces filij prophetarum: qui ha
bitabant in agris & solitudine: & facie
bant sibi tabernacula prope fluentia
Jordanis. Ille. Inter alios beat⁹. N.
cuius hodie romana ecclesia merito
celebritatem solennizat nobis exem
plo fidei vel constanter esse potest.
Propter quod a deo sublimatus est in
regno celorum. Unde verba assumpta
Dedit illi & c.

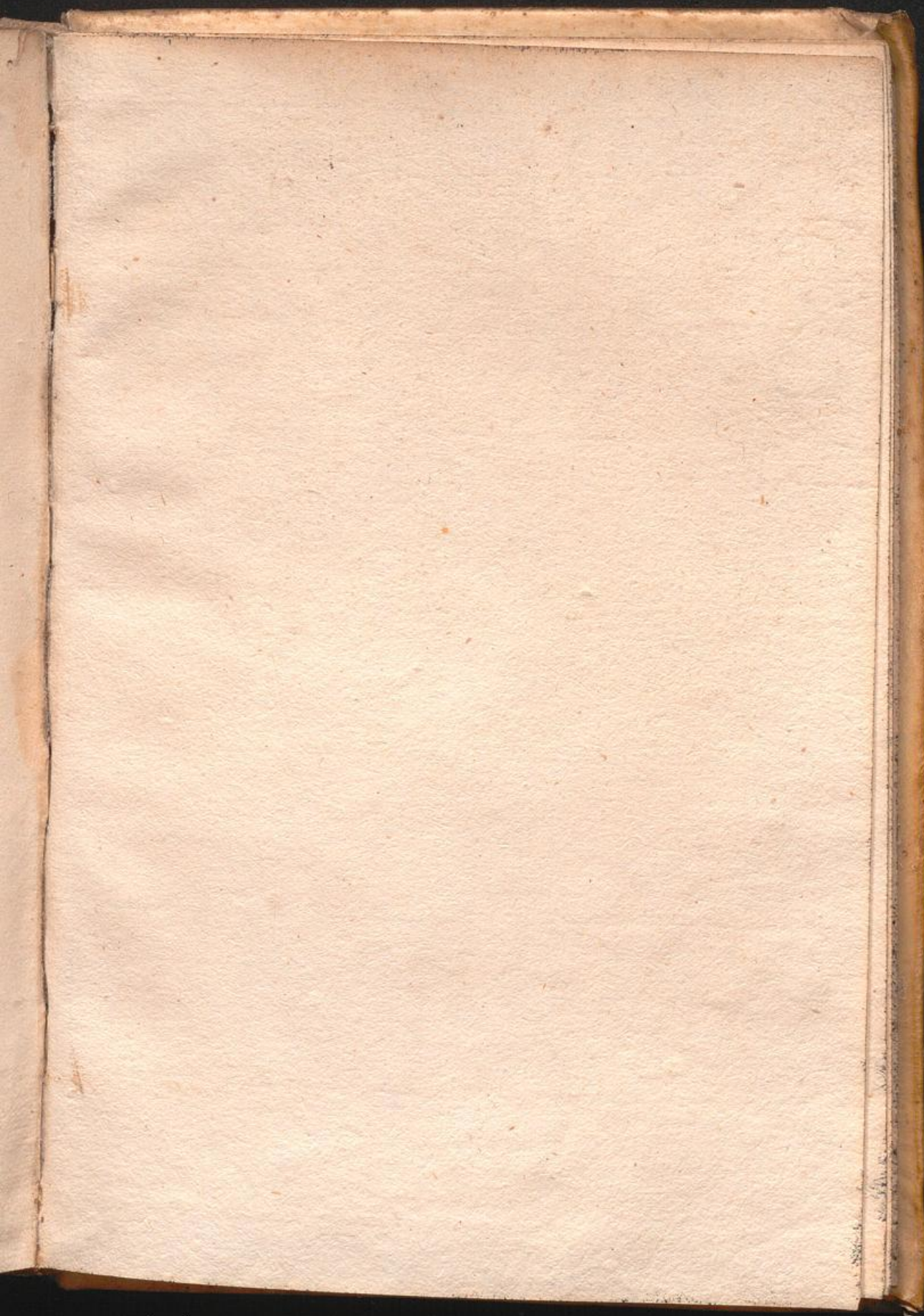
¶ Expliciunt sermones de sanctis.

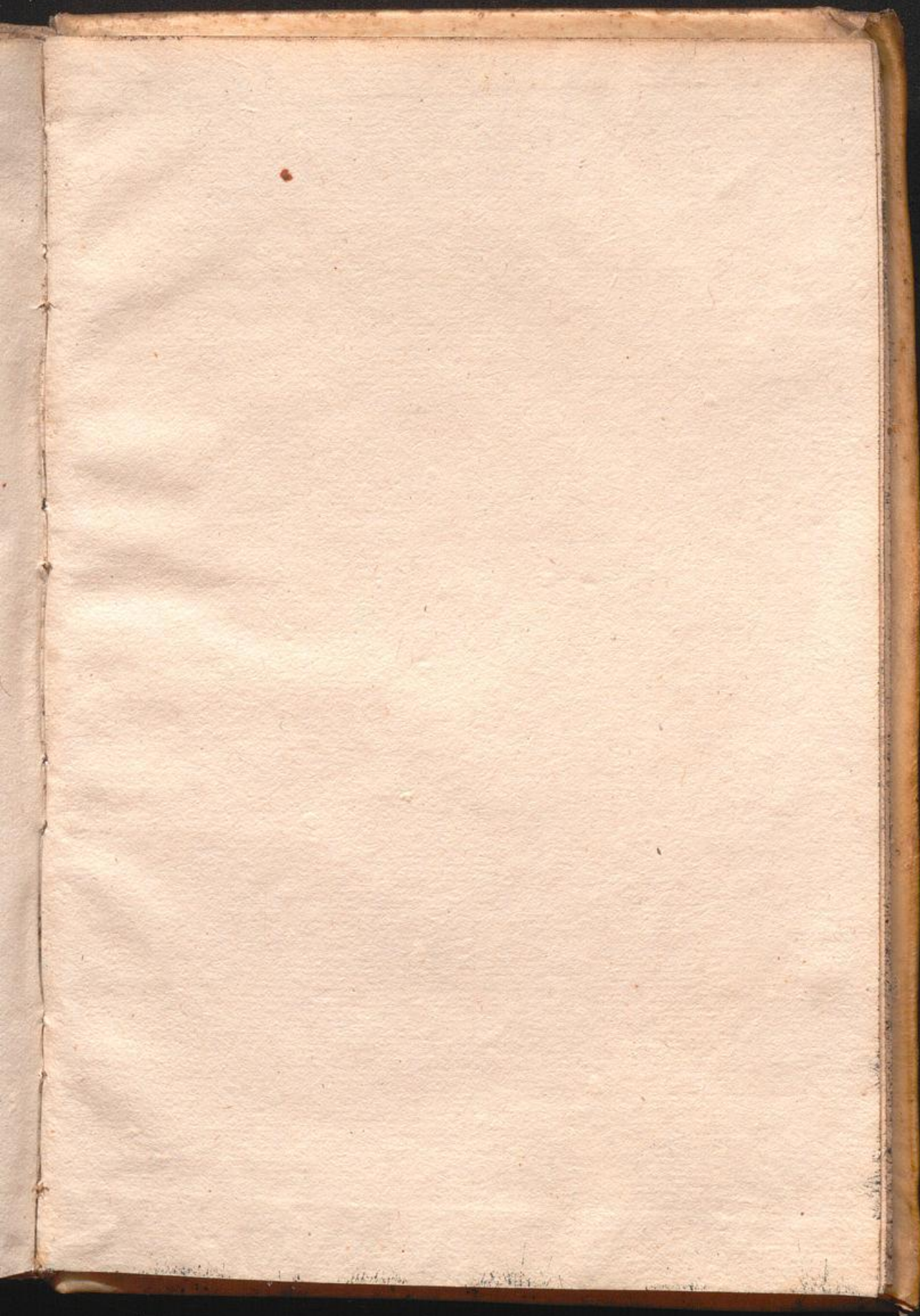
¶ Expliciunt sermones de sanctis
Magistri Gabrielis de Bareleta ordi
nis predicatorum et sacre theologie
professor. Impressi Parisius per Ma
gistrū Johannem seurre als de pica
Expensis honesti viri francisci re
gnault. cōmorati in vico sancti Jacobi ad
interfluvium sancti Claudij Anno
incarnationis dñi Millesimo quingē
tesimo septimo. Die 30. xrv. Januarij.

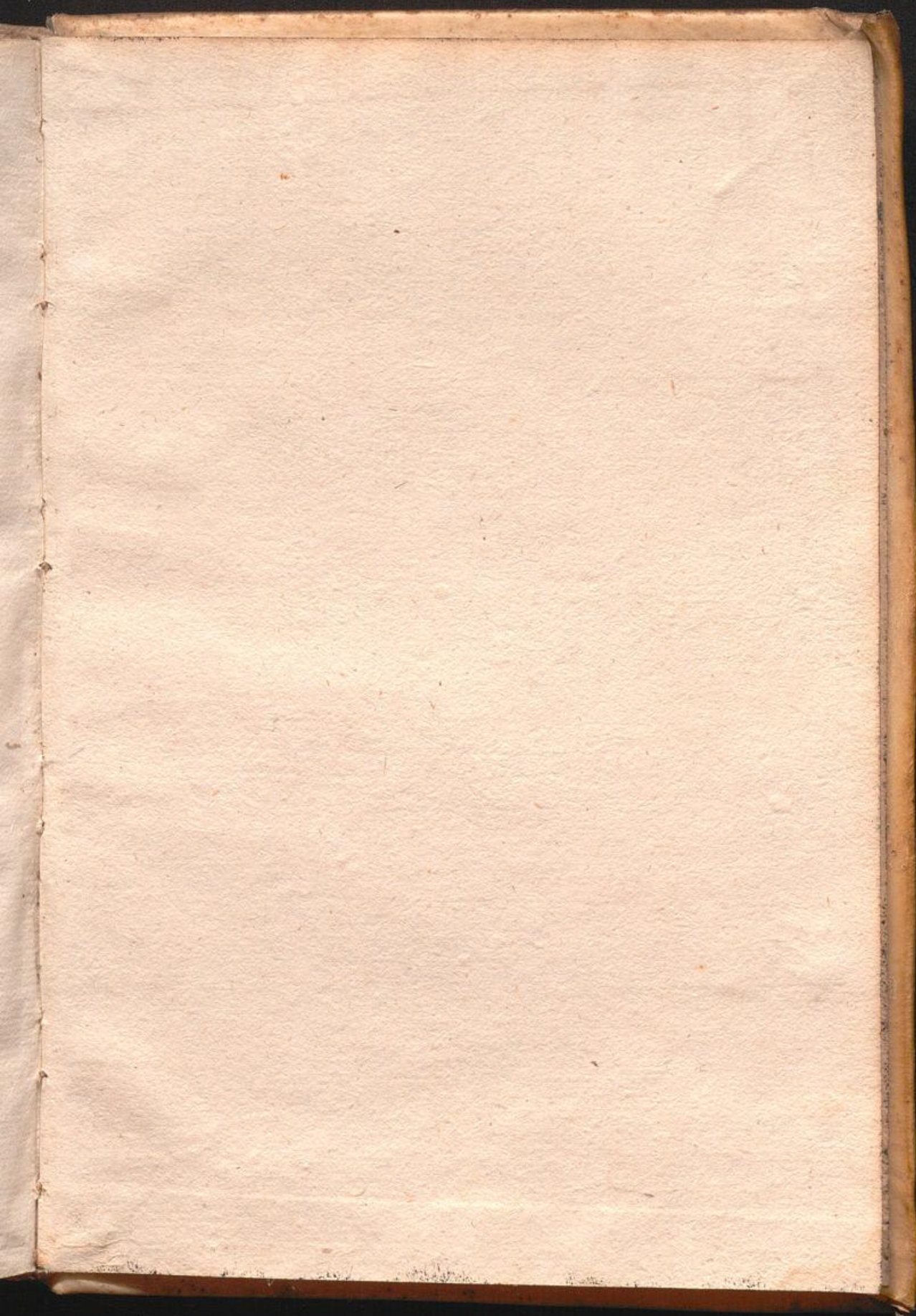
¶ Registrum operis.

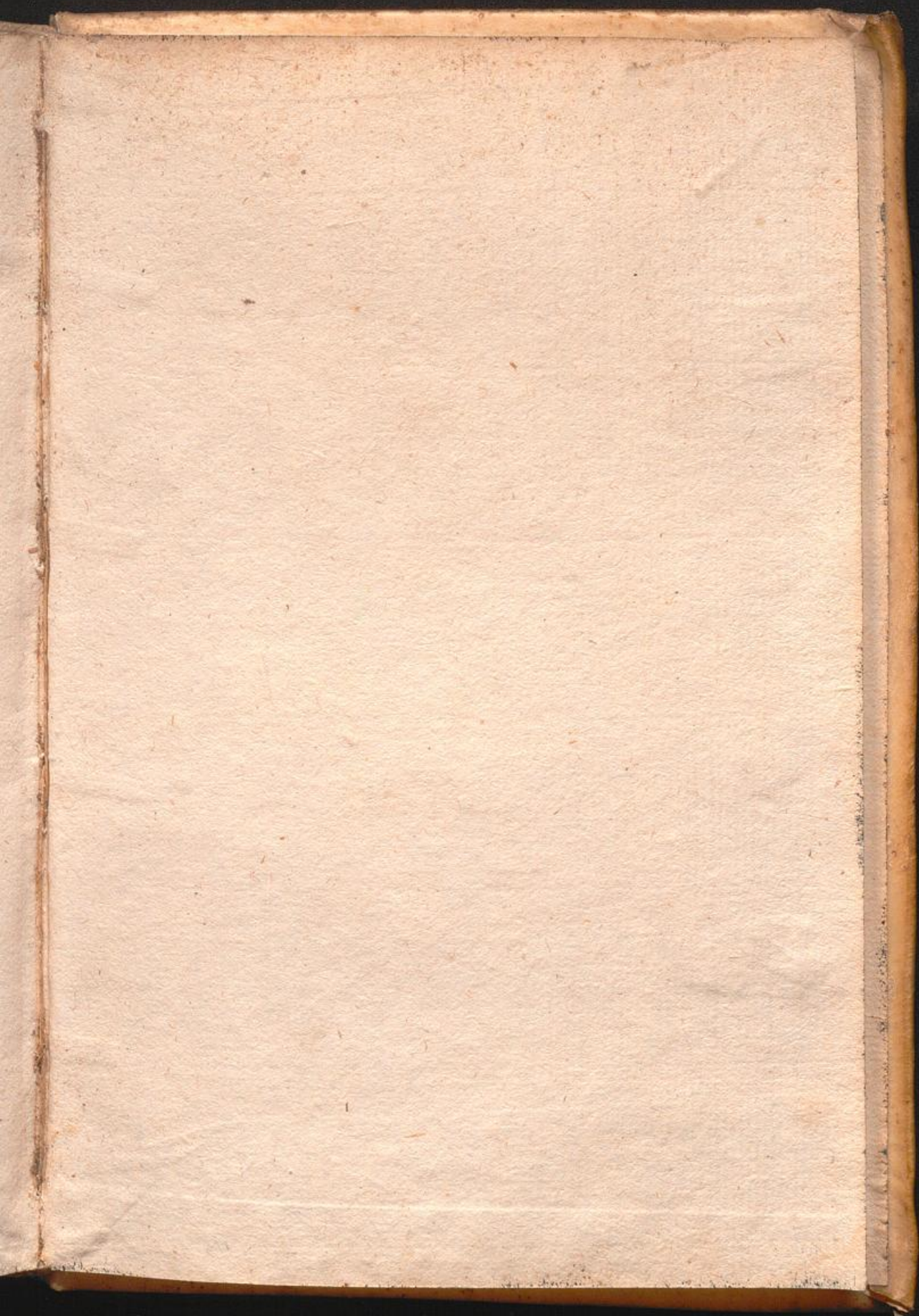
¶ Quadragesimale huius operis ina
cipit in a. excepta epistola: et desinit
in t. omnesq; sunt quaterni.

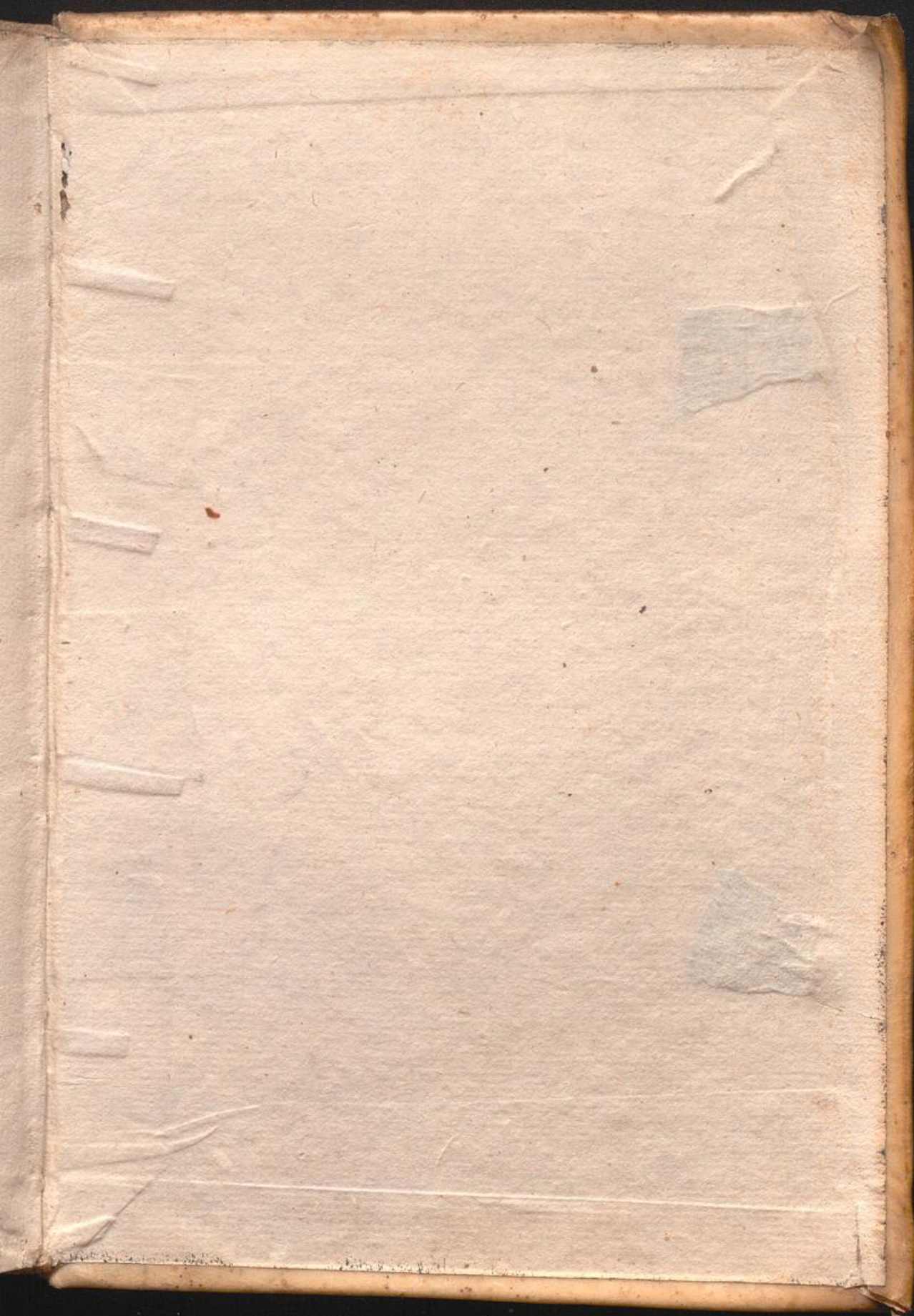
¶ Sanctuarium vero incipit in A. et
desinit in L. omnes sunt quaterni ex
cepto L. qui est quinternus.

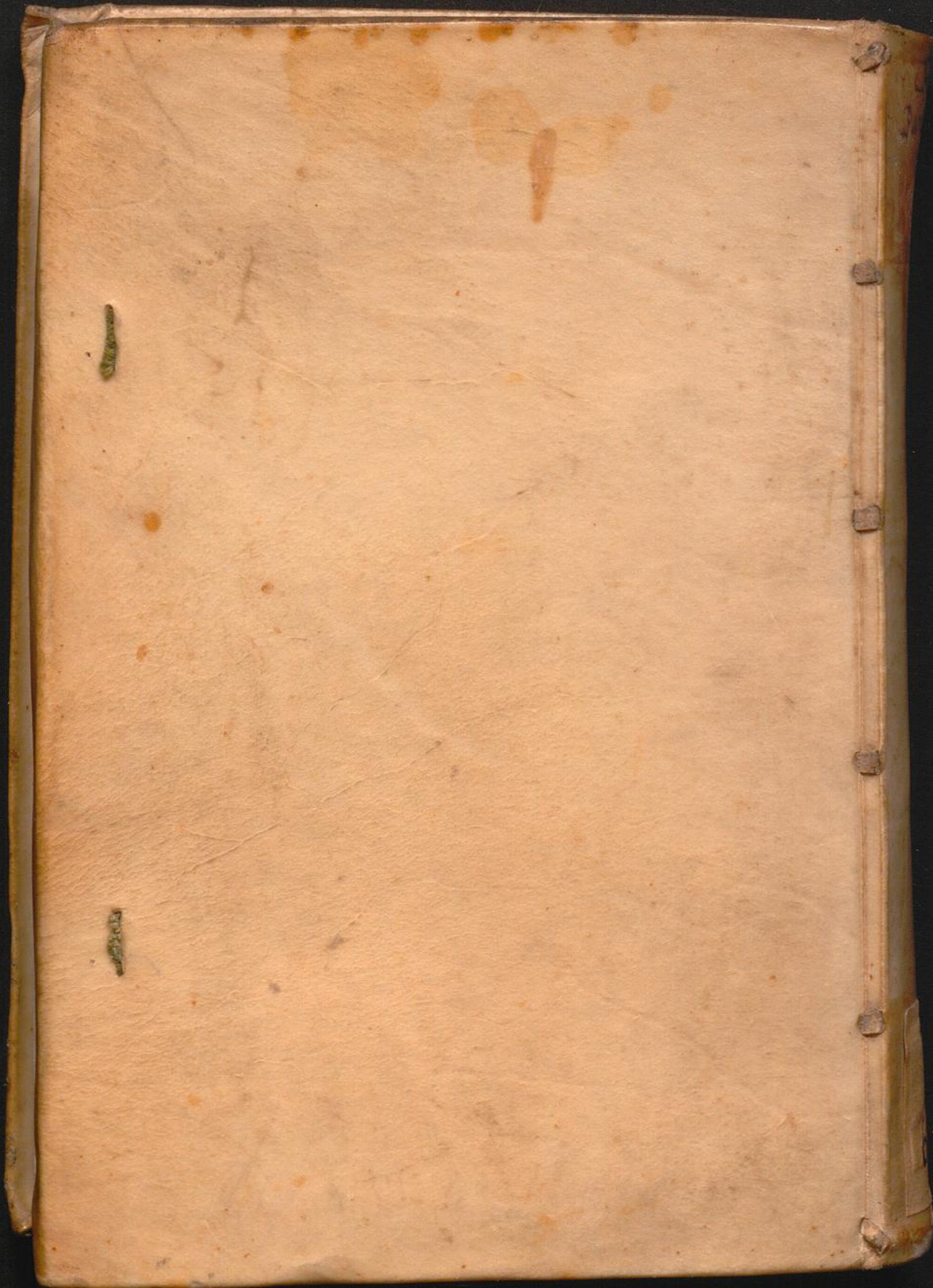

Cinco
Paralelo
de

1510

Th

6019